วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้รับทุนสนับสนุนจาก

ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร. ณัฐ ภมรประวัติ

Copyright by Mahidol University

หญิงบริการทางเพศ : กรณีศึกษาสถานการณ์โรคเอดส์ในจังหวัดเชียงใหม่

PROSTITUTES : A CASE STUDY OF HIV INFECTION IN CHIANGMAI PROVINCE

สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล
สำนักหอสมุด

นิตยา ระวังพาล

อภินันทนาการ
จาก
มหาวิทยาลัย ม.มหิดล

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2538

กลาง
น 5784
8538

Copyright by Mahidol University

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

หญิงบริการทางเพศ : กรณีศึกษาสถานการณ์โรคเอดส์จังหวัดเชียงใหม่

นิตยา ระวังพาล

ผู้วิจัย

เสาวภา พรสิริพงษ์, ศศ.บ., สม.ม.

ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

เอี่ยม ทองดี, ศศ.บ., ศศ.ม.

กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

ดวงพร คำนูณวัฒน์, นศ.บ., M.A.

กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

ภาสกร อัครเสวี, พ.บ.,

Cert. Epidemiology

กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

มันตรี จุลสมัย, พ.บ., Ph.D.

คณบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

อภิญญา ปัวสรวง, ศศ.บ.,

M.A. (Curriculum & Instruction)

ประธานคณะกรรมการประจำหลักสูตร

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท

Copyright by Mahidol University

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

หญิงบริการทางเพศ : กรณีศึกษาสถานการณ์โรคเอดส์ในจังหวัดเชียงใหม่

ได้รับการพิจารณาให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา

วันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2538

.....

นิตยา ระวังพาล

ผู้วิจัย

.....

เสาวภา พรสิริพงษ์, ศศ.บ., สม.ม.

ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....

ดวงพร คำนูนวัฒน์, นศ.บ., M.A.

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....

เอี่ยม ทองดี, ศศ.บ., ศศ.ม.

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....

พูนพิศ อมาตยกุล, พ.บ., M.A.

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....

ภาสกร อัครเสวี, พ.บ., Cert. Epid.

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....

มันตรี จุลสมัย, พ.บ., Ph.D.

คณบดี

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

.....

สุริยา รัตนกุล, อ.บ., Docteur de L'Universite de Paris (Sorbonne)

ผู้อำนวยการ

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท

มหาวิทยาลัยมหิดล

Copyright by Mahidol University

ประวัติผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย	นิตยา ระวังพาล
วัน เดือน ปีเกิด	15 พฤศจิกายน 2498
สถานที่เกิด	จังหวัดสมุทรสาคร ประเทศไทย
ประวัติการศึกษา	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, พ.ศ. 2523 - 2524 : การศึกษาบัณฑิต (พยาบาลศึกษา) มหาวิทยาลัยมหิดล, พ.ศ. 2533 - 2537 : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวัฒนธรรมศึกษา (วัฒนธรรมสาธารณสุข)
ทุนการศึกษา	สำหรับผู้มีความสามารถทางวิชาการดีเด่น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, พ.ศ. 2534
ตำแหน่งและสถานที่ทำงาน	พ.ศ. 2520 - 2534 : วชิรพยาบาล กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2534 - ปัจจุบัน : ศูนย์วัณโรคเขต 10 , สำนักงานควบคุมโรคติดต่อเขต 10 เชียงใหม่ กรมควบคุมโรคติดต่อ กระทรวงสาธารณสุข ตำแหน่ง : นักวิชาการควบคุมโรค 6

Copyright by Mahidol University

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้รับทุนสนับสนุนจาก **ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.ณัฐ ภมรประวัติ** โดย **รศ. พูนพิศ อมาตยกุล และ ผศ. เสาวภา พรสิริพงษ์** เป็นผู้ประสานการขอทุนให้

กว่าที่วิทยานิพนธ์จะสำเร็จเป็นรูปเล่มที่สมบูรณ์ ผู้ศึกษาต้องใช้ความพยายาม ความอดทน และได้รับความสูญเสียหลายอย่าง ในขณะเดียวกันก็ได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลหลายท่าน ทั้ง คณาจารย์ นักวิชาการ และเจ้าหน้าที่ ของสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท โดยเฉพาะ **คุณปิยะกนิฏฐ์ หงษ์ทอง** ที่ช่วยอำนวยความสะดวกต่าง ๆ

เจ้าหน้าที่จากศูนย์กามโรคและโรคเอดส์เขต 10 เชียงใหม่ เจ้าหน้าที่จากศูนย์วัณโรค เขต 10 เชียงใหม่ เจ้าหน้าที่ฝ่ายสุขาภิบาลของโรงพยาบาลอำเภอต่าง ๆ ในจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย พะเยา เจ้าของสำนักบริการทางเพศ เอเย่นต์ หญิงบริการ และผู้ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจทางเพศ ผู้ศึกษาขอขอบคุณทุกท่านที่กล่าวนาม และมิได้กล่าวนาม

บุคคลที่เหน็ดเหนื่อยกับการทำวิทยานิพนธ์ของผู้ศึกษามากที่สุดคือ **ผศ. เสาวภา พรสิริพงษ์** ซึ่งเป็นผู้ให้คำปรึกษา ชี้แนะแนวทาง ตรวจทานแก้ไข จัดหาเอกสาร ติดต่อประสานงาน และให้กำลังใจ ผู้ศึกษามีความซาบซึ้งใจเป็นที่สุด

ขอขอบพระคุณ **รศ.พูนพิศ อมาตยกุล** ที่ให้แนวทางและตรวจทานวิทยานิพนธ์ ในหลายครั้งที่ท่านไปติดต่องานที่จังหวัดเชียงใหม่ **ผศ. ดวงพร คำนูนวัฒน์ , อจ. เอี่ยม ทองดี** ที่ให้แนวทาง และตรวจทานวิทยานิพนธ์ **อจ. พรทิพย์ อุศุภรัตน์** ที่ช่วยเหลือจัดหาเอกสารสำหรับการวิเคราะห์ **คุณเอกสุธี พยุหมนตรี** ที่ช่วยเหลือในการเก็บข้อมูลภาคสนาม **น.พ. ภาสกร อัครเสวี** ที่สนับสนุนให้ผู้ศึกษาได้เรียนจนจบ และช่วยเหลือให้คำแนะนำ พร้อมจัดหาเอกสาร

บุคคลที่ผู้ศึกษาระลึกถึงอยู่เสมอ คือ **ดร. ราตรี มฤคทัต** ซึ่งล่วงลับไปแล้วด้วยอุบัติเหตุ ท่านเป็นผู้ประสาทวิชาความรู้ในการทำวิจัย และการเก็บข้อมูลภาคสนาม

บุญกุศลที่ได้จากวิทยาทาน ขออุทิศแด่ดวงวิญญาณของ ดร. ราตรี มฤคทัต ลูกน้อยที่ผู้ศึกษาต้องสูญเสียไประหว่างการจัดทำรูปเล่มวิทยานิพนธ์ และลูกผู้หญิงทุกคนที่ถูกนำมาเป็นสินค้า

นิตยา ระวังพาล

Copyright by Mahidol University

ชื่อวิทยานิพนธ์ หญิงบริการทางเพศ : กรณีศึกษาสถานการณ์โรคเอดส์ในจังหวัดเชียงใหม่

ผู้วิจัย นิตยา ระวังพาล

ปริญญา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (วัฒนธรรมศึกษา)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

เสาวภา พรสิริพงษ์ ศศ.บ., สม.ม.

ดวงพร คำพูนวัฒน์ นศ.บ., M.A.

เอี่ยม ทองดี ศศ.บ., ศศ.ม.

ภาสกร อัครเสวี พ.บ., Cert. in Epid.

วันที่สำเร็จการศึกษา 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2538

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องหญิงบริการทางเพศ : กรณีศึกษาสถานการณ์โรคเอดส์ในจังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงวิถีชีวิต สภาพการทำงาน ค่านิยมในอาชีพ ขบวนการตัดสินใจเข้าสู่อาชีพ การดำเนินชีวิตของหญิงบริการทางเพศ รวมทั้งศึกษาถึงความรู้ ความคิดเห็น ความตระหนักเกี่ยวกับโรคเอดส์ พฤติกรรมการดูแลสุขภาพ ตลอดจนการป้องกันโรคเอดส์ที่หญิงบริการทางเพศปฏิบัติได้ เป็นการศึกษาในเชิงมานุษยวิทยาโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การสังเกต สังเกตแบบเข้าไปมีส่วนร่วมจากหญิงบริการจำนวน 35 คนที่ทำงานในสถานบริการทางเพศ 4 รูปแบบ คือ สำนักโสเภณี 7 แห่ง คาเฟ่ 3 แห่ง ศาลายาดอง 1 แห่ง และคาราโอเกะ 2 แห่ง ซึ่งเปิดบริการอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ รวมทั้งสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจเพศพาณิชย์ ใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล 3 ปี ตั้งแต่เมษายน พ.ศ. 2535 - ธันวาคม พ.ศ.2537

ผลของการศึกษาพบว่า ในเขตเมืองเชียงใหม่มีแหล่งบริการทางเพศมากมายหลายรูปแบบ แต่ละรูปแบบมีความแตกต่างกันทั้งทางด้านกายภาพ และรูปแบบการให้บริการ สำนักโสเภณีมีรูปแบบการขายบริการ 3 ลักษณะ ลักษณะที่หนึ่งมีหญิงบริการอยู่ประจำ พร้อมทั้งมีการให้บริการทางเพศภายในสำนัก ลักษณะที่สองมีหญิงบริการอยู่ประจำ แต่ไม่มีการให้บริการทางเพศในสำนัก สองรูป

Copyright by Mahidol University

แบบนี้หญิงบริการจะมีอายุอยู่ระหว่าง 15 - 20 ปี การรับแขกโดยเฉลี่ย 5 คนต่อวัน อัตราค่าบริการ 100 - 300 บาท ให้บริการทั้งกลางวันและกลางคืน ลักษณะที่สามไม่มีหญิงบริการอยู่ประจำ แต่มีการให้บริการทางเพศในสำนักซึ่งเรียกว่า "ซ่องแม่บ้าน" ให้บริการเฉพาะเวลากลางวัน หญิงบริการมีอายุอยู่ระหว่าง 25 - 40 ปี บางคนมีครอบครัวแล้วมาหารายได้พิเศษ อัตราค่าบริการอยู่ระหว่าง 50 - 70 บาท จำนวนการรับแขกเฉลี่ย 3 - 4 คนต่อวัน

คาเฟ่ เปิดขายบริการทางเพศในเวลากลางคืน มักมีบริการอย่างอื่นร่วมด้วย เช่น ขายอาหาร และเครื่องดื่ม หญิงบริการจะทำหน้าที่เสิร์ฟ อาหาร หรือ อาจขายบริการทางเพศเพียงอย่างเดียว หญิงบริการอายุอยู่ระหว่าง 16 - 20 ปี อัตราค่าบริการ 100 - 300 บาท จำนวนการรับแขกโดยเฉลี่ย 5 คนต่อวัน

ศาลายาดอง เปิดขายบริการทางเพศในเวลากลางคืน มีรูปแบบคล้ายคาเฟ่ แต่จะมีการขายสุราเฉพาะยาดองเหล้า หญิงบริการอายุอยู่ระหว่าง 18 - 25 ปี อัตราค่าบริการ 300 - 500 บาท จำนวนการรับแขกเฉลี่ยเดือนละ 10 คน

คาราโอเกะ เปิดขายบริการในเวลากลางคืน ลูกค้าเป็นกลุ่มคนที่มีการศึกษา และมีฐานะดี มีการขายอาหาร เครื่องดื่ม มีระบบเปิดเพลง และภาพบนโทรทัศน์ และให้ลูกค้าร้องตามเนื้อเพลงที่ขึ้นบนจอ มีบริการเช่าห้องเฉพาะ หญิงบริการมีอายุอยู่ระหว่าง 17 - 25 ปี และมีการศึกษาสูงกว่าระดับประถมศึกษา อัตราการขายบริการ 1,000 - 1,500 บาท จำนวนการรับแขกเฉลี่ยเดือนละ 10 คน

การเริ่มต้นเข้าสู่อาชีพ พบว่าหญิงบริการที่ทำงานในสำนักโสเภณี และคาเฟ่จะมาจากระบบนายหน้า โดยเอเย่นต์จะให้เงินกับผู้ปกครองประมาณ 5,000 - 10,000 บาท มีการทำสัญญาเป็นลายลักษณ์อักษร หญิงบริการต้องทำงานชดใช้เป็น 2 เท่าของจำนวนเงินรายจ่ายทั้งหมดที่ต้องเสียไป ส่วนหญิงบริการจากศาลายาดอง และคาราโอเกะจะมาสมัครงานด้วยตนเอง

การเปิดบริสุทธิ์ หญิงบริการจากสำนักโสเภณี และคาเฟ่จะผ่านการเปิดบริสุทธิ์ก่อนที่จะขายบริการในราคา 8,000 - 12,000 บาท บางคนอาจถูกเปิดซ้ำได้ถึง 4 ครั้งก่อนมาสู่ระบบบริการปกติ ส่วนหญิงบริการจากศาลายาดองและคาราโอเกะส่วนใหญ่จะไม่มีการผ่านขบวนการเปิดบริสุทธิ์

รายได้ และรายจ่ายต่อเดือนพบว่า หญิงบริการจากคาราโอเกะมีรายได้มากที่สุด 15,000 - 20,000 บาท ค่าใช้จ่ายจะหมดไปกับเสื้อผ้า เครื่องแต่งกายมากที่สุด ในขณะที่หญิงบริการจากสำนักโสเภณี และคาเฟ่มีรายได้ 10,000 - 12,000 บาท รายได้ประมาณ 50 % ถูกส่งไปให้พ่อแม่

Copyright by Mahidol University

หญิงบริการจากศาลายาดองมีรายได้ 6,000 - 7,000 บาท ค่าใช้จ่ายจะหมดไปกับค่าเสื้อผ้า ค่าเช่าที่พัก

วิถีชีวิตของหญิงบริการ หญิงบริการจากคาราโอเกะจะมีความเป็นอยู่ที่อิสระ และสุขสบายมากที่สุด ในขณะที่หญิงบริการจากสำนักโสเภณี และคาเฟ่จะถูกควบคุมและบังคับให้ทำงานขายบริการจนกว่าจะหมดหนี้สินจึงมีอิสระที่จะไปทำงานที่อื่น ในระหว่างที่ยังมีหนี้สินหญิงบริการอาจถูกส่งให้ไปทำงานตามต่างจังหวัดที่เป็นเครือข่ายของสำนักบริการ

การเลื่อนระดับการขายบริการ พบว่าหญิงบริการจากสำนักโสเภณี คาเฟ่ และศาลายาดองมีโอกาสที่จะเลื่อนระดับการขายบริการน้อยกว่าหญิงบริการจากคาราโอเกะ การเลื่อนระดับมักขึ้นอยู่กับประสบการณ์ทำงาน รูปร่างหน้าตา ส่วนใหญ่จะได้คำแนะนำจากเพื่อน หรือลูกค้าที่มาซื้อบริการ

ความคาดหวังในอนาคต หญิงบริการจากสำนักโสเภณี คาเฟ่ และ ศาลายาดองมีความคาดหวังในชีวิตว่าจะเลิกอาชีพเมื่อมีเงินก้อนใหญ่แล้วจะกลับบ้านไปทำกิจการส่วนตัว ส่วนหญิงบริการจากคาราโอเกะต้องการเลิกขายบริการโดยคิดว่าหากไม่ทำอาชีพส่วนตัวก็จะทำงานนวดแผนโบราณเมื่อมีอายุมากขึ้น

ความรู้ ความเข้าใจ การรับสื่อ และแหล่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคเอดส์ พบว่าหญิงบริการจากสำนักโสเภณี และ คาเฟ่ เมื่อแรกเข้าสู่อาชีพขายบริการจะไม่มีความรู้เรื่องโรคเอดส์มาก่อน การผ่านการเปิดบริสุทธิ์และการให้บริการในระยะแรกจะไม่มีการใช้ถุงยางอนามัย จนถึง 1 เดือนแรกของการทำงานจึงเริ่มมีความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันโรคเอดส์ โดยรับทราบข้อมูลเบื้องต้นจากเจ้าของสำนักบริการทางเพศ ต่อมาได้รับรู้จากเพื่อนที่ทำงานด้วยกัน มารับรู้ละเอียดจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข หญิงบริการจะให้ความเชื่อถือสื่อ และข้อมูลจากเจ้าหน้าที่มากที่สุด ส่วนหญิงบริการที่ทำงานคาราโอเกะมีความรู้เรื่องโรคเอดส์มาก่อนโดยรับรู้จากสถานศึกษา โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และมารับรู้มากขึ้นจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข หญิงบริการจากศาลายาดองเป็นกลุ่มเดียวที่ขาดความรู้เรื่องโรคเอดส์เพราะเป็นแหล่งที่ตกสำรวจจากกระทรวงสาธารณสุขว่ามีการขายบริการทางเพศ

วิธีการป้องกันโรคเอดส์ที่หญิงบริการปฏิบัติอยู่ ได้แก่การให้ลูกค้าใช้ถุงยางอนามัย และการล้างทำความสะอาดอวัยวะเพศ แต่พบว่าในการให้บริการทางเพศแก่ลูกค้า 10 ราย เป็นการใช้ถุงยางอนามัยอย่างราบรื่นตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จสิ้นการมีเพศสัมพันธ์เพียง 6 คน ถุงยางแตก 2 คน ถุงยางหลุดหรือดึงออก 1 คน และไม่ใช้ถุงยางอนามัย 1 - 2 คน สำหรับการล้างทำความสะอาด

Copyright by Mahidol University

อวัยวะเพศจะใช้น้ำกับสบู่ และใช้ยาสีฟันล้างภายในช่องคลอด หญิงบริการจะให้ความสำคัญกับการกินยาคุมกำเนิดเพราะกลัวการตั้งครรภ์ มากกว่าให้ความสำคัญกับการใช้ถุงยางอนามัยเพื่อป้องกันโรคเอดส์

หญิงบริการทุกคนเคยพบเพศสัมพันธ์ที่รุนแรงจนมีการฉีกขาดของเนื้อเยื่อช่องคลอด เกิดบาดแผลมีเลือดออก แต่ก็ยังคงมีการรับแขกต่อในวันนั้น หากรู้ว่าตนเองติดเชื้อไวรัสเอดส์ และยังไม่มีอาการหญิงบริการส่วนใหญ่จะทำงานต่อ เพื่อเก็บเงินไว้รักษาตัวโดยจะรับแขกให้มากขึ้นกว่าเดิม

หญิงบริการทางเพศต้องการให้รัฐบาลแก้ไขปัญหาโรคเอดส์ โดยการช่วยจัดหางานที่มีรายได้ดีเพื่อผู้หญิงในหมู่บ้านจะได้ไม่ต้องมาทำงาน หากต้องมาขายบริการก็ไม่ต้องการให้เจ้าหน้าที่มารบกวน ต้องการบริการตรวจสุขภาพฟรี และหากติดเชื้อเอดส์ก็อยากให้รัฐดูแลรักษาโดยไม่คิดค่าใช้จ่ายพร้อมทั้งหางานให้เธอทำเพื่อเธอจะได้ไม่ต้องทำงานขายบริการต่อไป

นอกจากนั้นผลการศึกษายังพบว่ามีปัจจัยหลายประการที่ทำให้การค้าประเวณีเป็นที่ยอมรับในสังคมล้านนา ได้แก่ ความเชื่อพื้นบ้าน ค่านิยมทางสังคมที่ให้ความสำคัญกับการปรับตัวให้เข้ากับค่านิยมของสังคมภายนอก การสืบเชื้อสายฝ่ายแม่ ค่านิยมทางเพศของผู้ชายไทย วัฒนธรรมประเพณีของล้านนาที่เอื้ออำนวย ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจที่ส่งเสริมให้ธุรกิจเพศพาณิชย์เจริญเติบโตและทวีความซับซ้อน กลายเป็นธุรกิจที่ทำรายได้มหาศาลกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

ปัจจัยดังกล่าวข้างต้น ประกอบกับนโยบายของรัฐต่อปัญหาโรคเอดส์ที่เน้นการปราบปรามตัวหญิงบริการ และสถานบริการ ความล่าช้าของงบประมาณ การขาดการประสานงานระหว่างภาครัฐและเอกชน เหล่านี้ล้วนส่งผลให้จังหวัดเชียงใหม่เป็นพื้นที่หนึ่งที่อัตราการแพร่ระบาดของโรคเอดส์เป็นไปอย่างรวดเร็วและรุนแรง

Copyright by Mahidol University

Thesis Title Prostitues : A Case Study of HIV Infection in Chiangmai Province

Name Nittaya Rawungpan

Degree Master of Arts (Cultural Studies)

Thesis Supervisory Committee

Saowapa Pornsiripongse, B.A., M.A.

Duangporn Kumnoonwat, B.A., M.A.

A-im Thongdee, B.A., M.A.

Pasakorn Akarasewi, M.D., Cert. in Epid.

Date of Graduation 22 May B.E. 2538 (1995)

ABSTRACT

The objectives of this anthropological study was to study prostitutes'way of life, description of work, job value, decision process leading to prostitution, knowledge of, and attitude toward AIDS, health behavior, AIDs recognition and prevention among prostitutes in urban area of Chiangmai. The data was conducted through intensive interviews, observation and participatory observation on 35 CSWs (Commercial Sex Worker) from 7 Brothels, 3 Cafes, 1 Herbal mixed alcohol bar(Salayadong) and 2 Karaoke entertaining clubs during April, 1992 - December, 1994.

The result of the study found that there are varity of entertaining establishments provided for clients. All differ in physical apperance and type of services. But this study focused on 4 types of sex service establishments : brothel, cafe, salayadong, and karaoke. Brothel service generally has 3 types.

Copyright by Mahidol University

a. Brothels with CSWs living permanently inside and providing room for sex service .

b. Brothels with CSWs living inside without providing room for sex sevice. Both types, with 16-20 years old CSWs and 100-300 baht for service, open day and night. The average number of clients was 5 per day. Number of clients occasionally increased during festive events.

c. Brothels with no CSWs but providing room for service operate only during the day-time. Freelance CSWs or non permanent CSWs, 25-40 years old and asking 50-70 baht for service, use these establishments for their work. The average number of clients was 3-4 per day.

A cafe is a place that opens at night and provides food, beverage, music or video-display and service girl escorts (CSWs). CSWs served food and drink, or only sex service. The age range of CSWs and service rate are the same as brothel a and b. Average number clients was 5 per day .

Salayadong (Bar that serves alcoholic drinks mixed with traditional Herbs) open in the evening and night, certain food is also available. The age of service girls is 18-25 years. The price of services range from 300 - 500 baht, and the service girls average was 10 clients per month.

Karaoke is a night time entertainment place with music and video display, which serve food and special kinds of cocktials, and beverages. Karaoke serves higher educated and more wealthy clients. Service girls are 17-25 years old and charge 1,200-1,500 baht for single sex service. The average number of clients was 10 per month .

The CSWs who work in brothels and cafes usually enter prostitution through the sole agent system. In this system the agent gives 5,000-10,000 baht to the girl or woman's parents. In addition, a contract is usually

Copyright by Mahidol University

written up as a debt statement, repayment coming from the CSW's earings, totalling an amount of twice the original debt. By contrast, CSWs in Karaoke and Salayadong usually apply for the jobs on their own.

Virginity service, usually at rate of 8,000-10,000 baht per service, is common for CSW's initial period sex service due to high price of the service which can repay a large part of the debt to the sole-agent. Some new CSWs can be sold for virginity service 4 times before they begin regular sex service in brothels. There was no appearant evidence for virginity sex service observed in Salayadong and Karaoke.

Monthly income is highest for CSWs working in Karaoke, approximately 15,000-20,000 baht per month. CSws working in brothels and cafes earned an income between 10,000-12,000 baht per month while CSWs in Salayadong earned between 6,000-7,000 baht. Most of CSWs' expenses in Karaoke and Salayadong are clothes, cosmetices and luxury items, and only a small amount of their earnings are saved. In contrast, brothel based CSWs save almost of all their income for sending home or to pay their debts.

Freedom and independent living are very common characteristics for Karaoke CSWs, and most seem to be happy. Brothel based CSWs and cafe CSWs are partly or almost totally under the control of pimps (Mang-da) until they have worked to pay out their debts. During the time they are working to pay out their debts, CSWs may be transfered to other brothels in a net-work of sole-agents. When the debt has been paid, the CSWs are allowed to be free or continue working by their own decision.

Transition to higher class sex service usually depends on beauty, popularity, sexual skill, seduction and experience. Upper class transfers are often initiated by friends, clients and other agents in the

Copyright by Mahidol University

entertainment bussiness. CSWs in Karaoke often change their work places to attract new or more clients and increase their income. Some experienced CSWs upgrade themselves into Mama-Sang (chief of CSWs).

Future life expectations are usually modest. Brothel, cafe, and Salayadong based CSws dream to save an amount of money for small scale trading after they quit their jobs. CSWs working in Karaoke often want to change their jobs to non sex service work such as traditional massage, laundry service or a small scale self e mployed career. Many think that they will quit from sex work when they are older or have enough money. Knowledge, understanding and access to health information are greatly varied among type of CSWs. Brothel and cafe based have very little knowledge about AIDs and sexually transmitted diseases when they enter prostitution. During virginity sex service the early months of employment, protective sex (eg. condom used) is rare. Knowledge of AIDs and STDs usually come from direct contact with outreach health care workers (HCWs), some brothel operators, and friends. Detailed of knowledge came from outreach HCWs and most CSWs in brothels trust HCWs. Almost all CSWs in Karaoke have some knowledge about AIDs and STDs. Many learn from school, television, newspapers, but detailed of knowledge came from HCWs. CSWs in Salayadong often have no knowledge about AIDs and very limited access to AIDS information. There are no outreach activities for this group, primarily due to the fact that Salayadong is not recognized as a sex service establishment by health authorities.

Regarding AIDS prevention, the only common practice for CSWs is to urge or negotiate with clients to use condoms. Condoms, supported by health care officers, are available for free. Indepth interviews showed

Copyright by Mahidol University

that for approximately every 10 sex acts, 1-2 are without condoms, 2 broke during sex acts, 1 slipped out or pulled out. Thus, 6 out of 10 sex acts are properly protected. Most CSws have experienced violent sex that caused tears in the vaginal mucosa and bleeding, and still had to continue the service in the same day.

Few of CSWs knew their own HIV status and had received proper counselling. Due to low levels of literacy, health education is difficult and slow. A sample of CSWs expressed that they would continue working even if they knew they were HIV positive, if they still appeared to be in normal health. In this case, they would continue to work, or even work more, to save money for their future needs when they become ill.

CSWs expressed that the government should deal with AIDs problems by seeking alternative careers that generate enough income commensurate with living expenses for young girls and rural families so that no more girls would enter prostitution. For those already in the sex services most want to continue their careers without interuption by authorities. Free health care is another request from working CSWs. In case of HIV infection, CSWs request free treatment from the government, to be provided with new jobs.

The study also found important factors for the acceptance of sex service in the northern part of Thailand, called Lanna. Those factors are folk beleifs, social values, matriarchy , male sex values, northern culture and socio-ecomic change. These factors encourage sex service to diversify and include more levels of participation (eg. brothel owners, sole agents, banks, policemen)

Copyright by Mahidol University

These factors, coupled with the government's AIDS policy which emphasizes the elimination of CSWs and sex service establishments, caused both a delay in budgeting, and a lack of cooperation among agencies. This results in the critical AIDs situation now present in Chiangmai.

Copyright by Mahidol University

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย ก

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ จ

สารบัญหน้า ฌ

สารบัญตาราง น

สารบัญภาพ บ

สารบัญแผนภูมิ ป

สารบัญกราฟ ผ

บทที่ 1 บทนำ 1

1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา 1

1.2 วัตถุประสงค์ในการศึกษา 7

1.3 ขอบเขตในการศึกษา 7

1.4 ระยะเวลาในการศึกษา 7

1.5 วิธีดำเนินการศึกษา 7

1.5.1 รูปแบบการศึกษา 7

1.5.2 การเลือกพื้นที่ศึกษา 7

1.5.3 กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา 10

1.5.4 เก็บข้อมูลภาคสนาม 11

1.5.5 วิธีการเข้าไปเก็บข้อมูลในสถานบริการ 14

1.5.6 การวิเคราะห์ข้อมูล 26

1.5.7 ปัญหาอุปสรรค์ในการเก็บข้อมูล 26

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ 27

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ 27

1.8 แนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา 27

1.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 31

บทที่ 2 การบริการทางเพศในสังคมล้านนา 45

2.1 วิวัฒนาการของการขายบริการทางเพศในล้านนา 45

Copyright by Mahidol University

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

2.1.1 ยุคก่อนตั้งอาณาจักรล้านนา (สมัยก่อนประวัติศาสตร์) 46

2.1.2 ยุคเริ่มต้นของอาณาจักรล้านนา (พ.ศ.1311-1825) 47

2.1.3 ยุคสร้างอาณาจักรล้านนาและเมืองเชียงใหม่ (พ.ศ.1835-1854) 47

2.1.4 ยุคราชวงศ์มังราย (พ.ศ. 1854-1928) 52

2.1.5 ยุคเสียเอกราช (พ.ศ.1928-2101) 54

2.1.6 ยุคเป็นเมืองประเทศราชของพม่า (พ.ศ. 2101-2317) 55

2.1.7 ยุคกู้เอกราช (พ.ศ.2317-2323) 56

2.1.8 ระยะแรกของการรวมเข้ามาอยู่ในอาณาจักรไทย (พ.ศ.2323-2413) 57

2.1.9 ยุคปฏิรูปการปกครองของประเทศไทย (พ.ศ.2413-2468) 58

2.1.10 ยุคหลังจากการประกาศเลิกทาส (พ.ศ.2448-2475) 66

2.1.11 ยุคหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 (พ.ศ.2475-2503) 67

2.1.12 ยุคส่งเสริมการท่องเที่ยวในภาคเหนือ (พ.ศ.2503-2516) 69

2.1.13 ยุคธุรกิจทางเพศสู่ตลาดโลก (หลัง พ.ศ.2516) 70

2.1.14 ยุคเปลี่ยนแปลงรูปแบบการขายบริการทางเพศ (พ.ศ.2530 เป็นต้นไป) 74

บทที่ 3 แหล่งบริการทางเพศในเขตเมืองเชียงใหม่ **80**

3.1 สำนักโสเภณี (ซ่อง) 82

3.1.1 แหล่งสำนักโสเภณีในอดีต 83

3.1.2 แหล่งสำนักโสเภณีในปัจจุบัน 86

3.1.3 รูปแบบของสำนักโสเภณี 88

สำนักโสเภณี : กรณีศึกษา 104

3.2 คาเฟ่ 128

3.2.1 แหล่งที่ตั้งของคาเฟ่ 129

3.2.2 รูปแบบของคาเฟ่ 129

คาเฟ่ : กรณีศึกษา 139

Copyright by Mahidol University

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

3.3 ศาลายาดอง 150

3.3.1 ประวัติศาลายาดอง 150

3.3.2 แหล่งขายยาดอง 151

3.3.3 รูปแบบของศาลายาดอง 152

ศาลายาดอง : กรณีศึกษา 156

3.4 คาราโอเกะ 160

3.4.1 ประวัติการเกิดคาราโอเกะ 160

3.4.2 แหล่งที่ตั้งของคาราโอเกะ 161

3.4.3 รูปแบบของคาราโอเกะ 162

คาราโอเกะ : กรณีศึกษา 168

บทที่ 4 กระบวนการค้าหญิงและสภาพชีวิตของหญิงขายบริการ 176

4.1 กระบวนการค้าหญิง : ขั้นตอนการเข้าสู่อาชีพหญิงบริการทางเพศ 176

4.1.1 จุดเริ่มต้นการค้าหญิง 177

4.1.2 กระบวนการค้าหญิง 180

4.1.3 กลุ่มเป้าหมายของธุรกิจทางเพศ 180

4.1.4 วิธีการสรรหาหญิง 181

4.1.5 ขบวนการส่งหญิงสู่สถานบริการ 184

4.1.6 การตัดสินใจเข้าสู่อาชีพขายบริการทางเพศ 186

4.2 สภาพชีวิตของหญิงบริการ 189

4.2.1 การเปิดบริสุทธิ์ 189

4.2.2 การขายบริการทางเพศ 191

4.2.3 การเกี่ยวข้องกับสารเสพย์ติด 192

4.2.4 ชีวิตประจำวันของหญิงบริการ 193

4.2.5 รายรับและรายจ่ายในแต่ละเดือน 194

4.2.6 การโยกย้ายที่ทำงาน 200

Copyright by Mahidol University

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

4.3 ทัศนคติ ค่านิยมต่ออาชีพขายบริการ และเป้าหมายการดำเนินชีวิตในอนาคต 202

4.3.1 ทัศนคติและค่านิยมต่ออาชีพขายบริการ 202

4.3.2 เป้าหมายการดำเนินชีวิตในอนาคต 204

หญิงบริการทางเพศ : กรณีศึกษาจากสำนักโสเภณี 214

หญิงบริการทางเพศ : กรณีศึกษาจากคาเฟ่ 230

หญิงบริการทางเพศ : กรณีศึกษาจากคาราโอเกะ 243

หญิงบริการทางเพศ : กรณีศึกษาจากศาลายาดอง 255

บทที่ 5 ความรู้ ความเข้าใจ ทัศนะของหญิงบริการต่อปัญหาโรคเอดส์ และผลกระทบจากนโยบายของรัฐต่ออุตสาหกรรมทางเพศ 264

5.1 ความรู้ความเข้าใจ การรับสื่อ และแหล่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคเอดส์ 264

5.1.1 แหล่งข้อมูลข่าวสารที่หญิงบริการได้รับเกี่ยวกับโรคเอดส์ 265

5.1.2 ความเชื่อเกี่ยวกับสื่อ 269

5.1.3 ความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักเกี่ยวกับโรคเอดส์ 270

5.2 ทัศนะของหญิงบริการต่อปัญหาโรคเอดส์ในปัจจุบัน 272

5.2.1 การรับรู้ในการป้องกันตนเองระหว่างการให้บริการลูกค้า 273

5.2.1.1 การใช้ถุงยางอนามัย 273

5.2.1.2 การหลีกเลี่ยงเพศสัมพันธ์ที่รุนแรง 275

5.2.1.3 การป้องกันการแพร่เชื้อกรณีที่รู้ว่าตนเองติดเชื้อไวรัสเอดส์ 276

5.3 พฤติกรรมสุขภาพของหญิงบริการ 277

5.3.1 การรักษาความสะอาดของร่างกาย และยาที่ใช้เมื่อเจ็บป่วย 277

5.3.2 การมาตรวจสุขภาพ 278

5.3.3 การรักษาพยาบาลเมื่อเจ็บป่วย 279

5.4 ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับวัคซีนเอดส์ 281

5.4.1 การรู้จักวัคซีนเอดส์ 282

Copyright by Mahidol University

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

5.4.2 พฤติกรรมการป้องกันตนเองรูปแบบอื่นหากได้รับวัคซีนแล้ว 282

5.4.3 พฤติกรรมเสี่ยงภายหลังการฉีดวัคซีนเอดส์ 283

5.4.4 ประโยชน์และความต้องการวัคซีนเอดส์ 284

5.5 ความคิดเห็นของหญิงบริการเกี่ยวกับการแก้ปัญหาโรคเอดส์ในปัจจุบัน 284

5.5.1 การใช้ถุงยางอนามัย 285

5.5.2 อาชีพขายบริการเป็นกลุ่มที่แพร่เชื้อเอดส์ 285

5.5.3 เกี่ยวกับการบริการด้านสุขภาพ และการให้สุขศึกษาของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข 286

5.5.4 เกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพ 286

5.5.5 เกี่ยวกับสื่อโรคเอดส์ 286

5.5.6 การรณรงค์ของรัฐ 286

5.6 นโยบายของรัฐต่อธุรกิจทางเพศ 287

5.7 ผลกระทบของนโยบายปลอดโสเภณีเด็ก 288

5.7.1 การเปลี่ยนแปลงสถานที่ให้บริการทางเพศ 288

5.7.2 การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการขายบริการ 289

5.7.3 การโยกย้ายหญิงบริการ 290

5.7.4 การเปลี่ยนหลักฐานและอายุของหญิงบริการ 290

5.7.5 การปิดบังซ่อนเร้นหญิงบริการ และเพิ่มจำนวนการให้บริการในแต่ละวัน 290

5.7.6 เกิดปัญหาในการควบคุมป้องกันโรคเอดส์ 291

5.7.7 เกิดการประพฤติมิชอบในทางราชการโดยอาศัยกฎหมายเป็นเครื่องมือ 293

บทที่ 6 บทสรุป และวิเคราะห์ 295

6.1 การบริการทางเพศในสังคมล้านนา 295

6.2 แหล่งบริการทางเพศในเชียงใหม่ 297

6.3 กระบวนการค้าหญิงและสภาพชีวิตของหญิงขายบริการ 298

Copyright by Mahidol University

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
6.4 ความรู้ ความเข้าใจ ทัศนะของหญิงบริการต่อปัญหาโรคเอดส์ และผลกระทบจากนโยบายของรัฐต่อธุรกิจทางเพศ	299
6.5 การยอมรับการค้าประเวณีในสังคมภาคเหนือ	300
6.5.1 ปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรม	301
6.5.2 ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และการเมือง	307
6.6 หญิงบริการทางเพศ : ภาพสท้อนสถานการณ์โรคเอดส์ในจังหวัดเชียงใหม่	311
6.7 แนวโน้มและทิศทางธุรกิจทางเพศในอนาคต	313
ข้อเสนอแนะ	313
บรรณานุกรม	315

Copyright by Mahidol University

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 สรุปขั้นตอนการรวบรวมข้อมูลวิธีการ กิจกรรม และจำนวนผู้ให้ข้อมูลตามแหล่งข้อมูลต่าง ๆ 25

ตารางที่ 2 จำนวนผู้ค้าประเวณีทั่วประเทศจากการสำรวจของกองกามโรค กรมควบคุมโรคติดต่อ กระทรวงสาธารณสุข ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2525 - 2535 73

ตารางที่ 3 สถิติโครงการสำคัญในอำเภอเมืองเชียงใหม่ และอำเภอรอบนอกในปี พ.ศ.2533 74

ตารางที่ 4 สถิติยานพาหนะในจังหวัดเชียงใหม่ 75

ตารางที่ 5 จำนวนแหล่งบริการทางเพศ และจำนวนผู้ค้าประเวณีในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จากการสำรวจของศูนย์กามโรคและโรคเอดส์เขต 10 เชียงใหม่ 76

ตารางที่ 6 แหล่งแพร่เชื้อกามโรคและจำนวนโสเภณีในเขตเมืองเชียงใหม่ปี 2536 81

ตารางที่ 7 เปรียบเทียบรายรับ รายจ่ายของหญิงบริการที่ทำงานตามสถานบริการต่าง ๆ 200

ตารางที่ 8 สรุปข้อมูลของหญิงบริการ 13 ราย 260

ตารางที่ 9 เปรียบเทียบการรับสื่อเกี่ยวกับโรคเอดส์ของหญิงบริการ 269

ตารางที่ 10 แสดงปัญหาสุขภาพที่พบบ่อยในหญิงบริการ 279

Copyright by Mahidol University

สารบัญภาพ

		หน้า
รูปที่ 1	แผนที่บริเวณล้านนาไทยในปัจจุบัน	43
รูปที่ 2	แผนที่สังเขป อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่	44
รูปที่ 3	บริเวณที่ตั้งเมืองเชียงใหม่อยู่ใกล้กับเวียงกุมกาม	49
รูปที่ 4	"ค่าฮ้า" คำขับพรรณาแบบล้านนาที่กระเช้า น.พ.ชีค และ มร.หลุยส์	60
รูปที่ 5	การแต่งกายของผู้หญิงล้านนาในอดีต	64
รูปที่ 6	ถนนท่าแพย่านการค้าที่สำคัญในอดีต	323
รูปที่ 7	ถนนท่าแพในปัจจุบัน	323
รูปที่ 8	แหล่งที่ตั้งของ "ซ่อง" จำนวนมากในอดีต ปัจจุบันเป็นที่ตั้งของโรงแรมใหญ่แห่งหนึ่ง	324
รูปที่ 9	ย่านลอยเคราะห์เป็นอีกแหล่งหนึ่งที่มี "ซ่อง" จำนวนมากในอดีต ปัจจุบันยังพอมีอยู่	324
รูปที่ 10	ถนนกำแพงดินเหนือ	325
รูปที่ 11	ถนนกำแพงดินใต้	325
รูปที่ 12	บริเวณหลังเจดีย์จะเป็นที่ตั้งของซ่องแม่บ้าน	326
รูปที่ 13	บริเวณหลังวัดเป็นที่ตั้งของคาเฟ่ และโรงแรมม่านรูด	326
รูปที่ 14	หมู่บ้านที่เป็นแหล่งหญิงบริการในจังหวัดเชียงราย ในรูปจะเห็นการเตรียมพื้นที่สำหรับปลูกบ้านใหม่	327
รูปที่ 15	เด็กสาวชาวป่าที่ใฝ่ฝันอยากเข้ามาทำงานในเมือง	327
รูปที่ 16	ในซอยเป็นคาเฟ่ใหญ่แห่งหนึ่ง เจ้าของกิจการเป็นเอเย่นต์รายใหญ่ของเชียงใหม่	328
รูปที่ 17	การรณรงค์ต่อต้านโรคเอดส์ขององค์กรเอกชน	328
รูปที่ 18	สื่อโฆษณาแหล่งบริการทางเพศทั้งผู้ชายและผู้หญิงในหนังสือท่องเที่ยวฉบับหนึ่ง	329

Copyright by Mahidol University

สารบัญแผนภูมิ

หน้า

แผนภูมิที่ 1 คลื่นแสดงการแพร่ระบาดของโรคเอดส์สู่กลุ่มบุคคลต่าง ๆ 3

แผนภูมิที่ 2 แสดงกรอบแนวคิดในการศึกษา 42

แผนภูมิที่ 3 แสดงการเลื่อนระดับการขายบริการในที่ทำงานเดิม 206

แผนภูมิที่ 4 แสดงการเลื่อนรูปแบบการขายบริการเป้าหมายอยู่ที่คาราโอเกะ 207

แผนภูมิที่ 5 แสดงการเลื่อนรูปแบบการขายบริการเป้าหมายอยู่ที่นวดแผนโบราณ 208

แผนภูมิที่ 6 แสดงการเลื่อนลงของการขายบริการในรูปแบบเดิมของหญิงบริการรุ่นเก่า 210

แผนภูมิที่ 7 แสดงการเลื่อนระดับการขายบริการลงของหญิงบริการรุ่นใหม่ 211

Copyright by Mahidol University

สารบัญภาพ

หน้า

กราฟที่ 1 แสดงเปอร์เซนต์ประมาณการใช้จ่ายรายเดือนของหญิงบริการที่ทำงานตามสำนักโสเภณี 195

กราฟที่ 2 แสดงเปอร์เซนต์ประมาณการใช้จ่ายรายเดือนของหญิงบริการที่ทำงานตามศาลายาดอง 197

กราฟที่ 3 แสดงเปอร์เซนต์ประมาณการใช้จ่ายรายเดือนของหญิงบริการที่ทำงานในคาราโอเกะ 199

Copyright by Mahidol University

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา

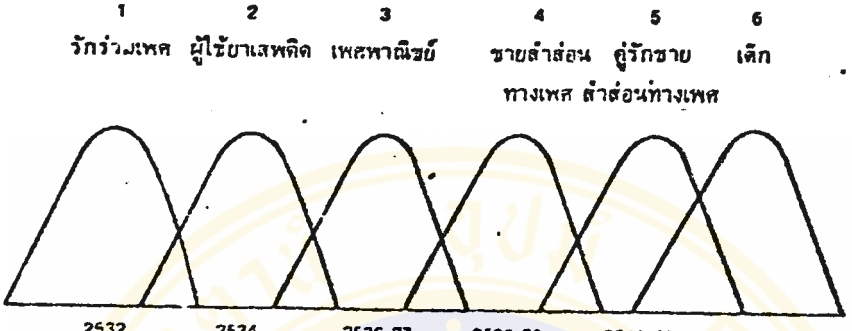
ปี พ.ศ. 2527 ศาสตราจารย์นายแพทย์อนุวัตร สิ้มสุวรรณ ประจำหน่วยโรคติดเชื้อ ภาควิชาอายุรศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล ได้รับผู้ป่วยชายไทยรายหนึ่ง อายุ 28 ปี ส่งมาจากคลินิก หูคอจมูก จากโรงพยาบาลเดียวกันด้วยอาการมีไข้ คอเจ็บเรื้อรัง และหูอื้อ จากการซักประวัติและตรวจร่างกายพบว่าชายผู้นี้มีพฤติกรรมรักร่วมเพศ ได้มีการตรวจทางห้องทดลองหลายอย่าง รวมถึงการส่งน้ำเหลืองไปตรวจที่ศูนย์ควบคุมโรคติดต่อเมืองแอตแลนต้า ประเทศสหรัฐอเมริกา ผลการตรวจยืนยันว่าติดเชื้อไวรัสเอดส์ การพบผู้ป่วยเอดส์รายแรกในประเทศไทยได้รับการรายงานสู่สาธารณชน แต่รายงานนั้นถูกวิพากษ์วิจารณ์อย่างรุนแรงจากสื่อมวลชนในเชิงไม่เชื่อว่าโรคนี้จะเกิดกับคนไทย และเป็นเพราะความอยากดังของผู้รายงาน ความเข้าใจเกี่ยวกับเอดส์ของคนไทยในสมัยนั้นคิดว่าเป็นโรคของชาวต่างชาติ ข่าวโรคเอดส์ค่อย ๆ เลือนไปจากความสนใจ แม้ในเวลาต่อมาจะมีการรายงานการพบผู้ติดเชื้อเอดส์ในกลุ่มผู้ติดยาเสพย์ติดเป็นระยะ ๆ ก็ตาม กลับมิได้รับความสนใจจากประชาชนชาวไทย จนกระทั่งปี พ.ศ.2530 ข่าวโรคเอดส์กลับมาสู่ความสนใจอีกครั้งหนึ่งเมื่อมีข่าว "นางแบบติดเชื้อไวรัสเอดส์" ผู้ที่เปิดเผยข้อมูลได้รับการวิจารณ์อย่างมากทั้งจากตัวนางแบบ ญาติ และสื่อมวลชน ผู้ที่เปิดเผยข้อมูลได้รับการประณามอย่างรุนแรง ทุกคนให้ความสนใจแต่ผู้เสียหายและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเท่านั้น โดยมิได้เกิดความตระหนักถึงภัยของโรคเอดส์เลย ความคิดที่ว่าโรคเอดส์เป็นโรคที่เกิดกับคนต่างประเทศยังมีอยู่ จนกระทั่งมีการรายงานข่าวผู้ได้รับเชื้อเอดส์จากการถ่ายเลือดของโรงพยาบาลแห่งหนึ่ง (นายฉอ้อน เสือสุ่ม) ข่าวความทุกข์ทรมานของผู้ได้รับเชื้อเอดส์รายนี้สร้างความตื่นตกใจ และสร้างความสนใจแก่ประชาชน ญาติพี่น้องของผู้ติดเชื้อพลอยได้รับเคราะห์กรรมไปด้วยโดยการถูกรังเกียจจากบุคคลที่อยู่ร่วมสังคมที่อยู่อาศัย และที่ทำงาน หน่วยงานของรัฐโดยเฉพาะกระทรวงสาธารณสุข และโรงเรียนแพทย์ เริ่มตระหนักถึงการควบคุมการแพร่เชื้อเอดส์อย่างจริงจัง มี

Copyright by Mahidol University

การสั่งซื้อเครื่องมือ อุปกรณ์ที่ใช้ในการตรวจค้นหาผู้สัมผัสเชื้อ องค์กรของรัฐและเอกชนร่วมมือกันหาแนวทางในการควบคุมโรค มีการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคเอดส์แก่บุคคลกลุ่มต่าง ๆ โดยเฉพาะกลุ่มผู้มีความเสี่ยงสูง ได้แก่ ผู้มีพฤติกรรมรักร่วมเพศ และกลุ่มผู้ติดยาเสพย์ติดชนิดฉีด ผลจากการรณรงค์ที่ขาดข้อมูลพื้นฐานในแต่ละกลุ่มคนทำให้สื่อต่าง ๆ ที่ออกมามิได้ผลเท่าที่ควร สื่อช่วงแรกเน้นย้ำถึงความน่ากลัวและความตายหากได้รับเชื้อเอดส์ จึงทำให้ผู้ที่มีปัจจัยเสี่ยงในการรับเชื้อเอดส์มิกล้ามารับการตรวจเลือดเพราะกลัวตนเองและครอบครัวจะได้รับความรังเกียจจากสังคมหากพบว่าติดเชื้อเอดส์ การแพร่กระจายเชื้อจึงเป็นไปอย่างรวดเร็วและเงียบ ๆ ข้อมูลผู้ติดเชื้อเอดส์ที่ตรวจพบมีจำนวนเพิ่มขึ้นจนน่าตกใจ และกลุ่มบุคคลที่พบมิใช่ 2 กลุ่มที่กล่าวมาแล้ว แต่พบการติดเชื้อเอดส์ในกลุ่มหญิงอาชีพพิเศษซึ่งเป็นกลุ่มที่สามารถแพร่กระจายเชื้อได้อย่างกว้างขวางและรวดเร็ว ความหวาดวิตกเกิดขึ้นกับวงการแพทย์ไทย และนักวิชาการที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างยิ่ง นโยบายการควบคุมโรคเอดส์ออกมาฉบับแล้วฉบับเล่า (ปี พ.ศ. 2530, 2532, 2533, 2534, 2536 และ 2537) ทุกวงการเริ่มตื่นตัวเกี่ยวกับปัญหาโรคเอดส์ในประเทศไทย องค์กรจากต่างประเทศให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ สื่อต่าง ๆ พร้อมทั้งส่งอาสาสมัครมาร่วมทำงาน การรณรงค์เพื่อให้ประชาชนตระหนักถึงความร้ายแรงของโรคเอดส์ทุก ๆ รูปแบบมิได้ประสบผลสำเร็จตามที่ต้องการ ยิ่งนับวันจำนวนผู้ติดเชื้อเอดส์ยิ่งเพิ่มขึ้นด้วยตัวเลขที่น่าตกใจ ผู้ติดเชื้อเอดส์ส่วนหนึ่งเสียชีวิตด้วยโรคแทรกซ้อนต่าง ๆ การแพร่ระบาดของโรคเอดส์เริ่มต้นจากผู้ใช้ยาเสพย์ติดชนิดฉีด เคลื่อนย้ายสู่เพศพาณิชย์ ชายสำส่อน คู่รักของชายสำส่อน และสุดท้ายคือเด็กทารกตามลำดับ (พรอมรา 2534 : 22) ดังแสดงในแผนภูมิที่ 1

Copyright by Mahidol University

แผนภูมิที่ 1 คลื่นแสดงการแพร่ระบาดของโรคเอดส์สู่กลุ่มบุคคลต่างๆ

ปีที่คาดว่าสูงสุด	2532 (1989)	2534 (1991)	2536-37 (1993-94)	2538-39 (1995-96)	2540-41 (1997-98)	2543 (2000)
ขนาดของประชากร	20,000	100,000	200-300,000	2-4,000,000	2-400,000	?

ที่มา : แพทยสภาสาร (มกราคม 2534): 22

นักวิชาการจากสถาบันต่าง ๆ ที่เฝ้าติดตามปัญหาการแพร่ระบาดของโรคเอดส์พบว่า กลุ่มที่เป็นแหล่งแพร่เชื้อที่สำคัญในประเทศไทย คือ กลุ่มหญิงบริการทางเพศ และกลุ่มเสี่ยงที่จะได้รับเชื้อเอดส์มากที่สุด คือ กลุ่มชายที่มีพฤติกรรมสำส่อนทางเพศ การควบคุมการแพร่เชื้อเอดส์ในระยะหลัง ๆ จึงเน้นการให้ความรู้แก่หญิงบริการ การเฝ้าระวังการติดเชื้อ และการรณรงค์ให้ผู้ชายเลิกพฤติกรรมสำส่อนทางเพศซึ่งประเด็นหลังเป็นเรื่องยากที่แก้ไขได้ในระยะเวลาสั้น ๆ จากรายงานการเฝ้าระวังโรคประจำสัปดาห์ กองระบาดวิทยา กระทรวงสาธารณสุข ได้รายงานสถานการณ์โรคเอดส์ตั้งแต่เดือนกันยายน 2527 ถึง 31 มกราคม 2538 ผู้ป่วยเอดส์ทั้งหมดของประเทศ 15,665 ราย อยู่ในเขตพื้นที่ 6 จังหวัดภาคเหนือตอนบน 7,487 ราย (ประมาณ 47.8 %) โดยเฉพาะจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย และ พะเยา สาเหตุการติดเชื้อส่วนใหญ่เกิดจากเพศสัมพันธ์ (2538: 2-8) และกลุ่มผู้ที่ติดเชื้อเอดส์กลุ่มสำคัญที่สามารถแพร่กระจายเชื้อได้อย่างกว้างขวาง คือ กลุ่มหญิงบริการ ดังที่ศาสตราจารย์นายแพทย์ประเวศ วะสี กล่าวไว้ว่า "หญิงโสเภณีเป็นกลุ่มที่ให้ปุ๋ยอันอุดมแก่การขยายพันธุ์ของเอดส์ในประเทศไทย" (แพทย์สภาสาร 2534: 22) แม้หน่วยงานที่รับผิดชอบจะช่วยกันรณรงค์ให้ความรู้ด้วยรูปแบบต่าง ๆ เช่น การให้สุขศึกษาแก่หญิงบริการในสำนักขายบริการ การอบรมเจ้าของ

Copyright by Mahidol University

สถานประกอบการทางเพศ การให้สุขศึกษาแก่หญิงบริการที่เริ่มเข้าทำงานใหม่ การประชุมกลุ่มย่อยต่าง ๆ การให้ความรู้โดยสื่อหลายประเภทแก่คนทั่วไป การรณรงค์ให้ใช้ถุงยางอนามัยพร้อมทั้งสนับสนุนถุงยางอนามัยโดยไม่คิดเงิน แต่จำนวนหญิงบริการที่ติดเชื้อเอดส์กลับเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ศาสตราจารย์นายแพทย์อนุวัตร สิ้มสุวรรณ ผู้รายงานการพบผู้ป่วยเอดส์รายแรกของประเทศไทยได้ให้สัมภาษณ์สื่อมวลชนเรื่องการแพร่กระจายของโรคเอดส์เมื่อ 7 ปีที่ผ่านมาหลังจากการค้นพบผู้ป่วยเอดส์รายแรกโดยกล่าวเป็นเชิงปรารภว่า "นับตั้งแต่ผมพบผู้ป่วยเอดส์รายแรกของประเทศไทยแล้วสื่อมวลชนคิดว่าเป็นการรายงานเพื่อความอยากดัง จนถึงวันนี้ไวรัสเอดส์ได้แพร่กระจายทั่วประเทศจนเกือบจะสายเกินแก้แล้ว" (แพทยสภาสาร 2534: 25)

ปัญหาการติดเชื้อเอดส์ในพื้นที่ภาคเหนือเป็นเรื่องที่ค่อนข้างรุนแรงกว่าพื้นที่อื่นโดยเฉพาะพื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว เชียงใหม่เป็นจังหวัดที่อยู่ใน 3 อันดับแรกของประเทศไทยซึ่งเป็นพื้นที่ที่ปัญหาเอดส์รุนแรงเนื่องจากเหตุผลหลายประการ คือ

1. จังหวัดเชียงใหม่เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญมากที่สุดของภาคเหนือมานานกว่า 50 ปี ในแต่ละปีจะมีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศหลั่งไหลเข้ามาเป็นจำนวนมาก กิจกรรมส่วนหนึ่งที่นักท่องเที่ยวบางกลุ่มต้องการ คือแหล่งบันเทิง การซื้อบริการมักจบลงด้วยกิจกรรมทางเพศ แหล่งบริการทางเพศจึงคึกคักและเพิ่มจำนวนมากขึ้นเรื่อย ๆ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ยิ่งการท่องเที่ยวขยายตัวมากขึ้นเท่าไรแหล่งบันเทิงที่แอบแฝงบริการทางเพศยิ่งเพิ่มขึ้นด้วยจำนวนและรูปแบบที่หลากหลาย บางแหล่งก็เน้นการขายบริการทางเพศโดยตรง เช่น สำนักโสเภณี บางแหล่งมีบริการอย่างอื่นร่วมกับบริการทางเพศ เช่น คาเฟ่ บาร์เปียร์ ไนท์คลับ ค็อกเทลเลาจน์ อาบอบนวด คาราโอเกะ สวนอาหาร ชาวน่า ร้านเสริมสวย ร้านตัดผม ฯลฯ และที่เปลี่ยนแปลงสภาพในส่วนที่เป็นวัฒนธรรมดั้งเดิมซึ่งเป็นวัฒนธรรมพื้นบ้านของล้านนา คือ ร้านขายยาดอง มาเป็นศาลายาดอง โดยเปลี่ยนการตกแต่งหน้าร้านให้มีลักษณะเป็นศาลา ต่อมามีตู้เพลง มีดนตรี 1-2 ชิ้น มีการขายอาหาร และในที่สุดก็มีหญิงบริการทางเพศแอบแฝง

2. อาชีพขายบริการเป็นอาชีพที่ได้รับความนิยมจากหญิงชาวเหนือ เนื่องจากรายได้จากการประกอบอาชีพนี้อยู่ในระดับที่สูงกว่าอาชีพอื่น ปัญหาทางเศรษฐกิจที่ปีบคั้นทำให้เด็กหญิงเหล่านี้หมดโอกาสที่จะได้รับการศึกษาที่สูง บางคนไม่เคยได้รับการศึกษาเลย ทำให้ไม่สามารถไปประกอบอาชีพที่มีรายได้

Copyright by Mahidol University

สูงเพียงพอสำหรับการเลี้ยงดูครอบครัวให้มีความเป็นอยู่ดีขึ้นจากเดิม ความกตัญญูที่ต้องการช่วยเหลือแบ่งเบาภาระของครอบครัว ความยากจนที่ประสบมาตั้งแต่เด็ก ความใฝ่ฝันของสาวแรกรุ่นถึงความสวยงาม ความสุขสบาย ค่านิยมของสังคมที่ให้ความสำคัญแก่คุณค่าทางวัตถุ รวมถึงลักษณะหน้าตาผิวพรรณของหญิงชาวเหนือตรงกับรสนิยมทางเพศของลูกค้า

3. ความหลากหลายของแหล่งค้าประเวณีที่มีการขายบริการด้วยรูปแบบต่าง ๆ และแอบแฝงอยู่ในกิจการอื่น ๆ มากขึ้นเพื่อหลบเลี่ยงต่อกฎหมายปรามการค้าประเวณี การเข้าไปควบคุมโรคกระทำได้ลำบาก และถูกปฏิเสธจากเจ้าของกิจการบางราย ตัวผู้ขายบริการยังขาดความตระหนักถึงพิษภัยจากโรคเอดส์ ในขณะที่ผู้ซื้อบริการก็ยังมิปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางเพศ ความต้องการของลูกค้าทำให้ธุรกิจทางเพศดำเนินต่อไปอย่างต่อเนื่อง และเป็นตัวกระตุ้นให้หญิงสาวภาคเหนือเดินทางเข้าสู่อาชีพนี้รุ่นแล้วรุ่นเล่าด้วยความสมัครใจ ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคเอดส์ที่ไม่ดีพอก่อให้เกิดความกลัวมากกว่าความตระหนักในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางเพศ ลูกค้ามีความต้องการหญิงบริการที่มีอายุน้อย ๆ เพิ่มขึ้นด้วยความเข้าใจว่าหญิงบริการอายุน้อยมีความบริสุทธิ์สูงและยังไม่ติดเชื้อเอดส์ พร้อมกับความต้องการทางเพศที่ผู้ชายมักต้องการรสชาติที่แปลก ๆ ธุรกิจทางเพศในปัจจุบันจึงมีการแข่งขันกันในการนำเสนอสินค้าทางเพศที่หลากหลายไว้บริการลูกค้า ด้วยการสรรหาหญิงที่มีอายุน้อย ๆ และหญิงต่างชาติมาให้บริการ พบว่ามีการนำเด็กหญิงไทยใหญ่จากชายแดนไทยที่ติดต่อกับพม่า เด็กหญิงชาวเขาเผ่าต่าง ๆ เด็กหญิงจากประเทศจีน ลาว และอื่น ๆ มาขายบริการมากขึ้น ธุรกิจทางเพศในปัจจุบันจึงมักเป็นการค้าโสเภณีข้ามชาติที่ดำเนินการกันเป็นขบวนการ มีบุคคลหลายฝ่ายที่มีผลประโยชน์เกี่ยวข้องโยงใยกันเป็นเครือข่ายทั้งทางตรงและทางอ้อม เด็กหญิงเหล่านี้ถูกซื้อหามาด้วยเงินจำนวนไม่มากเนื่องจากไม่มีหลักฐานการเป็นคนไทย ไม่ได้รับการศึกษา ฐานะทางบ้านยากจน และ บางคนยังฟังและพูดภาษาไทยไม่ค่อยเข้าใจ ทำให้การรับรู้ด้านข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคเอดส์มีน้อย บางคนเล็กเกินกว่าจะให้ความสนใจเรื่องโรคภัยต่าง ๆ บางคนถูกปิดบังซ่อนเร้นจากเจ้าของกิจการมิให้ออกไปไหน จึงทำให้ไม่ได้รับการดูแลปัญหาสุขภาพจากเจ้าหน้าที่ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้สร้างความยากลำบากในการที่จะควบคุมโรคเพื่อหยุดยั้งการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ต่อไป

จากเหตุผลที่กล่าวแล้วข้างต้นทำให้เชียงใหม่เป็นจังหวัดที่มีความเสี่ยงของประชากรโรคเอดส์สูงมากกว่าในหลายจังหวัดด้วยกัน

Copyright by Mahidol University

ปัญหาการเสียชีวิตของประชากรโลกจากการติดเชื้อเอดส์มีจำนวนมากขึ้นจนนักวิชาการหลายท่านกล่าวถึงวิกฤติการณ์เอดส์ในอนาคตไว้หลายทัศนะ นายคริสฮันน์ ซิกส์ ประธานโครงการพัฒนาภาคพื้นเอเชียแปซิฟิคแห่งสหประชาชาติกล่าวว่า "ประชากรโลกกว่า 20 ล้านคนจะต้องตายด้วยโรคเอดส์ภายในปี ค.ศ. 2000" (หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, สัมภาษณ์ : 21) นายมีชัย วีระไวทยะ อดีตรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีกล่าวถึงสถานการณ์เอดส์ในประเทศไทยว่า "ประชาชนจะล้มตายด้วยโรคเอดส์มากกว่าการเสียกรุงทั้งสองครั้งที่ผ่านมา" (หนังสือพิมพ์เดลินิวส์, สัมภาษณ์ : 13)

ปัญหาเอดส์จึงมิใช่ปัญหาของชาติใดชาติหนึ่งเช่นที่เคยเข้าใจ แต่เป็นปัญหาของทุกคนในโลกที่จะต้องร่วมมือกันหยุดยั้งมิให้มีการแพร่ระบาดต่อไป กลวิธีที่ใช้ต้องเหมาะกับสังคมและวัฒนธรรมของแต่ละประเทศ ข้อมูลที่ใช้เป็นแนวทางในการกำหนดรูปแบบการควบคุมโรคเอดส์ที่มีประสิทธิภาพต้องเริ่มต้นการศึกษาวิจัยถึงสภาพสังคม วัฒนธรรม และความเป็นอยู่ของบุคคลกลุ่มต่าง ๆ ข้อมูลเบื้องลึกถึงวิถีประชาจะทำให้มีความเข้าใจในธรรมชาติของกลุ่มคนแต่ละกลุ่มมากขึ้น และสามารถนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดแนวทางวิธีดำเนินการหยุดยั้งปัญหาเอดส์ในอนาคต

จากการเฝ้าติดตามสถานการณ์โรคเอดส์ในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบนมาโดยตลอด พบว่าจำนวนผู้ติดเชื้อเอดส์เพิ่มจำนวนมากขึ้นโดยสาเหตุใหญ่มาจากเพศสัมพันธ์ ผู้ติดเชื้อเอดส์จำนวนมากมีประวัติการเที่ยวหญิงบริการ ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาวิถีชีวิต พฤติกรรม ความเป็นอยู่ ลักษณะการทำงาน และความคาดหวังในอนาคตของหญิงบริการที่ทำงานตามแหล่งบริการต่าง ๆ เพราะบุคคลกลุ่มนี้เป็นแหล่งแพร่เชื้อเอดส์ที่สำคัญของประเทศ และเป็นกลุ่มที่มิได้หยุดนิ่งแต่มีการเคลื่อนย้ายสับเปลี่ยนแหล่งทำงานตลอดเวลา รวมทั้งมีการนำเด็กใหม่เข้ามาเสริมด้วยวิธีการต่าง ๆ จนกลายเป็นธุรกิจที่มีผลประโยชน์เกี่ยวข้องโยงใยกันเป็นเครือข่ายทั้งในประเทศและต่างประเทศ ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาเลือกจังหวัดเชียงใหม่เป็นพื้นที่ศึกษาเนื่องจากเป็นพื้นที่มีความหลายหลากของรูปแบบการขายบริการ เป็นเมืองที่นักท่องเที่ยวทั้งในประเทศ และต่างประเทศเดินทางมาพักผ่อนเป็นจำนวนมากในแต่ละปี และมีความสะดวกในการเก็บข้อมูลเนื่องจากผู้ศึกษามีงานประจำ และมีที่พักอยู่ในพื้นที่นี้ งานประจำที่ปฏิบัติส่วนหนึ่งต้องเกี่ยวข้องกับกลุ่มหญิงบริการ ทำให้สะดวกในการเก็บข้อมูลพร้อมทั้งสามารถติดตามกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาได้ต่อเนื่อง

Copyright by Mahidol University

1.2. วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1.2.1 เพื่อศึกษาถึงวิถีชีวิต สภาพการทำงาน ค่านิยมในอาชีพ ขบวนการตัดสินใจที่เข้าสู่อาชีพ และแนวทางดำเนินชีวิตในอนาคตของหญิงบริการ

1.2.2 ศึกษาถึงความรู้ ความคิดเห็น ความตระหนัก ของหญิงบริการต่อปัญหาโรคเอดส์ในปัจจุบัน

1.2.3 ศึกษาถึงพฤติกรรมการดูแลสุขภาพ และการป้องกันโรคเอดส์ที่หญิงบริการปฏิบัติได้

1.3. ขอบเขตในการศึกษา

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ทำการศึกษาหญิงบริการทางเพศในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการแพร่ระบาดของโรคเอดส์

1.4 ระยะเวลาในการศึกษา

เริ่มตั้งแต่เดือนเมษายน พ.ศ. 2535 จนถึง เดือนธันวาคม พ.ศ. 2537

1.5 วิธีดำเนินการศึกษา

1.5.1 รูปแบบการศึกษา เป็นการศึกษาทางมานุษยวิทยาโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นภาพรวม (holistic) และเชื่อถือได้ (reliability) การเก็บข้อมูลภาคสนามจึงใช้วิธีการสังเกต การสังเกตแบบเข้าไปมีส่วนร่วม และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเป็นรายบุคคล ทั้งผู้ขายบริการ เจ้าของสำนักบริการ ผู้คุมหญิงบริการ มาม่าซัง เอเย่นต์ และคนทำความสะอาดสำนักบริการ

1.5.2 การเลือกพื้นที่ศึกษา ก่อนที่จะตัดสินใจเลือกพื้นที่ศึกษาได้ทำการสำรวจพื้นที่ศึกษาโดยภาพรวมด้วยวิธีการดังนี้

1.5.2.1 การสำรวจข้อมูลเอกสาร รวบรวมสถิติการระบาดของโรดเอดส์ในประเทศไทย และจังหวัดเชียงใหม่ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2527 จนถึงปี พ.ศ. 2534 ดูความเปลี่ยนแปลงของข้อมูล รวมทั้งงานเอกสาร การศึกษาวิจัย แนวทางการดำเนินงานควบคุมโรคที่มีการปรับเปลี่ยนวิธีการ และรูปแบบดำเนินงานเป็นระยะ ๆ รวบรวมจำนวนสถานบริการทางเพศ และจำนวนหญิงบริการในจังหวัด

Copyright by Mahidol University

เชียงใหม่ โดยเน้นรูปแบบการขายบริการที่เปิดกิจการในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ แล้วนำข้อมูลที่ได้เกี่ยวกับรูปแบบการขายบริการมาจัดประเภทตามกลุ่มต่าง ๆ แยกแยะลักษณะการทำงาน ความเสี่ยงต่อการรับและแพร่เชื้อเอดส์ จัดอันดับความสำคัญของสถานบริการ แหล่งที่ตั้ง และศึกษาสภาพความเป็นไปได้ในการที่จะเข้าไปเก็บข้อมูล

1.5.2.2 การสำรวจสถานที่ ได้ทำการสำรวจสถานที่ที่จะเข้าไปศึกษาตามรูปแบบการขายบริการที่จัดกลุ่มไว้ ในการเข้าไปสำรวจพื้นที่นี้ใช้วิธีการ 2 รูปแบบดังนี้

ก. การสำรวจแบบเป็นทางการ โดยการขอความร่วมมือจากศูนย์กามโรคและโรคเอดส์เขต 10 เชียงใหม่ ผู้ศึกษาเข้าไปพร้อมกับทีมงานให้สุขศึกษาที่ออกปฏิบัติงานเฝ้าระวังและควบคุมโรคในสถานบริการแหล่งต่าง ๆ ทุกวันอังคารและวันพฤหัสบดี ใช้เวลาในการสำรวจแหล่งบริการ 2 เดือน เพื่อศึกษาทำเลที่ตั้ง สภาพทั่วไปของสถานบริการ ข้อมูลต่าง ๆ ของสถานบริการ และทำความรู้จักกับเจ้าของ ผู้ดูแล และหญิงบริการ

ข. การสำรวจแบบไม่เป็นทางการ โดยการเข้าไปสำรวจแบบนักท่องเที่ยว ผู้ศึกษาเข้าไปในแหล่งบริการทางเพศพร้อมเพื่อนชาย 4 - 5 คนทั้งที่เป็นคนไทย และชาวต่างประเทศ ผลัดกันไปต่างกรรม ต่างวาระ โดยมีผู้ศึกษาเป็นผู้หญิงเพียงคนเดียว ในการนี้จำเป็นต้องเปลี่ยนบุคคลิกและการแต่งกายที่สามารถทำให้ผู้อื่นเข้าใจผิดว่าผู้ศึกษาเป็นหญิงบริการที่ถูก "ฮ็อฟ" มาเพื่อมิให้เป็นที่ผิดสังเกต เมื่อเข้าไปซื้อบริการอื่น ๆ ได้ให้ผู้ร่วมสำรวจสอบถามข้อมูลต่าง ๆ จากหญิงบริการที่เรียกมาร่วมโต๊ะ คุยกับคนเชียร์แขก และ มาม่าซัง ส่วนผู้ศึกษาเก็บข้อมูลโดยการสังเกตการทำงาน สถานที่ขายบริการ การสำรวจวิธีนี้จะกระทำตั้งแต่เวลา 22.00 น. จนถึงเวลา 02.00 น. (เวลาที่สถานบริการปิด) เพื่อสังเกตการออกไปกับแขกของหญิงบริการ

เมื่อสำรวจแหล่งข้อมูลแล้วได้คัดเลือกสถานที่จะศึกษา โดยใช้วิธีการเลือกแบบจัดอันดับความสำคัญในการเป็นแหล่งแพร่เชื้อ รูปแบบการให้บริการ อยู่ในย่านชุมชนที่มีลูกค้ามาซื้อบริการเป็นจำนวนมาก และได้เลือกสถานบริการที่จะศึกษาได้ดังต่อไปนี้

- ซ่องโสเภณีจำนวน 7 แห่ง มีลักษณะการขายบริการ 3 รูปแบบ รูปแบบละ 2 แห่ง และนางทางโทรศัพท์ 1 แห่ง
- คาเฟ่จำนวน 3 แห่ง
- คาราโอเกะ 2 แห่ง
- ศาลายาดอง 1 แห่ง

Copyright by Mahidol University

การเลือกสถานบริการที่มีจำนวนแตกต่างกันนี้ ผู้ศึกษาเลือกตามลำดับความสำคัญในการเป็นแหล่งแพร่เชื้อซึ่งพบว่าสำนักโสเภณีมีจำนวนมาก เป็นแหล่งที่มีหญิงบริการสับเปลี่ยน โยกย้าย และมีการนำหญิงบริการรายใหม่มาทำงานตลอดเวลา แต่ละสำนักจะแข่งขันกันในการดึงดูดลูกค้าให้เข้ามาซื้อบริการด้วยการนำเสนอสินค้าทางเพศที่แปลกใหม่ และสินค้านี้มักจะมีอายุต่ำกว่า 18 ปีเป็นส่วนใหญ่ ผู้มาซื้อบริการจะเป็นกลุ่มผู้ใช้แรงงาน กลุ่มเกษตรกร กลุ่มลูกจ้างแรงงาน กลุ่มข้าราชการ รัฐวิสาหกิจที่มีรายได้น้อย ชายนักเที่ยวต่างถิ่น ผู้ศึกษาจึงเลือกศึกษาจำนวน 7 แห่ง โดยแต่ละแห่งจะมีรายละเอียดที่แตกต่างกัน

ส่วนคาเฟ่เป็นแหล่งขายบริการทางเพศที่มีความสำคัญรองมาจากสำนักโสเภณี โดยพัฒนามาจากสำนักโสเภณีเพื่อเลี่ยงกฎหมายและยกระดับสถานบริการให้ดูสูงขึ้น มีการขายอาหาร และเครื่องดื่มบังหน้า รูปแบบการขายบริการใกล้เคียงกับสำนักโสเภณี รวมทั้งอายุของหญิงบริการ และกลุ่มชายนักเที่ยว ผู้ศึกษาจึงเลือกศึกษาเพียง 3 แห่ง

คาราโอเกะเป็นแหล่งขายบริการที่กำลังมีการเติบโต และเป็นที่นิยมของลูกค้าในเวลาอันรวดเร็ว หญิงบริการจะมีระดับสูงกว่าสำนักโสเภณี และคาเฟ่ หญิงบริการบางคนมีการศึกษาสูงกว่าระดับประถมศึกษา ผู้มาซื้อบริการจะเป็นกลุ่มที่มีรายได้พอสมควรจนถึงดี ในขณะที่ทำการศึกษาวิจัย (พ.ศ.2535) รูปแบบของการขายบริการของคาราโอเกะแต่ละแห่งจะคล้ายคลึงกัน และยังมีจำนวนไม่มาก ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษา 2 แห่ง แต่ในระหว่างการเก็บข้อมูลพบว่าคาราโอเกะได้เพิ่มขึ้นจำนวนมากในระยะเวลาสั้น ๆ และมีรูปแบบที่หลากหลายขึ้น ขยายจากเขตเมืองเข้าไปสู่เขตชนบท มีการผสมผสานรูปแบบคาราโอเกะเข้าไปในสำนักโสเภณี และคาเฟ่

ศาลายาดองมีรูปแบบการขายบริการใกล้เคียงกับคาเฟ่ เพียงแต่ไม่มีสุราชนิดอื่นขายนอกจากยาดองเหล้า และเป้าหมายลูกค้าเน้นกลุ่มผู้ใช้แรงงานที่มีรายได้น้อย เป็นรูปแบบการขายบริการที่พัฒนามาจากวัฒนธรรมพื้นบ้าน คือ ร้านขายยาดองเหล้าธรรมดา มาเป็นสถานบริการศาลายาดองแบบใหม่ สถานบริการรูปแบบนี้จึงตกสำรวจ และไม่มีหน่วยงานทางสาธารณสุขเข้ามาควบคุมดูแลด้านการแพร่เชื้อเอดส์ ในเขตเมืองเชียงใหม่ผู้ศึกษาพบเพียงแห่งเดียวที่แน่ชัดว่าเป็นศาลายาดองที่มีการขายบริการทางเพศร่วมด้วยจึงเก็บข้อมูลได้เพียง 1 แห่ง ส่วนมากการขายบริการรูปแบบนี้จะพบนอกเมืองที่มีลักษณะเป็นสังคมชนบทและกำลังเพิ่มจำนวนมากขึ้นอยู่ในสังคมหมู่บ้าน

Copyright by Mahidol University

1.5.3 กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1.5.3.1 กลุ่มหญิงบริการทางเพศ จำนวน 35 คน โดยแบ่งตามพฤติกรรมการขายบริการทางเพศออกเป็น 2 ลักษณะใหญ่ ๆ ดังนี้

ก. หญิงบริการทางเพศแบบตรง ได้แก่ หญิงบริการที่ทำงานอยู่ในสำนักบริการที่เน้นการให้บริการทางเพศอย่างเดียว ชายนักเที่ยวเข้ามาซื้อบริการโดยมีวัตถุประสงค์จะเลือกหญิง มีการกำหนดราคาค่าบริการไว้แน่นอน อาจเปิดขายบริการทั้งกลางวันและกลางคืน จำนวนการรับแขกในแต่ละวันจะมากกว่า 1 คน หญิงบริการในกลุ่มนี้มีดังนี้

- **หญิงบริการที่ทำงานในสำนักโสเภณี** อัตราค่าบริการอยู่ระหว่าง 50 - 150 บาทสำหรับการให้บริการแบบชั่วคราว ค่าบริการอยู่ระหว่าง 300 - 500 บาทสำหรับการให้บริการแบบค้างคืน จำนวน 7 แห่ง โดยเลือกสำนักโสเภณีที่มีรูปแบบการขายบริการที่แตกต่างกัน 3 รูปแบบ

รูปแบบแรก เป็นสำนักโสเภณีที่มีหญิงบริการอยู่ประจำ และมีการให้บริการทางเพศภายในสำนัก จำนวน 2 แห่ง

รูปแบบที่สอง เป็นสำนักโสเภณีที่มีหญิงบริการอยู่ประจำ แต่ไม่มีการให้บริการทางเพศภายในสำนัก รูปแบบนี้รวมถึงนางทางโทรศัพท์ด้วย จำนวนสำนักโสเภณี 2 แห่ง นางทางโทรศัพท์ 1 แห่ง

รูปแบบที่สาม เป็นสำนักโสเภณีที่ไม่มีหญิงบริการอยู่ประจำ แต่มีการให้บริการทางเพศภายในสำนัก จำนวน 2 แห่ง

- **หญิงบริการทางเพศที่ทำงานในคาเฟ่** อัตราค่าบริการอยู่ระหว่าง 100 - 300 บาทสำหรับการให้บริการทางเพศแบบชั่วคราว ค่าบริการ 300 - 500 บาทสำหรับการให้บริการแบบค้างคืน จำนวน 3 แห่ง

ข. หญิงบริการทางเพศแบบแอบแฝง ได้แก่ หญิงบริการที่ทำงานในสถานที่ขายบริการทางเพศซึ่งแอบแฝงอยู่ในกิจการอื่น ลูกค้าจะเข้ามาซื้อบริการอื่น ๆ ก่อนที่จะมีการตกลงซื้อบริการทางเพศ ราคาค่าบริการไม่กำหนดแน่นอนขึ้นอยู่กับสถานะของหญิงบริการแต่ละคนในที่ทำงาน หญิงบริการมีสิทธิที่จะเลือกลูกค้าและสามารถต่อรองราคาได้ การให้บริการทางเพศส่วนใหญ่ไม่เกิน 1 คนในแต่ละวัน ในการศึกษาครั้งนี้ได้ศึกษากลุ่มหญิงบริการทางเพศแอบแฝง 2 กลุ่ม คือ

Copyright by Mahidol University

- **หญิงบริการที่ทำงานในคาราโอเกะ** อัตราค่าบริการอยู่ระหว่าง 1,000 - 1,500 บาท ต่อคน ให้บริการทั้งแบบชั่วคราว และ ค้างคืน จำนวน 2 แห่ง

- **หญิงบริการที่ทำงานในศาลายาตอง** อัตราค่าบริการอยู่ระหว่าง 300 - 1,000 บาทต่อคน ให้บริการทั้งแบบชั่วคราวและค้างคืน จำนวน 1 แห่ง

1.5.3.2 บุคคลที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจทางเพศ ได้แก่ เจ้าของสำนักบริการ ผู้คุมหญิงบริการ มาม่าซัง คนเชียร์แขก คนทำความสะอาด เอเย่นต์ และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

1.5.4 เก็บข้อมูลภาคสนาม ได้ใช้เทคนิควิธีการรวบรวมข้อมูลหลายวิธี คือ

1.5.4.1 การสัมภาษณ์ (Interviews) โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกตามกรอบแนวคำถามที่กำหนดไว้เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของหญิงบริการ ภูมิหลังและขั้นตอนการเข้าสู่อาชีพ สภาพการทำงานการดำเนินชีวิตในแต่ละวัน รายรับ - รายจ่ายในแต่ละเดือน การดูแลสุขภาพและป้องกันตนเอง การโยกย้ายแหล่งทำงาน เป้าหมายการดำเนินชีวิตในอนาคต การรับรู้เกี่ยวกับปัญหาโรคเอดส์ พร้อมทั้งได้สัมภาษณ์เจ้าของสถานบริการ ผู้คุมหญิงบริการ การดำเนินการสัมภาษณ์ใช้ 2 วิธี คือ

ก. **การสัมภาษณ์แบบสนทนารายบุคคลเฉพาะประเด็น (Focus Individual Interviews)** ได้เก็บข้อมูลในสถานที่ 3 แห่ง คือ

- ศูนย์กามโรคและโรคเอดส์เขต 10 เชียงใหม่
- ศูนย์วันโรคเขต 10 เชียงใหม่
- สำนักบริการทางเพศ

โดยระยะแรกของการเก็บข้อมูล ผู้ศึกษาเข้าไปในสำนักบริการทางเพศพร้อมกับทีมสุขศึกษาของศูนย์กามโรคและโรคเอดส์เขต 10 เชียงใหม่ ได้ขอสัมภาษณ์หญิงบริการเป็นรายบุคคลก่อนที่จะเริ่มให้สุขศึกษา ข้อมูลที่ได้บางส่วนขาดความเที่ยงตรง และบางส่วนหญิงบริการไม่กล้าให้ข้อเท็จจริง เนื่องจากบรรยากาศไม่เอื้ออำนวย และมีความเกรงกลัวผู้คุม และ เจ้าของสถานบริการที่อยู่ด้วย ผู้ศึกษาได้นัดหญิงบริการมาสัมภาษณ์นอกสถานบริการโดยจ่ายค่าชั่วโมง แต่หญิงบริการไม่สามารถออกมาตามที่นัดหมายได้ การสัมภาษณ์รายบุคคลจึงต้องกระทำที่ศูนย์กามโรคและโรคเอดส์เขต 10 ระหว่างที่หญิงบริการรอตรวจ ได้เก็บข้อมูลพร้อม ๆ กับการให้คำปรึกษาด้านโรคเอดส์ มีการตรวจสอบข้อมูลโดยตามไปสังเกตการทำงานที่สำนักบริการซึ่งหญิงบริการทำงานอยู่ สอบถามจากเพื่อนร่วมงาน

Copyright by Mahidol University

และผู้ควบคุมหญิงบริการ มีการนัดพบหญิงบริการกรณีศึกษาครั้งต่อไปที่ศูนย์กามโรคและโรคเอดส์ เขต 10 และที่ศูนย์วัณโรคเขต 10 บางรายสัมภาษณ์ได้เพียงครั้งเดียวก็ไม่ได้พบหญิงบริการรายนั้นอีก ผู้ศึกษาเข้าไปตามที่สถานที่ทำงาน พบว่าบางคนกลับบ้านเนื่องจากตั้งครรภ์จากการรับแขก บางคนย้ายที่ทำงาน และ บางคนถูกเจ้าของสำนักย้ายไปจังหวัดอื่น การโยกย้ายนี้พบมากในหญิงบริการที่ทำงานในสำนักโสเภณีและคาเฟ่

ส่วนการสัมภาษณ์เจ้าของสถานบริการ เอเย่นต์ ผู้คุมหญิงบริการ ผู้ศึกษาอาศัยความคุ้นเคยส่วนตัวจากการปฏิบัติงานเข้าไปเยี่ยมสถานบริการทั้งในเวลากลางวันและกลางคืน ได้พูดคุยเรื่องต่าง ๆ อย่างไม่เป็นทางการ ค่อย ๆ โยงประเด็นไปสู่ข้อมูลที่ต้องการ บางสถานบริการผู้ศึกษาใช้เวลาช่วงเช้าของวันเสาร์ และ วันอาทิตย์ก่อนที่จะมีแขกมาใช้บริการเข้าไปเยี่ยมเยียนชวนพูดคุยในประเด็นต่าง ๆ ทั่ว ๆ ไปและสอดแทรกประเด็นที่ต้องการ บางแห่งผู้ศึกษาเข้าไปสำนักขายบริการในวันราชการโดยติดตามทีมสุขศึกษาของศูนย์กามโรค ฯ ได้คุยกับเจ้าของสถานบริการระหว่างที่เจ้าหน้าที่ของศูนย์กามโรคฯ ให้สุขศึกษากลุ่มหญิงบริการอยู่

การสัมภาษณ์บุคคลต่าง ๆ ผู้ศึกษาเป็นคนสัมภาษณ์ด้วยตนเองโดยใช้การพูดคุยแล้วโยงเข้าเข้าประเด็นที่ต้องการแต่ละประเด็น และใช้วิธีจดจำเอา หากเป็นการสัมภาษณ์ที่ศูนย์กามโรค ฯ หรือที่ศูนย์วัณโรคฯ เมื่อสัมภาษณ์เสร็จหนึ่งคนก็จะรีบจดบันทึกไว้ก่อนที่จะสัมภาษณ์คนอื่น ๆ ต่อไป หากเป็นการสัมภาษณ์ที่สถานบริการทางเพศเมื่อกลับออกมาก็จะรีบจดบันทึกทันที

ข. การสัมภาษณ์แบบกลุ่มย่อย (Focus group Interviews)

การสัมภาษณ์กระทำที่สำนักบริการเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ลักษณะการทำงาน การเจ็บป่วยและปัญหาสุขภาพ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคเอดส์ การป้องกันตนเองที่ปฏิบัติอยู่ การสัมภาษณ์กลุ่มนี้จะเน้นปัญหาสุขภาพต่าง ๆ เป็นคำถามนำก่อนที่จะสอดแทรกคำถามเกี่ยวกับความเป็นอยู่ของหญิงบริการ ผู้ศึกษาเข้าไปในสำนักบริการทางเพศกับผู้ช่วยวิจัยซึ่งเป็นผู้ชาย และเป็นเจ้าหน้าที่ที่ให้สุขศึกษาแก่หญิงบริการจำนวน 1 คน การสัมภาษณ์กระทำแบบเปิดเผยโดยมีเจ้าของสำนัก และคนคุมหญิงบริการอยู่ด้วย ผู้ศึกษาจะถามแบบไม่จำเพาะเจาะจงหญิงบริการคนใด นอกจากมีหญิงบริการมาปรึกษาปัญหาสุขภาพ หรือถามเรื่องต่าง ๆ ผู้สัมภาษณ์จึงนั่งคุยเป็นส่วนตัวในสำนักบริการ และให้ผู้ช่วยวิจัยสัมภาษณ์กลุ่มต่อไป

Copyright by Mahidol University

1.5.4.2 การสังเกต (Observation) ใช้การสังเกต 2 วิธีคือ

ก. การสังเกตแบบเข้าไปมีส่วนร่วม (Participant Observation) โดยผู้ศึกษาอาศัยความคุ้นเคยกับผู้คุมหญิงบริการของสำนักโสเภณี และคาเฟ่เข้าไปนั่งอยู่ในตู้กระจกร่วมกับหญิงบริการที่นั่งรอลูกค้าเลือก พร้อมกับชวนหญิงบริการคุยเรื่องต่าง ๆ ได้สังเกตพฤติกรรมของหญิงบริการในระหว่างการทำงาน พฤติกรรมของลูกค้าที่มาเลือกหญิงบริการ สภาพบรรยากาศภายในตู้กระจก ครั้งหนึ่งของการสังเกตวิธีนี้เป็นช่วงเวลาที่ข่าวการมาค้นแหล่งค้าประเวณีของตำรวจจากส่วนกลางถูกส่งมาจากสถานีตำรวจเจ้าของพื้นที่ ขณะนั้นผู้ศึกษานั่งอยู่ในตู้กระจกของคาเฟ่แห่งหนึ่ง ได้สังเกตพฤติกรรมต่าง ๆ ของทุกคนในสำนักบริการ ทันทีที่รู้ข่าวว่าตำรวจกองปราบจะมาผู้คุมหญิงบริการรีบมาบอกผู้ศึกษาให้หลบออกไปเพราะกลัวจะถูกจับไปด้วย พร้อมทั้งได้ปิดไฟภายในสำนักบริการ และปิดประตูด้านหน้าคาเฟซึ่งเป็นประตูเหล็กแบบตีกแถวทั่วไปครึ่งหนึ่ง ระหว่างนั้นมีลูกค้ารอเลือกหญิงบริการอยู่ 1 คนและผู้ช่วยเก็บข้อมูล 1 คน ผู้ศึกษาจึงใช้เวลาช่วงนั้นพูดคุยกับผู้คุมสำนักเกี่ยวกับการส่งค่าน้ำร้อนน้ำชา หรือที่เรียกกันว่า "ส่งส่วย" เพื่อการประกอบการได้อย่างปลอดภัย และไม่ถูกรบกวน และพูดคุยกับมาม่าซัง (หญิงบริการที่ทำหน้าที่คุมหญิงบริการในสำนักโสเภณี และคาเฟ่) เกี่ยวกับปัญหาในการควบคุมดูแลหญิงบริการ

บางสำนักโสเภณีผู้ศึกษาเข้าไปนั่งอยู่ในม้านั่งยาวกับผู้ช่วยเก็บข้อมูลในช่วงเวลาที่สำนักบริการเริ่มเปิดบริการในเวลากลางวัน ซึ่งช่วงนั้นเป็นช่วงวันออกพรรษา หญิงบริการขอกลับบ้านเกือบหมดเหลือเพียง 3 คน ผู้ศึกษาสังเกตวิธีการเรียกร้องแขกของหญิงบริการเมื่อมีลูกค้ากลุ่มใหญ่เดินเข้ามาเลือกสาว สังเกตพฤติกรรมของชายนักเที่ยวที่มาเป็นกลุ่ม ชายคนหนึ่งในกลุ่มนั้นคิดว่าผู้ศึกษาเป็นหญิงบริการเพราะผู้ศึกษานั่งคุยอยู่กับผู้ช่วยเก็บข้อมูล ได้แสดงท่าทางว่าจะเลือกผู้ศึกษา ผู้ช่วยเก็บข้อมูลจึงบอกไปว่า "คนนี้จองแล้ว"

ข. การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non Participant Observation) โดยผู้ศึกษาเข้าไปสังเกตการขายบริการทั้งโดยการเป็นลูกค้าไปซื้อบริการ เช่น ซื้อบริการคาราโอเกะ ซื้อบริการอาหาร - เครื่องดื่มตามศาลายาดอง โดยเข้าไปกับกลุ่มเพื่อนที่เป็นชายทั้งหมด อีกลักษณะหนึ่งของการเก็บข้อมูลคือการเข้าไปสังเกตการขายบริการตามคาเฟ่ระหว่างเวลา 20.00 น.-23.30 น. เจ้าของและคนคุมหญิงบริการจะคุ้นเคยกับผู้ศึกษา เมื่อแจ้งความจำนงว่าจะมาขอศึกษารูปแบบการขายบริการผู้ศึกษาก็จะได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีให้เข้าไปนั่งอยู่ในกลุ่มลูกค้าซึ่งเป็นผู้ชายที่กำลังนั่งเลือกหญิงบริการอยู่ในห้อง ผู้ศึกษาสังเกตการซื้อ - ขายบริการด้วยตนเอง

Copyright by Mahidol University

1.5.5 วิธีการเข้าไปเก็บข้อมูลในสถานบริการ

ภายหลังจากเลือกแหล่งขายบริการสำหรับเก็บข้อมูลภาคสนามได้แล้ว ผู้ศึกษาเริ่มต้นเก็บข้อมูลเมื่อเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2535 ระยะแรกได้ติดตามทีมสุขศึกษาของศูนย์กามโรคและโรคเอดส์ เขต 10 เชียงใหม่ ซึ่งเข้าไปตามแหล่งบริการต่าง ๆ เพื่อเจาะเลือดมาตรวจ VDRL และตรวจ HIV (เป็นการตรวจดูโรคซิฟิริส และโรคเอดส์) ซึ่งเป็นแผนการเฝ้าระวังโรคเอดส์ประจำปี การเข้าไปเจาะเลือดนี้จะมีการให้สุขศึกษาเกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ภายหลังจากเจาะเลือดเรียบร้อยแล้ว มีการฉายสไลด์ สาธิตวิธีใช้ถุงยางอนามัย เวลาที่เข้าไปจะเป็นช่วง 13.30 น.- 15.30 น.ขึ้นอยู่กับการนัดหมาย และความพร้อมของสำนักบริการ การเข้าไปจึงเข้าไปแบบเป็นทางการและเป็นทีม จะมีเจ้าหน้าที่เข้าไปด้วย 3 - 5 คน ทุกสถานที่จะเปิดประตูเพียงบานเดียวให้ทีมงานเข้าไป และจะมีคนคุมสำนักบริการคอยดูแล 2 - 3 คน บางแห่งเจ้าของสำนักบริการจะมาคุมเอง ทุกแห่งจะให้การต้อนรับคณะเจ้าหน้าที่ดีมาก มีความไว้ใจและให้ความเชื่อถือต่อทีมเจ้าหน้าที่ของศูนย์ ฯ มีการบริการน้ำอัดลมโดยแก้วที่ใส่จะสะอาดพร้อมจานรองแก้ว จะเรียกหญิงบริการลงมาเจาะเลือดและรับฟังการให้ความรู้ หญิงบริการบางคนลงมาโดยใส่ชุดนอนในสภาพเพิ่งตื่นนอน หากเป็นคาราโอเกะจะมีการตรวจเช็ครายชื่อและหักเงินหากใครไม่มา ผู้ศึกษาใช้เวลาระหว่างที่หญิงบริการรอเจาะเลือดพูดคุย และสัมภาษณ์หญิงบริการในเรื่องทั่ว ๆ ไป พูดคุยกับคนคุมหญิงบริการ เจ้าของสำนักบริการ มาม่าซัง คนทำความสะอาดช่องโสเภณี ก่อนที่จะมีการให้สุขศึกษาเจ้าหน้าที่ของศูนย์กามโรคฯ จะแนะนำผู้ศึกษาให้หญิงบริการรู้จักพร้อมกับให้เวลาประมาณ 15 นาทีทำกลุ่มย่อย หรือสอบถามเรื่องต่าง ๆ การทำกลุ่มย่อยนี้ถ้าเป็นหญิงบริการตามสำนักโสเภณี และคาเฟ่จะทำกลุ่มเดียว โดยใช้หญิงบริการทั้งหมดที่มาเจาะเลือด เพราะหญิงบริการเหล่านี้จะถูกเข้มงวดในเรื่องต่าง ๆ มาก และไม่กล้าที่จะตอบคำถาม ผู้ศึกษาจะสอบถามเรื่องการให้บริการทางเพศ ปัญหาการรับแขก ปัญหาสุขภาพทั่ว ๆ ไป ทดสอบความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ ปัญหาการใช้ถุงยางอนามัย ความเป็นอยู่ต่าง ๆ บางคำถามหญิงบริการจะไม่กล้าบอก กล้าพูดนัก มักจะหันมามองคนคุมหญิงบริการจนคนคุมต้องคอยบอกว่า "บอกหมอไปซิว่าเป็นอย่างไร" ดังนั้นระยะแรก ๆ ของการเก็บข้อมูลจึงได้แค่ข้อมูลพื้นฐานเท่านั้น

ผู้ศึกษาใช้เวลาในการเข้าพื้นที่ช่วงแรก 2 เดือน สถานที่เก็บข้อมูลจะเป็นสำนักโสเภณี คาเฟ่ และ คาราโอเกะ โดยเข้าไปได้แห่งละ 1 ครั้ง การนัดหมายเข้าไปเก็บข้อมูลเป็นการส่วนตัวครั้งต่อไปทำได้เฉพาะคาเฟ่เท่านั้น ส่วนการเข้าไปเก็บในสำนักโสเภณีไม่ต้องนัดล่วงหน้าเนื่องจาก

Copyright by Mahidol University

ส่วนใหญ่เปิดบริการทั้งกลางวันและกลางคืน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนผู้ศึกษาขอกล่าวถึงรายละเอียดในการเข้าไปเก็บข้อมูลตามแหล่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1.5.5.1 การเก็บข้อมูลในสำนักโสเภณี

วิธีการเข้าไปเก็บข้อมูลในสำนักโสเภณีแต่ละรูปแบบมีความยาก - ง่ายแตกต่างกัน ผู้ศึกษาต้องใช้วิธีต่าง ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ละเอียดมากที่สุด วิธีการเข้าถึงสำนักบริการแต่ละรูปแบบผู้ศึกษาขอกล่าวตามลำดับดังนี้

ก. **สำนักโสเภณีที่มีหญิงบริการอยู่ประจำ** การเก็บข้อมูลเริ่มต้นหลังจากผ่านการเก็บข้อมูลช่วงเวลาแรกแล้ว ประมาณเดือนกันยายน พ.ศ. 2535 ผู้ศึกษาเข้าไปเก็บข้อมูลอีกครั้งหนึ่งโดยใช้เวลาวันหยุดราชการช่วงเวลาตั้งแต่ 10.30 น.- 15.00 น. เข้าไปกับผู้ช่วยเก็บข้อมูลที่เป็นชายและเป็นเจ้าหน้าที่ที่ให้สุขศึกษาซึ่งหญิงบริการรู้จักและคุ้นเคย จึงทำให้สามารถเข้าไปนั่งคุยกับหญิงบริการ เจ้าของ ผู้ดูแลได้ทุกแห่ง แต่ละแห่งได้ใช้เวลานานพอสมควร บางครั้งก็เป็นเพียงการนั่งดูการเลือกหญิงบริการของชายนักเที่ยว ดูคนเชียร์แขกแจกเบี้ยเวลาหญิงบริการขึ้นห้องกับแขก สำนักโสเภณีเกือบทุกแห่งจะมีตู้กระจกให้หญิงบริการนั่ง ผู้ศึกษาสามารถเข้าไปนั่งคุยกับหญิงบริการภายในตู้กระจกได้ บางโอกาสก็ทำหน้าที่ช่วยเชียร์แขก บางครั้งก็นำถุงยางอนามัยไปให้เจ้าของสำนักบริการบางแห่งพาผู้ศึกษา และผู้ช่วยเก็บข้อมูลเข้าไปดูภายในบริเวณที่ใช้เป็นห้องนอนของหญิงบริการและใช้รับแขกด้วย ดูห้องน้ำ ห้องครัว เพื่อขอความเห็นว่าควรจะปรับปรุงส่วนไหนให้ดูสะอาดขึ้น เมื่อสำนักบริการไว้วางใจในตัวผู้ศึกษาแล้วเขามักจะเล่าปัญหาต่าง ๆ ให้ฟัง ส่วนใหญ่จะเป็นปัญหาในการทำธุรกิจทางเพศ การถูกเอารัดเอาเปรียบจากผู้เกี่ยวข้องต่าง ๆ ที่ทำให้เขาต้องให้หญิงบริการแต่ละคนรับแขกมาก ๆ เพื่อรายได้จะได้เพียงพอกับรายจ่าย ปัญหาการขอเด็กไปให้ผู้ใหญ่หรือการขอเด็กไปให้บริการทางเพศกับพรรคพวกที่มาเที่ยว และปัญหาเกี่ยวกับตัวหญิงบริการเอง ส่วนการพูดคุยกับหญิงบริการภายในสำนักนั้นมักจะพูดคุยในเรื่องการทำงาน ปัญหาแขกที่มาเที่ยว ปัญหาการควบคุมป้องกันโรค อาจพูดคุยเกี่ยวกับประวัติส่วนตัวได้เล็กน้อย หญิงบริการบางคนมักจะไม่อยากพูดคุยเรื่องเกี่ยวกับตนเองมากนักโดยเฉพาะหญิงบริการที่เป็นชาวต่างชาติ เช่นไทยใหญ่จากพม่า บางคนหากผู้ศึกษาพูดภาษาไทยภาคกลางมักจะฟังไม่เข้าใจ ช่วงแรกของการเก็บข้อมูลจึงมีปัญหาด้านการสื่อสารมาก

Copyright by Mahidol University

การเก็บข้อมูลช่วงต่อมาผู้ศึกษาจึงเก็บข้อมูลที่ศูนย์กามโรคและโรคเอดส์เขต 10 โดยการสัมภาษณ์หญิงบริการระหว่างที่รอการตรวจภายในและรอฟังผล ผู้ศึกษาจะเลือกหญิงบริการทั้งที่ทำงานอยู่ในสถานบริการที่เป็นกรณีศึกษาในปัจจุบัน หรือเคยทำงานในอดีตแต่ปัจจุบันได้มีการไต่ระดับการขายบริการ มีการย้ายที่ทำงานหลายแห่งจนท้ายสุดทำงานอยู่ที่คาราโอเกะ ผู้ศึกษาจะเจาะจงเฉพาะสถานที่ทำงานเท่านั้นไม่คำนึงถึงผลการตรวจเลือดหาเชื้อ HIV ว่าจะพบเชื้อหรือไม่ หญิงบริการที่เป็นกรณีศึกษาส่วนหนึ่งจึงมีผลการตรวจเลือดพบเชื้อเอดส์ และยังคงทำงานขายบริการอยู่ การสัมภาษณ์ที่ศูนย์กามโรค ฯ นี้ผู้ศึกษาได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากเจ้าหน้าที่ทุกคนในการช่วยเลือกหญิงบริการให้ บางเวลาผู้ศึกษาต้องทำหน้าที่ให้คำปรึกษา (Counselling) ไปด้วย การเก็บข้อมูลจะใช้เวลาสัปดาห์ละ 1 - 2 ครั้งเนื่องจากผู้ศึกษามีงานประจำที่ต้องรับผิดชอบอยู่ บางสัปดาห์ผู้ศึกษาก็ติดราชการด่วนหรือมีงานมากทำให้ไม่สามารถมาเก็บข้อมูลได้การเก็บข้อมูลจึงขาดความสม่ำเสมอ หากพบหญิงบริการที่น่าสนใจผู้ศึกษาจะนัดหมายหญิงบริการมาพบที่ศูนย์กามโรคฯ อีกครั้ง แต่ปัญหาที่พบ คือ หญิงบริการไม่สามารถมาตรวจได้ตามที่นัดหมาย การมาตรวจของหญิงบริการขึ้นอยู่กับความสะดวกของหญิงบริการเอง หากวันใดรับแขกมากหญิงบริการจะหอนพักผ่อน หญิงบริการมักไม่ให้ความสนใจกับวันนัดหมายมากนักแม้แต่มาเจาะเลือดก็จะไม่ยอมมาฟังผลเลือด ช่วงปี พ.ศ. 2535 การมาตรวจของหญิงบริการไม่สม่ำเสมอ ยังมีความรู้เรื่องโรคเอดส์น้อย และกลัวว่าจะพบเชื้อมาก เจ้าของสถานบริการก็ยังไม่เข้มงวดกับการให้หญิงบริการมาตรวจสุขภาพ

เพื่อต้องการพูดคุยกับหญิงบริการได้นาน จะได้ข้อมูลที่ละเอียด ผู้ศึกษาจึงเปลี่ยนวิธีเก็บข้อมูลโดยการนัดหมายหญิงบริการมาพบนอกสถานบริการ วิธีนี้ผู้ศึกษาจะมาเก็บข้อมูลที่ศูนย์กามโรคฯ วันศุกร์และนัดหมายให้หญิงบริการมาพบในวันเสาร์ที่ร้านอาหาร หรือ สถานที่สะดวก ซึ่งเป็นที่เงียบ ๆ ในเวลากลางวัน หญิงบริการจะเป็นผู้กำหนดเวลาเอง โดยผู้ศึกษาให้เงินเป็นค่าซื้อชั่วโมง สถานที่นัดหมายจะเลือกไม่ไกลจากที่ทำงานของหญิงบริการนัก และหญิงบริการสะดวกที่จะมา ผู้ศึกษาบอกเหตุผลที่อยากคุยว่าอยากรู้เกี่ยวกับปัญหาการทำงาน ในวันนัดหมายผู้ศึกษาไปนั่งรอยังสถานที่นัดพบแต่หญิงบริการก็ไม่มา พอวันรุ่งขึ้นผู้ศึกษาจึงเข้าไปยังสถานบริการที่หญิงบริการที่นัดหมายทำงานอยู่โดยไปกับผู้ช่วยวิจัย พบว่าการที่หญิงบริการไม่อาจออกมาได้สาเหตุมาจากผู้คุมไม่ให้ออกมาเพราะมีลูกค้ามาซื้อบริการหญิงบริการต้องทำงานเวลากลางวันด้วย อีกสาเหตุหนึ่งของการล้มเหลวเรื่องนัดหมายเกิดจากหญิงบริการเองกลัวว่าผู้ศึกษาจะถามเรื่องส่วนตัว กลัวว่าจะถูกจับ ผู้ศึกษาได้นำปัญหาไปปรึกษาผู้ที่มี

Copyright by Mahidol University

ประสบการณ์การทำงานกับหญิงบริการให้ช่วยหาวิธีการเก็บข้อมูลใหม่ ก็ได้รับคำแนะนำว่าการนัดหญิงบริการมักจะล้มเหลวบ่อย ๆ ไม่ว่าจะนัดให้มาตรวจหรือนัดพบข้างนอก โดยกล่าวว่า "เด็กพวกนี้จะรับปากไปยังงั้นแหละแล้วก็ไม่มา มันหลอกเก่ง" พร้อมกับแนะนำว่าควรใช้เป็นหนังสือราชการขอความร่วมมือไปที่เจ้าของสำนักโสเภณีว่าต้องการหญิงบริการมาให้ความรู้พิเศษพร้อมทั้งจัดรถไปรับมา ผู้ศึกษาจึงนำเรื่องมาปรึกษาอาจารย์แพทย์ผู้ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอความร่วมมือในการเซ็นหนังสือราชการให้ เมื่อผู้ศึกษาหาข้อมูลจากผู้ที่เคยใช้วิธีนี้มาก่อน พบว่าเจ้าของสถานบริการให้ความร่วมมือดีแต่จะเลือกหญิงบริการที่ทำงานมานานจนไว้ใจได้ออกมา หญิงบริการเหล่านี้มักรู้ว่าควรจะพูดอะไร เมื่อกลับไปเจ้าของสถานบริการจะซักถามว่าถูกให้ทำอะไรบ้าง หญิงบริการที่ต้องการมักจะไม่ได้ออกมาซึ่งจะทำให้ไม่ได้ข้อมูลที่ต้องการ วิธีนี้จึงถูกงดไป ประจวบกับในช่วงเวลานั้นได้เกิดคดีมาตรกรรมหญิงโสเภณีที่ศาลากลางจังหวัดสงขลา และมีการออกนโยบายเข้มงวดกับปัญหาการค้าประเวณีโดยเฉพาะปัญหาโสเภณีเด็ก หญิงบริการจะถูกกักบริเวณไม่ให้มาตรวจ มีการส่งหญิงบริการกลับภูมิลำเนาเดิมชั่วคราว นำไปอยู่ที่อื่น หรือบางสำนักก็ปิดบริการชั่วคราว การเก็บข้อมูลช่วงเวลานี้จึงต้องหยุดชะงักระยะหนึ่ง

ในช่วงเวลาเดียวกันนี้ผู้ศึกษาได้ออกไปนิเทศงานตามอำเภอต่าง ๆ ของ จังหวัดเชียงราย พะเยา เชียงใหม่ และลำพูน ผู้ศึกษาจึงเก็บข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ที่ทำงานอยู่ในพื้นที่ที่มีปัญหาหญิงมาขายบริการ และปัญหาการระบาดของเอดส์ในพื้นที่ พร้อมทั้งมีโอกาสผ่านไปยังหมู่บ้านที่เป็นภูมิลำเนาของหญิงบริการ พบว่าบางหมู่บ้านมีการปลูกบ้านใหม่หลายสิบหลัง บางบ้านปลูกเสร็จแล้ว บางบ้านกำลังสร้างอยู่ และบางบ้านเพิ่งจะลงเสา บ้านแต่ละหลังจะปลูกบังบ้านไม้เล็กหลังเก่าไว้เบื้องหลัง บ้านหลังใหม่นิยมปลูกเป็นบ้านปูนแบบสมัยใหม่ ทาด้วยสีสดใส เช่น สีเขียวเข้ม สีฟ้าสดตัดกับสีส้ม เป็นต้น

ผู้ศึกษาหยุดพักการเก็บข้อมูลจนถึงช่วงสงกรานต์ปี พ.ศ. 2536 จึงเริ่มการเก็บข้อมูลใหม่ด้วยการขับรถไปสังเกตการขายบริการตามแหล่งต่าง ๆ โดยมีคนขับรถให้เพื่อผู้ศึกษาจะได้สังเกตแหล่งขายบริการได้สะดวกเพราะช่วงเวลาดังกล่าวจะมีปัญหาการจราจรมาก นักท่องเที่ยวจากต่างอำเภอต่างจังหวัด และต่างประเทศ มาเที่ยวในเมืองเชียงใหม่เป็นจำนวนมาก ผู้ศึกษาสังเกตพบว่าช่วงเทศกาลสงกรานต์มีลูกค้ามาเที่ยวสำนักโสเภณีน้อย และหญิงบริการส่วนใหญ่จะกลับไปเยี่ยมบ้าน สถานบริการทางเพศที่คึกคักส่วนมากจะเป็นสวนอาหาร และ คาเฟ่

Copyright by Mahidol University

การเก็บข้อมูลอีกวิธีหนึ่งโดยการขอความร่วมมือจากศูนย์กามโรคฯ ให้ส่งหญิงบริการที่มีผลการตรวจเลือดพบเชื้อไวรัสเอดส์มาเอกซเรย์ปอด และให้คำปรึกษาปัญหาวัณโรคซึ่งเป็นงานที่ผู้ศึกษารับผิดชอบอยู่ ผู้ศึกษาได้ให้บัตรตรวจเอกซเรย์โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายไว้ที่ศูนย์กามโรคฯ เจ้าหน้าที่ศูนย์กามโรคฯ จะให้บัตรเอกซเรย์แก่หญิงบริการที่ตรวจพบเชื้อเอดส์แต่ยังไม่มีอาการที่มีความต้องการการดูแลด้านสุขภาพ โดยเฉพาะปัญหาวัณโรค การส่งหญิงบริการมาให้ผู้ศึกษาเจ้าหน้าที่จากศูนย์กามโรคฯ จะโทรศัพท์มาบอกก่อนพร้อมกับนำบัตรเอกซเรย์ใส่ซองจดหมาย จ่าหน้าซองถึงผู้ศึกษาโดยตรงแล้วให้หญิงบริการถือจดหมายมาพบผู้ศึกษาด้วยตนเอง วิธีนี้นอกจากทำให้ผู้ศึกษาได้พบหญิงบริการหลายครั้งแล้วผู้ศึกษายังได้ให้การดูแล แนะนำปัญหาสุขภาพต่าง ๆ แก่หญิงบริการตลอดระยะเวลาที่หญิงบริการมาติดต่อ หญิงบริการที่รู้ว่าตนเองติดเชื้อไวรัสเอดส์มักจะมาพบตามนัด และเมื่อมีปัญหาสุขภาพอื่น ๆ ก็จะมาพบขอคำปรึกษา ผู้ศึกษาสามารถใช้เวลานานในการพูดคุยและได้รับความไว้วางใจจากหญิงบริการมาก แต่ข้อจำกัดของวิธีนี้ คือหญิงบริการที่มาพบสม่ำเสมอมักจะเป็นหญิงบริการประเภทแอบแฝงมากกว่าหญิงบริการแบบตรง และจำนวนหญิงบริการที่ได้เก็บข้อมูลเพียง 10 คน ส่วนที่เหลือจะเป็นชายนักเที่ยว และแม่บ้าน

ผู้ศึกษาได้เข้าไปเก็บข้อมูลในสำนักบริการอีกช่วงเดือนสิงหาคม - ธันวาคม 2536 โดยการเข้าไปเยี่ยมเยียนและพูดคุยกับหญิงบริการ ผู้ดูแลสำนักบริการ การเข้าไปช่วงเวลานี้พบว่าสำนักโสเภณีต่าง ๆ ทุบตู้กระจกออกทำเป็นห้องรับแขกมีเก้าอี้ให้หญิงบริการนั่ง เนื่องมาจากนโยบายของรัฐบาลที่ให้กวาดล้างแหล่งค้าประเวณี และมีการมาตรวจราชการของนักการเมืองและข้าราชการชั้นผู้ใหญ่อยู่บ่อยครั้ง เจ้าของสำนักโสเภณี และ คาเฟ่ ได้รับการขอร้องจากผู้รับผิดชอบในพื้นที่ให้เอาตู้กระจกออก เพื่อจะได้ดูเหมือนกับว่าไม่มีกิจการการค้าประเวณีแล้ว บางแห่งทำเป็นม้านั่งยาวติดผนังสำหรับหญิงบริการนั่งให้แขกเลือก มีตู้เพลงไฟฟ้าใช้เหรียญหยอด มีการขายเครื่องดื่ม มักไม่พบเจ้าของสถานบริการ ผู้ดูแลเล่าให้ฟังว่าช่วงต้นปีกิจการไม่ค่อยดีถูกเข้มงวดและต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น แต่ช่วงนี้คนมาเที่ยวมากขึ้น จากการสังเกตผู้ศึกษาพบว่าหญิงบริการส่วนใหญ่เป็นชาวไทยใหญ่ บางคนดูเด็กมาก มีผิวขาว รูปร่างสมบูรณ์แบบเด็กสาวที่ยังโตไม่เต็มที่ บางคนเพิ่งจะมีหน้าอก ผู้ศึกษาได้เก็บข้อมูลเพิ่มเติมที่ศูนย์กามโรคฯ ควบคู่ไปด้วย พบว่าหญิงบริการอายุน้อยลงอยู่ระหว่าง 14 - 18 ปี ฟังและพูดภาษาไทยไม่ค่อยได้ บางคนเป็นชาวเขาเผ่าอีก้อ มูเซอร์

Copyright by Mahidol University

ในช่วงวันออกพรรษาหญิงบริการส่วนใหญ่จะกลับบ้าน สำนักโสเภณีบางแห่งมีหญิงบริการอยู่เพียง 3 - 4 คน ส่วนนักเที่ยวจะมาเป็นกลุ่ม ส่วนใหญ่อยู่ในวัยหนุ่ม บางกลุ่มมาเที่ยวโดยถือกระเป๋าใส่เสื้อผ้าใบเล็ก ๆ มาด้วย และมักจะมาช่วงก่อนเที่ยง

ในช่วงเทศกาลลอยกระทงผู้ศึกษาได้ออกเก็บข้อมูลโดยการขับรถออกสำรวจแหล่งขายบริการย่านต้นโพธิ์ กำแพงดิน สันติธรรม ไนท์บาซ่า ตั้งแต่เวลา 21.00 น. จนถึงเวลา 23.00 น. สถานบริการแต่ละย่านคึกคักมาก มีการประดับไฟ ตกแต่งสถานที่อย่างสวยงามด้วยโคมไฟและผางประทีป ช่วงเวลาหลังจาก 22.00 น. ชายนักเที่ยวจะเข้าไปซื้อบริการเป็นกลุ่ม ๆ และเป็นคนหนุ่มวัยไม่เกิน 30 ปี บางกลุ่มเป็นชาวอีสาน (ได้ยินจากการคุยกันของกลุ่มนักเที่ยว) หญิงบริการบอกว่าช่วงเทศกาลลอยกระทงจะรับแขกเฉลี่ยคนละ 10 ประตู บางคนรับแขก 17 ประตู

ช่วงเทศกาลปีใหม่ผู้ศึกษาขับรถไปสังเกตสถานบริการย่านกำแพงดินหลังจาก 24.00 น. ของคืนวันที่ 31 ธันวาคม พบว่านักเที่ยวจะมากที่สุดหลังจากเที่ยงคืนไปแล้ว ส่วนมากมีอาการเมาสุรา เช่น คุยกันเสียงดัง เดินร้องเพลง แต่ไม่คึกคักเท่าเทศกาลลอยกระทง

ผู้ศึกษากลับไปเก็บข้อมูลที่ศูนย์กามโรคฯ อีกเป็นระยะ ๆ ในปี พ.ศ. 2537 เพื่อติดตามดูสถานการณ์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

ข. การเก็บข้อมูลในสำนักโสเภณีที่ไม่มีหญิงบริการอยู่ประจำ หรือที่เรียกกันว่า "ซ่องแม่บ้าน" ผู้ศึกษาเข้าไป 5 ครั้ง โดยแต่ละครั้งจะเข้าไปนั่งคุยด้วยเป็นเวลานาน ๆ การเข้าไปในสำนักบริการจะใช้เวลาช่วงกลางวันจนถึงบ่าย ๆ ของวันราชการ พร้อมกับนำถุงยางอนามัยเข้าไปให้ทุกครั้ง เนื่องจากผู้ดูแลสำนักบริการไม่สะดวกมารับตามสถานพยาบาลของรัฐที่มีการแจกฟรี การที่ผู้ศึกษานำถุงยางอนามัยไปให้เป็นการสร้างสัมพันธภาพอย่างหนึ่ง ทำให้ผู้ดูแลสถานบริการมีความไว้วางใจและเชื่อถือ ผู้ศึกษาจะคุยเรื่องทั่ว ๆ ไปแล้วจะให้สุขศึกษาไปด้วย ผู้ศึกษาเข้าไปนั่งคุยจนคุ้นเคยกับหญิงบริการและได้รับความร่วมมือดีที่สุด เป็นสถานที่เดียวที่ไม่มีปัญหาในการเข้าพื้นที่ แต่มีปัญหาหญิงบริการทำงานไม่นานก็จะเลิกทำหรือย้ายไปที่อื่น

ค. การเก็บข้อมูลในสำนักโสเภณีแบบนางทางโทรศัพท์ สำนักบริการรูปแบบนี้เป็นแหล่งบริการทางเพศที่มีปัญหาในการเก็บข้อมูลภาคสนามมากที่สุด ผู้ศึกษารู้จักแหล่งขายบริการประเภทนี้จากเพื่อนร่วมงานที่มีบ้านอยู่ในละแวกนี้ และเป็นผู้พาผู้ศึกษาเข้าไปทำความรู้จักกับผู้ดูแลซึ่งเคยเป็นหญิงบริการมาก่อน ได้มีการพูดคุยเรื่องต่าง ๆ ทั่ว ๆ ไป และการดูแลหญิงบริการ

Copyright by Mahidol University

ข้อมูลที่ได้ไม่มากนักเพราะผู้ดูแลเป็นคนพูดน้อย จึงนัดหมายจะเข้ามาคุยในครั้งต่อไป การเข้าไปเก็บข้อมูลครั้งที่ 2 ได้พบกับลูกชายเจ้าของสำนักซึ่งยังเป็นวัยรุ่นอยู่ก็ได้รับความร่วมมือดี ผู้ศึกษาได้นำถุงยางอนามัยไปให้ด้วย การพูดคุยกับหญิงบริการในเรื่องสุขภาพเป็นการคุยแบบกลุ่มจะได้คำตอบดีแต่ไม่สามารถได้ข้อมูลมากนัก การเข้าไปครั้งที่ 3 ผู้ศึกษาเตรียมแบบสอบถามเข้าไปโดยนัดกับผู้ช่วยซึ่งเป็นคนละแวกบ้านนั้นให้เข้าไปช่วยเก็บข้อมูล แต่ผู้ช่วยไม่มาผู้ศึกษาจึงเข้าไปคนเดียว เมื่อใช้แบบสอบถามหญิงบริการจะเดินหนี และบางคนก็แกล้งหลับไม่ยอมตอบคำถาม ผู้ศึกษาจึงต้องแก้ปัญหาโดยการพูดคุยธรรมดาในเรื่องต่าง ๆ ค่อย ๆ โยงเข้าประเด็น แต่เก็บข้อมูลได้เพียง 2 คนเท่านั้น การเข้าไปเก็บข้อมูลในครั้งต่อ ๆ ไปหญิงบริการไม่ยอมตอบคำถามในเชิงสีก ผู้ศึกษาจึงไม่ได้เข้าไปเก็บข้อมูลอีก

1.5.5.2 การเก็บข้อมูลในคาเฟ่ ภายหลังจากเข้าไปเก็บข้อมูลเบื้องต้นกับทีมเจ้าหน้าที่ของศูนย์กามโรคฯ แล้ว ผู้ศึกษาได้นัดหมายขอเข้าไปสอบถามหญิงบริการเพิ่มเติมในช่วงวันหยุดราชการห่างจากวันเข้าไปครั้งแรก 1 เดือน ก่อนเข้าไปผู้ศึกษาได้โทรศัพท์ไปนัดหมายกับเจ้าของคาเฟ่ตามหมายเลขที่ได้จากนามบัตร และได้นัดเวลาที่สะดวกจะให้เข้าไปได้โดยการพูดคุยผ่านคนคุมคาเฟ่ เมื่อได้รับอนุญาตแล้วผู้ศึกษาจึงเข้าไปเก็บข้อมูลคนเดียวในช่วงเวลาบ่าย เส้นทางเข้าไปยังคาเฟ่ลำบากมากเพราะกำลังขุดถนนวางท่อระบายน้ำ ผู้ศึกษาต้องจอดรถยนต์ไว้ปากซอยหน้าโรงแรมม่านรูดแล้วเดินเข้าไปประมาณ 700 เมตร ตรงข้ามโรงแรมม่านรูดเป็นวัดเก่าวัดหนึ่ง การเข้าไปเก็บข้อมูลในวันนั้นเพียงคนเดียวผู้ศึกษาพบว่าเจ้าของคาเฟ่ค่อนข้างไม่พอใจ ผู้ศึกษาเข้าไปพบสภาพความเป็นจริงของสถานที่ที่ไม่ได้จัดเตรียมความพร้อมไว้ แต่ก็ได้รับความร่วมมือจากคนคุมหญิงบริการในการเรียกหญิงบริการลงมาให้ผู้ศึกษาสัมภาษณ์ หญิงบริการบอกว่า "เมื่อคืนแขกเยอะเพิ่งได้นอนกันเมื่อเกือบ 6.00 น." หญิงบริการให้ความร่วมมือดีในการสอบถามเรื่องต่าง ๆ การเก็บข้อมูลในครั้งนี้ผู้ศึกษาทำเป็นแบบสอบถาม ข้อมูลบางอย่างผู้ศึกษาเจอะสีกไม่ได้ เก็บข้อมูลได้เพียง 4 คนก็ต้องกลับเพราะเป็นเวลา 16.00 น. ผู้ศึกษาไม่ได้กลับไปยังสถานบริการแห่งนั้นอีกด้วยเหตุผลหลาย ๆ อย่าง ไม่ว่าจะเป็นความไม่สะดวก และความปลอดภัย

ผู้ศึกษาได้เก็บข้อมูลที่คาเฟ่แห่งอื่นโดยการเข้าไปกับเพื่อนชายคนไทย และเพื่อนที่เป็นชาวต่างประเทศ การเก็บข้อมูลใช้เวลาช่วงกลางคืนตั้งแต่ 21.00 น. เป็นต้นไป ผู้ศึกษาได้รับความร่วมมือจากผู้ดูแลและเจ้าของ จนสามารถเข้าไปนั่งคุยกับหญิงบริการในตู้กระจก นั่งดูการเลือก

Copyright by Mahidol University

หญิงบริการของชาย การเก็บข้อมูลจะสอบถามโดยการพูดคุยไปเรื่อย ๆ ไม่มีการจดหรือบันทึกเสียง ครั้งหนึ่งในการเก็บข้อมูลเป็นเวลาเดียวกับตำรวจกองปราบมาทลายซ่อง คาเฟ่ที่ผู้ศึกษาเก็บข้อมูลอยู่เป็นเส้นทางผ่าน ตำรวจเจ้าของพื้นที่ได้โทรศัพท์มาบอกให้หยุดการขายบริการชั่วคราว ผู้คุมคาเฟ่มาแจ้งให้ผู้ศึกษาทราบเพราะกลัวจะถูกจับ ในขณะเดียวกันก็ปิดไฟและปิดประตูหน้าบ้านพร้อมกับเตรียมให้หญิงบริการกลับไปห้อง ผู้ศึกษายังคงนั่งคุยอยู่กับหญิงบริการ คนคุมคาเฟ่ และชายที่มาซื้อบริการต่อไปเพื่อสังเกตสถานการณ์ จนกระทั่งไม่มีเหตุการณ์ผิดปกติผู้ศึกษาจึงกลับออกมา

คาเฟ่อีกแห่งหนึ่งผู้ศึกษาเข้าไปเก็บข้อมูลกับเพื่อนชาย ส่วนใหญ่จะเข้าไปในเวลากลางคืนและเข้าไปนั่งสังเกตการซื้อ - ขายหญิงบริการอยู่ในบริเวณที่แขกนั่งเลือกหญิงบริการ บริเวณนี้จะจัดเป็นโต๊ะไม้สี่เหลี่ยมขนาด 1 x 1 เมตร แต่ละโต๊ะมีเก้าอี้ 2 - 3 ตัวลักษณะคล้ายที่นั่งรับประทานอาหาร ผู้ศึกษาจะนั่งอยู่ที่โต๊ะหลังสุด ผู้ศึกษาถูกชายนักเที่ยวที่นั่งอยู่มองด้วยความแปลกใจเนื่องจากเป็นผู้หญิงคนเดียวที่นั่งอยู่บริเวณที่กลุ่มชายนักเที่ยวนั่งอยู่ ผู้ศึกษาได้พูดคุยกับเอเย่นต์รายหนึ่ง ได้รับรู้ถึงปัญหาในการดำเนินธุรกิจทางเพศ รับรู้ถึงพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่บางหน่วย ครั้งสุดท้ายผู้ศึกษาเข้าไปเพื่อจะขอถ่ายรูปและสัมภาษณ์เอเย่นต์ซึ่งเป็นเจ้าของคาเฟ่ พบว่าเจ้าของเปลี่ยนใหม่แล้วเนื่องจากเจ้าของเดิมเสียชีวิตด้วยโรคเอดส์ คนที่ดูแลกิจการต่อเคยทำงานที่นี่มาก่อน เจ้าของกิจการตัวจริงซึ่งเรียกกันว่า "เถ้าแก่" ไม่เปิดเผยตนเอง ระหว่างนั้นหญิงบริการกำลังถูกเคลื่อนย้ายไปอยู่หอพักชั่วคราวเพราะจะมีเจ้าหน้าที่จากส่วนกลางมากวาดล้างการค้าประเวณี เจ้าของพื้นที่ได้แจ้งให้สถานบริการทุกแห่งในเขตที่รับผิดชอบหยุดการขายบริการชั่วคราว หญิงบริการที่อายุน้อยจะถูกส่งกลับบ้านชั่วคราว ผู้ศึกษานั่งคุยกับผู้จัดการ "คาเฟ่" คนใหม่อยู่ประมาณ 30 นาทีจึงกลับออกมาโดยไม่กล้าขอถ่ายรูป คำพูดประโยคหนึ่งที่ผู้ดูแลคาเฟ่บอกผู้ศึกษาคือ "เงินก็ส่งให้ทุกเดือน ๆ ละเป็นหมื่นยังถูกกวนอีก ผมก็ให้ความร่วมมือทุกอย่าง เด็กก็ให้ไปตรวจสุขภาพตามที่หมอแนะนำ พอเด็กไปตรวจกลับออกมาก็ถูกจับ ผมก็ต้องตามไปเสียเงินไม่อยากให้เด็กไปโรงพักมันวุ่นวาย ผมก็หากินเปิดเผยไม่ได้ปิดบัง ไม่รู้จะเอายังไง" หลังจากวันนั้น 1 สัปดาห์ก็มีข่าวการทลายซ่องโสเภณีครั้งใหญ่ที่จังหวัดเชียงใหม่

1.5.5.3 การเก็บข้อมูลในคาราโอเกะ ผู้ศึกษาใช้วิธีการเก็บข้อมูลหลายวิธีการดังนี้

วิธีที่หนึ่ง โดยการเข้าไปเป็นลูกค้าซื้อบริการอาหาร เครื่องดื่ม แล้วสังเกตลักษณะการขายบริการ

Copyright by Mahidol University

วิธีที่สอง โดยการเข้าไปพร้อมกับทีมงานของศูนย์กามโรคและโรคเอดส์เขต 10 ในเวลาราชการ ผู้ศึกษาใช้เวลาที่เจ้าหน้าที่ศูนย์กามโรคฯ เจาะเลือดหญิงบริการ และพนักงาน พูดคุยกับเจ้าของกิจการ มาม่าซัง และหญิงบริการเป็นรายบุคคล พร้อมทั้งสอบถามหญิงบริการเป็นกลุ่มก่อนการให้สุขศึกษา

วิธีที่สาม โดยการสัมภาษณ์หญิงบริการที่มารับการตรวจที่ศูนย์กามโรคฯ หญิงบริการที่ทำงานคาราโอเกะจะสนใจเรื่องสุขภาพดีกว่าหญิงบริการประเภทอื่น การนัดหมายครั้งต่อไปมักจะมาตามนัด แม้แต่การนัดหมายเป็นการส่วนตัวให้มาพบผู้ศึกษาที่ทำงานก็จะมา

วิธีที่สี่ โดยการโทรศัพท์ไปถามและพูดคุยเรื่องต่าง ๆ ผู้ศึกษาจะได้ที่อยู่ของหญิงบริการไว้ทุกคน แม้แต่การเปลี่ยนที่ทำงานใหม่หญิงบริการบางคนจะมาบอก

วิธีที่ห้า โดยการขับรถสังเกตแหล่งขายบริการในช่วงเทศกาลสงกรานต์ ลอยกระทง และ ปีใหม่ เนื่องจากช่วงเวลาดังกล่าวจะมีนักท่องเที่ยวมาเชียงใหม่เป็นจำนวนมาก พบว่าคาราโอเกะมีการประดับไฟอย่างสวยงาม และให้หญิงบริการแต่งชุดไทยล้านนามาคอยเรียกแขกที่เดินผ่านไปมา มีการจัดรายการพิเศษเพื่อชวนเชิญ เช่น เปิดเหล้าฟรี ลดเปอร์เซนต์ จับของขวัญพิเศษ

ระยะหลังของการเฝ้าติดตามการเปลี่ยนแปลงพบว่า คาราโอเกะเปลี่ยนรูปแบบไปมาก ถนนบางสายจะมีคาราโอเกะตั้งอยู่จำนวน 4 - 5 แห่งในทำเลติด ๆ กัน มีการขยายสาขาเป็นหนึ่ง สอง สาม วันศุกร์ และวันเสาร์จะมีคนมาเที่ยวกันมากจนไม่มีที่จอดรถโดยเฉพาะช่วงต้นเดือน และยังพบว่าหญิงที่มีอาชีพอื่นแต่เงินเดือนน้อยสนใจมาทำงานคาราโอเกะมากขึ้น บางคนมีการศึกษาดี บางคนยังเป็นนักเรียนแต่มาหารายได้พิเศษ บางคนมีสามี มีลูกแล้วยังมาทำงานเป็นหญิงบริการเนื่องจากรายได้ดี

ช่วงน้ำท่วมใหญ่ที่จังหวัดเชียงใหม่ในเดือนสิงหาคม 2537 แหล่งที่มีคาราโอเกะตั้งอยู่มากถูกน้ำท่วมด้วย บางแห่งถูกตัดกระแสไฟฟ้าเพราะน้ำท่วมสูง ผู้ศึกษาได้ไปสังเกตแหล่งบันเทิงต่าง ๆ โดยนำรถไปจอดไว้ที่โรงแรมใหญ่แห่งหนึ่งที่น้ำท่วมไม่มากแล้วเดินลุยน้ำไป ช่วงเวลานั้นประมาณ 19.00 น. พบว่าหญิงบริการส่วนใหญ่ยังมาทำงานโดยใช้รถมอเตอร์ไซด์ เมื่อมาถึงต้องมายืนจับกลุ่มอยู่ที่หน้าที่ทำงาน เนื่องจากไฟดับไม่สามารถอยู่ภายในที่ทำงานได้ เพราะโครงสร้างของสถานที่ที่เปิดเป็นคาราโอเกะจะเป็นห้องกระจกทึบไม่มีหน้าต่างเพื่อติดเครื่องปรับอากาศ แสงไฟจะใช้แสงสว่างสลัว ๆ ภายในจะมืดและอับหากไม่เปิดเครื่องปรับอากาศ และเปิดไฟ เมื่อไม่มีไฟฟ้าเนื่องจาก

Copyright by Mahidol University

ทางการไฟฟ้าต้องตัดการจ่ายกระแสไฟฟ้าชั่วคราวเนื่องจากบริเวณดังกล่าวถูกน้ำท่วมมาก แต่เจ้าของคาราโอเกะก็ไม่ได้สั่งปิดบริการ ในวันนั้นไม่มีลูกค้ามาใช้บริการเพราะเส้นทางใกล้เคียงมีน้ำท่วมสูงรถไม่สามารถผ่านมาได้ วันรุ่งขึ้นผู้ศึกษาได้ไปสังเกตการที่คาราโอเกะแห่งเดิม พบว่าประตูด้านหน้าปิด และไม่พบพนักงานของคาราโอเกะมาทำงาน เช่นวันก่อนทั้ง ๆ ที่ไฟฟ้าจ่ายกระแสไฟแล้ว แต่บริเวณดังกล่าวและถนนใกล้เคียงน้ำยังท่วมสูงเป็นวันที่สอง แสดงให้เห็นว่าการที่คาราโอเกะจะปิดหรือเปิดบริการขึ้นอยู่กับลูกค้าเป็นปัจจัยสำคัญมากกว่าเหตุผลทางธรรมชาติ ช่วงน้ำท่วมกิจการคาราโอเกะชบเชา บางแห่งต้องปิดกิจการเป็นเวลาหลายวัน ชายนักเที่ยวส่วนหนึ่งได้หันมาใช้บริการของคาเฟ่และร้านอาหารที่มีหญิงบริการแทน เพราะแหล่งที่ตั้งไม่มีปัญหาน้ำท่วม

ปลายปี พ.ศ. 2537 กิจการคาราโอเกะได้เพิ่มจำนวนขึ้นมากเนื่องจากมีการกวาดล้างแหล่งบริการทางเพศแบบตรง ทำให้แหล่งขายบริการทางเพศแบบแอบแฝงเพิ่มจำนวนขึ้น แม้บางแห่งจะติดป้ายกำหนดอายุของผู้ใช้บริการ แต่ในความเป็นจริงยังพบเห็นวัยรุ่นที่มีฐานะการเงินดีเข้าไปใช้บริการ

1.5.5.4 การเก็บข้อมูลในศาลายาดอง เนื่องจากศาลายาดองเป็นแหล่งขายบริการทางเพศที่พัฒนามาจากร้านขายยาดองเหล้าธรรมดาซึ่งเป็นวัฒนธรรมพื้นบ้านของล้านนา ในเวลากลางวันจะเปิดขายแต่เฉพาะยาดองเหล้า กลางคืนจึงมีดนตรีและมีหญิงบริการ สถานบริการลักษณะนี้จึงตกสำรวจในการเป็นแหล่งแพร่เชื้อเอดส์ ผู้ศึกษาจึงต้องใช้วิธีการต่าง ๆ ในการเก็บข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อมูลละเอียดมากที่สุด วิธีการที่ใช้มีดังนี้

วิธีที่หนึ่ง โดยการเข้าไปซื้อบริการอื่น ช่วงแรกผู้ศึกษาเข้าไปสำรวจกับอาจารย์ท่านหนึ่งพร้อมกับคนงานในไร่ประมาณ 5 คน เพื่อสำรวจให้แน่ใจว่าหญิงเสิร์ฟที่นี่ "ฮ็อฟ" ได้ การเข้าไปครั้งนั้นได้ให้คนงานเป็นผู้คุย และสอบถามตามที่ผู้ศึกษาต้องการ หลังจากนั้นผู้ศึกษาได้เข้าไปเก็บข้อมูลเป็นครั้งที่ 2 ห่างจากช่วงแรก 2 เดือนโดยเข้าไปตอนกลางวันกับเพื่อนชาย 1 คน การเข้าไปครั้งนี้ผู้ศึกษาได้เข้าไปซื้อเครื่องดื่ม และสั่งยาดองเหล้าให้เพื่อนชาย ได้พูดคุยกับเจ้าของร้านซึ่งเป็นคนเหนือมีสามีเป็นชาวอเมริกันเกี่ยวกับกิจการของร้าน เวลาที่เปิดขาย เรื่องเกี่ยวกับหญิงเสิร์ฟ ผู้ศึกษาอ้างว่าจะเอารายละเอียดไปให้เพื่อนสำหรับการมาเที่ยว เจ้าของร้านจะให้รายละเอียดต่าง ๆ มากแต่ไม่รับรู้เรื่องที่หญิงบริการออกไปกับแขก ระหว่างนั้นสามีของหญิงเจ้าของร้านกลับมาได้มองดูผู้ศึกษาด้วยความสงสัย และสอบถามจากภรรยาพร้อมกับหันมามองดูผู้ศึกษาด้วยสายตาไม่พอใจ

Copyright by Mahidol University

วิธีที่สอง เข้าไปในลักษณะเป็นเจ้าหน้าที่ หลังจากได้ข้อมูลต่าง ๆ จากการเก็บข้อมูลช่วงแรกแล้ว การเข้าไปเก็บข้อมูลครั้งต่อไปผู้ศึกษาจึงเข้าไปในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่สาธารณสุขพร้อมทีมงานจำนวนหนึ่งช่วงเวลา 19.30 น. ก่อนเปิดบริการตามปกติโดยไม่มีการนัดหมายล่วงหน้า ผู้ศึกษาได้แจ้งวัตถุประสงค์ที่จะขอคุยกับหญิงบริการที่นี่เพื่อให้ความรู้เรื่องโรคเอดส์เป็นรายบุคคล และได้เอาถุงยางอนามัยไปแจกด้วย การสัมภาษณ์ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีทั้งจากเจ้าของสถานบริการ และจากหญิงบริการ แต่หญิงบริการที่เป็นนักร้องปฏิเสธว่าไม่ได้ขายบริการและไม่ยอมให้สัมภาษณ์ผู้ศึกษาจึงสัมภาษณ์เฉพาะเด็กเสิร์ฟ และคนทำความสะอาด

วิธีที่สาม โดยให้ผู้ช่วยวิจัยไปสังเกตการขายบริการ หลังจากการเก็บข้อมูลสองวิธีที่กล่าวมาแล้ว ผู้ศึกษาได้ไปสังเกตความเปลี่ยนแปลงของการดำเนินกิจการเป็นระยะ ๆ โดยให้ผู้ที่ไว้ใจได้เข้าไปเที่ยวและเก็บข้อมูลที่ต้องการ

วิธีที่สี่ โดยการขับรถไปสังเกตการณ์ ในช่วงเทศกาลต่าง ๆ ผู้ศึกษาจะขับรถไปสังเกตการซื้อขายบริการด้วยตนเอง นอกจากนี้ในช่วงวันปกติผู้ศึกษาได้ขับรถผ่านไปสำรวจดูความเปลี่ยนแปลงเป็นระยะ ๆ ทั้งในเวลากลางวัน และกลางคืน

ในการเก็บข้อมูลสถานบริการทั้ง 4 รูปแบบที่กล่าวมาแล้วข้างต้น สามารถสรุปขั้นตอนการรวบรวมข้อมูล วิธีการเก็บข้อมูล กิจกรรมการดำเนินงาน และจำนวนผู้ให้ข้อมูลโดยขอแยกแยะตามสถานบริการแต่ละรูปแบบดังต่อไปนี้

Copyright by Mahidol University

ตารางที่ 1 สรุปขั้นตอนการรวบรวมข้อมูล วิธีการ กิจกรรม และจำนวนผู้ให้ข้อมูลตามแหล่งข้อมูลต่าง ๆ

ผู้ให้ข้อมูล	วิธีการที่ใช้			
	สัมภาษณ์รายบุคคล	สัมภาษณ์กลุ่ม	สังเกตแบบมีส่วนร่วม	สังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม
1. สำนักโสเภณี				
หญิงบริการทางเพศ	10 คน	7 กลุ่มๆละ12-15 คน	2 แห่ง	5 แห่ง
คนคุมซ่อง	7 คน	-	-	7 แห่ง
เจ้าของซ่อง	2 คน	-	-	-
คนทำความสะอาด	2 คน	-	-	-
2. คาเฟ่				
หญิงบริการทางเพศ	10 คน	5 กลุ่มๆละ 15-20คน	-	3 แห่ง
คนคุมคาเฟ่	2 คน	-	-	3 แห่ง
เจ้าของ	1 คน	-	-	-
3. คาราโอเกะ				
หญิงบริการ	10 คน	2 กลุ่มๆละ 20-25คน	-	4 แห่ง
คนคุมคาราโอเกะ	-	-	-	-
มาม่าซัง	1 คน	-	-	3 แห่ง
เจ้าของ	2 คน	-	-	-
4. ศาลายาดอง				
หญิงบริการ	5 คน	-	-	1 แห่ง
คนทำความสะอาด	1 คน	-	-	-
เจ้าของ	1 คน	-	-	-
5. เอเย่นต์	1 คน	-	-	-

จากตารางจะเห็นว่าการสัมภาษณ์กลุ่มไม่สามารถแบ่งเป็นกลุ่มย่อยขนาดเล็กได้ จะสัมภาษณ์โดยใช้กลุ่มรวมของหญิงบริการที่มารับการให้สุขศึกษาภายในสำนักบริการ และจะใช้เวลาไม่เกิน 45 นาทีในแต่ละกลุ่ม

Copyright by Mahidol University

1.5.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้ข้อมูลทั้งหมดแล้ว ได้นำข้อมูลมาตรวจสอบความครบถ้วนและถูกต้องโดยการเปรียบเทียบข้อมูล ตรวจสอบข้อมูล และเก็บข้อมูลเพิ่มเติมจากเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานควบคุมโรคเอดส์ในพื้นที่ที่เป็นภูมิลำเนาของหญิงบริการ โดยผู้ศึกษาใช้เวลาในการปฏิบัติงานในฐานะผู้นิเทศออกไปนิเทศงานตามอำเภอต่าง ๆ สอบถามข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ในทุกอำเภอของจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย และบางอำเภอของจังหวัดพะเยา เมื่อแน่ใจว่าข้อมูลทั้งหมดถูกต้องและสมบูรณ์จึงนำเสนอข้อมูลโดยวิธีพรรณนา

1.5.7 ปัญหาและอุปสรรคในการเก็บข้อมูล การเก็บข้อมูลภาคสนามเกี่ยวกับหญิงบริการ ผู้ศึกษาประสบปัญหาหลายด้านดังนี้

1.5.7.1 การคมนาคม ผู้ศึกษาเพิ่งย้ายที่ทำงานจากกรุงเทพฯ ไปอยู่เชียงใหม่ จึงไม่รู้จักถนนและเส้นทางคมนาคมในเชียงใหม่ การไปแหล่งที่ตั้งของสถานบริการแต่ละแห่งจึงมักจะหลงทางอยู่เสมอ เมื่อแรกสำรวจแหล่งข้อมูลผู้ศึกษาต้องอาศัยคนในพื้นที่คอยบอกเส้นทาง และบางครั้งก็แก้ปัญหาโดยไปกับเจ้าหน้าที่ของศูนย์กามโรคและโรคเอดส์เขต 10

1.5.7.2 ด้านการสื่อสาร ผู้ศึกษาไม่คุ้นเคยกับภาษาเหนือ ในการสัมภาษณ์หญิงบริการที่เป็นคนเมืองหรือไทยใหญ่บางครั้งผู้ศึกษาฟังคำตอบไม่เข้าใจจึงต้องให้หญิงบริการพูดซ้ำ และหากผู้สัมภาษณ์พูดภาษาเหนือไม่ได้ทำให้ผู้ให้ข้อมูลไม่ไว้วางใจ ผู้ศึกษาจึงต้องใช้เวลาในการเรียนรู้ภาษาเหนืออยู่เป็นปีจึงฟังและพูดได้ การเก็บข้อมูลจึงใช้เวลานาน

1.5.7.3 วัฒนธรรม ประเพณี ความเป็นอยู่ของคนในสังคมล้านนา ผู้ศึกษาใช้เวลา 2 ปีเพื่อเรียนรู้วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี ค่านิยมของคนในสังคมล้านนาด้วยประสบการณ์ตรงจากที่ทำงานซึ่งมีเจ้าหน้าที่เป็นคนเมืองถึง 98 % พยายามพูดคุยสอบถาม และการมีส่วนร่วมในพิธีกรรมบางอย่างอยู่ตลอดเวลา เพื่อจะได้ใช้เป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ได้ถูกต้อง

1.5.7.4 การเก็บข้อมูลภาคสนาม การเก็บข้อมูลตามแหล่งบริการทางเพศต่าง ๆ กระทำได้ลำบากเพราะเป็นเรื่องที่วิกฤติ การเข้าไปในสำนักบริการแต่ละแห่งต้องสร้างความไว้วางใจแก่เจ้าของสถานบริการ คนคุมหญิงบริการ และตัวหญิงบริการเอง ต้องทำตัวเป็นกลางมากที่สุดโดยไม่ให้คุณและโทษแก่ผู้ใด ข้อมูลบางอย่างที่ผู้ศึกษาได้มาไม่อาจเปิดเผยได้ และพยายามที่จะไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับปัญหาภายในของสถานบริการ การสอบถามข้อมูลจากหญิงบริการ

Copyright by Mahidol University

จะเป็นไปโดยเปิดเผยในสถานบริการที่เจ้าของมีความกังวลไม่อยากให้ข้อมูล การเข้าไปดูสถานที่ภายในที่ใช้สำหรับให้บริการลูกค้าจะเข้าไปเฉพาะที่เจ้าของเต็มใจเท่านั้น โดยไม่มีการใช้เครื่องบันทึกเสียง และกล้องถ่ายรูปเลยในการเข้าไปภายในสำนักบริการ การเก็บข้อมูลภาคสนามนี้ต้องหยุดเป็นระยะ ๆ เมื่อมีข่าวการทลายแหล่งค้าประเวณีของเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ บางครั้งรอเป็นเวลา 2 - 3 เดือนจึงจะเข้าไปเก็บใหม่ บางกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายจากผู้บริหารจากส่วนกลาง ผู้ศึกษาต้องหยุดการเก็บข้อมูลภาคสนามนานถึง 4 - 5 เดือน ทำให้การติดตามหญิงบริการที่เป็นกรณีศึกษาไม่ต่อเนื่อง และไม่พบหญิงบริการรายเดิมอีก หญิงที่เป็นกรณีศึกษาที่ผู้ศึกษาพบมากที่สุดไม่เกิน 3 ครั้ง บางคนได้พบเพียงครั้งเดียว ส่วนใหญ่จึงต้องอาศัยการสัมภาษณ์ที่ศูนย์กามโรคและโรคเอดส์เขต 10 การนัดหมายหญิงบริการมาพบครั้งต่อไปกระทำได้ลำบาก เนื่องจากการได้มาตรวจแต่ละครั้งของหญิงบริการขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่นเดียวกับการนัดหมายหญิงบริการมานอกสถานบริการก็กระทำได้ลำบากดังเหตุผลที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น

1.6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 ได้ทราบถึงวิถีชีวิต สภาพการทำงาน ความรู้ ความเข้าใจ และพฤติกรรมสุขภาพของหญิงบริการที่เกี่ยวข้องกับการรับและป้องกันโรคเอดส์

1.6.2 สามารถนำผลการศึกษามาเป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับการกำหนดรูปแบบสำหรับการตัดวงจรการเข้ามาสู่อาชีพหญิงบริการ

1.6.3 สามารถใช้เป็นข้อมูลในการหาวิธีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ค่านิยม ความเชื่อเพื่อควบคุมการแพร่โรคเอดส์ที่เหมาะสมกับหญิงบริการแต่ละประเภท

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ

หญิงบริการ หญิงโสเภณี หรือ หญิงอาชีพพิเศษ หมายถึง หญิงที่มีการร่วมประเวณี หรือมีการกระทำทางเพศเพื่อการสำเร็จความใคร่ทางกามารมณ์ ที่แสดงให้เห็นถึงความสำส่อนทางเพศโดยการรับค่าตอบแทน

สำส่อน หมายถึง การมีพฤติกรรมทางเพศกับผู้อื่นที่มิได้เป็นสามี - ภรรยา หรือคู่รัก ด้วยความสมัครใจโดยหวังเพียงค่าตอบแทนต่าง ๆ

Copyright by Mahidol University

ค่าตอบแทน หมายถึง เงิน หรือ ทรัพย์สิน หรือ ผลประโยชน์อื่น ๆ ซึ่งเป็นสิ่งจ้างสำหรับการมีเพศสัมพันธ์

ซ่อง หรือ สำนัก หรือ สถานบริการ หมายถึง สถานที่เฉพาะที่มีผู้ให้บริการเพื่อการสำเร็จความใคร่ทางกามารมณ์โดยมีค่าตอบแทน

เอเย่นต์ หมายถึง ผู้ที่เป็นตัวกลางของธุรกิจทางเพศในการจัดหา และส่งหญิงบริการไปยังแหล่งที่มีความต้องการสินค้าทางเพศ

นายหน้า หมายถึง ผู้ที่คอยติดต่อ ชักชวน หรือ ล่อลวงผู้อื่นเพื่อนำมาให้บริการเพื่อความสำเร็จความใคร่ทางกามารมณ์ โดยการรับค่าตอบแทน

เช่าชั่วคราว หมายถึง การบริการทางเพศที่มีการตกลงจ่ายค่าตอบแทนสำหรับการร่วมประเวณีที่มีการกำหนดจำนวนไม่เกิน 1 ครั้ง ในเวลาที่กำหนด

เช่าค้างคืน หมายถึง การบริการทางเพศที่มีการตกลงจ่ายค่าตอบแทนสำหรับการร่วมประเวณีจำนวนเกินกว่า 1 ครั้ง ไม่มีการกำหนดเวลา และไม่กำหนดสถานที่

อีสาน หมายถึง การจองหญิงบริการเพื่อวัตถุประสงค์ทางเพศ

1.8 แนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา

สังคมไทยในอดีตแม้จะมีการพัฒนา แต่การเปลี่ยนแปลงจะดำเนินไปอย่างช้า ๆ ค่อยเป็นค่อยไปจนชีวิตผู้คนในสังคมแทบไม่รู้สึกถึงความเปลี่ยนแปลงนั้น แต่ปัจจุบันนโยบายทางเศรษฐกิจทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ในสังคมชนบทวัฒนธรรมใหม่ ๆ ได้หลั่งไหลเข้ามาในหมู่บ้าน เกิดแรงกระตุ้นให้ชาวบ้านเกิดความต้องการบริโภคสิ่งใหม่ที่ไม่เคยมีมาก่อน ให้ความสำคัญว่าวัตถุเป็นเครื่องแสดงออกถึงความเป็นคนทันสมัย เป็นเครื่องวัดฐานะของคน จึงมีการแสวงหาให้มาอยู่ในความครอบครองจนกลายเป็นค่านิยมใหม่ของคนในสังคมนั้น ค่านิยมความต้องการถูกกล่าวขานกันว่า **การบริโภคนิยม** การพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจที่ไร้ทิศทางส่งผลให้เกิดการแบ่งชนชั้นภายในสังคม ก่อให้เกิดช่องว่างระหว่างคนในเมืองกับคนชนบท คนจน กับ คนร่ำรวย เกิดการเอารัดเอาเปรียบทางสังคมของผู้ที่มีอำนาจต่อรอง ในกระบวนการผลิตนายทุนพยายามที่จะสร้างฐานอำนาจ และ ความสัมพันธ์ทางการผลิตเพื่อมุ่งหวังผลประโยชน์มากกว่าที่จะคำนึงถึงบรรทัดฐานทางสังคม ธุรกิจทางเพศเป็นกิจการหนึ่งที่ถูกดึงเข้าสู่ระบบนายทุนโดยมีหญิงบริการเป็นตัวสินค้า จุดมุ่งหมายเพื่อผลผลิต การ

Copyright by Mahidol University

ผูกขาดแหล่งสินค้า และ ความต้องการขยายตลาดการค้า พยายามสร้างความสัมพันธ์ทางการผลิตให้กว้างขวางไปสู่กลุ่มผู้มีอำนาจทางการเมืองและทางการเงินเพื่อความมั่นคงของธุรกิจ โดยมีจุดมุ่งหมายที่ผลประโยชน์ร่วมกัน เพื่อให้มองเห็นภาพธุรกิจทางเพศได้ชัดเจนขึ้น ผู้ศึกษาได้ใช้แนวคิดทางเศรษฐศาสตร์การเมืองมาเป็นแนวทางสำหรับการวิเคราะห์ธุรกิจทางเพศ จึงขอกล่าวถึงรายละเอียดของแนวคิดดังกล่าวพอสังเขป

1.8.1 แนวคิดระบบทุนนิยม ที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ทางการผลิตและความผูกพันทางวัตถุของกลุ่มคน อาดัม สมิธ และ เดวิด ริคาร์โด นักเศรษฐศาสตร์ของทุนนิยม ได้วิเคราะห์ถึงระบบทุนนิยมที่เกี่ยวข้องกับการหมุนเวียนสินค้าและการเงินในสังคมซึ่งมีลักษณะกึ่งเมือง - กึ่งศักดินา ความต้องการเอาชนะและครอบงำทางเศรษฐกิจด้วยแสวงหาความมั่งคั่งทางวัตถุ โดยละเลยความเปลี่ยนแปลง และความสัมพันธ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม ส่วนคาร์ล มาร์กซ์ และ เฟรดเดอริค เองเกลส์ กล่าวถึงความสัมพันธ์ของสังคมรูปแบบนี้ว่าจะคำนึงถึงแต่ผลประโยชน์จนเกิดความพยายามที่จะครอบครองผลผลิตของแรงงานผู้อื่น ในกระบวนการผลิตสินค้าทางเพศความสัมพันธ์ของคนที่เกี่ยวข้องจะขึ้นอยู่กับผลประโยชน์แลกเปลี่ยน ไม่ว่าจะเป็นตัวสินค้า การลงทุน และ ผลประโยชน์ ที่อยู่ภายใต้เงื่อนไขที่นายทุนกำหนดขึ้น การดำเนินธุรกิจทางเพศเป็นไปในลักษณะเอาเปรียบ การขูดรีด และ การควบคุมจากผู้ที่มีอำนาจสูงกว่า เงินที่ใช้ในการลงทุนเพื่อนำหญิงมาสู่ระบบบริการทางเพศถูกสะสมสำหรับเป็นหนี้ผูกพันที่ต้องใช้แรงงานในการชำระหนี้สินตามเงื่อนไขที่กำหนด สินค้าทางเพศจะถูกควบคุม เอาเปรียบ และเก็บเกี่ยวผลประโยชน์จากแรงงาน ปรากฏการณ์อื่นใดที่เกิดขึ้นนอกเหนือจากเงื่อนไขกำหนดย่อมอยู่นอกเหนือความรับผิดชอบของนายทุนด้วยเช่นกัน

ความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับขบวนการผลิตถูกเรียกว่าความสัมพันธ์ทางการผลิต (relations of production) และความสัมพันธ์นี้จะมีความเกี่ยวข้องกันกับหน่วยงานที่มีอำนาจสำคัญในการที่จะยับยั้งหรือผลักดันให้ธุรกิจทางเพศดำเนินต่อไป ในขณะเดียวกันก็สามารถผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในขบวนการผลิตสินค้าทางเพศ **ความสัมพันธ์ของกลุ่มบุคคลที่อยู่ร่วมกระบวนการทางเพศขึ้นอยู่กับการผลิต การแบ่งปันผลประโยชน์ การแลกเปลี่ยนหมุนเวียน และการบริโภค** ทั้งสี่ส่วนนี้เป็นส่วนประกอบที่เกี่ยวพันกัน เป็นกิจกรรมทางสังคมที่ก่อให้เกิดกระบวนการผลิตที่เกิดขึ้นซ้ำซาก จำเจอยู่ทุกวันอย่างต่อเนื่องกันปีแล้วปีเล่า จากรุ่นย่า ยาย มารุ่นแม่ รุ่นลูก ต่อเนื่องไม่มีที่สิ้นสุดตราบใดที่ผลประโยชน์ และค่าตอบแทนยังเชื่อมโยงบุคคลในขบวนการผลิตไว้ด้วยกัน

Copyright by Mahidol University

1.8.2 อำนาจในการมีอภิสิทธิ์ของกลุ่มคนในสังคม แนวคิดของนักเศรษฐศาสตร์แห่งชิคาโกเชื่อว่าแหล่งที่มาของอภิสิทธิ์ต่าง ๆ มิใช่เกิดจากนายทุน แต่มาจากการรวมศูนย์ของอำนาจในมือของรัฐ และผู้ที่ควบคุมอำนาจ ยิ่งบทบาทของรัฐมีมากเพียงใดก็ยิ่งทำให้เกิดความไร้ประสิทธิภาพ และความเหลื่อมล้ำในการควบคุมสังคม ในขบวนการค้าผู้หญิงและเด็กการนำสินค้าทางเพศออกจากแหล่งผลิตเพื่อนำมาสู่ระบบบริการได้ย่อมเกิดจากการได้รับอภิสิทธิ์จากผู้มีอำนาจควบคุมซึ่งมาจากการแต่งตั้งของรัฐการควบคุมกำกับที่ขาดประสิทธิภาพ ขาดความจริงจัง และจริงใจ แต่พยายามที่จะเก็บเกี่ยวผลประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม รวมทั้งพยายามใช้สินค้าทางเพศเป็นเครื่องมือในการสร้างผลงานให้กับปัจเจกบุคคลเช่นนี้ **มาร์แชล นักเศรษฐศาสตร์ได้ให้ข้อคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ในสังคมดังกล่าวว่า เป็นการกระทำเพื่อแสวงหาสิ่งสูงสุด (รายได้) เพราะสิ่งนี้เป็นบันไดทอดไปสู่เกียรติภูมิ หรือที่เรียกว่าอำนาจ (ตำแหน่ง และ ความมีหน้าตาในสังคม)** โดยมักที่จะกล่าวอ้างถึงการทำให้วิญญาณบริสุทธิ์ **(การกระทำเพื่อหน้าที่ เพื่อสังคม หรือ การทดแทนบุญคุณ) ในวิถีทางของธุรกิจบริการทางเพศก็เฉกเช่นเดียวกัน รายได้ ตำแหน่งการงาน ความมีหน้ามีตาในสังคม และการทดแทนบุญคุณ มักถูกนำมากล่าวอ้างเสมอ ๆ ทั้งผู้ผลิต ตัวสินค้า และองค์กรที่รายรอบซึ่งมีผลประโยชน์ร่วมกัน** (ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์ 2524: 5-30; สมบูรณ์ ศุภศิลป์, ผู้แปล 2529:155-163)

จากแนวคิดที่กล่าวมาชี้ให้เห็นถึงโครงสร้างทางสังคมซึ่งก่อให้เกิดการบริโภคนิยม โดยคำนึงถึงแต่ผลประโยชน์ของชนชั้นต่าง ๆ ในสังคมจนลืมปัจจัยด้านวัฒนธรรม และ จริยธรรม กลุ่มที่มีอำนาจทางเศรษฐกิจจะควบคุมระบบการเมือง และ อำนาจของรัฐ เข้าไปร่วมในกิจกรรมของรัฐในการกำหนดแนวนโยบายและมาตรการต่าง ๆ ด้วยจิตใจของชนชั้นนายทุน ในขณะที่เจ้าของผลผลิตก็จะถูกครอบงำด้วยความอยากในวัตถุ และเงินทอง ผู้อยู่ร่วมในสังคมมีความคิดที่จะแสวงหาผลกำไร สะสมทรัพย์สินมูลค่าทางวัตถุ สิ่งของ เพียงเพื่อให้ตนเองมีอำนาจทางสังคม ทำลายโครงสร้างทางสังคมเก่า ๆ ที่เป็นอุปสรรคขวางทาง พยายามที่จะสอดแทรกแนวคิดใหม่เข้าไปในสังคมโดยมีจุดมุ่งหมายให้พลังการผลิตพัฒนาการอย่างไม่หยุดยั้ง แนวคิดทางเศรษฐศาสตร์การเมืองช่วยให้การวิเคราะห์สังคม ความสัมพันธ์ระหว่างคนในสังคมในด้านความสัมพันธ์เชิงเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรม ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อค้นหายุทธวิธีที่จะนำไปใช้ในการเปลี่ยนแปลงสังคมอย่างมีพลัง ผู้ศึกษาได้นำแนวคิดดังกล่าวมาใช้ในการวิเคราะห์ปัญหาธุรกิจทางเพศอันเป็นต้นตอของการแพร่เชื้อเอดส์ที่สำคัญในปัจจุบัน เพื่อทำให้เกิดมุมมองในการหาแนวทางแก้ไขปัญหาสังคมที่หมกมุ่นอยู่กับระบบทุนนิยมต่อไป

Copyright by Mahidol University

1.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นอกจากแนวคิดทฤษฎีที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้ศึกษาได้สำรวจงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหญิงบริการทางเพศ และโรคเอดส์ สามารถแยกออกเป็นประเด็นต่าง ๆ ได้ 5 ประเด็น คือ

1.9.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรู้ ทัศนคติ พฤติกรรม เกี่ยวกับโรคเอดส์ในกลุ่มหญิงบริการ ได้แก่ **งานวิจัยของ ชัยวัฒน์ ปัญจพงษ์ และ คณะ (2533) เรื่อง "ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับโรคเอดส์ ของกลุ่มบุคคลอาชีพที่ให้บริการ"** โดยทำการศึกษาในกลุ่มผู้ให้บริการทางเพศกลุ่มต่าง ๆ ได้แก่ พนักงานอาบอบนวด หญิงโสเภณี ชายบริการ(เกย์) พนักงานเสิร์ฟ และช่างตัดผม ในเขตพื้นที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร นนทบุรี ชลบุรี นครราชสีมา เชียงใหม่ และภูเก็ต จำนวน 570 คน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างได้รับความรู้เรื่องโรคเอดส์จากโทรทัศน์ วิทยุมากที่สุด รองลงมาคือจากการพูดคุย จากแพทย์ และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข กลุ่มตัวอย่างสามารถบอกถึงการติดต่อของโรคเอดส์ได้ 35.9% บอกถึงวิธีการป้องกันโรคได้ 44.9 % บอกลักษณะอาการของโรคได้ถูกต้อง 65.5 % บอกอาการผู้ที่ป่วยเป็นโรคเอดส์ว่าจะเป็นผื่นสีม่วงแดง เป็นตุ่มตามตัวและอวัยวะเพศ เบื่ออาหาร น้ำหนักลด เป็นไข้ไม่ทราบสาเหตุ ท้องร่วง อ่อนเพลีย รู้ว่าจะตรวจหาเชื้อเอดส์ได้จากการตรวจเลือด 91 % ทุกคนทราบสถานที่ที่จะตรวจเลือดหาเชื้อเอดส์ และมีการป้องกันตนเองโดยใช้ถุงยางอนามัย 98.7 % แต่หากลูกค้าไม่ยอมใช้ถุงยางผู้ให้บริการบางรายอาจยินยอม นอกจากนั้นยังมีพฤติกรรมการให้บริการทางปาก ทางทวารหนัก ผลการศึกษายังพบว่าเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการให้ความสำคัญกับสิ่งของทางวัตถุมากกว่าคำนึงถึงเกียรติยศ ทำให้กลุ่มผู้ให้บริการยังต้องอยู่ในอาชีพนี้ และมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อไป

ดร.ภัสสร ลิมานนท์ และคณะ (2534) ได้ทำการวิจัยเชิงสำรวจเรื่อง "โครงการศึกษาลักษณะด้านประชากรและพฤติกรรมของสตรีขายบริการทางเพศ : การศึกษาเฉพาะกรณี" โดยทำการศึกษาในกลุ่มหญิงอาชีพพิเศษที่ทำงานในสำนักบริการ (ซ่อง) ร้านอาหาร / ภัตตาคาร ในเขตอำเภอหนึ่งทางภาคเหนือจำนวน 400 คน โดยการใช้แบบสอบถาม และสัมภาษณ์เชิงลึก ผลการศึกษาพบว่าหญิงบริการส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 15 - 24 ปี มีการศึกษาต่ำกว่าภาคบังคับเกือบร้อยละ 60 ในจำนวนนี้กว่า 1 ใน 3 ไม่เคยได้รับการศึกษามาก่อน ทำให้อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ ส่วนใหญ่จะเป็นสตรีชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง อีก้อ เย้า ไทยใหญ่ และชาวจีน หญิงบริการกลุ่มนี้มาทำงานทั้งด้วยความ

Copyright by Mahidol University

สมัครใจ และถูกล่อลวงมา การรับรู้เรื่องโรคเอดส์ได้รับจากการฟัง และดูโทรทัศน์ มากที่สุด รองลงมา คือ การรับฟังจากเจ้าหน้าที่สถานีอนามัย โรงพยาบาล จากการฟังวิทยุ การพูดคุยกับเพื่อน หรือญาติ อ่านจากหนังสือพิมพ์ โปสเตอร์ และแหล่งข้อมูลสุดท้ายได้รับจากโรงภาพยนตร์ ความรู้ของหญิงบริการเกี่ยวกับโรคเอดส์ยังอยู่ในระดับปานกลางจนถึงต่ำ ยังมีความเข้าใจว่าเอดส์สามารถติดต่อได้จากการถูกยุงกัด การหายใจรดกัน สัมผัสเนื้อตัว รับประทานอาหารร่วมกัน หรือการว่ายน้ำอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับผู้ที่มีเชื้อเอดส์ ความรู้สึกของหญิงบริการที่มีต่อโรคเอดส์มีทั้งกลัว รังเกียจ และเห็นใจ หากตนเองติดเชื้อเอดส์บางคนบอกว่าจะฆ่าตัวตาย บางคนบอกว่าเฉย ๆ จะทำงานต่อไป กลุ่มสุดท้ายจะเลิกอาชีพขายบริการและกลับบ้าน การที่สตรีเหล่านี้มาขายบริการสาเหตุส่วนใหญ่มาจากฐานะทางเศรษฐกิจ ทุกคนไม่มีความคิดที่จะอยู่ในอาชีพนี้นาน และตั้งความหวังไว้ว่าจะกลับไปอยู่บ้านแต่งงานมีครอบครัว ในขณะเดียวกันระหว่างการทำงานหญิงบริการบางส่วนยังละเลยต่อการป้องกันโรคเอดส์ บางส่วนขาดโอกาสที่จะป้องกันการติดเชื้อ

เมื่อสำรวจการศึกษาในลักษณะนี้ทางภาคอื่น ๆ พบว่ามีงานวิจัยของ ธานี กลิ่นขจร และคณะ (2536) เรื่อง **"รายงานการศึกษาความรู้ พฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ และ ความต้องการบริการจากภาครัฐในกลุ่มหญิงโสเภณีจังหวัดปัตตานี"** เป็นการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจในกลุ่มหญิงโสเภณีทั้งตรงและ แอบแฝง จำนวน 208 คน มีการใช้แบบสอบถาม และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ผลการศึกษาพบว่า หญิงโสเภณีที่มาประกอบอาชีพในจังหวัดปัตตานีมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดภาคเหนือ 48.6 % ภาคตะวันออก และตะวันออกเฉียงเหนือ 37.0 % ผ่านการมีครอบครัวมาก่อน 62.5 % สาเหตุที่มาประกอบอาชีพนี้คือต้องการมีรายได้ กลุ่มหญิงโสเภณีทั้งตรงและแอบแฝง 93.6 % มีความรู้เรื่องโรคเอดส์มาก่อน โดยรับรู้จากโทรทัศน์ และเจ้าหน้าที่ของสาธารณสุข แม้จะรับรู้เรื่องโรคเอดส์แต่พฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ยังถูกละเลย พบว่า 23.07 % ยังให้บริการทางเพศโดยลูกค้าไม่สวมถุงยางอนามัย เหตุผลที่กล่าวอ้างเพื่อ "ต้องการตามใจแขก และ รู้สึกราคาญไม่เป็นธรรมชาติ" ความต้องการการช่วยเหลือจากรัฐบาล คือ ต้องการให้มีบริการฝึกอาชีพ หางานให้ทำ พร้อมกับช่วยเหลือด้านเงินทุนเมื่อตนเองเลิกจากอาชีพ เมื่อสอบถามถึงความต้องการที่จะเลิกอาชีพ หญิงบริการส่วนใหญ่ให้คำตอบว่า "จะเลิกเมื่อมีเงินสักก้อนหนึ่ง"

Copyright by Mahidol University

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยมหิดล

1.9.2 งานวิจัยเกี่ยวกับความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมทางเพศของบุคคลกลุ่มต่าง ๆ ที่เสี่ยงต่อการที่จะได้รับเชื้อเอดส์

สมชัย จิตะพันธ์กุล, อารีย์ ไพฑูรย์ และ สาเริง แสงชื่อ (2533) ได้ศึกษาเรื่อง "ความรู้เรื่องโรคเอดส์ และพฤติกรรมทางเพศเกี่ยวกับการป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์ในกลุ่มกรรมกรก่อสร้างเขตเมืองพัทยา ชลบุรี" พบว่ากลุ่มกรรมกรมีการร่วมเพศกับหญิงบริการโดยไม่ใช้ถุงยางอนามัย 67.0 % ทั้ง ๆ ที่รู้วิธีการป้องกันโรค มีการใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งที่เที่ยวหญิงบริการ 13.5 % ใช้เป็นบางครั้ง 19.5 % กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเคยมารับการตรวจเลือดหาเชื้อเอดส์ 14 % ตรวจพบเชื้อเอดส์ 10.2 % นอกจากกลุ่มกรรมกรที่มีโอกาสเสี่ยงต่อการรับเชื้อเอดส์แล้ว กลุ่มพนักงานขับรถสิบล้อก็เป็นอีกกลุ่มหนึ่งที่มีพฤติกรรมทางเพศที่น่าเป็นห่วง

โยธิน แสวงดี และ พิมลพรรณ อิศรภักดี (2534) ศึกษาเรื่อง "พฤติกรรมเสี่ยงของพนักงานขับรถสิบล้อต่อการรับและแพร่เชื้อเอดส์" เป็นการวิจัยแบบมานุษยวิทยาประยุกต์ในกลุ่มพนักงานขับรถบรรทุกขนาดใหญ่จำนวน 60 คน ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มพนักงานขับรถสิบล้อที่มีขาประจำจะใช้ถุงยางอนามัยน้อยกว่ากลุ่มผู้ที่ไม่มีขาประจำ ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับหญิงบริการส่วนใหญ่มีความเชื่อว่า หากหญิงบริการเป็นโรคเอดส์แพทย์คงจะไม่ให้มารับแขก เพราะหญิงบริการต้องมารับการตรวจทุกอาทิตย์ การเที่ยวหญิงบริการจะเลือกสถานบริการที่มีขนาดใหญ่ เพราะเชื่อว่าหญิงบริการต้องสะอาด และเจ้าของจะเข้มงวดเรื่องการตรวจเลือดเพื่อรักษาชื่อเสียง การเที่ยวหญิงบริการมักจะเกิดขึ้นหลังจากดื่มสุราเป็นส่วนมาก ด้านการใช้ถุงยางอนามัยส่วนใหญ่จะไม่ชอบใช้ เพราะให้ความรู้สึกที่ไม่เป็นธรรมชาติ ซึ่งโดยมากจะเป็นขาประจำ ในส่วนของหญิงบริการหากแขกมาเที่ยวดึก ๆ เมื่อร้องขอให้ใช้ถุงยางแล้วแขกปฏิเสธก็จะปล่อยเลยตามเลยเนื่องจากง่วงนอน

โกศล เสรีรัตนาคร, สุดารัตน์ เนเรนทร์พิทักษ์ และ พรพิมล บัวงาม (2536) ได้ทำการสำรวจ "ความรู้และทัศนคติของประชาชนกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ที่มีต่อโรคเอดส์ ในอำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี" โดยศึกษากลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 409 คน อายุระหว่าง 15 - 69 ปี การศึกษาตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงปริญญาตรี มีอาชีพต่าง ๆ ตั้งแต่รับราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ เกษตรกรรม รับจ้าง และ นักเรียน ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มที่การศึกษาน้อยยังมีความรู้เกี่ยวกับ

36435 | 10554348 Copyright by Mahidol University

โรคเอดส์ที่ไม่ถูกต้องโดยเฉพาะการติดต่อของโรคเอดส์ ยังมีเข้าใจว่ายุงกัด หรือแมลงดูดเลือด การอยู่ร่วมบ้านเดียวกัน การบริจาคเลือดให้โรงพยาบาลทำให้ติดโรคเอดส์ได้ ทุกคนบอกว่าการใช้ถุงยางอนามัยสามารถป้องกันโรคเอดส์ได้ 100 % รวมทั้งมีความคิดเห็นว่าการหยุดเที่ยวโสเภณีของผู้ชายจะทำให้การแพร่เชื้อเอดส์ลดลง แหล่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคเอดส์ได้รับทราบทางวิทยุ และโทรทัศน์มากที่สุด ส่วนการได้รับข่าวสารจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขค่อนข้างน้อย

พัชริน ตารังกิตติกุล และคณะ (2536) ได้ศึกษาเรื่อง "การป้องกันการติดเชื้อเอดส์ในคู่สามีภรรยา : บทเรียนจากการศึกษาในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่" โดยทำการสำรวจความคิดเห็นเรื่องเกี่ยวกับหญิงโสเภณีในกลุ่มพ่อบ้าน แม่บ้าน ในจังหวัดเชียงใหม่ที่สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา ผลการศึกษาพบว่า พ่อบ้านจำนวน 87 % มีความเห็นว่าผู้ชายจะไปร่วมเพศกับหญิงอื่นที่มิใช่ภรรยาได้ แต่ขอให้รู้จักวิธีป้องกันไม่ให้ติดเชื้อเอดส์ ตั้งแต่มีข่าวเอดส์พ่อบ้านจำนวน 33 % ยังไปเที่ยวโสเภณี นอกจากนี้ยังมีความคิดเห็นว่าเป็นเรื่องธรรมดาที่ผู้ชายแต่งงานแล้วจะไปเที่ยวโสเภณี ผู้ชายสองในสามของกลุ่มตัวอย่างมีความคิดที่จะไปเที่ยวหญิงโสเภณีเมื่อมีโอกาส

ในขณะเดียวกับที่ **ลดาวัลย์ สวนงาม (2536) ได้ทำการศึกษาเรื่อง "พฤติกรรมทางเพศของชายไทยในยุคโรคเอดส์ระบาด"** ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของผู้ชายต่อการเที่ยวหญิงบริการก่อนแต่งงานมิใช่พฤติกรรมที่เสียหาย แต่เมื่อแต่งงานแล้วควรหยุดเที่ยวหญิงบริการ หากมีความต้องการทางเพศควรใช้วิธีการสำเร็จความใคร่ด้วยตนเองหากไม่สามารถมีเพศสัมพันธ์กับภรรยาได้ และหากตนเองติดเชื้อเอดส์ 57.6 % จะเปิดเผยตนเองกับพ่อแม่ ภรรยา แฟน เพื่อน และ คนใกล้ชิด เพื่อให้เขาป้องกันตนเองพร้อมกับต้องการกำลังใจจากบุคคลกลุ่มดังกล่าว

นอกจากนี้งานวิจัยของ **กิตติ พุฒิกานนท์ และ ชจร หล้าคำมี (2537) เรื่อง "กรณีศึกษาพฤติกรรมทางเพศของครอบครัวชนบทภาคเหนือตอนล่าง"** โดยทำการศึกษากลุ่มผู้ใกล้ชิดและครอบครัวของผู้ที่เสียชีวิตด้วยโรคเอดส์ พบว่าพฤติกรรมทางเพศของครอบครัวชนบทไทยไม่ได้ปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับสถานการณ์โรคเอดส์ในปัจจุบัน ยังมีการถ่ายทอดโรคเอดส์ไปสู่บุคคลอื่นอย่างต่อเนื่องแม้จะรู้ว่าตนเองอาจติดเชื้อเอดส์จากคู่สมรสที่เสียชีวิตไปแล้วด้วยโรคเอดส์

Copyright by Mahidol University

สมชาย ลักขณานุรักษ์ (2537) ทำการวิจัยเรื่อง "ปัจจัยทางสังคม จิตวิทยาที่มีผลต่อการป้องกันการโรคที่ถูกต้องในนักเรียน นักศึกษา" ผู้วิจัยทำการศึกษาในกลุ่มนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย วิทยาลัยเทคนิคนครปฐม และวิทยาลัยครูนครปฐม ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่สนับสนุนให้กลุ่มตัวอย่างเที่ยวสถานเริงรมย์เกิดจากมีเพื่อนสนิทชอบเที่ยว ชอบอ่านหนังสือที่กระตุ้นอารมณ์ทางเพศ ขาดความรู้เรื่องการโรค นอกจากนี้ยังไม่นิยมใช้ถุงยางอนามัยเมื่อเที่ยวหญิงบริการ

นอกจากการสำรวจงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางเพศของคนไทยแล้ว งานวิจัยของชาวต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางเพศของคนในประเทศต่าง ๆ ทำให้คาดการณ์ได้ว่าในอนาคตสถานการณ์โรคเอดส์จะมีแนวโน้มเช่นใด ในประเทศที่ประสบปัญหาการแพร่ของเชื้อเอดส์ได้มีการศึกษาพฤติกรรมทางเพศของบุคคลกลุ่มต่าง ๆ ไว้หลายเรื่อง เช่น

Bowie-C and Ford-n. (1989) ได้ศึกษาเรื่อง "Sexual behaviour of young people and the risk of HIV infection" โดยการใช้แบบสอบถามสำรวจพฤติกรรมทางเพศของชาวอาฟริกาที่มีอายุระหว่าง 16 - 21 ปี จำนวน 400 คน เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์สถานการณ์โรคเอดส์ที่แพร่ระบาดอย่างรุนแรงในประเทศอาฟริกา ซึ่งมีสาเหตุสำคัญมาจากเพศสัมพันธ์ ผลการศึกษาพบว่า 92 % ของกลุ่มตัวอย่างเคยมีเพศสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ 47 % เริ่มมีเพศสัมพันธ์เมื่ออายุ 16 ปี และเพิ่มจำนวนสูงขึ้นเมื่อมีอายุเพิ่มขึ้น ความถี่ของการมีเพศสัมพันธ์โดยเฉลี่ย 62 ครั้งต่อปี การเปลี่ยนคู่นอนจะลดน้อยลงเมื่อมีอายุมากขึ้น เมื่ออายุ 16 ปีจะเปลี่ยนคู่นอน 2.1 คนต่อปี แต่เมื่ออายุ 21 ปีจะเปลี่ยนคู่นอน 1.5 คนต่อปี โดยเฉลี่ยจะเปลี่ยนคู่นอนใหม่ทุก ๆ 7 เดือน

Curtis-H, Lawence-C, Tripp-J. (1989) ทำการวิจัยเรื่อง"Teenage sexuality : implications for controlling AIDS. โดยศึกษาในกลุ่มวัยรุ่นอเมริกันที่มีอายุระหว่าง 15 - 17 ปี จำนวน 761 คน ผลการศึกษาพบว่า ในระหว่างความเป็นเพื่อนของวัยรุ่น 40 % จะมีเพศสัมพันธ์กัน ทุกคนรู้ว่าเอดส์ติดต่อได้ทางใด แต่มีเพียง 1ใน 3 เท่านั้นที่จะตระหนักถึงปัญหานี้ 1ใน 5 คาดหวังไว้ว่าจะมีคู่ขาคนเดียว ในกลุ่มที่ไม่คิดว่าจะมีคู่ขาคนเดียวมีเพียง 3 ส่วนบอกว่ามีการใช้ถุงยางอนามัย

Copyright by Mahidol University

Castro-O-C (1990) ได้คาดหมายกลุ่มที่จะติดเชื้อเอดส์ในอนาคตจากงานวิจัย เรื่อง **"Adolescent and AIDS : a special population"** ผลการศึกษาพบว่า การระบาดของโรคเอดส์ในปัจจุบันจะพบมากในวัยรุ่น เพราะบุคคลกลุ่มนี้มีแรงกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมเสี่ยงหลายด้าน ทั้งปัจจัยด้านร่างกาย จิตใจ และสิ่งแวดล้อม Castro ให้ข้อคิดว่าควรจะได้มีการทบทวนในเรื่องการให้ความรู้ และ หากลวิธีที่เหมาะสมที่สามารถทำให้บุคคลวัยนี้ตระหนักถึงปัญหาเอดส์ มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเสี่ยงต่างๆ

Holmes-K-K, Karin-J-M, Kreiss-J. (1990) ศึกษาเรื่อง **"The increasing frequency of heterosexually acquired AIDS in the United states (1983-1988)"** ผลการศึกษาพบว่า การติดเชื้อไวรัสเอดส์ในประเทศสหรัฐอเมริกาจะพบในกลุ่มคนผิวดำ และ ชาวพื้นเมืองมากกว่าคนผิวขาว เพราะว่าคนผิวดำ และ คนพื้นเมืองมีการใช้ยาเสพย์ติดมาก มีการใช้เพศสัมพันธ์เพื่อแลกเปลี่ยนเป็นยาเสพย์ติดและเงิน การมีเพศสัมพันธ์ตั้งแต่อายุน้อย ๆ และมีความถี่สูงในการมีเพศสัมพันธ์ทำให้มีความเสี่ยงต่อการรับเชื้อเอดส์ สาเหตุสำคัญของการแพร่เชื้อเอดส์ในสหรัฐอเมริกาเกิดจากเพศสัมพันธ์ต่างเพศ และมีการใช้ยาเสพย์ติดร่วมด้วย

Fullilove-R-E, Fullilove-M-T, Bowser-B. and Gross-S. (1990) ได้ทำการศึกษาเรื่อง **"Crack-users : the news AIDS risk group."** โดยศึกษาในกลุ่มวัยรุ่นผิวดำจำนวน 205 คนในเมืองโอ๊คแลนด์ ซานฟรานซิสโก และแคริฟอร์เนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่าบุคคลกลุ่มนี้มีการใช้ crack cocain โดยอยู่ในรูปบุหรี่ 49% จะมีเพศสัมพันธ์ภายหลังการสูบ crack โดยไม่มีการใช้ถุงยางอนามัย ด้วยเหตุผลที่ว่าเขาจะสูบยาก็เป็นสิทธิของเขา และการใช้ถุงยางอนามัยจะให้ความรู้สึกที่ไม่ดีในการมีเพศสัมพันธ์ ดังนั้นกลุ่มเสี่ยงที่จะติดเชื้อเอดส์กลุ่มใหม่ในอนาคตจะเป็นวัยรุ่นที่มีการใช้ยาเสพย์ติดก่อนการมีเพศสัมพันธ์ เพราะมักจะไม่มีการป้องกันตนเองเลยหลังจากมึนเมา

นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมของวัยรุ่นในประเทศเดนมาร์ค โดย **Krasnik-A. Wangel-M. (1990)** เรื่อง **"AIDS and Danish knowledge , attitudes, and behavioral relevent to the preventive of HIV-infection."** เพื่อประเมินผลพฤติกรรมทางเพศของ

Copyright by Mahidol University

นักเรียนในประเทศเดนมาร์คหลังจากได้รับความรู้เรื่องโรคเอดส์แล้ว ได้ทำการศึกษาในกลุ่มนักเรียนมัธยมระดับ 9 ของประเทศเดนมาร์คที่มีอายุระหว่าง 15 - 16 ปี โดยการสุ่มตัวอย่างจาก 45 โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตรอบ ๆ เมืองจำนวนทั้งหมด 728 คน ผลการศึกษาพบว่า การให้ความรู้เรื่องโรคเอดส์โดยมีการสาธิตให้ดูประกอบได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง การตอบสนองต่อการป้องกันโรคเอดส์เป็นไปในทางดี มีการใช้ถุงยางอนามัยเมื่อจะมีเพศสัมพันธ์ แม้ว่าพฤติกรรมเสี่ยงจะยังมีแต่แนวโน้มเรื่องการใช้ถุงยางอนามัยจะมีมากขึ้น

1.9.3 งานวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการให้สุขศึกษา

จะเห็นได้ว่าแต่ละประเทศที่ประสบกับปัญหาการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ต่างพยายามที่จะหารูปแบบในการให้สุขศึกษาเพื่อให้ประชาชนเกิดความตระหนักในการป้องกันโรคเอดส์ และมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสม มีการประเมินรูปแบบการให้สุขศึกษาที่เหมาะสมกับคนแต่ละกลุ่ม โดยสรุปผลการดำเนินงานในรูปเอกสารงานวิจัยต่าง ๆ เช่น

ทวีทรัพย์ ศิรประภาศิริ และ คณะ (2536) ทำการวิจัยเรื่อง "ผลกระทบของการรณรงค์การใช้ถุงยางอนามัยในสถานบริการทางเพศ ร่วมกับการใช้อิทธิพลกลุ่มเพื่อนในหญิงบริการต่อระบาดวิทยาของกามโรค จังหวัดลำปาง" ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินโครงการถุงยางอนามัย 100 % อย่างจริงจังและต่อเนื่อง ร่วมกับดำเนินโครงการอาสาสมัครต่อต้านกามโรคและโรคเอดส์ในหญิงบริการขึ้น (อสกอ) พบว่าการตรวจพบเชื้อกามโรคในหญิงบริการกลุ่ม "อสกอ" ลดลงกว่ากลุ่มหญิงบริการทั่วไป เนื่องจากมีอัตราการใช้ถุงยางอนามัย 92 - 99 % แต่ปัญหาการเคลื่อนย้ายของหญิงบริการมีผลต่อการควบคุมและป้องกันโรคเอดส์ในสถานบริการ

ภริตา ก่วยเกียรติกุล, นงลักษณ์ ทองเจริญ และ สิชิต วรทิศ (2536) ทำการศึกษาเรื่อง "การให้สุขศึกษาวิธีการสวมใส่ถุงยางอนามัยอย่างถูกวิธี กลุ่มชายที่มาตรวจรักษาที่หน่วยกามโรคและโรคเอดส์ จังหวัดสมุทรปราการ" พบว่า ขั้นตอนการใส่ถุงยางอนามัยที่มักพลาดบ่อย ๆ คือไม่ไล่อากาศก่อนใช้ และการถอดถุงยางอนามัย ซึ่งเป็นปัญหาที่ทำให้ติดเชื้อเอดส์ได้หากคู่ขามีเชื้อเอดส์อยู่

Copyright by Mahidol University

อนงค์ สาธรสุทธิ์ (2536) ทำการวิจัยเรื่อง "รูปแบบและกลวิธีที่เหมาะสมในการป้องกันและควบคุมโรคเอดส์ในหญิงโสเภณี : กรณีศึกษา จังหวัดอุดรธานี" เพื่อศึกษาตัวแปรที่สัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ ทัศนคติเกี่ยวกับโรคเอดส์ พฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ และอัตราอุบัติการณ์โรคเอดส์ กลุ่มตัวอย่างเป็นหญิงโสเภณีจำนวน 200 คน ผลการวิจัยพบว่าในกลุ่มหญิงโสเภณีที่มีแนวร่วมต่อต้านโรคเอดส์มีการใช้ถุงยางอนามัยสูงกว่ากลุ่มที่ไม่มีแนวร่วมต่อต้านโรคเอดส์ ด้านการดูแลสุขภาพพบว่า กลุ่มที่มีแนวร่วมต่อต้านโรคเอดส์มีการมาตรวจสุขภาพ และตรวจหาเชื้อเอดส์สูงกว่ากลุ่มที่ไม่มีแนวร่วมต่อต้านโรคเอดส์ ดังนั้นจึงพบว่าโสเภณีกลุ่มหลังมีอุบัติการติดเชื้อ HIV รายใหม่สูงกว่ากลุ่มแรก

กุนดี โตโพธิ์ไทย (2537) ได้ศึกษาเรื่อง "การศึกษาปัจจัยในการใช้ถุงยางของหญิงบริการทางเพศ" โดยศึกษาในกลุ่มหญิงบริการเขตอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำนวน 80 คน ผลการวิจัยพบว่า ในหนึ่งสัปดาห์จะมีการร่วมเพศโดยชายไม่ใส่ถุงยางอนามัย 40 % หญิงบริการทั้งหมดตรวจเลือดพบเชื้อ HIV 23 % เคยป่วยเป็นกามโรค 50 % จากการสอบถามหญิงบริการที่ให้บริการทางเพศโดยลูกค้าใช้ถุงยางอนามัยพบว่า ในระยะ 6 เดือนที่ผ่านมาการใช้ถุงยางอนามัยมีปัญหาถุงยางแตก 65 % ถุงยางหลุด 45 % มีการให้บริการทางปาก 48 % และ ORO-GENITAL SEX 9 % หญิงบริการยังมีความเข้าใจว่าเมื่อทำความสะอาดอวัยวะของตนภายหลังจากมีเพศสัมพันธ์แล้วจะไม่ติดเอดส์ ส่วนผู้ชายที่มาเที่ยวหญิงบริการเป็นครั้งแรกมีการดื่มสุราก่อนมีเพศสัมพันธ์ 59 %

Kegeles-S-M.,Irwin-C-E Jr. (1989) ได้วิจัยเรื่อง "Adolescents and condom. Associations of beliefs with intentions to use." เพื่อศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างการมีเพศสัมพันธ์ กับการใช้ถุงยางอนามัยในกลุ่มวัยรุ่นซึ่งเป็นวัยที่มีเพศสัมพันธ์กันมาก เพื่อดูแนวโน้มของความต้องการถุงยางอนามัยของวัยรุ่นชาย - หญิงในปีต่อไป สำหรับนำมาตั้งเป้าหมายความต้องการ ผลการศึกษาพบว่าการมีเพศสัมพันธ์กับการใช้ถุงยางอนามัยไม่สัมพันธ์กัน กลุ่มวัยรุ่นยังไม่ตระหนักถึงการใช้ถุงยางอนามัยเพื่อป้องกันโรคที่เกิดจากเพศสัมพันธ์ ความไม่สะดวกที่จะใช้ และความรู้สึกที่ไม่เป็นธรรมชาติทำให้ขาดความตั้งใจที่จะใช้ งานวิจัยได้ให้ข้อแนะนำว่าคลินิกที่ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาทางเพศแก่วัยรุ่นควรให้ความสำคัญในการให้สุขศึกษาที่เน้นการใช้ถุงยางอนามัยเพื่อป้องกันโรคติดต่อจากเพศสัมพันธ์มากขึ้น

Copyright by Mahidol University

1.9.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการระบาดแพร่ของโรคเอดส์

แม้ว่าจะมีการรณรงค์เรื่องถุงยางอนามัย 100 % แต่ในทางปฏิบัติยังมีปัจจัยหลายอย่างที่ไม่อาจควบคุมได้จากความบกพร่องในการใช้ถุงยางอนามัย หรือ ไม่อาจที่จะใช้ถุงยางอนามัย มีงานวิจัยหลายเรื่องเกี่ยวกับประเด็นนี้ เช่น

ทวีทรัพย์ ศิรประภาศิริ และ คณะ (2536) ทำการวิจัยเรื่อง "โอกาสติดเชื้อไวรัสเอดส์หลังเที่ยวหญิงบริการในชายที่มาตรวจที่คลินิกกามโรค จังหวัดเชียงใหม่" โดยศึกษากับจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 150 คน ทุกคนมีประวัติของการมีเพศสัมพันธ์กับหญิงบริการในระยะเวลา 30 วันก่อนมาตรวจ ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยเสี่ยงที่ชายมีโอกาสติดเชื้อไวรัสเอดส์หลังจากเที่ยวหญิงบริการ คือ ความบ่อยของการไปเที่ยวหญิงบริการ มีแผลหรือรอยถลอกที่อวัยวะเพศขณะมีเพศสัมพันธ์ และมีประวัติการเป็นโรคจากเพศสัมพันธ์อื่น ๆ

เริงศักดิ์ สุจริต และ คณะ (2536) ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาทางระบาดวิทยาของการติดเชื้อโรคเอดส์ในกลุ่มหญิงโสเภณีโดยตรงและแอบแฝงจังหวัดประจวบคีรีขันธ์" โดยทำการศึกษากลุ่มหญิงโสเภณีตรง 226 คน พบว่ามีการติดเชื้อเอดส์ 42.9 % กลุ่มโสเภณีแอบแฝงจำนวน 189 คน มีการติดเชื้อเอดส์ 25.9 % กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีภูมิลำเนาอยู่จังหวัดเชียงราย 23.5 % ที่เหลือมีภูมิลำเนาอยู่ในภาคอื่น ๆ มาประกอบอาชีพนี้ด้วยความสมัครใจ 85.3 % จากการเปรียบเทียบระหว่างหญิงบริการโดยตรง กับหญิงบริการแอบแฝง พบว่า ความเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์ของหญิงบริการโดยตรงมากกว่าหญิงบริการแอบแฝง 2.2 เท่า และพบปัญหาการใช้ถุงยางอนามัยมากกว่าหญิงบริการแอบแฝง 1.6 เท่า

โกมล กลิ่นลำดวน และ คณะ (2537) ได้ศึกษาเรื่อง "การให้บริการทางเพศของหญิงโสเภณีโดยตรงจังหวัดหนองคาย เพื่อหาผลกระทบจากการเปิดใช้สะพานมิตรภาพไทย - ลาว" ทำการศึกษาโดยใช้แบบสอบถามสัมภาษณ์หญิงโสเภณีตรงที่ขายบริการอยู่ในอำเภอเมือง อำเภอท่าบ่อ และอำเภอโพนพิสัยจังหวัดหนองคาย จำนวน 82, 70 และ 66 คนตามลำดับ ผลการศึกษาพบว่า จำนวนหญิงบริการมิได้เพิ่มขึ้นเมื่อมีการเปิดสะพาน การให้บริการทางเพศลูกค้าจะมีการใช้ถุงยางอนามัย

Copyright by Mahidol University

97.2 %, 97.9 % และ 98.5 % ตามลำดับ การรับแขกที่ไม่ใช้ถุงยางอนามัยส่วนใหญ่จะเป็นขาประจำ หรือ แขกเมาสุรามากไม่สำเร็จความใคร่ หากแขกรายใดที่หญิงบริการไม่แน่ใจว่าจะมีเชื้อเอดส์หรือไม่ หญิงบริการจะใส่ถุงยางอนามัยให้ 2 ชั้น นอกจากนี้พฤติกรรมส่วนตัวของหญิงบริการที่ต้องอยู่รับแขกดึก ๆ ทุกคืน ทำให้ต้องใช้ยาแก้ง่วง ดื่มเครื่องดื่มแก้ง่วง เช่น ยาโคบาล ยาตราห่าน กระทิงแดง สิโพวิตันดี และมีการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์เป็นเพื่อนแขกด้วย

1.9.5 งานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับหญิงบริการในประเด็นอื่น ๆ ได้แก่ ค่านิยมทางศาสนา ค่านิยมด้านอาชีพ การเข้ามาสู่อาชีพ และปัญหาจากการทำงาน ฯลฯ มีผู้ศึกษาวิจัยไว้หลายประเด็น เช่น

โครงการสังคมสิ่งแวดล้อม ภาควิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (2529) ได้ศึกษาเรื่อง "ผลกระทบจากการท่องเที่ยวต่อสังคมและวัฒนธรรม กรณีศึกษาจังหวัดเชียงใหม่" กล่าวถึงการท่องเที่ยวว่า เมื่อเกิดการท่องเที่ยว อาชีพบริการยิ่งมีความจำเป็นมากขึ้น ทำให้โสเภณีมีมากขึ้น ประกอบกับอาชีพดังกล่าวทำรายได้ดีจึงเป็นทางออกด้านเศรษฐกิจที่สังคมส่วนหนึ่งยอมรับ นอกจากนี้ยังกล่าวถึงการท่องเที่ยวว่าเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้หญิงเปลี่ยนแปลงบทบาทมาทำงานนอกบ้านมากขึ้น เพราะทำให้มีรายได้พิเศษเพิ่มขึ้น โสเภณีมิได้เกิดจากการท่องเที่ยว แต่การท่องเที่ยวเป็นตัวเร่งให้เกิดโสเภณีมากขึ้น

ชฎิล หนูประเสริฐ (2530) เรื่อง "การศึกษาวิเคราะห์ค่านิยมทางศาสนาของหญิงโสเภณีในเขตกรุงเทพมหานคร" ผลการศึกษาพบว่า ในระหว่างประกอบอาชีพหญิงบริการจะมีโอกาสทำบุญน้อยครั้งกว่าก่อนเข้าสู่อาชีพ พิธีกรรมทางศาสนาที่หญิงบริการส่วนใหญ่ปฏิบัติแล้วสบายใจ คือการสวดมนต์ไหว้พระ ความคิดเห็นของสงฆ์ต่ออาชีพโสเภณีส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นอาชีพที่ไม่เบียดเบียนใคร เป็นผู้มีความกตัญญูต่อพ่อแม่ แต่ไม่ควรกระทำ ผลการศึกษายังกล่าวถึงความคาดหวังของหญิงบริการสำหรับบั้นปลายของชีวิต คือการกลับไปอยู่ภูมิลำเนาเดิม

พัชรี แนวพานิช (2530) ได้ศึกษาวิจัย "ปัญหาทำแท้งและการปฏิบัติด้านการคุมกำเนิดในหญิงอาชีพพิเศษ : ศึกษาเฉพาะกรณีหญิงที่ทำงานในบาร์อโกโก้ย่านพัฒน์พงษ์" ผลการศึกษาพบว่า

Copyright by Mahidol University

การที่หญิงมาค้าประเวณีนอกจากปัญหาทางเศรษฐกิจแล้ว อีกส่วนหนึ่งเป็นเพราะความฟุ้งเฟ้อ ชอบเที่ยวเตร่ และการที่มีหญิงบริการมากขึ้นสาเหตุใหญ่ คือความสำส่อนทางเพศโดยเฉพาะอย่างยิ่งคือฝ่ายชาย สถานบริการทางเพศมักเป็นแหล่งมั่วสุมทางอบายมุข เป็นที่รวมของขี้เมา และยันธพาล จึงเป็นแหล่งที่ก่อคดีทางเพศที่สำคัญ เช่น ล่อลวงหญิงมาค้าประเวณี ปัญหาโสเภณีเด็ก ปัญหาการทำแท้ง ปัญหายาเสพย์ติด งานวิจัยดังกล่าวได้สรุปว่า ปัญหาหญิงอาชีพพิเศษในสังคมไทยปัจจุบันนอกจากสะท้อนให้เห็นถึงวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมทั้งภายใน และภายนอกประเทศแล้ว ยังส่งผลกระทบต่อสวัสดิภาพของสถาบันครอบครัวและสังคมอย่างกว้างขวาง

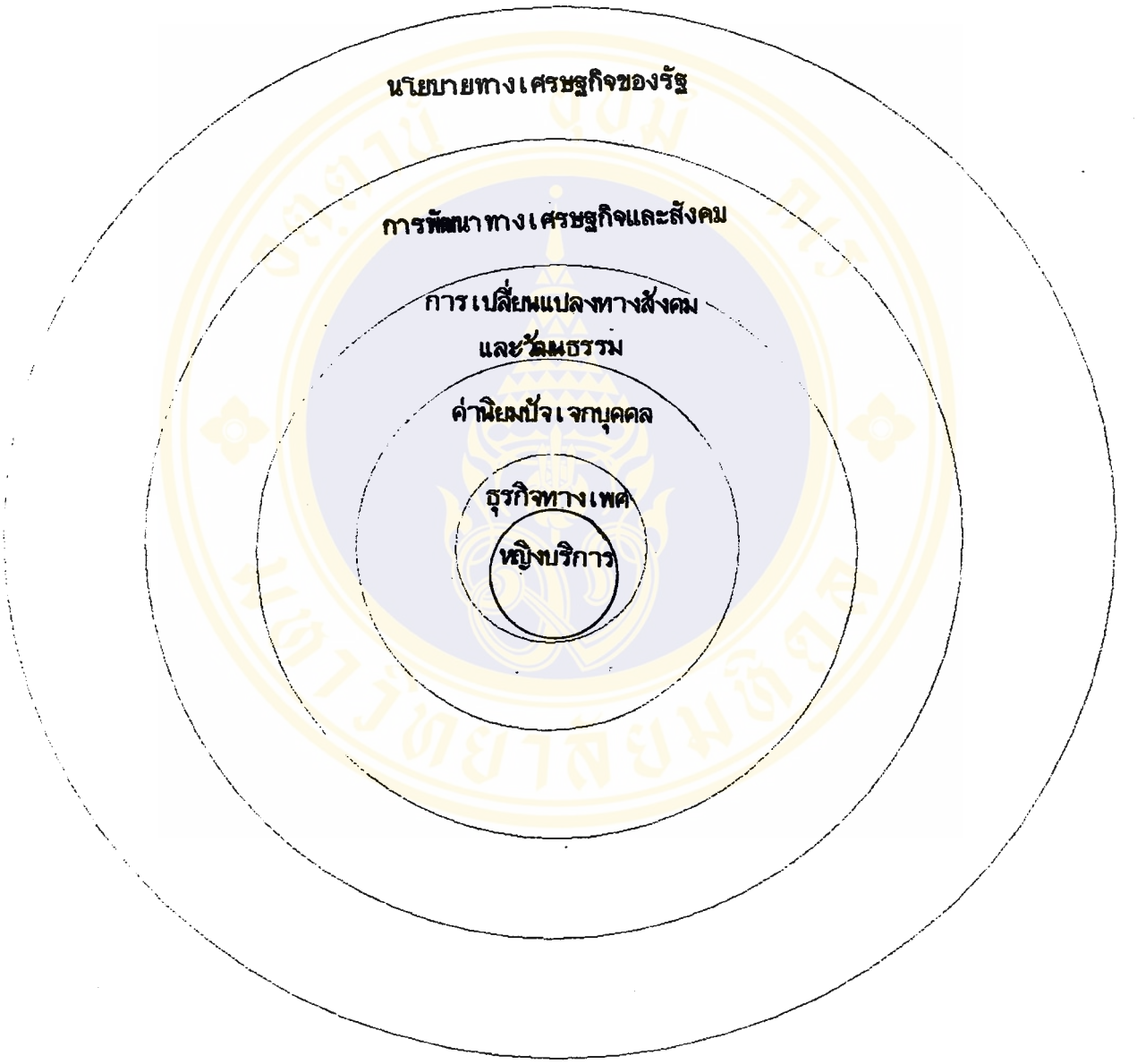
เวณู อรรฐาเมศร์ (2531 : 124) เสนอความคิดเห็นในเรื่องค่านิยมของการมาเป็นหญิงบริการไว้ในรายงานเรื่อง **"ผู้หญิง... เครื่องมืออุดมการณ์"** ตอนหนึ่งว่า หญิงที่มาประกอบอาชีพนี้เป็นสื่อในการถ่ายทอดอุดมการณ์แบบทุนนิยมเข้ามาในหมู่บ้าน เชิญชวนให้หญิงอื่นเกิดความอยากบริโภคทางวัตถุ เงินที่หาถูกส่งกลับให้พ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย เพื่อบริโภควัตถุเพิ่มขึ้น การพัฒนาเมืองให้เจริญทางวัตถุ และเพื่อดึงดูดใจนักท่องเที่ยวเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่ออาชีพขายบริการ

นงเยาว์ เนาวรัตน์ แปลจากบทความของ Truong Thank-Dam (2534) เรื่อง "ความตีระเบียบสังคม สุขภาพ และเงินตรา สู่ทัศนะที่ซับซ้อนเกี่ยวกับโสเภณีหญิงในเอเชีย" ว่ากิจกรรมทางเพศของผู้หญิงมีมูลค่าทางเศรษฐกิจต่อสถาบันต่าง ๆ ที่รายรอบสถาบันค้าประเวณี และค่อนข้างชัดเจนว่าสถาบันแห่งนี้คอยทำหน้าที่อำนวยให้การค้าประเวณีเกิด และพัฒนาขึ้น สถานภาพทางกฎหมายของหญิงโสเภณี และการประทับตราโสเภณีเป็นมาตรการที่แบ่งแยกโสเภณีออกจากคนอื่น ๆ ในสังคม และผลักดันให้พวกเธอเหล่านี้ถูกชูดรีด ข่มเหง เอาเปรียบจากแมงดา ตำรวจ และบางครั้งจากชายที่มาเที่ยว

สุกัญญา หาญตระกูล (2536) ได้กล่าวถึงความไม่เท่าเทียมกันในเรื่องเพศของชายและหญิงในสังคมไทยที่เป็นมาตั้งแต่สมัยโบราณ ในการสัมมนาเรื่อง **"การป้องกันโรคเอดส์ในสตรี ก่อนจะสายเกินแก้"** ไว้ว่า มนุษย์ชายเป็นเจ้าของประเวณี หญิงเป็นผู้ปรนนิบัติเท่านั้น ถ้าบุรุษชายเพิกเฉยแล้วหญิงนั้นจะทำอะไรไม่ได้ต้องนั่งอยู่ ชายมีเมียมากเท่าใดก็ได้ การบันทึกกฎหมายต่าง ๆ ก็ทำโดยชาย ค่านิยมเรื่องเพศเช่นนี้ทำให้หญิงในสังคมที่อ่อนแอต้องตกเป็นเบี้ยล่างของชาย

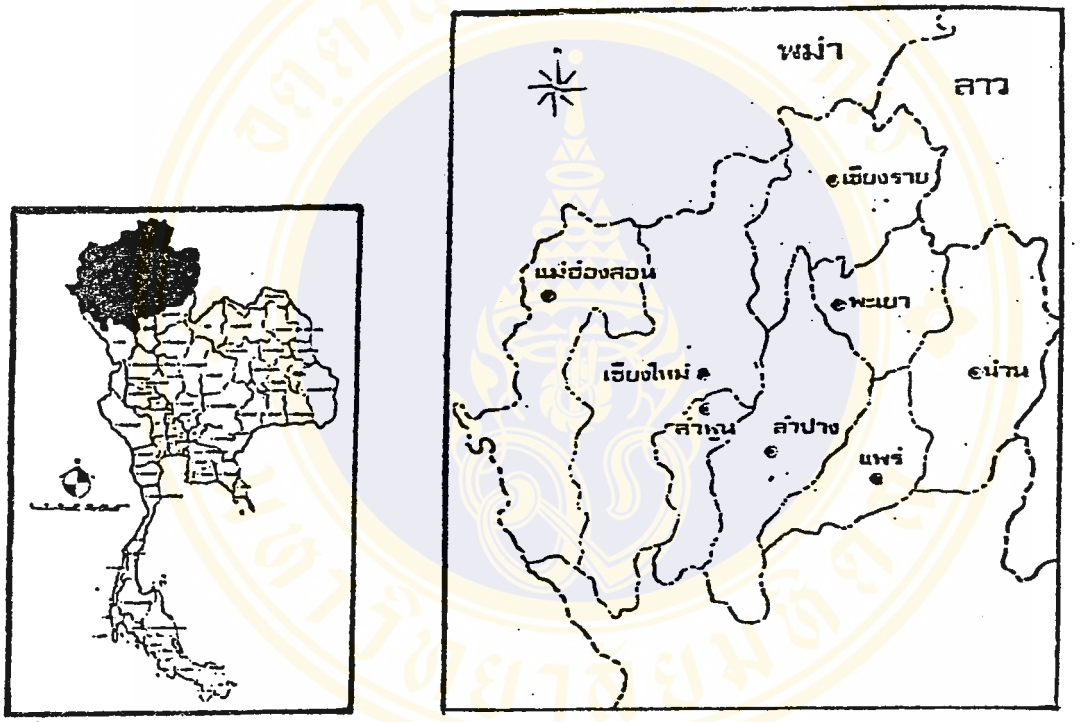
Copyright by Mahidol University

จากแนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดได้ดังนี้

แผนภูมิที่ 2 แสดงกรอบแนวคิดในการศึกษา

Copyright by Mahidol University

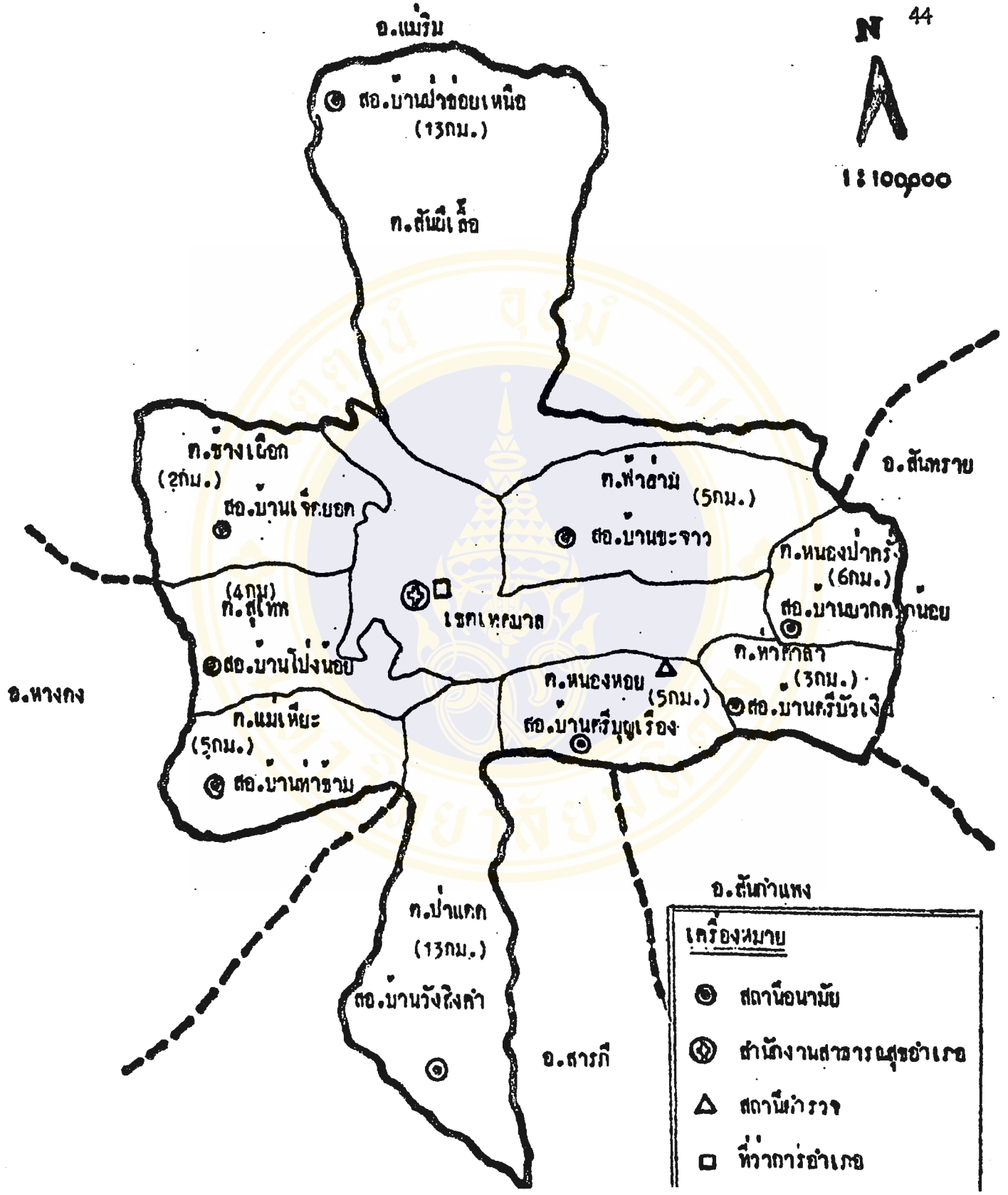

รูปที่ 1 แผนที่บริเวณล้านนาไทยในปัจจุบัน

มาตราส่วน 1: 5,000,000

ที่มา : (สรัสวดี อ๋องสกุล 2529: 1)

Copyright by Mahidol University

รูปที่ 2 แผนที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

มาตราส่วน 1:100,000

ที่มา : สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยมหิดล Mahidol University

บทที่ 2

การบริการทางเพศในสังคมล้านนา

อาณาจักรล้านนา หมายถึง ดินแดนในภาคเหนือของประเทศไทยในปัจจุบัน ตั้งแต่บริเวณลุ่มแม่น้ำโขงลงมา คือบริเวณจังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง แพร่ น่าน พะเยา แม่ฮ่องสอน ในอดีตอาณาจักรล้านนามีอาณาเขตรวมไปถึงสิบสองปันนาในประเทศจีน บางส่วนของรัฐฉานในประเทศพม่า(เมียนม่า) และดินแดนบางส่วนของประเทศลาว (สงวน โชติสุขรัตน์ 2512: 138) เมืองหลวงของล้านนา คือ "นพบุรีศรีนครพิงค์เชียงใหม่" หรือจังหวัดเชียงใหม่ในปัจจุบัน

ดินแดนในภาคเหนือนอกจากจะเป็นที่เลื่องลือในด้านความสวยงามของธรรมชาติ ด้านศิลปวัตถุ โบราณสถาน และวัฒนธรรมประเพณีแล้ว หญิงเหนือยังขึ้นชื่อว่ามีความงดงาม พูดจาไพเราะอ่อนหวาน แต่งกายงามเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว จนเป็นที่หมายปองของชายหนุ่มทั่วไป วัฒนธรรมทางภาคเหนือที่แตกต่างจากภาคอื่น คือ ความรักสงบ และเอื้อเฟื้อต่อคนแปลกหน้า ทำให้คนมักได้ถือโอกาสจากวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามแสวงหาผลประโยชน์ โดยเฉพาะการหลอกลวงเอาผู้หญิงเหนือมาขายบริการทางเพศเพื่อสนองกามารมณ์แก่เพศชาย จากจุดเริ่มต้นด้วยการถูกล่อลวง และชาวเหนือมีความรังเกียจผู้ที่มาทำอาชีพนี้ แต่ในปัจจุบันหญิงเหนือกลับเดินทางสู่อาชีพขายบริการด้วยความเต็มใจ สังคมเหนือบางสังคมนิยมชมชอบ และ สนับสนุนให้ลูกหลานมาทำอาชีพนี้ จนผู้คนทั่วไปมองว่าการขายบริการทางเพศเป็นของคนในสังคมภาคเหนือ เพื่อให้เห็นภาพการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ค่านิยม และบทบาทของหญิงเหนือได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ในบทนี้ผู้ศึกษาจึงขอกล่าวถึงรายละเอียดการขายบริการทางเพศของสังคมล้านนาในยุคต่าง ๆ ดังนี้

2.1 วิวัฒนาการของการขายบริการทางเพศในล้านนา

การบริการทางเพศ หรือการค้าประเวณีเป็นอาชีพดั้งเดิมที่มีมาแต่ครั้งโบราณ ไม่มีหลักฐานยืนยันแน่ชัดว่าเกิดขึ้นเมื่อสมัยใด ทุกสังคมในโลกต่างมีการให้บริการทางเพศที่มีรูปแบบแตกต่างกัน บางสังคมอยู่ในรูปความเชื่อ และพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับการทำมาหากิน พิธีกรรมเกี่ยวกับชุมชน เพื่อ

Copyright by Mahidol University

ความอุดมสมบูรณ์และความสงบของสังคม หญิงสาวบริสุทธิ์ที่มีความงามจะยอมอุทิศพรมจรรย์ของตนเอง เพื่อพิธีกรรมดังกล่าว ผู้หญิงจึงได้รับความยกย่องจากสังคมพร้อมทั้งถูกกำหนดให้เป็นผู้สืบทอดพิธีกรรม หญิงบริการทางเพศในสมัยโบราณจึงเป็นอาชีพที่มีเกียรติ ได้รับการยกย่องจากผู้คนทั่วไป มีทรัพย์ศฤงคาร พร้อมข้าทาสบริวารคอยรับใช้ และมีความสัมพันธ์กับสถาบันกษัตริย์อย่างใกล้ชิด บุคคลชั้นต่ำมิอาจแตะต้องได้ (ชฎิล หนูประเสริฐ 2530 : 38) ต่อมาเมื่ออาชีพบริการทางเพศขยายตัวมากขึ้น เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ เกิดการซื้อขายและมีผลประโยชน์มาเกี่ยวข้อง จึงมีผู้จัดการเข้ามาเก็บเกี่ยวผลประโยชน์ มีการบังคับล่อลวงหญิงเข้าสู่อาชีพ เกิดความสำสอนและเป็นแหล่งที่แพร่เชื้อกามโรค จนทำให้อาชีพนี้กลายเป็นอาชีพที่น่ารังเกียจของสังคมทั่วไปที่ก่อให้เกิดปัญหาด้านต่าง ๆ หลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นปัญหาสังคม ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาด้านสาธารณสุข และปัญหาความมั่นคงของประเทศชาติ จนมีการกล่าวกันว่าการค้าประเวณีถือเป็นความสำส่อนทางเพศ สะท้อนให้เห็นถึงโครงสร้างทางสังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจ (วันทนีย์ วาสิกสิน 2526 : 60) และเมื่อมีการกล่าวขานถึงอาชีพขายบริการภาคเหนือจะถูกมองในด้านเป็นแหล่งวัตถุดิบทางเพศมากกว่าภาคอื่น ๆ หญิงเหนือกลายเป็นสินค้าทางเพศที่มีปริมาณความต้องการสูงในตลาดการค้าหญิงในปัจจุบัน ก่อนที่จะกล่าวถึงรายละเอียดของการขายบริการทางเพศของเมืองเชียงใหม่ในปัจจุบัน จำเป็นต้องทราบถึงวิวัฒนาการขายบริการทางเพศในสังคมล้านนาในช่วงเวลาต่าง ๆ การกำหนดช่วงเวลาถือเอาความเปลี่ยนแปลงทางด้านการปกครองเป็นหลัก เพราะการเมืองการปกครองเป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้สภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และวิถีชีวิตของผู้คนในสังคมมีความเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย

2.1.1 ยุคก่อนตั้งอาณาจักรล้านนา (สมัยก่อนประวัติศาสตร์)

จากการค้นคว้าทางโบราณคดีทราบว่าบริเวณล้านนานี้มีกลุ่มคนอาศัยอยู่เดิมเป็นชนเผ่าลัวะและเผ่ามระบรี (ผีตองเหลือง) ซึ่งดำรงชีวิตอยู่ด้วยการล่าสัตว์ มีสิ่งยืนยันโดยมีการขุดพบเครื่องมือเครื่องใช้ที่ทำจากหินในเขตจังหวัดเชียงใหม่ ลัวะเป็นชนพื้นเมืองกลุ่มใหญ่สุด สภาพสังคมจะอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม (สรัสวดี อ๋องสกุล 2537: 3) นอกจากชนเผ่าดั้งเดิมแล้วพบว่าอาณาจักรล้านนายังมีเมืองเล็กเมืองน้อยที่ปกครองกันเป็นอิสระจำนวนมากมาย เมืองเหล่านี้พยายามที่จะสร้างสัมพันธไมตรีเพื่อผนึกกำลังช่วยเหลือกันหากถูกรุกรานจากเมืองใหญ่ ในยุคนี้ "สตรี" ในสังคมชั้นสูงมีบทบาทเป็นตัวเชื่อมสัมพันธไมตรีที่เหนียวแน่นระหว่างเมืองสองเมือง โดยการเสกสมรสระหว่างเจ้าชาย และเจ้าหญิงของสองอาณาจักร บทบาทของสตรีได้รับการยกย่องเสมือนเป็นทูตสันถวไมตรีที่เกี่ยวพันถึงความมั่นคง

Copyright by Mahidol University

ของชาติบ้านเมือง และเมื่อมีพระราชโอรสก็จะส่งไปปกครองเมืองต่าง ๆ สภาพสังคมช่วงนี้เป็นยุคขยายดินแดน กษัตริย์ที่มีความสามารถเก่งกล้าพยายามที่จะแผ่พระราชอำนาจมายังหัวเมืองน้อยใหญ่เพื่อมุ่งหวังแรงงาน และทรัพยากรจากเมืองนั้น (สุเทพ สุนทรเภสัช 2513: 22-24) ในขณะที่ผู้หญิงในราชวงศ์ชั้นสูงได้รับการยอมรับและยกย่องจากราษฎรทั่วไป แต่หญิงสามัญไม่มีการบันทึกถึงบทบาทเลย

2.1.2 ยุคเริ่มต้นของอาณาจักรล้านนา (พ.ศ.1311- 1825)

จากหลักฐานต่าง ๆ สันนิษฐานได้ว่า ลำพูน หรือหริภุญชัย และลำปาง หรือเขลางค์นครเป็นเมืองแรกในล้านนาซึ่งสร้างราว พ.ศ. 1311 - 1318 สมัยนั้นชนชาติมอญเรืองอำนาจมาก ชาวมอญจากลพบุรี (เมืองละโว้ หรือละวะปุระ) เป็นอาณาจักรทวารวดีที่มีอารยธรรมสูงส่ง ได้ตั้งบ้านเรือนเรียงรายขึ้นมาตามลำน้ำปิง ลำพูนเป็นเมืองเหนือสุด พระนางจามเทวีพระราชธิดาของกษัตริย์เมืองลพบุรีขึ้นมาเสวยราชย์ที่หริภุญชัย พระนางได้เดินทางขึ้นมาลำพูนทางเรือตามลำน้ำปิงในขณะทรงพระครรภ์ เส้นทางเดินทางผ่านเกาะแก่ง และเต็มไปด้วยอันตรายทั้งจากเส้นทางคมนาคม โรคภัยไข้เจ็บ และอันตรายจากสัตว์ร้ายนา ๆ ชนิด เมื่อขึ้นครองราชย์ก็นำเอาความเจริญต่าง ๆ ทาง. วัฒนธรรม อารยธรรม ศาสนา และเทคโนโลยีของมอญทวารวดีมาเผยแพร่ จนทำให้หริภุญชัยรุ่งเรืองอุดมสมบูรณ์ที่สุดในบรรดาเมืองทางเหนือ ภาพพจน์ของหญิงได้รับการยกย่องในความอดทน แข็งแกร่งเข้มแข็ง มีความสามารถสูงส่งที่สามารถปกครองบ้านเมืองให้เจริญรุ่งเรืองทัดเทียมกับชาย จนกระทั่งสิ้นรัชกาลก็ได้มอบให้พระราชบุตรครองเมืองลำพูนต่อมา

(สงวน โชติสุขรัตน์ 2512: 15-40)

2.1.3 ยุคสร้างอาณาจักรล้านนาไทย และเมืองเชียงใหม่ (พ.ศ.1835 - 1854)

กษัตริย์ผู้สร้างอาณาจักรล้านนาไทย คือ พญาเม็งรายกษัตริย์ราชวงศ์นครเงินยาง ทรงพระปรีชาสามารถมาก พยายามที่จะรวบรวมบรรดาเมืองต่าง ๆ ที่สืบเชื้อสายมาจากราชวงศ์เดียวกัน และเป็นอิสระต่อกันเข้ามารวมให้เป็นปึกแผ่นเพื่อความมั่นคงแข็งแกร่งของชาติบ้านเมือง พญาเม็งรายได้รวบรวมบรรดาเมืองต่าง ๆ ไว้ได้ในพระราชอำนาจ แม้แต่เมืองหริภุญชัยที่มีความอุดมสมบูรณ์และมั่งคั่งทรงสร้างเมืองกุมกามเป็นที่ประทับชั่วคราวพร้อมทั้งขยายพระอำนาจไปยังเมืองหงสาวดี เจ้าเมืองหงสาวดีเกรงว่าพญาเม็งรายจะยกทัพมาตีเมืองหงสาวดี จึงจัดเครื่องราชบรรณาการมาถวายเพื่อสวามิภักดิ์ แต่มิได้เป็นหลักประกันว่าหงสาวดีจะไม่ถูกรุกรานในอนาคต เพื่อเป็นหลักประกันที่มั่นคงเจ้าเมืองหงสาวดีจึงถวายธิดาชื่อ "อุสาพายโค" แก่พญาเม็งราย สตรีจึงเริ่มมีบทบาทอีกครั้งหนึ่งใน

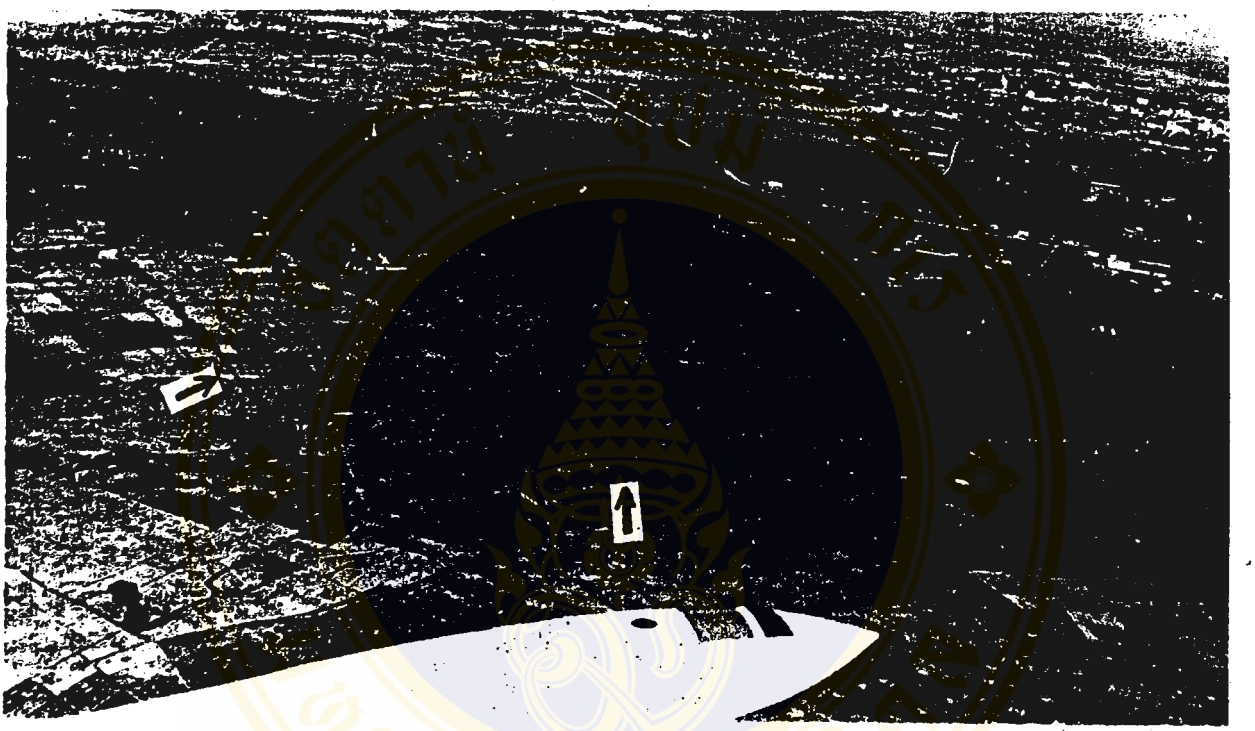
Copyright by Mahidol University

ฐานะเป็นเครื่องราชบรรณาการสูงส่งที่สามารถทำให้ชาติบ้านเมืองปลอดภัยจากการถูกรุกราน และเป็นผู้เชื่อมสัมพันธไมตรีกับเมืองที่มีความเข้มแข็งและมีอำนาจ ภายหลังจากพญาเม็งรายได้รวบรวมเมืองต่าง ๆ ตั้งแต่สุมน้ำโขงลงมาจนถึงลำน้ำปิง ทำให้มีไพร่พลมากจึงสร้างเมืองเชียงใหม่ขึ้นเป็นเมืองหลวงที่เป็นศูนย์กลางของเมืองต่าง ๆ โดยมีพระสหายสองพระองค์ คือ พญาร่วงผู้ครองเมืองสุโขทัย และพญางำเมืองเจ้าเมืองพะเยา ร่วมเป็นที่ปรึกษา เมืองที่ตั้งขึ้นใหม่นี้อยู่บริเวณที่ราบลุ่มน้ำปิงเหนือเวียงกุมกาม บริเวณที่ราบเชิงดอยสุเทพ ให้ชื่อเมืองหลวงว่า "นพบุรีศรีนครพิงค์" และตั้งชื่อดินแดนที่อยู่ในความครอบครองทั้งหมดว่าอาณาจักรล้านนา หมายถึง ที่นาจำนวนล้านไร่ ซึ่งมีอาณาเขตตั้งแต่จังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง แพร่ น่าน พะเยา แม่ฮ่องสอน รวมไปถึงสิบสองปันนาในประเทศจีน บางส่วนของรัฐฉานในประเทศพม่า และบางส่วนของประเทศลาว (สงวน โชติสุขรัตน์ 2512: 138) หลังจากสร้างเมืองเสร็จพญาเม็งรายได้มอบเจ้าหญิงองค์หนึ่งให้เป็นชายาของพญางำเมือง แห่งเมืองพะเยา (ล้านนาไทย 2525: 47) เพื่อเป็นการขอบคุณ แต่ในความเป็นจริงก็คือเพื่อสายสัมพันธ์ที่มั่นคงในอนาคต

ความอุดมสมบูรณ์ของอาณาจักรล้านนาถูกหมายปองจากพม่า และไทยที่จะใช้เป็นฐานอำนาจในการทำสงครามขยายดินแดน ในสถานการณ์เช่นนั้นเมืองเล็ก ๆ หลายเมืองพยายามที่จะหาทางอยู่รอดโดยการเชื่อมพันธไมตรีกับเมืองที่มีความมั่นคง ดังเช่น เจ้าชายแห่งเมืองเชียงแสนได้เสกสมรสกับธิดาพระเจ้าอู่ทอง ต่อมาเจ้าชายพระองค์นี้ขึ้นครองราชย์เป็นปฐมกษัตริย์ของกรุงศรีอยุธยา (สุเทพ สุนทรเภสัช 2513: 14) เมื่อตั้งเมืองเชียงใหม่เป็นราชธานีของอาณาจักรล้านนาทำให้เกิดการผสมผสานกันของวัฒนธรรมที่มีประชากรหลายชาติพันธุ์ ได้แก่ วัฒนธรรมมอญจากหริภุญชัย จากลาว พม่า รวมทั้งชนเผ่าดั้งเดิมของล้านนา มีการขยายบทบาท และอำนาจของกลุ่มขุนนาง ข้าราชการ จนทำให้พญามังรายต้องออกกฎหมายขึ้นมาใช้ควบคุมดูแลประชาชนให้อยู่ด้วยกันอย่างสงบเรียบร้อยเรียกว่า "มังรายศาสตร์" โดยสอนให้สมาชิกทุกคนในสังคมประพฤติปฏิบัติตนให้ถูกทำนองครองธรรม ถูกจารีต ประเพณี ตลอดจนสิทธิและหน้าที่ของตนในสังคม โดยได้กำหนดบทบาทของชนชั้นในสังคมดังต่อไปนี้

- ชนชั้นสูงผู้มีอำนาจในการปกครอง ได้แก่ กษัตริย์ เจ้านาย และข้าราชการ
- ชนชั้นกลาง หรือ ชนชั้นผู้ถูกปกครอง ได้แก่ ประชาชน หรือไพร่เมือง
- ชนชั้นต่ำสุดในสังคม ได้แก่ พวกข้า หรือทาส

Copyright by Mahidol University

รูปที่ 3 เมืองเชียงใหม่ที่ตั้งอยู่ใกล้เวียงกุมกาม ในภาพตรงลูกศรชี้เป็นแนวคันดินของเวียงกุมกาม ส่วนด้านบนเป็นเมืองเชียงใหม่

ที่มา : (สรัสวดี อ๋องสกุล 2537: 46)

Copyright by Mahidol University

ชนชั้นไพร่เมืองนั้นมีความสำคัญต่อบ้านเมืองมาก เป็นกำลังสำคัญของบ้านเมืองทั้งยามสงบและยามสงคราม ในยามปกติไพร่เมืองจะมีความเป็นอยู่ที่อิสระประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลักโดยทางกษัตริย์จะไม่เก็บภาษี และออกกฎหมายคุ้มครองสินค้า ไพร่เมืองจะต้องมาทำงานให้กับทางราชการซึ่งเรียกว่า "ไพร่เอาการเมือง" โดยมีขุนนางเป็นผู้คอยตักเตือน ไพร่เมือง 10 คนขึ้นตรงต่อนายสิบ 1 คน นายสิบ 2 คนขึ้นตรงต่อนายยี่สิบ นายสิบ 10 คนขึ้นกับเจ้าร้อย ฯลฯ ปกครองกันเป็นลำดับชั้น ไพร่เมืองที่เป็นชายมีหน้าที่เป็นทหารร่วมรบกับเจ้าเมืองเมื่อยามสงคราม ไพร่เมืองจึงเป็นกำลังสำคัญที่ต้องออกกฎหมายมิให้ข้าราชการข่มเหงเบียดเบียน ไพร่เมืองเพศชายสังคมยกย่องมากกว่าเพศหญิง มีโอกาสที่จะศึกษาเล่าเรียนโดยการบวชเรียนได้ตามวัดต่าง ๆ สำหรับเพศหญิงถือว่าเป็นเพศที่อ่อนแอมีโอกาสได้รับการศึกษาน้อยกว่าชาย ผู้หญิงจะได้รับการอบรมวิชาการบ้านการเรือน ไพร่สามารถลดฐานะมาเป็นข้อย (ข้า) ได้โดยการเป็นหนี้สินแล้วไม่มีเงินใช้จึงต้องนำตนเองมาเป็นข้า ดังปรากฏข้อความในมังรายศาสตร์ว่า "เดิมเป็นไพร่เอาตัวไม่รอด..." (ยุพิน เข็มมุกด์ 2531: 95) การเป็นข้ายังมีสาเหตุมาจากการกู้ยืมเงินจากนายเงิน เมื่อถึงกำหนดจ่ายอาจให้ลูกสาวหรือคนใกล้ชิดมาเป็นข้อยแทนได้ ดังที่ระบุในกฎหมายโคสาราษฎร์ว่า

"...ไพร่ก็ดี ลูกขุนก็ดี กู้หนี้ท่านสามร้อยให้ใช้ข้อยหนึ่งคนได้..."(ยุพิน เข็มมุกด์ 2531:95)

ข้าอีกลักษณะหนึ่ง คือข้าที่ถูกกวาดต้อนมาจากสงคราม เรียกว่า ข้าเชลย ดังปรากฏในตำนานพื้นเมืองเชียงใหม่ของพญาติโลกราชว่า "...พระเจ้าติโลกราชได้เงี้ยวมาเป็นข้อยปางนี้ ทั้งหญิงทั้งชายโพ้น 12,328 คน..." (ยุพิน เข็มมุกด์ 2531: 94)

ในสังคมล้านนาที่มีการแบ่งชนชั้น ความนิยมของขุนนาง ข้าราชการ และผู้มีทรัพย์ต้องการจะมีข้าไว้คอยรับใช้ และเพื่อเป็นหลักประกันความมั่นคงในสังคมที่ว่ามีพวกมาก จึงมีการซื้อขาย "คน" ข้าจะถูกริดรอนเสรีภาพ ถูกกดขี่ ยุพิน เข็มมุกด์ (2531: 96-122) กล่าวถึงเรื่องเกี่ยวกับข้าไว้ว่าราคาของข้าถ้าเด็กชายยังเด็กราคา 3 บาทเงิน ผู้หญิงเด็ก 2 บาทเงิน เด็กผู้ชายที่เริ่มพูดได้นุ่งผ้าแล้วราคา 5 บาทเงิน เด็กผู้หญิง 7 บาทเงิน ผู้ชายใหญ่ขึ้นเป็นหนุ่มราคา 300 บาทเงิน ผู้หญิงสาวราคา 200 บาทเงิน แต่ข้าก็สามารถไถ่ตัวเป็นไทได้ บางครั้งข้าผู้ชายอาจต่อรองกับนายเงินให้ปล่อยตัวเองเป็นไทโดยยกเมียให้ ดังปรากฏในมังรายศาสตร์ว่า "เจ้ามัก (ชอบ) เมียข้า หื้อปล่อยข้าเป็นไท" ผู้ที่ถูกซื้อ-ขายนี้จะถูกเปลี่ยนมือในกลุ่มผู้มีทรัพย์ แม้จะมีสิทธิไถ่ถอนตนเองให้เป็นไทได้แต่โอกาสเป็นไปได้ยาก

Copyright by Mahidol University

จากโครงสร้างทางสังคมของล้านนาที่แบ่งเป็นชนชั้นต่าง ๆ ทำให้ชนชั้นขุนนาง ข้าราชการและผู้มีฐานะดีมีอำนาจ มีความเป็นอยู่ที่ดี ในขณะที่ชนชั้นที่ต่ำกว่าเช่น ไพร่-ข้าขาดโอกาส ช่องว่างระหว่างชนชั้นก่อให้เกิดความเป็นอยู่ที่แตกต่าง และเกิดการกดขี่ริดรอนเสรีภาพ แต่ไพร่หรือข้าที่เป็นชายสามารถจะเลื่อนฐานะในสังคมได้โดยการบวชเรียนในพุทธศาสนา หากผ่านการบวชเป็นเณรสึกมาจะได้ชื่อว่า "น้อย" หรือ "ใหม่" ถ้าบวชพระสึกมาจะได้ชื่อนำหน้าว่า "หนาน" หรือ "ทิด" ซึ่งเป็นคำเรียกที่ยกย่องในสังคม ส่วนหญิงสามารถเลื่อนฐานะทางสังคมได้ยาก มีวิธีเดียวคือ การแต่งงานกับเศรษฐี จากข้าทาสเลื่อนฐานะเป็นไทโดยเป็นเมียเจ้าข้า จึงมักจะพบว่า "เจ้าข้า" ไปชอบ "เมียข้า" แล้วเอามาเป็นภรรยาของตนซึ่งหญิงยินยอม ตามกฎหมายบ้านเมืองต้องให้เจ้าข้าปล่อยสามีของหญิงนั้นเป็นไท และหญิงนั้นก็เป็นไทด้วย

จากระบบข้า - ทาสนี้น่าจะเป็นจุดหนึ่งของการมีการบริการทางเพศเกิดขึ้นในสังคมล้านนา โดยเจ้านายผู้มีฐานะจะใช้ระบบการซื้อขายหญิงมาเป็นข้า และเป็นผู้ให้บริการทางเพศด้วย จนกระทั่งต้องมีการออกกฎหมายให้ถือปฏิบัติในบทบัญญัติเกี่ยวกับขุนนางที่ชาวล้านนาถือปฏิบัติมาตลอดว่า **ห้ามขุนนางใช้อำนาจของตนบีบบังคับเอาสาวผู้อื่น หรือ ไพร่เมืองให้เป็นที่เดือดร้อน** ซึ่งจะพบในกฎหมายโคสาราษฎร์ที่ว่า

"...เจ้าขุนก็ดี ออกตรวจบ้านเมืองเห็นลูกสาวท่านเกิดความรักใคร่ไม่พูดจาเอาแต่โดยดีก็ดี พูดจาแล้วแต่พ่อแม่หญิงไม่ยอมให้ แต่ยังยื้อแย่งข่มเหงเอาเช่นนี้ เมื่อท่านมาร้องอุทธรณ์ต่อพระยาเจ้า...ให้ปรับไหม 12,000 เงิน..." (อรุณรัตน์ วิเชียรเขียว 2520: 54) ธรรมศาสตร์และราชศาสตร์ก็ได้กล่าวไว้เช่นกันว่า "เจ้าขุนไปชอบลูกสาวท่าน ท่านไม่ให้ ผู้หญิงปยินยอม หากขุนจับไปหื้อไหมขุนผู้นั้นเงิน 60..." หรือในกฎหมายลานนากล่าวถึงประเด็นเดียวกันว่า "...เจ้าขุนผู้ใดเพิงใจ (พึงใจ) ลูกสาวท่านแล บ่ต้านบ่จา แลข่มเหงเต็งเอา พ่อแม่สาวเหลือใจ ควรใส่ขันตี 220 แล..." (อรุณรัตน์ วิเชียรเขียว 2520: 54-55)

การปกครองบ้านเมืองในสมัยกษัตริย์มังรายนี้เน้นการทำนุบำรุงบ้านเมือง และหาอาชีพให้ประชาชนมีรายได้เลี้ยงตัวและครอบครัว จะทรงปกครองเฉพาะเมืองหลวงเท่านั้น ส่วนเมืองอื่น ๆ ให้พ่อเมืองทำหน้าที่ปกครองแทน โดยทรงใช้กฎหมาย "มังรายศาสตร์" เป็นหลักในการพิจารณาอรรถคดีต่าง ๆ ทรงมีสัมพันธ์ไมตรีอย่างแน่นแฟ้นกับอาณาจักรสุโขทัย และพะเยา จึงทำให้ประชาชนอยู่ด้วยความร่มเย็นตลอดสิ้นรัชกาล มีพระราชโอรส และราชวงศ์สืบต่อมา

Copyright by Mahidol University

ในยุคนี้กฎหมายให้ความสำคัญของสตรีเท่าเทียมกับบุรุษ บางกรณีสตรีอาจได้รับสิทธิมากกว่า ดังปรากฏในมังรายศาสตร์บทบัญญัติเกี่ยวกับการรับมรดกว่า "มาตราหนึ่ง พ่อแม่มีลูกชาย 3 คน หญิงคนหนึ่ง ลูกชายคนหนึ่งไปกินนาอยู่กับขุน คนหนึ่งไปบวช อีกคนไปค้าขาย หญิงผู้น้องอยู่เลี้ยงดูอุปัฏฐากพ่อแม่ พ่อแม่ตายให้แบ่ง 14 ส่วน ให้ลูกผู้ไปกินนาอยู่กับขุน 2 ส่วน...ให้ลูกผู้ไปค้าขาย 2 ส่วน... ให้ลูกผู้ไปบวช 4 ส่วน... ส่วนลูกสาวคอยอยู่รักษาอุปัฏฐากพ่อแม่มิให้สมบัติสูญหายไป ให้ได้ 6 ส่วน" (มังรายศาสตร์ อ้างใน บุญยงค์ เกศเทศ 2532: 24) แสดงให้เห็นว่าผู้หญิงชาวบ้านของล้านนาในยุคนี้มีบทบาทอำนาจในครัวเรือน มีความสามารถทัดเทียมบุรุษ กฎหมายให้สิทธิเท่าเทียมกับบุรุษสามารถที่จะประกอบอาชีพได้เช่นเดียวกับชาย จนมีสุภาษิตว่า "เมื่อเสร็จหน้านา ผู้หญิงทอผ้า ผู้ชายตีเหล็ก"

2.1.4 ยุคราชวงศ์มังราย (พ.ศ.1854-1928)

กษัตริย์ราชวงศ์มังรายได้สืบทอดต่อมาด้วยความเจริญรุ่งเรือง สถานภาพของผู้หญิงดูจะไม่ถูกข่มเหงมากนัก กฎหมายให้ความเป็นธรรมแก่สตรีพร้อมทั้งเน้นคุณสมบัติของสตรีที่ดีในภาพลักษณ์ของแม่บ้านแม่เรือน พูดจาไพเราะ วาจาสัตย์ อยู่ในศีลธรรมจรรยา ไม่มากชู้สำส่อน โดยการกำหนดค่าตัวของผู้หญิงเป็นเงิน ผู้หญิงที่มีคุณสมบัติกุลสตรีจะได้รับความยกย่องจากสังคมและมีค่าตัวที่สูง (อรุณรัตน์ วิเชียรเชียว 2520: 221) ส่วนหญิงที่มากชู้หลายผัวจะมีค่าน้อยลงทุกที และจะถูกรังเกียจจากสังคม ดังความตอนหนึ่งที่ปรากฏในหนังสือ "ตำหรับท้าวศรีจุฬาลักษณ์" ใจความว่า **"อันฝ่ายสตรีภาพนั้น แม้เป็นคนบริบูรณ์ด้วยทรัพย์ ผู้ใดมีน้ำจิตโลเลลุอำนาจแก่กามคุณ ไปร่วมสังวาสด้วยบุรุษสินจ้างสินไถ่ซึ่งใช้สอยการงานในบ้านในเรือนก็ดี แลเป็นหญิงงามเมืองก็ดี อันบุตรธิดาของหญิงสองจำพวกนี้มหาชนมีความรังเกียจนัก เรียกว่าคนอนาจาร..."** (บุญยงค์ เกศเทศ 2532: 21) ในการกำหนดค่าตัวของหญิงนำจะเป็นสิ่งที่มุ่งเน้นให้ผู้หญิงอยู่ในจารีตประเพณีที่ดีงาม และผู้หญิงต้องมีผู้ปกครองดูแลเพื่อป้องกันการถูกละเมิดต่าง ๆ โดยกฎหมายได้กำหนดผู้ดูแลไว้ ดังนี้

1. มาตุรักขิตตา หญิงที่มีมารดาเป็นผู้รักษา
2. ปิตุรักขิตตา หญิงผู้มีบิดาเป็นผู้รักษา
3. มาตาปิตุรักขิตตา หญิงผู้มีบิดามารดาเป็นผู้รักษา
4. ภาตารักขิตตา หญิงผู้มีพี่ชายหรือน้องชายเป็นผู้รักษา
5. ภคินีรักขิตตา หญิงผู้มีพี่หญิงหรือน้องหญิงเป็นผู้รักษา

Copyright by Mahidol University

6. โคตรรักขิตตา หญิงผู้ที่เผ่าพันธุ์เป็นผู้รักษา

7. ปริพาชกหากรักษา สาริกขา หญิงอันมีสามี หรือชายอันเป็นคู่หมั้นเป็นผู้รักษา

8. สปริทัณฑา หญิงผู้เป็นสินไหม ท้าวพระยาอำมาตย์หวงแหนตั้งอาชญาไว้เป็นผู้รักษา

(อรุณรัตน์ วิเชียรเชียว 2520: 219)

นอกจากนี้ยังกำหนดคุณสมบัติของสตรีที่ชายจะพึงรับไว้เป็นภรรยา ดังต่อไปนี้

1. สารักขา ภรรยาที่พ่อแม่ทั้งชายและหญิงที่มีตระกูลเสมอกันตกลงกันตั้งแต่อยู่ในครรภ์

2. สปริทัณฑ ภรรยาที่ท้าวพระยาพึงใจต้องการ

3. ธนกีตา ภรรยาอันซื้อมาด้วยข้าวของ

4. ฉันทวาสินี ภรรยาผู้ยินดีอยู่ด้วยกันด้วยความรัก

5. โภควาสินี ภรรยาที่ชายได้ให้เครื่องบริโภค เช่น ข้าวเปลือก ข้าวสาร ครก สาก

6. ปฏวาสินี ภรรยาอันชายให้ผ้านุ่ง เครื่องแต่งตัว

7. โอทกปาฏวาสินี ภรรยาที่ได้มาด้วยพ่อแม่หญิงยกให้โดยการรดน้ำร่วมกัน

8. โอทัตตจุมพิตา ภรรยาที่ชายได้มอบมงกุฎให้เป็นภรรยา

9. กัมมการีจภริยา ภรรยาอันชายหาเลี้ยงไม่ได้ ไปรับจ้างท่าน ท่านเอาเป็นภรรยา

10. ธชาหตา ภรรยาที่เสนาอำมาตย์ได้เชลยมาเป็นภรรยา

11. มุหุตติกาภริยา ภรรยาที่ไปด้วยชายแม้ยามหนึ่งก็ได้ชื่อว่าเป็นภรรยาผู้นั้น

12. ทาสีภริยา ภรรยาอันมาจากหญิงที่เป็นข้าทาส ชายเอาเป็นภรรยา

(อรุณรัตน์ วิเชียรเชียว 2520: 220 ; ลมูล จันทร์หอม 2534: 20-21)

จนถึงสมัยพระเจ้ากือนากษัตริย์ราชวงศ์มังราย ลำดับที่ 7 เริ่มมีการพูดถึงผู้หญิงในบทบาทของผู้ให้บริการทางเพศ ในการชำระอรรถคดีความในกฎหมายล้านนาโบราณ บทบัญญัติเกี่ยวกับครอบครัวจากคัมภีร์ใบลานจารึกอรรถคดี คัมภีร์พุทธโฆษาจารย์เจ้าได้กล่าวถึงธรรมเทศนาของพระพุทธเจ้าในการตัดสินคดีหย่าร้างของผัวเมียล้านนา โดยในธรรมเทศนากล่าวถึงเรื่อง พระอินทร์จะมาสมสู่กับแม่กำลังจึงปลอมตัวเป็นชายหนุ่มนำทองคำหนักหนึ่งพันมาให้แม่กำลัง พร้อมบอกว่ายาม 1 จะมานอนด้วย แม่กำลังเมื่อรับของแล้วก็ไม่รับสินจ้างจากชายใดอีกรอแต่ชายหนุ่มคนนั้นซึ่งไม่มาตามนัด จนเลยมาเป็นเวลา 3 ปีเกิดความลำบากมากจึงไปบอกจ่าเมืองเพื่อที่จะขอขาดกับชายนั้น ซึ่งก็

Copyright by Mahidol University

ได้รับอนุญาตให้หมดพันธะกับชายหนุ่มคนเก่า สามารถจะรับเงินทองจากชายคนใหม่ได้ (พระเทพวิสุทธิเวที, สมหมาย เปรมจิตต์ 2535: 23) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าแม่กำลังก็คือหญิงโสเภณีสมัยราชวงศ์มังราย และถือเป็นเมียเป็นประเภทที่ 3 (ธนกีตา) การรับสิ่งของหรือเงินคือสัญญาที่ผูกพันในการเป็นเจ้าของหญิง การจะหมดพันธะจากกันต้องถูกทอดทิ้งไปนาน 3 ปี ในระหว่างที่ยังมีสัญญาต่อกันตามกฎหมายผู้หญิงไม่มีสิทธิที่จะไปรับสินจ้างจากผู้ชายคนอื่นได้อีกมิเช่นนั้นจะถูกประนามจากสังคม และถูกลงโทษจากกฎหมายด้วย บทบาทของสตรีในยุคต้น ๆ ของราชวงศ์มังรายยังได้รับการยกย่องและปกป้องจากกฎหมาย ภาพพจน์ของสตรีส่วนมากเป็นแม่บ้านแม่เรือน คนในสังคมยกย่องสตรีที่มีคุณสมบัติของกุลสตรี ผู้ชายมักจะเลือกผู้หญิงที่มีความประพฤติอยู่ในจารีตประเพณีมาเป็นภรรยา ส่วนผู้หญิงที่ประพฤติสำส่อนทางกามจะได้รับความรังเกียจ และหากมีลูกก็จะถูกประนามจากสังคมไปด้วย

2.1.5. ยุคเสียเอกราช (พ.ศ.1928-2101)

ราชวงศ์มังรายได้มีกษัตริย์สืบต่อมาจนถึงสมัยพระเจ้าแสนเมืองมา ราชวงศ์มังรายลำดับที่ 8 มีการแย่งชิงราชสมบัติจนเกิดสงครามภายใน และมีการติดต่อให้ทัพไทยในสมัยรัชกาลพระรามาธิบดีที่ 1 แห่งกรุงศรีอยุธยายกกองทัพมาตีเชียงใหม่ จึงมีการสู้รบกันระหว่างเชียงใหม่กับอยุธยาเป็นเวลานานถึง 25 ปีโดยไม่มีผู้ใดแพ้ชนะ การสู้รบกันทำให้บ้านเมืองเกิดความระส่ำระสาย ผู้ชายต้องถูกเกณฑ์มาเป็นทหาร และล้มตายจากการสู้รบ ส่วนหนึ่งก็ถูกกวาดต้อนไปอยุธยาเพื่อไปเป็นไพร่พลจำนวนมาก จนทำให้อาณาจักรล้านนาไทยเริ่มอ่อนแอลง ในขณะที่ราชวงศ์เชียงใหม่เกิดการจลาจลแย่งชิงราชสมบัติขุนนางข้าราชการมีบทบาท และ อำนาจมากขึ้นถึงกับถอดถอนเจ้าเมืองได้ นอกจากความวุ่นวายภายในแล้วเชียงใหม่ยังต้องประสบปัญหาการขยายอำนาจของอาณาจักรล้านช้าง และพม่าเข้ามาในดินแดนล้านนาจนกระทั่งเชียงใหม่หมดผู้ที่จะสืบราชวงศ์ระยะหนึ่งเนื่องจากกษัตริย์ถูกลอบปลงพระชนม์ จึงต้องอัญเชิญพระไชยเชษฐาจากเมืองล้านช้างมาปกครอง จนกระทั่งมาถึงสมัยพระเจ้าเมกุฏิราชวงศ์มังรายลำดับที่ 16 ขึ้นครองราชย์ สภาพสังคมเชียงใหม่มีแต่ความยุ่งเหยิง ประชาชนได้รับความเดือดร้อนอย่างแสนสาหัสจากขุนนางพม่าที่เข้ามารับราชการและเป็นไส้ศึก มีการกดขี่แรงงาน เรียกเก็บภาษีอากรจนมีข้อความกล่าวถึงเหตุการณ์ช่วงนั้นไว้ว่า "...ในขณะนั้นบ้านเมืองทั้งมวล (ทั้งมวล) ก็คว่ำเขือกเป็นทุกข์ด้วยกาน (การ)บ้าน กานเมืองมากนัก ผัวไปทาง 1 เมียไปทาง 1... เขานั่งไหนให้ทั้น (ร้องไห้ที่นั่น)..." (อรุณรัตน์ วิเชียรเชียว 2520: 71)

Copyright by Mahidol University

ก่อนที่จะเสียเมืองให้แก่พม่า สภาพบ้านเมืองเกิดความอดอยาก แห้งแล้ง ฝนฟ้าไม่ตกต้องตามฤดูกาล จนกระทั่งเชียงใหม่ตกอยู่ในอำนาจของพม่าอย่างง่ายดายและเป็นเมืองประเทศราชของพม่า พม่าได้อัญเชิญนางพระยาราชเทวีขึ้นครองราชย์ ซึ่งนับเป็นราชวงศ์มังรายลำดับสุดท้าย หลังจากพระนางสิ้นพระชนม์พม่าจึงได้เข้ามาปกครองเชียงใหม่อย่างสมบูรณ์

บาทบาทของสตรีชั้นสูงในยุคนี้ยังได้รับการยกย่องจากสังคมทั่วไป แต่สตรีชาวบ้านบทบาทสตรีลดลง ครอบครัวทุกข์ร้อน ญาติพี่น้องพลัดพราก เกิดความยากจนอดอยากเนื่องมาเชียงใหม่ต้องอยู่ในภาวะสงครามมาตลอดจน ในระหว่างที่ผู้ชายถูกเกณฑ์ไปทำสงครามผู้หญิงล้านนาบางคนถูกข่มเหงย่ำยีทางเพศจากทหารต่างชาติ หลังจากพม่าได้เข้ามาปกครองเชียงใหม่โดยสมบูรณ์แล้วได้แก้ไขกฎมังรายศาสตร์บางข้อซึ่งทำให้ผู้หญิงล้านนาถูกริดรอนสิทธิ และเสรีภาพ อย่างรุนแรง

2.1.6. ยุคเป็นเมืองประเทศราชของพม่า (พ.ศ.2101- 2317)

ในสมัยที่เชียงใหม่ตกอยู่ใต้อำนาจการปกครองของพม่า บ้านเมืองของเชียงใหม่อยู่ในสภาพยุ่งเหยิง เดือดร้อนแสนสาหัสจากการกระทำของขุนนางพม่าที่มาปกครองบ้านเมือง และทหารพม่าแรงงานชายถูกเกณฑ์ไปใช้งาน และใช้ในการสงคราม มีการเรียกเก็บภาษี หญิงจะถูกข่มเหงย่ำยีตามอำเภอใจ ต้องการได้หญิงใดมาเป็นเมียก็บังคับเอาแม้หญิงนั้นจะไม่ยินยอม มีการเปลี่ยนแปลงบทบัญญัติในกฎหมายสมัยราชวงศ์มังรายดังปรากฏในใจความตอนหนึ่งว่า

"...อันหนึ่งตามคลองยายีม่านว่า อันมัก(ชอบ) เมียท่านนี้ ลูกหลานท่านก็ดี หลี(หรือ) ผู้ชายมีเมียแล้ว ก็หื้อแต่งไหมตามคลองก่อนแล... อันนี้นอกครองมังรายศาสตร์แล..."
(อรุณรัตน์ วิเชียรเชียว 2520: 58)

ซึ่งในความหมายคือแม้ว่าจะมีเมียแล้ว แต่ถ้าไปชอบหญิงที่มีสามีแล้วก็ดี หรือหญิงคนใดก็ดี สามารถนำมาเป็นเมียได้ โดยให้ค่าตัวตามประเพณี

ในช่วงนี้พบว่าประชาชนมีแต่ความทุกข์ยาก และสูญเสีย ญาติพี่น้องต้องพลัดพรากจากกันโดยถูกกวาดต้อนไปเป็นเชลยในเมืองหงสาวดี บางคนก็หนีภัยสงครามไปอยู่ในป่าเขาที่กันดาร สภาพบ้านเมืองแห้งแล้ง รุ่นวาย จนไม่เป็นอันจะประกอบอาชีพการงาน ชาวบ้านจึงประสบกับความยากจนอดอยาก จนผู้หญิงบางคนเมื่อมีความยากจนมาก ๆ ก็จะขายตัวแก่ทหารพม่าเพื่อนำเงินมาใช้ยังชีพ ดังปรากฏในโคลงมังทรารบเชียงใหม่ ตอนหนึ่งว่า

Copyright by Mahidol University

"ผู้หญิงไร้ร้ายลวด บ่หนา
แสวงสอดเชาะคะชา ชู่มื้อ
คันลุลามเอามา หัวเหิด กินเฮย
บางคาบหายหมี่หื้อ ลวดลว้ามเพิงอาย"

(หญิงเลวบางคนที่ยากจนไม่สนใจอะไร ออกไปหาเงินทุกวัน เมื่อได้เงินมาก็เอามาซื้อกินอย่างสนุกสนาน ชายไม่ให้ก็ฉกชิงเอาอย่างน่าอาย) (จิราลักษณ์ จงสถิตมั่น 2535: 199)

บทบาทของผู้หญิงล้านนาในช่วงที่เชียงใหม่ตกเป็นเมืองประเทศราชของพม่าเป็นจุดเริ่มต้นของการลดสถานภาพลง และเริ่มกลายมาเป็นสินค้าทางเพศเพียงเพื่อต้องการแสวงหาความสุขสบายส่วนตัว โดยไม่คำนึงถึงศักดิ์ศรีของความเป็นกุลสตรีที่ได้รับการยกย่องของสังคมในอดีต แต่ผู้หญิงในกลุ่มนี้ยังถูกประนามจากสังคมส่วนใหญ่

2.1.7. ยุคกู้เอกราช (พ.ศ.2317 - 2323)

พม่าปกครองเชียงใหม่ และควบคุมหัวเมืองล้านนาอย่างเข้มงวดเป็นเวลานานกว่า 200 ปี สภาพบ้านเมืองอยู่ในความเศร้าหมอง เดือดร้อนไปทุกหย่อมหญ้า มีความพยายามที่จะต่อสู้เพื่อให้ได้เอกราชเป็นระยะ ๆ แต่ไม่ประสบผลสำเร็จ จนกระทั่งผู้นำท้องถิ่นสองคน คือ พระยากาวิละ และพระยาจ่าบ้านได้ไปขอความช่วยเหลือจากพระเจ้าตากสินให้มาช่วยขจัดอิทธิพลพม่าออกจากเชียงใหม่ เพราะลำพังเชียงใหม่เองไม่มีกำลังเพียงพอที่จะสู้รบกับพม่าได้ จนกระทั่งประสบผลสำเร็จเชียงใหม่กลับเป็นเมืองอิสระอีกครั้งหนึ่ง แต่บ้านเมืองบอบช้ำจากสงครามมาก ในระหว่างทำสงครามกับพม่าชาวล้านนาต้องอพยพออกจากเมืองไปอาศัยอยู่ตามหมู่บ้านในป่าลึกแถบหุบเขา บ้านเมืองร้างผู้คนแม้จะกอบกู้เอกราชมาได้ เชียงใหม่ยังคงเป็นเมืองร้างที่แทบจะปราศจากผู้คน ต้องใช้เวลานานถึง 16 ปีจึงสามารถฟื้นฟูบ้านเมืองขึ้นมาใหม่ ต้องกวาดต้อนผู้คนที่มีชาติพันธุ์ต่าง ๆ กันให้เข้ามาอยู่ในเมือง ซึ่งนอกจากคนเมืองแล้วยังมีชาวไทยใหญ่ ต่องสู่ ชาวเขา (อานันท์ กาญจนพันธุ์ 2527: 129) เมื่อบ้านเมืองได้รับการบูรณะแล้วกษัตริย์ที่ปกครองต่อมาเป็นราชวงศ์เจ้าเจ็ดตน โดยมีพระยากาวิละขึ้นปกครองเป็นพระองค์แรก แม้จะมีเจ้าปกครองแต่อำนาจสิทธิ์ขาดในการปกครองยังขึ้นอยู่กับรัฐบาลกรุงเทพและถูกรวมเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักรไทยในเวลาต่อมา

บทบาทของผู้หญิงตั้งแต่เริ่มตั้งอาณาจักรล้านนามีสิทธิ์ทัดเทียมกับชาย และมีบทบาทสำคัญในครอบครัว ค่อย ๆ ถูกลดบทบาทลงเมื่ออาณาจักรล้านนาที่มีเชียงใหม่เป็นเมืองหลวงมิได้ปกครองด้วย

Copyright by Mahidol University

ตัวเอง นับตั้งแต่เป็นเมืองประเทศราชของพม่า เมื่อกู้เอกราชได้ก็อยู่ในความควบคุมของอาณาจักรไทย เชียงใหม่เกิดความเปลี่ยนแปลงหลายด้าน ทั้งด้านการเมือง การปกครอง และสังคมวัฒนธรรม ผู้หญิงล้านนาเริ่มถูกครอบงำโดยผู้ชายจากสังคมอื่นอย่างแท้จริง โดยเฉพาะในเรื่องเพศ

2.1.8 ระยะแรกของการรวมเข้ามาอยู่ในอาณาจักรไทย (พ.ศ.2323-2413)

ภายหลังการกู้เอกราชคืนจากพม่าได้ เชียงใหม่แม้จะรวมอยู่ในอาณาจักรไทยแต่ยังมีอิสระในการปกครองดูแล โดยมีพระเจ้ากาวิละปกครองเป็นองค์แรก สังคมเชียงใหม่เมื่อเข้าสู่ภาวะสงบจึงเป็นสังคมที่ค่อนข้างปิดเนื่องจากภูมิประเทศเป็นภูเขาเสียเป็นส่วนใหญ่ การเดินทางติดต่อกับภาคกลางต้องอาศัยทางเรือตามลำน้ำปิง วัง ยม และน่าน ซึ่งค่อนข้างยากลำบากและอันตราย เนื่องจากกระแสน้ำไหลเชี่ยว และมีเกาะแก่งตามลำแม่น้ำมากมาย ใช้ระยะเวลาเดินทางนานประมาณ 1 - 3 เดือน ดังที่ ดร.แดเนียล แมคกิววารี หัวหน้าคณะมิชชันนารีชาวอเมริกันประจำภาคเหนือได้บันทึกไว้ระหว่างการเดินทางมาทำงานที่เชียงใหม่ว่า

"...การเดินทางไปเชียงใหม่นั้น หนทางไกลและทุรกันดารจนดูเหมือนกับว่าจะเดินทางไปนอกโลกทีเดียว" (พูนพร พูลทาจักร 2530: 14)

นอกจากทางน้ำแล้ว ยังมีการเดินทางบกซึ่งจะใช้เดินเท้าติดต่อค้าขายกันระหว่างเมืองที่มีอาณาเขตติดต่อ เช่น พม่า ยูนนาน ลาว ไทยใหญ่ จีนฮ่อ ลำปาง ลำพูน พะเยา เป็นต้น การเดินทางด้วยเท้านี้จะผ่านเทือกเขาและป่าทึบโดยใช้ "วัวต่าง" เป็นสัตว์พาหนะบรรทุกของ ส่วนบรรดาเจ้าเมืองและลูกหลานมักใช้ช้างเป็นพาหนะในการเดินทาง การเดินทางด้วยเท้านี้จากเชียงใหม่ไปลำปางใช้เวลา 4 วัน จากเชียงใหม่ไปพะเยาใช้เวลาประมาณ 2 สัปดาห์ (พูนพร พูลทาจักร 2530: 13) การดำรงชีวิตของชาวล้านนาในยุคนี้จึงเป็นการผลิตสินค้าเพื่อเลี้ยงตัวเอง ซึ่งส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม การทำนาทำไร่มักมีวัตถุประสงค์เพื่อการบริโภคในครอบครัวเป็นหลัก ราษฎรจะปลูกข้าว พืชผัก โดยใช้พื้นที่ป่าใกล้ ๆ บ้าน เครื่องมือ เครื่องใช้ เช่น ตะกร้า กระบุง เครื่องจักรสานต่าง ๆ จะทำเองโดยหน้าที่ของผู้ชาย ผู้หญิงมีหน้าที่ปั่นด้ายทอผ้าสำหรับใช้เป็นเครื่องนุ่งห่ม หน้าที่ใช้ในการอุปโภคบริโภคใช้น้ำฝน น้ำจากเหมืองฝาย และจากแม่น้ำ ยังไม่มีไฟฟ้าใช้จึงใช้ตะเกียงเพื่อให้แสงสว่าง นอกฤดูทำนาชาวล้านนาจะเดินทางไปค้าขายแลกเปลี่ยนสินค้าระหว่างหมู่บ้านและเมืองต่าง ๆ ในเขตอาณาจักรล้านนา โดยนำสินค้าที่เหลือจากการบริโภคไปแลกเปลี่ยนกับเครื่องใช้โลหะ เครื่องปั้นดินเผา เช่น หม้อ 1ใบแลกข้าวเปลือกได้ 1 หม้อ หม้อ 1 ใบแลกพริกแห้ง หอม

Copyright by Mahidol University

กระเทียมได้ 2 กำมือ (พูนพร พูลทาจักร 2530: 18-19) การค้าขายโดยพ่อค้าพื้นเมืองนี้เรียกว่า "พ่อค้าวัวต่าง" ส่วนการค้าข้ามพรมแดนจะเป็นพ่อค้าจีนจากยูนนาน พ่อค้าไทยใหญ่ หรือเงี้ยวจากรัฐฉาน พ่อค้าพม่าจากมะละแหม่ง และพ่อค้าลาวจากหลวงพระบาง และเวียงจันทร์ พ่อค้าที่มีบทบาทการค้าข้ามพรมแดน คือ พ่อค้าจีนฮ่อ และพ่อค้าไทยใหญ่ซึ่งมักจะเดินทางเป็นขบวนใหญ่ มีวัวต่างหรือล่อต่าง 200 - 300 ตัวบรรทุกสิ่น ขี้ผึ้ง มันฮ่อ หม้อทองเหลือง ผ้าไหม หมวกฟาง เพื่อแลกเอาสินค้าฝ้าย เกลือ และหมาก จากล้านนากลับไป จะเดินทางมาในช่วงฤดูหนาวประมาณเดือนมกราคม - กุมภาพันธ์ โดยมีเส้นทางเดินทาง 2 เส้นทาง คือ

ก. เมืองตาลี เข้ามาทางเชียงตุง เชียงราย แม่สรวย สิงเชียงใหม่

ข. เมืองตาลี เข้ามาทางเชียงตุง เชียงราย ผ่านพะเยา ไปสิงแพร่ และอุตรดิตถ์ (พูนพร พูลทาจักร 2530: 22)

การเดินทางเข้ามาค้าขายในเชียงใหม่ของพ่อค้าวัวต่างนี้ โดยมากจะอยู่เป็นเวลานาน ๆ สันนิษฐานว่าน่าจะมีแหล่งค้าประเวณีให้บริการแก่พ่อค้าบ้างแต่คงจะไม่เปิดเผยมากนัก ซึ่งมีหลักฐานยืนยันจากบทเพลงซอเงี้ยวตอนหนึ่งที่ว่า "...ไปตางปุ้นตี้ประตู่ต้าแป งามนักแก อะโหลโลโล แม่ฮ้างแม่ม่าย.." (ไปทางโน้น ที่ประตูท่าแพ มีหญิงงามที่เป็นหม้ายสามีทิ้ง และสามีตาย)

ในสมัยของพระเจ้ากาวิโลรสสุริยวงศ์ หรือเจ้าชีวิตอ้าว กษัตริย์พระองค์ที่หกของตระกูลเจ้าเจ็ดตนที่ปกครองเชียงใหม่ระหว่าง พ.ศ.2396-2413 (ตรงกับรัชกาลที่ 4 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์) ทรงรังเกียจโสเภณี และผู้ชายกระเทยมาก ทรงห้ามมิให้เชียงใหม่มีโสเภณีเด็ดขาดโดยประกาศว่า

"ในเมืองเชียงใหม่นี้ ปมีหญิงงามเมืองค้าประเวณี ถ้ามีอาชญาพ่อเจ้าให้เอาชีวิตเสีย" (จิราลักษณ์ จงสถิตมั่น 2535: 200) ในระหว่างนี้การค้าประเวณีดูจะไม่มีการพูดถึงจนสิ้นรัชกาล

2.1.9 ยุคปฏิรูปการปกครองของประเทศไทย (พ.ศ.2413 - 2468)

ยุคนี้เป็นยุคที่ประเทศทางซีกโลกตะวันตกพยายามขยายอาณานิคมมายังซีกโลกตะวันออก เพื่อต้องการผลประโยชน์จากทรัพยากรที่มีค่าหลายอย่างที่ประเทศของตนขาดแคลนโดยเฉพาะป่าไม้ จึงมีชาวตะวันตกจากหลายประเทศเดินทางมายังประเทศในแถบเอเชียในรูปของการเจริญสัมพันธ์ไมตรี การให้ความช่วยเหลือของกลุ่มมิชชันนารี และการติดต่อค้าขาย หลังจากที่รัฐบาลสยามตกลงทำสัญญาบาวริ่งกับอังกฤษ ใน พ.ศ. 2398 การค้าข้ามพรมแดนระหว่างล้านนากับเมาะละแหม่งในเขตพม่าขยายตัวมากขึ้นโดยเฉพาะกิจการป่าไม้ในดินแดนล้านนา อังกฤษได้ตั้งโรงเลื่อยขึ้นที่เมาะละแหม่ง

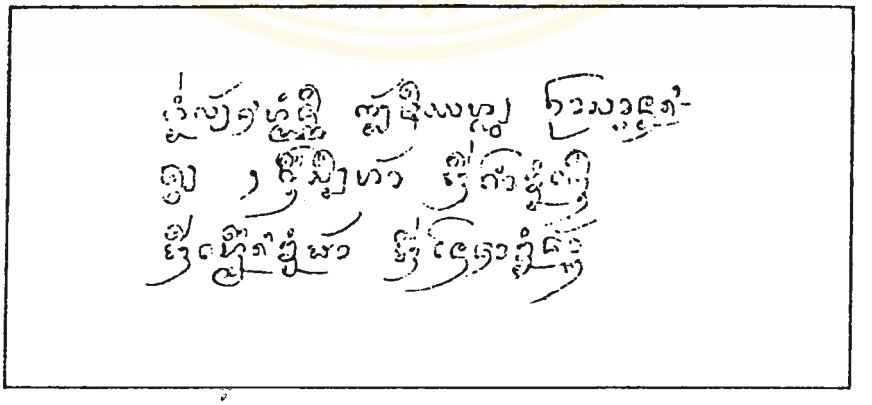
Copyright by Mahidol University

ตั้งแต่ก่อนทำสนธิสัญญาเพื่อเลื่อยไม้สักเป็นกระดานส่งไปขายยุโรป มีแรงงานมาเป็นลูกจ้างทำป่าไม้ให้อังกฤษเกือบ 200 คน ส่วนใหญ่เป็นพวกขมุ ข่า ต่องสู่ และพวกเงี้ยว การค้าประเวณีในเชียงใหม่ได้เริ่มต้นอีกครั้งหนึ่ง โดยนางตาด หรือตาบ จากสำเพ็ง กรุงเทพ ได้นำหญิงโสเภณีจากกรุงเทพมาเปิดโรงค้าประเวณีที่เชียงใหม่ (จิราลักษณ์ จงสถิตย์มั่น 2535: 200) เพื่อให้บริการทางเพศแก่คนงานของบริษัททำไม้อังกฤษ ลูกค้าจะเป็นฝรั่ง คนงาน และชายชาวเชียงใหม่ด้วย เมื่อกิจการก้าวหน้าจึงต้องหาหญิงมาขายบริการเพิ่มขึ้นจึงมีการชักชวนหญิงเหนือมาให้บริการลูกค้า ซึ่งนางตาดหรือตาบนี้ได้ชื่อว่าเป็น "แม่เล้าคนแรกของเวียงพิงค์" (จิราลักษณ์ จงสถิตย์มั่น 2535: 201) การเปิดบริการการค้าประเวณีในครั้งนี้ตรงกับสมัยพระเจ้าอินทวิชยานนท์เจ้าผู้ครองนครเชียงใหม่แห่งราชวงศ์เจ้าเจ็ดตนลำดับที่ 7 การค้าประเวณีในยุคนี้เป็นที่รังเกียจของชาวเชียงใหม่ มีการต่อต้านแสดงการเกลียดชังด้วยการใช้ก้อนอิฐขว้างปาหญิงบริการ การทำข้อความไปปิดประจานหน้าบ้าน การทำเป็น "ค่าว" ส่งต่อไปให้อ่านทั่ว ๆ กัน และมีการเรียกผู้หญิงที่มาค้าประเวณีว่า "อีสำเพ็ง" (เทพชู ทับทอง 2526: 152)

ในช่วงเวลาเดียวกันนี้ได้มีชาวต่างชาติเดินทางมาเชียงใหม่โดยมีวัตถุประสงค์ต่าง ๆ กัน เช่น ทำการค้า ทำธุรกิจ และเผยแพร่ศาสนา มิมิชชันนารีคณะหนึ่งเดินทางมาเพื่อทำประโยชน์ด้านการแพทย์ การสาธารณสุข และการศึกษาควบคู่ไปกับการเผยแพร่คริสตศาสนาในเขตภาคเหนือ โดยมี ดร.แดเนียล แมคกิลวารี เป็นหัวหน้าคณะ ในกลุ่มของมิชชันนารีมีแพทย์คนหนึ่ง ชื่อ ชีค (Dr. Marion Adolphus Cheek) เป็นน้องเขยของ ดร.แมคกิลวารี เพราะแต่งงานกับ "ซารา แบรดเลย์" น้องสาวของ "โซเฟีย แบรดเลย์" ภรรยา ดร.แมคกิลวารี "ชีค" เป็นแพทย์ที่มีความสามารถมาก ได้รักษาแม่เจ้าทิพย์เกษรชายาของเจ้าผู้ครองนครเชียงใหม่จนหายจากประชวร ซึ่งเจ้าผู้ครองนครเชียงใหม่ได้มอบรางวัลเป็นที่ดินผืนหนึ่งติดแม่น้ำปิงด้านตะวันตก และหญิงรับใช้ของแม่เจ้าทิพย์เกษร ชื่อ โนจา ให้เป็นเมีย ชื่อเสียงของ "ชีค" จึงเป็นที่รู้จักของชาวเชียงใหม่ แม้จะมีชื่อเสียงแต่ตัวของ "ชีค" เองกลับพบกับปัญหาอีดอัดหลายอย่างเพราะนิสัยที่เอาแต่ใจตนเอง ไม่ยอมนับถือผู้ใด และมีความสนใจด้านการค้ามากกว่าการเป็นแพทย์ จนในที่สุดได้ลาออกจากการเป็นมิชชันนารีแล้วมาสมัครเป็นผู้จัดการบริษัททำไม้ชื่อ บอร์เนียว ต่อมาได้เป็นเพื่อนสนิทกับ นายหลุยส์ เลียวโนเวน บุตรชายของนางแอนนา เลียวโนเวน อดีตครูสอนภาษาอังกฤษในราชสำนักราชวงศ์จักรีสมัยรัชกาลที่ 4 น.พ.ชีค ผู้นี้คือผู้รับเหมาก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำปิงสะพานแรกของเชียงใหม่ กิจการการค้าไม้สัก

Copyright by Mahidol University

และธุรกิจรับเหมาก่อสร้างของชีคเจริญรุ่งเรือง ทำให้ฐานะของ น.พ.ชีค ร่ำรวย จึงใช้ชีวิตอย่างฟุ่มเฟือยและเจ้าสำราญกับสุรา นารี และการพนัน "ชีค" สร้างบ้านไม้สักหลังใหญ่อยู่บริเวณหลังวัดมหาวัน (ใกล้ประตูท่าแพ) ทำเป็น "ฮาเร็ม" โดยปลูกต้นไม้ร่มรื่นเพื่อบังสายตาจากผู้คนภายนอก มีหญิงสาวชาวเหนือในฮาเร็มประมาณ 20 คนที่คอยให้บริการทางเพศแก่ ชีค หลุยส์ และเพื่อนฝรั่งที่ทำธุรกิจร่วมกัน หญิงชาวเหนือในฮาเร็มได้มาจากการใช้โคกระบือ 2 - 3 ตัวแลกเปลี่ยนมาจากพ่อแม่ ซึ่งพ่อแม่หญิงเหล่านี้ก็ยินดีและรู้สึกเป็นเกียรติอย่างยิ่งที่ลูกสาวจะมีชีวิตที่สุขสบาย เนื่องจากเห็นว่าตัวเจ้าของฮาเร็มร่ำรวยและมีชื่อเสียง การสรรหาหญิงมาอยู่ในฮาเร็มเป็นหน้าที่ของหญิงรับใช้ประจำตัวของชีค โดยจะติดต่อกับหญิงมีอายุซึ่งมีอาชีพขายเครื่องเงินและของที่ระลึกบังหน้า แต่ในความเป็นจริงคือเป็นเอเย่นต์จัดหาหญิงด้วยการนำรูปภาพหญิงสาวมาเสนอ หญิงรับใช้ของ "ชีค" จะนำรูปภาพเหล่านั้นมาให้ฝรั่งเลือก หากสนใจหญิงคนใดจะบอกให้แม่เฒ่าติดต่อนำหญิงมาบริการแก่ฝรั่งทั้งในฮาเร็ม และในป่าที่ทำงาน การตั้งฮาเร็มของ ชีค และหลุยส์มิได้ถูกตำหนิหรือเป็นสิ่งผิดกฎหมาย เนื่องจาก "ชีค"ได้สิทธิพิเศษจากเจ้าผู้ครองนคร และตัวชาวบ้านเองก็ชื่นชมในตัว "ชีค" เมียของชีคในฮาเร็มมีหลายคน เช่น ออน หลวง นัน มอย ตุ้ย จิ้น เยือนคำ และโนจา มีการกระเช้าเย้าแหย่ "ชีค" ที่มีเมียมากมาย โดยการแต่ง "ค่าวฮ่ำ" ร้องเล่นกันเป็นที่สนุกสนาน ผู้แต่งชื่อนายแปงลูกพญาเทพ เป็นหัวหน้าคนดูแลช้างของเจ้านครเชียงใหม่ เขียนเป็นภาษาล้านนา ซึ่งถอดความมาเป็นภาษาอังกฤษและภาษาไทยดังนี้

รูปที่ 4 "ค่าวฮ่ำ" คำขับพรรณนาแบบล้านนาที่กระเช้า น.พ.ชีค และ มร.หลุยส์

ที่มา : ศิลปวัฒนธรรม 13 (มีนาคม 2535) : 124

Copyright by Mahidol University

Dr.Chitt and Missa Louis	พ่อเลี้ยงหมอชิด กับมิสสาหลุยส์
sleeping with two girls.	เอาสาวนอนโตย สองคืนสิบห้า (รูปี)
Two nights for fifteen rupees.	อีหลวงนอนเตียง อีออนนั่งท่า
Miss Luang is on the bed.	ขะจั๋ยโวย ๆ พ่อเลี้ยง
Miss On is wiating.	พ่อเลี้ยงหมอชิด กับมิสสาหลุยส์
Harry up and finish Doctor.	เอาสาวนอนโตย สองคืนสิบห้า
Dr.Chitt and Missa Louis	อีค้าขอเงิน อีเฮือนขอผ้า
sleeping with two girls.	อีโนจาขอจ้าง ขะจั๋ยโวย ๆ พ่อเลี้ยง
Two nights for fifteen rupees.	
Miss Kum asked for silver.	
Miss Huan asked for cloth.	
Miss Noja asked for an elephant.	
Harry up and finish doctor.	

(ประกาย นพทวาสี, ผู้แปล 2535: 123)

ค่าวบทนี้เมื่อร้องต่อ ๆ มามีการผิดเพี้ยนจนเหลือเพียงสั้น ๆ และการออกเสียงเรียกฝรั่งพูดยาก หมอชีคกลายมาเป็น หมอชิด มิสเตอร์หลุยส์กลายมาเป็น มิสซาหลวย ดังใจความว่า

พ่อเลี้ยงหมอชิด	พายมิสซาหลวย
เอาสาวนอนตวย	สองคืนสิบห้า
อีหลวยนอนใน	อีออนนั่งท่า
เสร็จแล้วกา	พ่อเลี้ยง (จิราลักษณ์ จงสถิตมั่น 2535: 203)

การที่ ชีค มีเมียคนเมืองหลายคนรวมอยู่ในฮาเร็ม บางคนสร้างความวุ่นวาย และพยายามที่จะกอบโกยโดยการขอสิ่งของต่าง ๆ โดยเฉพาะหญิงที่ชื่อโนจาสร้างความวุ่นวายใจให้กับชีคมาก ด้วยถือว่าตนเองเป็นคนโปรด และมีศักดิ์ศรีเหนือกว่าเมียคนอื่น ๆ ที่ตนเองถูกประทานมาจากเจ้าผู้ครองนครเชียงใหม่ จนกระทั่งมีเรื่องร้ายแรงขึ้นจน ซาราห์ ภรรยาของชีคพาลูก ๆกลับสหรัฐอเมริกา

Copyright by Mahidol University

ชีคต้องขอเลิกกับโนจาโดยให้เงิน 20,000 รูปี ส่วนเมียคนอื่น ๆ ชีคสร้างบ้านให้อยู่หมด ต่อมาเมื่อ "ชีค" ตาย "หลุยส์"ได้ครอบครองฮาเร็มของชีค รวมทั้งเมีย บ้าน และไม้สักของชีคด้วย หลุยส์ใช้ชีวิตอย่างมีความสุขในฮาเร็มซึ่งภรรยาของหลุยส์เข้าใจจนมีการให้บัตรสีชมพูไว้เป็นการอนุญาตให้สามีมีหญิงอื่นได้ยามที่อยู่ห่างไกล หลุยส์และเพื่อนฝรั่งที่ร่วมกิจการค้าไม้จึงมีชีวิตที่สนุกสนานกับหญิงที่มาให้บริการทางเพศทั้งในป่า และในเมืองได้ตลอดเวลาที่มีความต้องการ

ดังจะเห็นได้ว่าในสมัยเจ้าผู้ครองนครเชียงใหม่ลำดับที่ 7 แห่งราชวงศ์เจ้าเจ็ดตน มีหลักฐานบันทึกเกี่ยวกับการให้บริการทางเพศที่มีระบบนายหน้า เอเย่นต์ และสำนักบริการเข้ามาเกี่ยวข้อง พ่อแม่มีการขายลูกสาวเพื่อแลกกับวัวควายเพียง 2 - 3 ตัวสำหรับนำมาเป็นเครื่องมือประกอบอาชีพ ในขณะที่ผู้หญิงเหนือเองก็ยินดีที่จะให้บริการทางเพศแก่ฝรั่งเพราะเห็นเป็นบุคคลที่มีชื่อเสียง ร่ำรวย สามารถให้เงิน เสื้อผ้า สิ่งของ และสัตว์ที่ใช้เป็นพาหนะเดินทางแก่ตนเองได้

ช่วงเวลาต่อมาเชียงใหม่ถูกรวมอยู่ในมณฑลพายัพขึ้นกับกรุงเทพ แต่รัฐบาลกรุงเทพยังมีอำนาจควบคุมเจ้าครองนครอย่างจำกัด และมิได้สนใจเมืองต่าง ๆ ทางเหนือมากนัก จนกระทั่งรัฐบาลกรุงเทพทำสนธิสัญญาบาวริ่งกับอังกฤษเมื่อปี พ.ศ.2398 เมืองประเทศราชทางเหนือเริ่มมีความสำคัญมากขึ้นในสายตาของกรุงเทพ เพราะกลัวเสียให้แก่ประเทศล่าอาณานิคม และต้องการหารายได้มาเสริมสร้างอำนาจของราชวงศ์จักรี พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวจึงทรงพยายามที่รวบรวมหัวเมืองประเทศราชทางเหนือให้เข้ามาเป็นราชอาณาจักรไทย ให้ความสนใจทรัพยากรธรรมชาติที่เคยมองข้ามทั้ง ๆ ที่เป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดของภาคเหนือที่มีผลประโยชน์และมูลค่ามหาศาล คือป่าไม้ แต่เดิมเจ้านายทางเหนือมีสิทธิในการออกสัมปทานป่าไม้แก่บริษัททำไม้จากต่างชาติโดยตรง รัฐบาลกรุงเทพจึงออกกฎหมายควบคุมการทำป่าไม้ พร้อมกับตั้งกรมป่าไม้ขึ้นเพื่อให้มีอำนาจออกสัมปทานป่าไม้แทนเจ้าผู้ครองนคร มีการปฏิรูปการเก็บภาษีที่ดิน และภาษีรายหัว ๆ ละ 4 บาท ต่อปีจากชาวเหนือโดยตรง (อานันท์ กาญจนพันธ์ 2527: 133) จึงเกิดมีปัญหาระหว่างข้าราชการกลางกับเจ้านายฝ่ายเหนือที่ถูกริดรอนอำนาจและผลประโยชน์ มีการยุยงชาวบ้านให้ต่อต้านข้าราชการกลาง และนายอากรจีนที่มีหน้าที่เก็บภาษี จนกระทั่งปี พ.ศ.2445 ชาวเขาและไทยใหญ่ที่ถูกกดขี่แรงงานร่วมกับพ่อค้าไทยใหญ่ที่เสียผลประโยชน์การค้ากับพม่า และเจ้านายฝ่ายเหนือได้ก่อกบฏขึ้นโจมตีข้าราชการกรุงเทพที่เมืองแพร่เรียกว่า "กบฏเงี้ยวเมืองแพร่" เมื่อเงี้ยวยึดเมืองแพร่สำเร็จจึงยกทัพมาล้อมลำปาง รัฐบาลกรุงเทพส่งทหารจากกรุงเทพ และพิษณุโลกขึ้นมาปราบปรามกบฏ หลังจากนั้นได้ตั้งกองทัพไว้ตามหัวเมืองฝ่าย

Copyright by Mahidol University

เหนือต่าง ๆ ทหารหลายร้อยคนจากท้องถิ่นต่าง ๆได้มาอยู่ในจังหวัดแพร่ ลำปาง เชียงใหม่ ทหารเหล่านี้จากบ้านมาเป็นเวลานานเมื่อมีเวลาว่างจะเที่ยวหญิงโสเภณี ทำให้ทหารเหล่านี้ป่วยเป็นกามโรคจำนวนมากจนสภาอุณาโลมแดง (สภากาชาด) ต้องจัดส่งเวชภัณฑ์ไปใช้รักษา (ประชุม อัมพุนันท์ อ้างใน จิราลักษณ์ จงสถิตย์มั่น 2535: 204) จังหวัดเชียงใหม่มีชายแดนติดต่อกับต่างชาติหลายแห่งจึงมีทหารจากรัฐบาลกรุงเทพส่งมาอยู่ควบคุมสถานการณ์ด้วยเช่นเดียวกัน การแต่งกายของหญิงเชียงใหม่สมัยนั้นจะนุ่งแต่ซิ่น ไม่ใส่เสื้อ มีแต่ "ผ้าสะหว้ายแหล่ง" ปิดทับร่างกายส่วนบน ทหารเลวบางคนไม่เคยพบเห็นวัฒนธรรมและประเพณีเช่นนี้มาก่อนได้ลวนลาม ข่มเหง ฉุดคร่า ทำอนาจารหญิงและข่มเหงทางเพศโดยไม่สามารถจะฟ้องร้องได้ ตั้งแต่นั้นมาผู้หญิงในภาคเหนือจึงเริ่มใส่เสื้อหุ้มร่างกายมิดชิด (บุญเสริม สาตราภัย , สังศิต จันทะโพธิ 2520: 109)

ภายหลังจากปราบกบฏเงี้ยวสำเร็จมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านการเมือง สังคม และเศรษฐกิจของภาคเหนือ เมืองเหนือได้กลายมาเป็นมณฑลหนึ่งของประเทศไทยอย่างสมบูรณ์ (อานันท์ กาญจนพันธ์ 2527: 153) การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวส่งผลกระทบต่อฐานะของเจ้านายฝ่ายเหนือ อำนาจการสั่งการต่าง ๆ ถูกลดบทบาทลง จึงมีเจ้านายทางเหนือบางคนพยายามที่รักษาสถานภาพของตนไว้ด้วยการมีความสัมพันธ์อย่างแน่นแฟ้นกับกรุงเทพฯ บทบาทของหญิงจึงเริ่มต้นอีกครั้งหนึ่งในการที่จะเป็นตัวเชื่อมโยงทางการเมือง เจ้าอินทวโรรสผู้ครองนครเชียงใหม่ได้ถวายราชธิดาที่ชื่อ เจ้าดารารัศมี ให้เป็นชายาของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวในขณะที่มีอายุ 14 ชันษา ธิดาของเจ้านายฝ่ายเหนืออีกหลายคนสมรสกับเจ้านายและขุนนางกรุงเทพฯ หญิงเหนือบางคนถูกนำมามอบให้เป็นหม่อมคนหนึ่งของเจ้านายเชื้อพระวงศ์ในราชวงศ์จักรี (อานันท์ กาญจนพันธ์ 2527: 136) ภาพลักษณ์ของหญิงเหนือในสายตาของสังคมกรุงเทพฯ ถูกดูแคลนว่าเป็น "ลาว" ด้วยวัฒนธรรม ภาษา การแต่งกายที่แตกต่าง และฐานะเชียงใหม่เป็นเพียงเมืองประเทศราช มีการแบ่งแยกความเป็นลาว–ไทยด้วยการแต่งกาย จึงมีคำพูดกึ่งดูแคลนให้เห็นความแตกต่างว่า "ลาวนุ่งซิ่น ไทยนุ่งโจง" (สนิท สมัครการ 2521: 10) ลักษณะของผู้หญิงเหนือแตกต่างจากชาวกรุงเทพฯ อย่างชัดเจน ตั้งแต่ผิวพรรณที่ขาวรูปร่างได้สัดส่วน รวมถึงความรักสวยรักงามโดยเฉพาะการแต่งกายที่ผู้หญิงเหนือให้ความสำคัญมาก จึงทำให้เป็นที่อิจฉาริษยาของชาววังในกรุงจนเกิดการกลั่นแกล้ง กระทบกระทั่งกัน แต่ในทัศนะของผู้ชายกลับนิยมในความแปลกของวัฒนธรรมทางเหนือ นิยมชมชอบในความงาม ความนุ่มนวล อ่อนหวาน

Copyright by Mahidol University

รูปที่ 5 การแต่งกายของผู้หญิงล้านนาในอดีต จะไม่ใส่เสื้อ แต่มีผ้า "สะหว้ายแหล่ง" ปิดทับร่างกายส่วนบน

ที่มา : (บุญเสริม สาตราภัย และ สังศิต จันทนะโพธิ. 2520: 110)

Chiang Mai University

และความซื่อ จนเกิดค่านิยมในหมู่เจ้านายเชื้อพระวงศ์ทางกรุงเทพฯ ที่ต้องการหญิงเหนือมาเป็น "หม่อมคนหนึ่ง" ของตน รสนิยมนี้มิได้เกิดเฉพาะในหมู่เจ้านายเท่านั้น หญิงเหนือยังเป็นที่ต้องการของข้าราชการผู้ชายที่มาตรวจราชการทางเหนือที่มักจะได้รับการเอาใจโดยจัดหาหญิงเหนือมาบริการ จนมีคำพูดว่า "เลี้ยงดูปูเสื่อ" ชื่อเสียงของผู้หญิงเหนือจึงเป็นที่เลื่องลือในหมู่ชายหนุ่มนักเที่ยวทั่วไป

การค้าประเวณีเริ่มมีบทบาทอีกครั้งหนึ่งเมื่อมีการสร้างทางรถไฟสายเหนือและมีการปรับปรุงเส้นทางคมนาคมทางบกที่เชื่อมต่อระหว่างเมืองต่าง ๆ ในภาคเหนือ เส้นทางรถไฟสายเหนือมาเชียงใหม่เริ่มลงมือก่อสร้างเมื่อ พ.ศ. 2440 มีการเปิดบริการเป็นช่วงระยะทาง ช่วงแรกสิ้นสุดที่ปากน้ำโพ จังหวัดนครสวรรค์เมื่อวันที่ 31 ตุลาคม พ.ศ.2448 (พูนพร พูลทาจักร 2530: 69) เปิดเดินรถไฟถึงสถานีพิษณุโลกวันที่ 24 มกราคม พ.ศ. 2450 เปิดเดินรถถึงสถานีแม่หยวก จังหวัดแพร่เมื่อวันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ.2524 เปิดเดินรถถึงสถานีลำปางวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2459 และเปิดเดินรถถึงสถานีรถไฟเชียงใหม่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2464 รวมเวลาในการก่อสร้าง 24 ปี (พูนพร พูลทาจักร 2530: 71) ช่วงแรกที่รถไฟยังไม่ถึงเชียงใหม่สภาพสังคมและเศรษฐกิจในมณฑลพายัพมีความเปลี่ยนแปลงมากขึ้นเรื่อย ๆ ตามเส้นทางเดินรถไฟที่ขยายเส้นทางเพิ่มขึ้น กลุ่มพ่อค้านายทุนจากกรุงเทพ ฯ เดินทางไปค้าขายในจังหวัดเชียงใหม่มากขึ้น สินค้าจำพวกเสื้อผ้าแพรพรรณถูกนำเข้าสู่มณฑลพายัพ ทำให้การแต่งกายของคนพื้นเมืองซึ่งเดิมใช้ผ้าฝ้ายที่ทอเองเกิดการเปลี่ยนแปลง เกิดความนิยมผ้าที่ส่งมาจากกรุงเทพฯ สินค้าฟุ่มเฟือยต่าง ๆ ถูกส่งมา เช่น ถ้วยชาม เครื่องแก้ว สุรา บุหรี่ จักรยาน ฯลฯ นอกจากนี้ยังมีพวกยาต่าง ๆ พ่อค้าจีนเข้ามาครองตลาดการค้าแทนพ่อค้าไทยใหญ่จากพม่าและยูนนาน เริ่มใช้เงินบาทแทนเงินรูปี (พูนพร พูลทาจักร 2530: 71) ผลผลิตของชาวล้านนาเดิมผลิตเพื่อการบริโภคในครัวเรือนเป็นการผลิตเพื่อการขายเงินเริ่มมีความสำคัญในวิถีชีวิตซึ่งเคยเรียบง่ายของชาวล้านนา ชาวล้านนาเองก็บริโภคเอาสิ่งต่างๆ ที่เข้ามาใหม่อย่างเต็มใจ และ พยายามปรับตนเองเพื่อเลียนแบบวัฒนธรรมของคนเมืองอื่นเพื่อให้ชื่อว่าเป็นคนทันสมัย ผลกระทบที่สำคัญอีกอย่างหนึ่ง คือ มีการนำหญิงชาวล้านนาส่งไปยังกรุงเทพฯ เพื่อนำไปขายบริการทางเพศที่กรุงเทพ และเขตการค้าใหญ่ ๆ เช่น ปากน้ำโพ จังหวัดนครสวรรค์ พร้อม ๆ กับบรรดาแม่เล้าจากกรุงเทพฯ ขึ้นมาเปิดสำนักบริการแก่ลูกค้าในจังหวัดต่าง ๆ ของมณฑลพายัพด้วย มีหลักฐานยืนยันถึงการล่อลวงหญิงจากเชียงใหม่ลงไปกรุงเทพเป็นครั้งแรกจากหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ฉบับวันที่ 30 มกราคม พ.ศ. 2468 ว่า "หญิงชาวกรุงเทพ ชื่อนางสงวน ใช้อุบายล่อลวง

Copyright by Mahidol University

นางสาวคำปัน นางสาวจันแก้ว และนางแดง บ้านอยู่สันข่อย จังหวัดเชียงใหม่ไปกรุงเทพ ผู้ปกครองและญาติจึงแจ้งตำรวจ ตำรวจได้ตักจับที่สถานีรถไฟหัวลำโพงพบหญิงสาวทั้งสามคนแต่นางสงวนหลบหนีไป (เดลินิวส์ วันที่ 30 มกราคม พ.ศ. 2468 อ้างใน จิราลักษณ์ จงสถิตย์มั่น 2535: 205)

นอกจากการหลอกลวงหญิงชาวเหนือเพื่อนำไปค้าประเวณีโดยตรงแล้วยังมีการหลอกลวงโดยชายที่มาติดพันและผูกข้อมือเป็นภรรยา โดยอาศัยช่องโหว่ของขนบธรรมเนียมประเพณีทางเหนือเป็นเครื่องมือ เมื่อได้เป็นภรรยาก็มิได้คิดเลี้ยงดูจริงจังกลับนำหญิงไปขายแก่บรรดาแม่เล้า หญิงเหนือจึงต้องประกอบอาชีพค้าประเวณีเพื่อยังชีพ เพราะไม่มีญาติพี่น้อง ไม่มีเงินและอับอายที่จะกลับบ้าน

การคมนาคมติดต่อระหว่างรัฐบาลกรุงเทพกับมณฑลพายัพภายหลังสร้างทางรถไฟเสร็จสะดวกและรวดเร็วความเจริญจากกรุงเทพฯ เริ่มหลั่งไหลเข้าสู่เชียงใหม่ สังคมเชียงใหม่เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ชาวเชียงใหม่พยายามที่จะเลียนแบบชาวกรุง และชาวต่างชาติเพื่อลบปมด้อยที่ถูกชาวกรุงดูถูกว่าเป็น "ลาว" เพราะนุ่งซิ่นเหมือนชาวอีสาน จึงละทิ้งวัฒนธรรมที่ดีงาม ทำลายความเป็นเชียงใหม่ ให้คุณค่าและให้ความสำคัญด้านวัตถุมากกว่าคุณค่าของตนเอง จนถึงกับมีสุภาษิตกล่าวเปรียบเทียบคนเหนือว่า "ตุ๊กบ่ได้กิ๋นบ่มีไผตามไฟส่องต้อง ตุ๊กบ่ได้เอ้ได้ย่อง ชาวบ้านเป็นดูแคน" (ทุกข์ไม่ได้กิน ไม่มีใครเอาไฟไปส่องท้องดู ทุกข์ที่ไม่ได้แต่งตัวสวย ชาวบ้านจะดูแคลน) (สนิท สมัครการ 2521: 11) ผู้หญิงเหนือจำนวนมากจึงพยายามดิ้นรนหางานทำที่มีรายได้สูง ๆ เพื่อนำเงินมาสร้างครอบครัวให้มีความเป็นอยู่ที่สุขสบาย ทำให้ต้องเดินทางเข้าสู่อาชีพขายบริการคนแล้วคนเล่าเพียงเพื่อต้องการสร้างฐานะตนเองมิให้ได้รับการดูถูกจากผู้อื่น

2.1.10 ยุคหลังจากการประกาศเลิกทาส (พ.ศ.2448-2475)

ภายหลังจากพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงประกาศเลิกทาสเมื่อ พ.ศ.2448 หญิงทาสส่วนหนึ่งที่พ้นจากการเป็นทาสไม่รู้จะไปทำอาชีพอะไรจึงหันเข้าหาอาชีพโสเภณี โดยมีนายเงินบางคนรวบรวมหญิงทาสตั้งเป็นสำนักขึ้นโดยการขออนุญาตและรับตั๋วจากเจ้าภาษี ดังปรากฏในข้อความตอนหนึ่งว่า "...ข้าพระพุทธเจ้าคิดอ่านกับผัวข้าพระพุทธเจ้าแจ้งว่า การค้าขายอย่างอื่น ๆ ไม่ดีเหมือนสิ่งนี้ คือช่วยหญิงสาว ๆ สวย ๆ มาไว้ทำเป็นคนชั่วอย่างนี้ และหาเงินได้โดยง่าย..." (พัชรี แนวพานิช 2530: 57) กิจการนี้สร้างความร่ำรวยให้กับเจ้าของสำนักจนมีการหลอกลวงหญิงต่างจังหวัดมาเป็นโสเภณีในกรุงเทพ ฯ และมีการขยายกิจการไปสู่หัวเมืองใหญ่ ๆ หญิงเหนือจะถูกนำมาสู่อาชีพนี้มากที่สุด ทั้งจากถูกล่อลวง และหนีตามชายมากรุงเทพฯ แล้วถูกนำมาขายต่อ (แน่งน้อย ปัญจพรรค์ 2525 : 204-237) ในขณะเดียวกันในเชียงใหม่เริ่มมีซ่องโสเภณีเกิดขึ้นแล้วแต่ยังมีเพียงไม่กี่แห่ง ต่อมา

Copyright by Mahidol University

เกิดมีการแพร่ระบาดของโรค "อุปทม" หรือ "กามโรค" ในหมู่ชายนักเที่ยว และหญิงโสเภณี จนต้องมีการออก "พระราชบัญญัติป้องกันสัญจรโรค ร.ศ. 127" เพื่อตราไว้บังคับหญิงโสเภณี ซึ่งถือเป็นกฎหมายฉบับแรก ในเนื้อหาจะเน้นว่าหญิงที่มาประกอบอาชีพนี้ทุกคนต้องมีใบอนุญาต และ อายุต้องไม่ต่ำกว่า 15 ปี ผู้ตั้งสำนักต้องขออนุญาต และได้รับใบอนุญาตก่อน รวมทั้งห้ามบังคับล่อลวง หรือกักขังหน่วงเหนี่ยวให้หญิงทำงาน โรงหญิงโสเภณีทุกโรงต้องแขวนโคมไว้หน้าสำนักเรียกว่า "โรงโคมเขียว" เพื่อการควบคุมโรคต่าง ๆ ได้ง่ายขึ้น พระราชบัญญัติฉบับนี้บทลงโทษจะเน้นการลงโทษเจ้าของสำนักโสเภณี นายหน้าค้าหญิง และแมงดา

หลังออกพระราชบัญญัติยังมีการลักลอบค้าประเวณีโดยไม่ยอมจดทะเบียน และเสียภาษีให้รัฐ มีการล่อลวงหญิงเหนือและเด็กจากต่างแดนเข้ามาค้าประเวณี ในขณะเดียวกันก็มีการนำผู้หญิงและเด็กออกไปบริการยังต่างประเทศ จนถึงรัชกาลที่ 7 ต้องกำหนดบทลงโทษโดยการออก "พระราชบัญญัติว่าด้วยการค้าหญิงและเด็กหญิง พุทธศักราช 2471" ขึ้น โดยกำหนดบทลงโทษผู้เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณีทั้งหมด ผู้หญิงเหนือถูกสังคมมองว่าเป็นแหล่งวัตถุดิบทางเพศแหล่งใหญ่ของประเทศไทย และผู้หญิงทางเหนือสามารถชักจูง หรือล่อลวงมาค้าประเวณีได้ง่าย สามารถแลกเปลี่ยนตัวผู้หญิงกับจำนวนเงินเพียงก้อนเล็ก ๆ จำนวนหนึ่งเท่านั้น

2.1.11 ยุคหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 (พ.ศ.2475- 2503)

เชียงใหม่ได้กลายเป็นจังหวัดหนึ่งของประเทศไทยภายหลังจากเปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อปี พ.ศ. 2475 ทำให้ตำแหน่งเจ้าผู้ครองนครฝ่ายเหนือถูกยกเลิกไปด้วย ระบบการบริหารราชการจะใช้แบบแผนการปกครองจากกรุงเทพ ดังนั้นหากกรุงเทพมีเหตุการณ์เปลี่ยนแปลงย่อมกระทบถึงจังหวัดต่าง ๆ ด้วยเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นเหตุการณ์จากสงครามโลกครั้งที่ 2 ซึ่งไทยได้รับผลกระทบจากสงครามโดยตรง ทหารต่างชาติที่เข้ามาประจำอยู่ตามชายแดนของไทยก่อให้เกิดทั้งผลดีและผลเสียต่อประเทศชาติ ช่วงนี้พบว่าสถานบริการทางเพศเพิ่มจำนวนมากขึ้นเพื่อบริการทหารเหล่านี้ ภายหลังสงครามโลกครั้งที่สองสิ้นสุดลงสภาวะบ้านเมืองเกิดปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำ ค่าครองชีพสูงขึ้น เกิดโรคภัยไข้เจ็บ การขาดแคลนเวชภัณฑ์รักษาโรค และ ขาดแคลนสินค้าอุปโภคบริโภค ในขณะที่จำนวนประชากรเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว แต่ความเป็นอยู่กลับยากจน พบว่าซ่องโสเภณีเกิดขึ้นเป็นจำนวนมากทั้งในเขตกรุงเทพ และจังหวัดหัวเมืองใหญ่ ๆ (เทพชู ทับทอง 2526: 164-165) การเกิดซ่องโสเภณีนอกจากปัญหาความยากจนแล้วยังเนื่องมาจากการสนองตอบความต้องการของทหารสหประชาชาติ

Copyright by Mahidol University

ที่เข้ามายึดครองอยู่ในไทยจำนวนมากทั้งในเขตกรุงเทพและตามแนวชายแดน เชียงใหม่ก็มีซ่องโสเภณีเกิดขึ้นเช่นเดียวกับกรุงเทพ โดยมากจะอยู่บริเวณหลังสถานีรถไฟ กำแพงดิน ถนนลอยเคราะห์ ย่านต้นโพธิ์ และมะขามเตี้ย (บริเวณไนท์บาซ่า) หญิงชาวเหนือส่วนหนึ่งถูกนำไปค้าประเวณีที่กรุงเทพ ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในจังหวัดพะเยา เชียงราย และ เชียงใหม่ จนมีการออก "ด่าวฮ่า" ทางวิทยุภาคเหนือเตือนหญิง ยุคนี้นอกจากซ่องโสเภณีจะเพิ่มขึ้นในภาคเหนือแล้วหญิงเหนือยังถูกพามาขายบริการตามเมืองใหญ่ต่าง ๆ มากขึ้นด้วยโดยมาทางรถไฟ (จิราลักษณ์ จงสถิตมั่น 2535: 206-210)

ช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สองสงบลง บางประเทศเกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว เกิดการปฏิวัติด้านอุตสาหกรรม มีการอพยพเคลื่อนย้ายแรงงานจากภาคเกษตรกรรมเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรม ในขณะเดียวกันในหลายประเทศจำนวนหญิงที่มาทำงานขายบริการทางเพศมีจำนวนมากขึ้น จนกระทั่งสหประชาชาติได้ออกอนุสัญญาปราบการค้าสตรีและเด็ก รวมทั้งการค้ากำไรจากหญิงบริการ ยกเลิกการจดทะเบียนโสเภณีแต่ใช้กฎหมาย "ปรามการค้าประเวณี"แทน

ประเทศไทยในฐานะเป็นสมาชิกของสหประชาชาติประเทศหนึ่งจึงได้ออก "พระราชบัญญัติปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2503" ตามอนุสัญญาสหประชาชาติ พร้อมกับยกเลิกพระราชบัญญัติป้องกันสัญจรโรค ร.ศ. 127 ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

- ผู้ใดทำการติดต่อชักชวน รบเร้าบุคคลตามถนน เตร็ดเตร่ตามถนน หรือที่สาธารณะ หรือมั่วสุมในสถานที่ค้าประเวณีต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน ปรับไม่เกิน 1,000 บาท

- ผู้ใดกระทำการค้าประเวณีทั้งต่างเพศ และเพศเดียวกัน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน ปรับไม่เกิน 2,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

- ผู้ใดจัดหาหรือทำธุรกิจเพื่อการค้าหญิง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกิน 1,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

- ผู้ใดเป็นเจ้าของกิจการ ผู้ดูแล หรือผู้จัดการสถานการค้าประเวณี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 4,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

- ผู้ใดยินยอมให้ผู้อื่นกระทำการค้าประเวณีเป็นปกติธุระในสถานบริการที่ตนเป็นเจ้าของกิจการ ผู้ดูแล หรือผู้จัดการ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกิน 2,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (แน่งน้อย บัญจพรรค์ 2525: 163-203)

Copyright by Mahidol University

จะเห็นได้ว่าจากการออกกฎหมายปรามการค้าประเวณีทำให้ซ่องโสเภณีบางซ่องต้องปิดตัวเอง หรือแอบทำการค้าประเวณีโดยไม่เปิดเผย การลักลอบทำการค้าประเวณีมีมากขึ้นเรื่อย ๆ เพราะ "พรบ.ปรามการค้าประเวณี" มีช่องโหว่มากมายที่เปิดโอกาสให้การค้าประเวณีแอบแฝงมาอยู่ในรูปของกิจการอื่น ๆ มีการปรับปรุง "พรบ.ปรามการค้าประเวณี" เป็นช่วง ๆ ทั้งเพิ่มบทลงโทษ และบทควบคุมหญิงขายบริการที่ต้องมีบัตรสุขภาพ และการจดทะเบียนสถานบริการ กฎหมายปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2503 ยังคงใช้มาจนถึงปัจจุบัน

ผลกระทบจากการออกพระราชบัญญัติปรามการค้าประเวณีเพื่อลงโทษผู้ค้าประเวณี และเจ้าของสำนักบริการมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการค้าประเวณีในกรุงเทพ และเชียงใหม่เป็นอย่างมาก การเปลี่ยนแปลงเริ่มจากกรุงเทพก่อน มีการเปิดโรงแรม สถานบันเทิง ไนท์คลับ บาร์ เพื่อบริการแก่ทหารต่างชาติที่มาอยู่ในกรุงเทพ ต่อมามีการขยายสถานบริการไปเปิดตามต่างจังหวัด เพราะรายได้ดี ซึ่งนายทุนเป็นคนกรุงเทพ เชียงใหม่มีการเปิดสถานที่เต้นรำขึ้นแห่งแรกคือ บลูมูน เมื่อ พ.ศ. 2503 เปิดเฉพาะวันเสาร์ และ วันอาทิตย์ โดยหนุ่มสาวและครอบครัวจะนำปิ่นโตใส่อาหารเข้าไปรับประทานด้วย ปี พ.ศ. 2507 เปลี่ยนเป็นบลูมูนไนท์คลับ เริ่มมีการขายอาหารและเครื่องดื่ม มีพาร์ทเนอร์เป็นคู่เต้นรำให้กับแขกที่ต้องการคู่เต้น พาร์ทเนอร์จะถูกส่งมาจากกรุงเทพซึ่งจะมีอายุประมาณ 30 ปี ต่อมามีการสอนการเต้นรำให้ผู้หญิงในเชียงใหม่เพื่อมาเป็นพาร์ทเนอร์ประจำไนท์คลับ หญิงที่มาเป็นพาร์ทเนอร์จะมีอายุมากประมาณ 30 ปีขึ้นไป และส่วนใหญ่มีครอบครัวแล้ว สถานอาบอบนวด บาร์ เริ่มมีขึ้นในช่วงสงครามอินโดจีนในปี พ.ศ. 2505-2512 เพื่อบริการทหารอเมริกันที่เข้ามาตั้งฐานทัพในประเทศไทย (เอกสารประกอบการสัมมนามาตรการทางกฎหมายไทย 2525: 50 ; แน่งน้อย ปัญจพรรค์ 2525: 8-9)

กิจการค้าประเวณีเจริญเติบโตขึ้นเรื่อย ๆ พร้อม ๆ กับความเจริญของเชียงใหม่ การคมนาคมติดต่อกับจังหวัดต่าง ๆ ที่สะดวกมากขึ้น ในขณะเดียวกันหญิงเหนือถูกส่งล่องใต้เพิ่มขึ้น ทั้งไปโดยความสมัครใจ ซื้อจากพ่อแม่ และการล่อลวง ส่วนใหญ่เป็นชาวอำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา จนเสื่องลือทั่วประเทศ

2.1.12 ยุคส่งเสริมการท่องเที่ยวในภาคเหนือ (พ.ศ.2503 - 2516)

ช่วง พ.ศ. 2500 จอมพลสฤษดิ์ เข้ามามีอำนาจปกครองประเทศไทย ได้พยายามพัฒนาประเทศ และสนับสนุนการลงทุนจากต่างประเทศโดยเฉพาะทางภาคเหนือ ซึ่งจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัตน์

Copyright by Mahidol University

มีความสนิทสนมกับเชื้อสายเจ้าเก่าและนายอากรจีน ภาคเหนือจึงมีความสำคัญมากในด้านผลประโยชน์ต่าง ๆ ทั้งจากป่าไม้และการค้าฝิ่น จึงพยายามขจัดอิทธิพลต่าง ๆ ที่ดำเนินธุรกิจการค้าฝิ่น และพัฒนาเมืองเหนือให้มีความเจริญทางด้านต่าง ๆ ต่อมาจอมพลถนอม กิตติขจร เป็นผู้มีอำนาจปกครองสืบต่อจากจอมพลสฤษดิ์ จอมพลถนอมเกี่ยวดองกับตระกูลเจ้านครลำปาง มีน้องชายเป็นเจ้าของธุรกิจการค้าในจังหวัดเชียงใหม่ และลำพูน พร้อมทั้งมีผู้ช่วยคือ พลเอกประภาส จารุเสถียร เป็นเชื้อสายเจ้าทางเหนือคือตระกูลโชตนาในปัจจุบัน (อานันท์ กาญจนพันธ์ 2527: 145) จึงพยายามพัฒนาเชียงใหม่ให้มีความสำคัญโดยเน้นการท่องเที่ยว มีการสร้างมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ขึ้นเป็นมหาวิทยาลัยในภูมิภาคแห่งแรกของประเทศไทยในปี พ.ศ. 2507 เศรษฐกิจต่าง ๆ เฟื่องฟูขึ้นอย่างรวดเร็ว มีการพัฒนาเส้นทางคมนาคมขนส่ง ระบบสาธารณูปโภคทั้งในตัวเมืองและหมู่บ้านต่าง ๆ จนถึงปี พ.ศ. 2512 ได้มีการจัดประชุมสมาคมส่งเสริมการท่องเที่ยวภาคพื้นเอเชียแปซิฟิค (พาต้า) ที่จังหวัดเชียงใหม่เพื่อเปิดตลาดท่องเที่ยว และเปิดตัวจังหวัดเชียงใหม่ให้ทั่วโลกรู้จัก การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นหลังจากการประชุม คือธุรกิจการลงทุนต่าง ๆ หลั่งไหลสู่จังหวัดเชียงใหม่ ส่วนใหญ่เป็นธุรกิจโรงแรม ร้านอาหาร แหล่งบันเทิง กิจการท่องเที่ยวต่าง ๆ ในขณะที่โครงการพัฒนาของรัฐเริ่มใช้เครื่องจักรเข้ามาเป็นเครื่องมือในภาคเกษตรกรรม มีการพัฒนาที่ดินและแรงงานเป็นสินค้ามากขึ้น นำโครงการชลประทานเข้ามาแทนระบบเหมืองฝายที่ชาวบ้านเคยจัดทำกันเอง ทำให้ราคาที่ดินสูงขึ้นและเปลี่ยนมือจากชาวบ้านไปสู่ชาวเมือง และคนต่างถิ่น ชาวนาที่ร่ำรวยทางเป็นนายหน้าค้าที่ดินพยายามแสวงหาทุนจากภายนอกมาทำธุรกิจมากขึ้น ส่วนชาวนาที่สูญเสียที่ดินก็ต้องไปทำงานเป็นกรรมกร หรือแรงงานอยู่ในเมือง หรืออพยพไปหาอาชีพทำในกรุงเทพ บางครอบครัวที่ฐานะยากจน มีหนี้สินจากรายได้ไม่เพียงพอก็จะขายลูกสาวให้กับนายหน้าที่มาติดต่อไปทำงานตามร้านอาหาร บาร์ เพื่อต้องการเงินมาใช้จ่าย ในที่สุดหญิงเหล่านี้ก็ต้องมาขายบริการทางเพศ เด็กหญิงบางคนในหมู่บ้านถูกล่อลวงไปเป็นโสเภณีเพราะธุรกิจการท่องเที่ยวที่เติบโตในภาคเหนือส่งผลให้ความต้องการผู้หญิงมาทำงานมีมากขึ้น การท่องเที่ยวมิได้เป็นสาเหตุให้เกิดโสเภณี แต่เป็นปัจจัยส่งเสริมที่เร่งเร้าให้เกิดการบริการทางเพศ อันส่งผลต่อการเพิ่มจำนวนโสเภณี (มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, คณะสังคมศาสตร์, โครงการสังคมศาสตร์สิ่งแวดล้อม 2529: 86)

2.1.13 ยุคธุรกิจทางเพศสู่ตลาดโลก (หลัง พ.ศ.2516)

การพัฒนาต่าง ๆ ของรัฐทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ และสังคมของภาคเหนือ

Copyright by Mahidol University

อย่างรวดเร็ว จากการที่ที่ดินถูกเปลี่ยนมือไปสู่นายทุน ชาวนาเจ้าของที่ดินเดิมกลับต้องเช่าที่ทำกิน พบว่าปัญหาชาวนาต้องเช่าที่จากนายทุนมีถึงร้อยละ 39 (อานันท์ กาญจนพันธ์ 2527: 152) ถึงแม้จะมีที่ดินครอบครองก็มีที่ดินขนาดเล็กไม่เพียงพอสำหรับการปลูกข้าวเลี้ยงครอบครัว จึงต้องซื้อข้าวจากภายนอกมาบริโภค เมื่อประเทศประสบปัญหาภาวะเงินเฟ้อ และวิกฤติการณ์น้ำมันขาดแคลนเมื่อ พ.ศ. 2514 ส่งผลให้ชาวชนบทต้องประสบปัญหาด้านเศรษฐกิจอย่างรุนแรงไม่ว่าจะเป็นค่าเช่าที่ดินที่มีราคาสูง ค่าครองชีพที่สูง แต่รายได้จากผลผลิตกลับมีราคาตกต่ำลง ภาวะหนี้สินทำให้ชาวชนบทภาคเหนือส่วนหนึ่งต้องยกลูกสาวให้กับเจ้าของเงินกู้เพื่อปลดหนี้สิน บางคนก็ขายลูกสาวให้กับนายหน้าที่เข้าไปติดต่อนำหญิงมาทำงานขายบริการในเมือง ธุรกิจทางเพศช่วงระยะนี้มิได้เป็นการล่อลวงหญิงเหมือนแต่ก่อน แต่เป็นการเข้าไปซื้อตัวจากพ่อแม่ โดยเอเย่นต์แสดงความต้องการกับนายหน้า นายหน้าซึ่งเป็นคนในหมู่บ้านจะไปติดต่อกับพ่อแม่หญิง โดยแจ้งแก่พ่อแม่ว่าให้มาทำงานร้านอาหาร หรือทำงานตามบาร์ บางทีก็พาพ่อแม่หญิงมาดูสถานที่ทำงานด้วยเพื่อความคุ้นเคย การนำหญิงออกจากหมู่บ้านจะให้เงินก้อนหนึ่งแก่พ่อแม่จำนวนไม่กี่พันบาท มีการทำสัญญาต่อกันเป็นเอกสารเพื่อเป็นหลักฐาน โดยหญิงต้องทำงานชดใช้ค่าตัวจนกว่าจะหมดสัญญาจึงจะเป็นอิสระ พ่อแม่เต็มใจที่จะให้ลูกสาวมาเพื่อแลกกับเงินก้อนนั้น มีบ้างบางรายที่ไม่ทราบว่าลูกจะต้องมาทำงานขายบริการ แต่เมื่อบุตรสาวส่งเงินกลับมาให้พ่อแม่ในแต่ละเดือนเพื่อเป็นค่าใช้จ่าย ซื้อเครื่องใช้ ซ่อมแซมบ้าน พ่อแม่ของหญิงเหล่านั้นก็พึงพอใจกับรายได้ ความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของพ่อแม่หญิงเหล่านี้เป็นตัวกระตุ้นให้ครอบครัวอื่นที่มีลูกสาวเต็มใจและต้องการให้ลูกสาวส่องใต้มากขึ้น การกลับไปเยี่ยมบ้านของหญิงที่มาขายบริการในลักษณะแต่งกายที่สวยงาม มีเครื่องประดับมากมาย เครื่องใช้ที่ทันสมัย ส่งผลให้หญิงสาววัยรุ่นในหมู่บ้านใฝ่ฝันถึงความสวยงามเหล่านั้น อยากมีและอยากได้ให้ทัดเทียมเพื่อน หญิงเหนือจึงเดินทางเข้าสู่ธุรกิจทางเพศเป็นจำนวนมาก บางหมู่บ้านมาทั้งหมู่บ้าน หญิงเหนือจะถูกส่งไปขายบริการทางเพศตามพื้นที่ต่าง ๆ โดยการส่งกันเป็นเครือข่ายทั่วประเทศ และส่งไปยังต่างประเทศด้วย เช่น มาเลเซีย สิงคโปร์ ญี่ปุ่น ฮ่องกง ฯลฯ ข่าวจากสื่อมวลชนจะมีเป็นระยะ ๆ ที่พบว่าหญิงเหนือถูกทารุณกักขัง หรือทลายแหล่งค้าประเวณีแล้วพบหญิงชาวเหนือมาขายบริการ ข่าวเหล่านี้มิได้หยุดยั้งการเดินทางเข้าสู่อาชีพนี้ของสาวเหนือเลย

พ.ศ. 2522 ท่าอากาศยานเชียงใหม่ได้เปิดบริการเป็นท่าอากาศยานพาณิชย์สากล นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติหลั่งไหลเข้ามาเที่ยวเชียงใหม่ บริษัทท่องเที่ยวมีการเปิดกิจการ

Copyright by Mahidol University

และโฆษณาเรียกร้องความสนใจของลูกค้า บางบริษัทใช้สโลแกนว่า The Four Ss of Tourism ซึ่งหมายถึง Sea Sun Sand and Sex โรงแรมและธุรกิจต่าง ๆ เปิดตัวเป็นจำนวนมาก ตัวเมืองเชียงใหม่เจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว ในขณะที่ชนบทยังมีความยากจนและขาดแคลนปัจจัยต่าง ๆ ช่องว่างของสังคมนี้ทำให้เด็กสาวจากชนบทถูกนำมาสู่วงจรเพศพาณิชย์มากขึ้นเรื่อย ๆ เพียงเพื่อต้องการช่วยเหลือครอบครัวมิให้ลำบาก ในขณะที่รูปแบบการให้บริการทางเพศมีหลากหลายเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์บ้านเมือง จนปี พ.ศ. 2525 การเข้มงวดด้านกฎหมายทำให้รูปแบบการค้าประเวณีต้องแอบแฝงอยู่ในรูปกิจการอื่นมากกว่าที่จะเปิดเผย และตั้งแต่ปี พ.ศ. 2533 เป็นต้นมา ธุรกิจการค้าประเวณีแบบเปิดเผยก็ลดจำนวนลงตามลำดับ แต่กลับไปเพิ่มในรูปที่แอบแฝงมากขึ้น ดังตารางแสดงที่ 2

Copyright by Mahidol University

ตารางที่ 2 จำนวนผู้ค้าประเวณีทั่วประเทศ จากการสำรวจของกองกามโรค กรมควบคุมโรคติดต่อ กระทรวงสาธารณสุข ตั้งแต่ พ.ศ. 2525 - พ.ศ. 2535

ปี พ.ศ.	หญิงบริการทางเพศตรง	หญิงบริการทางเพศแอบแฝง	รวม
(1) 2525	15,808	30,822	46,630
2526	26,952	32,638	59,590
2527	31,791	36,701	67,998
2528	31,180	37,680	68,860
2529	37,511	39,867	77,378
2530	39,145	44,018	83,163
2531	38,315	44,277	82,592
2532	38,233	46,652	84,885
(2) 2533	23,923	51,039	74,962
2534	21,712	52,336	74,048
2535	19,139	55,902	75,041

ที่มา : 1. มติชนรายสัปดาห์ ปีที่ 12 ฉบับที่ 627 (สิงหาคม 2535): 27

2. ทำเนียบแหล่งแพร่โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ กองกามโรค กรมควบคุมโรคติดต่อ กระทรวงสาธารณสุข

จากตารางพบว่านับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2533 เป็นต้นมาหญิงบริการทางเพศแอบแฝงเพิ่มจำนวนมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัดและเพิ่มจำนวนมากขึ้นเรื่อย ๆ ในขณะที่หญิงบริการทางเพศตรงลดจำนวนลงเรื่อย ๆ เช่นกัน

Copyright by Mahidol University

2.1.14 ยุคเปลี่ยนแปลงรูปแบบการขายบริการทางเพศ (พ.ศ. 2530 เป็นต้นไป)

ในจังหวัดเชียงใหม่มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา นักธุรกิจทั้งใน และนอกประเทศได้เข้ามาลงทุนทำธุรกิจในเชียงใหม่ ทั้งธุรกิจการค้า อุตสาหกรรม และการท่องเที่ยว ธุรกิจโรงแรมขนาดใหญ่ ศูนย์การค้า ที่พักอาศัยเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก พื้นที่เกษตรกรรมถูกเปลี่ยนมืออยู่กับนักลงทุนกลายมาเป็นบ้านจัดสรร คอนโดมิเนียม รีสอร์ท สนามกอล์ฟ ดังสถิติโครงการต่าง ๆ ในอำเภอเมืองและอำเภอรอบนอก จังหวัดเชียงใหม่ ตามตารางที่ 3 นอกจากนี้การขยายตัวของเมืองยังส่งผลถึงจำนวนยานพาหนะที่เพิ่มขึ้น ไม่ว่าจะเป็นรถยนต์ประเภทต่างๆ รถจักรยานยนต์ ในขณะที่รถสามล้อถีบกลับลดจำนวนลงดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 3 สถิติโครงการสำคัญในอำเภอเมืองเชียงใหม่และอำเภอรอบนอกในปี พ.ศ. 2533

ประเภทโครงการ	อำเภอเมือง (แห่ง)	อำเภออื่น (แห่ง)	รวม (แห่ง)
สนามกอล์ฟ	5	3	8
คอนโดมิเนียม	48	4	52
โรงแรมขนาดใหญ่	23	6	29
รีสอร์ท	1	28	29
ศูนย์การค้าขนาดใหญ่	7	3	10

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทยสาขาภาคเหนือ สรุปสถานการณ์การเงินภาคเหนือ 2533

จากตารางที่ 3 จะเห็นได้ว่าในปี พ.ศ. 2533 ได้มีการขยายตัวในการสร้างที่พักอาศัยอาคารชุด (คอนโดมิเนียม) และโรงแรมขนาดใหญ่ทั้งในเมือง และอำเภอรอบนอกมาก พื้นที่เกษตรส่วนหนึ่งถูกขายให้นายทุนสำหรับการลงทุนสำหรับการประกอบธุรกิจสนามกอล์ฟ และรีสอร์ท

Copyright by Mahidol University

ตารางที่ 4 สถิติยานพาหนะในจังหวัดเชียงใหม่

ยานพาหนะ	2532	2533	2534	2535
รถยนต์และรถปิ๊กอัพ	49,010	60,591	72,341	87,985
รถจักรยานยนต์	217,375	213,573	248,395	354,593
รถยนต์โดยสารประจำทาง	-	-	-	1,112
รถยนต์โดยสารขนาดเล็ก	-	-	-	6,388
รถสามล้อถีบ	-	3,050	3,050	2,900

ที่มา : สำนักงานขนส่งจังหวัดเชียงใหม่ เดือนสิงหาคม 2535

จากตารางที่ 4 จะเห็นได้ว่ารถยนต์ประเภทต่าง ๆ ในปี พ.ศ. 2535 ได้เพิ่มจำนวนสูงขึ้นเป็น 2 เท่าของปี พ.ศ. 2532 รวมทั้งรถจักรยานยนต์ที่เพิ่มขึ้นประมาณ 50 % ของปี 2532 ในขณะที่รถสามล้อถีบที่เคยเป็นรถรับจ้างของชาวเชียงใหม่ในอดีตกลับลดจำนวนลง

การขยายตัวทางเศรษฐกิจมีผลทำให้เกิดการขยายตัวของแหล่งบันเทิงต่าง ๆ เพื่อรองรับทั้งนักท่องเที่ยว นักธุรกิจจากประเทศไทยและต่างประเทศที่มาเยือนเชียงใหม่ จนมีการกล่าวกันว่าเชียงใหม่เป็นเมืองหลวงแห่งที่ 2 ของประเทศไทย กรุงเทพมีรูปบันเทิงเช่นใด เชียงใหม่จะเกิดแหล่งบันเทิงเช่นนั้นตามมา แหล่งบริการทางเพศเกิดขึ้นมากมายในเชียงใหม่โดยเฉพาะในเขตอำเภอเมือง เมืองยิ่งเจริญมากขึ้นเท่าใดแหล่งบริการทางเพศก็ยิ่งเติบโตมากขึ้นเท่านั้น เมื่อสำรวจแหล่งบริการทางเพศในเขตเมืองเชียงใหม่ พบว่าจำนวนหญิงที่เข้าสู่ธุรกิจนี้เพิ่มขึ้นสัมพันธ์กับการเติบโตของเมือง ดังตารางที่ 5

Copyright by Mahidol University

ตารางที่ 5 จำนวนแหล่งบริการทางเพศและจำนวนผู้ค้าประเวณีในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จากการสำรวจของศูนย์กามโรคและโรคเอดส์เขต 10 เชียงใหม่

ข้อมูล	1-12 ก.ค.32	1-12 ก.ค.33	1-12 ก.ค.34	1-12 ก.ค.35	1-12 ก.ค.36
จำนวนแหล่งค้าประเวณี	255	287	250	255	249
จำนวนหญิงบริการ	2,926	3,218	2,981	3,052	3,186

ที่มา : สรุปข้อมูลงานควบคุมกามโรค ประจำปีงบประมาณ 2536 ของศูนย์กามโรคและโรคเอดส์ เขต 10 เชียงใหม่

จากตารางจะเห็นว่าการสำรวจแหล่งค้าประเวณีในปี 2536 จำนวนแหล่งบริการลดลงแต่จำนวนหญิงบริการกลับเพิ่มขึ้น

จากข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมาตั้งแต่ต้นจะเห็นวิวัฒนาการการขายบริการทางเพศของล้านนาจากอดีตมาจนถึงปัจจุบัน จุดเริ่มต้นของอาณาจักรล้านนาที่ผู้หญิงชาวล้านนามีสิทธิและความเสมอภาคกับผู้ชายโดยมีกฎหมายรับรอง "พญามังราย" กษัตริย์ผู้ก่อตั้งอาณาจักรล้านนาตรากฎหมายขึ้นสำหรับใช้ปกครองบ้านเมืองที่เรียกว่า "มังรายศาสตร์" สตรีชั้นสูงได้ความยกย่องจากสังคมต่าง ๆ สามารถปกครองบ้านเมืองได้เช่นเดียวกับผู้ชาย และยังเป็นสื่อในการเชื่อมสัมพันธ์ไมตรีระหว่างแว่นแคว้นต่างๆ เป็นสายสัมพันธ์ที่มีผลต่อความอยู่รอดของชาติบ้านเมือง สตรีสามัญมีอำนาจในการควบคุมดูแลทรัพย์สมบัติ และเศรษฐกิจในครัวเรือนต่อจากบิดามารดา สตรีจะได้รับการคุ้มครองมิให้ถูกข่มเหงโดยมีผู้ปกครองดูแล ซึ่งหากมีผู้ล่วงละเมิดก็จะได้รับโทษตามกฎหมาย เมื่ออาณาจักรล้านนามิได้ปกครองตนเองแต่ถูกปกครองโดยพม่าในฐานะประเทศราช สังคมของชาวล้านนาเริ่มเปลี่ยนแปลง ชาวเมืองได้รับความกดขี่ ข่มเหง ควบคุมทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และมีการเปลี่ยนแปลงประเพณี วัฒนธรรม

Copyright by Mahidol University

วิถีความเป็นอยู่ที่เคยประพฤติปฏิบัติ ครอบครัวต้องพลัดพราก หลบหนี และซ่อนเร้นภัยสงคราม ในขณะที่สตรีล้านนาถูกข่มเหงทางเพศอย่างรุนแรง ความยากจนและอดอยากทำให้สตรีล้านนาบางกลุ่มต้องขายตัวเพื่อความอยู่รอด เป็นเวลา 200 ปีที่ล้านนาอยู่ภายใต้การปกครองของพม่า บทบาทของสตรีได้ถูกครอบงำ และข่มเหง พร้อมทั้งเกิดความเปลี่ยนแปลงทางสังคมต่าง ๆ แม้เมื่อเชียงใหม่เป็นเอกราชจากพม่าแล้วก็มิได้มีอิสระเต็มที่ในการปกครองตนเอง แต่อยู่ภายใต้การปกครองของรัฐบาลกรุงเทพ การฟื้นฟูบ้านเมืองภายหลังได้รับเอกราชคืนมาจากพม่าทำให้เกิดการผสมผสานของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในสังคม ในยุคนี้สตรีล้านนามีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ประกอบกิจการงานด้วยความสงบสุข แต่ระยะเวลา 200 ปีที่พม่าปกครองเชียงใหม่ทำให้สภาพสังคมโดยส่วนรวมได้เปลี่ยนแปลงไปจากสังคมดั้งเดิม ดังเช่น การแต่งกายของหญิงเหนือ อาหาร เช่น แกงฮังเล วัดที่จะมีรูป "มอม" (สิงห์หมอบ) อยู่หน้าวัด และแม้แต่ความเป็นอยู่ทั่วไปล้วนได้อิทธิมาจากพม่าทั้งสิ้น

ในเวลาต่อมาภายหลังจากการทำสัญญาบาวริ่งระหว่างรัฐบาลสยามกับประเทศอังกฤษ เริ่มมีชาวต่างชาติเข้ามาติดต่อค้าขายในเชียงใหม่โดยมุ่งหวังทรัพยากรที่สำคัญ คือป่าไม้ รัฐบาลอังกฤษให้ความช่วยเหลือ และผลักดันให้รัฐบาลกรุงเทพ ขยายเส้นทางคมนาคมติดต่อระหว่างกรุงเทพ กับเมืองสำคัญในภาคเหนือโดยการสร้างทางรถไฟ และปรับปรุงถนนหนทางติดต่อระหว่างเมืองใกล้เคียง ความเจริญของเส้นทางคมนาคมนอกจากจะก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจแล้ว ยังเกิดการหลั่งไหลของวัฒนธรรมต่างชาติเข้ามาสู่วัฒนธรรมคนเมือง สังคมที่เคยเรียบง่ายเริ่มเปลี่ยนแปลง มีการบริโภคเอาความแปลกใหม่เพื่อการเป็นคนที่ทันสมัย และนิรสนิยม ยกย่องความมีฐานะของคนในสังคมต่างถิ่นจนถึงกับมีการนำลูกสาวมาให้เป็นภรรยาชาวต่างชาติโดยแลกเปลี่ยนกับวัวควาย 2 - 3 ตัว จนเกิดมีระบบนายหน้าติดต่อหาหญิงสาวชาวเหนือไปให้บริการทางเพศแก่ฝรั่ง และคนต่างถิ่น ในขณะเดียวกันนายทุนจากกรุงเทพได้ขึ้นมาเปิดสำนักโสเภณีที่เชียงใหม่เพื่อบริการแก่ลูกจ้างทำไม้บริษัทต่างชาติโดยนำหญิงมาจากช่องแถวสาเพ็ง เมื่อกิจการดีก็มีการสรรหาหญิงเหนือมาขายบริการเพิ่มเติม แม้ในระยะแรกของการเปิดบริการทางเพศจะเป็นที่รังเกียจของคนเชียงใหม่ แต่ในช่วงต่อมาเมื่อความเจริญหลั่งไหลมาสู่เชียงใหม่มากขึ้น จากการที่เชียงใหม่อยู่ภายใต้การปกครองของรัฐบาลกรุงเทพโดยสมบูรณ์ และกลายจังหวัดหนึ่งของประเทศไทย มีการเดินรถไฟมาถึงเชียงใหม่ และขยายเส้นทางคมนาคมที่ใช้ติดต่อกับเมืองต่าง ๆ ในล้านนา เชียงใหม่เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างต่อเนื่อง รวดเร็ว มีพ่อค้าทั้งชาวไทยและต่างชาติมาติดต่อทำการค้าในดินแดนล้านนา ที่ดิน

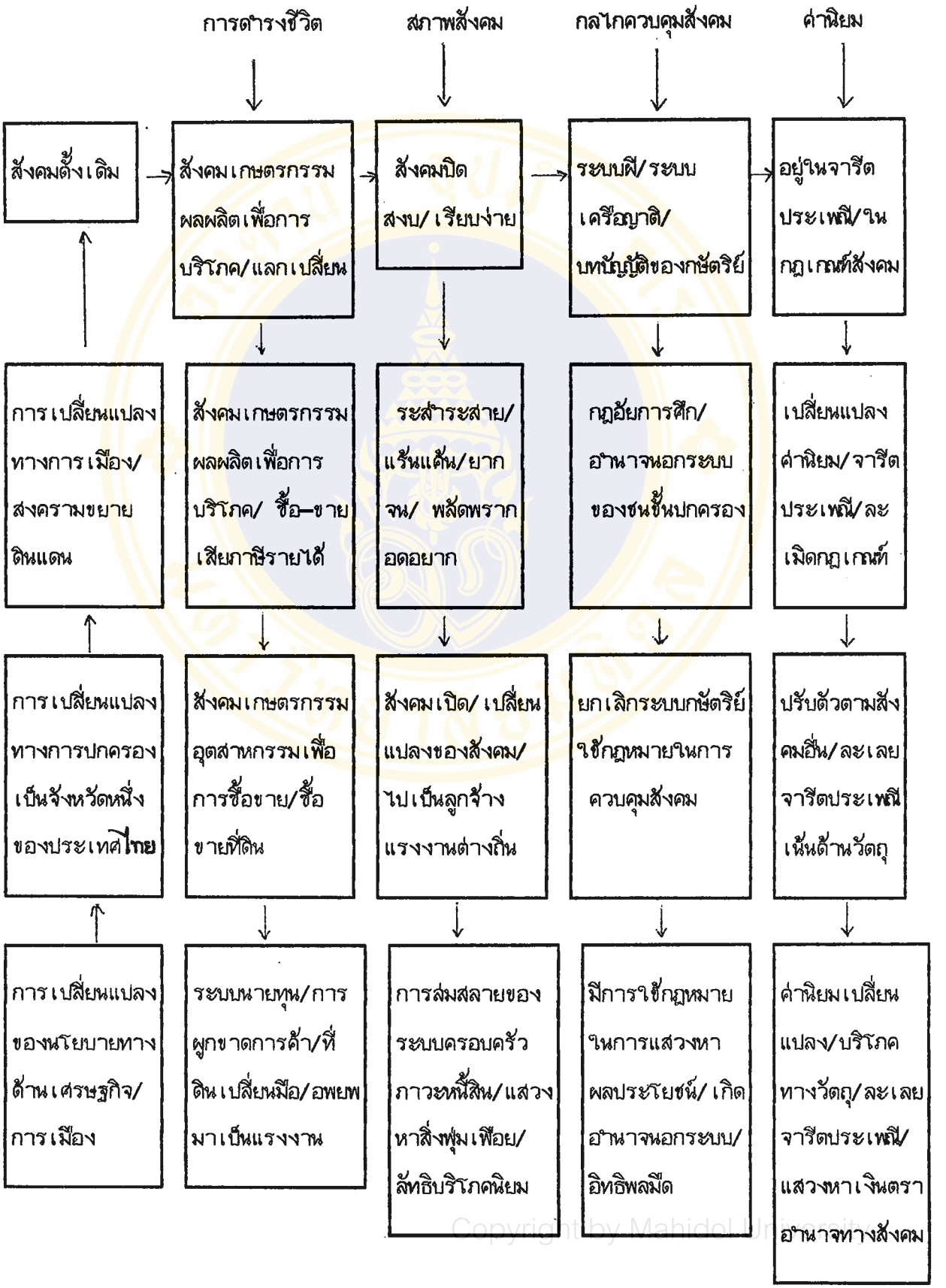
Copyright by Mahidol University

ถูกเปลี่ยนมือไปสู่นายทุน ชาวนาเจ้าของที่ดินต้องเช่าที่ทำนา เกิดความยากจน ปัญหาซ้ำซ้อนหลายอย่างเกิดขึ้นกับคนเมืองในชนบท ประกอบกับการเกิดวิกฤติการณ์น้ำมันขาดแคลนในปี พ.ศ. 2514 ทำให้ชาวบ้านรับปัญหาหนี้สินท่วมตัว อันเป็นสาเหตุหนึ่งของการขายลูกสาวแก่นายทุนเพื่อปลดหนี้สิน เด็กสาวจะถูกนำไปเป็นหญิงบริการ ประกอบกับสังคมเชียงใหม่ถูกเปิดออกสู่สายตาของสังคมอื่นโดยการผลักดันของรัฐบาลไทยที่ใช้เชียงใหม่เป็นจุดขายด้านการท่องเที่ยว ความงามของหญิงเหนือและวัฒนธรรมที่แตกต่างจากคนกรุงเป็นที่เลื่องลือ ทำให้หญิงชาวล้านนาถูกนำไปเป็นสินค้าทางเพศแก่ชาวกรุงและหัวเมืองใหญ่ในภาคกลาง หญิงเหนือถูกล่อลวงไปขายบริการทางเพศมากขึ้น และเป็นที่ต้องการของผู้ชายมากที่สุด ในขณะเดียวกันในเมืองเชียงใหม่เองก็เกิดกิจการทางเพศเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ตามความเจริญเติบโตของเมือง จากเริ่มต้นเป็นสำนักโสเภณี ต่อมามีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการให้บริการทางเพศเป็นไนท์คลับ อาบอบนวด คาเฟ่ คอกเทลเลาจน์ บาร์ จนกระทั่งผู้หญิงเมืองเหนือกลายมาเป็นสินค้าทางเพศที่เป็นที่ต้องการของสถานบริการทั้งในประเทศ และต่างประเทศมากกว่าผู้หญิงจากภาคอื่น ๆ

ปัจจุบันภาพลักษณ์ของประเทศไทยในสายตาชาวต่างประเทศก็คือ เมืองที่อุดมไปด้วยโสเภณี จนมีการจัด Sex Tour มาประเทศไทยเพื่อมาหารสนิยมทางเพศที่ใหม่ ๆ ในเวลาเดียวกันหญิงไทยก็ไปหากินในต่างแดนเพิ่มขึ้นด้วย จนหลายประเทศต้องเข้มงวดต่อการเดินทางของผู้หญิงจากประเทศไทย ช่วงเวลาเดียวกันนี้มีข่าวของโรคติดต่อร้ายแรงที่ติดต่อทางเลือด และเพศสัมพันธ์เกิดขึ้น นั่นคือโรคเอดส์ที่ไม่มียารักษา การแพร่เชื้อส่วนใหญ่พบจากเพศสัมพันธ์มากที่สุด รัฐบาลจึงเข้มงวดกับสถานบริการทางเพศ มีการจับกุมเป็นระยะ ๆ เพื่อจับโสเภณีมากกว่าที่จะจับเจ้าของสถานบริการบางแห่งถูกร้องขอให้เปลี่ยนรูปแบบเพื่อเลี่ยงกฎหมาย แหล่งค้าประเวณีจึงเปลี่ยนรูปแบบอยู่ในกิจการอื่นบังหน้าหลากหลายรูปแบบ ซึ่งแต่ละรูปแบบมีการให้บริการที่แตกต่างกันไป แต่มีจุดมุ่งหมายสุดท้ายแบบเดียวกัน คือการขายบริการทางเพศ รายละเอียดของแหล่งขายบริการทางเพศหลายรูปแบบผู้ศึกษาจะได้กล่าวถึงในบทต่อไป

Copyright by Mahidol University

สรุปการเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิต สภาพสังคม และ ค่านิยมของคนในสังคมล้านนา

Copyright© by Mahidol University

บทที่ 3

แหล่งบริการทางเพศในเขตเมืองเชียงใหม่

การที่ภาพพจน์ของประเทศไทยที่ปรากฏในสายตาของชาวโลกว่าเป็นเมืองที่อุดมไปด้วยโสเภณี จนทำให้รัฐบาลต้องเข้มงวดกับสถานบริการทางเพศ โดยเฉพาะจะเน้นเมืองใหญ่ ๆ ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว การที่เชียงใหม่เป็นเมืองท่องเที่ยวที่มีความสำคัญในภาคเหนือ และเป็นเมืองที่มีชื่อเสียงไปทั่วโลกในด้านความสวยงามของภูมิประเทศ ภูมิอากาศที่เย็นสบาย ศิลปวัฒนธรรมที่สวยงาม และประเพณีอันดีงามที่สืบทอดมาจากอดีต เชียงใหม่จึงถูกเข้มงวดเรื่องภาพพจน์ พร้อมกับการกวดขันแหล่งค้าประเวณี ทำให้แหล่งบริการทางเพศซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมากทั้งในเขตเมือง และเขตรอบนอกเมืองต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบเพื่อหลีกเลี่ยงกฎหมาย รูปแบบของสถานบริการทางเพศจึงมีทั้งแอบแฝงและเปิดเผย การขายบริการทางเพศเปิดบริการทั้งเวลากลางวัน และกลางคืน การขยายตัวทางเศรษฐกิจด้านการท่องเที่ยวมีผลทำให้ธุรกิจทางเพศเจริญเติบโต ทิศทางของธุรกิจประเภทนี้จึงเป็นไปในลักษณะที่แอบแฝงอยู่ในกิจการอื่นมากขึ้น จากการสำรวจแหล่งบริการทางเพศในเขตเมืองเชียงใหม่เมื่อ วันที่ 1 - 12 กรกฎาคม พ.ศ. 2536 เท่าที่สามารถเข้าไปสำรวจได้สามารถแยกแยะรูปแบบ และแยกประเภทของการขายบริการได้ตาม ตารางที่ 6

Copyright by Mahidol University

ตารางที่ 6 แหล่งแพร่เชื้อกามโรคและจำนวนโสเภณีในเขตเมืองเชียงใหม่ ปี 2536

ลำดับ	ประเภทแหล่งบริการที่เข้าสำรวจ	แหล่งบริการทางเพศตรง		แหล่งบริการทางเพศแอบแฝง	
		แห่ง	คน	แห่ง	คน
1	สำนักค้าประเวณี	102	873	-	-
2	โรงแรม	-	-	1	8
3	บาร์เบียร์	-	-	8	71
4	บาร์เกย์	-	-	11	170
5	บาร์อโกโก้	-	-	4	39
6	ไนท์คลับ	-	-	2	72
7	คาราโอเกะ	-	-	24	351
8	คอกเทลเลาจน์	-	-	11	71
9	อาบ อบ นวด	-	-	6	261
10	นวดแผนโบราณ	-	-	8	296
11	คาเฟ่	1	19	18	152
12	ร้านอาหาร/สวนอาหาร	13	80	20	159

ที่มา : จากการสำรวจแหล่งแพร่เชื้อกามโรคและโสเภณีในเขตรับผิดชอบของศูนย์กามโรคและโรคเอดส์เขต 10 เชียงใหม่ เมื่อวันที่ 1 - 12 กรกฎาคม 2536

จากตารางจะพบว่าการขายบริการทางเพศมักจะดำเนินกิจการในรูปแบบที่แอบแฝงมากกว่าเปิดเผย รูปแบบต่าง ๆ ที่สามารถสำรวจได้พบว่า คาราโอเกะ และคาเฟ่ เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วทั้งจำนวนสถานที่และจำนวนหญิงบริการ การพัฒนารูปแบบจากสำนักโสเภณีมาเป็นคาเฟ่ และ

Copyright by Mahidol University

คาราโอเกะโดยมีจุดประสงค์เพื่อหลีกเลี่ยงต่อกฎหมาย และยกระดับตนเองให้ดูสูงกว่าสำนักโสเภณี สถานบริการทางเพศดังกล่าวเป็นแหล่งแพร่โรคที่มีความสำคัญรองลงมาจากสำนักโสเภณี อย่างไรก็ตามยังมีแหล่งขายบริการทางเพศอีกรูปแบบหนึ่งที่ตกสำรวจซึ่งจะเป็นแหล่งแพร่เชื้อเอดส์ที่สำคัญในอนาคต เพราะได้รับความนิยมจากลูกค้าระดับผู้ใช้แรงงานที่มีรายได้น้อย สถานบริการรูปแบบนี้รู้จักกันในนามของศาลายาดอง รูปแบบการขายบริการทั้งหมดที่กล่าวมาเป็นที่นิยมอย่างมากในหมู่ชายนักเที่ยวระดับต่าง ๆ และเป็นแหล่งแพร่โรคเอดส์ที่กำลังเป็นปัญหาอยู่ในปัจจุบัน การศึกษาลักษณะการดำเนินธุรกิจทางเพศรูปแบบต่าง ๆ จะทำให้เข้าใจถึงกระบวนการเข้าสู่ธุรกิจเพศพาณิชย์ การปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินงานเพื่อหลีกเลี่ยงกฎหมาย ทำให้มองเห็นถึงวิถีชีวิต สภาพการทำงาน และค่านิยมในอาชีพของหญิงบริการทางเพศ อันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องในการแสวงหาแนวทางแก้ไขปัญหานี้ต่อไป

เนื่องจากธุรกิจทางเพศในจังหวัดเชียงใหม่มีมากมายหลายประเภท ทำให้ไม่สามารถศึกษาธุรกิจทางเพศทั้งหมดได้เพราะมีข้อจำกัดในการศึกษาหลายด้าน ผู้ศึกษาจึงเลือกศึกษารูปแบบการขายบริการทางเพศเพียง 4 รูปแบบ คือ สำนักโสเภณี คาเฟ่ คาราโอเกะ และศาลายาดอง จากนั้นจึงจะกล่าวถึงกระบวนการค้าหญิง และสภาพชีวิตของหญิงขายบริการในบทต่อไป ดังนั้นในบทนี้จึงเป็นการกล่าวถึงรายละเอียดเกี่ยวกับลักษณะการดำเนินธุรกิจทางเพศ 4 รูปแบบดังกล่าวในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

3.1 สำนักโสเภณี (ซ่อง)

ซ่องโสเภณีเป็นรูปแบบของการบริการทางเพศที่มีมาดั้งเดิม ผู้ที่เข้ามาเที่ยวมีจุดประสงค์เดียว คือการซื้อบริการทางเพศ ผู้ขายตั้งใจที่จะขายบริการเป็นหลัก ซ่องจึงมักจะตั้งอยู่ในเขตชุมชนที่มีการค้าขายสินค้า มีผู้คนจำนวนมากมาจับจ่าย หลังตลาดเป็นทำเลที่ดีในการตั้งซ่อง จึงมักจะพบซ่องจำนวนมากตั้งอยู่ แหล่งการค้าขายในอดีตมักจะตั้งอยู่ใกล้แม่น้ำ ลำคลอง และย่านชุมชนเพราะการคมนาคมในสมัยโบราณใช้ทางแม่น้ำเป็นหลัก ทางบกจะเป็นการค้าขายสินค้าแห้งจำพวกเสื้อผ้า เครื่องปั้นดินเผา มีด ถ้วยชาม ที่พ่อค้าต่างถิ่นนำมาขาย ย่านการค้าในอดีตของชาวเมืองเชียงใหม่ที่คึกคักจะมีอยู่ 2 – 3 แห่ง ได้แก่ ย่านราชวงศ์จะขายสินค้าสด พวกผัก เนื้อสัตว์ และของบริโภคเป็นส่วนใหญ่ สินค้าจะมาทางเรือโดยใช้แม่น้ำแม่ข่า เรือสามารถล่องเข้ามาใน

Copyright by Mahidol University

เมืองเชียงใหม่ผ่านย่านที่สำคัญ เช่น มะขามเตี้ย (บริเวณไนท์บาซ่า) ท่าแพ ลอยเคราะห์ กำแพงดิน ไปจนถึงป่าแดด ต่อมาจึงย้ายมาตั้งที่ตลาดวโรรสหรือเรียกว่า "ข่วงเมรุ" เพราะบริเวณนี้เคยใช้เป็นที่ถวายพระเพลิงเจ้าผู้ครองนครเชียงใหม่ ส่วนย่านท่าแพจะขายสินค้าแห้งจำพวกเครื่องใช้ และเครื่องนุ่งห่ม พ่อค้าจะเป็นชาวพม่า ชาวต่องสู่ ร้านค้าจะอยู่สองฟากถนนท่าแพตั้งแต่สี่แยกอุปคุตไปจนถึงวัดแสนฝาง ทุกย่านการค้าที่กล่าวมาจึงเป็นแหล่งที่ตั้งของสำนักโสเภณีจำนวนมาก เข้าใจว่าเมื่อแรกตั้งจุดประสงค์น่าจะบริการพ่อค้าเร่ต่างถิ่นที่เข้ามาค้าขาย เนื่องจากพ่อค้าเหล่านี้จะขนสินค้ามาขายนานเป็นแรมเดือนจนกว่าจะถึงฤดูทำนาจึงกลับ พ่อค้าส่วนใหญ่เป็นผู้ชายและมิได้นำครอบครัวมาด้วย เมื่อจากบ้านมานานจึงเป็นธรรมดาที่ต้องแสวงหาความสุขทางเพศ สำนักโสเภณีแห่งแรกในเชียงใหม่เกิดขึ้นโดยคนต่างถิ่น ชื่อ นางตาด หรือตาบ ได้นำหญิงโสเภณีจากสำเพ็งมาขายบริการ การเปิดกิจการค้าประเวณีตรงกับสมัยพระเจ้าอินทวิชยานนท์ เจ้าผู้ครองนครเชียงใหม่ลำดับที่ 7 ในราชวงศ์เจ้าเจ็ดตน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อบริการลูกค้าที่เป็นลูกจ้างทำไม้บริษัทฝรั่ง เมื่อแรกตั้งได้รับการรังเกียจจากชาวเชียงใหม่ มีการต่อต้านโดยใช้ก้อนอิฐขว้างปาหญิงบริการ และทำเป็น "ค่าว" (กลอน) ประจาน แต่กิจการค้าประเวณีกลับกลายเป็นที่ต้องการทั้งจากพ่อค้าเร่ ลูกจ้างทำไม้ของบริษัทประเทศอังกฤษ แม้แต่คนเมืองเหนือเองก็นิยมมาใช้บริการ จนนางตาบต้องสรรหาหญิงเหนือมาให้บริการเพิ่มขึ้น อาชีพนี้สร้างความร่ำรวยให้กับเจ้าของสำนัก และตัวหญิงบริการในเวลาไม่นานจึงมีผู้อื่นเปิดขายบริการทางเพศเพิ่มขึ้นทั้งตั้งเป็นสำนัก (ซ่อง) และหากินเป็นอิสระ ความรังเกียจชิงชังของชาวบ้านแต่เดิมเริ่มลดน้อยลง จนในที่สุดพ่อแม่กลับนิยมที่จะให้ลูกสาวมาประกอบอาชีพนี้เพียงมองแต่ตัวเงินที่จะได้รับเท่านั้น ชื่อเสียงของสาวเหนือจึงเป็นที่รู้จักกันทั่วไป กลายเป็นสินค้าทางเพศที่เป็นที่ต้องการของตลาด และในปัจจุบันสาวเหนือก็กลายเป็นส่วนสำคัญที่สุดของธุรกิจทางเพศ แหล่งสำนักโสเภณีในเขตเมืองเชียงใหม่นั้นจะขอกล่าวตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบันอย่างละเอียดตามลำดับ

3.1.1 แหล่งสำนักโสเภณีในอดีต

แหล่งที่ตั้งสำนักโสเภณีในเชียงใหม่มีกระจัดกระจายเกือบทุกจุดของเมืองที่มีย่านการค้า แต่ที่รู้จักกันแพร่หลายในหมู่นักเที่ยวในอดีตมีดังนี้

Copyright by Mahidol University

3.1.1.1 ย่านกำแพงดิน

ดินที่เหลือจากการขุดคูเมืองรอบเวียงในสมัยสร้างเมืองเชียงใหม่ ถูกนำมาสร้างเป็นกำแพงเมืองชั้นนอกเพื่อความมั่นคงจากการถูกรุกราน (ชุม ณ บางช้าง 2533: 160-161) แนวกำแพงเมืองชั้นนอกบางส่วนจะอยู่ขนานไปกับแนวฝั่งแม่น้ำแม่ข่า ต่อมาได้มีพวกเร่ร่อนมาปลูกกระท่อมอยู่นอกกำแพงชายแม่น้ำตรงบริเวณหลังตลาดท่าแพตลอดสองข้างแนวแม่น้ำแม่ข่า โดยยึดอาชีพขอทานเพราะอยู่ใกล้ตลาดท่าแพ และตลาดวโรรส ต่อมาเมื่อมีลูกหลานเพิ่มขึ้นมีการบุกรุกสร้างที่อยู่อาศัย อาชีพขอทานรายได้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย ลูกหลานขอทานเหล่านั้นจึงเริ่มขายบริการทางเพศแก่พ่อค้าเร่และชายทั่วไป อาชีพนี้ทำให้ความเป็นอยู่ของครอบครัวดีขึ้นจึงทำให้เกิดความนิยมอย่างรวดเร็ว แทบทุกบ้านจึงมีอาชีพขายบริการทางเพศแทนการเร่ร่อนขอทาน มีการปลูกบ้านที่พักถาวรขึ้น แต่การหากินยังเป็นอิสระแล้วแต่ใครจะหาลูกค้าได้ ต่อมาเริ่มแม่เล้าเข้ามาจัดการดูแลโดยตั้งเป็นสำนักขึ้น แม่เล้าจะถูกเรียกว่าแม่ สำนักโสเภณีจะอยู่บริเวณสองฟากของแม่น้ำแม่ข่า (ตั้งแต่วัดแสนฝางเรื่อยมาจนไปจรดชุมชนระแกง) ทั้งด้านเหนือ และด้านใต้ของถนนกำแพงดินในปัจจุบัน เมื่อประมาณ 40 ปีมานี้ซ่องที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักคือซ่องแม่ตุ๊ และแม่เล็ก เนื่องจากอัธยาศัยดี และเด็ก ๆ หน้าตาสวยงาม บริการประทับใจ (ปัจจุบันได้เลิกกิจการแล้ว และบริเวณนี้ได้ปลูกเป็นตึกแถว) ลักษณะของซ่องจะเป็นบ้านไม้ชั้นเดียวหลังคามุงด้วยไม้สักแผ่น ๆ บางหลังมุงด้วยใบตองตึงปลูกติด ๆ กัน ฝาบ้านทำด้วยไม้ไผ่ขัดแตะ บางหลังเป็นกระท่อมปลูกคล่อมพื้นดิน มีแคร่ไม้ไผ่สำหรับรับแขก ชายนักเที่ยวสามารถเดินเข้าบ้านหลังนี้ทะลุไปบ้านหลังอื่น ๆ ได้ตามความพอใจเพื่อเลือกหญิงบริการ ส่วนใหญ่หญิงบริการจะมีอายุ 20 ปีขึ้นไป หากอายุน้อยจะไม่เป็นที่นิยมของลูกค้าโดยให้เหตุผลว่า "เด็กเกินไปนอนด้วยเอายาก คนมีอายุมักเคยงานคล่องตัวดีเดี๋ยวก็เสร็จ" (สัมภาษณ์กลุ่มชายนักเที่ยว) หญิงที่มาขายบริการส่วนใหญ่เป็นคนเหนือ มีชาวอีสานบ้าง แต่ไม่มีชาวเขาหรือชาวต่างชาติ บางซ่องจะเปิดบริการเฉพาะเวลากลางวัน บางแห่งก็เปิดบริการเฉพาะเวลากลางคืน ผู้ที่มาใช้บริการเวลากลางวันส่วนหนึ่งจะเป็นข้าราชการ มักแวะมาเที่ยวในช่วงพักกลางวันโดยกล่าวว่า "กินของคาวแล้ว ก็มาหาของหวานกินซะหน่อยจะได้ครบสูตร บางทีก็มาเดินดูเพลินดี เข้าบ้านโน้น ออกบ้านนี้ไม่มีใครว่าอะไร" (สัมภาษณ์ชายนักเที่ยว) การเลือกหญิงบริการเมื่อพอใจก็ตกลงราคากัน ราคาทั่วไปถ้าชั่วคราว 10 บาท เด็กใหม่ 30 บาท ถ้าค้างคืนราคา 100 - 300 บาท จ่ายเงินก่อนขึ้นห้องโดยให้กับหญิงบริการ

Copyright by Mahidol University

รายนั้น หญิงบริการจะนำเงินไปฝากแม่เล้า บางคนไม่รู้จะเลือกหญิงบริการคนไหนดีจะมีคนเชียร์แขกมาแนะนำหญิงบริการแต่ละคนด้วยถ้อยคำที่ตรงไปตรงมา และถึงใจที่ไม่อาจกล่าวในที่นี้ได้ ชายที่มาเที่ยวส่วนใหญ่จะตั้งใจมาซื้อบริการทางเพศ ย่านกำแพงดินนี้มีชื่อเสียงโด่งดังจนมีคำพูดติดปากนักท่องเที่ยวว่า "จะถึงเชียงใหม่ต้อง เที่ยวกำแพงดิน กินข้าวซอย"

3.1.1.2 ย่านลอยเคราะห์

ย่านลอยเคราะห์เป็นอีกแหล่งหนึ่งที่มีชื่อเป็นที่รู้จักของนักเที่ยว บริเวณนี้เป็นแหล่งชุมชนแออัด ส่วนหนึ่งเป็นที่ราชพัสดุจึงมีคนมาเช่าที่แล้วปลูกบ้านให้คนอื่นเช่าต่อ ลักษณะบ้านจะเป็นบ้านไม้ใต้ถุนสูงจากพื้นดินประมาณ 1 เมตร ทางเดินเข้าจะเป็นพื้นไม้กระดาน บางซอยจะเป็นบ้านไม้ใต้ถุนสูงแบบบ้านของชาวเหนือทั่วไป บ้านจะปลูกอยู่ติด ๆ กัน ส่วนหนึ่งจะมีผู้มาเช่าเปิดเป็นสำนักโสเภณีและเปิดขายบริการทั้งกลางวันและกลางคืน หญิงที่มาขายบริการส่วนใหญ่มีอายุและผ่านการมีครอบครัวมาแล้วมาทำงานหารายได้พิเศษ จึงเรียกว่าซ่องประเภทนี้ว่า "ซ่องแม่บ้าน" หญิงบริการเหล่านี้มีวิธีเรียกร้องความสนใจจากแขกด้วยการส่งเสียงเจี้ยวจ้าว เวลากลางวันจะแก้ผ้าอาบน้ำ (จากตุ่มใส่น้ำ) ที่บริเวณหลังบ้านกันเป็นกลุ่ม แต่งตัวด้วยเสื้อผ้าสีฉูดฉาด บางซ่องจะมีพ่อเล้าคอยควบคุม และเปิดขายบริการทั้งกลางวันและกลางคืน มีการกักขังทารุณหญิงบริการ มีการตบตีหญิงบริการหากขึ้นห้องกับแขกนาน ซ่องย่านลอยเคราะห์นี้จำนวนหนึ่งเลิกกิจการแล้ว และมีการขายที่ดินสร้างเป็นโรงแรมขึ้นหนึ่งในปัจจุบัน (โรงแรมแม่ปิง) ส่วนบริเวณข้างศูนย์วัณโรคเขต 10 ยังมีบางบ้านเปิดขายบริการอยู่ บางบ้านเป็นที่อยู่ของกระเทยที่หากินโดยการจับฝรั่งนักท่องเที่ยว บางย่านทางราชการปรับปรุงพื้นที่เป็นที่อยู่อาศัยโดยผู้อยู่ต้องเสียค่าเช่าที่ดินแก่ราชพัสดุ บางบ้านเปิดเป็นคาเฟ่

3.1.1.3 ย่านมะขามเตี้ย

บริเวณไนท์บาซ่าในปัจจุบันแต่เดิมเป็นตลาดการค้าแห่งหนึ่ง หลังตลาดสองฟากถนนจะมีต้นมะขามปลูกโดยทั่วไป เป็นอีกจุดหนึ่งที่เป็นแหล่งขายบริการทางเพศ มีซ่องโสเภณีเป็นจำนวนมากตั้งอยู่บริเวณสองฟากของต้นถนนช้างคลานถึงบริเวณไปจนถึงถนนท่าแพ เรียกบริเวณนี้ว่า มะขามเตี้ย

3.1.1.4 ย่านต้นโพธิ์

ย่านนี้จะอยู่บริเวณแม่น้ำแม่ข่า ตรงตลาดราชวงศ์ แหล่งนี้มีซ่องโสเภณีหลายซ่องตั้งอยู่สองฟากของแม่ข่า ลักษณะเป็นบ้านไม้ชั้นเดียวบ้าง สองชั้นบ้าง เปิดขายบริการแก่พ่อค้า และ

Copyright by Mahidol University

ลูกค้าที่มาซื้อขายสินค้า โสเภณีย่านนี้เป็นที่รู้จักกันดีในสมัยก่อนพอ ๆ กับกำแพงดิน พ่อค้าบางคนกลายเป็นขาประจำของที่นี่ สามารถค้างคืนได้ ปัจจุบันแหล่งนี้ยังมีซ่องอยู่บ้างแต่ไม่เปิดเผย ส่วนหนึ่งเปลี่ยนรูปแบบเป็นคาเฟ่ และโรงแรมม่านรูด โดยคนต่างถิ่นมาเช่าที่เปิดดำเนินกิจการ จากบ้านไม้ย้ายมาอยู่ตึกแถว บริเวณนี้ยังพอมีต้นโพธิ์ให้เห็นอยู่

3.1.1.5 ย่านสถานีรถไฟ

สำนักโสเภณีบริเวณหลังสถานีรถไฟเชียงใหม่ส่วนใหญ่อยู่หลังไปรษณีย์สันป่าข่อย เป็นซ่องแม่บ้าน โดยหญิงที่มาประกอบอาชีพมักจะมีครอบครัวแล้วมาหารายได้พิเศษ หญิงโสเภณีจะมีอายุมากเกิน 25 ปีขึ้นไป บางคนมีอายุประมาณ 40 ปีก็ยังมาขายบริการ (สัมภาษณ์ชายนักเที่ยวในอดีต) แต่งกายด้วยผ้าถุงเดินหิ้วถุงกระดาษมาทำงานตอนเช้า เวลาเย็นก็กลับบ้าน ราคาค่าบริการ 10 บาท (ราคาเมื่อประมาณ 30 ปีมาแล้ว) แต่เดิมเมื่อทางรถไฟเปิดบริการเดินรถมาถึงเชียงใหม่ บริเวณนี้มีสำนักโสเภณีหลายแห่ง ลักษณะเป็นบ้านไม้ มีคนคอยดูแลบ้านแทนเจ้าของ หญิงบริการเป็นแม่บ้านมาหารายได้พิเศษ โดยมาขอใช้สถานที่สำหรับให้บริการทางเพศแก่ลูกค้า แต่ละซ่องจะมีหญิงบริการหมุนเวียนกันบ่อย ชายที่มาซื้อบริการนอกจากเป็นชายทั่วไป และนักท่องเที่ยวแล้ว ยังเป็นแหล่งที่ข้าราชการของการรถไฟ ไปรษณีย์ และข้าราชการจากหน่วยงานอื่น ๆ ที่มาติดต่อกับไปรษณีย์นิยมมาใช้บริการภายหลังจากติดต่อราชการเรียบร้อยแล้ว โดยกล่าวว่า "มาส่งจดหมายเสร็จก็รวดมาแอ่วซะหน่อยแล้วค่อยกลับไปทำงาน" หญิงบริการที่นี่จะมีอายุ 25 ปีขึ้นไปจนถึง อายุ 40 ปี ดังนั้นกลุ่มนักเที่ยวแหล่งนี้จึงมักมีงานประจำแล้วมิใช่กลุ่มวัยรุ่น ต่อมาค่อย ๆ เลิกกิจการเหลือเพียง 1 - 2 แห่งเท่านั้นในปัจจุบัน

3.1.2 แหล่งสำนักโสเภณีในปัจจุบัน

สำนักโสเภณีในปัจจุบันเพิ่มจำนวนมากขึ้นและพัฒนารูปแบบการขายบริการไปบางส่วน มีคนจากต่างถิ่นมาเช่าที่ดินและปรับปรุงสถานที่ให้ดูทันสมัยขึ้น มีการแข่งกันกันโดยการนำหญิงต่างชาติ และหญิงชาวเขามาขายบริการ อายุของหญิงบริการจะน้อยลง แหล่งขายบริการทางเพศที่เป็นที่รู้จักในหมู่ชายนักเที่ยวในปัจจุบันมีดังนี้

3.1.2.1 ย่านกำแพงดินเหนือและกำแพงดินใต้

สำนักโสเภณีบริเวณนี้เป็นที่รู้จักของคนทั่วไปมาตั้งแต่อดีตจนปัจจุบัน เป็นแหล่งที่ชาย

Copyright by Mahidol University

นักเที่ยวทั้งคนเมือง และคนต่างถิ่นยังนิยมมาซื้อบริการ สภาพสถานักเดิมถูกปรับปรุงและติดป้ายชื่อเป็นคาเฟ่ แต่การขายบริการยังเป็นรูปแบบเดิม กิจการเปลี่ยนมือจากเจ้าของที่เป็นคนเหนือมาเป็นคนต่างถิ่นโดยการมาเช่าเป็นรายปี มีการแข่งขันโดยนำหญิงที่มีอายุน้อยมาให้บริการ และนำหญิงไทยใหญ่ พม่า ยูนนาน ชาวเขา มาขายบริการ ย่านนี้กลุ่มนักเที่ยวส่วนใหญ่จะเป็นเด็กหนุ่มที่มีรายได้ไม่สูงนักมาเที่ยว โดยจะมากันเป็นกลุ่ม ๆ และยังเป็นแหล่งที่ชายชาวเขาเผ่าต่าง ๆ นิยมมาซื้อบริการทางเพศด้วย มีการเปิดขายบริการทั้งเวลากลางวัน และกลางคืน

3.1.2.2 ย่านหลังสมาคมธรรมศาสตร์

สถานักโสเภณีย่านนี้จะเปิดขายบริการเฉพาะเวลากลางวัน หญิงบริการมีอายุมาก บางคนมีสามี และลูกแล้วมาหารายได้พิเศษ สถานักโสเภณีย่านนี้จึงถูกเรียกว่า "ซ่องแม่บ้าน" และรู้จักกันดีในหมู่นักเที่ยวในชื่อ "ซ่องวัดโลก" ราคาค่าบริการค่อนข้างถูก จึงมักเป็นแหล่งที่ผู้ใช้แรงงานที่มีรายได้น้อย และชายสูงอายุจากอำเภอรอบนอกมาซื้อบริการ

3.1.2.3 ย่านสันติธรรม

สถานักโสเภณีย่านนี้อยู่ใกล้กับสถานีขนส่งช้างเผือก ซึ่งเป็นที่จอดรถโดยสารสำหรับผู้ที่จะเดินทางไปอำเภอต่าง ๆ ของจังหวัดเชียงใหม่ ย่านนี้จึงคึกคักไปด้วยสถานบริการหลายรูปแบบ ได้แก่ สถานักโสเภณีที่ผู้ซื้อบริการต้องใช้โรงแรมม่านรูดใกล้เคียงเป็นที่ให้บริการ คาเฟ่ที่มีห้องสำหรับให้บริการทางเพศอยู่ภายใน บาร์เกย์สำหรับบริการแก่ชายที่มีรสนิยมเพศเดียวกัน ศาลายาดองที่จัดรูปแบบคล้ายร้านอาหารโดยเด็กเสิร์ฟขายบริการทางเพศ เป็นที่ตั้งของโรงแรมม่านรูด และห้องเช่า

3.1.2.4 ย่านหายยา

แหล่งนี้เคยเป็นแหล่งที่มีชื่อเสียงในการทำเครื่องเงิน จึงมีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศมาเที่ยว บ้านเรือนบริเวณนี้ยังมีเรือนไม้แบบดั้งเดิมของชาวล้านนาอยู่มาก สภาพทั่วไปจึงยังให้ความรู้สึกที่เป็นหมู่บ้านชาวเหนือในอดีตที่อยู่กลางใจเมือง จึงมีผู้สนใจดัดแปลงบ้านแบบคนเมืองเป็นที่ขายบริการทางเพศ ทั้งเป็นบาร์เกย์ นางทางโทรศัพท์ ซ่องโสเภณี และบ้านโสเภณีชาย

3.1.2.5 ย่านต้นโพธิ์

ย่านนี้เคยเป็นแหล่งขายบริการที่เป็นที่รู้จักกันดีมาตั้งแต่อดีต เนื่องจากเป็นตลาดสดที่สำคัญ ปัจจุบันตลาดสดได้ย้ายมาอยู่ที่ตลาดวโรรส ความพลุกพล่านของผู้คนที่มาซื้อ-ขายสินค้าได้ลดลง ทำให้ซ่องโสเภณีค่อย ๆ ปิดกิจการลงจนเหลือเพียงไม่กี่แห่ง บางแห่งได้สร้างเป็นตึกแถวและมีคนต่าง

Copyright by Mahidol University

ลิ่นมาเช่าเปิดบริการเป็นคาเฟ่ มีการเปิดเป็นโรงแรมม่านรูดเพื่อบริการนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ลูกค้าที่มาใช้บริการย่านนี้จึงมีทั้งชาวต่างประเทศ และ คนไทย ชาวต่างประเทศมักจะมีนายหน้าพามาเป็นกลุ่มโดยได้รับเปอร์เซนต์จากเจ้าของกิจการ

3.1.2.6 ย่านไนท์บาซ่า

ย่านนี้เป็นแหล่งธุรกิจการค้าที่สำคัญที่สุดในเชียงใหม่ เป็นแหล่งที่นักท่องเที่ยวทั่วโลกมาจับจ่ายสินค้า จึงเป็นที่ตั้งของโรงแรม ร้านอาหาร ร้านขายของ ห้างสรรพสินค้า ธุรกิจทางเพศจึงเป็นสิ่งที่นักท่องเที่ยวบางกลุ่มต้องการ กลุ่มคนเหล่านี้มีฐานะการเงินดีที่จะซื้อบริการได้ แหล่งบริการทางเพศย่านนี้จึงตั้งขึ้นมาสำหรับบริการลูกค้าที่มีระดับโดยเน้นชาวต่างชาติมากกว่าชาวไทย จึงเป็นที่ตั้งของบาร์เปียร์ ค็อกเทลเลาจน์ ดิสโก้เทค ผับ และ คาราโอเกะ

ปัจจุบันเชียงใหม่เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญที่สุดในภาคเหนือของประเทศไทย เมืองจึงมีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว มีการก่อสร้างอาคาร ร้านค้า ที่พักอาศัย โรงแรม ความเจริญรุดหน้าทางเศรษฐกิจการท่องเที่ยวส่งผลให้เกิดธุรกิจทางเพศตามมาด้วย มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการขายบริการหลายรูปแบบเพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการของลูกค้าระดับต่าง ๆ ซึ่งผู้ศึกษาจะขอกล่าวโดยจำแนกตามระดับของสถานบริการแต่ละประเภทดังต่อไปนี้

3.1.3 รูปแบบของสำนักโสเภณี

สำนักโสเภณีในปัจจุบันจำแนกการขายบริการออกเป็น 3 รูปแบบดังนี้

3.1.3.1 สำนักโสเภณีที่มีหญิงบริการอยู่ประจำ มีการให้บริการทางเพศภายในสำนัก

3.1.3.2 สำนักโสเภณีที่มีหญิงบริการอยู่ประจำแต่ไม่มีการให้บริการทางเพศภายในสำนัก

3.1.3.3 สำนักโสเภณีที่ไม่มีหญิงบริการอยู่ประจำ แต่มีการให้บริการทางเพศภายในสำนัก

เนื่องจากสำนักโสเภณีทั้ง 3 ประเภท มีสภาพทั่วไป และลักษณะการให้บริการที่แตกต่างกัน จึงขออธิบายรายละเอียดแต่ละประเภท เพื่อทำให้เกิดความเข้าใจในแต่ละรูปแบบตามลำดับดังนี้

Copyright by Mahidol University

ก. สภาพทั่วไป

3.1.3.1 สำนักโสเภณีที่มีหญิงบริการอยู่ประจำและมีการให้บริการทางเพศภายในสำนัก

สำนักโสเภณีหรือซ่องประเภทนี้ จะแบ่งพื้นที่ของบ้านออกเป็นสามส่วนดังนี้

- **ส่วนที่หนึ่ง** เป็นที่นั่งของหญิงบริการโดยทำเป็นห้องกระจก บางแห่งติดเครื่องปรับอากาศ บางแห่งติดพัดลม กระจกของห้องจะใส ภายในติดไฟสีนวลเพื่อทำให้ผิวพรรณผุดผ่องและทำให้หญิงบริการดูสวยงามขึ้น พื้นห้องจะทำที่นั่งแบบขั้นบันไดลดหลั่นลงมา โดยหญิงบริการจะนั่งอยู่ตามขั้นบันไดดังกล่าว บริเวณหน้าอกจะมีป้ายพลาสติคสีต่าง ๆ ติดอยู่ สีของป้ายคือการบอกถึงค่าตัวหญิงบริการ เด็กใหม่มักจะไม่มีป้ายและจะนั่งอยู่ขั้นล่างสุด ถัดขึ้นไปจะติดป้ายขาว น้ำเงิน และแดง ตามลำดับ สีของป้ายแต่ละสำนักจะกำหนดขึ้นมาเอง ราคาค่าตัวของหญิงบริการจะลดหลั่นกันไปตามแถวนั่ง ถ้าเป็นแถวหลังสุดราคาจะต่ำสุด ในตู้จะติดเครื่องสำหรับเรียกหญิงบริการเมื่อแขกต้องการ และบางแห่งจะมีโทรทัศน์ตั้งไว้ในตู้กระจกให้หญิงบริการดูแก้เหงาในระหว่างนั่งรอลูกค้าเลือก บรรยากาศในตู้จะอับเนื่องสภาพห้องที่เล็กเกินไปสำหรับการที่คนหลายคนเข้าไปนั่งเบียดกันอยู่

- **ส่วนที่สอง** เป็นที่นั่งสำหรับแขกที่มาเที่ยว อาจทำเป็นเก้าอี้ม้านั่งยาว หรือทำเป็นเคาน์เตอร์บาร์เหล้าขึ้นอยู่กับสภาพของซ่อง บางแห่งจะตั้งโต๊ะและเก้าอี้พร้อมทั้งมีการขายเครื่องดื่มให้แขกที่นั่งรอ โดยขายแต่น้ำไม่มีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แขกที่มาซื้อบริการไม่จำเป็นต้องสั่งเครื่องดื่มก็ได้ บริเวณนี้จะสร้างบรรยากาศด้วยแสงไฟที่สลัว ตกแต่งฝาผนังด้วยภาพผู้หญิงโป๊ เปลือยท่าทางยั่วยวน บางแห่งติดไฟหลากสีตั้งแต่หน้าประตูบ้านจนถึงห้องโถงที่นั่งเลือกสาว อาจมีการสร้างบรรยากาศด้วยตู้เพลงหยอดเหรียญ ขึ้นอยู่กับเจ้าของสำนักนั้นจะสร้างบรรยากาศเชิญชวน จากบริเวณส่วนที่หนึ่งและส่วนที่สองนี้จะถูกแบ่งกั้นจากส่วนที่สามด้วยประตู

- **ส่วนที่สาม** คือเป็นที่ลับเฉพาะที่ใช้สำหรับให้บริการทางเพศแก่แขก ประตูนี้จะปิดไว้เสมอกันสายตาจากคนนอก ถ้าเปิดก็มักจะมีม่านกั้น ภายในส่วนที่สามจะแบ่งซอยเป็นห้องเล็ก ๆ ขนาดประมาณ 2 x 2 เมตรด้วยฝาไม้อัดทึบไม่มีหน้าต่าง ใช้เป็นห้องนอนของหญิงบริการและเป็นห้องให้บริการแก่ลูกค้าของหญิงบริการนั้น สภาพภายในห้องจะมีเตียงเล็ก ๆ ใช้สำหรับหญิงบริการนอนและรับแขก โต๊ะเล็ก ๆ วางของใช้ เครื่องสำอาง ตู้พลาสติคใส่เสื้อผ้า ตะกร้าใส่เสื้อผ้า และผ้าเช็ดตัวที่ใช้แล้ว และของใช้อื่น ๆ ที่จำเป็น ฝาผนังห้องมักจะติดโปสเตอร์ภาพดาราชายที่ชื่นชอบ การสร้างบรรยากาศ การรักษาความสะอาดภายในห้องขึ้นอยู่กับหญิงเจ้าของห้อง และความเข้มงวด

Copyright by Mahidol University

ของเจ้าของสำนัก ซึ่งส่วนใหญ่จะเน้นถึงความสะอาดของผ้าปูที่นอน หญิงบริการบางคนอาจรับแขกมากจนไม่มีเวลาที่จะเปลี่ยนผ้าปูที่นอนเลยตลอดทั้งคืนแม้จะเลอะเทอะด้วยคราบต่าง ๆ ในห้องไม่มีแม้แต่พัดลมที่จะช่วยระบาย อากาศจึงอับทึบ และร้อน ส่วนห้องน้ำจะอยู่รวมกันแยกจากห้องนอนและมักจะสร้างแยกจากห้องส้วมเพื่อจะได้ไม่ต้องรอหากต้องชำระล้างภายหลังจากให้บริการลูกค้า เพื่อเป็นการทำเวลาในการรับแขกในแต่ละคืน ห้องน้ำจึงมีหลายห้อง ถ้าห้องรับแขกมีสองชั้นจะมีห้องน้ำอยู่แต่ละชั้น โดยทั่วไปจะสร้างห้องน้ำมากกว่าห้องส้วม ห้องน้ำมักจะใช้ฝักบัวที่มีสายยางปลดลงได้ และถอดหัวฝักบัวได้ เพราะหญิงบริการมักจะใช้น้ำจากสายยางฉีดล้างอวัยวะเพศให้สะอาดภายหลังจากการเสร็จสิ้นการรับแขกในแต่ละคืน บางช่องอาจมีเพียงสายยางต่อจากก๊อกน้ำ แขกที่มาเที่ยวส่วนมากจะใช้น้ำจากขวดในห้องหญิงบริการชำระล้างมากกว่าจะออกมาใช้ห้องน้ำ บางคนอาจใช้ผ้าเช็ดตัวเช็ดทำความสะอาดเท่านั้น

ในช่องประเภทนี้หญิงบริการที่อยู่ประจำส่วนใหญ่มีอายุน้อยอยู่ระหว่าง 13-20 ปี เจ้าของช่องจะเข้มงวดเรื่องการออกไปข้างนอก บางช่องแม้แต่จะไปตรวจสุขภาพก็ต้องมีผู้คุมไป โดยเหมารถรับจ้าง หรือใช้รถส่วนตัวพาไป ใน 1 สัปดาห์จะมีวันหยุดให้ไปซื้อของใช้ หรือไปตรวจภายในได้ 1 วันในเวลากลางวัน แต่จะไปไหนจะต้องบอกผู้ดูแลก่อนเสมอ การอยู่อาศัยจะให้นอนห้องละ 1 คน ซึ่งหญิงบริการต้องรับผิดชอบดูแลห้องเองเพราะห้องนี้จะใช้เป็นที่ให้บริการแขกของเธอด้วย เสื้อผ้าหรือผ้าเช็ดตัวจะมีคนรับจ้างมาเก็บไปซักให้ในแต่ละวัน โดยจะมาเวลาประมาณ 04.00 - 05.00 น. และนำผ้ามาส่งเวลาเย็นก่อนเริ่มทำงาน ซึ่งหญิงบริการจะต้องเสียค่าจ้างเอง การอยู่อาศัยในช่องนี้หญิงบริการจะถูกหักค่าใช้จ่ายร้อยละ 50 จากค่าตัวในการรับแขกแต่ละราย ที่เหลืออีกร้อยละ 50 หญิงบริการจะได้รับไป ทางช่องจะมีอาหารให้ 2 มื้อโดยมากจะเป็นมื้อกลางวันและเย็น ส่วนมื้ออื่น ๆ หญิงบริการต้องซื้อเอง หญิงบริการอาจเดินออกไปซื้อใกล้ ๆ หรือมีเด็กไปซื้อมาให้ บางช่องจะมีร้านขายอาหารเข้ามารับรายการอาหารในช่องแล้วนำมาส่ง แต่บางช่องไม่อยากเป็นภาระในการทำอาหารก็จะให้เป็นเงินแทนวันละ 20 บาทต่อคน ช่องประเภทนี้จะมีผู้ชายคุมหลายคนเรียกว่า "แมงดา" ขึ้นอยู่กับจำนวนของหญิงบริการ ผู้ดูแลทำความสะอาดทั่วไปจะเป็นผู้หญิงซึ่งเคยขายบริการมาก่อนแต่มีอายุมากขึ้น ผู้ดูแลนี้จะรับแขกเป็นบางครั้งหากลูกค้ามากและมีหญิงบริการไม่พอ ภายในช่องจะมีหญิงบริการที่ทำงานมานานเป็นหัวหน้าควบคุมหญิงบริการเรียกว่า "มาม่าซัง" หากหญิงบริการคนใดมีปัญหาหรือไม่สบายจะมาบอก หัวหน้าหญิงบริการจะช่วยจัดการแก้ปัญหา ดูแลความเป็นอยู่ ให้คำแนะ

Copyright by Mahidol University

นำหากหญิงบริการมีปัญหาทางร่างกายอย่างใดอย่างหนึ่งภายหลังการรับแขก หรือจัดการแก้ปัญหาการกระทบกระทั่งระหว่างหญิงบริการด้วยกัน เจ้าของซ่องส่วนใหญ่มักจะไม่ใช่คนในท้องถิ่น แต่จะเป็นคนจากภาคกลาง หรือ ภาคตะวันออกมาเช่าบ้านเปิดกิจการในราคาเดือนละ 1,500 บาทขึ้นไป โดยต้องปรับปรุงสถานที่และเสียค่าน้ำค่าไฟเอง บางแห่งเจ้าของเป็นคนเมืองเชียงใหม่แต่มีบ้านอยู่ที่อื่น ส่วนที่ซ่องจะให้ผู้ดูแลหรือญาติอยู่คุมแทน เจ้าของจะมาดูแลกิจการเป็นช่วงเวลาแต่ไม่พักที่นี่ แหล่งที่ตั้งของซ่องประเภทนี้ในเขตเมืองเชียงใหม่แหล่งใหญ่จะอยู่แถวกำแพงดินเหนือ กำแพงดินใต้ ป่าแดด และ โรงภาพยนตร์ฟ้าธานี

3.1.3.2 สำนักโสเภณีที่มีหญิงบริการอยู่ประจำ แต่ไม่มีการขายบริการภายในสำนัก

สำนักโสเภณี หรือซ่องประเภทนี้มี 2 ลักษณะคือ

- สำนักโสเภณีที่ใช้ส่วนหนึ่งของบ้านที่อยู่อาศัยเปิดเป็นสำนักโสเภณี โดยเจ้าของจะดูแลกิจการเอง มีบริเวณที่จัดไว้ให้หญิงบริการอยู่ประจำซึ่งมักแยกเป็นสัดส่วนจากที่อยู่อาศัยของเจ้าของบ้าน แต่จะไม่มีการให้บริการทางเพศในบ้าน บ้านจึงเป็นเพียงที่สำหรับให้หญิงบริการพักอยู่ประจำเท่านั้น โดยการจัดห้องโถงสำหรับให้หญิงบริการได้นอนรวมกันหลายคน บางแห่งหญิงบริการจะอยู่กันอย่างแออัด มีเพียงหมอน และ ผ้าห่มให้เท่านั้น หญิงบริการต้องจัดหาตู้พลาสติคสำหรับแขวนเสื้อผ้า และเครื่องใช้ต่าง ๆ เอง แต่เมื่ออยู่นาน ๆ จะเหมือนอยู่บ้านโดยมีการประกอบอาหารรับประทานร่วมกัน เสื้อผ้าเครื่องใช้หญิงบริการบางคนจะซักทำความสะอาดเอง ยามว่างจะนั่งคุยหรือดูรายการโทรทัศน์ด้วยกันที่ห้องนั่งเล่น ส่วนใหญ่จะเปิดบริการในเวลากลางคืน แต่ถ้ามีแขกมาซื้อบริการในเวลากลางวันก็จะมีการขายบริการด้วย ในเวลาทำงานหญิงบริการจะแต่งตัวด้วยชุดกระโปรงบ้าง กางเกงบ้างตามแต่ต้องการ มีการแต่งหน้าเพื่อความสวยงาม นั่งดูโทรทัศน์ที่ห้องนั่งเล่น ชายนักเที่ยวจะมานั่งคุยกับหญิงบริการได้คล้ายมาจีบสาว หรือบางคนอาจจะผ่านมาเข้ามาดูแล้วออกไป เวียนดูหลายแห่งก่อนย้อนกลับมาเลือกใหม่ เมื่อพอใจจะตกลงราคากับเจ้าของสำนักและมักจ่ายเป็นเงินสด ก่อนจะพาหญิงบริการไปนอนโรงแรมที่อื่น หรือบางแห่งจะมีโรงแรมใกล้ซ่องที่มีการตกลงร่วมกันกับเจ้าของสำนักเกี่ยวกับการเช่าใช้เป็นสถานที่รับแขก โรงแรมจะคิดค่าเปิดห้องครั้งละ 50 บาท ราคานี้จะคิดรวมไปกับราคาค่าตัวของหญิงบริการโดยเจ้าของสำนักจะมาจัดการจ่ายค่าโรงแรมในภายหลัง แขกสามารถจะนำหญิงบริการไปค้างคืน หรือ นำไปนอนที่โรงแรมอื่นได้ โดยแขกจะเป็นผู้จ่ายค่าห้องเอง ซ่องแบบนี้มักจะไม่มีคนเชียร์แขกและไม่มีแมงดาคุม ความเป็นอยู่

Copyright by Mahidol University

ของหญิงบริการจะอิสระดีกว่าซ่องประเภทอื่น ๆ ที่กล่าวมาแล้ว หญิงบริการสามารถต่อรองการรับแขกได้ในกรณีที่แขกไม่ระบุว่าจะเอาคนใด ในเวลากลางวันหากมีลูกค้ามาซื้อบริการ เจ้าของสำนักจะถามความสมัครใจของหญิงบริการที่ต้องการแขก

แขกที่มาเที่ยวมักจะเป็นกลุ่มทัวร์โดยมีนายหน้าพามา หรือเป็นแขกขาประจำ ซ่องมักจะไม่ติดไฟหลากสี เช่นรูปแบบที่หนึ่ง คนที่ผ่านไปมาถ้าไม่สนใจจะไม่รู้ว่าเป็นสำนักโสเภณี หญิงบริการที่ทำงานจะมีไม่มาก สูงสุดประมาณไม่เกิน 15 คน ผิดกับซ่องประเภทที่หนึ่งที่มีหญิงบริการจำนวนมาก หญิงบางคนอาจอยู่นานหลายปี บางคนไป ๆ มา ๆ คือเลิกจากอาชีพนี้แล้วไปมีครอบครัว เมื่อมีความล้มเหลวในชีวิตคู่หรือ มีปัญหาด้านเศรษฐกิจก็จะมาขอทำงานอีก เจ้าของสำนักจึงมักมีความสนิทสนมกับหญิงบริการเป็นอย่างดีและจะถูกเรียกว่า "แม่" หญิงบริการอยากจะรับแขกจำนวนกี่คนก็ได้ สำนักโสเภณีประเภทนี้จะไม่มีการบังคับ และสามารถเลือกทำงานได้ทั้งในเวลากลางวันหรือกลางคืน หญิงบริการบางคนเป็นหญิงชาวเขามาขอสมัครทำงาน

- สำนักโสเภณีที่เรียกว่า "นางทางโทรศัพท์" จะมีการเรียกหญิงบริการโดยใช้โทรศัพท์ ลูกค้าส่วนหนึ่งจะเป็นกรุ๊ปทัวร์ซึ่งจะมีนายหน้าพามาเลือกหญิงบริการ หรือบางครั้งก็เรียกหญิงบริการไปให้บริการที่โรมแรม หรือที่พัก ทั้งเวลากลางวันและเวลากลางคืน บ้านนางทางโทรศัพท์จะใช้บริเวณที่พักอาศัยของเจ้าของบ้านเป็นที่พักของหญิงบริการ จะมีเพียงที่นอน หมอนให้หญิงบริการนอนรวมกันอยู่ในห้องเดียวกัน มีแม่ครัวทำอาหารให้รับประทานทุกมื้อ มักจะใช้บริเวณลานหน้าบ้านเป็นที่รับประทานอาหารด้วยกัน เสร็จแล้วแม่ครัวจะเก็บถ้วยชามไปล้าง คนภายนอกจะไม่รู้ว่าเป็นสำนักบริการ เนื่องจากมีลักษณะเหมือนบ้านทั่ว ๆ ไป ไม่มีการตกแต่งให้เป็นที่ผิดสังเกต นางทางโทรศัพท์จะมีอายุน้อยส่วนใหญ่ไม่เกิน 18 ปี เวลากลางวันจะมีการจัดเวรหญิงบริการที่จะต้องรับแขกหากมีลูกค้าต้องการ หญิงบริการโดยหญิงบริการแต่งตัว และแต่งหน้าเตรียมพร้อมที่จะออกไปข้างนอกได้ทันที แหล่งที่ตั้งของซ่องทั้งสองลักษณะนี้ส่วนใหญ่จะอยู่ย่านสันติธรรม และ ย่านหายยา

3.1.3.3 สำนักโสเภณีที่ไม่มีหญิงบริการอยู่ประจำ แต่มีการให้บริการภายในสำนัก

ซ่องรูปแบบที่สาม เรียกโดยทั่วไปว่า "ซ่องแม่บ้าน" เนื่องจากจะเปิดบริการเฉพาะเวลากลางวัน โดยหญิงบริการส่วนใหญ่จะมีครอบครัวแล้ว บางคนมีสถานะเป็นม่ายและมีลูกติด บางคนยังอยู่กับสามีแต่มีปัญหาด้านเศรษฐกิจจึงต้องมาหารายได้พิเศษโดยที่สามีและญาติพี่น้องไม่ทราบ โดย

Copyright by Mahidol University

จะมาทำงานประมาณเวลา 8.00 น. และจะกลับบ้านในช่วงเวลา 16.00 น. เช่นเดียวกับอาชีพอื่น หญิงบางคนมาส่งลูกไปโรงเรียน หลังจากนั้นมาขายบริการจนถึงเวลาไปรับลูกกลับบ้าน สภาพของช่องส่วนใหญ่เจ้าของจะใช้บ้านที่อยู่อาศัยแบ่งเป็นที่ขายบริการ โดยการกั้นห้องด้วยไม้อัดอยู่ชั้นล่าง สำหรับบริการลูกค้า บางช่องอาจเช่าบ้านเปิดเป็นช่องโดยให้คนมาดูแล หญิงมาขายบริการจะแต่งตัวธรรมดาเหมือนมาบ้านญาติ หญิงบริการจึงมักจะมีเพียง 4 - 5 คน มีอายุระหว่าง 25 - 35 ปี และมักจะเปลี่ยนหน้าบ่อย บางคนจะมาทำงานเมื่อมีปัญหาด้านการเงินประมาณ 2 - 3 เดือน ก็เลิก บางคนจะมาทำเป็นระยะ ๆ ซึ่งเจ้าของช่องจะไม่มีสัญญาผูกพันอะไร แต่จะมีการหักเงินร้อยละ 50 ของรายได้แต่ละครั้ง ราคาค่าบริการของหญิงบริการที่นี่จะถูกกว่าช่องประเภทอื่น ลูกค้าที่มาใช้บริการ ส่วนใหญ่จะเป็นผู้สูงอายุ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และชาวบ้านจากอำเภอรอบนอกของจังหวัดเชียงใหม่ที่อ้างว่ามาทำธุระในเมืองหรือมาซื้อสินค้าทางเกษตร พวกนี้มักเป็นแขกขาประจำ หากเป็นชายหนุ่มจะเป็นผู้ใช้แรงงานที่มีรายได้น้อย ช่องประเภทนี้เน้นขายบริการอย่างเดียว ไม่มีการตกแต่งสถานที่ให้เป็นที่สะดุดตาเช่นแบบอื่น จึงมักจะไม่เป็นที่เพ่งเล็งของผู้รักษากฎหมายรวมไปถึงการไม่ถูกรบกวนและไม่ต้องส่งส่วย ยามไม่มีลูกค้าหญิงบริการจะนั่งเล่น หรือ นอนเล่นเสมือนอยู่บ้าน กลางวันจะทำกับข้าวกินด้วยกัน หญิงบริการบางคนจะห่อข้าวมาจากบ้าน ช่องจะมีอุปกรณ์สำหรับทำครัวไว้ให้ ในเวลาเย็นหญิงบริการจะกลับบ้านกันหมดเช้าจะมาทำงานใหม่ ระหว่างเวลากลางวันหญิงบริการมีอิสระที่จะไหนมาไหนได้ รวมทั้งการจะมาทำงาน หรือหยุดงาน ช่องโสเภณีประเภทนี้ส่วนใหญ่อยู่หลังสมาคมธรรมศาสตร์ และข้างเผือก

ข. เวลาที่ขายบริการ

3.1.3.1 สำนักโสเภณีที่มีหญิงบริการอยู่ประจำและมีการให้บริการภายในสำนัก จะขายบริการทั้งกลางวันและกลางคืน โดยช่วงเวลาประมาณ 19.00 น. หญิงบริการต้องแต่งตัวแต่งหน้าเข้านั่งประจำในตู้กระจก โดยติดป้ายสัญลักษณ์บอกค่าตัวที่หน้าอก การขายบริการจะสิ้นสุดประมาณ 04.00 น. ในวันธรรมดา หากเป็นวันหยุดราชการจะให้บริการจนถึงเวลา 05.00 น.หรือจนกว่าแขกจะหมด หลังจากนั้นจะให้หญิงบริการพักผ่อน และจะเปิดขายบริการอีกเวลา 10.00 น. จนถึงเวลา 17.00 น. การขายบริการในเวลากลางวันจะมีแขกมาเที่ยวไม่ค่อยมาก หญิงบริการจึงมักใช้เวลาช่วงนี้นอนพักผ่อนในตู้กระจกซึ่งติดเครื่องปรับอากาศ บางคนอาจนั่งสักโครเช็ต์ หรืออ่าน

Copyright by Mahidol University

หนังสือการ์ตูน หนังสือนิยายรัก หนังสือดาราต่าง ๆ อยู่ภายในตู้เพราะผู้ดูแลจะไม่เข้มงวด ลูกค้าที่มาซื้อบริการจะเป็นวัยรุ่น วัยแรงงาน ที่มีรายได้น้อยเป็นส่วนใหญ่ และนิยมมาเที่ยวกันเป็นกลุ่ม

3.1.3.2 สำนักโสเภณีที่มีหญิงบริการอยู่ประจำแต่ไม่มีการให้บริการภายในสำนัก จะเปิดขายบริการทั้งในเวลากลางวันและกลางคืนเช่นเดียวกับแบบแรก แต่การขายบริการในเวลากลางวันเจ้าของจะถามความสมัครใจของหญิงบริการก่อนว่า "ใครจะเอาแขก" ถ้าหญิงบริการคนใดเพลียมากจะไม่เอาแขกก็ได้ หญิงบริการบางคนที่รับแขกดึก หรือแขกรับไปค้างคืนกลับมาอาจนอนพักผ่อนอยู่ในห้องไม่ต้องออกมานั่งรอที่ห้องรับแขกก็ได้ บางคนจะรับแขกเฉพาะเวลากลางคืนอย่างเดียว

ส่วนนางทางโทรศัพท์ในเวลากลางวันจะจัดหญิงบริการไว้ส่วนหนึ่ง หญิงบริการที่ต้องขายบริการในเวลากลางวันจะแต่งกาย เตรียมพร้อมไว้ด้วยชุดที่ดูดี ส่วนใหญ่จะนุ่งกระโปรง และ เสื้อเป็นชุด พร้อมที่จะเดินทางทันทีตามที่ลูกค้าแจ้งมา การที่ต้องแต่งกายเรียบร้อยเพราะต้องไปพบแขกตามโรงแรม หรือ ที่พักอื่น ๆ จะได้ไม่เป็นที่ผิดสังเกตว่ามาขายบริการ ส่วนผู้ที่ไม่ได้ทำงานจะนอนพักผ่อนหรือไปเดินเล่นใกล้ ๆ บ้านแต่ห้ามออกไปเที่ยว บางคนจะใช้เวลาว่างทำกิจกรรมส่วนตัว เช่น อ่านการ์ตูน อ่านนิยายประเภทประโลมโลก จนกว่าจะได้เวลาทำงานช่วงเย็น

3.1.3.3 สำนักบริการที่ไม่มีหญิงบริการอยู่ประจำแต่มีการให้บริการภายในสำนัก เริ่มเวลาทำงานตั้งแต่ 8.00 น. - 16.00 น. หากไม่มีแขกจะปิดบริการเร็วขึ้นประมาณเวลา 15.30 น. เพราะหญิงบริการต้องไปจ่ายตลาด และรับลูกที่โรงเรียน กลางคืนไม่มีการขายบริการจะเป็นบ้านที่อยู่อาศัยทั่วไป จนกว่าจะถึงเช้าจึงเริ่มคึกคักด้วยลูกค้าต่างถิ่นที่มาใช้บริการ

ในหัวข้อต่อ ๆ ไปสำนักโสเภณีทั้ง 3 รูปแบบมีความใกล้เคียงกัน ผู้ศึกษาจึงขอกล่าวถึงในภาพรวม โดยจะเน้นเกี่ยวกับรูปแบบการขายบริการของสำนักโสเภณีที่มีหญิงบริการอยู่ประจำ เพราะรูปแบบนี้เป็นสำนักบริการที่มีจำนวนมาก ส่วนรูปแบบอื่นจะกล่าวถึงเป็นบางประเด็น

ค. ลักษณะและรูปแบบของการขายบริการ

ชีวิตคนขายบริการเริ่มต้นเมื่อเวลา 19.00 น. หญิงบริการจะแต่งหน้าเข้ม แต่งกายสวยงามด้วยชุดรัดรูปเป็นส่วนใหญ่ บางคนอาจนุ่งกระโปรงสั้น บางคนนุ่งกางเกงขาสั้นหรือกระโปรงกางเกงเพื่ออวดเนื้อหนังและนิยมที่จะใส่เสื้อไม่มีแขน นอกจากเด็กใหม่ ๆ ที่ยังแต่งตัวไม่ค่อยเป็น

Copyright by Mahidol University

จึงแต่งกายมิดชิด โดยมากนิยมเสื้อสีฉูดฉาดมากกว่าที่จะเป็นดอกหรือลาย สีเสื้อจะมีส่วนในการชับผิวหรือเป็นจุดสนใจ หญิงบริการจะนั่งตามชั้นที่นั่งในตู้กระจกโดยติดป้ายเบอร์ไว้ที่หน้าอก รอการถูกเลือกจากแขกที่มาเที่ยว หญิงบริการจะนั่งมองดูแขกผ่านกระจกจากภายในออกมาซึ่งจะเห็นแขกไม่ชัด แต่แขกที่มาเที่ยวมองเข้าไปด้านในจะเห็นชัดเจน ดังนั้นหญิงบริการจึงต้องระวังกิริยาท่าทาง ท่านั่งจะเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละคนที่เรียกร้องความสนใจจากลูกค้าพร้อมกับงดกิจกรรมต่าง ๆ ในช่วงเวลาตั้งแต่ 19.00 น. จนถึงเที่ยงคืนซึ่งเป็นช่วงเวลาที่แขกมาเที่ยวกันมาก บางสำนักโสเภณีจะเปิดละครโทรทัศน์ให้หญิงบริการดูแก้เหงาโดยโทรทัศน์จะตั้งอยู่ที่มุมหนึ่งภายในตู้กระจก หากเป็นช่วงดึกหญิงบริการบางคนอาจจะทำการผิมือ เช่น ถักโครเชต์ ถักเสื้อ ปักผ้า แต่ส่วนใหญ่จะดูโทรทัศน์มากกว่า ชายที่มาเที่ยวมักตั้งใจที่จะซื้อบริการโดยตรง จะเดินเลือกโดยการเข้าช่องโน้นออกช่องนี้เลือกหญิงสาวที่ตนพอใจ บางครั้งอาจจะเข้าไปนั่งดูหญิงบริการอยู่นานโดยไม่ตัดสินใจเลือกใคร จะมีคนเชียร์แขกซึ่งมักจะเป็นผู้ชายบรรยายสรรพคุณของหญิงบริการ เช่น "พี่คนนี้นิสัยดี เอาใจเก่ง ไม่งอแง" "พี่คนนี้ยอดเลย อะไรก็ได้บริการได้ทุกรูปแบบ" "พี่คนนี้ไก่ 3 อย่าง" (หมายถึง สามารถให้บริการทางอวัยวะเพศ ทวารหนัก และทางปาก) พร้อมกับแนะนำราคาของหญิงบริการแต่ละคน ราคาจะขึ้นอยู่กับสีป้ายที่ติดหน้าอก ผู้ที่ติดป้ายสีเดียวกันจะนั่งอยู่ในชั้นเดียวกัน (ราคาค่าบริการจะกล่าวในหัวข้อ จ.)

หญิงบริการตามสำนักโสเภณีจะมีอายุไม่มากอยู่ระหว่าง 13 - 20 ปี โดยมากเป็นชาวไทยใหญ่ ชาวเขา ที่ไม่มีบัตรประจำตัว หญิงบริการคนหนึ่งอายุเพียง 20 ปีบอกกับผู้ศึกษาว่าตนเองแก่แล้ว ได้แขกน้อยสู้เด็กใหม่ ๆ ไม่ได้ ในแต่ละคืนหญิงบริการทุกคนจะได้แขก หากคืนใดแขกมาเที่ยวน้อยจะมีการลดราคาค่าตัวของหญิงบริการลง คนเชียร์แขกจะแนะนำหญิงบริการที่ยังไม่ได้แขกเลยแก่ลูกค้า หากหญิงบริการคนใดไม่ค่อยได้แขกบ่อยครั้งผู้ดูแลจะสอนเทคนิคการบริการแขกเมื่อมีเวลาว่าง โดยมักจะเน้นเรื่องการเอาใจ การพูดจาอ่อนหวาน การปลุกเร้าอารมณ์ การสนองตอบ การสอนนี้มักจะสอนเมื่อเริ่มมาทำงานภายหลังจากผ่านการเปิดบริสุทธิ์มาแล้วครั้งหนึ่ง ซึ่งเป็นไปได้ที่ผู้จัดการสำนักจะมีเพศสัมพันธ์กับหญิงบริการในระหว่างการสอนเทคนิค และมีการสอนซ้ำหากแขกไม่ติดใจ การสอนจะฉายวีดีโอให้ดู ผู้จัดการสำนักบางคนจะห้ามไม่ให้คนคุมซ่องหรือคนเชียร์แขกมีเพศสัมพันธ์กับหญิงบริการคนใดเลย ด้วยเหตุผลที่ว่าเสียการปกครองเพราะอาจมีการหึงหวง หรือหญิงบริการคนนั้นถือสิทธิ์เหนือคนอื่น และบางครั้งอาจมีความลำเอียงที่จะเชียร์แขกให้กับ

Copyright by Mahidol University

ผู้หญิงของตนเองซึ่งจะทำให้หญิงบริการคนนั้นมีรายได้ดีกว่าคนอื่น ในขณะที่หญิงบริการเองก็พยายามทำตัวให้เป็นคนโปรดของคนคุมซ่องทั้งหลาย เพราะการได้แขกในแต่ละคืนของหญิงบริการนอกจากแขกที่พอใจเลือกแล้วยังขึ้นอยู่กับคำแนะนำของคนเชียร์แขกด้วย บางซ่องผู้ดูแลจะทำหน้าที่เชียร์แขกเอง รูปแบบการขายบริการโดยทั่ว ๆ ไปสามารถแบ่งได้ 2 รูปแบบดังนี้

- รูปแบบที่ 1 การขายบริการแบบชั่วคราว
- รูปแบบที่ 2 การขายบริการแบบค้างคืน

รูปแบบการขายบริการทั้ง 2 ประเภทจะมีลักษณะความแตกต่างของการให้บริการ ราคาค่าบริการ สถานที่บริการ และ เวลาในการบริการ โดยผู้ศึกษาจะขอกล่าวในรายละเอียดเพื่อจะได้เห็นภาพการขายบริการทางเพศของหญิงที่ทำงานในสำนักโสเภณีดังนี้

รูปแบบที่ 1 การขายบริการแบบชั่วคราว

การให้บริการแบบชั่วคราวเป็นรูปแบบการขายบริการที่สำนักโสเภณีทุกแห่งจะใช้กันทั่วไปโดยการกำหนดเวลาในการให้บริการทางเพศ และกำหนดจำนวนครั้งของการมีเพศสัมพันธ์ เวลาในการให้บริการประมาณ 45 - 60 นาที ต่อการมีเพศสัมพันธ์กับหญิงบริการ 1 ครั้ง โดยสำนักโสเภณีจะจัดเตรียมห้องสำหรับการบริการให้พร้อมทั้งติดตั้งสัญญาณไฟเตือนการหมดเวลาไว้หน้าห้อง อาจเป็นสัญญาณเสียงหรือสัญญาณไฟ เมื่อหมดเวลาก็ถือว่าการขายบริการจบสิ้นแล้ว หากแขกรายใดใช้เวลาเกินจากที่กำหนดจะใช้สัญญาณเตือนก่อน หากไม่ได้ผลคนคุมซ่องจะไปเคาะประตูเรียกอีกครั้งหนึ่ง ถ้าต้องการซื้อบริการอีกก็ต้องเสียเงินค่าตัวหญิงบริการเพิ่มเท่าเดิม

การเปิดบริสุทธิ์ของหญิงบริการที่เริ่มต้นเข้าสู่อาชีพขายบริการทางเพศจะเป็นการให้บริการแบบชั่วคราวเพื่อมิให้หญิงบริการต้องทำงานหนักและชอกช้ำเกินไป เพราะหญิงบริการที่ถูกเปิดบริสุทธิ์จะมีอายุน้อย ความเจริญของร่างกายยังไม่สมบูรณ์ ส่วนใหญ่ไม่เคยมีประสบการณ์ทางเพศสัมพันธ์ หากลูกค้าร่วมเพศด้วยความรุนแรงหญิงบริการจะได้รับความเจ็บปวด และบางรายเกิดการฉีกขาดของปากช่องคลอด จึงต้องให้หญิงบริการพักผ่อนระยะหนึ่งก่อนที่จะรับแขกรายใหม่ต่อไป เมื่อหญิงบริการผ่านการเปิดบริสุทธิ์แล้วจะเริ่มต้นการขายบริการทางเพศด้วยการมานั่งตู้กระจก เตือนแรกของการทำงานหญิงบริการรายใหม่จะไม่มีป้ายติดหน้าอกซึ่งแสดงถึงราคาค่าบริการที่สูง และราคาจะค่อย ๆ ลดลงตามระยะเวลาที่ทำงาน การให้บริการทางเพศของซ่องโสเภณีแบบชั่วคราวนี้เมื่อลูกค้าเลือก

Copyright by Mahidol University

หญิงบริการคนใดคนคุมหญิงบริการจะบอกหญิงบริการในตู้กระจกโดยการใช้เครื่องเรียก แขกจะจ่ายเงินกับคนคุมก่อนขึ้นห้องกับหญิงบริการ หญิงบริการจะออกมารับเหรียญพลาสติคและถุงยางอนามัยจากคนคุมตามสีของเหรียญที่กำหนดราคาค่าตัว แล้วพาแขกไปห้องนอนของตนเอง การรับแขกแบบชั่วคราวแต่ละครั้งมักจะกำหนดระยะเวลาในการบริการไม่ให้เกิน 45 นาที การที่ต้องมีการกำหนดเวลาและการเตือนเวลาเจ้าของสำนักอ้างว่าแขกคนใดหน้าตาดีหญิงบริการบางคนพอใจอยากอยู่กับแขกนาน ๆ หรือบางครั้งแขกที่ดื่มสุราก่อนมาซื้อบริการมักใช้เวลานาน เสร็จช้า และแสดงอาการไม่พอใจหากมีการเตือนเวลา จึงต้องให้หญิงบริการเร่ง ถ้าเมามากจะไม่รับเลยโดยอ้างว่าเด็กหมด การรับแขก 1 ครั้งเรียกว่าได้ 1 ประตู ในหนึ่งคืนหญิงบริการแต่ละคนจะรับแขกประมาณคนละ 5 - 10 ประตู หากเป็นช่วงเทศกาลที่มีนักท่องเที่ยวมามากจำนวนการรับแขกจะมากขึ้นด้วย หญิงบริการคนหนึ่งได้เล่าให้ผู้ศึกษาฟังว่า "ช่วงปีใหม่แขกมานั่งรอเป็นแถว จนไม่มีเวลาทาแป้ง เสร็จหนึ่งคนก็ต้องรีบเข้าห้องน้ำล้างอวัยวะเพศด้วยน้ำธรรมดาแล้วมารับแขกต่อตอนหลัง ๆ แค่ใช้ผ้าเช็ดนอนรออยู่ในห้องเลย กว่าจะรับแขกหมดก็มืด วันนั้นรับแขก 45 คน กลับถึงบ้านแสบไปหมดหุบขาไม่เข้าเลย" (สัมภาษณ์หญิงบริการช่องแม่บ้าน) อีกคนหนึ่งขายบริการย่านกำแพงดิน ช่วงเทศกาลรับแขก 17 คนจนเจ็บมดลูก เหรียญพลาสติคที่หญิงบริการได้รับนี้จะเรียกว่า "เบี้ย" โดยจะนำเบี้ยมาขึ้นราคาเป็นจำนวนเงินในช่วงเวลาเย็นของแต่ละวัน ส่วนการจ่ายเงินจะจ่ายอาทิตย์ละครั้งโดยมากจะเป็นวันศุกร์ หากหญิงบริการคนใดยังไม่ต้องการรับเงินก็สามารถจะฝากกับเจ้าของสำนักโสเภณีได้โดยมีการทำบัญชีรายรับ - รายจ่ายของแต่ละคนไว้ หรือหากหญิงบริการมีความจำเป็นต้องการใช้เงินก็สามารถเบิกล่วงหน้าได้โดยทำงานหักหนี้ภายหลัง

รูปแบบที่ 2 การขายบริการแบบค้างคืน

การให้บริการลักษณะนี้โดยมากจะเป็นลูกค้าประจำซึ่งจะซื้อบริการ 2 แบบ คือ ต้องการนำหญิงบริการไปให้บริการข้างนอก หรือมาซื้อบริการโดยการค้างคืนในสำนักโสเภณี หากแขกต้องการเอาหญิงบริการออกไปค้างคืนข้างนอกผู้ดูแลจะพิจารณาเป็นราย ๆ ถ้าเป็นเด็กใหม่ หรือเวลาที่พาออกไปเป็นช่วงก่อนเที่ยงคืนมักจะไม่ยินยอม แต่ถ้าค้างคืนในสำนักโสเภณีมักจะมาซื้อบริการเกินเที่ยงคืนไปแล้ว และเป็นขาประจำ ราคาค่าบริการจะคิดเป็น 2 เท่าของค่าบริการแบบชั่วคราว การให้บริการจะมีการตกลงจำนวนครั้งไม่ให้เกิน 2 ครั้ง พร้อมห้ามนำหญิงบริการไปให้บริการแบบเซ็กหมู่

Copyright by Mahidol University

การให้บริการแบบค้างคืนนี้โดยมากจะเป็นการให้บริการของ "นางทางโทรศัพท์" มากกว่าจะเป็นสำนักโสเภณีที่มีการบริการภายในสำนัก โดยมีนายหน้าโทรศัพท์มานัดหมายที่ให้บริการ หญิงบริการจะออกไปพบยังสถานที่นั้น หรืออาจมีรถมารับไป ซึ่งเวลาที่เรียกเป็นเวลาใดก็ได้ทั้งกลางวันและกลางคืน หากเป็นเวลากลางวันจะกลับมาช่วงเย็น ถ้าเป็นเวลากลางคืนจะกลับบ้านตอนเช้า หญิงบริการส่วนใหญ่จะนั่งรถรับจ้างกลับมาเอง สถานที่ให้บริการโดยมากจะเป็นโรงแรม หญิงบริการเหล่านี้จึงจำเป็นต้องแต่งตัวเรียบร้อยเพื่อไม่ให้ดูผิดสังเกตเวลามาให้บริการ

ส่วน "ซ่องแม่บ้าน" จะมีลูกค้าประจำมาใช้บริการและอยู่ด้วยกันในช่วงกลางวัน โดยใช้เวลาอยู่แต่ในห้องจนถึงเย็น หญิงบริการจะไม่รับแขกรายอื่นพร้อมจัดอาหาร และนำไปบริการลักษณะคล้ายเป็นคู่รัก ไม่มีการกำหนดจำนวนครั้งของการให้บริการ หญิงบริการจะอยู่แต่ในห้องกับลูกค้า บางครั้งออกจากห้องมาเอาถุงยางอนามัย หรือออกมาเข้าห้องน้ำโดยการนุ่งผ้าถุงกระโจมอกออกมา

ง. วิธีการให้บริการลูกค้า

การพาแขกไปห้องจะใช้คำพูดว่า "ขึ้นห้องกับแขก" เมื่อแขกเข้าห้องหญิงบริการจะรีบถอดเสื้อผ้าของตนเองออกโดยนุ่งผ้าเช็ดตัวแทน พร้อมทั้งช่วยถอดกางเกงให้แขก มีการเร่งเร้าโดยใช้มือกระตุ้นที่อวัยวะเพศชาย มีแขกบางรายที่ขอให้หญิงบริการใช้ปากอมอวัยวะเพศ หากจะให้แขกติดใจหญิงบริการบางคนจะยอม บางคนยอมให้มีการร่วมเพศทางทวารหนัก แต่ส่วนใหญ่มักให้บริการทางเพศรูปแบบปกติ หากเป็นแขกที่ตนพึงพอใจหญิงบริการจะมีอารมณ์ทางเพศเหมือนคู่รักทั่วไปและจะยอมทำให้ตามที่แขกต้องการ ในทางตรงกันข้ามหากเป็นแขกอื่น ๆ หญิงบริการจะให้บริการตามหน้าที่ ซึ่งคิดว่าเป็นงานชนิดหนึ่ง หญิงบริการส่วนใหญ่จะใส่ถุงยางอนามัยให้แขกเมื่อจะมีการร่วมเพศ เมื่อแขกหลั่งแล้วจะรีบผลักแขกออกจากตัว แล้วให้แขกถอดถุงยางอนามัยเอง มีบางรายพบปัญหาถุงยางอนามัยแตก ซึ่งหากรู้ก่อนจะรีบเปลี่ยนถุงยางใหม่ แต่บางรายแตกเมื่อตอนแขกหลั่งจะรีบลุกขึ้นไปล้างทำความสะอาด มีบ้างที่แขกใช้ถุงยางอนามัยช่วงแรกแต่เมื่อใกล้หลั่งก็จะดึงถุงยางอนามัยออกเพราะจะทำให้หลั่งเร็วขึ้น หากเจอภาวะเช่นนี้หญิงบริการจะรีบผลักแขกออก บางคนถึงขั้นใช้เท้าถีบแขก บางครั้งก็ถูกแขกทำร้าย เช่น ตบหน้า หากมีการรับแขกเกิน 5 คนหญิงบริการจะพบปัญหาช่องคลอดไม่ชับเมือกหล่อลื่นทำให้เกิดอาการแสบ จนบางครั้งต้องใช้น้ำฉีดใส่ช่องคลอด ใช้วาสลินทาช่องคลอด และบางคนใช้น้ำมันพืช หรือน้ำมันใส่ผมทาช่องคลอดก่อนการรับแขกคนต่อไป การให้บริการลูกค้าของ

Copyright by Mahidol University

หญิงบริการมี 2 ประเด็นที่ต้องกล่าวถึง คือ

- การใช้ถุงยางอนามัย หญิงบริการบางรายจะไม่มีข้อต่อรองในการใช้หรือไม่ใช้ถุงยางกับแขกที่มาเที่ยวหากว่าการรับแขกวันนั้นมากเกิน 5 คนไปแล้ว และหญิงบริการรายนั้นมีอาการแสบบริเวณช่องคลอด เช่นเดียวกับหญิงบริการที่เข้ามาขายบริการใหม่ ๆ จะไม่มีความรู้เรื่องถุงยางอนามัยเลย ทุกคนจะบอกว่าไม่เคยเห็นมาก่อน ระยะแรกของการขายบริการจึงไม่มีความรู้ในการใช้ถุงยางอนามัย ซึ่งจะพบว่าแขกบางรายไม่ยอมใช้ถุงยางเมื่อมีเพศสัมพันธ์ด้วย หรือการใช้ถุงยางอนามัยที่ผิดขนาดทำให้หลวมไม่กระชับ ขณะมีเพศสัมพันธ์จะพบปัญหาถุงยางอนามัยหลุดบ่อย หญิงบริการจะแก้ปัญหาด้วยการใช้หนังยางรัดก็มี บางคนติดเชื้อกามโรคตั้งแต่ระยะแรก ๆ ของการขายบริการ การใช้ถุงยางอนามัยไม่สม่ำเสมอจึงทำให้หญิงบริการส่วนใหญ่ต้องรับประทานยาคุมกำเนิดโดยการหาซื้อจากร้านขายยาทั่วไป บางรายให้เหตุผลว่าต้องกินยาคุมเพื่อความมั่นใจ ผลของยาทำให้มีเลือดออกกระปริบกระปรอย ระหว่างนั้นยังต้องมีการรับแขกอยู่ บางคนกินยาคุมกำเนิดแล้วประจำเดือนไม่มาทำให้สามารถรับแขกได้ตลอดทั้งเดือนจึงทำให้ต้องใช้ยาคุมกำเนิดต่อไป เจ้าของซ่องจะใช้ประโยชน์จากยาคุมกำเนิดโดยการให้หญิงบริการทุกคนกินเพื่อจะได้รับแขกได้ตลอดทั้งเดือน มีการจัดหายาคุมกำเนิดมาให้ การจะหยุดรับแขกก็เมื่อเวลามีประจำเดือน บางคนช่วงมีประจำเดือนเจ้าของสำนักบริการให้หยุดเพียง 3 วันเท่านั้น ถ้ามีเลือดออกกระปริบกระปรอยยังต้องมีการรับแขกต่อไป

การที่ต้องอยู่ดึกทุกคืนหญิงบริการส่วนใหญ่จึงมักติดบุหรี่ เหล้า เบียร์ และกาแฟ เพื่อกระตุ้นร่างกายให้สดชื่น บางคนหลังจากรับแขกในแต่ละวันจะซื้อยาชับปัสสาวะมากิน มีความเชื่อว่าจะได้ชับส่วนไม่ดีออกไป

- ความรู้เรื่องการใช้ถุงยางอนามัยของหญิงบริการ ส่วนมากจะได้รับความรู้เบื้องต้นจากจากเพื่อนร่วมงาน บางคนอาจได้จากเจ้าของสำนักบริการที่ตนเองทำงานอยู่ และได้รับความรู้เพิ่มเติมจากเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์ ทั้งจากสถานที่ไปตรวจและจากการมาให้สุขศึกษาในสถานที่ขายบริการ เมื่อมีความรู้แล้วหญิงบริการมักจะใส่ถุงยางอนามัยให้แขกเองทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์ นอกจากหญิงบริการบางคนที่รับแขกจำนวนมากในวันนั้นมีบางครั้งที่ยินยอมรับแขกที่ไม่ใช้ถุงยางเพราะเจ็บบริเวณช่องคลอด **การใช้ถุงยางอนามัยหญิงบริการส่วนมากบอกว่าแขกใช้เวลาร่วมเพศนานกว่าจะสำเร็จและแขกชอบร่วมเพศด้วยความรุนแรง** หากถุงยางมีน้ำยาหล่อลื่นมากจะไม่ค่อยเจ็บ แต่ถ้าไม่มีน้ำยาหล่อลื่นจะแสบมาก **ยิ่งแขกรายใดกลัวติดเชื้อเอดส์มากจะใส่ถุงยางอนามัย 2 ชั้น การร่วมเพศจะรุนแรงเพิ่มขึ้นกว่าปกติ และใช้เวลานานมากกว่าแขกจะหลั่ง** ซึ่งสร้างความเจ็บปวดให้หญิงบริการมาก

Copyright by Mahidol University

จ. ราคาค่าบริการ

ค่าบริการของหญิงบริการสำนักโสเภณีจะมีราคาใกล้เคียงกันเกือบทุกแห่ง การกำหนดราคาขึ้นอยู่กับความใหม่เก่า และความสวยของหญิงบริการดังนี้

ค่าบริการแบบชั่วคราว

- เด็กใหม่ที่ยังไม่มีเบอร์ติดหน้าอกราค่าบริการชั่วคราวอยู่ระหว่าง 200 - 500 บาทต่อครั้ง เด็กใหม่นี้ส่วนใหญ่จะเป็นชาวเขา ไทยใหญ่ พม่า

- หญิงบริการอื่น ๆ ราคาจะอยู่ระหว่าง 60 - 80 - 100 บาท ต่อครั้ง หากหญิงบริการคนใดไม่ได้แขกในวันนั้นราคาค่าตัวจะถูกลดลงมาอีก ราคาค่าบริการจะถูกเพิ่มอีก 10 บาทเป็นค่าถุงยางอนามัย

- สำนักโสเภณีที่ต้องใช้โรงแรมเป็นที่รับแขก ราคาจะอยู่ระหว่าง 150 - 200 บาทต่อครั้ง เพราะต้องจ่ายค่าโรงแรม 50 บาท

- นางทางโทรศัพท์ ราคา 300 - 500 บาท ต่อครั้ง

- ซ่องแม่บ้านราคา 50 บาท ต่อครั้ง พร้อมบริการถุงยางอนามัย

ค่าบริการแบบค้างคืน

- สำนักโสเภณีทั่ว ๆ ไปหากเช่าค้างคืนราคาจะถูกคิดเป็นการให้บริการ 2 ครั้ง อยู่ระหว่างราคา 300 - 800 บาทโดยมีการตกลงจำนวนครั้งของการให้บริการก่อน ส่วนใหญ่เจ้าของซ่องมักจะไม่ค่อยให้เด็กค้างคืน เนื่องจากจะได้เงินน้อยกว่าการให้บริการแบบชั่วคราว นอกจากลูกค้าประจำ หรือลูกค้าพิเศษ ซึ่งนาน ๆ จึงมีการซื้อบริการค้างคืน

- สำนักบริการ "นางทางโทรศัพท์" ราคาค่าบริการค้างคืน 800 - 1,200 บาท โดยมากจะเป็นการบริการแบบค้างคืน

ราคาค่าบริการที่ได้นี้ไม่ว่าจะเป็นแบบชั่วคราว หรือค้างคืนจะถูกเจ้าของหักไว้ร้อยละ 50 ของรายได้ บางแห่งหักไว้ร้อยละ 60 ของรายได้ เงินส่วนที่หักไว้เจ้าของนำมาเป็นค่าสวัสดิการต่าง ๆ เช่น ค่าที่พัก ค่าอาหารซึ่งหญิงบริการจะได้คนละ 20 บาท ต่อวัน ค่าตรวจภายใน ค่ายาคุมกำเนิด เป็นต้น

Copyright by Mahidol University

ฉ. ความเชื่อเกี่ยวกับโชคลาง

สำนักโสเภณีส่วนใหญ่จะตั้งอยู่ใกล้ ๆ กันซึ่งลูกค้ามีโอกาสที่จะเลือกซื้อบริการได้จากหลายแหล่ง ดังนั้นเจ้าของสำนักจึงมักจะมีพิธีกรรมต่าง ๆ เพื่อเรียกลูกค้า เช่น ใช้ผ้าเช็ดอวัยวะเพศของหญิงบริการแล้วมาป้ายตามประตูทางเข้าช่อง ทำพิธีเซ่นไหว้เจ้าที่ หรือศาลพระภูมิ บางแห่งจะห้อยไข่ไว้หน้าประตูเช่นเดียวกับร้านค้าขาย เชื่อกันว่าช่วยเรียกลูกค้าเข้าร้านเหมือนปลาเข้าไซ บางแห่งจะปลูกว่านนางกวักใส่กระถางตั้งไว้บนเคาน์เตอร์ หรือมีรูปปั้นนางกวักตั้งไว้ บางแห่งตั้งปลัดขิกไว้บนแท่นโยนีเมื่อเปิดบริการในแต่ละวัน ปกติเริ่มเวลา 11.00 น. แขกที่เข้ามาคนแรกจะต้องพยายามให้ขึ้นห้องกับหญิงบริการให้ได้โดยการพูดจาโน้มน้าวต่าง ๆ ถ้าแขกขึ้นห้องผู้ดูแลจะนำเงินที่ได้มานั้นเคาะที่ประตูบ้านเรื่อยไปตามฝาบ้านพร้อมกับพูดว่า "หมาน หมาน" (โชคดี โชคดี) เช่นเดียวกับที่เคยเห็นแม่ค้าขายเสื้อผ้านำเงินที่ขายได้ตัวแรกไล่เคาะไปตามเสื้อผ้าที่เหลือ แขกคนแรกของหญิงบริการในวันนั้นเมื่อได้เงินมาคนดูแลจะนำเงินมาตบตามตัวหญิงบริการคนที่ได้แขกตั้งแต่ศีรษะเรื่อยไปทั่วตัวทั้งด้านหน้า และด้านหลัง แล้วนำไปเคาะที่ข้างฝาบ้านบริเวณกล่องใส่เงิน พร้อมทั้งเคาะที่ฝากล่องก่อนเก็บเงิน ถ้าแขกคนแรกที่เข้ามาเข้าเกินไปหญิงบริการยังไม่ตื่นนอน คนดูแลทำความสะอาดที่เป็นหญิงจะเป็นคนรับแขกเองและขึ้นห้องกับแขกเพื่อเอาฤกษ์ยาม โดยกล่าวว่า "แขกมาเด็กยังไม่มีใครตื่น น้องก็เอาไว้ก่อนไม่งั้นเสียฤกษ์หมด ปล่อยแขกไปจะซวยทั้งวัน" แขกคนแรกของแต่ละวันคนเชียร์แขกจะพยายามให้แขกขึ้นห้องเร็ว ๆ ไม่ให้นั่งนาน เพราะเชื่อว่าถ้าคนแรกนั่งแช่นานแขกคนต่อ ๆ ไปจะนั่งนานด้วย ดังนั้นราคาปฐมฤกษ์จึงต่ำกว่าปกติ แต่มีข้อแม้อยู่อย่างหนึ่งคือต้องใช้ถุงยางอนามัย ถ้าแขกไม่ยอมใช้ก็จะไม่เอา ถ้าแขกคนนั้นไม่ยอมขึ้นห้องกับหญิงบริการโดยเข้ามาดูแล้วเดินออกไป จะใช้น้ำราดหน้าประตูช่องพร้อมทั้งใช้ไม้กวาดกวาดออก 3 ครั้ง แล้วใช้น้ำส้มป่อยสาดออกอีกครั้งหนึ่งเพื่อขับไล่ความโชคร้ายให้ตามแขกนั้นออกไป หากแขกขึ้นห้องกับหญิงบริการแล้วมีปัญหา หรือไม่พอใจหญิงบริการมีการโวยวายเมื่อแขกคนนั้นออกไปแล้ว คนดูแลจะใช้ไม้กวาดกวาดเสนียดจัญไรออกจากห้องหญิงบริการ 3 ครั้งเพื่อขับไล่ความซวยตามแขกคนนั้นไป ส่วนหญิงบริการจะอาบน้ำส้มป่อยแก้ความซวย **ดังนั้นแขกคนแรกของวันจึงมีความหมายต่อสำนักบริการ เช่นเดียวกับแขกคนแรกที่ขึ้นห้องกับหญิงบริการแต่ละคนย่อมมีความสำคัญที่เป็นตัวทำนายว่าวันนี้จะมีแขกมากหรือน้อย จะโชคดี หรือโชคร้าย จะทำได้กี่ประตู** ผู้ศึกษาคิดว่าเป็นไปได้ค่อนข้างสูงที่แขกคนแรกของสำนักบริการในแต่ละวันจะไม่เข้มงวดกับการใช้ หรือ ไม่ใช้ถุงยางอนามัยดังเช่นที่เจ้าของสถานบริการบอกว่าใช้ถุงยางอนามัยทุกคนโดยเฉพาะอย่างยิ่งในฤดูกาลที่มีลูกค้ามาซื้อบริการน้อย

Copyright by Mahidol University

นอกจากนี้สำนักบริการบางแห่งจะเข้มงวดเรื่องไม่ให้คนคุมหญิงบริการไปมีเพศสัมพันธ์กับหญิงบริการในสำนัก โดยเชื่อว่าจะทำให้แขกไม่มาใช้บริการ เป็นอัปมงคล

จะเห็นได้ว่าลูกค้ามีความสำคัญกับสำนักโสเภณีมาก การดำเนินธุรกิจสถานบริการทางเพศขึ้นอยู่กับรายได้ที่ลูกค้ามาใช้บริการ มีความเป็นไปได้ว่าช่วงเศรษฐกิจซบเซาความเข้มงวดในการใช้ถุงยางอาจลดลง

ช. การบริการด้านสวัสดิการและสุขภาพอนามัยของสถานบริการ

สำนักบริการที่มีหญิงบริการอยู่ประจำ เจ้าของจะมีสวัสดิการด้านอาหารให้ 2 มื้อ คือมื้อกลางวัน และมื้อเย็น บางแห่งจะมีแม่ครัวทำอาหารให้ บางแห่งจะให้เป็นเงินแก่หญิงวันละ 20 บาท เพื่อให้ซื้ออาหารกินเอง ที่พักอาศัยให้อยู่โดยไม่ต้องเสียค่าเช่า เสื้อผ้าหญิงบริการจะจ้างคนซักโดยหญิงบริการจ่ายเงินเองในราคาเดือนละ 200 บาท ส่วนห้องพักหญิงบริการเจ้าของห้องต้องรับผิดชอบเอง บางสำนักอาจหักรายได้หญิงบริการคนละ 800 - 1,000 บาท ต่อเดือนเป็นค่าที่พัก ค่าอาหาร ค่าตรวจภายใน รวมทั้งค่ายาในการรักษาโรคที่เกิดจากการขายบริการ แต่ถ้าเป็นโรคอื่น ๆ หญิงบริการจะจ่ายค่าตรวจรักษาเอง เงินจำนวนนี้เป็นคนละส่วนกับจำนวนที่หักร้อยละ 50 จากรายได้ของหญิงบริการ สำนักบริการส่วนใหญ่จะเน้นความสะอาดของที่พัก แม้ห้องพักจะมีการระบายอากาศไม่ดี แต่เครื่องเรือนจำพวกผ้าปูที่นอน ผ้าเช็ดตัวต้องสะอาด ผ้าปูที่นอนปกติจะให้เปลี่ยนทุกวัน และ ทุกครั้งที่สกปรก ความสะอาดนี้จะรวมถึงห้องน้ำห้องส้วมซึ่งจะมีคนมาทำความสะอาดให้ หญิงบริการส่วนใหญ่ไม่ต้องทำงานอะไร เมื่อรับแขกเสร็จก็จะนอนพักผ่อน ถ้าสถานบริการแห่งนั้นเปิดขายบริการในเวลากลางวัน หญิงบริการจะตื่นนอนประมาณ 10.00 น. เพื่อเตรียมตัวทำงาน สำหรับสถานบริการที่ขายบริการเฉพาะเวลากลางคืน หญิงบริการจะตื่นตอนประมาณ 14.00 น. เพื่อรับประทานอาหารกลางวัน แล้วจะพักผ่อนต่อจนกว่าใกล้เวลาทำงานจึงเตรียมตัวทำงาน

เจ้าของสำนักมักจะมีปัญหากับหญิงบริการเรื่องความสะอาดโดยบอกกับผู้ศึกษาว่า "เด็กส่วนมากขี้เกียจเอาแต่นอน บางคนมาจากบ้านนอกไม่ค่อยสะอาด โง่ ถุงยางอนามัยที่ใช้แล้วก็ไม่เก็บทิ้งตกเกลื่อนอยู่ตามพื้นห้อง เวลามีประจำเดือนบางคนไม่รู้จักผ้าอนามัย ใช้ผ้ารองนั่ง กระดาษนั่ง เปรอะเปื้อนเลอะเทอะ ต้องคอยสอนคอยบอก บางคนเป็นชาวเขาพูดกันไม่รู้เรื่อง แขกไม่ใช้ถุงยางอนามัยก็ยอม มาขอยาแก้ใช้ ถามว่าเป็นอะไรก็ว่าปวดหัว กว่าจะรู้ว่าเป็นหนองในก็นั่งที่ไหนหนอง

Copyright by Mahidol University

ไหลแฉะ เหม็น มาทำงานเดือนเดียวเป็นหนองใน 2 - 3 ครั้งแล้ว" ดังนั้นใน 1 สัปดาห์เจ้าของสำนักจะให้หญิงบริการได้หยุดรับแขกในช่วงเวลากลางวัน 1 วันเพื่อให้ไปตรวจภายใน และ ซื้อของใช้ส่วนตัว นอกจากนี้หญิงบริการจะได้หยุดในกรณีมีประจำเดือน เจ็บป่วยด้วยโรคต่าง ๆ เช่นเป็นไข้หวัด หรือเป็นโรคจากเพศสัมพันธ์ โดยมากจะพบว่าเป็นโรคฝดลูกอัณเสบ ตกขาว ปัสสาวะแสบขัด และหนองใน หากหญิงบริการคนใดมีอาการไม่สบายจะบอกกับหัวหน้าหญิงบริการ หรือผู้ดูแล หัวหน้าหญิงบริการจะทำหน้าที่ดูแลหญิงบริการ และเป็นผู้พาเด็กใหม่ ๆ ไปตรวจสุขภาพ พร้อมทั้งหญิงบริการที่ป่วยด้วยโรคอื่น ๆ และจะไปกับเจ้าของสำนักเพื่อเบิกถุงยางอนามัยมาใช้ในสำนักโสเภณีโดยขอจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่ ศูนย์กามโรคและโรคเอดส์เขต 10 เชียงใหม่

ส่วนซ่องโสเภณีที่ไม่มีหญิงบริการอยู่ประจำ จะไม่ค่อยมีสวัสดิการให้ไม่ว่าจะเป็นอาหาร ค่าตรวจรักษา แต่จะมีถุงยางอนามัยให้โดยการมาขอจากสถานบริการสาธารณสุขของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่นำมาให้ หากไม่พอบางครั้งจะไปซื้อจากร้านขายยา เพราะซ่องประเภทนี้เจ้าของมักจะไม่อยากเปิดเผยตัวเอง

ช. แนวทางควบคุมโรคเอดส์และป้องกันโรคเอดส์ของสถานบริการ

ปัญหาการติดเชื้อไวรัสเอดส์ในคนไทยพบผู้ป่วยรายแรกเมื่อปี พ.ศ.2527 แต่ไม่ได้รับความสนใจ จนกระทั่งโรคเอดส์ได้แพร่ระบาดไปอย่างรวดเร็ว จากชายรักร่วมเพศ ผู้ติดยาเสพย์ติดชนิดฉีดมาสู่หญิงบริการทางเพศ สื่อต่าง ๆ ที่ออกมาส่วนใหญ่เน้นการเที่ยวหญิงบริการ สถานบริการต่าง ๆ จึงถูกเข้มงวดในเรื่องการป้องกันโดยการให้มีการใช้ถุงยางอนามัย 100 % มีการให้ความรู้เรื่องโรคเอดส์แก่หญิงบริการ และเจ้าของสำนัก โดยการส่งเจ้าหน้าที่จากส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเข้าไปให้ความรู้ในสำนักโสเภณี ซึ่งเจ้าของสำนักให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี มีการปิดโปสเตอร์ที่ให้ความรู้เรื่องโรคเอดส์ในสำนัก ให้หญิงบริการไปตรวจภายในทุกสัปดาห์และทุกครั้งที่มีอาการผิดปกติ และต้องมารับการตรวจเลือดหาเชื้อต่าง ๆ หากเจ้าของสถานบริการเข้มงวดเรื่องสุขภาพ หญิงบริการส่วนใหญ่จะมาตรวจ แต่ถ้าเจ้าของไม่เข้มงวดหญิงบริการมักจะละเลยนอกจากจะมีอาการผิดปกติจนไม่สามารถรับแขกได้จึงจะมารับการตรวจ สถานบริการทางการแพทย์ที่หญิงบริการจากสำนักโสเภณีมาตรวจรักษาจะเป็นสถานบริการสาธารณสุขของรัฐเพราะเสียค่าใช้จ่ายน้อย แต่ต้องใช้เวลารอพร้อมทั้งต้องเปิดเผยตนเอง ดังนั้นสาเหตุใหญ่ ๆ ที่หญิงบริการตามสำนักโสเภณีละเลยการมาตรวจร่างกาย

Copyright by Mahidol University

เนื่องจากการรับแขกจำนวนมากจนแทบไม่มีเวลาพักผ่อน ไม่อยากเปิดเผยตนเองว่าประกอบอาชีพอะไร และความกลัวว่าจะเป็นโรคที่ร้ายแรงโดยเฉพาะโรคเอดส์ โดยทั่วไปแล้วสำนักโสเภณีมิได้เข้มงวดกับการตรวจสุขภาพของหญิงบริการมากนัก จะคำนึงถึงแต่การได้แขกมากกว่า จนกระทั่งหญิงบริการนั้นมีปัญหาไม่สามารถรับแขกได้จึงจะพามาตรวจ จึงมักจะพบเสมอว่าหญิงบริการเป็นกามโรคยังรับแขกทั้ง ๆ ที่หนองไหล นอกจากนี้ยังพบว่าเด็กใหม่ ๆ จะถูกเก็บตัวไว้ไม่ยอมให้ออกไปไหนและไม่ให้เปิดเผยตัว แม้แต่เจ้าหน้าที่ของสาธารณสุขมาให้ความรู้หรือมาตรวจเลือดในสำนักบริการ หญิงบริการเหล่านี้ก็มิได้รับอนุญาติให้มาฟัง ประกอบกับหญิงบริการเหล่านี้มีอายุน้อย และโดยมากเป็นชาวต่างชาติ จึงขาดความรู้ในด้านการป้องกันตนเองไม่ให้รับเชื้อที่เกิดจากเพศสัมพันธ์ต่าง ๆ จากการสัมภาษณ์หญิงบริการพบว่าในช่วงเดือนแรกของการมาขายบริการทุกคนเคยเป็นกามโรคอย่างน้อย 1 ครั้ง และทุกคนไม่เคยรู้จักถุงยางอนามัยมาก่อน **ดังนั้นในช่วงเดือนแรกที่มาทำงานหญิงบริการเหล่านี้มีโอกาสที่จะติดเชื้อไวรัสเอดส์ค่อนข้างสูง**

สำนักโสเภณี : กรณีศึกษา

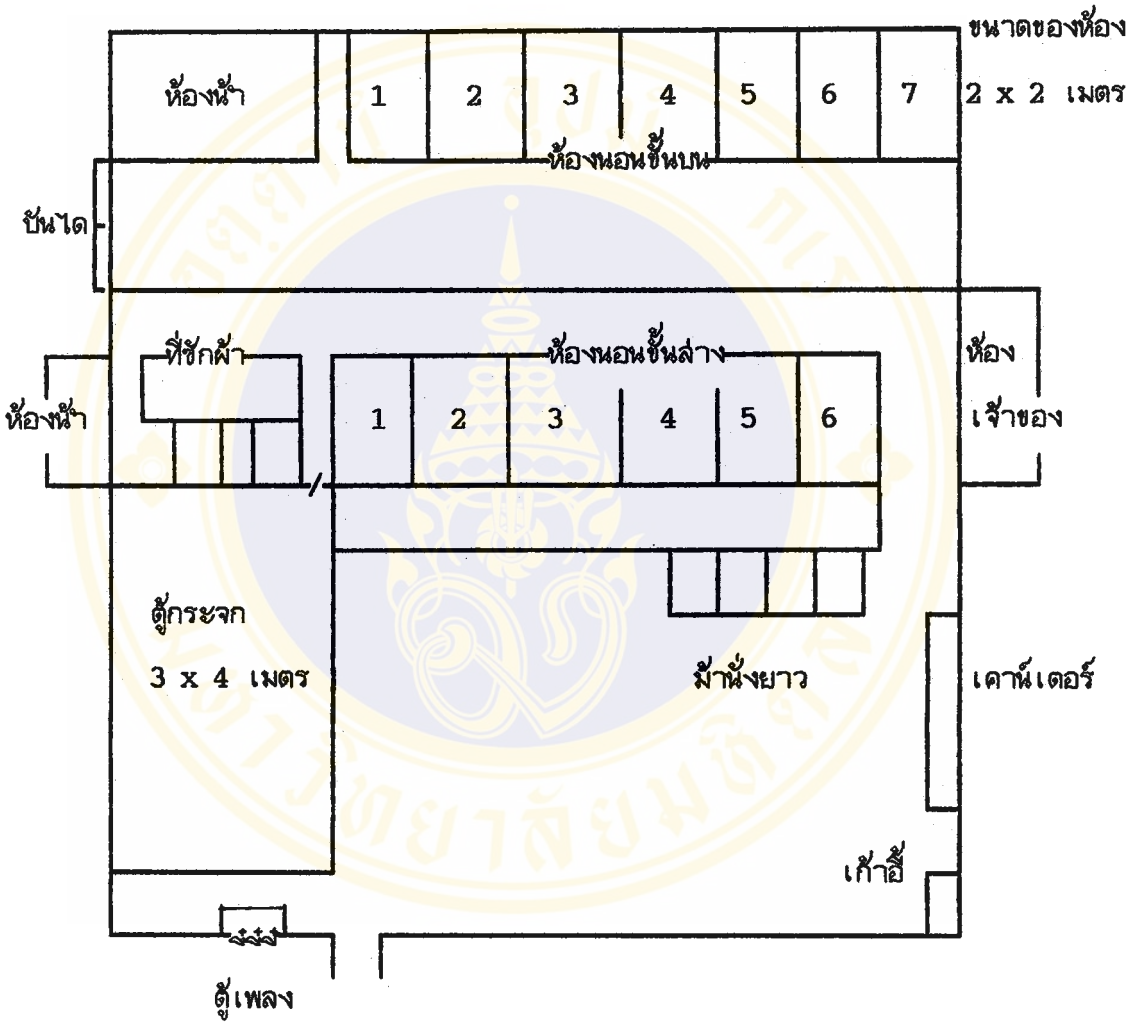
เนื่องจากสำนักโสเภณีเป็นแหล่งขายบริการทางเพศที่มีจำนวนมาก และเป็นแหล่งแพร่เชื้อโรคเอดส์ที่สำคัญที่สุด ดังนั้นการอธิบายให้เห็นและเข้าใจสภาพของสำนักโสเภณี ลักษณะการขายบริการ รูปแบบการให้บริการทางเพศของสำนักโสเภณีจึงมีความจำเป็น ผู้ศึกษาจึงขอเสนอรายละเอียดของสำนักโสเภณีทั้ง 7 แห่งซึ่งตั้งอยู่ย่านกำแพงดิน ย่านหายยา และย่านสันติธรรม สำนักโสเภณีทั้ง 7 แห่งนี้มีรูปแบบการขายบริการ 3 รูปแบบ ดังที่กล่าวรายละเอียดมาแล้วในส่วนต้นของบทที่ 3 รายละเอียดของสำนักโสเภณีแต่ละแห่งจะกล่าวตามลำดับดังนี้

Copyright by Mahidol University

— สำนักโสเภณีรูปแบบที่ 1 มีหญิงบริการอยู่ประจำ และมีการให้บริการภายในสำนัก

สำนักโสเภณีแห่งที่ 1 (ช่องนาย ก)

แผนผังของสำนัก มาตราส่วน 1: 40

สภาพทั่วไป

สำนักโสเภณีแห่งนี้เป็นสำนักโสเภณีรูปแบบที่ 1 ที่เปลี่ยนชื่อเป็นคาเฟ่ แต่จริง ๆ คือ ช่องโสเภณีที่มีหญิงอยู่ประจำ และมีการให้บริการภายในสำนัก เจ้าของเป็นคนจังหวัดชลบุรีซึ่งเคยดำเนินกิจการแบบนี้มาก่อน ต่อมาได้มาเช่าที่แห่งนี้เปิดเป็นสำนักต่อจากเจ้าของเดิมที่เลิกกิจการในราคา

Copyright by Mahidol University

ค่าเช่าเดือนละ 1,500 บาท ทำการปรับปรุงสถานที่ให้ดูดีขึ้นโดยการติดแอร์ในตู้กระจกที่หญิงบริการนั่งทำเคาน์เตอร์ขายเครื่องดื่ม มีตู้เพลงหยอดเหรียญ ภายในกั้นห้องเล็ก ๆ ให้หญิงบริการอยู่ห้องละ 1 คน บ้านนี้จะมี 2 ชั้น จะมีห้องน้ำทั้งชั้นบนและล่าง มีที่สำหรับซักเสื้อผ้า เจ้าของจะอยู่ชั้นล่าง โดยกั้นห้องแยกไปอยู่ด้านหลังไม่ปะปนกับส่วนของสำนัก หญิงที่มาขายบริการมีอายุอยู่ระหว่าง 13 - 20 ปี มีทั้งคนเมือง ไทยใหญ่ ชาวเขา พม่า แต่ส่วนใหญ่เป็นไทยใหญ่ที่มาจากอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย โดยมีเอเย่นต์รายใหญ่ของภาคเหนือนำมาส่ง จำนวนหญิงบริการในสำนักมีประมาณ 12 - 15 คน ไม่มีแมงดาคุมเด็กแต่จะมีหญิงบริการที่ทำงานมา 5 ปีเป็นผู้ช่วยดูแลหญิงบริการ หญิงบริการจะพักอยู่ที่สำนักนี้ มีอาหารให้สองมื้อ คือมื้อกลางวัน และมื้อเย็น ส่วนมื้อเช้าหญิงบริการมักซื้อกินเอง ในมื้อกลางวันและเย็นบางวันสำนักโสเภณีจะทำให้ แต่บางวันหญิงบริการจะได้รับเป็นเงินไปซื้อเองโดยจะได้รับวันละ 20 บาท หญิงบริการต้องทำงานทุกวันไม่มีวันหยุด นอกจากจะไปตรวจภายในจะให้ไปครึ่งวันโดยเจ้าของจะพาไปตรวจที่ศูนย์กามโรคและโรคเอดส์เขต 10 ที่ต้องพาไปเจ้าของให้เหตุผลว่า "เด็กไม่รู้จักทาง บางคนพูดไทยไม่ค่อยรู้เรื่อง" แขกที่มาเที่ยวมักจะมาเพื่อซื้อบริการทางเพศมากกว่าซื้อบริการอื่น การเปิดขายเครื่องดื่มเพื่ออำพรางการเป็นสำนักโสเภณี ชายจะเลือกหญิงบริการโดยมองผ่านทางกระจก หญิงบริการจะติดป้ายเบอร์ที่หน้าอก ป้ายนี้จะบอกราคาค่าตัวของหญิงบริการแต่ละคนด้วย แขกที่มาเที่ยวจะมีทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ คนไทยจะเป็นพวกกรรมกรก่อสร้าง วัยรุ่น ส่วนชาวต่างประเทศจะเป็นชาวฮ่องกง สิงค์โปร์ ฝรั่ง ไต้หวัน และ ชาอุดิอาระเบีย หญิงบริการจะไม่ค่อยชอบรับแขกชาอุโดยบอกว่า "ของเขาใหญ่ ตัวก็เหม็นและชอบเอาแรง" พวกชาวต่างประเทศโดยมากคนขับรถรับจ้างจะพามาโดยได้เปอร์เซ็นต์จากเจ้าของช่องประมาณ 20 - 30 เปอร์เซ็นต์

อัตราค่าบริการและการบริการลูกค้า

ค่าบริการสำหรับคนไทย ชั่วคราวครั้งละ 60 - 80 - 100 - 200 บาท ช่วงไม่มีแขกราคาจะลดลง หากเป็นชาวต่างประเทศราคาจะเพิ่มเท่าตัว ที่นี่จะไม่รับแขกค้างคืนโดยเปิดบริการตั้งแต่เวลา 10.00 น. จนถึง 17.00 น. แล้วหยุดให้หญิงบริการพักผ่อน อาบน้ำแต่งตัว จะเปิดอีกครั้งเวลา 19.00 น. จนกว่าแขกจะหมดจึงปิด ในช่วงที่แขกน้อยจะได้ลูกค้าประมาณ 80-100 คน

Copyright by Mahidol University

ต่อวัน ช่วงกลางวันจะได้ลูกค้าประมาณ 10 คน ช่วงเทศกาลลูกค้าจะมามากประมาณ 100-150 คน ต่อวัน เฉลี่ยแล้วหญิงบริการ 1 คนจะรับแขกวันละ 8 - 10 คน ค่าตัวของหญิงจะถูกหัก 50 - 50 กับเจ้าของ โดยเจ้าของบอกว่ารายได้ส่วนนี้นอกจากเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับหญิงบริการในเรื่องอาหาร การตรวจสุขภาพแล้ว ยังเป็นค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าเช่าบ้าน และค่าตำรวจ ซึ่งค่าใช้จ่ายต่อเดือนตกประมาณ 20,000 บาท

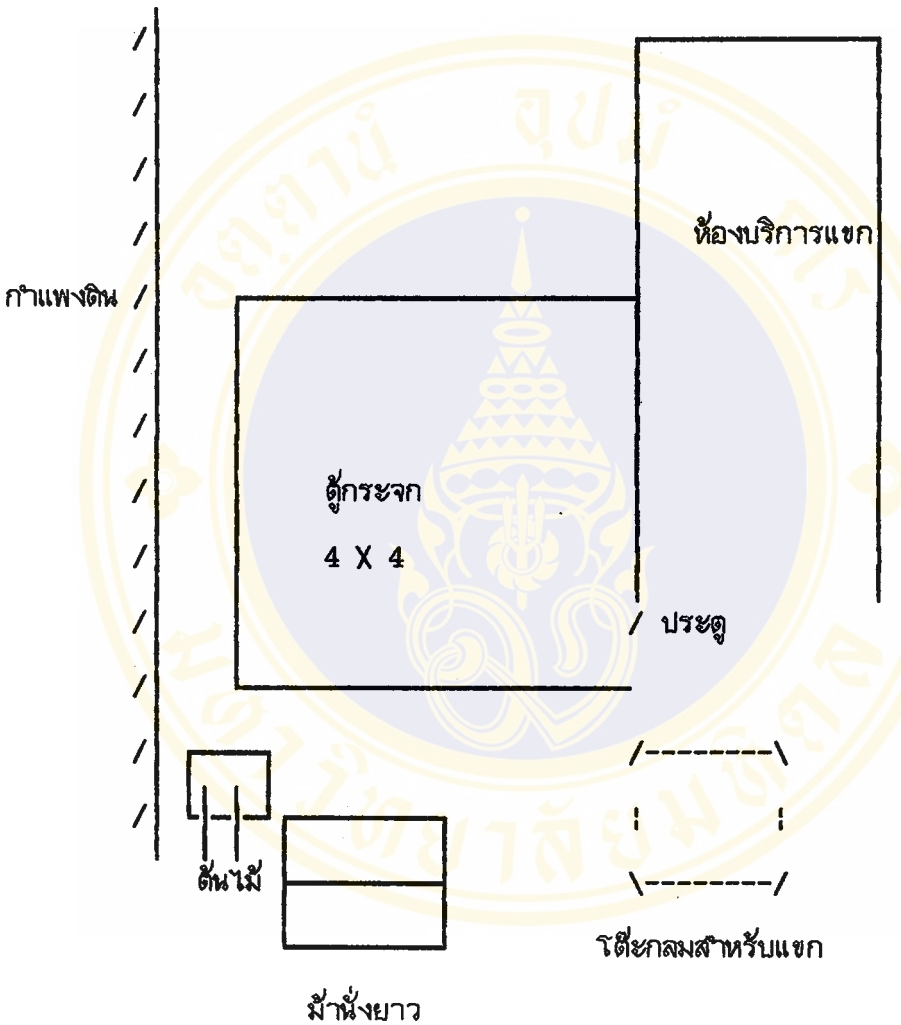
การดูแลสุขภาพและการป้องกันโรค

การรับแขกทุกครั้งเจ้าของจะเน้นการใช้ถุงยางอนามัย โดยจะไม่ยอมรับแขกหากชายนั้นจะไม่ใช้ถุงยางอนามัย ลูกค้าที่เมาสุรามาก ๆ ก็จะไม่รับด้วยเพราะพูดไม่รู้เรื่อง หญิงบริการบอกกับผู้ศึกษาว่า "มีแขกต่อรองที่จะไม่ยอมใช้ถุงยางอนามัยโดยอ้างว่าใช้แล้วคัน ใช้แล้วไม่สู้" หญิงบริการจะไม่ยอม นอกจากเด็กใหม่ ๆ ที่ยังไม่ค่อยรู้เรื่องจะยอมแขก แขกบางคนใส่ถุงยางอยู่ดี ๆ ทำ ๆไป จนจะเสร็จก็แอบถอดออกกว่าจะรู้ก็เลอะที่นอน บางคนแอบเด็ดหัวถุงยางออกก็มี บางครั้งถุงยางแตกเพราะแขกทำนาน และทำแรง หากรู้ว่าถุงยางแตกหญิงบริการจะรีบลุกไปล้าง หลังรับแขกแต่ละคนจะล้างทำความสะอาดด้วยน้ำกับสบู่ หญิงบริการที่นี่ทุกคนกินยาคุมกำเนิด กลัวท้องทั้ง ๆ ที่ใช้ถุงยางอนามัยเพราะพบปัญหาจากการใช้ถุงยางอนามัยบ่อย ๆ บางคนประจำเดือนมากระปริบกระปรอยก็ยังรับแขก นอกจากนี้หญิงจะไปตรวจภายในเกือบทุกสัปดาห์โดยค่าใช้จ่ายเจ้าของจะเป็นผู้ออกให้ จะมีการมาให้สุขศึกษาแก่หญิงบริการโดยเจ้าหน้าที่ของศูนย์กามโรคและโรคเอดส์เขต 10 ในสำนักโรคเภณี

Copyright by Mahidol University

สำนักโสเภณีแห่งที่ 2 (ช่องนาย ข.)

แผนผังสำนัก มาตราส่วน 1 : 40

สภาพทั่วไป

สำนักโสเภณีแห่งนี้มีหญิงบริการอยู่ประจำและมีการขายบริการภายในสำนัก เป็นช่องที่ตั้งมานาน และเป็นที่รู้จักกันดีในหมู่รถรับจ้าง ลักษณะของสำนักแต่เดิมถูกดัดแปลงโดยใช้ชื่อว่าคาเฟ่

Copyright by Mahidol University

ปรับปรุงสถานที่ให้ทันสมัยโดยมีตู้กระจกสำหรับให้หญิงบริการนั่ง ภายในตู้ติดเครื่องปรับอากาศและมีโทรทัศน์ให้ดู ถัดจากตู้กระจกจะเป็นห้องสำหรับบริการแขกและเป็นที่พักของหญิง หญิงบริการจะมีอายุน้อยจนถึงอายุมาก ตั้งแต่ 13 - 30 ปี เป็นชาวไทยใหญ่ พม่า บางคนมาจากกรุงเทพ บางคนเป็นโสเภณีมานานและเลิกอาชีพไปมีครอบครัวระยะหนึ่งขอกลับมาทำงานอีก เจ้าของสำนักซึ่งเป็นคนเชียงใหม่จะรับกลับมาทำงาน สำนักนี้ผู้ดูแลจะเป็นบุตรชายของเจ้าของบ้าน มีแมงดาคุมหญิงหลายคน หญิงบริการมีประมาณ 12 คน การหาหญิงจะมีเอเย่นต์นำมาส่งเช่นเดียวกัน บางคนพูดไทยยังไม่ค่อยชัด และบางคนดูเด็กมากเกินกว่าจะมาเป็นโสเภณี เด็กบางคนถูกนำมาส่งตั้งแต่ยังไม่เปิดบริสุทธิ์ ลูกค้าที่เปิดบริสุทธิ์จะเป็นชาวสิงคโปร์เป็นส่วนใหญ่ ราคาค่าเปิดอยู่ระหว่าง 5,000 - 10,000 บาท เด็กจะถูกเปิดหลายครั้งกว่าจะนำมานั่งตู้ ลูกค้าของที่นี่จะมีทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ชาวไทยจะเป็นกรรมกร ชาวบ้าน และวัยรุ่น ชาวต่างประเทศจะเป็นชาวสิงคโปร์เป็นส่วนใหญ่ แขกที่มาเที่ยวจะตกลงราคากับผู้ดูแลพร้อมทั้งจ่ายเงินก่อนขึ้นห้องกับหญิง ช่องนี้จะไม่มีการขายเครื่องดื่มหรือกิจกรรมอื่น มีแต่บริการทางเพศอย่างเดียว ชายมักมาเพื่อจุดประสงค์เดียวเช่นกัน อายุของลูกค้าจะมีปะปนกันทั้งวัยรุ่น และสูงอายุ จากการสอบถามผู้ดูแลทำให้ทราบว่าชายสูงอายุที่มาเที่ยวส่วนใหญ่เป็นคนจีนมักจะชอบเลือกเด็ก ๆ มาให้บริการ บางคนจะเลือกเด็กให้บริการทีละ 2 คน ก็มีโดยนำเด็กไปเพียงลูบ ๆ คลำ ๆ เท่านั้น การขายบริการจะเริ่มเมื่อเวลา 11.00 น. - 17.00 น. หยุดพัก 1 ชั่วโมง เปิดบริการอีกเวลา 18.00 น. จนแขกหมด หญิงบริการ 1 คน จะรับแขกวันละ 5-10 คน ลูกค้าที่มาเที่ยวจะมาเป็นกลุ่มมากกว่ามาคนเดียว หากเป็นชาวต่างประเทศจะมารถสามล้อถีบ โดยคนพามาจะได้เปอร์เซนต์จากเจ้าของสำนักประมาณ 30 เปอร์เซนต์ จึงพบว่าบริเวณหน้าสำนักโสเภณีมีรถสามล้อถีบจอดอยู่หลายคัน ข้าง ๆ สำนักโสเภณีจะมีร้านขายก๋วยเตี๋ยว และเครื่องดื่ม รวมทั้งเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

อัตราค่าบริการและบริการลูกค้า

ค่าบริการของหญิงอยู่ระหว่าง 40 - 200 บาท ราคาของหญิงบริการที่มีอายุมากแล้วราคาจะถูกกว่าเด็กอายุน้อย ๆ จากการเข้าไปสังเกตพบหญิงบริการ 2 - 3 คนอายุประมาณ 30 ปี ดูแก่และทรุดโทรมมากมาให้บริการแขก ซึ่งผู้จัดการสำนักบอกว่า "เลิกทำงานไปมีสามี ต่อมาเลิกกับ

Copyright by Mahidol University

สามีแล้วไม่มีงานทำจึงมาขอทำงานที่นี่ ค่าตัว 40 บาท เอาไว้บริการพวกถีบสามล้อ พวกก่อสร้าง ส่วนที่มีอายุน้อย ๆ จะบริการพวกคนจีน คนสิงคโปร์ พวกนี้ชอบเด็ก ๆ" เด็ก ๆ มักจะมีราคาค่าตัวสูง บางคนเด็กมากจนไร้เดียงสา เมื่อรับแขกซึ่งเป็นคนมีอายุจึงมีปัญหาถุงยางอนามัยหลุดบ่อยระหว่างมีเพศสัมพันธ์ ได้ออกมาขอหนังยางเพื่อเอาไปรัดถุงยางอนามัย เงินที่หาได้ก็เอาไปซื้อตุ๊กตาเล่น ผู้จัดการบอกว่าลูกค้ากลับชอบทั้ง ๆ ที่ไม่ค่อยรู้เรื่อง บางทีสอนอะไรให้ก็พูดกันไม่รู้เรื่อง ผู้จัดการกล่าวถึงจำนวนแขกที่มาใช้บริการว่า "แขกที่มาเที่ยวเวลากลางวันจะมีน้อย ส่วนใหญ่จะมากลางคืน เวลากลางวันหญิงบริการจึงไม่ต้องนั่งอยู่ในตู้ สามารถเดินเที่ยว หรือซื้อของบริเวณใกล้ ๆ ได้"

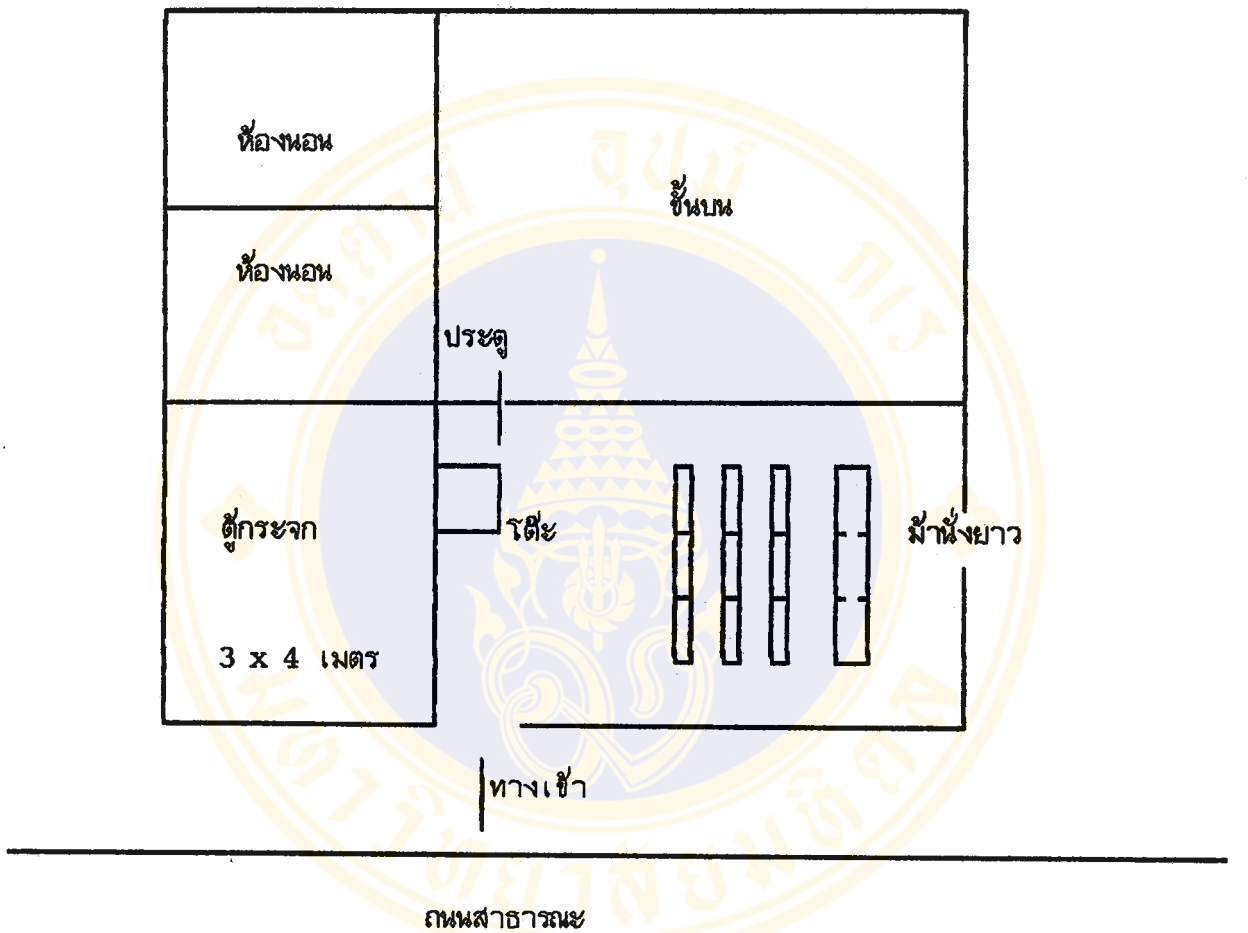
การดูแลสุขภาพและการป้องกันโรค

สำนักโสเภณีแห่งนี้จะบอกให้หญิงบริการใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งที่รับแขก โดยการไปขอถุงยางอนามัยจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด และจะให้หญิงบริการไปตรวจสุขภาพเมื่อมีอาการผิดปกติที่ศูนย์กามโรคฯ การเจาะเลือดตรวจจะมีเจ้าหน้าที่เข้ามาเจาะให้ หญิงบริการดูแลสุขภาพตนเองโดยทำความสะอาดอวัยวะหลังจากรับแขกแต่ละคนด้วยน้ำกับสบู่ ไม่ดื่มเหล้า ส่วนบุหรี่มีบางคนที่สูบ แม้แต่เวลาที่นั่งตู้จะสูบด้วยทำให้ควันบุหรี่กระจายอยู่ในห้อง บางคนกินยาคุมกำเนิดโดยซื้อจากร้านขายยา หญิงบริการบางคนเมื่อมีอาการผิดปกติจากการรับแขก เช่น ปวดท้องน้อย จะซื้อยาจากร้านขายยากิน เมื่ออาการไม่ดีขึ้นจึงจะไปพบแพทย์

Copyright by Mahidol University

สำนักโสเภณีแห่งที่ 3 (ช่องนาง ค.)

แผนผังสำนัก มาตราส่วน 1 : 40

สภาพทั่วไป

สำนักโสเภณีแห่งนี้มีหญิงบริการอยู่ประจำและให้บริการภายในสำนัก เปิดบริการทั้งกลางวันและกลางคืน เจ้าของสำนักไม่ได้พักอยู่ที่นี่แต่จะมีคนดูแลพักอยู่ซึ่งเป็นหญิง อายุประมาณ 25 ปี อดีตเคยขายบริการที่นี่มาก่อน เมื่ออายุมากและไม่มีครอบครัวจึงมาเป็นผู้ดูแลและทำความสะอาด จะรับแขกเป็นบางครั้งเมื่อลูกค้ามากจนหญิงบริการไม่พอบริการ หรือเมื่อเปิดบริการมีลูกค้าเข้ามาเที่ยวแต่หญิงบริการยังไม่ตื่นนอน ลักษณะสำนักจะเป็นตู้กระจก มีม้านั่งยาวให้ลูกค้านั่งเลือกหญิงบริการอยู่หน้า

Copyright by Mahidol University

ตู้กระจก ห้องที่รับแขกจะยกพื้นสูงจากพื้นดินประมาณ 1 เมตร มีบันไดทางขึ้นอยู่ใกล้ ๆ ตู้กระจก บริเวณนี้จะมีโต๊ะสำหรับเก็บถุงยาง เก็บบัญชี และมีกล่องทำด้วยไม้สำหรับใส่เงินตั้งอยู่ ในเวลากลางวันหญิงบริการจะมานั่งอยู่บริเวณโต๊ะ บางคนจะนั่งถักเสื้อไหมพรม อ่านการ์ตูน หญิงบริการบางคนจะเข้าไปนอนอยู่ในตู้กระจกซึ่งเปิดแอร์ ช่วงที่เข้าไปเก็บข้อมูลพบว่ามีหญิงบริการเหลืออยู่เพียง 3 คน เนื่องจากหญิงบริการขอกลับบ้านไปทำบุญออกพรรษา หญิงบริการที่พบมีอายุอยู่ระหว่าง 16 - 18 ปี ปกติสำนักนี้จะมีหญิงบริการประมาณ 10 คน อายุเฉลี่ย 18 ปี มีทั้งคนเหนือและคนอีสาน ไม่มีชาวเขา แขกที่มาเที่ยวมีทั้งคนไทยและต่างชาติ ส่วนใหญ่จะเป็นคนไทย มีอาชีพก่อสร้าง ใช้แรงงาน โดยมาเที่ยวกันเป็นกลุ่มทั้งกลางวันและกลางคืน ช่วงเทศกาล เช่น ลอยกระทง ปีใหม่จะมีแขกมาก

อัตราค่าบริการและการบริการลูกค้า

สำนักโสเภณีแห่งนี้เปิดบริการทั้งกลางวันและกลางคืน อัตราค่าบริการอยู่ระหว่าง 60 - 100 บาท เปิดบริการตั้งแต่ 11.00 น. จนถึง 18.00 น. หยุดพัก 1 ชั่วโมง เริ่มเปิดอีกเวลา 19.00 น. จนกว่าแขกหมด เมื่อแขกเดินเข้ามาหญิงบริการบางคนจะส่งเสียงเรียกเชิญชวน โดยเฉพาะลูกค้าหนุ่ม ๆ ช่วงที่ผู้ศึกษาเข้าไปเก็บข้อมูลพบกลุ่มหนุ่มนักเที่ยวเดินเลือกหญิงบริการตามสำนักต่าง ๆ หญิงบริการสำนักนี้กล่าวกับหนุ่มนักเที่ยวว่า "เดี๋ยวแวะมาอีกนะเจ๊า" ซึ่งผู้ดูแลบอกว่าเด็กที่นี่เห็นหนุ่ม ๆไม่ได้ ชอบ แต่ถ้าเป็นคนมีอายุจะไม่ค่อยชอบเกี่ยงกันรับแขก"

การดูแลสุขภาพและการป้องกันโรค

การดูแลสุขภาพของหญิงบริการที่นี่ผู้ดูแลบอกว่า "ช่องแห่งนี้รับแขกที่ใช้ถุงยางอนามัยเท่านั้น" ถุงยางอนามัยได้ไปขอจากศูนย์กามโรคและโรคเอดส์เขต 10 และหญิงบริการจะมาขอรับการตรวจภายในที่นี่เช่นเดียวกัน การเจาะเลือดเพื่อดูเชื้อซิฟิริสหญิงบริการจะมารับการตรวจเมื่อมีอาการสงสัย ส่วนการตรวจหาเชื้อไวรัสเอดส์จะมีเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานทางการแพทย์เข้ามาตรวจในสำนักโสเภณีปีละ 2 ครั้ง สำหรับสุขภาพส่วนบุคคลหญิงบริการจะได้รับความรู้จากเจ้าหน้าที่ทางสาธารณสุขที่มา

Copyright by Mahidol University

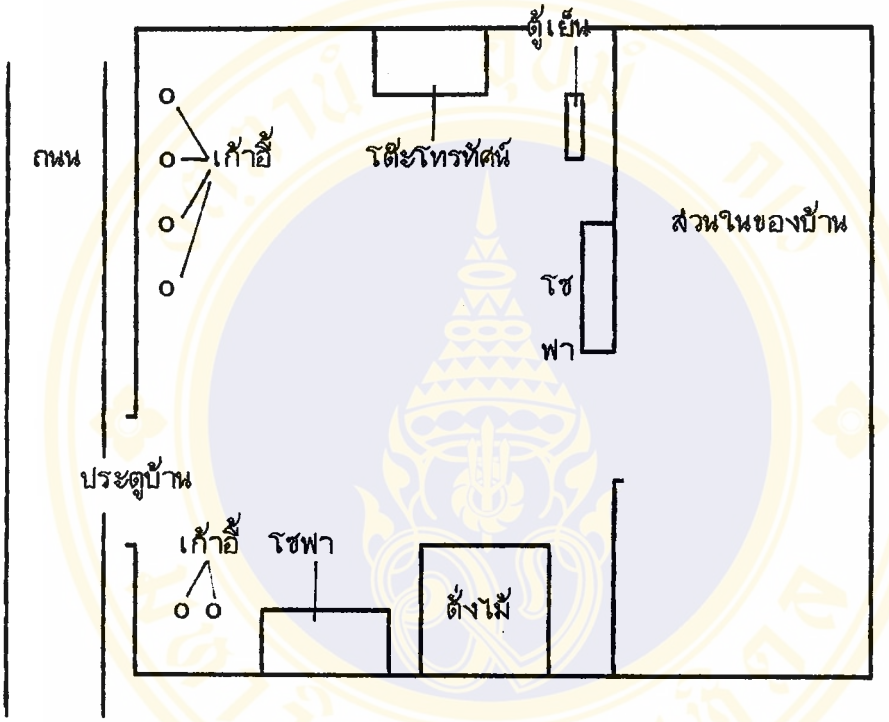
ให้สุขศึกษาในสำนักโสเภณี และจากการไปตรวจสุขภาพ หญิงบริการทุกคนใช้ยาคุมกำเนิดชนิดกิน เพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ การสูบบุหรี่หญิงบริการส่วนใหญ่จะใช้เมื่อง่วงนอน ในการทำงานหากมีปัญหาสุขภาพทั่ว ๆ ไปหญิงบริการจะซื้อยาจากร้านขายยากิน เช่น ยาแก้ไข้หวัด ยาแก้ปวด ยาแก้ท้องเสีย ยาแก้ไอ เป็นต้น นอกจากนี้ทั้งเจ้าของสำนักโสเภณีแห่งนี้ และหญิงบริการยังมีความเชื่อถือเกี่ยวกับโชคลางต่าง ๆ มีการใช้น้ำส้มป่อย (ต้นไม้ชนิดหนึ่งใช้ในพิธีกรรมต่าง ๆ ของชาวล้านนา) อาบเมื่อขายบริการแล้วพบว่ามีปัญหากับแขก เมื่อได้เงินจำนวนแรกจากการขายบริการในแต่ละวันจะนำเงินมาตบไล่ตามตัวเพื่อเป็นเคล็ดว่าจะทำให้ได้แขกมาก

Copyright by Mahidol University

สำนักโสเภณีรูปแบบที่ 2 มีหญิงบริการอยู่ประจำ แต่ไม่มีการให้บริการภายในสำนัก

สำนักโสเภณีแห่งที่ 4 (ซ่องนาง ง.)

แผนผังสำนัก มาตราส่วน 1 : 40

สภาพทั่วไป

สำนักโสเภณีแห่งนี้มีหญิงบริการพักอยู่แต่ไม่มีการค้าประเวณีภายในสำนัก แต่จะใช้โรงแรมม่านรูดใกล้ ๆ สำนักเป็นที่บริการลูกค้า สำนักจึงดูเหมือนบ้านพักอาศัยทั่ว ๆ ไป การแต่งกายของหญิงบริการก็ไม่ประเจิดประเจ้อ บริเวณที่ลูกค้าจะเข้ามาเลือกสาวมีสภาพเหมือนห้องรับแขกของบ้าน มีตั้งไม้ใช้นอน หรือนั่งเล่น 1 ตัว โซฟาชุด และเก้าอี้นวมตั้งอยู่ติดผนังห้องเป็นจุด ๆ มีโทรทัศน์สีและตู้เย็นตั้งอยู่ ในเวลากลางวันหญิงบริการอาจใช้พื้นห้องซึ่งเป็นพื้นปูนซีเมนต์นอนดูโทรทัศน์ ส่วนตั้งไม้จะเป็นที่เฉพาะของเจ้าของสำนักที่หญิงบริการเรียกว่า "แม่" ถัดจากห้องรับแขกเข้าจะเป็น

Copyright by Mahidol University

เขตหวงห้ามของบ้านที่คนภายนอกห้ามเข้าเพราะส่วนหนึ่งจะถูกจัดให้เป็นที่อยู่ของของหญิงบริการ การอยู่อาศัยเจ้าของสำนักจะอยู่ในบ้านนี้ด้วยแต่แยกเป็นสัดส่วนออกไปต่างหาก จะมีแม่ครัวทำอาหาร และทำความสะอาดทั่วไป ส่วนเสื้อผ้าจะมีคนมารับจ้างซักรีดซึ่งหญิงบริการต้องออกค่าใช้จ่ายเอง หญิงบริการที่มีประมาณ 10 คน ทั้งคนเมือง ไทยใหญ่ และชาวเขาเผ่าอีก้อ หญิงบริการเหล่านี้บางคนถูกพ่อแม่นำมาขายเอง บางคนมาสมัครเอง และส่วนหนึ่งมาจากเอเย่นต์ ความสัมพันธ์ของแม่เล้ากับหญิงบริการค่อนข้างจะเป็นกันเองเหมือนครอบครัว จึงทำให้หญิงบริการที่มาทำงานมีความผูกพันและทำงานกันนานเป็นปี บางคนเลิกอาชีพไปมีครอบครัวและลูกแล้ว เมื่อเดือดร้อนเรื่องเงินก็ขอกลับมาทำงานอีก บางคนเลิกกับสามีมาทำงานใหม่ หญิงบริการที่นี่จึงมักจะมีอายุเกิน 18 ปีขึ้นไป จนถึง 30 ปี การให้บริการแขกจะให้ทั้งกลางวันและกลางคืน ส่วนใหญ่จะเป็นกลางคืน ในเวลากลางวันใครจะรับแขก หรือไม่รับก็ได้ไม่มีการบังคับ ช่วงที่เข้าไปเก็บข้อมูลมีลูกค้าเข้ามาเลือกหญิง แม่เล้าจะถามว่า "ใครจะรับแขกมาเอาปลอกไป" (ถุงยางอนามัย)

อัตราค่าบริการและการให้บริการ

ค่าบริการจะรวมค่าเช่าโรงแรมด้วยในราคาชั่วคราว 150 บาท เป็นค่าโรงแรม 50 บาท ถ้าเป็นค้างคืนราคา 500 บาทโดยค่าโรงแรมลูกค้าต้องจ่ายเอง การเลือกหญิงบริการโดยลูกค้าจะเข้ามานั่งข้างในห้องรับแขก เมื่อตกลงใจสาวคนใดจะบอกแก่แม่เล้าพร้อมจ่ายเงิน หญิงบริการจะเตรียมถุงยางอนามัยพร้อมทั้งพาลูกค้าไปยังโรงแรมซึ่งอยู่ใกล้ ๆ พนักงานโรงแรมเมื่อเห็นหญิงบริการเดินมาจะเตรียมเปิดห้องไว้ พนักงานโรงแรมจะเป็นคนคอยจัดการเรื่องห้องว่าห้องใดว่าง ซึ่งเป็นการทำงานที่อาศัยผลประโยชน์ร่วมกัน

การดูแลสุขภาพและการป้องกันโรค

เจ้าของสำนักโสเภณีแห่งนี้ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการแพทย์และสาธารณสุขเป็นอย่างดี จึงมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมโรคเข้ามาให้สุขศึกษาด้านสุขภาพ และการป้องกันโรคที่เกิดจากเพศสัมพันธ์ หญิงบริการได้รับการเจาะเลือดหาเชื้อเอดส์ปีละ 2 ครั้งโดยเจ้าหน้าที่มา

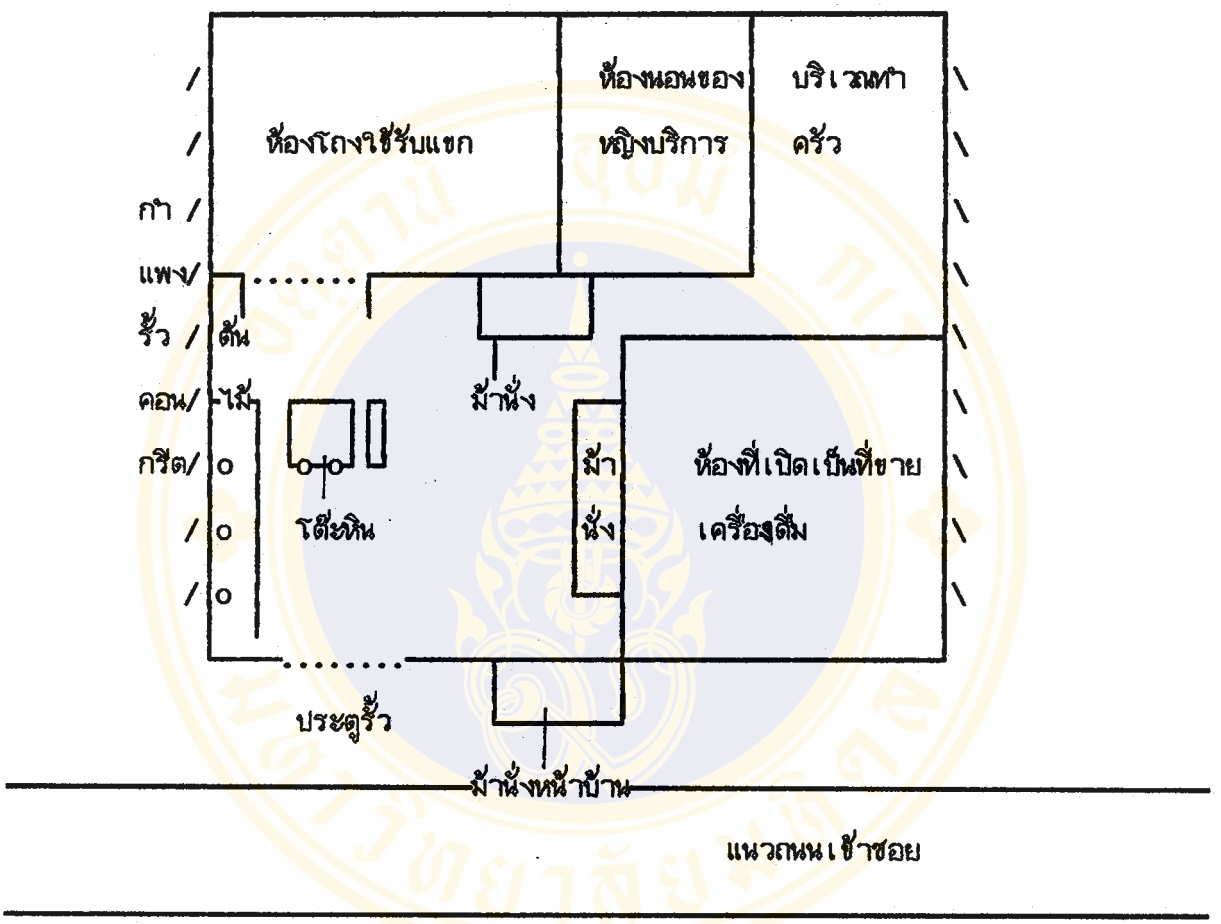
Copyright by Mahidol University

เจาะในสำนักโสเภณี เมื่อมีการอบรมพ่อเล้า แม่เล้า เจ้าของสถานประกอบการขายบริการทางเพศ เจ้าของสำนักนี้จะไปร่วมด้วยทุกครั้ง และเมื่อมีการขอหญิงบริการไปอบรมเข้มที่อื่นก็ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี ดังนั้นหญิงบริการที่นี่ส่วนใหญ่จะได้รับความรู้ด้านโรคเอดส์ทั้งได้รับทางตรง และทางอ้อม มีการไปตรวจภายในและตรวจสุขภาพทั่วไปทุก 1 - 2 สัปดาห์ ที่ศูนย์กามโรคและโรคเอดส์เขต 10 ในการขายบริการเจ้าของจะกำชับหญิงบริการว่าให้แขกใช้ถุงยางอนามัยทุกคน แต่จากการเก็บข้อมูล ผู้ศึกษาพบว่ามีหญิงบริการชาวอีก้อคนหนึ่งกำลังเป็นหนองใน โดยเจ้าของสำนักบอกว่า "พูดกันไม่รู้เรื่อง สอนให้ใช้ถุงยางแล้ว แต่แขกไม่ใช้ก็ยอมนอนด้วย มาขอยาแก้ปวดถามว่าเป็นอะไรก็บอกว่า เจ็บหัว กว่าจะรู้ว่าเป็นหนองใน นั่งที่ไหนหนองก็ไหลแฉะหมด กลิ่นเหม็นเน่าเชียว"

Copyright by Mahidol University

สำนักโสเภณีแห่งที่ 5 (ซ่องนาย จ.)

แผนผังสำนัก มาตราส่วน 1 : 40

สภาพทั่วไป

สำนักโสเภณีแห่งนี้เปิดบริการแบบนางทางโทรศัพท์ รูปแบบการขายบริการที่มีหญิงบริการพักอยู่ แต่ไม่มีการให้บริการภายในสำนัก ส่วนหนึ่งของบ้านเปิดเป็นร้านขายเครื่องดื่มสำหรับให้ลูกค้า ลูกค้าที่มาเป็นกรุ๊ปทัวร์โดยมีไกด์พามา กรุ๊ปทัวร์จะเป็นชาวญี่ปุ่น ชาวสิงคโปร์ ชาวจีนจากฮ่องกง เป็นส่วนใหญ่ ลูกค้าเหล่านี้เมื่อพอใจหญิงบริการคนใดไกด์จะเป็นคนจัดการพาหญิงบริการไปให้ตามที่พักในโรงแรม ลูกค้าบางคนที่เป็นขาประจำจะใช้โทรศัพท์เรียกหญิงบริการไปหาที่โรงแรม โดย

Copyright by Mahidol University

หญิงบริการจะนั่งรถรับจ้างไปเอง ดังนั้นในสำนักจึงเป็นเพียงที่พักของหญิงบริการเท่านั้น การอยู่อาศัยจะอยู่รวมกันเป็นห้องโถงใหญ่ มีที่นอนหมอนให้ หญิงบริการจะซื้อตู้ผ้าพลาสติคมาใส่เสื้อผ้าห้องนอนจึงมีสภาพแออัด ในเวลากลางคืนหญิงบริการส่วนใหญ่จะไปรับแขกและค้างคืนกับแขก จะมีผู้ดูแลซึ่งเป็นหญิงซึ่งอดีตขายบริการมาก่อน พออายุมากขึ้นหมดสภาพที่จะรับแขกจึงมาเป็นคนดูแลความเรียบร้อย ทำความสะอาด และทำอาหารเลี้ยงหญิงบริการในสำนัก รวมถึงการดูแลจัดหญิงบริการให้ทำงานด้วย หญิงบริการที่นี่มีอายุค่อนข้างน้อย จากการสังเกตอายุน่าจะอยู่ระหว่าง 15 - 18 ปี หญิงบริการเหล่านี้ค่อนข้างที่จะปิดบังตนเองไม่อยากเปิดเผยตนเองต่อสาธารณชนนัก ช่วงเวลากลางวันที่ไม่ได้ทำงานจะนอนเล่น นั่งเล่นอยู่ภายในบ้าน ซึ่งสภาพบ้านจะเป็นรั้วคอนกรีตล้อมรอบ ในบริเวณบ้านปลูกต้นไม้ร่มรื่น เจ้าของเลี้ยงนกขุนทองไว้ในบ้านหลายตัว มีโต๊ะหินและชิงช้าสำหรับนั่งเล่น สถานที่รับประทานอาหารจะเป็นหน้าบ้านใต้ต้นไม้โดยใช้เสื่อปู หากจะออกไปข้างนอกหญิงบริการจะไปไม่ไกล และจะไปกันเป็นกลุ่ม หากเจ็บป่วยจะไปใช้บริการตามคลินิก การตรวจภายในจะมีแพทย์ประจำมาตรวจในสำนักโสเภณีทุก 2 สัปดาห์ แม้แต่การเจาะเลือดก็จะมีเจ้าหน้าที่มาเจาะให้โดยหญิงบริการไม่ต้องไปโรงพยาบาล หรือสถานตรวจทางการแพทย์ของรัฐบาล จำนวนหญิงบริการมีประมาณ 30 คน หญิงบริการเหล่านี้มาจากมาหลายทาง ทั้งไปรับมาเองจากบ้าน เอเย่นต์นำมาส่ง มาขอทำงานด้วยตัวเอง และบางคนพ่อแม่จะเป็นคนนำลูกมาขายโดยแลกกับเงินประมาณ 8,000 - 10,000 บาท พ่อแม่หญิงเหล่านี้หลายคนรู้จักสถานที่แห่งนี้ดีจึงมักจะมาขอเงินจากลูกกันบ่อย ๆ โดยเดินทางมาที่สำนักโสเภณีเอง หญิงบริการบางคนจึงต้องทำงานอยู่ที่นี่นาน เนื่องจากพ่อแม่จะสร้างหนี้ผูกพันให้ลูกสาวทำงานชดใช้ไปเรื่อย ๆ บางคนแม้ป่วยยังไม่ยอมหยุดงาน ผู้ศึกษาพบว่าหญิงบริการคนหนึ่งเจ็บบริเวณเอวด้านหลังทั้งสองข้าง และปัสสาวะขัดจึงแนะนำให้ไปตรวจไต และให้หยุดการให้บริการทางเพศ 1 สัปดาห์ หลังจากนั้น 4 วันผู้ศึกษามาสำนักโสเภณีแห่งนี้อีกครั้งหนึ่ง พบว่าหญิงบริการคนนั้นยังรับแขกอยู่ไม่ยอมหยุดงานและยังเจ็บอยู่มาก ได้ไปตรวจที่คลินิกทั่ว ๆ ไปมา เหตุผลที่ไม่ยอมหยุดขายบริการเพราะต้องการเงินให้พ่อแม่

อัตราค่าบริการและการให้บริการ

ค่าบริการชั่วคราว 300 - 500 บาท ถ้าค้างคืน 800 - 1,200 บาท ส่วนใหญ่จะเป็น

Copyright by Mahidol University

การให้บริการแบบค้างคืน รายได้จะถูกแบ่งกับเจ้าของ 50 - 50 สำหรับเป็นค่าที่พัก อาหาร และเป็นค่านายหน้าสำหรับผู้พาลูกค้ามา เช่น รถรับจ้างสี่ล้อ สามล้อเครื่อง ซึ่งจะพาลูกค้ามาบ่อย นอกเหนือจากกรุ๊ปทัวร์ ไกด์บางรายจะโทรศัพท์มาขอหญิงบริการตามความต้องการของลูกค้าโดยไม่ต้องพาลูกค้ามา เพียงบอกเวลา และสถานที่ผู้ดูแลจะจัดหญิงบริการให้ไปตามความต้องการนั้น บางรายพาลูกค้ามาเลือกหญิงบริการที่สำนักโสเภณีเองแล้วรับหญิงบริการไปเลย ซึ่งมักจะมาประมาณ 21.00 น. ไปแล้ว ส่วนในเวลากลางวันทางสำนักโสเภณีจะจัดเวรให้หญิงบริการทำงานไว้ส่วนหนึ่งสำหรับความต้องการที่จะโทรศัพท์ขอมา หญิงบริการที่ต้องอยู่เวรทำงานมักแต่งตัวเตรียมพร้อมที่จะเดินทางได้ทุกเวลา การแต่งกายจะเรียบร้อย ดูสุภาพโดยเน้นการนุ่งกระโปรงเพราะเวลาเดินทางไปบริการลูกค้าในโรงแรมจะได้ไม่เป็นที่ผิดสังเกตของพนักงานโรงแรม หรือคนอื่น ๆ ส่วนหญิงบริการที่ไม่ได้ทำงานจะนอนเล่นที่ห้องโถง หรือทำกิจกรรมอื่น โดยมากมักอ่านการ์ตูน ห้องโถงจะเป็นห้องกว้าง ๆ ปูพื้นด้วยเสื่อน้ำมัน มีเพียงพัดลม 1 ตัวที่ตั้งอยู่ ไม่มีโทรทัศน์

ส่วนใหญ่กลางคืนหญิงบริการมักจะได้แขก และจะกลับมาตอนเช้า การรับแขกในแต่ละคืนจึงมีเพียงคนเดียว การให้บริการแขกค้างคืนบางคนแขกจะมีเพศสัมพันธ์ด้วย 2 ครั้ง แต่บางคนจะเจอแขกกวนทั้งคืนก็มี ในกรณีนี้จะต้องมีการตกลงราคาเพิ่มเติม และบางรายพบว่าต้องไปให้บริการแขกถึง 2 คนในห้องเดียวกัน กรณีอย่างนี้แขกมักจะให้เงินพิเศษซึ่งหญิงบริการก็ยินยอม หญิงบริการบางคนบอกว่า "เวลาแขกเรียกไป ไม่รู้ว่าจะไปเจอลูกค้าแบบไหน ขึ้นอยู่กับดวง เพื่อนหนูเคยเจอแขกซาดิสม์ กว่าจะกลับมาได้แทบแย่" การให้บริการมักจะถูกแขกขอร้องให้ใช้ปากบ่อย ๆ แขกบางคนก็เมาเพราะมักจะสั่งเบียร์มากินในห้อง การมีเพศสัมพันธ์จะใช้ถุงยางอนามัยเกือบทุกครั้ง โดยแขกมักจะเตรียมไว้ และหญิงจะเตรียมไปด้วย ปัญหาเรื่องการใช้ถุงยางอนามัยจะพบในรายที่เมาโดยจะไม่ยอมใช้ หรือดึงออกขณะกำลังมีเพศสัมพันธ์ หญิงบริการจะกลับสำนักโสเภณีเวลาประมาณ 9.00 - 10.00 น. เมื่อกลับมาจะนอนพักผ่อน จะตื่นรับประทานอาหารกลางวันเวลาประมาณ 14.00 น. การรับประทานจะจัดเป็นสำรับ เมื่อรับประทานเสร็จจะช่วยกันล้างชาม หญิงบริการส่วนใหญ่รับแขกไม่ทุกวัน 2 - 3 วันจะรับแขกครั้งหนึ่ง หากเป็นช่วงที่มีนักท่องเที่ยวน้อย (low season) 4 - 5 วันจึงจะได้แขก

Copyright by Mahidol University

การดูแลสุขภาพและการป้องกันโรค

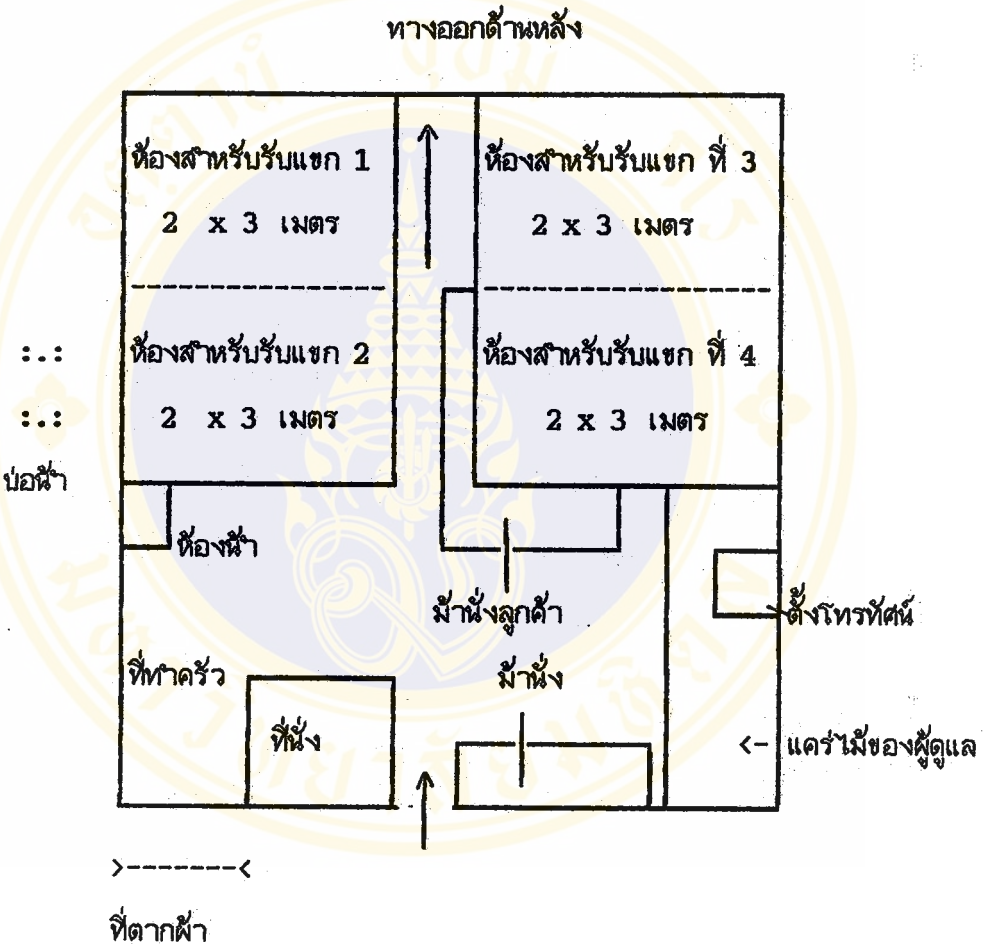
สำนักโสเภณีลักษณะนี้จะปิดบังตนเองมิให้คนทั่วไปทราบว่ามีการขายบริการทางเพศ เพราะมีการดัดแปลงส่วนหนึ่งของที่อยู่อาศัยเป็นที่พักของหญิงบริการ การให้บริการจะใช้สถานที่อื่น หญิงบริการเองก็ไม่อยากเปิดเผยตนเองมากนัก การใช้บริการด้านสุขภาพทั่วไปนิยมไปคลินิกมากกว่าซึ่งสถานตรวจลักษณะนี้จะไม่มีการให้สุขศึกษามากนัก การที่มีแพทย์มาตรวจในสำนักโสเภณีผู้ศึกษาไม่แน่ใจว่าเป็นแพทย์จริงหรือเป็นเพียงบุคคลที่เคยเรียนทางด้านสาธารณสุขที่ไม่ใช่แพทย์ ทั้งการมาตรวจก็ไม่มีเครื่องมือครบ ไม่มีการให้ความรู้ทั่วไปมากนัก จึงทำให้หญิงบริการที่นี่มีการป้องกันและดูแลสุขภาพค่อนข้างน้อย การให้บริการแขกมีการใช้ถุงยางอนามัยบ้างไม่ใช้บ้าง และมีการให้บริการทางปากด้วย สถานที่พักอาศัยก็ค่อนข้างแออัด การนอนจะนอนรวมกันเป็นห้องใหญ่ ไม่มีโทรทัศน์ดู เวลาว่างหญิงบริการจะนอนเล่น และมีการสูบบุหรี่กันมาก

Copyright by Mahidol University

สำนักโสเภณีรูปแบบที่ 3 ไม่มีหญิงบริการอยู่ประจำ แต่มีการให้บริการภายในสำนัก

สำนักโสเภณีแห่งที่ 6 (ช่องนาง ฉ.)

แผนผังของสำนัก มาตราส่วน 1: 40

สภาพทั่วไป

สำนักโสเภณีแห่งนี้เรียกว่า ช่องแม่บ้าน เพราะหญิงบริการที่มาขายบริการเป็นแม่บ้านมาทำงานเฉพาะเวลากลางวัน ลักษณะเป็นบ้านไม้ชั้นเดียวปลูกคล่อมติดพื้นดิน หลังคามุงใบตองตึง ภายในบ้านแบ่งพื้นที่เป็น 3 ส่วนดังนี้

Copyright by Mahidol University

ส่วนที่1 กั้นเป็นห้องด้วยกระดานไม้อัดจำนวน 4 ห้อง พื้นห้องยกสูงจากดินประมาณ 1 เมตร ลักษณะห้องจะทึบไม่มีหน้าต่าง มีเพียงประตูเข้าออกทางเดียว ใช้สำหรับให้บริการทางเพศแก่ลูกค้า

ส่วนที่ 2 เป็นลานดินมิได้กั้นห้องแต่แบ่งพื้นที่ไว้ชัดเจน มีห้องน้ำ 1 ห้องที่ปลูกง่าย ๆ เป็นส้วมซึมใช้น้ำราด มีโอ่งใส่น้ำสำหรับอาบน้ำโดยจะต้องไปตักน้ำจากบ่อน้ำที่อยู่ห่างจากบ้านเล็กน้อย ไม่ได้ต่อน้ำประปาใช้ บริเวณทำครัวจะมีเตาแก๊ส 1 เตาสำหรับประกอบอาหาร ข้างเตาจะมีโต๊ะไม้ต่ออย่างง่าย ๆ ใช้วางเครื่องครัว ใกล้ ๆ กันจะมีแคร่ไม้สำหรับเป็นที่นั่งของหญิงบริการ

ส่วนที่ 3 เป็นแคร่ไม้สำหรับเป็นที่อยู่ของผู้ดูแลโดยไม่ได้กั้นห้อง วางโทรทัศน์สีขนาด 14 นิ้ว ที่นอนมุ้งหมอน และ เครื่องใช้ต่าง ๆ ของผู้ดูแลไว้บนแคร่ไม้ ลูกค้าที่มาซื้อบริการจะนั่งรอหญิงบริการที่ม้านั่งยาวทำด้วยไม้กระดานแผ่นเดียว ขนาดความยาวตัวละประมาณ 1 เมตร มีอยู่ 3 ตัว ประตูทางเข้าจะเดินทะลุออกไปทางด้านหลังได้ ลูกค้าจะเข้าได้ 2 ทาง

แต่เดิมเจ้าของซ่องได้เปิดสำนักขายบริการอยู่ถัดไปจากซ่องในปัจจุบัน ลักษณะเป็นบ้านไม้ 2 ชั้น มีหญิงขายบริการหลายคน ต่อมาได้ปิดบริการโดยให้เหตุผลว่า "ตำรวจกวน" แล้วมาเช่าบ้านในปัจจุบันเปิดขายบริการแล้วให้คนมาดูแล ซ่องที่เปิดใหม่นี้เปิดขายบริการเฉพาะเวลากลางวัน เป็นซ่องแม่บ้าน มีหญิงบริการเพียง 3 คน อายุของหญิงบริการอยู่ระหว่าง 25 - 30 ปี ทุกคนมีสามีแล้วมาทำงานเพื่อหารายได้พิเศษโดยมาทำงานแบบเช้ามาเย็นกลับบ้าน กลางคืนจึงมีหญิงผู้ดูแลนอนเฝ้าบ้านอยู่เพียงคนเดียว หญิงซึ่งเป็นผู้ดูแลมีอายุประมาณ 45 ปี ชอบนั่งดื่มเหล้าทั้งวัน ลูกค้าที่มาซื้อบริการส่วนใหญ่เป็นคนสูงอายุ เป็นชาวบ้านที่มีอาชีพทำนา ทำสวน จากอำเภอใกล้เคียง เช่น อำเภอหางดง อำเภอสันป่าตอง บางคนเป็นผู้ใหญ่บ้าน ลูกค้าเหล่านี้จะเป็นขาประจำ เข้ามาในเมืองโดยบอกกับภรรยาหรือลูกว่าจะมาซื้อสินค้าทางเกษตร ชายเหล่านี้ไม่กล้าเที่ยวโสเภณีในอำเภอเนื่องจากความอายที่ตนเองมีอายุแล้วยังเที่ยวหญิงบริการ และกลัวจะพบคนรู้จัก จึงมักอ้างเหตุมาซื้อของในเมืองเพื่อมาเที่ยวโสเภณี ดังนั้นชายที่มาเที่ยวซ่องประเภทนี้มักจะมาคนเดียว และจะเป็นขาประจำกับหญิงบริการจะไม่เปลี่ยนหญิงคนใหม่ หากว่าหญิงขาประจำกำลังขึ้นห้องกับแขกก็จะนั่งรอโดยไม่เลือกหญิงบริการคนอื่นทั้ง ๆ ที่มีหญิงบริการว่างอยู่ ขณะผู้ศึกษาเข้าไปเก็บข้อมูลพบลูกค้าเป็นชายอายุประมาณ 62 ปี นั่งรอหญิงคู่ขาอย่างเงียบ ๆ อยู่หลายชั่วโมงเนื่องจากหญิงคู่ขากำลังมีแขกและขึ้นห้องอยู่กับแขก ผู้ดูแลสำนักบริการบอกกับผู้ศึกษาว่า "รอขาประจำยังขึ้นห้องอยู่กับแขก มาบ่อย อยู่หางดง" เมื่อเข้าไป

Copyright by Mahidol University

คุยด้วยก็มีท่าทางอาย ผู้ดูแลสำนักแนะนำว่า "เปิ้นเป็นหมอ" (แพทย์ พยาบาล หรือเจ้าหน้าที่ที่ทำงานทางด้านสาธารณสุข ชาวบ้านจะเรียกว่าหมอทุกคน) ลูกค้ารายนั้นบอกกับผู้ศึกษาว่าเข้ามาซื้อของในเมือง ซื้อเสร็จก็แวะมาเที่ยว

มีครั้งหนึ่งขณะผู้ศึกษากำลังนั่งคุยอยู่กับหญิงที่ดูแลซ่อง มีลูกค้าเดินเข้ามาเมื่อเห็นผู้ศึกษาก็ทำสีหน้าเซ็นแล้วเดินออกจากซ่องหายเงียบไป ผู้ดูแลบอกกับผู้ศึกษาว่า "ป๋อหลวงนี่ก็ขาประจำ" ลูกค้าบางคนอาจมาอยู่กับหญิงบริการตั้งแต่เช้าจนเย็นเหมือนมาอยู่กับเมียน้อย โดยหญิงบริการคนนั้นจะไม่รับแขกคนอื่นเลยจะอยู่แต่ในห้อง หญิงบริการจะมีหน้าที่ซื้ออาหารให้รับประทานด้วย จะนั่งคุยนอนคุยอยู่แต่ในห้อง บางครั้งจะออกมาเอาถุงยางอนามัยที่ผู้ดูแล หญิงบริการที่นี่คนหนึ่งจะมีแขกขาประจำหลายคน และจะมีการนัดหมายล่วงหน้าว่าจะมาวันใดเพื่อมิให้ขาประจำมาชนกัน แขกขาจรที่มาเที่ยวมักจะเป็นคนหนุ่มผู้ใช้แรงงานที่มีรายได้น้อย เป็นกรรมกรก่อสร้าง บางคนมีกลิ่นสุรา เข้ามาเที่ยวในสภาพร่างกายมีเหงื่อโทรมกาย เสื้อผ้ามอมแมมสกปรก ช่วงเวลาหนึ่งที่ผู้ศึกษาเข้าไปเก็บข้อมูลเป็นช่วงเดือนพฤษภาคมที่มีอากาศร้อน พบแขกเข้ามาเที่ยวช่วงเวลาพักเที่ยง เมื่อพูดคุยด้วยพบว่าทำงานก่อสร้างมาเที่ยวเสร็จก็กลับไปทำงานต่อ

อัตราค่าบริการและการบริการลูกค้า

ราคาค่าบริการชั่วคราวครั้งละ 50 บาท ถ้าเช่าทั้งวัน 300 บาท ราคานี้จะถูกแบ่งครึ่งกับเจ้าของซ่อง มีบริการถุงยางอนามัยฟรี หญิงบริการบางคนอาจได้เงินพิเศษจากขาประจำ ซึ่งเงินจำนวนนี้จะไม่ต้องแบ่ง แขกขาประจำจึงมักจะไม่ใช้ถุงยางอนามัย และเมื่อมีเพศสัมพันธ์จะไม่ได้ออกมาล้างทำความสะอาดเช่นการรับแขกปกติ จะมีการร่วมเพศทางทวารหนัก การใช้ปาก การใช้มือ เมื่อแขกขาประจำมาหญิงบริการจะดูแลให้บริการเหมือนเป็นภรรยา โดยปกติหญิงบริการของซ่องประเภทนี้จะรับแขกวันละ 3 - 5 คน หากเป็นช่วงเทศกาลรับแขกตั้งแต่ 10 คนขึ้นไป แขกจำนวนนี้ครึ่งหนึ่งไม่มีการใช้ถุงยางอนามัย 2 คนพบปัญหาถุงยางแตกระหว่างการร่วมเพศ การบริการลูกค้าจึงมักไม่เข้มงวดกับการใช้ถุงยางอนามัย นอกจากตัวหญิงบริการเองจะเข้มงวดเพราะบางคนกลัวปัญหาการตั้งครรภ์เนื่องจากยังอยู่กับสามี และมีลูกเล็กที่ต้องเลี้ยงดู ดังนั้นหญิงบริการจึงมักจะกินยาคุมกำเนิด และกินยาแผนไทยที่ช่วยบำรุงร่างกาย มีการดื่มสุราบ้างเพื่อกระตุ้นอารมณ์ทางเพศ

Copyright by Mahidol University

ช่วยกระตุ้นอารมณ์ทางเพศ มีการสูบบุหรี่ และใช้สารหล่อลื่นที่ช่วยในการร่วมเพศ การรับแขกแต่ละครั้งหญิงบริการบอกผู้ศึกษาว่าต้องทำให้มีอารมณ์ร่วมทุกครั้งแขกจึงจะติดใจ บางครั้งที่ผู้ศึกษาเข้าไปเก็บข้อมูลหญิงบริการออกมาขอถุงยางอนามัย ผู้ดูแลจะบอกหญิงบริการคนนั้นว่า "อย่าส่งเสียงดังนัก อายหมอเป็น"

การดูแลสุขภาพและการป้องกันโรค

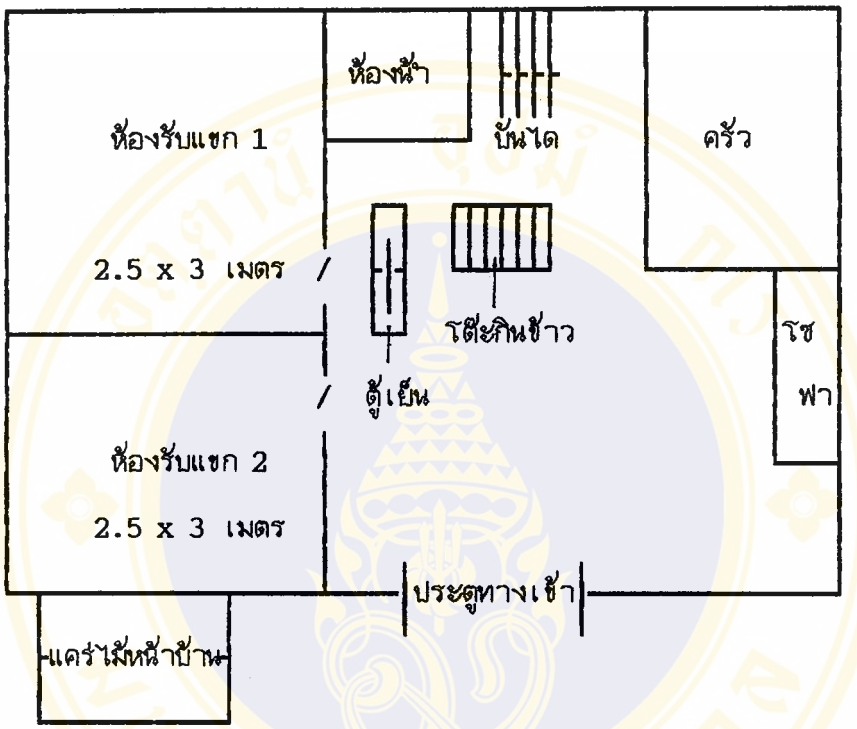
หากเป็นแขกขาจรที่ดูแล้วไม่ค่อยสะอาดหญิงบริการบางคนจะใช้ถุงยางอนามัยใส่ให้แขก 2 ชั้น ระหว่างการให้บริการบางครั้งหญิงบริการต้องออกมาขอถุงยางอนามัยจากผู้ดูแลโดยบอกว่า "ของแขกเล็ก ถุงยางหลุด" หากเป็นแขกขาประจำบางคนก็ใช้ถุงยาง บางคนก็ไม่ได้ใช้ การใช้หรือไม่ใช้ขึ้นอยู่กับตัวหญิงบริการเองว่ารับรู้ข่าวสารเรื่องโรคเอดส์มาแค่ไหน เมื่อได้รับข่าวสารแล้วเกิดความตระหนักหรือไม่ ส่วนใหญ่พบว่าปัญหาโรคเอดส์หญิงบริการประเภทนี้ดูจะไม่ได้ให้ความสำคัญมากนัก การใช้ถุงยางอนามัยเกิดจากการกลัวการตั้งครรภ์เป็นสาเหตุใหญ่ และรังเกียจความสกปรกของลูกค้ามากกว่าที่จะคิดถึงการป้องกันโรคเอดส์

สำหรับสวัสดิการของซ่องประเภทนี้มักจะไม่มีสวัสดิการอะไรให้ และหญิงบริการก็พอใจ ไม่เรียกร้องอะไร เพราะต้องการเพียงสถานที่ทำงานเท่านั้น

Copyright by Mahidol University

สำนักโสเภณีแห่งที่ 7 (ซ่องนาง ช.)

แผนผังของสำนัก มาตราส่วน 1: 40

สภาพทั่วไป

สำนักโสเภณีแห่งนี้เป็น "ซ่องแม่บ้าน" ซึ่งหญิงบริการจะแตกต่างกับซ่องแม่บ้านแห่งที่ 1 โดยหญิงบริการที่มาทำงานไม่มีสามีเป็นตัวตน และเจ้าของอาศัยอยู่ในบ้านหลังนี้ด้วย ลักษณะเป็นบ้านไม้สองชั้นหลังคามุงกระเบื้อง มีรั้วไม้ขัดแตะล้อมรอบบริเวณบ้านยกเว้นด้านหน้า ชั้นบนเป็นที่อยู่ของเจ้าของบ้านกับครอบครัว เจ้าของบ้านที่เป็นหญิงมีอายุประมาณ 30 ปี เป็นผู้ดูแลสำนักโสเภณีด้วยตนเอง สามีทำงานรับจ้างทั่วไป มีบุตรชาย 1 คน อายุ 3 ขวบอยู่ในบ้านด้วย ชั้นล่างเป็นที่ให้บริการทางเพศโดยใช้ไม้อัดกั้นห้องจำนวน 1 ห้อง ไม่มีหน้าต่าง ภายในจะมีเตียงนอนสำหรับรับแขกตั้งอยู่ 1 เตียง อีกห้องหนึ่งกั้นด้วยไม้กระดานเป็นห้องของตัวบ้านเดิม ส่วนของห้องครัวจะมีอุปกรณ์ทำครัวพร้อมตั้งแต่ตู้กับข้าว เตาแก๊ส ถ้วยชาม หม้อ ฯลฯ ส่วนนี้มิได้กั้นห้อง มีโต๊ะไม้อัด

Copyright by Mahidol University

พับได้ 1 ตัวสำหรับเป็นโต๊ะอาหาร ข้าง ๆ โต๊ะจะตั้งตู้เย็น 1 หลัง ด้านหลังจะเป็นห้องน้ำ และอ่างล้างหน้า น้ำจะใช้น้ำประปา และน้ำจากบ่อด้วย หน้าบริเวณทำครัวจะมีโซฟานั่งเล่น 1 ตัว พื้นบ้านราดซีเมนต์ บริเวณหน้าบ้านมีแคร่ไม้ไผ่ตั้งอยู่ 1 ตัว ใช้สำหรับเป็นที่นั่งพักผ่อนของหญิงบริการยามไม่มีแขก บางครั้งชายที่เดินผ่านไปมาจะแวะคุยกับหญิงบริการ ที่นี่จึงใช้เป็นที่โชว์ตัวหญิงบริการเพราะด้านตรงข้ามเป็นร้านขายของชำ ขายอาหาร และขายเหล้า ซ่องนี้จะเป็นซ่องแม่บ้านลักษณะเดียวกับซ่องที่ 1 มีหญิงบริการ 4 คน อายุอยู่ระหว่าง 25 - 40 ปี สภาพภายในจะสะอาดกว่าซ่องที่ 1 สถานที่ตั้งอยู่ไม่ไกลกันนัก หญิงบริการที่นี่ไม่มีครอบครัวเป็นตัวตน บางคนทำอาชีพโสเภณีมาตั้งแต่อายุ 15 จนขณะนี้อายุ 37 ปี บางคนกลางวันขายบริการที่นี่ กลางคืนไปทำงานเป็นหมอนวดแผนโบราณ ทุกคนที่นี่เป็นโสเภณีโดยอาชีพจึงมีความชำนาญ และมีฐานะดี แต่ยังยึดอาชีพนี้อยู่และไม่ยอมมีสามีเป็นตัวตน โดยอ้างว่า"อยู่แบบนี้ดีกว่า หากมีสามีกลัวจะลำบาก" หญิงบริการจะสนิทสนมกับเจ้าของบ้าน กลางวันจะประกอบอาหารรับประทานด้วยกัน หากไม่มีแขกจะนอนเล่นที่หน้าบ้าน บางคนนอนพักผ่อนที่โซฟาในบ้าน การแต่งกายจะแต่งตัวเรียบร้อย มิดชิดโดยนุ่งกางเกงขายาว แต่งหน้าสวยงาม แขกที่มาใช้บริการจึงเป็นแขกขาประจำเป็นส่วนใหญ่ และเป็นคนไทย หญิง 1 คนจะมีขาประจำเป็น 10 คน ขาประจำส่วนหนึ่งเป็นข้าราชการที่มีอายุ บางคนเกษียณแล้วเป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้านต่างอำเภอ ซึ่งล้วนแต่มีอายุมากแล้วทั้งสิ้น แขกอื่นมักจะมีอายุมากเช่นกัน เพราะหญิงบริการที่นี่มิใช่สาวรุ่น

อัตราค่าบริการและการบริการลูกค้า

ค่าบริการชั่วคราวราคา 50 บาทต่อครั้ง รายได้จะถูกแบ่ง 30 - 20 หญิงบริการได้ 30 บาทเจ้าของได้ 20 บาท โดยแขกจะตกลงราคาพร้อมกับจ่ายค่าบริการกับตัวหญิงบริการเอง เมื่อให้บริการเสร็จแล้วหญิงบริการจะนำเงินไปแบ่งให้เจ้าของ แขกขาประจำส่วนใหญ่มักจะไม่มาอยู่ด้วยกันทั้งวันเช่นซ่องที่ 1 แต่ใช้เวลาเพียงชั่วคราวเท่านั้น หญิงบริการเองก็ไม่ชอบที่จะอยู่กับแขกคนเดียวทั้งวัน ดังนั้นการรับแขกวันหนึ่ง ๆ หญิงบริการจะได้ประมาณ 5 - 6 คน ในจำนวนนี้พบว่าครึ่งหนึ่งไม่ใช้ถุงยางอนามัย เหตุผลในการไม่ใช้เพราะหญิงบริการคิดว่าเป็นแขกประจำกัน มองดูสะอาดไม่น่ามีโรค และต้องการความเป็นธรรมชาติ การให้บริการลูกค้าจะให้ทุกรูปแบบไม่ว่าใช้ปาก ทาง

Copyright by Mahidol University

ทวารหนัก บางคนรับแขกมากจนไม่มีน้ำหล่อลื่นในช่องคลอดเวลามีเพศสัมพันธ์ จะแก้ปัญหาโดยการใช้อวัยวะเพศชายจุ่มน้ำก่อนมีเพศสัมพันธ์ บางครั้งใช้น้ำมันพืชทา ใช้น้ำมันใส่ผม โลชั่น เพื่อทำให้ลื่น และการใช้ถุงยางไม่สม่ำเสมอหญิงบริการจึงต้องกินยาคุมกำเนิดเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ ทำให้ประจำเดือนมาไม่สม่ำเสมอ จึงมีการรับแขกทั้ง ๆ ที่มีประจำเดือน ในบางครั้งการรับแขกช่วงนี้บางครั้งก็ใช้ถุงยางบางครั้งก็ไม่ใช้ หญิงบริการที่นี่จึงพบปัญหาการติดโลน เป็นเริม มดลูกอักเสบ และเจ็บท้องน้อยบ่อย ในช่วงนี้พบว่าหญิงบริการคนหนึ่งเคยรับแขกช่วงปีใหม่ถึง 45 คน โดยแขกจะมานั่งรอรับบริการจากหญิงบริการ เมื่อผู้ศึกษาสอบถามถึงเคล็ดลับในการให้บริการที่ทำให้แขกติดใจ หญิงบริการบอกว่าต้องมีอารมณ์ร่วมทุกครั้งที่รับแขก และให้บริการทุกท่าที่แขกต้องการ แต่ไม่เคยใช้ยากระตุ้นอารมณ์ทางเพศเลย นอกจากการสูบบุหรี่เท่านั้น เมื่อมีเพศสัมพันธ์เสร็จจะเช็ดทำความสะอาดให้แขก

การดูแลสุขภาพและการป้องกันโรค

หญิงบริการรู้จักโรคเอดส์แต่ไม่ได้ให้ความสนใจนักเพราะไม่มีเวลาที่รับจะสื่อต่าง ๆ เมื่อกลับบ้านจะนอนพักผ่อน เมื่อถามว่าไม่ใช้ถุงยางไม่กลัวติดเอดส์หรือ หญิงตอบว่า "กลัวอดมากกว่ากลัวเอดส์หมอ" การตรวจเลือดจะไม่อยู่ในความคิดของหญิงบริการ การมาตรวจร่างกายก็เมื่อมีอาการผิดปรกติอย่างใดอย่างหนึ่ง การป้องกันตนเองหลังจากการรับแขกแต่ละคน คือ การล้างอวัยวะเพศด้วยน้ำกับสบู่ เมื่อกลับถึงบ้านจะใช้น้ำยาต่างทับทิมล้างภายในช่องคลอด หญิงบริการมีความเชื่อว่าหากรับประทานอาหารที่ดี พักผ่อนให้พอจะทำให้ร่างกายแข็งแรงด้วย และมักเน้นความสะอาดของอวัยวะเพศหลังจากการรับแขกมากว่าวิธีการป้องกันขณะมีเพศสัมพันธ์กับแขก เจ้าของซ่องยิ่งไม่มีความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์เลย การป้องกันจึงขึ้นอยู่กับหญิงบริการแต่ละคน แต่แขกที่ดูสกปรกและเมาเหล้า หญิงบริการเหล่านี้จะไม่ยอมให้บริการ

จากกรณีศึกษาสำนักโสเภณีรูปแบบต่าง ๆ พบว่า หญิงบริการส่วนใหญ่จะมีอายุระหว่าง 13 - 25 ปี มาขายบริการโดยผ่านขบวนการค้าหญิง มีเพียงจำนวนน้อยที่มาขอทำงานเอง หรือพ่อแม่นำมาขาย หญิงบริการจะเป็นชาวเหนือ ไทยใหญ่ พม่า ชาวเขา และจีนจากยูนนาน ซึ่งมักเน้น

Copyright by Mahidol University

หญิงที่มีผิวขาว หน้าตาดี เป็นอันดับแรก เด็กเหล่านี้มักมีรูปร่างอวบทั้งที่ที่ยังไม่โตเต็มที่ การที่นิยมนำหญิงอายุน้อยมาขายบริการก็เพื่อง่ายต่อการปกครอง และสามารถขายบริการได้นานหลายปี หญิงบริการที่เลิกทำงานไปมีครอบครัวเมื่อมีปัญหาด้านการเงิน หรือ ล้มเหลวในชีวิตครอบครัวมักจะหวนกลับมาขายบริการอีกโดยไปสมัครทำงานแหล่งเดิมที่เคยทำ อีกส่วนหนึ่งที่มีอายุมากจะมาทำงานตามซ่องแม่บ้าน ราคาค่าบริการทั่วไปราคา 50 - 200 บาท หญิงบริการที่มีอายุมากมักจะมีค่าตัวน้อย เงินรายได้จะถูกแบ่งครึ่งกับเจ้าของสำนักโสเภณี โดยเฉลี่ยแล้วหญิงบริการจะรับแขกประมาณวันละ 5 - 10 คน หญิงบริการได้รับความรู้ด้านการป้องกันโรคเอดส์จากเจ้าหน้าที่ที่มาให้สุขศึกษาในสำนักโสเภณี จากการไปตรวจที่สถานบริการของรัฐ จากการพูดคุยกันระหว่างเพื่อนที่ทำงาน และจากเจ้าของสำนักโสเภณี ส่วนทางสื่อสารมวลชน เช่น โทรทัศน์ เอกสาร จะได้รับน้อยเพราะเวลาหมดไปกับการทำงาน และพักผ่อน ยกเว้นหญิงบริการ "นางทางโทรศัพท์" ที่ไม่ค่อยจะมีโอกาสได้รับสื่อด้านโรคเอดส์ เนื่องจากความไม่ต้องการเปิดเผยตนเองต่อสาธารณชน หญิงบริการที่เป็นคนต่างชาติแม้จะได้รับความรู้ด้านโรคเอดส์ แต่ก็ไม่มีความเข้าใจดีนักเพราะการฟัง และอ่านภาษาไทยไม่ชัดเจน บางคนไม่สามารถบอกรายละเอียดต่าง ๆ ของโรคได้ และยังพบว่ามีการป่วยด้วยโรคจากเพศสัมพันธ์อยู่ หญิงบริการมีความเชื่อว่าถุงยางอนามัยป้องกันโรคเอดส์ได้ 100 เปอร์เซนต์ การกินยาชับปัสสาวะจะช่วยให้ขับเชื้อโรคต่าง ๆ ออกมาจากร่างกายได้ จึงมีการใช้ยาชนิดนี้หลังเสร็จสิ้นการรับแขกในแต่ละวัน มีการใช้ไสยศาสตร์มาช่วยในการเรียกแขกให้มาซื้อบริการ และขับไล่สิ่งไม่ดีที่จะทำให้โชคไม่ดีในการทำงาน ทุกคนจะเคร่งครัดในการกินยาคุมกำเนิดเพราะกลัวการตั้งครรภ์ ซึ่งจะเป็นการประจานตนเองและทำให้ไม่สามารถทำงานหาเงินต่อไป หากพลาดเกิดตั้งครรภ์ขึ้นมาหญิงบริการทุกคนบอกว่า "จะทำแท้ง" เพราะไม่พร้อมจะมีลูก และไม่ต้องการจะมี การใช้ถุงยางอนามัยกลับไม่มีความเข้มงวดเท่ายาคุมกำเนิด โดยเฉพาะกับการรับแขกขาประจำ ในการใช้ถุงยางอนามัยหญิงบริการจะพบกับปัญหาการขาดของถุงยาง การหลุด และลูกค้าดึงออกอยู่เสมอซึ่งเป็นปัญหาสำคัญที่ทำให้การติดเชื้อและแพร่เชื้อเอดส์ยังมีต่อไป

3.2 คาเฟ่

คาเฟ่เป็นสถานบริการทางเพศที่พัฒนารูปแบบมาจากสำนักโสเภณี (ซ่อง) โดยการเปิดเป็นร้านขายอาหารและเครื่องดื่มฉากหน้า แต่สภาพที่แท้จริง คือสำนักโสเภณีที่มีหญิงอยู่ประจำและมีการให้

Copyright by Mahidol University

บริการภายในสำนัก จำนวนหญิงบริการจะมีเป็นจำนวนมาก และอายุน้อย ส่วนคนคุม หรือแมงดาก็มีจำนวนหลายคน แหล่งที่ตั้งของคาเฟ่จึงอยู่ในย่านที่เคยเป็นซ่องโสเภณีมาก่อน แหล่งใหญ่ที่พบมีดังนี้

3.2.1 แหล่งที่ตั้งของคาเฟ่

คาเฟ่มักจะถูกนำมาตั้งเป็นชื่อร้านอาหาร สำนักโสเภณี จึงมักจะพบเห็นคาเฟ่ตั้งอยู่กระจัดกระจายทั่วไปโดยเฉพาะตามต่างอำเภอ ส่วนในเมืองเชียงใหม่พบว่าแหล่งที่มีคาเฟ่ตั้งอยู่มากและเป็นที่รู้จักของชายนักเที่ยวทั่วไปมีดังนี้

3.2.1.1 ย่านกำแพงดิน

คาเฟ่ในย่านนี้รูปแบบการขายบริการยังคงเป็นรูปแบบของซ่องโสเภณี เพียงแต่ติดป้ายชื่อว่าคาเฟ่เท่านั้น อาจมีการขายเครื่องดื่ม หรือเครื่องดื่มบำรุงกำลัง

3.2.1.2 ย่านต้นโพธิ์

คาเฟ่ย่านนี้อดีตเคยเป็นสำนักโสเภณีมาก่อน ต่อมามีคนต่างถิ่นมาเช่าและปรับปรุงเป็นคาเฟ่ที่มีดนตรีเล่นเพียง 2 - 3 ชิ้น ขายอาหาร เครื่องดื่ม และ สุรา

3.2.1.3 ย่านสันติธรรม

เดิมย่านนี้ก็เป็นสำนักโสเภณีเช่นเดียวกับ 2 ย่านที่กล่าวมาแล้ว มีการพัฒนาปรับปรุงเป็นคาเฟ่โดยมีดนตรีที่มีเครื่องดนตรีเพียง 2 - 3 ชิ้นเล่น มีการขายอาหารและเครื่องดื่ม ภายในคาเฟ่จะติดเครื่องปรับอากาศ หญิงบริการทำหน้าที่เสริฟอาหารด้วย

3.2.2 รูปแบบของคาเฟ่

คาเฟ่มีรูปแบบ 2 ลักษณะใหญ่ ๆ ดังนี้

3.2.2.1 คาเฟ่ที่ขายอาหาร เครื่องดื่ม และมีดนตรีเล่น หญิงบริการอยู่ในฐานะเด็กเสิร์ฟ

3.2.2.2 คาเฟ่ที่มีหญิงบริการขายบริการทางเพศอย่างเดียว รูปแบบนี้ความจริง คือ สำนักโสเภณี เพียงแต่เปลี่ยนชื่อหน้าป้ายว่าคาเฟ่

Copyright by Mahidol University

คาเฟ่ที่ขายอาหาร เครื่องดื่ม และมีดนตรีเล่น หญิงบริการอยู่ในฐานะเด็กเสิร์ฟ

ก. สภาพทั่วไป

คาเฟ่จะเป็นตึกแถว 2 - 3 ชั้นโดยชั้นล่างจะติดเครื่องปรับอากาศและแสงไฟสลัว ตกแต่งสถานที่ให้สวยงามเป็นห้องขายอาหาร เครื่องดื่ม เบียร์ สุรา บางแห่งอาจมีดนตรีเล่นโดยใช้เครื่องดนตรีเพียง 2 - 3 ชิ้น มีนักร้องหญิง 2 - 3 คนที่แต่งกายด้วยชุดรัดรูป สั้น ๆ โชว์ส่วนสัด บางแห่งมีเครื่องเสียงใช้สำหรับเปิดเพลง มีโต๊ะอาหารสำหรับลูกค้ามากน้อยขึ้นอยู่ขนาดของคาเฟ่ แต่โดยมากจะไม่เกิน 10 โต๊ะ อาหารที่ขายเป็นอาหารที่ใช้แกล้มเหล้า เมนูอาหารจึงมีชนิดของอาหารไม่มาก ภายในและภายนอกคาเฟ่จะติดไฟดวงเล็ก ๆ หลากสีสัน ส่วนใหญ่ลูกค้าจะมาเป็นกลุ่มโดยมาซื้อเหล้า เบียร์ดื่มก่อนในช่วงหัวค่ำ เมื่อเมาได้ที่แล้วจะซื้อบริการทางเพศตามมา ชายบางคนอาจซื้อบริการทางเพศในขณะที่เพื่อน ๆ ยังนั่งดื่มอยู่ เมื่อเสร็จธุระจะมานั่งดื่มเหล้าต่อ หญิงบริการจะอยู่ในลักษณะคนเสิร์ฟ หรือนั่งโต๊ะเพื่อผสมเหล้า บางคนเป็นนักร้องที่แขกเรียกมานั่งโต๊ะได้ ทั้งหญิงบริการ และนักร้องจึงมักดื่มเหล้า เบียร์ กับแขกไปด้วย บางคนติดบุหรี่ แขกที่เข้ามาเที่ยวส่วนใหญ่จะจบลงด้วยการซื้อบริการทางเพศซึ่งจะใช้บริเวณชั้นบนของคาเฟ่เป็นที่ให้บริการ สถานที่นี้จะเป็นที่พักของหญิงบริการด้วย คนคุมหญิงบริการจะพักอยู่ด้วยเช่นกัน แต่เจ้าของจะพักที่อื่น คนคุมคาเฟ่จะเป็นผู้ชายที่มีรูปร่างล่ำสัน กำยำ และค่อนข้างนักเลง เพราะนอกจากจะคุมหญิงบริการแล้วยังมีหน้าที่ดูแลความเรียบร้อย และจัดการกับแขกที่เมาแล้วมีปัญหาวุ่นวาย คนคุมจะอยู่บริเวณหน้าคาเฟ่ชุดหนึ่ง อยู่ภายในคาเฟ่อีกชุดหนึ่ง เจ้าของจะดูแลเกี่ยวกับเงิน และการจัดหญิงบริการอยู่บริเวณเคาเตอร์บาร์เหล้า ส่วนการบริการทั่วไปคนคุมจะดูแล หญิงบริการมีอายุอยู่ระหว่าง 15-20 ปี เจ้าของจะไปรับหญิงบริการมาเองจากแหล่งที่นายหน้านัดหมาย ส่วนใหญ่เป็นคนเหนือ และไทยใหญ่ หญิงบริการจากคาเฟ่อาจส่งไปทำงานที่จังหวัดอื่นตามสถานบริการที่เจ้าของคาเฟ่มีหุ้นส่วนในการธุรกิจทางเพศร่วมกัน มีการสอนมารยาทแก่หญิงบริการก่อนเริ่มทำงาน เช่น การผสมเหล้า การเอาใจแขก การพูดจาที่อ่อนหวานเพื่อให้สั่งเครื่องดื่มเพิ่ม แขกที่มาเที่ยวมีทั้งคนไทยและชาวต่างประเทศ เช่น ญี่ปุ่น สิงคโปร์ ฮ่องกง เกาหลี ระดับของแขกจะเป็นผู้ที่มีการศึกษาพอสมควร เช่นเป็นข้าราชการชั้นผู้น้อย ทำงานบริษัท เซลแมน นักศึกษาอาชีวะ นักท่องเที่ยว บางคนมาเที่ยวบ่อยจนเป็นขาประจำของหญิงบริการ หรือติดใจในการบริการทางเพศจนคบหาเป็นแฟน แขกที่มาเที่ยวส่วนใหญ่อยู่ในวัยทำงาน

Copyright by Mahidol University

ข. เวลาที่ขายบริการ

คาเฟ่จะเปิดบริการตั้งแต่เวลา 18.00 น. จนถึงเวลา 04.00 น.ในวันธรรมดา แต่ถ้าเป็นวันศุกร์ เสาร์ อาทิตย์ หรือวันหยุดพิเศษ และเทศกาลต่าง ๆ จะเปิดบริการจนกว่าแขกจะหมด บางทีถึงเวลา 05.00 น. กลางวันจะปิด คาเฟ่จะเปิดทุกวันไม่มีวันหยุด แต่หญิงบริการจะมีวันหยุดให้สัปดาห์ละ 1 วันที่จะออกไปเที่ยวได้ในเวลากลางวันแต่ต้องกลับมาทำงานในตอนเย็น นอกเหนือจากวันหยุดหญิงบริการจะไม่ได้รับอนุญาตให้ออกไปไหนไกล ช่วงเวลามีประจำเดือนหญิงบริการจะได้รับอนุญาตไม่ต้องรับแขก และไม่ต้องลงมาทำงาน การอยู่อาศัยทางเจ้าของจะมีแม่ครัวทำอาหารให้รับประทานทุกมื้อ แต่หญิงบริการมักจะรับประทานแค่ 2 มื้อ คือกลางวันและเย็น เพราะเวลาทำงานหญิงบริการมักจะซื้ออาหารหรือขนมรับประทาน หลังจากเลิกขายบริการก็จะนอนพักผ่อน เสื้อผ้าและของใช้จะมีคนรับจ้างมาเก็บไปซักตอนเช้าและนำมาส่งตอนเย็น โดยหญิงบริการเสียค่าใช้จ่ายเองเดือนละ 200 บาท

ค. ลักษณะและรูปแบบของการขายบริการ

ลักษณะการให้บริการเมื่อเริ่มเปิดคาเฟ่ในแต่ละวัน หญิงบริการจะแต่งกายสวยงามด้วยชุดรัดรูป สีฉูดฉาด แต่งหน้า เตรียมตัวพร้อมตั้งแต่ 18.00 น. ส่วนหนึ่งจะมายืนรอลูกค้าหน้าคาเฟ่ โดยมากจะคัดเลือกหญิงบริการที่มีหน้าตาสวยงาม รูปร่างดี มาโชว์ตัว อีกส่วนหนึ่งจะนั่งอยู่ในคาเฟ่ เมื่อมีแขกมานั่งโต๊ะหญิงบริการจะมาบริการรับคำสั่งอาหาร เครื่องดื่มพร้อมนำมาเสิร์ฟและนั่งคุยกับแขก เมื่อแขกพอใจจะตกลงเลือกหญิงบริการที่ต้องการ หญิงบริการจะมารับถุงยางอนามัย และเปี้ยพลาสติคที่เคาน์เตอร์แล้วนำแขกไปให้บริการด้านใน ห้องที่ให้บริการทางเพศคือห้องนอนประจำของเธอ เมื่อให้บริการเสร็จแล้วก็จะมานั่งที่เก้าอี้หน้าเคาน์เตอร์เพื่อให้แขกรายอื่นเลือกต่อไป หญิงบริการบางคนหลังจากรับแขกเสร็จกลับมานั่งไม่นานก็ถูกแขกรายใหม่ซื้อบริการอีก

แขกที่มานั่งโต๊ะส่วนมากจะนั่งไม่นาน มักจะมานั่งดื่มเบียร์และเหล้าดื่มก่อนเลือกหญิงบริการที่ถูกใจ รูปแบบการขายบริการทั่ว ๆ ไปเช่นเดียวกับสำนักโสเภณี คือ การให้บริการแบบชั่วครราว และการให้บริการแบบค้างคืน แต่ส่วนใหญ่เป็นการให้บริการแบบชั่วครราว เพราะหญิงบริการสามารถรับแขกได้หลายคนในแต่ละคืน เจ้าของคาเฟ่ไม่อยากให้หญิงบริการไปค้างคืนที่อื่นนอกจากแขกประจำที่มีฐานะดี หรือ แขกที่มีนายหน้าซึ่งเป็นกรุ๊ปทัวร์มาติดต่อให้ การให้บริการแบบชั่วครราวมีการกำหนด

Copyright by Mahidol University

เวลาการบริการประมาณ 45 นาทีสำหรับการมีเพศสัมพันธ์ 1 ครั้ง แต่ถ้าแขกมากหญิงบริการจะทำเวลาโดยการเร่งแขกด้วยการใช้มือ หญิงบริการบางคนถูกแขกร้องขอให้บริการทางเพศทางทวารหนักและใช้ปากกับอวัยวะเพศ บางคนจะไม่ยอมใช้ถุงยางอนามัย ซึ่งหญิงบริการที่มาทำงานใหม่ ๆ มักจะยอมแขกเพราะไม่มีความรู้ บางคนพบแขกที่ร่วมเพศด้วยความรุนแรงจนได้รับบาดเจ็บถึงมีเลือดออก ปัญหาเพศสัมพันธ์ที่รุนแรงมักเกิดขึ้นเสมอ ๆ กับหญิงบริการทุกคน ซึ่งหญิงบริการเล่าให้ผู้ศึกษาฟังว่าส่วนใหญ่เกิดจากแขกที่มีรูปร่างสูงใหญ่ ดังนั้นหญิงบริการมักไม่ค่อยชอบขึ้นห้องกับลูกค้าลักษณะเช่นนี้

หญิงบริการมักจะมีแขกประจำประมาณ 2 - 3 คน บางคนแขกประจำติดใจและหญิงบริการเองก็มีความพึงพอใจแขกจนมีการคบหากันเป็นแฟน มีการนัดหมายกันไปเที่ยวในช่วงวันที่ได้หยุดพักผ่อน รวมทั้งการมีเพศสัมพันธ์กันด้วย หญิงบริการบางรายที่หมดหนี้สินแล้วอาจเลิกขายบริการช่วงระยะหนึ่งเพราะไปอยู่กินกับแขกที่พอใจ แต่ส่วนใหญ่จะอยู่ด้วยกันไม่นานก็เลิกกัน ต้วหญิงบริการต้องกลับมาขายบริการทางเพศอีก

ง. ราคาค่าบริการ

ค่าบริการลูกค้าราคาจะใกล้เคียงกับสำนักโสเภณี คือชั่วคราวราคา 100 - 200 บาท หากลูกค้านำไปค้างคืนข้างนอกก่อนเที่ยงคืนค่าบริการ 500 บาท หลังเที่ยงคืน 300 บาท แต่ส่วนใหญ่จะให้บริการชั่วคราวมากกว่าการค้างคืน หญิงบริการคนหนึ่งจะรับแขก 5 - 10 คนในแต่ละคืน ถ้าช่วงเทศกาลบางคนต้องรับแขกถึง 20 คนใน 1 คืน อัตราค่าบริการหากเป็นหญิงบริการที่ขายบริการใหม่หรือเรียกกันว่า "เด็กใหม่" ราคา 300 ถึง 500 บาทสำหรับการให้บริการแบบชั่วคราว ราคาค่าบริการจะค่อย ๆ ลดลงมาตามระยะเวลาทำงาน ประมาณ 3 เดือนค่าบริการจะลดลงเหลือ 100 บาท หญิงบริการบางรายทำงานได้เพียงเดือนเดียวค่าบริการก็ลดลงมาแล้วเนื่องจากไม่ค่อยได้แขก แม้จะมีการสอนเทคนิคการให้บริการต่าง ๆ ก็ยังได้แขกน้อยจึงจำเป็นต้องลดค่าตัวลง หากยังไม่ได้ผลก็จะถูกย้ายที่ทำงานไปอยู่จังหวัดอื่น รายได้ของหญิงบริการเจ้าของคาเฟ่จะหักไว้ร้อยละ 50 เงินที่หักไว้นี้สำหรับเป็นค่าสวัสดิการต่าง ๆ ได้แก่ ค่าที่พัก ค่าอาหาร 2 มื้อโดยจะมีแม่ครัวจัดเตรียมไว้ให้ ค่าตรวจสุขภาพจะจ่ายให้ ครั้งละ 200 บาทเฉพาะการตรวจเลือด ตรวจภายใน หรือ การตรวจโรคที่เกี่ยวข้องกับการขายบริการ ส่วนอาการป่วยทั่วไปหญิงบริการต้องจ่ายค่ารักษาเอง จำนวนเงิน 200 บาทนี้รวมค่ารถไป - กลับด้วย

Copyright by Mahidol University

จ. การบริการด้านสวัสดิการและสุขภาพอนามัยของสำนักบริการ

นอกจากสวัสดิการเกี่ยวกับความเป็นอยู่ทั่ว ๆ ไปแล้ว ด้านสุขภาพอนามัยเจ้าของจะมีวันหยุด 1 วันต่อสัปดาห์เพื่อให้หญิงบริการได้พักผ่อน ไปซื้อของใช้ ตรวจสุขภาพ ถ้าหญิงบริการเจ็บป่วยด้วยโรคที่เกิดจากการให้บริการทางเพศเจ้าของจะออกค่าใช้จ่ายให้ แต่ถ้าเจ็บป่วยด้วยโรคอื่น ๆ หญิงบริการต้องออกค่ารักษาเอง การเจ็บป่วยหญิงบริการจะได้พักตามที่แพทย์สั่ง วันเทศกาลสำคัญหญิงบริการสามารถขอกลับไปเยี่ยมบ้านได้ เช่น วันสงกรานต์ หลังจากรับแขกในเวลากลางคืนหญิงสามารถนอนพักผ่อนได้ตลอดจนถึงเวลาที่จะเริ่มทำงานใหม่ คาเฟ่รูปแบบนี้ไม่เปิดขายบริการเวลากลางวัน จึงพบว่าหญิงบริการจะตื่นมารับประทานอาหารกลางวันช่วงเวลา 14.00 - 15.00 น. เมื่อรับประทานอาหารเสร็จแล้วสามารถนอนพักผ่อน ดูโทรทัศน์ที่ห้องข้างล่างที่เป็นห้องโถงได้ โดยแต่ละวันไม่ต้องทำงานอย่างอื่น บางคนอาจออกไปซื้อของที่ตลาดใกล้คาเฟ่ ความเป็นอยู่ของหญิงบริการจึงค่อนข้างดี ทำให้แต่ละคนทำงานอยู่นานเป็นปีโดยไม่คิดจะย้ายไปทำงานที่อื่น แต่บางคาเฟ่อาจมีการจำกัดสิทธิของหญิงบริการไม่ให้ออกไปไหนโดยเฉพาะเด็กใหม่ หญิงบริการจะเกรงกลัวแมงดามาก เมื่อผู้ศึกษาถามคำถามก็ไม่กล้าตอบจนกว่าผู้คุมจะบอกว่า "ให้ตอบหมอ"

คาเฟ่ที่หญิงบริการให้บริการทางเพศอย่างเดียว

ก. สภาพทั่วไป

คาเฟ่ประเภทนี้มีลักษณะใกล้เคียงกับสำนักโสเภณีที่มีหญิงบริการอยู่ประจำและมีการให้บริการภายในสำนัก ส่วนที่เพิ่มมาคือมีการขายเหล้า เบียร์ เครื่องดื่มบำรุงกำลัง จะจัดโต๊ะสำหรับแขกนั่งสั่งเครื่องดื่ม จำนวนโต๊ะไม่มากประมาณ 4 - 5 โต๊ะ ตั้งอยู่บริเวณด้านหนึ่งของห้อง หญิงบริการนั่งเป็นแถวยาวอยู่อีกด้านหนึ่ง หรืออาจนั่งอยู่ในตู้กระจก หันหน้าเข้าหาโต๊ะอาหารโดยไม่ต้องทำหน้าที่เสริฟ ภายในห้องจะเปิดไฟสว่างเพื่อจะได้เห็นหญิงบริการได้ชัดเจน หญิงบริการทุกคนจะมีป้ายพลาสติคสีต่าง ๆ บอกเบอร์ติดที่หน้าอก สีของป้ายจะบอกราคาค่าบริการ บริเวณห้องที่ให้บริการแขกจะอยู่แยกออกมาเป็นสัดส่วน และใช้เป็นที่นอนของหญิงบริการด้วย แขกที่มาอาจสั่งเครื่องดื่มพร้อมกับนั่งดูหญิงโดยไม่ปลงใจว่าจะเลือกใคร แต่บางคนเมื่อเข้ามายืนดูหญิงบริการจะเลือกเลยโดยไม่สั่งเครื่องดื่ม การมาเที่ยวมีทั้งมาเป็นกลุ่มและมาคนเดียว บางแห่งจะมีสามล้อเครื่องพาแขกต่างประเทศมาเป็นกลุ่ม ๆ สามล้อที่พามาจะได้เปอร์เซนต์จากเจ้าของคาเฟ่ 15 - 20 เปอร์เซนต์

Copyright by Mahidol University

ต่อหนึ่งราย แขกที่มาเที่ยวจะมีทุกระดับอายุ แขกสูงอายุจะมาช่วงหัวค่ำประมาณ 19.00 - 20.00 น. วัยรุ่นจะมามอเตอร์ไซด์คนเดียวหรือสองคน เวลาที่มาประมาณ 21.00 น. ไปแล้ว แขกวัยทำงานจะมาหลังสี่ทุ่ม เช่นเดียวกับแขกต่างประเทศจะมาหลังสี่ทุ่มไปแล้ว ถ้าเป็นแขกที่มีฐานะและมีรถยนต์มักจะมาดึกหลังเที่ยงคืนไปแล้ว ลักษณะนี้จะมาซื้อหญิงบริการ และนำไปค้างคืนข้างนอก คาเฟ่จึงเป็นสถานค้าประเวณีที่มีระดับสูงกว่าสำนักโสเภณี แขกที่มาเที่ยวจะมีหลายระดับ และจะเป็นแขกประจำ เจ้าของจึงต้องคัดเลือกหญิงบริการที่มีความสวย สะอาด และเอาใจแขกเก่ง การรับแขกในแต่ละคืนของหญิงบริการขึ้นอยู่กับความพอใจของหญิงบริการเอง หญิงบริการบางคนเมื่อรับแขกได้ 5 คนจะพอแล้ว แต่บางคนรับแขกเป็น 10 คน บางคนแขกพอใจมากขนาดรับเลี้ยงก็มี บางคนได้แต่งงานไปกับคนต่างประเทศไปเป็นแม่บ้านมีชีวิตที่สุขสบาย

การขายบริการของคาเฟ่นอกจากเน้นที่ตัวหญิงบริการแล้ว ยังเน้นด้านความสะอาดของสถานที่ ห้องนอนที่มีบรรยากาศ และของใช้ที่สะอาด คาเฟ่ที่มีระดับสูงบางแห่งห้องที่ให้บริการทางเพศจะตกแต่งให้หรูหราเหมือนห้องพักตามโรงแรมระดับกลางทั่วไป บางห้องติดเครื่องปรับอากาศ จำนวนห้องมากจนดูคล้ายเป็นหอพักมากกว่าเป็นสำนักค้าประเวณี มีที่จอดรถที่กว้างขวาง ในเวลากลางวันจึงมีสภาพดูเหมือนเป็นหอพักนักศึกษา ห้องที่ใช้เป็นที่นั่งให้แขกเลือกเหมือนเป็นห้องอาหาร มีแม่บ้าน คนครัว คอยดูแลเรื่องความสะอาดและอาหาร เรือนพักของเจ้าของจะแยกต่างหาก และจะมีเรือนพักผ่อนของหญิงบริการที่รับแขกไม่ได้ เช่น มีประจำเดือน ป่วย ซึ่งเรียกว่า "เรือนคนป่วย" ส่วนคาเฟ่ที่ไม่ใหญ่นักสภาพห้องพักของหญิงบริการ ซึ่งใช้เป็นห้องให้บริการทางเพศจะดีกว่าสำนักโสเภณีมาก โดยมากจะดัดแปลงมาจากตึกแถว การสร้างบรรยากาศที่ดี สิ่งแวดล้อมที่สะอาด ทำให้แขกที่มีระดับมาใช้บริการ ราคาของหญิงบริการจะสูงไปด้วย หญิงบริการของคาเฟ่มีอายุน้อยเช่นเดียวกับสำนักโสเภณี โดยมีอายุอยู่ระหว่าง 14 - 20 ปี เมื่อทำงานได้ 5 - 6 เดือนหญิงบริการจะถูกหมุนเวียนไปทำงานที่อื่นที่เป็นหุ้นส่วนธุรกิจทางเพศตามจังหวัดต่าง ๆ เพื่อจะไปเป็น "เด็กใหม่" ของที่อื่น จากการศึกษาพบว่าในเวลา 1 ปีที่หญิงบริการทำงาน บางคนมีประสบการณ์หลายพื้นที่ เช่น ครั้งแรกถูกส่งไปเปิดที่หาดใหญ่ ทำงานได้ประมาณ 3 เดือนถูกส่งมาระยอง อีก 2 - 3 เดือนส่งมากรุงเทพฯ และส่งมาเชียงใหม่ บางคนกำลังเตรียมตัวที่จะไปภูเก็ตด้วยความเต็มใจไปโดยให้เหตุผลว่า "สู้เด็กใหม่ไม่ได้" จึงต้องไปใหม่ที่อื่น

Copyright by Mahidol University

ธุรกิจทางเพศรูปแบบคาเฟ่พยายามที่เรียกร้องความสนใจของลูกค้าให้มาเที่ยว จึงพยายามนำเสนอสินค้าทางเพศที่แตกต่างจากสำนักโสเภณี ซึ่งนอกจากหญิงบริการที่มีอายุน้อยแล้ว หญิงบริการยังมีหลายเชื้อชาติเพื่อไว้บริการลูกค้า บางคาเฟ่มีหญิงบริการที่เป็นชาวเขาเผ่าอีก้อ มูเซอร์ เย้า แม้ว อาข่า จีนฮ่อ ไทยใหญ่ จีนจากยูนนาน พม่า ลาว หญิงเหนือ ลื้อ ฯลฯ บางคนพูดภาษาไทยไม่ได้ เจ้าของให้เหตุผลเกี่ยวกับการมีหญิงบริการต่างชาติว่า "ปกครองง่ายดี หัวอ่อน และเด็กพวกนี้ไม่กล้าไปไหนกลัวถูกจับ" หญิงบริการเหล่านี้ทางคาเฟ่จะไปรับมาจากบ้านด้วยตนเองหลังจากมีการติดต่อกับนายหน้า เพื่อต้องการรู้จักบ้านรู้จักพ่อแม่เด็ก และมักจะทำความตกลงกับพ่อแม่ก่อนรับลูกสาวมา การรู้จักบ้านนี้เจ้าของคาเฟ่บอกว่าเป็นการป้องกันปัญหาต่าง ๆ ที่จะตามมา เพราะบางครั้งหญิงบริการขอกลับบ้านแล้วไม่กลับมาจะไต่ตามได้ในรายที่ยังมีหนี้สินอยู่ หรือหญิงบริการที่นิสัยไม่ดีจะได้ส่งกลับบ้านถูก

ข. เวลาที่ขายบริการ

คาเฟ่ลักษณะนี้จะเปิดขายบริการเวลากลางคืนเป็นหลัก โดยเริ่มตั้งแต่เวลา 19.00 - 04.00 น. ในเวลากลางวันส่วนใหญ่เป็นขาจรที่มาจากต่างอำเภอ เข้ามาค้าขาย มาทำบุญ หรือมาธุระแล้วแวะมาเที่ยว จะถามความต้องการของหญิงบริการก่อนว่าใครจะรับแขก บางคนต้องการเก็บเงินก็จะรับ บางคาเฟ่กลางวันจะไม่รับแขกเลยโดยการปิดประตูหน้าบ้านไว้ มีเพียงประตูเล็ก ๆ ด้านหลังใช้สำหรับเป็นทางเข้าออกของคนในบ้าน เหตุผลที่ต้องปิดบ้านในเวลากลางวัน คือการถูกตำรวจเข้าบุกจับซึ่งจะเป็นตำรวจจากกองปราบ ทุกคาเฟ่จึงต้องมีประตูบ้านสำรองสำหรับการย้ายหญิงบริการ โดยมากคาเฟ่จะมีสัมพันธ์เป็นอย่างดีกับตำรวจเจ้าของพื้นที่อยู่แล้วหากจะมีการเข้ามาตรวจราชการของนาย หรือตำรวจจากที่อื่นจะมีการส่งข่าวให้ทราบล่วงหน้าเพื่อเจ้าของคาเฟ่จะได้เตรียมเคลียร์พื้นที่

ค. ลักษณะและรูปแบบของการขายบริการ

หญิงบริการที่ถูกเปิดบริสุทธิ์แล้วจะเริ่มต้นชีวิตของการขายบริการทางเพศโดยได้รับการสอนเทคนิคการให้บริการแขกจากเจ้าของคาเฟ่ มีการเปิดวีดีโอการร่วมเพศให้ดูประกอบ เน้นจุดกระตุ้นที่ผู้ชายชอบ สอนมารยาท การพูดจา การสอนจะทำเป็นระยะ ๆ และใช้เวลาช่วงเย็นของวันที่

Copyright by Mahidol University

จ่ายเงินเป็นวันประชุมบอกปัญหาต่าง ๆ การเริ่มต้นทำงานในแต่ละวันหญิงบริการแต่งกายตามสบาย แต่ดูดี เหมาะสม และถอดง่าย แต่งหน้าให้สวยงาม การแต่งหน้านี้หญิงบริการรายใหม่จะได้รับการสอนจากหญิงบริการรุ่นพี่ จากเพื่อน และจากภรรยาเจ้าของคาเฟ่ ซึ่งสไตล์การแต่งหน้าจะคล้ายคลึงกันไม่ว่าจะเป็นการใช้สีอายแชโดว์แต่งตา ใช้บรัสออนปัดแก้ม และสีของลิปสติก มีป้ายเบอร์ติดหน้าอก นั่งประจำที่ทำงาน อาจนั่งในห้องกระจกหรือนั่งเป็นแถวตามที่จัดไว้ ไม่มีการทำกิจกรรมอื่นระหว่างนั่งรอแขกเลือก และต้องวางกิริยาที่ดีที่สุด ลูกค้าเมื่อได้หญิงบริการที่ต้องการจะบอกกับคนคุม อาจบอกเป็นเบอร์หรือบอกสีเสื้อผ้าที่แต่งพร้อมทั้งถามราคาและจ่ายเงิน ผู้คุมจะเรียกชื่อหญิงนั้น หญิงบริการจะเดินมาที่ผู้คุมพร้อมรับเปี้ยแทนเงินที่จะได้ และถุงยางอนามัย ในห้องแต่ละห้องจะมีถุงยางอนามัยสำรองไว้ด้วย เวลาที่ใช้สำหรับบริการแขกจะให้เวลาประมาณ 45 นาที ห้องที่กำลังมีการบริการแขกจะปิดประตู และปิดไฟ บางแห่งจะมีสัญญาณไฟสีแดงดวงเล็ก ๆ เปิดไว้หน้าห้อง จะมีเสียงสัญญาณเตือนหากใช้เวลาเกินกำหนด และมีการเคาะประตูถ้าเกินเวลามาก ๆ คาเฟ่ที่ใหญ่มักจะมีห้องน้ำอยู่ในห้องทุกห้อง มีผ้าเช็ดตัว สบู่พร้อมที่จะใช้ทำความสะอาดหลังให้บริการแล้ว หญิงบริการทุกคนจะได้แขกโดยผู้คุมเป็นผู้เขียร์แขกให้ ในแต่ละคืนหญิงบริการจะได้แขกคนละ 3 - 4 ประตู บางคนได้ถึง 10 ประตู เมื่อคาเฟ่ใกล้ปิดจะมีคนซักผ้ามาเก็บผ้าตามห้องหญิงบริการไปซัก และจะนำผ้าที่ซักแล้วมาวางให้ตามห้องในเวลาเย็นก่อนเริ่มทำงาน ส่วนเปี้ยหญิงบริการจะนำมาขึ้นเงินเวลา 15.00 น. ทุกวันโดยขึ้นเป็นบัญชีไว้ หากใครต้องการเบิกเงินจะกำหนดวันให้เบิกสัปดาห์ละครั้ง ใครต้องการฝากธนาคาร หรือส่งธนาณัติ โอนเงิน จะมีคนของคาเฟ่ไปจัดการให้ บางคาเฟ่ที่มีรายได้ดีจะมีเจ้าหน้าที่ธนาคารเข้าไปรับเปิดบัญชี และให้บริการถึงในคาเฟ่โดยเฉพาะช่วงเวลาที่ต้องการทำเบ้าซึ่งต้องระดมเงินฝาก หญิงบริการที่เขียนหนังสือไม่ได้แต่ต้องการโอนเงินไปให้พ่อแม่ที่ต่างจังหวัดจะมีเจ้าหน้าที่ของธนาคารให้บริการกรอกแบบฟอร์มต่าง ๆ ให้ด้วย

ง. ราคาค่าบริการ

ค่าบริการทางเพศของคาเฟ่มีหลายราคาขึ้นอยู่กับความเก่าใหม่ของหญิง โดยทั่วไปราคาประมาณ 100 บาทสำหรับการบริการชั่วคราว ถ้าเป็นเด็กใหม่ราคา 200 - 500 บาท ราคานี้เป็นราคาของแขกคนไทย ถ้าเป็นแขกต่างประเทศราคาจะเพิ่มเป็นเท่าตัว หรือแขกที่รถรับจ้างพามาราคาจะสูงขึ้นเพราะต้องให้ค่านายหน้า รถรับจ้างบางรายเมื่อพาแขกมาจะอยู่รอรับกลับเลย บางที

Copyright by Mahidol University

ระหว่างรอรับจะลงมาใช้บริการด้วย ส่วนราคาค้างคืนถ้าเกิน 02.00 น. ไปแล้วราคา 350 บาท หากเช่าตั้งแต่หัวค่ำราคา 500 - 1,000 บาท การออกไปข้างคืนกับแขก แขกมักจะมารับไปเอง บางคนแขกจะพามาส่งในตอนเช้าด้วย หรือหญิงบริการอาจจะกลับมาเอง เจ้าของจะเน้นถึงความปลอดภัยที่หญิงบริการจะไปค้างคืนกับแขก โดยการแนะนำมิให้หญิงใส่เครื่องประดับมีค่าไป ให้มีเงินติดกระเป๋าไปบ้างเล็กน้อยเพราะเคยพบว่าหญิงบริการถูกนำไปปลดทรัพย์ บางรายหญิงบริการถูกนำไปให้บริการที่โรงแรม แต่เมื่อไปถึงจะมีเพื่อนของชายที่เช่าค้างคืนมารออยู่อีกหลายคน บางคนเจอแขกซาดิสม์ เจ้าของจึงค่อนข้างเลือกแขกที่หญิงบริการจะไปค้างคืน เช่นเดียวกับหญิงบริการที่ไม่ค่อยยอมไปค้างคืนกับแขกที่ไม่คุ้นหน้า โดยกล่าวว่า "ราคามากกว่าก็จริงแต่เสี่ยงว่าจะไปเจออะไร ก็ต้องอยู่กับเขาสองคนทั้งคืน" รายได้จากการรับแขกจะถูกเจ้าของหักไว้ 60 เปอร์เซนต์ สำหรับเป็นค่าใช้จ่ายต่าง ๆ และค่าอาหาร

จ. ความเชื่อเรื่องโชคลาง

ความเชื่อเกี่ยวกับโชคลางของคาเฟ่เท่าที่สังเกตได้จะเกี่ยวข้องกับการเรียกลูกค้าให้เข้ามาซื้อบริการมาก ๆ จึงมักใช้รูปนางกวักตั้งบนเคาน์เตอร์เครื่องดื่มหันหน้าไปทางประตูทางเข้า บางแห่งใช้ว่านนางกวักใส่กระถางตั้งไว้บริเวณหน้าประตูทางเข้าคาเฟ่ และบริเวณเคาน์เตอร์เครื่องดื่ม บ้างก็ห้อยไซไว้ในประตู และจะไม่มีหิ้งพระไว้ในห้องที่แขกนั่งเลือกหญิงบริการเด็ดขาด เพราะอาชีพที่ทำนี้ถือเป็นการผิดศีลธรรม คาเฟ่ที่เจ้าของเป็นคนจีนมักจะตั้งตี่จู่ไว้ตรงมุมบันได หรือมุมประตูด้านใน มีการเซ่นไหว้บ่อย ๆ หากเป็นคนไทยจะทำพิธีเซ่นไหว้เจ้าที่เจ้าทาง ด้วยความเชื่อว่าหากทำให้ผีบ้านผีเรือนพอใจจะดลบันดาลให้การค้าเจริญรุ่งเรือง บางทีอาจใช้วิธีทางไสยศาสตร์มาช่วย เช่น พิธีบนบานเจ้าที่ และหากมีปัญหาใด ๆ ที่เป็นอัปมงคล เช่น แขกเมาเอะอะโวยวาย จะมีการใช้น้ำส้มป่อยสาดไล่ความชวย ใช้ไม้กวาดกวาดตามตัวหญิงบริการ

ฉ. การบริการด้านสวัสดิการและสุขภาพอนามัยของสถานบริการ

คาเฟ่ทั้งสองรูปแบบโดยทั่วไปจะให้ความเป็นอยู่ที่ค่อนข้างดีกับหญิงบริการ ไม่ว่าจะเป็นด้านที่พักอาศัยซึ่งมีห้องให้อยู่เป็นส่วนตัวห้องละคน มีคนงานทำความสะอาดห้องพักและซักเสื้อผ้าให้ มีแม่ครัวจัดหาอาหารให้วันละ 1 - 2 มื้อ หญิงบริการมักจะซื้อกินเองในบางวัน ใน 1 สัปดาห์ต้อง

Copyright by Mahidol University

ไปตรวจสุขภาพ 1 ครั้งโดยเจ้าของคาเฟ่บางแห่งมีบริการจัดรถพาไป บางแห่งให้หญิงบริการไปเองโดยจ่ายเงินค่ารถและค่าตรวจให้ประมาณ 200 บาทต่อครั้ง คาเฟ่ที่มีระดับดีค่อนข้างเข้มงวดกับการตรวจสุขภาพของหญิงบริการ มีการตรวจสอบหลักฐานการตรวจร่างกายของหญิงบริการก่อนที่จะจ่ายเงินรายได้ประจำสัปดาห์ หญิงบริการรายใดไม่มีหลักฐานการตรวจ เช่น ใบเสร็จรับเงิน หรือใบรับรองการตรวจจากสถานพยาบาลจะหมดสิทธิ์รับเงินรายได้งวดนั้น หญิงบริการจึงมักแจ้งผลการตรวจแก่ผู้คุมและเจ้าของภายหลังกลับจากการตรวจมาแล้ว หากพบว่าหญิงบริการรายใดติดโรคจากลูกค้าก็จะได้หยุดพักรักษาตัวจนกว่าจะหายโดยการขอใบรับรองจากแพทย์ หญิงบริการมักจะใช้บริการตรวจสุขภาพจากศูนย์กามโรคและโรคเอดส์ เขต 10 เพราะเจ้าของต้องมารับบริการด้านถุงยางอนามัยและบริการให้ความรู้ภายในสำนักจากเจ้าหน้าที่ที่นี่ ผลการตรวจจึงเป็นที่ยอมรับและเชื่อถือได้มากกว่าคลินิก การที่ต้องเข้มงวดกับสุขภาพของหญิงบริการเจ้าของคาเฟ่บอกว่า "หากลูกค้ามาติดโรคจากที่นี่จะทำให้คาเฟ่เสียชื่อเสียง ที่ให้หญิงบริการตรวจสุขภาพทุกสัปดาห์เพื่อทำให้ลูกค้าเกิดความมั่นใจในการมาใช้บริการ ลูกค้ามักจะไปแนะนำคนรู้จักให้มาเที่ยว ที่นี่จึงมีลูกค้าประจำเยอะ"

ช. แนวทางควบคุมและป้องกันโรคเอดส์ของสถานบริการ

คาเฟ่ส่วนใหญ่จะเน้นการใช้ถุงยางอนามัยเมื่อให้บริการแขก โดยมีถุงยางอนามัยบริการให้ฟรี มีการสอนหญิงบริการเกี่ยวกับวิธีการใช้ที่ถูกต้อง แต่หญิงบริการบางคนฟังภาษาไทยไม่ค่อยเข้าใจจึงไม่ใช้ หรือใช้ไม่ถูกวิธี จึงยังพบปัญหาหญิงบริการเป็นกามโรค ซิฟิริส และได้รับเชื้อเอดส์อยู่เสมอ บางคนยอมที่จะมีเพศสัมพันธ์ทางทวารหนัก และไม่ใช้ถุงยางอนามัย หรือบางคนพบแขกที่พอใจจะไม่ใช้ถุงยาง โดยหญิงบริการมักจะวินิจฉัยเองว่าแขกรายใดมีเชื้อเอดส์หรือไม่มีเชื้อเอดส์โดยวิธีการคลำตัว บริเวณหน้าท้อง หากมีเชื้อเอดส์หน้าท้องจะร้อน ดูผิวพรรณของผู้ชายที่มาใช้บริการว่ามีตุ่ม หรือมีแผลหรือไม่ หากแขกรายนั้นดูสะอาด แต่งตัวดี ลักษณะมีการศึกษา หญิงบริการมักคิดว่า "ไม่มีเชื้อเอดส์" ผู้ชายที่มาใช้บริการก็เช่นเดียวกันพบว่าส่วนมากจะใช้ถุงยางอนามัย นอกจากผู้ที่รู้ว่าตนเองมีเชื้อเอดส์จึงมักจะต่อรองที่ไม่ใช้ถุงยางอนามัย กับอีกกลุ่มหนึ่งคือพวกที่ประมาทไม่ชอบใช้ถุงยางอนามัยเพราะการให้ความรู้สึกที่ไม่เหมือนธรรมชาติ และใช้วิธีจำแนกหญิงบริการว่าจะมีเชื้อเอดส์หรือไม่โดยการคลำตัวหญิงบริการเช่นเดียวกัน ถ้าบริเวณหน้าท้องร้อนหญิงบริการนั้นมีเชื้อเอดส์

Copyright by Mahidol University

นอกจากการใช้ถุงยางอนามัยแล้วคาเฟ่ส่วนมากจะเน้นความสะอาดทั่วไปตั้งแต่ห้องนอน ที่นอน ผ้าเช็ดตัว ห้องน้ำ โดยผ้าปูที่นอนหากเลอะต้องเปลี่ยนเลย ผ้าเช็ดตัวจะไม่มีการใช้ซ้ำ ถุงยางที่ใช้แล้วหากห้องที่รับแขกมีห้องน้ำจะทิ้งในชักโครก แต่ถ้าไม่มีห้องน้ำทิ้งในที่ทิ้งขยะในห้องซึ่งจะมีถุงพลาสติครองอยู่ และหญิงบริการจะนำออกมาทิ้งรวมไว้ข้างนอกห้อง ตอนเช้าผู้ดูแลทำความสะอาดจะมาเก็บไปทิ้งถังขยะของเทศบาล ห้องน้ำจะใช้น้ำยาล้างห้องน้ำทั่วไปล้างทำความสะอาด ส่วนตัวหญิงบริการเจ้าของคาเฟ่จะเข้มงวดเรื่องความสะอาดของร่างกาย และเครื่องแต่งกาย หญิงบริการทุกคนต้องใช้น้ำหอมแตะแต้มให้หอมสดชื่น และต้องเติมหน้าตาให้ดูสวยงามตลอดเวลาที่ขายบริการ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ลึกซึ้งเกี่ยวกับสถานบริการทางเพศรูปแบบคาเฟ่ ผู้ศึกษาจะขอกล่าวถึงรายละเอียดในส่วนต่อไป

คาเฟ่ : กรณีศึกษา

จากข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับลักษณะต่าง ๆ ของคาเฟ่ที่ได้กล่าวมาแล้ว จะเห็นได้ว่ารูปแบบการให้บริการใกล้เคียงกับสำนักโสเภณีมาก รวมทั้งการเป็นแหล่งแพร่เชื้อเอดส์ที่สำคัญรองมาจากสำนักโสเภณี แม้ลูกค้าที่มาใช้บริการจะเป็นกลุ่มคนที่มีระดับสูงกว่าลูกค้ากลุ่มที่มาใช้บริการในสำนักโสเภณี แต่ความเสี่ยงของหญิงบริการในการรับ และแพร่เชื้อเอดส์ยังสูง เพื่อให้เข้าใจรายละเอียดในแง่มุมต่าง ๆ ตลอดจนรูปแบบของการบริการ ผู้ศึกษาจึงขอเสนอข้อมูลจากการเจาะลึกของคาเฟ่จำนวน 3 แห่งที่ขายบริการทั้ง 2 รูปแบบดังนี้

- คาเฟ่ที่หญิงบริการอยู่ในฐานะเด็กเสิร์ฟ จำนวน 1 แห่ง
- คาเฟ่ที่เน้นการขายบริการทางเพศอย่างเดียว 2 แห่ง

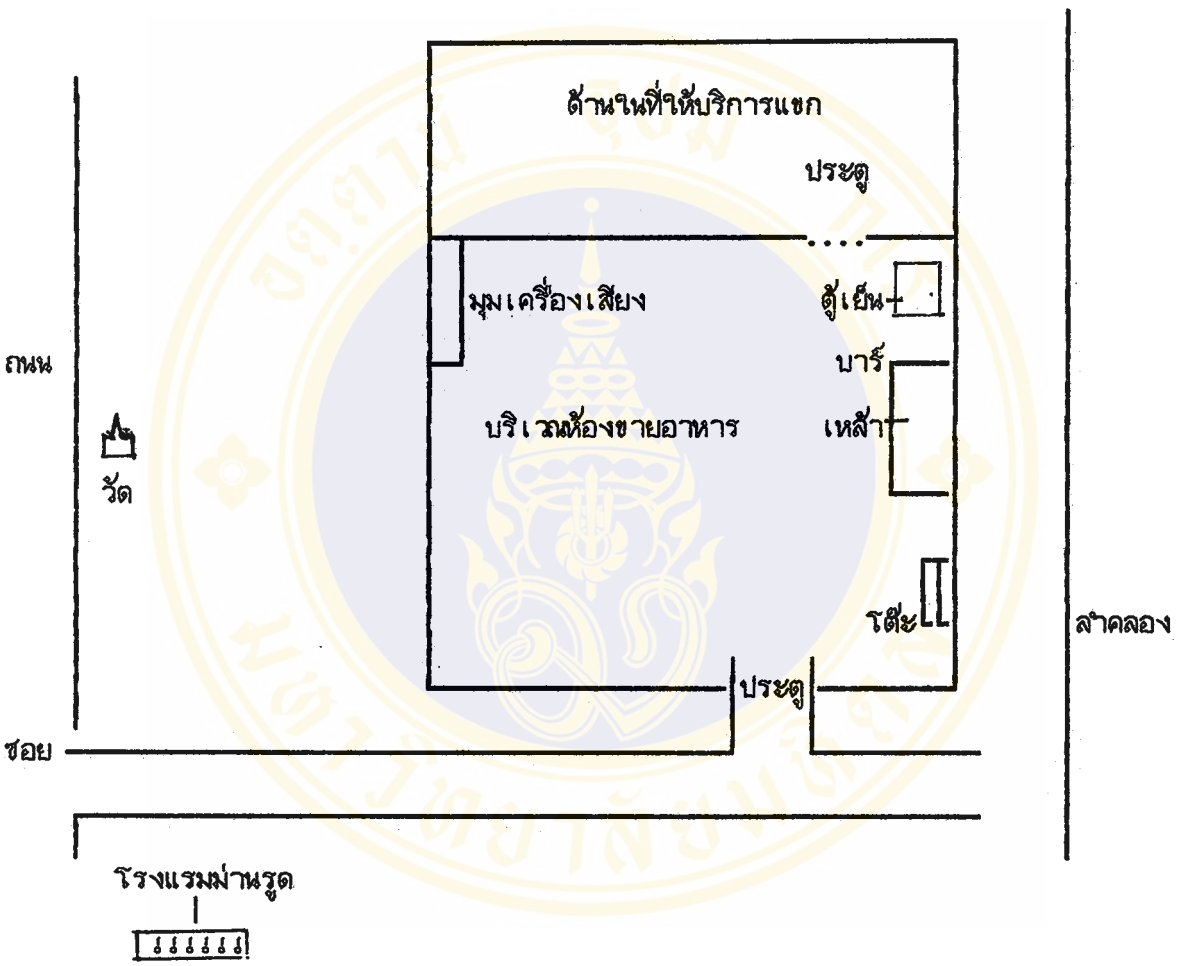
รายละเอียดของคาเฟ่ทั้ง 3 แห่งผู้ศึกษาขอกล่าวถึงดังต่อไปนี้

Copyright by Mahidol University

คาเฟ่ที่หญิงบริการอยู่ในฐานะเด็กเสิร์ฟ

คาเฟ่แห่งที่ 1

แผนผังคาเฟ่ มาตราส่วน 1: 100

สภาพทั่วไป

คาเฟ่แห่งนี้เป็นตึกแถวสามชั้น ชั้นล่างเปิดขายเครื่องดื่มและอาหาร ชั้นสอง และชั้นสามเป็นที่อยู่ของหญิงบริการ และที่ให้บริการทางเพศแก่ลูกค้า ชั้นล่างเป็นห้องสี่เหลี่ยมกว้างประมาณ 5 x 8 เมตร ติดเครื่องปรับอากาศ มีบาร์เหล้าอยู่มุมหนึ่งของห้อง ใกล้ ๆ จะตั้งตู้เย็นขนาดใหญ่แช่เครื่องดื่ม บริเวณผนังเป็นตู้โชว์สุราชนิดต่าง ๆ พร้อมทั้งวางแก้วใส่เหล้าไว้ชั้นล่าง มุมอีกด้านหนึ่งตั้งเครื่องเสียงขนาดใหญ่ โต๊ะและเก้าอี้จะถูกพับเก็บในเวลากลางวันกลายเป็นห้องกว้าง ๆ

Copyright by Mahidol University

สำหรับหญิงบริการนั่งพักผ่อนดูโทรทัศน์ บางคนนอนเล่นโดยใช้เตียงเล็ก ๆ พับได้เป็นที่นอน บางคนนอนเล่นอยู่บนเก้าอี้หวายรูปกลมกับผู้คุม บางคนก็นวดให้คนคุมคาเฟ่ ประตูคาเฟ่จะปิดในเวลากลางวัน จะเปิดรับเฉพาะผู้ที่มาติดต่อ หญิงบริการมักใช้เวลากลางวันอยู่บริเวณนี้ไม่ว่าจะนอนเล่น รับประทานอาหาร รับญาติที่มาเยี่ยม ช่วงที่ผู้ศึกษาเข้ามาเก็บข้อมูลหญิงบริการทุกคนอยู่ในชุดนอนแบบเสื้อและกางเกง ผู้คุมนุ่งกางเกงแพร บางคนใส่เสื้อ บางคนถอดเสื้อ หยอกล้ออยู่กับหญิงบริการ จำนวนหญิงบริการมีประมาณ 30 คน ส่วนใหญ่อายุไม่เกิน 18 ปี และอยู่ในวัยไล่เลี่ยกัน เมื่อถามอายุจะบอกว่า 18 ปีทั้งสิ้น แต่จากการสังเกตรูปร่าง หน้าตา และผิวพรรณ อายุน่าจะอยู่ในวัย 15-18 ปี ทุกคนจะมีรูปร่างเล็กสูงประมาณ 150 เซนติเมตร ผิวขาวอาจเป็นเพราะเชื้อชาติ และการที่ไม่ค่อยได้ถูกแสงแดด บางคนรูปร่างยังไม่มีทรวดทรง คาเฟ่แห่งนี้ไม่มีดนตรีเล่นแต่มีการเปิดเครื่องเสียงแทน มีบริการขายอาหารและเครื่องดื่มโดยหญิงบริการต้องนั่งโต๊ะ และบริการเครื่องดื่ม หากแขกต้องการ "อ๊อฟ" หญิงบริการจะพาแขกไปบริการด้านในเสร็จแล้วจะมาทำงานต่อ โดยมากแขกจะนั่งดื่มไม่นาน บางคนเข้ามาดื่มเบียร์ขวดเดียวก็ "อ๊อฟ" หญิงบริการแล้ว การทำงานเปิดบริการเฉพาะเวลากลางคืน เริ่มเวลา 19.00 - 04.00 น. ในวันธรรมดา หากเป็นวันศุกร์ เสาร์ อาทิตย์ หรือวันหยุดพิเศษต่าง ๆ จะปิดบริการ 05.00น. แขกที่มาใช้บริการมีทั้งคนไทย และ ต่างประเทศ ซึ่งเป็นชาวญี่ปุ่นเป็นส่วนใหญ่ มีฝรั่งบ้างบางครั้ง ชาวตะวันออกกลางจะเป็นชาวซาอุดิอาระเบีย หญิงบริการมักจะมีแขกขาประจำ เพราะมีการพูดคุยรู้จักกันก่อนที่จะถูก "อ๊อฟ" เจ้าของคาเฟ่เป็นคนจังหวัดอื่นมาเช่าตึกแถวเปิดบริการ และเช่าบ้านอยู่ใกล้ ๆ คาเฟ่เป็นที่พัก อยู่ห่างจากคาเฟ่ประมาณ 20 เมตร มีภรรยาซึ่งเป็นคนเหนือทำหน้าที่เป็น "มาม่าซัง" และเป็นผู้ติดต่อกับนายหน้าในหมู่บ้านเพื่อหาเด็กมาทำงาน พร้อมกับการขึ้นไปรับเด็กมาเองจากหมู่บ้านโดยอาศัยความเป็นคนเหนือสร้างความสัมพันธ์กับคนในหมู่บ้าน เด็กที่มาทำงานเป็นหญิงเหนือจากอำเภอแม่สาย จ. เชียงราย จ. พะเยา จ. เชียงใหม่ (อำเภอฝาง และ อำเภอแม่อาย) นอกจากหญิงเหนือแล้วพบว่ามีชาวไทยใหญ่ แต่ไม่พบชาวเขา การเลือกหญิงมักจะเลือกหน้าตาดี ผิวขาว อายุน้อย ที่ต้องเลือกอายุน้อยเนื่องจากจะได้ทำงานหลายปีกว่าจะหมดสภาพ หญิงบริการจะถูกหมุนเวียนไปจังหวัดอื่นตามหุ้นส่วนสายงานธุรกิจทางเพศโดยการนำหญิงไปส่งเอง บางทีก็เหมารถตู้แล้วให้คนคุมไปส่ง

Copyright by Mahidol University

อัตราค่าบริการและการบริการลูกค้า

ค่าบริการของหญิงบริการอยู่ในอัตรา 110 บาท เจ้าของจะหักไว้ครึ่งหนึ่งสำหรับเป็นค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ส่วนใหญ่ให้บริการแบบชั่วคราว จะไปค้างคืนเฉพาะกับแขกต่างประเทศเท่านั้น หญิงบริการจะรับแขกคืนละ 10 คน แต่ถ้าแขกมาเที่ยวมากจะรับแขก 15 - 20 คนต่อ 1 คืน แขกที่อาการมึนเมาหญิงบริการมักจะไม่อยากรับเนื่องจากเหม็นสุราและร่วมเพศรุนแรง หญิงบริการมักจะชอบหนุ่ม ๆ และจะพยายามบริการให้ประทับใจเพื่อที่จะเป็นแขกขาประจำ บางคนบอกว่าตนเองมีแฟนแล้วโดยพบกันจากการมาซื้อบริการและเกิดถูกใจกัน มีบางคนที่ลูกค้าประทับใจในหญิงบริการและรับเลี้ยง แต่ส่วนมากจะอยู่กันไม่ยืดต้องกลับมาขายบริการอีก หญิงบริการทุกคนกินยาคุมกำเนิดเนื่องจากพบปัญหาถุงยางอนามัยแตกบ่อย ๆ หรือลูกค้าบางคนถอดถุงยางออกขณะที่กำลังร่วมเพศ ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้หญิงบริการต้องป้องกันการตั้งครรภ์ระหว่างการทำงาน

การดูแลสุขภาพและการป้องกันโรค

ที่ข้างฝาห้องของคาเฟ่จะปิดโปสเตอร์ที่เขียนข้อความว่า "ที่นี่รับแต่แขกที่ใช้ถุงยางอนามัยเท่านั้น" มีการบวกราคาค่าถุงยางอนามัย 10 บาทในราคาค่าบริการด้วย ถุงยางอนามัยได้รับการสนับสนุนจากศูนย์กามโรคและโรคเอดส์เขต 10 เชียงใหม่โดยทางคาเฟ่จะจัดคนไปขอทุกอาทิตย์ ใน 1 สัปดาห์จะมีวันหยุด 1 วันสำหรับให้หญิงบริการไปตรวจภายใน หากหญิงบริการคนใดเจ็บป่วยจะให้หยุดพักงานจนกว่าจะหาย เจ้าของคาเฟ่ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานทางสาธารณสุขเป็นอย่างดีในการควบคุมโรคเอดส์ โดยอนุญาตให้เจ้าหน้าที่มาเจาะเลือดหญิงบริการเพื่อตรวจหาเชื้อเอดส์ และมาให้สุขศึกษาในคาเฟ่

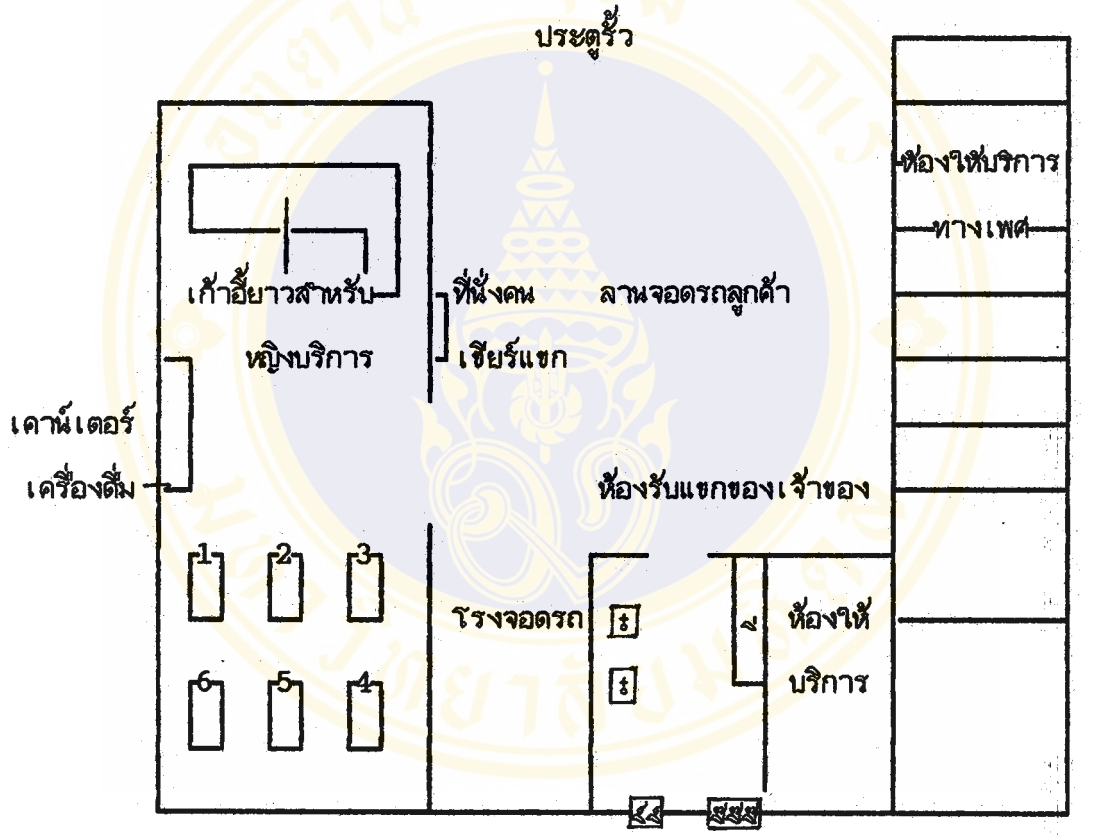

Copyright by Mahidol University

คาเฟ่ที่เน้นการขายบริการทางเพศอย่างเดียว

คาเฟ่แห่งที่ 2

แผนผังคาเฟ่ มาตราส่วน 1 : 100

1-6 โต๊ะแขกนั่ง

: เก้าอี้รับแขก

๔ โซฟายาว

๕ แผงกดเรียกเตือนเวลา

๘ โทรทัศน์

สภาพทั่วไป

คาเฟ่แห่งที่สองนี้มีขนาดใหญ่ เจ้าของเป็นเอเย่นต์ใหญ่ในการส่งหญิงบริการทั่วเชียงใหม่ และมีเครือข่ายโยงใยหลายจังหวัด เป็นผู้กว้างขวางในวงการธุรกิจทางเพศ พูดจาตรงไปตรงมา

Copyright by Mahidol University

คาเฟ่แห่งนี้มีบริเวณกว้างปลูกเป็นเรือนไม้ผสมปูน 3 ชั้น เป็นเรือนแถวสี่เหลี่ยมผืนผ้า 2 หลัง ทำเป็นห้อง ๆ เหมือนหอพัก มีห้องน้ำในห้อง ภายนอกจะมีประตูรั้วเหล็ก ตรงกลางระหว่างตึกเป็นที่จอดรถ เรือนหลังที่ 1 เป็นที่ให้บริการทางเพศ ช่วงต่อกับเรือนหลังที่ 1 รูปตัว L เป็นห้องรับแขกของเจ้าของคาเฟ่ จะมีโซฟาและเก้าอี้รับแขกตั้งอยู่ มีโทรทัศน์สี 1 เครื่อง และมีแผงสำหรับเตือนเวลาติดอยู่เพื่อกดเตือนเวลาในกรณีลูกค้าใช้เวลาเกิน 1 ชั่วโมง เรือนหลังที่ 2 ชั้นล่างเป็นห้องกว้างเรียกว่า "ห้องเลือกสาว" ใช้เป็นที่ขายเครื่องดื่ม สุรา และกับแกล้ม โดยมีบาร์เหล้า และโต๊ะให้ลูกค้านั่ง ผนังด้านตรงข้ามกับโต๊ะลูกค้ามีม้านั่งยาวสำหรับเป็นที่นั่งของหญิงบริการ โดยหญิงบริการแต่ละคนจะมีป้ายพลาสติคบอกเบอร์ติดหน้าอก ชายที่เข้ามาบางคนไม่สั่งเครื่องดื่ม แต่จะนั่งเลือกหญิงบริการที่พอใจ บางคนสั่งเบียร์ดื่มในระหว่างการตัดสินใจเลือกหญิงบริการที่ตนเองพึงพอใจ บริเวณหน้าประตูห้อง "เลือกสาว " จะมีคนเชียร์แขกคอยแนะนำลูกค้า คนเชียร์แขกนี้จะทำหน้าที่เก็บเงินลูกค้าที่จ่ายเป็นค่าตัวหญิงบริการ โดยถือสมุดเล็ก ๆ จดรายการขึ้นห้องของหญิงบริการแต่ละคน พร้อมทั้งทำหน้าที่ให้เบี้ย และถุงยางอนามัยแก่หญิงบริการที่ได้แขก ที่ประตูรั้วและประตูห้องเลือกสาวจะมียามยืนคุมอยู่แห่งละ 1 คน และมีคนคุมหญิงบริการอีก 2 - 3 คนเดินตรวจตราดูความเรียบร้อยของสถานที่ ชั้นบนของห้องเลือกสาวจะเป็นเรือนพยาบาลสำหรับหญิงบริการที่หยุดทำงานชั่วคราวเนื่องจากมีประจำเดือน เจ็บป่วย หรือ วันหยุด และเป็นที่อยู่ของเด็กใหม่รอเปิดบริสุทธิ์ หญิงบริการมีประมาณ 30 คน อายุส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 18 - 30 ปี บางคนผ่านการมีครอบครัวมาแล้วและล้มเหลวในชีวิตคู่ หญิงบริการส่วนใหญ่เป็นชาวไทยใหญ่ จากอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย มีชาวเขาอยู่ประมาณ 4 - 5 คน เป็นเผ่าอีก้อ หญิงบริการส่วนมากได้มาจากหมู่บ้านซึ่งเจ้าของคาเฟ่จะไปรับมาเองเพื่อรู้จักบ้านและพ่อแม่ของหญิงบริการ บางส่วนมาขอสมัครงานด้วยตนเอง ซึ่งเจ้าของคาเฟ่จะสอบถามการผ่านงานขายบริการในเชียงใหม่ หากพบว่าเคยขายบริการในพื้นที่เชียงใหม่มาก่อนจะไม่ยอมรับด้วยกลัวว่าจะผิดใจกับเจ้าของเดิม และกลัวว่าหญิงรายนั้นอาจยังใช้หนี้ไม่หมดแล้วหนีมา เจ้าของคาเฟ่กล่าวว่า "หากเด็กพูดโกหกจะตรวจสอบได้เพราะคนที่อยู่ในวงการนี้ในเชียงใหม่จะรู้จักกันหมด มีเส้นสายมากสืบง่าย การทำงานจะไม่ทับเส้นทางกัน ไม่เช่นนั้นจะขัดใจกัน"

หญิงบริการที่นี่จะหมุนเวียนไปอยู่จังหวัดอื่น เช่น หาดใหญ่ กรุงเทพ โดยจะมีเครือข่ายการส่งหญิงบริการ และมักจะพาไปส่งเอง หญิงบริการที่ส่งไปจะมีทั้งเด็กใหม่ส่งไปเปิดบริสุทธิ์ หญิงบริการที่แขกไม่ค่อยเลือก หรืออายุมากขึ้น โดยให้เหตุผลว่าให้ไปใหม่ที่อื่น การย้ายจังหวัดทำงาน

Copyright by Mahidol University

ช่วงแรกที่ย้ายไปค่าตัวจะแพงกว่าอยู่ที่เดิม และหากหญิงบริการที่ส่งไปมีปัญหาจะถูกส่งกลับกลับบ้านทันที อาจซื้อตั๋วรถให้ หรือนำไปส่งเองพร้อมชี้แจงกับพ่อแม่ ช่วงที่เข้าไปเก็บข้อมูลพบหญิงชาวเขาเผ่าอีก้อ 2 คนอายุประมาณ 16 ปี รอส่งกลับ เจ้าของบอกว่า "พูดไม่รู้เรื่อง ฟังภาษาไทยยังไม่ชัด ส่งไปอยู่กรุงเทพฯ แขกจะนอนด้วยพูดกันไม่รู้เรื่อง สอนเท่าไหร่ก็ไม่รู้เรื่องซักทีเลยส่งกลับ"

อัตราค่าบริการและการบริการลูกค้า

ค่าบริการอยู่ในราคา 100 - 500 บาท หากค้างคืนราคา 500 - 1,000 บาท การพาหญิงบริการไปค้างคืนราคาจะขึ้นอยู่กับเวลา ถ้า "อ๊อฟ" ไปค้างคืนหลังเวลา 02.00 น.ไปแล้ว ราคา 350 บาท ถ้าเป็นแขกต่างประเทศราคาจะสูงเท่าตัว เริ่มเปิดบริการเวลา 19.00 น. ปิดเวลา 04.00 น. ลูกค้าที่มาเที่ยวจะมีทั้งวัยรุ่น วัยทำงานจนถึงสูงอายุ มีชาวต่างประเทศบ้าง ลูกค้าสูงอายุจะมาประมาณ 19.00 - 20.00 น. ที่มาเที่ยวช่วงเวลานี้เนื่องจากส่วนใหญ่มีครอบครัว เวลาที่มาเที่ยวสามารถหาข้ออ้างได้ว่าติดภาระกิจต่าง ๆ อยู่ วัยรุ่นจะมาเที่ยวหลังเวลา 21.00 น. ไปแล้ว ส่วนใหญ่เป็นวัยรุ่นในซอยและจะมาโดยขับมอเตอร์ไซด์มากับเพื่อน หรือมาคนเดียว ช่วงดึกจะเป็นลูกค้าที่มีฐานะโดยขับรถยนต์มา และมักจะซื้อบริการแบบค้างคืนโดยนำหญิงบริการไปข้างนอก ชาวต่างประเทศก็เช่นเดียวกันนิยมมาเที่ยวดึก ๆ และมักนำหญิงบริการไปค้างคืนข้างนอก ช่วงเวลาที่ลูกค้ามามากจะเป็นเวลาหลัง 21.00 น.ไปแล้ว โดยเฉพาะวันศุกร์ เสาร์ และ อาทิตย์ ลูกค้าจะมาก ในเวลากลางวันไม่ได้เปิดขายบริการแต่มักจะมีลูกค้าจากอำเภอรอบนอกซึ่งมาทำธุระ หรือมาติดต่องานต่าง ๆ เมื่อเสร็จธุระจะแวะมาเที่ยว เจ้าของคาเฟ่จะถามหญิงบริการว่าใครจะรับแขกบ้างจะไม่มีการบังคับ ระหว่างเก็บข้อมูลผู้ศึกษาพบรถรับจ้างพาแขกต่างประเทศมาหลายคัน บางคนเมื่อมาดูหญิงบริการแล้วไม่ถูกใจจะไปดูที่อื่นต่อ

ช่วงเวลาที่เข้าไปเก็บข้อมูลประมาณ 22.00 น. พบว่าลูกค้ามานั่งเลือกหญิงบริการหลายคนจนหญิงบริการไม่พอ หญิงบริการบางคนเมื่อเสร็จจากการรับแขกคนหนึ่งกลับมาถึงที่นั่งเพียงครู่เดียวก็ต้องลุกไปรับแขกอีก หญิงบริการที่ถูกเลือกจะมารับเบี้ยที่คนเชียร์แขกซึ่งยืนอยู่บริเวณหน้าประตูห้องเลือกสาว คนเชียร์แขกจะจดบันทึกในสมุดว่าใครได้แขกพร้อมราคา ลูกค้าจะจ่ายเงินกับคนเชียร์แขกก่อนเดินตามหญิงบริการไปยังห้องนอน การรับแขกชั่วคราวจะให้เวลา 1 ชั่วโมง โดยจะมีสัญญาณเสียงเตือนหากใช้เวลาเกิน รายได้ของหญิงบริการจะถูกหักไว้ 60 เปอร์เซนต์ หญิงบริการจะนำ

Copyright by Mahidol University

เบี้ยมาขึ้นเงินในตอนเย็นของทุกวันเพื่อจดบัญชีไว้ ทุกสิ้นเดือนจะจ่ายเงินให้ครั้งหนึ่ง หญิงบริการอาจเก็บเงินไว้เอง หรือบางคนที่ยังไม่รับเงินแต่ขอฝากไว้ บางรายพ่อแม่มาขอรับเงินเองหรือบางทีก็เบิกล่วงหน้า ทำให้หญิงบริการต้องทำงานต่อไปโดยไม่หมดหนี้ หญิงบริการบางคนทำงานแล้วฝากเงินไว้เป็นเวลา 2 ปีสามารถเก็บเงินได้ประมาณ 300,000 บาท

การดูแลสุขภาพและการป้องกันโรค

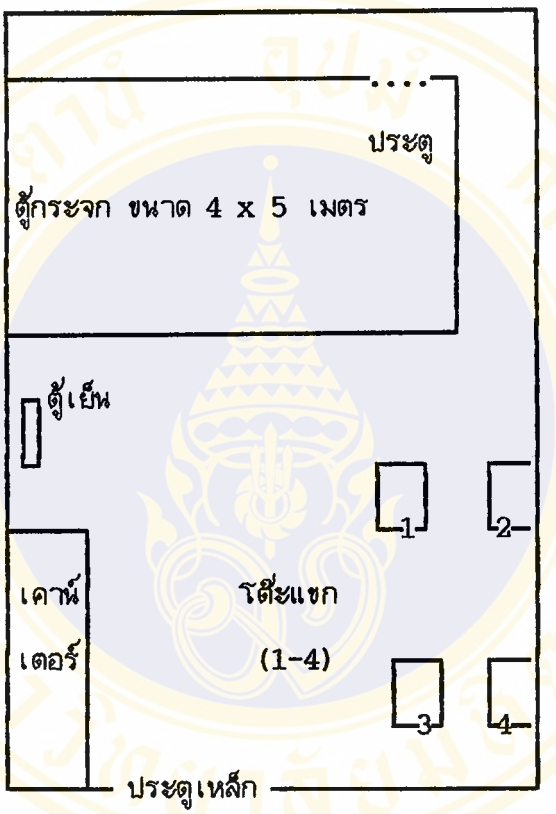
คาเฟ่แห่งนี้เจ้าของจะเข้มงวดกับปัญหาสุขภาพมากเพราะการอยู่ในวงการธุรกิจทางเพศมานาน และเป็นเอเย่นต์รายใหญ่ที่รู้จักกันดีในเชียงใหม่ เป็นที่รู้จักดีของหน่วยงานที่รับผิดชอบในการควบคุมแหล่งขายบริการทางเพศ รวมทั้งเป็นที่รู้จักดีของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานทางสาธารณสุขที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการควบคุมโรคเอดส์ ทำให้เจ้าของคาเฟ่แห่งนี้ได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องโรคเอดส์ค่อนข้างดี จึงให้ความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ เกี่ยวกับการตรวจสุขภาพ และการควบคุมโรคของหญิงบริการ รวมทั้งพยายามที่จะไม่ทำให้เกิดปัญหาอย่างหนึ่งอย่างใดที่สร้างความหนักใจให้กับผู้รักษากฎหมายเจ้าของพื้นที่ ความเข้มงวดจนกลายเป็นการบังคับให้หญิงบริการไปรับการตรวจภายใน และตรวจเลือด ทำให้หญิงบริการส่วนใหญ่ได้รับคำแนะนำที่ถูกต้องในการดูแลสุขภาพทั่วไป และการป้องกันโรคเอดส์ ผลการตรวจต่าง ๆ จะต้องส่งให้เจ้าของคาเฟ่ดูทุกสัปดาห์ หากหญิงบริการรายใดมีปัญหาสุขภาพ และแพทย์แนะนำให้หยุดขายบริการระยะหนึ่ง เจ้าของสถานบริการจะให้หญิงบริการนอนพักในเรือนคนป่วยตามใบรับรองแพทย์ โดยจะมีแม่ครัวจัดอาหารไปบริการทุกมื้อ เหตุผลที่ให้มาพักที่เรือนคนป่วยเพราะเรือนนี้จะเงียบ ไม่มีใครขึ้นมารุ่นวายเพราะจะไม่ใช้เป็นที่รับแขก หญิงบริการจะพักผ่อนได้เต็มที่จนกว่าจะหายป่วย ในการให้บริการลูกค้าหากหญิงบริการคนใดรับแขกติดต่อกันหลายคนจนรับแขกต่อไปไม่ไหวแล้วสามารถที่จะบอกคนเชียร์แขกได้ว่าวันนี้พอแล้ว คนเชียร์แขกบอกว่า "บางคนรับแขกติดต่อกัน 4 - 5 คนก็ไม่ไหว บอกเจ็บมดลูก ก็ให้ไปพักผ่อน" ดังนั้นคาเฟ่แห่งนี้จึงไม่มีการบังคับให้หญิงบริการรับแขกจำนวนมาก และมีความเอาใจใส่กับสุขภาพของหญิงบริการดีพอสมควร

Copyright by Mahidol University

คาเฟ่แห่งที่ 3

แผนผังคาเฟ่ มาตราส่วน 1 : 100

บันไดขึ้นชั้นบน

สภาพทั่วไป

คาเฟ่แห่งนี้มีลักษณะใกล้เคียงกับสำนักโสเภณีที่มีหญิงบริการอยู่ประจำ และมีการให้บริการภายในสำนักเพราะมีการทำตู้กระจกให้หญิงบริการนั่งอยู่ภายใน แต่มีการขายเครื่องดื่ม เหล้า เบียร์ มีโต๊ะให้แขกนั่ง คาเฟ่แห่งนี้เป็นตึกแถว 3 ชั้น ชั้นล่างเปิดขายเครื่องดื่ม ชั้นสองและสามเป็นที่ให้บริการลูกค้า ด้านหน้าจะเป็นประตูเหล็ก 2 ชั้น หน้าคาเฟ่ติดไฟหลากสี ภายในมีบรรยากาศสลัว มีโต๊ะ 3 - 4 โต๊ะสำหรับรับแขก มุมหนึ่งจะเป็นเคาน์เตอร์เครื่องดื่ม หญิงบริการมีประมาณ 30 คน อายุค่อนข้างน้อยประมาณ 15 - 20 ปี เป็นคนไทยใหญ่และชาวเขา ส่วนใหญ่พูดภาษาไทยไม่ชัด

Copyright by Mahidol University

ทุกคนจะมีเบอร์สีต่างๆติดหน้าอก สีนี้บอกถึงราคาค่าตัวหญิงบริการ สีขาวราคา 100 บาท สีฟ้าราคา 80 บาท สีแดงราคา 60 บาท ไม่ติดเบอร์ราคา 200 - 300 บาท เพราะเป็นเด็กใหม่ คนเชียร์แขกจะทำหน้าที่ทั้งเชียร์แขก คุมหญิงบริการ และสอนเทคนิคการทำให้แขกติดใจแก่หญิงบริการด้วย ซึ่งหลังการสอนมักจะลงเอยด้วยการมีเพศสัมพันธ์กับหญิงบริการ นอกจากคนเชียร์แขกแล้วจะมีหญิงบริการที่ทำงานมานานเป็น "มาม่าซัง" คอยคุมหญิงบริการอีกคนหนึ่ง และทำหน้าที่ให้คำแนะนำต่าง ๆ แก่หญิงบริการรายใหม่ที่อาจมีปัญหาต่าง ๆ จากการรับแขก หญิงบริการที่นี่ส่งมาจากเอเย่นต์ใหญ่ มีบางคนมาขอสมัครเองโดยการแนะนำของเพื่อน เปิดขายบริการเฉพาะเวลากลางคืนเริ่มตั้งแต่เวลา 19.00 - 04.00 น. ในเวลากลางวันหญิงบริการส่วนมากจะนอนพักอยู่ภายในคาเฟ่ วันพุธจะเป็นวันหยุดที่หญิงบริการจะออกไปข้างนอกได้จนถึงเย็น สำหรับอาหารทางคาเฟ่ให้เป็นเงินคนละ 20 บาทต่อวันเพื่อให้หญิงบริการไปหาซื้อกินเอง โดยคนคุมบอกว่า "ใครอยากกินอะไรก็ซื้อเอา ทำให้บางทีก็ไม่ถูกใจและเป็นภาระ" ประตูด้านหน้าตึกแถวจะมี 2 ชั้น ชั้นในเป็นกระจก ชั้นนอกเป็นแผงเหล็กเหมือนประตูตึกแถวทั่วไป ในเวลากลางวันประตูด้านหน้าจะปิดใส่กุญแจไว้เสมอเหมือนไม่มีคนอยู่ การเข้าออกของหญิงบริการจะใช้ประตูเล็กด้านข้างตึก (เป็นตึกแถวอยู่ตูหาริม)

อัตราค่าบริการและการบริการลูกค้า

ค่าบริการของหญิงบริการส่วนใหญ่ราคา 100 บาทสำหรับชั่วคราว หากเป็นเด็กใหม่ราคา 200 - 300 บาท ค้างคืน 500 บาท การค้างคืนจะมีทั้งแขกที่ค้างคืนในคาเฟ่ และพาหญิงบริการไปข้างนอก ส่วนใหญ่คนคุมคาเฟ่จะไม่ให้หญิงบริการออกไปค้างคืนกับแขก เหตุผลคือทำให้รับแขกได้น้อย กลัวไม่ได้รับความปลอดภัย รวมทั้งกลัวถูกเพ่งเล็งจากตำรวจ และคนทั่วไป เพราะหญิงบริการมีอายุน้อยและเป็นโสเภณีต่างชาติ ค่าบริการเจ้าของจะหักไว้ครึ่งหนึ่ง และต้องถูกหักค่าที่พักค่าตรวจภายในอีกเดือนละ 800 บาท หญิงบริการจึงต้องพยายามที่จะรับแขกให้มากต่อคืน และต้องพยายามทำให้แขกติดใจ ต้องเอาใจ และเล้าโลมแขก ถ้าเจอลูกค้าที่มีฐานะดีอาจได้ทิปพิเศษ หากให้การบริการที่พึงพอใจ หญิงบริการส่วนใหญ่จะมีขาประจำซึ่งจะยอมใช้ปากกับอวัยวะเพศ และยอมให้ร่วมทางทวารหนัก เวลาในการรับแขกแต่ละคนประมาณ 40 นาที หากเจอแขกที่เมามักจะใช้เวลานานกว่าแขกจะเสร็จ หญิงบริการจึงต้องพยายามเล้าโลม และปลุกอารมณ์นาน ๆ ก่อนมีเพศสัมพันธ์ แต่ถ้าแขกเมามากจะไม่รับ ในแต่ละวันจะได้แขกคนละ 4 - 5 ประตู ถ้าแขกมากจะ

Copyright by Mahidol University

ได้ถึง 10 ประตู หากหญิงบริการคนใดยังไม่ได้แขกจะมีการลดราคาลงมาประมาณ 10 - 20 เปอร์เซนต์จากค่าตัวปกติ และคนเชียร์แขกจะทำหน้าที่แนะนำหญิงบริการรายนั้นแก่แขก ซึ่งคนเชียร์แขกกล่าวว่า "ต้องพยายามทำให้เด็กได้แขกทุกคน เด็กคนไหนได้แขกน้อยบ่อย ๆ ก็ต้องสอนเทคนิคกันใหม่"

การดูแลสุขภาพและการป้องกันโรค

คาเฟ่แห่งนี้เน้นรายได้ในแต่ละวันมาก หญิงบริการต้องรับแขกจำนวนมากต่อคืน มีการเข้มงวดการออกไปนอกบ้านของหญิงบริการ และพยายามปกปิดจำนวน อายุ และเชื้อชาติของหญิงบริการ แต่มีวันหยุดสำหรับให้หญิงบริการได้ไปตรวจสุขภาพสัปดาห์ละ 1 วัน เป็นวันพุธ หญิงบริการจะไปใช้บริการสุขภาพของศูนย์กามโรคและโรคเอดส์เขต 10 หญิงบริการเหล่านี้จะได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับการปฏิบัติตัว และการป้องกันโรคเอดส์ นอกจากได้รับคำแนะนำโดยตรงแล้ว จะได้รับสื่อจากเอกสาร แผ่นพับ และสื่อจากโทรทัศน์ที่เจ้าของจะเปิดให้ดูทั้งคืนระหว่างการทำงานเพื่อไม่ให้หญิงบริการง่วงนอน มีเจ้าหน้าจากหน่วยงานที่รับผิดชอบเข้ามาตรวจเลือดเพื่อหาเชื้อเอดส์ปีละ 2 ครั้ง พร้อมกับการให้สุขศึกษา โดยมีสื่อทางสไลด์และวิดีโอ ประกอบคำแนะนำ ปัญหาที่พบในหญิงบริการที่คาเฟ่นี้ คือการฟังภาษาไทยไม่ชัดเจน และอ่านภาษาไทยไม่ค่อยได้ รวมทั้งตัวผู้เชียร์แขกก็ติดเชื้อเอดส์ด้วย ซึ่งการสอนเทคนิคการให้บริการทางเพศแก่หญิงบริการที่ต้องมีภาคปฏิบัติจึงเป็นการแพร่เชื้อเอดส์กันภายในคาเฟ่แห่งนี้

จากการศึกษาสถานบริการทางเพศ "คาเฟ่" ทั้ง 3 แห่ง พบว่ารูปแบบการขายบริการทางเพศพัฒนามาจากสำนักโสเภณีเพื่อเลี่ยงกฎหมาย มีการขายอาหารและเครื่องดื่มประกอบซึ่งมักเป็นอาหารประเภทของแกล้มเหล้า บางแห่งขายเฟียงน้ำ น้ำอัดลม และ เครื่องดื่มประเภทชูกำลัง อายุของหญิงบริการตามคาเฟ่อยู่ระหว่าง 14 - 20 ปีเช่นเดียวกับสำนักโสเภณี แต่จะพบหญิงบริการต่างชาติมาก คาเฟ่บางแห่งหญิงบริการยังนั่งอยู่ในตู้กระจก บางแห่งมีการเข้มงวดการออกไปนอกสถานบริการ และมีการซ่อนเร้นหญิงบริการที่มีอายุน้อยมิให้ออกไปข้างนอก ราคาค่าบริการอยู่ระหว่าง 80 - 300 บาท ราคาทั่ว ๆ ไป 100 บาทสำหรับบริการแบบชั่วคราว ถ้าค้างคืนราคา 300 - 500 บาท ลูกค้าต่างประเทศจะนิยมมาเที่ยวคาเฟ่มากโดยเฉพาะชาวสิงคโปร์ โดยมีไกด์นำมา และไกด์

Copyright by Mahidol University

จะได้ค่านายหน้า 20 เปอร์เซนต์จากคาเฟ่ หญิงบริการจะได้รับความรู้เรื่องการดูแลสุขภาพและการป้องกันโรคเอดส์จากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมโรคของรัฐบาล มีการเข้ามาตรวจเลือดหาเชื้อเอดส์เพื่อเป็นการเฝ้าระวังโรค มีการอบรมหญิงบริการทำงานใหม่ สื่อจากเอกสารแผ่นพับ สื่อจากโทรทัศน์ เมื่อถามถึงความเข้าใจเกี่ยวกับโรคเอดส์ซึ่งหญิงบริการบอกว่า "ก็พอรู้เรื่อง" หญิงบริการทุกคนมีความเข้าใจว่าถุงยางอนามัยสามารถป้องกันโรคเอดส์ได้ 100 เปอร์เซนต์ บางคนยังเข้าใจว่าเอดส์ติดได้จากการมีเพศสัมพันธ์ทางอวัยวะสืบพันธ์เท่านั้น และหญิงบริการบางคนเมื่อผู้ศึกษาถามถึงเรื่องโรคเอดส์ยังไม่เข้าใจว่าผู้ศึกษาพูดว่าอะไร หญิงบริการทุกคนต้องกินยาคุมกำเนิดทุกวันโดยหัวหน้าหญิงบริการจะเป็นคนควบคุม

3.3 ศาลายาดอง

ศาลายาดองเป็นสถานบริการทางเพศที่มีรูปแบบใกล้เคียงกับคาเฟ่แต่ไม่มีหญิงบริการอยู่ประจำและไม่มีการให้บริการภายในสำนัก หญิงบริการจะถูกนำไปให้บริการข้างนอก การขายบริการรูปแบบนี้วิวัฒนาการมาจากร้านขายสมุนไพรดองด้วยสุรา ซึ่งเรียกว่า "ยาดอง" อันเป็นวัฒนธรรมพื้นบ้านดั้งเดิมของชาวล้านนา ผู้ใช้แรงงานนิยมดื่มเพื่อบำรุงกำลังให้แข็งแรง มีความเชื่อว่าสมุนไพรชนิดต่าง ๆ ทำให้พลังงานที่ถูกใช้ไปในการทำงานกลับคืนมา ยาดองนี้สตรีหลังคลอดบุตรใหม่ ๆ ก็นิยมใช้ดื่ม เพื่อทำให้การไหลเวียนของเลือดในร่างกายดีขึ้น หลังจากที่สูญเสียเลือด และพลังงานไปจากการคลอดลูก ต่อมามีดัดแปลงร้านขายยาดองเหล้าโดยเริ่มจากการปรับปรุงร้านให้เป็นศาลา มีตู้เพลง ขายกับแกล้มเหล้า มีหญิงมาเสริฟเหล้า และในที่สุดก็มีการขายบริการทางเพศ ซึ่งจะขอกล่าวถึงประวัติความเป็นมาของการเกิดสถานบริการประเภทนี้ตั้งแต่เป็นร้านขายยาดองสมุนไพรจนกระทั่งมีการขายบริการเกิดขึ้นตามลำดับ

3.3.1 ประวัติศาลายาดอง

ศาลายาดองเป็นแหล่งขายบริการทางเพศรูปแบบใหม่ที่เกิดขึ้นเมื่อประมาณปี พ.ศ. 2532 ยาดองเป็นยาที่ได้จากการนำสมุนไพรชนิดต่าง ๆ มาผสมกับเหล้าขาวใช้เป็นยาบำรุงร่างกายสำหรับผู้ใช้แรงงาน หรือสตรีหลังคลอดบุตรที่ร่างกายต้องการฟื้นตัว ยาดองจึงมีขายอยู่ตามรถเข็นเล็ก ๆ

Copyright by Mahidol University

ที่ขายเหล้า ตามร้านเครื่องยาจีน กรรมกรมักนิยมซื้อดื่มเมื่อรู้สึกเพลีย เหล้าที่ใช้ดองจะมีความเข้มข้นของแอลกอฮอล์สูง เมื่อผสมกับเครื่องยาจีนจึงทำให้ความรู้สึกที่ร้อน ประกอบกับรสชาติสมุนไพรที่หอมหวานตามสูตรต่าง ๆ ยาดองจึงเป็นที่นิยมของคนทั่วไปในวัยแรงงานจนถึงผู้สูงอายุ ต่อมาผู้ขายยาดองพยายามพัฒนาภาชนะที่ใส่ให้ดูน่าดื่มมากขึ้น จากขวดแก้วมาเป็นขวดโหล และใช้ผ้าสีแดงปิดปากโหลกันไม่ให้แอลกอฮอล์ระเหยเร็ว จนกลายเป็นสัญลักษณ์ของขวดโหลยาดอง ยาดองเป็นที่ติดใจของทหารต่างชาติที่เข้ามาอยู่ในประเทศไทย และตามหัวเมืองชายแดนต่าง ๆ เมื่อครั้งสงครามเวียดนาม ทหารอเมริกันนิยมดื่มเพราะได้รสชาติที่แปลกจากเหล้าทั่วไป จนกระทั่งมีทหารอเมริกันที่ปลดประจำการคนหนึ่งซึ่งเคยมาประจำที่เชียงใหม่ได้มาชอบและแต่งงานกับหญิงคนเมือง และตั้งถิ่นฐานในเชียงใหม่พร้อมกับตั้งร้านขายยาดองโดยการเข้าตีกแถวเปิดขายชั้นล่าง มีการพัฒนาร้านให้เป็นที่สนใจมากขึ้นโดยการเอาวัฒนธรรมพื้นบ้านมาเป็นจุดขายเพื่อการค้าโดยเปิดเป็นร้านขายอาหารพวกแกล้มเหล้า ขายเครื่องดื่ม และยาดองโดยไม่ขายเหล้าอย่างอื่นเลย สูตรของยาดองล้วนแต่มีชื่อให้ความรู้สึกเกี่ยวกับเพศ เช่น ดอกไม้บานยามเช้า (หมายถึงการมีอารมณ์ทางเพศทุก ๆเช้า) ฮ่อสะพายควาย (หมายถึงเกิดพลังจนสามารถแบกควายได้) ฯลฯ ยาดองนอกจากจะถูกใช้ในการกระตุ้นร่างกายให้มีการไหลเวียนของโลหิตดีแล้ว ยังมีความเชื่อว่าจะเป็นยากระตุ้นพลังทางเพศเช่นเดียวกับยาโป้ว ผู้ดื่มจึงมีความคิดว่าเมื่อดื่มยาดองแล้วต้องไปทดสอบพลังทางเพศ จึงเริ่มมีการปรับรูปแบบการค้าด้วยการมีหญิงมาเสริฟอาหาร เครื่องดื่ม ยาดอง และนั่งคุยกับลูกค้า หญิงเสริฟนี้ลูกค้าสามารถ "ฮ่อฟ" ไปทดสอบพลังทางเพศภายหลังการดื่มยาดองได้ที่แล้ว ในเวลาต่อมาร้านยาดองได้พัฒนาการค้าเพื่อดึงดูดลูกค้าโดยมีตู้เพลงหยอดเหรียญ และต่อมามีดนตรีเล่นพร้อมนักร้อง

3.3.2 แหล่งขายยาดอง

แหล่งที่ขายยาดองเหล้ามักตั้งกระจัดกระจายทั่วไปทั้งในเขตเมืองและอำเภอต่าง ๆ ของเชียงใหม่ สามารถพบเห็นร้านขายยาดองได้ตามริมถนนที่เป็นเส้นทางระหว่างอำเภอ ตามหมู่บ้าน ตามรถเข็นขายเหล้าเล็ก ๆ ตามแผงขายเหล้าในตลาดสด ภาชนะที่บรรจุอาจเป็นขวดแก้วหรือขวดโหลปากกว้างปิดด้วยผ้าสีแดง บางแห่งทำเป็นร้านที่มีรูปทรงเป็นศาลา มีโต๊ะเก้าอี้นั่งสังสรรจะเห็นภาพสามล้อถีบนั่งดื่มยาดองในเวลาเย็น ๆ ตามตลาดเสมอ หากเป็นย่านที่นักท่องเที่ยวนิยมมาซื้อสินค้าจะพบภาพชาวต่างประเทศนั่งดื่มยาดองเช่นเดียวกัน

Copyright by Mahidol University

3.3.3 รูปแบบของศาลายาดอง

รูปแบบของศาลายาดองมี 2 ลักษณะคือ

3.3.3.1 รูปแบบที่ 1 ศาลายาดองที่มีสภาพเป็นสวนอาหาร

3.3.3.2 รูปแบบที่ 2 ศาลายาดองที่มีรูปแบบคล้ายบาร์เปียร์

ก. สภาพทั่วไป

รูปแบบที่ 1 ศาลายาดองที่มีสภาพเป็นสวนอาหาร

ศาลายาดองรูปแบบนี้จะขายอาหารทั่วไป และขายสุรา แต่มีเฉพาะยาดองเหล้าเท่านั้น โดยหน้าร้านจะมีขวดโหลใส่ยาดองเหล้าสูตรต่าง ๆ ตั้งอยู่ มีการตกแต่งบรรยากาศร้านให้ดูเป็นธรรมชาติ โดยทำเป็นศาลามุงแฝก ฝาทำด้วยไม้ไผ่ผ่าซีก มีแก้วเหล้าเล็ก ๆ ลักษณะเดียวกับถ้วยน้ำชาวางอยู่ โดยจะขายราคาแก้วละ 10 บาทเรียกว่า 1 กี๊ก ภายในร้านจะสร้างบรรยากาศให้เหมือนสวนอาหาร มีการติดไปดวงเล็ก ๆ หลากสีที่ประตูทางเข้า ด้านในติดไฟสลัว มีโต๊ะอาหารตั้งตามมุมต่าง ๆ มุมด้านในจะทำเป็นเวทีดนตรี มีเครื่องดนตรี 1 - 2 ชิ้น เช่น อีเลคโทน มีนักร้อง 1 - 2 คน พร้อมหญิงบริการที่มาในรูปสาวเสิร์ฟ การเปิดบริการในเวลากลางวันจะขายแต่ยาดองอย่างเดียว กลางคืนจึงจะมีการขายอาหาร มีดนตรีและนักร้อง เวลาเปิดบริการเช่นเดียวกับคาเฟ่ คือ 19.30 - 01.00 น.

รูปแบบที่ 2 ศาลายาดองที่มีรูปแบบคล้ายบาร์เปียร์ที่ขายแต่ยาดอง

ร้ายยาดองรูปแบบนี้จะมีสาว ๆ แต่งกายสวยงามมานั่งขาย มีเก้าอี้ให้ลูกค้านั่งเช่นเดียวกับบาร์เหล้าตามผับ หรืออาจมีโต๊ะนั่งประมาณ 3 - 4 โต๊ะ ระหว่างการดื่มเหล้าจะมีการตกลงราคาเรื่องการบริการ ลักษณะแบบนี้หากตั้งในแหล่งที่มีนักท่องเที่ยวลูกค้าส่วนใหญ่จะเป็นชาวต่างชาติ หากตั้งอยู่ตามตลาดลูกค้าจะเป็นผู้ใช้แรงงาน แต่ปัจจุบันกลุ่มวัยรุ่นเริ่มนิยมมาใช้บริการศาลายาดอง บางร้านอาจมีการขายกับแกล้มที่สำเร็จรูปร่วมกับยาดอง เช่น ข้าวเกรียบทอดใส่ถุง แหนม แคปหมู ถั่วสิสงคั่ว เป็นต้น หญิงที่นั่งตักเหล้าหน้าร้านจะมี 2 - 3 คน ทุกคนสามารถ "อีอ๊อฟ" ได้โดยการตกลงราคากันเอง รูปแบบนี้จะพบตามอำเภอรอบนอก ในหมู่บ้าน และบางร้านตั้งอยู่ริมถนนใหญ่ที่ใช้เป็นเส้นทางไปสู่อำเภออื่น ๆ ซึ่งจะพบรถปิกอัพบรรทุกของ หรือรถมอเตอร์ไซด์อยู่จอดข้างทางเพื่อไปใช้บริการศาลายาดอง สถานที่ให้บริการทางเพศจะใช้บ้านที่อยู่หลังร้าน กระท่อมในสวน หรือลูกค้านำไปค้างคืนตามโรงแรมเล็ก ๆ

Copyright by Mahidol University

ศาลายาดองรูปแบบนี้บางร้านขายแต่ยาดองอย่างเดียวไม่มีการขายบริการทางเพศ ผู้ขายจะเป็นเจ้าของร้านเอง มักตั้งอยู่ตามแหล่งชุมชน เช่น ตลาดสดทั่วไป ในส่วนที่ผู้ศึกษาจะกล่าวถึงต่อไปนี้เน้นแต่ศาลายาดองที่มีการขายบริการทางเพศชัดเจน คือศาลายาดองที่มีลักษณะคล้ายสวนอาหาร ส่วนศาลายาดองที่เปิดขายเป็นบาร์เหล้าผู้ศึกษาไม่สามารถศึกษาถึงลักษณะ และรูปแบบการขายบริการได้ เนื่องจากการขายบริการไม่เปิดเผย การเข้าไปสังเกตเพื่อเก็บข้อมูลกระทำได้ลำบาก

ข. เวลาที่ขายบริการ

ศาลายาดองจะเริ่มเปิดบริการเวลา 19.00 น. จนถึงเวลา 01.00 น. โดยเปิดขายอาหารทั่ว ๆไป ส่วนดนตรีเริ่มเล่นเวลาประมาณ 21.00 น. หากเป็นวันศุกร์ และวันเสาร์ จะปิดบริการประมาณ 02.00 น. หญิงบริการและนักร้องมักจะมาแต่งกาย แต่งหน้า และรับประทานอาหารตั้งแต่เวลา 18.30 น. โดยซื้ออาหารมาเอง ส่วนการเตรียมสถานที่เจ้าของร้านมักจะเปิดไฟประดับตั้งแต่เวลา 18.30 น. ระหว่างนี้จะมีการขายเครื่องดื่ม เช่น น้ำอัดลม กาแฟ ชา ไปเรื่อย ๆ หรือหากมีลูกค้าเข้ามานั่งสั่งยาดองก็จะขายไปเรื่อย ๆ แต่หญิงเสริฟยังไม่ทำงานจนกว่าจะได้เวลาทำงาน

ค. ลักษณะรูปแบบการขายบริการ

ศาลายาดองที่เป็นสวนอาหาร หญิงขายบริการทางเพศจะอยู่ในรูปเป็นคนเสริฟอาหาร และนักร้อง เมื่อลูกค้าเข้ามาในร้านเด็กเสิร์ฟจะให้การต้อนรับพาลูกค้านั่งโต๊ะ และแนะนำอาหารเครื่องดื่มต่าง ๆ หลังจากนั้นจะเป็นคนบริการยกเหล้ามาให้และนั่งคุย พยายามที่จะกระตุ้นให้ลูกค้าสั่งเหล้าและอาหารเพิ่ม ระหว่างให้บริการอยู่ในโต๊ะอาหารจะมีการตกลงเรื่องการบริการทางเพศ มีการต่อรองราคา และอาจมีการกอด จูบ และเล้าโลม เมื่อปลุกอารมณ์ก่อนที่จะ "อ๊อฟ" หญิงนั้นแล้วพาไปให้บริการที่อื่น ส่วนใหญ่จะใช้โรงแรมม่านรูดราคาถูกที่อยู่ใกล้ ๆ เป็นที่บริการ หากต้องการ "อ๊อฟ" ก่อนเวลาเลิกงานแขกต้องขอ "อ๊อฟ" กับเจ้าของร้าน ส่วนนักร้องจะมีระดับที่สูงกว่าหญิงเสริฟพ ลูกค้าที่เป็นแขกประจำ หรือดูลักษณะมีฐานะการเงินดีจึงจะเรียกนักร้องมานั่งโต๊ะช่วงที่ว่างจากร้องเพลง หากนักร้องรายนั้นพอใจจะมานั่งคุยด้วย มีการพูดจาตกลงราคาค่าบริการทางเพศโดยลูกค้าอาจนั่งดื่มเหล้ารอจนนักร้องเลิกงานจึงรับไปให้บริการทางเพศที่อื่น หากรอไม่ได้จะนำหญิงที่เป็นนักร้องออกไปเลย ลูกค้าต้องจ่ายค่าชั่วโมงทำงานที่เหลือแก่เจ้าของร้านในราคาชั่วโมงละ 50 บาท จึงจะพาหญิงนักร้อง

Copyright by Mahidol University

ออกไปได้ แต่ถ้าเป็นหญิงเสิร์ฟหาก "ฮ๊อฟ" ตั้งแต่หัวค่ำจะต้องจ่ายเงินให้เจ้าของร้าน 100 บาท ต่อคน ถ้าเวลา 23.00 น. ไปแล้วไม่ต้องเสียเงิน ในกรณีที่ลูกค้าน้อยหญิงบริการยังไม่ได้แขก "ฮ๊อฟ" ทั้งหญิงเสิร์ฟและนักร้องจะออดอ้อนลูกค้าโดยจะเชิญชวนให้ "ฮ๊อฟ" ด้วยคำพูดว่า "พี่ คืนนี้เอาหนูไปด้วยนะ" หรือ "พี่วันนี้ฮ๊อฟหนูนะ" "วันนี้หนูอยากไปกับพี่" หญิงบริการบางคนจะกอดแขนหรือโอบกอดลูกค้าขณะที่ลูกค้าจะกลับบ้าน บางคนยอมที่จะไปกับลูกค้าโดยไม่มีการพูดถึงราคาค่าตัวหากหญิงบริการพอใจลูกค้า

ง. วิธีการให้บริการลูกค้า

เมื่อหญิงบริการได้รับการ "ฮ๊อฟ" จากลูกค้า ลูกค้าจะนั่งรอด้วยการสั่งยาดองดื่ม และกับแกล้มจนถึงเวลาที่หญิงบริการเลิกงานโดยมีหญิงบริการคนนั้นนั่งคอยบริการและเคล้าเคลียอยู่ บางเวลาจะลุกไปบริการลูกค้าโต๊ะอื่นบ้างแล้วจะกลับมานั่งคุยพร้อมบริการลูกค้าที่ต้องการ "ฮ๊อฟ" ต่อ จนได้เวลาเลิกงานลูกค้าจะพาหญิงบริการไปต่อ การขายบริการจึงเป็นการให้บริการแบบค้างคืนเท่านั้น โดยลูกค้าจะเป็นผู้จ่ายค่าโรงแรมเอง ส่วนใหญ่จะใช้บริการโรงแรมม่านรูดที่ราคาถูก การให้บริการทางเพศหญิงบริการจะไม่มีการเตรียมถุงยางอนามัย การใช้หรือไม่ใช้ถุงยางอนามัยจึงขึ้นอยู่กับลูกค้าเท่านั้น จำนวนครั้งของการมีเพศสัมพันธ์ขึ้นอยู่กับความพอใจของหญิงบริการและลูกค้า

จ. ราคาค่าบริการ

หญิงเสิร์ฟจะได้เงินเดือนประจำจากเจ้าของร้าน ได้เปอร์เซนต์จากเครื่องดื่มและเหล้า 50 เปอร์เซนต์ ราคาค่ายาดองในเวลากลางคืนจะเพิ่มเท่าตัวจากราคาที่ขายในเวลากลางวัน และได้ค่าชั่วโมงจากนั่งบริการแขกอีกชั่วโมงละ 30 บาท ราคาเหล่านี้จะถูกบวกไปกับราคาอาหาร และเครื่องดื่มของลูกค้าแล้ว ส่วนราคาให้บริการทางเพศหญิงเสริฟราคา 300 บาท นักร้อง 500 บาท รายได้จากการให้บริการทางเพศหญิงบริการจะได้หมดโดยไม่ถูกหัก การจ่ายค่าตัวจะจ่ายกับหญิงบริการเอง ในแต่ละคืนหญิงบริการจะรับแขกได้เพียงคนเดียว แต่ส่วนใหญ่จะไม่ได้แขกทุกคืน

ฉ. บริการด้านสวัสดิการและสุขภาพอนามัยของสถานบริการ

หญิงบริการที่มาทำงานที่ศาลายาดองจะมาสมัครงานเอง โดยเจ้าของร้านจะเขียนป้ายติดไว้

Copyright by Mahidol University

หน้าร้านว่า "รับสมัครพนักงานเสิร์ฟ" หญิงบางคนรู้ข่าวจากเพื่อน หรืออ่านพบจากป้ายประกาศ เมื่อมาสมัครงานเจ้าของร้านจะเลือกหญิงที่ต้องการไว้ทำงานโดยเลือกคุณสมบัติที่ดี เช่น แต่งกายเรียบร้อย พูดจาไพเพราะ หน้าตาใช้ได้ และเป็นคนสะอาด มีการทดลองทำงานก่อน 1 เดือนโดยให้ค่าจ้างช่วงนี้ 30 บาทต่อวัน แต่จะได้เปอร์เซนต์จากค่าอาหาร-เครื่องดื่มอีกต่างหาก ความรับผิดชอบของเจ้าของกับหญิงเสิร์ฟจึงมีเพียงแค่นายจ้างและลูกจ้างที่ทำงานแบบเข้าไป เย็นกลับ จะมีวันหยุดให้สัปดาห์ละ 1 วัน เมื่อผ่านการทดลองงานจะรับไว้เป็นพนักงานของร้านโดยได้รับเงินเดือน ๆ ละประมาณ 300 บาท การขายบริการของหญิงเสิร์ฟจึงเป็นเรื่องส่วนตัวที่หญิงนั้นสมัครใจทำเองโดยเจ้าของร้านไม่รับผิดชอบ สวัสดิการที่จะมีให้จึงเป็นเพียงการเจ็บป่วยจากการปฏิบัติงาน เช่น โดนน้ำร้อนจากอาหารลวก เศษแก้วบาด เป็นต้น ส่วนการเจ็บป่วยอย่างอื่นเป็นเรื่องนอกเหนือความรับผิดชอบ หญิงบริการต้องดูแลสุขภาพตนเอง และ นำอาหารมารับประทานก่อนเริ่มทำงาน เจ้าของร้านกระทำเพียงตักเตือนให้หญิงเสิร์ฟไปตรวจร่างกายโดยไม่รับผิดชอบค่าใช้จ่าย แต่ในระหว่างปฏิบัติงานจะเข้มงวดเกี่ยวกับความสะอาดของร่างกาย เสื้อผ้า และ มารยาทในการพูดจากับลูกค้า

ช. แนวทางควบคุมโรคเอดส์และป้องกันโรคเอดส์ของสถานบริการ

การขายบริการของหญิงบริการในศาลายาดองเป็นการขายบริการที่ไม่ต้องการเปิดเผย เจ้าของต้องการเพียงเงินรายได้จากการขายอาหาร เครื่องดื่ม และเหล้าสมุนไพร หญิงเสิร์ฟและนักร้องเป็นเพียงสื่อที่เรียกลูกค้ากลุ่มเป้าหมายให้เข้าร้าน หญิงทุกคนในร้านปฏิเสธว่าไม่ได้ขายบริการทางเพศ เจ้าของเองก็ไม่รับรู้หากพนักงานในร้านจะไปกับลูกค้าโดยอ้างว่าเป็นเรื่องส่วนตัว รูปแบบการขายบริการที่ไม่ชัดเจนทำให้แหล่งนี้ตกสำรวจจากการสำรวจแหล่งแพร่กามโรคของหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์หญิงบริการจะได้รับจากสื่อโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ซึ่งหญิงบริการเหล่านี้ไม่ได้ให้ความสนใจนักเพียงแค่รับรู้ผ่าน ๆ เท่านั้น ตัวเจ้าของเองก็ขาดความรู้เรื่องโรคเอดส์ การควบคุมและป้องกันโรคจึงไม่ได้รับความสนใจ ไม่มีการให้สุขศึกษา และให้ความรู้ด้านป้องกันโรคใด ๆ ทั้งสิ้น และไม่เคยมีเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเข้ามาให้ความรู้เลย รวมทั้งลูกค้าที่มาซื้อบริการส่วนมากเป็นกรรมกรหรือ ผู้ใช้แรงงานที่มีรายได้ต่ำ จึงเป็นไปได้สูงที่จะไม่มีการป้องกันโรคเมื่อมีเพศสัมพันธ์ จึงเป็นแหล่งบริการทางเพศที่น่าเป็นห่วงในการเป็นแหล่งแพร่เชื้อเอดส์ที่สำคัญในอนาคต

Copyright by Mahidol University

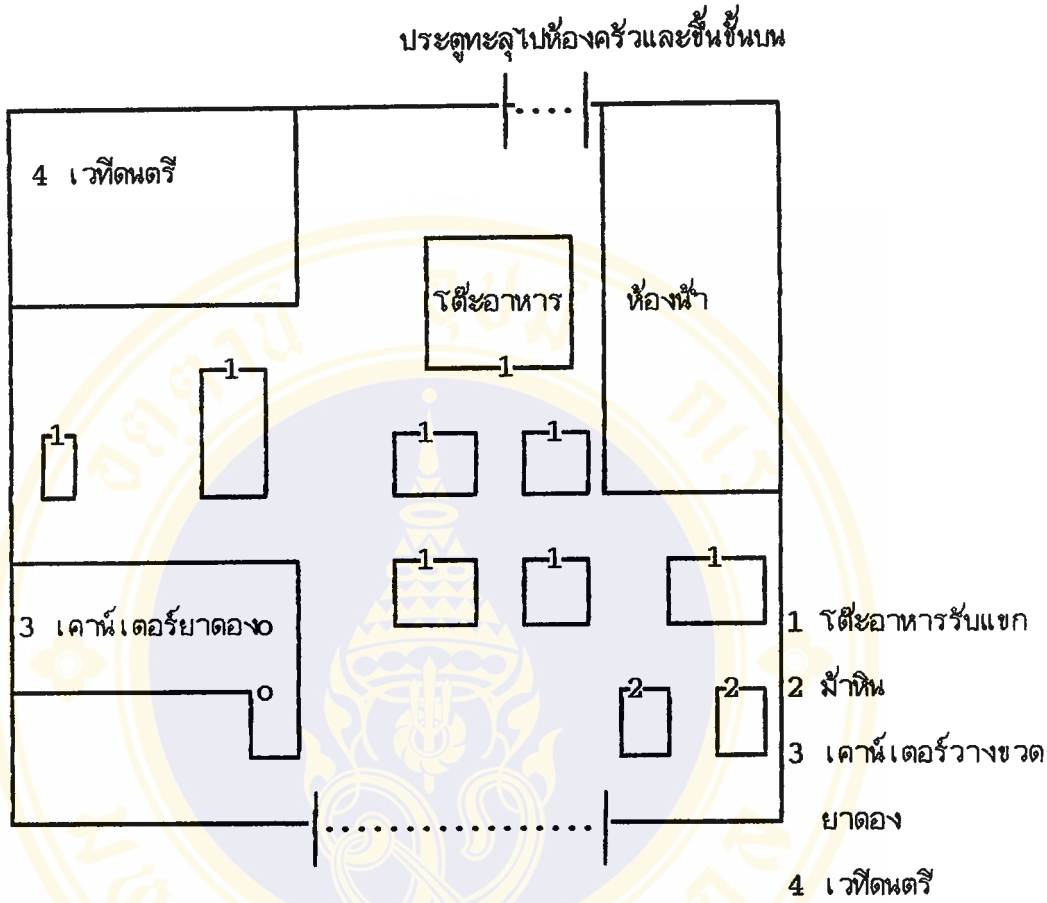
เมื่อกล่าวถึงลักษณะเบื้องต้นของการขายบริการทางเพศของศาลายาดอง เพื่อให้ข้อมูลที่ชัดเจนขึ้น ผู้ศึกษาจึงได้เก็บข้อมูลเชิงลึกของศาลายาดองที่มีความชัดเจนว่ามีการขายบริการทางเพศจำนวน 1 แห่ง ข้อมูลรายละเอียดต่าง ๆ จะได้กล่าวถึงต่อไปในกรณีศึกษา

ศาลายาดอง : กรณีศึกษา

รูปแบบการขายบริการของศาลายาดองยังไม่ชัดเจน ทำให้มีปัญหาในการเก็บข้อมูลมากโดยเฉพาะการขายยาดองในลักษณะที่คล้ายบาร์เปียร์ที่มีหญิงมานั่งขาย ลูกค้ามานั่งดื่มเหล้าและคุยกับหญิงที่ขายยาดอง ซึ่งลักษณะแบบนี้จะมีหลายแห่งที่ตั้งอยู่ในเขตเมืองเชียงใหม่ แต่การขายยาดองที่อยู่ในรูปสวนอาหารพบเพียงแห่งเดียวที่ตั้งในเขตเมือง ซึ่งรูปแบบนี้แม้เจ้าของจะปฏิเสธการขายบริการแต่จากการเข้าไปสังเกตจึงเป็นที่ชัดเจนว่ามีการขายบริการทางเพศด้วย ผู้ศึกษาจึงมีกรณีศึกษาศาลายาดองเพียงแห่งเดียว โดยผู้ศึกษาได้เข้าไปสังเกตการณ์เป็นระยะ ๆ เพื่อดูพัฒนาการของการให้บริการของศาลายาดองแห่งนี้โดยใช้เวลาสังเกตติดตาม 2 ปี ข้อมูลของการขายบริการ และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ผู้ศึกษาขอนำเสนอดังรายละเอียดต่อไปนี้

Copyright by Mahidol University

แผนผังศาลายาดอง มาตราส่วน 1:100

สภาพทั่วไป

ศาลายาดองแห่งนี้แต่เดิมเปิดขายเฉพาะยาดองเหล้าอยู่อีกที่หนึ่งซึ่งทำเลที่ตั้งอยู่ในที่ลับตาคน เมื่อขายได้ 1 ปีหมดสัญญาเช่า จึงย้ายมาเช่าตึกแถวในปัจจุบันเปิดกิจการเป็นร้านขายยาดอง และเครื่องดื่มในเวลากลางวันโดยเจ้าของซึ่งเป็นหญิงชาวเหนือเป็นผู้ขายเอง แต่ในเวลากลางคืนนอกจากขายยาดอง เครื่องดื่มแล้วยังเปิดขายอาหาร มีอีเลคโทนเล่นและมีนักร้อง พร้อมกับมีหญิงเสิร์ฟ เปิดขายเฉพาะชั้นล่าง ส่วนชั้นบนเป็นที่อยู่อาศัย สามีของเจ้าของอดีตเป็นทหารอเมริกันซึ่งปลดประจำการเป็นคนบริหารกิจการพร้อมทั้งพาลูกค้าที่เป็นชาวต่างชาติมาใช้บริการ การตกแต่งร้านจะเน้นวัสดุที่ทำให้มีบรรยากาศเป็นแบบชนบท โดยใช้เสื่อที่สานจากไม้ไผ่บุผาผนัง โต๊ะนั่งใช้โต๊ะไม้ไผ่ ขวดโหลยาดองจะมีผ้าแดงปิดปากขวด และทำเคาน์เตอร์ตั้งที่สะดุดตา มีโต๊ะม้าหินสองตัวตั้งอยู่หน้าร้านใช้เป็นที่นั่งของ

Copyright by Mahidol University

นักร้อง 1 ตัวและหญิงเสิร์ฟ 1 ตัวสำหรับนั่งแต่งหน้า รับประทานอาหาร และรอรับแขก มุมในสุดของร้านทำเป็นเวทียกพื้นสูงเล็กน้อย ตั้งฮีเลคโทน 1 ตัว มีพื้นที่ให้นักร้องเต้นได้ ประดับไฟหลากสีวูบวาบ หน้าร้านติดไฟดวงเล็ก ๆ สีต่าง ๆ ส่วนบรรยากาศในร้านเปิดไฟสลัว ด้านหลังจะเป็นที่ประกอบอาหารโดยจ้างกุ๊กซึ่งเป็นชาย 1 คน มีลูกมือที่เป็นภรรยาคอยช่วยยกอาหาร ทำความสะอาด ดูแลความเรียบร้อยทั่วไป เริ่มขายอาหารเวลา 19.30 - 01.00 น. ที่ร้านจะมีนักร้องประจำ 4 คน มีหญิงเสริฟ 6 คน จำนวนหญิงเสิร์ฟนี้ไม่แน่นอนเพราะจะลาออก และโยกย้ายที่ทำงานบ่อย หญิงเสิร์ฟจะมาสมัครงานเองโดยมาจากหลายจังหวัด เช่น เชียงราย เชียงใหม่ พะเยา ลำพูน บางคนเมื่อเข้าทำงานแล้วจะชวนญาติมาสมัครทำงานด้วย ช่วงต้องการหญิงเสิร์ฟเพิ่มเติมจะเขียนประกาศรับสมัครปิดไว้หน้าร้าน เมื่อมีหญิงมาสมัครหลายคน เจ้าของจะคัดเลือกหญิงที่มีลักษณะสุภาพไม่ระริกระรี้ จะมีการทดลองทำงานก่อน 3 วัน เพื่อดูนิสัยใจคอ โดยให้เงินวันละ 30 บาท เมื่อรับเป็นพนักงานประจำจะได้เงินเดือน ๆ ละ 300 บาท ได้เงินพิเศษจากค่าเครื่องดื่ม 50 เปอร์เซนต์ ใน 1 สัปดาห์จะมีวันหยุด 1 วัน คือวันอาทิตย์ซึ่งจะเป็นวันหยุดของร้านด้วย ร้านจะไม่มีที่พักให้หญิงบริการ ดังนั้นหญิงบริการจึงต้องเช่าที่พักอยู่เอง และทำงานแบบไป - กลับ

อัตราค่าบริการและการบริการลูกค้า

การ "อ๊อฟ" หญิงบริการหากพอใจก็ตกลงราคากันโดยหญิงเสิร์ฟราคา 300 บาท แขกจะรอรับหญิงบริการตอนเลิกงานแล้วพาไปให้บริการที่อื่น แขกจะเป็นคนจ่ายค่าโรงแรมเอง กรณีที่ต้องการนำหญิงบริการออกไปก่อนงานเลิกงานถ้าเกิน 1 ชั่วโมงแขกต้องจ่ายค่าเวลาให้เจ้าของร้าน 100 บาท สำหรับนักร้องราคา "อ๊อฟ" ประมาณ 500 บาท การอ๊อฟนักร้องนี้ต้องรอจนเลิกงาน หากต้องการ "อ๊อฟ" ก่อนเวลาเลิกงานต้องจ่ายค่าชั่วโมงให้กับเจ้าของร้านชั่วโมงละ 50 บาท นักร้องมักเลือกไปกับแขกประจำ หรือแขกที่ดูมีฐานะ รายได้จากการออกไปกับแขกหญิงบริการจะได้เต็มตามจำนวนไม่ต้องหักให้เจ้าของร้าน หญิงเสิร์ฟทุกคนมักจะขายบริการทางเพศเป็นรายได้พิเศษเพราะเงินเดือนกับเงินส่วนแบ่งค่าเครื่องดื่มรวมกันจะได้ประมาณเดือนละ 1,000 - 1,300 บาทย่อมไม่เพียงพอกับรายจ่ายต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นค่าเช่าที่พัก ค่าอาหาร ค่ารถโดยสาร ค่าเสื้อผ้า หญิงบริการจะรับแขกเพียงคืนละ 1 คนโดยการไปค้างคืนกับแขก การได้แขกในแต่ละคืนย่อมหมายถึงรายได้ที่เพิ่มขึ้น การจับแขกจึงเป็นเทคนิคของแต่ละคนที่จะออดอ้อน จูงใจแขกให้ซื้อบริการในขณะนั่งเป็น

Copyright by Mahidol University

เพื่อนคุยที่โต๊ะอาหารและคอยบริการเครื่องดื่ม เทคนิคส่วนใหญ่ที่นำมาใช้เริ่มจากการกระตุ้นให้แขกสั่งยาดองเหล้าสูตรต่าง ๆ ที่มีชื่อในทางเสริมสร้างอารมณ์ทางเพศ หญิงเสิร์ฟจะเป็นคนคอยบริการนำเหล้ามาเสิร์ฟ มีการนั่งเบียดกระแซะวางมือลูบไล้แถวต้นขา หากลูกค้าลวนลามกอดหรือจูบ หรือลูบไล้หน้าอก หญิงบริการจะแสดงความพอใจโดยมีจริตหรือร้อง "อุ๊ยว้าย" พอเป็นพิธี การยอมให้ลูกค้าลวนลามตามร่างกายมักจะจบลงโดยการตกลงที่จะไปมีบริการกันต่อ การมีเพศสัมพันธ์จะไม่มีพูดถึงการใช้ถุงยางอนามัย หรือจำนวนครั้งของการบริการ หญิงบริการเพียงแต่ต้องการได้แขกเท่านั้น ดังนั้นในระหว่างการศึกษาภาคสนามผู้วิจัยพบว่ามีหญิงบริการจากจังหวัดเชียงรายที่เป็นกรณีศึกษา 1 ราย และทำงานที่ศาลายาดองเกิดตั้งครรภ์กับลูกค้าที่มาซื้อบริการโดยไม่ทราบว่าเป็นผู้ใดภายหลังมาทำงานได้ประมาณ 3 เดือน และหญิงบริการรายนั้นก็ไม่กล้าที่จะทำแท้งจึงต้องกลับไปคลอดลูกที่บ้านในจังหวัดเชียงราย ผู้ศึกษาทราบต่อมาจากหญิงบริการคนอื่นว่าได้ "ลูกสาว"

การเปลี่ยนแปลงรูปแบบและการขายบริการของศาลายาดอง

จากการเก็บข้อมูลภาคสนามที่ศาลายาดองครั้งแรกเมื่อเดือน พฤศจิกายน 2534 ศาลายาดองที่มีการขายบริการทางเพศร่วมด้วยในเขตเมืองเชียงใหม่มีเพียงแห่งเดียวที่เป็นกรณีศึกษา ขณะนั้นมีหญิงบริการทั้งหมด 5 คน เป็นหญิงเสิร์ฟ 3 คน เป็นนักร้อง 2 คน อายุของหญิงบริการทั้งหมดจะเกิน 18 ปี หน้าตาไม่ค่อยสวย การแต่งกายทำงานเป็นชุดธรรมดา เสื้อและกระโปรงที่เรียบร้อย แขกที่มาใช้บริการส่วนใหญ่เป็นกรรมกรก่อสร้าง คนขับสามล้อเครื่อง ข้าราชการชั้นผู้น้อย อายุของแขกจะอยู่ในวัยเกิน 30 ปีไปแล้วทั้งสิ้น หลังจากนั้นอีก 4 เดือนผู้ศึกษาได้เก็บข้อมูลภาคสนามเป็นครั้งที่ 2 (เดือนมีนาคม 2535) พบว่าหญิงบริการชุดเดิมเปลี่ยนหน้าหมด มีการปรับปรุงร้านให้มีสีสันโดยการติดไฟหลากสี หญิงบริการเพิ่มจำนวนเป็น 10 คน เป็นหญิงเสริฟ 6 คน นักร้อง 4 คน หญิงบริการมีหน้าตาดีขึ้น การแต่งกายสวยงามขึ้นแต่ยังดูเรียบร้อย แขกที่มาเที่ยวอยู่ในวัยหนุ่มขึ้นแต่ยังเป็นลูกค้ากลุ่มเก่า การเก็บข้อมูลครั้งที่ 3 เดือน มิถุนายน 2535 สภาพทั่วไปของศาลายาดองเปลี่ยนไปจากเดิมโดยสิ้นเชิง หญิงบริการอายุอยู่ระหว่าง 16 - 20 ปี แต่งกายด้วยชุดฟูฟ่อง วูบวาบด้วยกระโปรงสั้นคล้ายชุดหางเครื่องวงดนตรีลูกทุ่ง นักร้องแต่งกายเปิดบนแหวกล่าง โต๊ะอาหารเพิ่มจำนวนมากขึ้น ลูกค้าส่วนหนึ่งจะเป็นกลุ่มวัยรุ่นขับมอเตอร์ไซด์มา กลุ่มอายุของลูกค้าจะอยู่ในวัยหนุ่มต้น ๆ ประมาณ 20 ปีขึ้นไป บางคนเป็นนักศึกษา หญิงบริการจะมีคู่ขาประจำเป็นวัยรุ่น หญิง

Copyright by Mahidol University

บริการบางคนกลางวันเป็นลูกจ้างร้านขายของตอนเย็นจะมาทำงานหารายได้พิเศษ ในเขตเมืองเชียงใหม่ และนอกเมืองมีศาลายาดองเพิ่มขึ้นหลายแห่ง เขตเมืองจะตั้งอยู่ในจุดที่มีนักท่องเที่ยว เช่น ย่านไนท์บาซ่า และตามตลาดการค้าที่มีคนพลุกพล่าน ในเวลากลางคืนจะมีหญิง 3 - 4 คนเป็นผู้ขาย จนปี พ.ศ. 2536 พบศาลายาดองจำนวนมากขึ้น ลูกค้าส่วนหนึ่งเป็นกลุ่มวัยรุ่น แม้แต่ศาลายาดองที่ขายแต่ยาดองอย่างเดียวก็มีวัยรุ่นมาใช้บริการเพิ่มขึ้น จึงมีการปรับปรุงร้านให้สวยงาม และจูงใจลูกค้า ศาลายาดองจึงเป็นแหล่งที่วัยรุ่นใช้เป็นที่พบปะ และนั่งสุมอีกแหล่งหนึ่ง ในขณะเดียวกันยาดองยังขายอยู่ตามแผงขายเหล้าเล็ก ๆ ริมทาง หรือในย่านตลาดการค้า ผู้ชายมีความเชื่อว่ายาดองเหล้าเป็นตัวกระตุ้นร่างกาย และเสริมสร้างพลังทางเพศ ภายหลังจากการดื่มยาดองเหล้ามักจะจบลงด้วยการไปเที่ยวหญิงบริการทางเพศ

3.4 คาราโอเกะ

คาราโอเกะเป็นแหล่งขายบริการทางเพศอีกแหล่งหนึ่งที่มีการพัฒนารูปแบบอย่างรวดเร็ว และถูกรสนิยมของลูกค้าในเวลาไม่นาน จำนวนคาราโอเกะเพิ่มขึ้นจำนวนมากในระยะเวลาเพียง 2 ปี เป็นแหล่งที่มีการให้บริการทางเพศที่ไม่ผิดกฎหมาย สามารถเปิดขายบริการได้อย่างเปิดเผย แม้บางแห่งจะปิดป้ายห้ามเด็กอายุต่ำกว่า 18 หรือ 20 ปีเข้ามาใช้บริการ แต่ในความเป็นจริงก็มิได้เคร่งครัดมากนัก เนื่องจากคาราโอเกะเป็นแหล่งขายบริการทางเพศที่แอบแฝงอยู่ในรูปแบบบันเทิงอื่น ๆ จึงสามารถเลี่ยงต่อการผิดกฎหมาย และไม่ค่อยมีข่าวการถูกจับกุม จึงทำให้แหล่งบริการทางเพศรูปแบบนี้มีการพัฒนา และเติบโตอย่างรวดเร็ว ผู้ศึกษาจึงขอนำเสนอข้อมูลรายละเอียดของคาราโอเกะที่ได้จากการศึกษาแบบเจาะลึก เพื่อให้เกิดความเข้าใจและเห็นภาพของแหล่งบริการทางเพศรูปแบบนี้ได้ชัดเจนขึ้น ดังรายละเอียดดังนี้

3.4.1 ประวัติการเกิดคาราโอเกะในเชียงใหม่

คาราโอเกะเป็นสถานบันเทิงรูปแบบใหม่เริ่มเกิดขึ้นในจังหวัดเชียงใหม่เมื่อปี พ.ศ. 2532 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสนองความต้องการของชาวญี่ปุ่นที่มาทำงานอยู่ในนิคมอุตสาหกรรมจังหวัดลำพูน ชาวญี่ปุ่นที่อยู่ในประเทศไทยเป็นผู้นำรูปแบบบันเทิงมาจากประเทศญี่ปุ่น ชาวญี่ปุ่นส่วนใหญ่จะทำงานหนัก และ เคร่งเครียด เมื่อเลิกงานมักจะไม่กลับบ้าน แต่จะหาที่ผ่อนคลายด้วยการดื่มเหล้า ฟังเพลง

Copyright by Mahidol University

หรือสังสรรในหมู่เพื่อน ชาวญี่ปุ่นชอบการร้องการมากแต่ไม่กล้าแสดงออกในที่ชุมชน จึงมีนักธุรกิจชาวญี่ปุ่นได้ทำธุรกิจบันเทิงรูปแบบใหม่ที่ผู้มาใช้บริการสามารถดื่มเหล้า และฝึกร้องเพลงตามที่ต้องการ ซึ่งเป็นการผ่อนคลายความตึงเครียดได้ดีจนเป็นที่นิยมกันอย่างกว้างขวางของชาวญี่ปุ่นในเวลาไม่นาน รูปแบบบันเทิงชนิดนี้แพร่หลายไปสู่ประเทศต่าง ๆ ที่มีชาวญี่ปุ่นมาทำงานเป็นจำนวนมาก สำหรับประเทศไทยได้มีนักธุรกิจชาวญี่ปุ่นร่วมกับนักธุรกิจไทยจัดตั้งสถานบันเทิงแบบนี้ที่กรุงเทพฯ ก่อนที่ขยายมาเชียงใหม่ โดยใช้ชื่อว่า "คาราโอเกะ" คาราโอเกะแห่งแรกในจังหวัดเชียงใหม่ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ.2532 ตรงบริเวณถนนศรีดอนไชยตัดกับถนนเจริญประเทศ โดยเช่าตึกแถวจำนวน 1 ห้องเปิดเฉพาะชั้นล่าง ให้ชื่อว่า "บุษโก๊ะ" ผู้เป็นเจ้าของเป็นชาวญี่ปุ่นแต่ให้คนไทยเป็นผู้จัดการ โดยสั่งอุปกรณ์เครื่องเสียงต่าง ๆ มาจากญี่ปุ่น มีพนักงานหญิงคอยบริการเครื่องดื่ม 4 คน แรกตั้งคงใช้เป็นเพียงคสายสโมสรของชาวญี่ปุ่นที่มานั่งฟังเพลง ร้องเพลง ดื่มเหล้า เบียร์ และเป็นที่สังสรร ผู้มาใช้บริการจึงเป็นชาวญี่ปุ่นเป็นส่วนใหญ่ เมื่อเปิดกิจการได้ประมาณ 2 ปีเกิดการขัดแย้งเรื่องผลประโยชน์กับผู้จัดการจึงขายกิจการให้กับคนไทยกลุ่มหนึ่ง คนไทยกลุ่มนี้ได้ปรับปรุงห้องขยายกิจการจากชั้นเดียวเป็น 4 ชั้นขายอาหาร เครื่องดื่ม สุรา เบียร์ มีหญิงมาให้บริการจำนวนมาก ทั้งบริการด้านอาหาร เครื่องดื่ม และให้บริการทางเพศ รูปแบบบันเทิงประเภทนี้นอกจากเป็นที่นิยมของชาวญี่ปุ่นแล้ว ยังถูกรสนิยมของคนไทยด้วย จึงเกิดคาราโอเกะขึ้นอีกหลายแห่งในเขตเมืองเชียงใหม่ และแพร่หลายไปในอำเภอต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว จนถึงปัจจุบันนี้พบว่ามีคาราโอเกะจำนวน 24 แห่ง ที่ตั้งอยู่ในเขตเมืองเชียงใหม่ (จากการสำรวจแหล่งแพร่เชื้อของศูนย์กามโรคและโรคเอดส์เขต 10 เชียงใหม่ เดือนกรกฎาคม 2536) ทั้งคาราโอเกะระดับหรูสำหรับลูกค้าระดับสูง และคาราโอเกะที่ตั้งขึ้นเพื่อขายบริการทางเพศแอบแฝง โรงแรมเกือบทุกแห่งในเชียงใหม่จะมีคาราโอเกะเปิดบริการลูกค้าที่เข้าพักแรม และลูกค้าจร จุดประสงค์ของการเปิดคาราโอเกะที่แพร่หลายไปสู่อำเภอต่าง ๆ ของจังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดอื่นเพียงเพื่อยกระดับการขายบริการทางเพศให้มีราคาสูงขึ้น และเลี่ยงต่อกฎหมายปรามการค้าประเวณี

3.4.2 แหล่งที่ตั้งของคาราโอเกะ

ในระยะแรก ๆ ของการศึกษาพบว่าคาราโอเกะในเชียงใหม่ตั้งอยู่กระจัดกระจายทั่วไป และยังมีจำนวนไม่กี่แห่ง แต่ในเวลาต่อมาประมาณปี พ.ศ.2536 พบว่าคาราโอเกะเพิ่มจำนวนมากขึ้น นอกจากตั้งตามโรงแรมทั่วไปแล้ว ยังพบมากที่ย่านถนนช้างคลาน และหมู่บ้านเชียงใหม่แลนด์ บางแห่งกิจการดีก็มีการขยายสาขา และมักใช้ชื่อคล้ายภาษาญี่ปุ่น

Copyright by Mahidol University

3.4.3 รูปแบบของคาราโอเกะ

คาราโอเกะในปัจจุบันที่พบมีรูปแบบการบริการ 2 รูปแบบ คือ

3.4.3.1 คาราโอเกะที่รับสมาชิกประจำ

3.4.3.2 คาราโอเกะที่ให้บริการทั่ว ๆ ไป

ทั้ง 2 รูปแบบมีสภาพทั่วไปเหมือนกัน จะแตกต่างกันที่กลุ่มลูกค้า คาราโอเกะที่รับสมาชิกประจำลูกค้าจะมีฐานะดี และเปิดบริการเฉพาะผู้ที่มีบัตรสมาชิกเท่านั้น มีส่วนลดเปอร์เซนต์ หากหญิงบริการสามารถหาสมาชิกใหม่ได้ก็จะได้เงินพิเศษประมาณ 10 เปอร์เซนต์จากเงินสมาชิก

ก. สภาพทั่วไป

คาราโอเกะเป็นสถานบันเทิงที่มีบริการหลายรูปแบบรวมอยู่ในนั้น จะมีบริการขายอาหารและเครื่องดื่มเหมือนร้านขายอาหาร ขายสุราทั้งของต่างประเทศและในประเทศ ขายเบียร์ และค็อกเทลต่าง ๆ เหมือนบาร์ มีหญิงมาบริการผสมเหล้าและเครื่องดื่มเหมือนคอกเทลเลาน์ มีห้องรับรองแขกระดับต่าง ๆ ที่ต้องการความเป็นส่วนตัว และความเป็นกันเองในกลุ่มเพื่อน ญาติ ในห้องแต่ละห้องจะมีโทรทัศน์สีขนาดของจอเล็กใหญ่ตามขนาดห้องต่อเชื่อมเป็นวงจรเดียวกัน เชื่อมโยงกับระบบเครื่องเสียงที่ใช้สำหรับเล่นแผ่นดิสก์ หรือม้วนเทปวิดีโอที่ใช้เปิดเพลงที่ให้เสียง และภาพที่จอโทรทัศน์ เสียงจะเป็นทำนองเพลงที่มีผู้แสดงประกอบเป็นเรื่องราว และมีเนื้อเพลงขึ้นใต้ภาพให้ลูกค้าร้องตามจังหวะดนตรี และตามเนื้อร้องที่มีเครื่องหมายบอกจังหวะ มีไมโครโฟนต่อจากเครื่องเสียงมาที่ลูกค้าสำหรับร้องเอง มีการขอเพลงที่ตนเองต้องการโดยบอกกับพนักงานคนคุมเครื่องเล่นแผ่นดิสก์ที่เรียกว่า "ดีเจ" จะเป็นผู้บริการหาเพลง ภายในคาราโอเกะจะมีการตกแต่งสถานที่ที่ดูหรูตามสไตล์ต่าง ๆ ติดเครื่องปรับอากาศ และแสงไฟสลัว โดยมากชั้นล่างจะเปิดเป็นห้องโถงกว้างจัดโต๊ะที่เป็นเก้าอี้นวม และโซฟาอย่างดี มีเคาน์เตอร์ทำเป็นบาร์เหล้าอยู่มุมหนึ่งพร้อมกับตู้โชว์สุราสารพัดชนิด และแก้วเหล้ารูปทรงต่าง ๆ ที่สวยงาม คาราโอเกะระดับดีมักเน้นเรื่องความสะอาดของสถานที่ พนักงานบริการ ความสะอาดของเครื่องใช้ และอาหารที่มีรสชาติ หากลูกค้าต้องการความเป็นส่วนตัวจะมีห้องขนาดต่าง ๆ ให้เช่า แต่ละห้องจะมีการจัดห้องที่แตกต่างกัน มีโทรทัศน์พร้อมเครื่องเล่นคาราโอเกะ และพนักงานบริการคอยบริการ บางแห่งจะมีห้อง "วีไอพี" ที่มีบริการพิเศษสำหรับลูกค้า 1 - 2 คน ที่นอกจากจะมีบริการด้านอาหาร เครื่องดื่ม เครื่องเสียง

Copyright by Mahidol University

ยังมีหญิง หรือชายมาคอยเอาใจให้บริการต่าง ๆ รวมทั้งให้บริการทางเพศในห้องนั้นด้วย ห้อง"วีไอพี" จึงเป็นห้องที่ลับเฉพาะและเป็นส่วนตัว ห้ามพนักงานที่ไม่เกี่ยวข้องเข้าไปเด็ดขาด และมักจะจัดห้องชั้นบน และด้านในสุดเป็นห้อง "วีไอพี" ตกแต่งห้องที่หรูหรา มีบาร์เหล้าอยู่ภายใน ติดเครื่องพูดติดต่อกับส่วนอื่นหากมีการขอบริการด้านอาหาร และบริการอื่น ๆ

ข. เวลาที่เปิดบริการ

การเปิดบริการจะเปิดเฉพาะเวลากลางคืนเท่านั้น โดยเริ่มประมาณ 19.00 น. จน ถึง 02.00 น. เปิดบริการทุกวันไม่มีวันหยุด หากตรงกับช่วงเทศกาลต่าง ๆ จะมีบริการพิเศษ เช่น วันสงกรานต์ ลอยกระทง คริสต์มาส ปีใหม่ มีการเรียกลูกค้าโดยให้หญิงบริการแต่งกายเข้ากับประเพณีนั้นอยู่หน้าคาราโอเกะ หากเป็นวันปกตินอกจากมีการติดไฟประดับที่หลากสีแล้ว มีหญิงบริการแต่งกายสวยงาม และเน้นรูปร่างคอยยืนต้อนรับลูกค้าที่หน้าประตูทางเข้า ซึ่งประตูทางเข้าจะเป็นประตูแคบ ๆ สำหรับเดินเข้าทีละคน และมักจะทำด้วยกระจกหนาสีชา หรือสีมืด ๆ ทำให้ไม่สามารถมองผ่านไปเห็นด้านใน ลูกค้าที่มาใช้บริการช่วงหัวค่ำจะเป็นกลุ่มครอบครัวที่พาลูกหลานมาสนุกสนาน บางกลุ่มเป็นกลุ่มเพื่อน ลูกค้าที่มาดึก ๆ มักตั้งใจที่จะมาซื้อบริการทางเพศ อาจมาเป็นกลุ่มหรือมาคนเดียว แขกส่วนใหญ่ที่มาเที่ยวจะเป็นคนไทย และคนญี่ปุ่น มีหลายระดับอายุ แต่คาราโอเกะที่เปิดขึ้นสำหรับเน้นการขายบริการทางเพศจะมีป้ายบอกอายุที่ห้ามเข้าปิดไว้หน้าประตู ส่วนใหญ่จะบอกว่า "ห้ามเด็กอายุต่ำ 20 ปี" แต่ในทางปฏิบัติก็มิได้เข้มงวดนัก

ค. ลักษณะและรูปแบบของการขายบริการ

หญิงที่มาทำงานในคาราโอเกะจะผ่านการคัดเลือกจากเจ้าของ หรือผู้จัดการ โดยจะเน้นรูปร่าง หน้าตาดี ผิวขาว หากเป็นคาราโอเกะที่บริการลูกค้าญี่ปุ่นหญิงบริการต้องไว้ผมยาว พูดภาษาญี่ปุ่นได้บ้าง ไม่คำนึงถึงการศึกษา อายุอยู่ระหว่าง 18 - 25 ปี มีมารยาทดี พูดจาไพเราะสะอาด และข้อสำคัญที่สุดคือต้องไปกับแขกได้ หากเป็นผู้ชายมักจะต้องมีความรู้ด้านเครื่องเสียง และรับไว้เสริฟอาหาร ทั้งหมดจะอยู่ในความดูแลของ "มาม่าซัง" มามาซังจะมาจากหญิงที่เคยทำงานอยู่ในคาราโอเกะแห่งนั้นมาก่อน จนได้รับความไว้วางใจเลื่อนระดับขึ้นมาเป็นคนคุมพนักงานทั้งหมด พร้อมทั้งได้สิทธิพิเศษคือไม่ต้องออกไปกับแขก หญิงที่เข้ามาทำงานใหม่จะได้รับคำแนะนำต่าง ๆ จาก

Copyright by Mahidol University

มาม่าซัง มาม่าซังจะเป็นผู้แนะนำเด็กใหม่แก่ลูกค้าเมื่อมีลูกค้ามาใช้บริการ มาม่าซังจะนั่งอยู่บริเวณเคาน์เตอร์ชั้นล่าง หากลูกค้าที่มาเป็นผู้ชายหมดจะเข้ามาต้อนรับและถามความต้องการว่า "ต้องการเพื่อนนั่งคุยไหม ต้องการกี่คน ลักษณะอย่างไร" หลังจากนั้นจะนำหญิงบริการที่มีลักษณะตามต้องการไปแนะนำ หากลูกค้ายังไม่พอใจจะจัดหญิงบริการไปให้ใหม่ นอกจากนี้มาม่าซังยังเป็นผู้ดูแลแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของหญิงบริการ เช่น การแย่งลูกค้า การทะเลาะวิวาท ปัญหาการเจ็บป่วย การลาหยุด การขาดงาน การบกพร่องในหน้าที่ การทะเลาะกับลูกค้า ต่าง ๆ เป็นต้น ถัดจากมาม่าซังจะมีผู้ดูแลความเรียบร้อยแต่ละชั้นเรียกว่า "ชีมาม่า" ชีมาม่าคัดเลือกมาจากหญิงบริการที่ทำงานดี มีนิสัยดี โดยได้สิทธิพิเศษคือไม่ต้องนั่งโต๊ะกับแขกและไม่ต้องออกไปกับแขก แต่ถ้าจะรับแขกส่วนตัวเจ้าของจะไม่เกี่ยวข้อง ส่วนพนักงานหญิงทำหน้าที่ทั้งนั่งโต๊ะกับแขก คอยบริการแขก และต้องให้บริการทางเพศกับแขกเมื่อแขกต้องการโดยไม่มีสิทธิที่จะปฏิเสธนอกจากมีประจำเดือนหรือไม่สบาย หญิงบริการมักจะมีแขกประจำ แขกที่มาเที่ยวหากเป็นชาวญี่ปุ่นเมื่อนำหญิงที่ต้องการมาให้ เมื่อแขกพอใจการบริการจนขอ "อ๊อฟ" ครั้งต่อไปลูกค้ารายนี้จะขอหญิงบริการคนเดิมมาบริการ ความคุ้นเคยจะทำให้หญิงบริการได้เงินพิเศษจากลูกค้าและกลายเป็นขาประจำ ส่วนที่ไม่ใช่ขาประจำเมื่อแขกถูกใจหญิงบริการรายใดก็จะบอกหญิงบริการว่า "คืนนี้ไปกับพี่นะ" พร้อมทั้งสอบถามราคาและตกลงจ่ายเงินกับชีมาม่า เงินส่วนหนึ่งจะถูกสถานบริการหักไว้ กรณีที่ผ่านชีมาม่าหญิงบริการออกไปกับแขกได้เลย แต่มีแขกบางรายที่ตกลงเป็นการส่วนตัวกับหญิงบริการโดยบอกกับหญิงบริการว่า "เลิกงานจะรอรับนะ" และอยู่รอจนเลิกงานก็รับออกไปด้วยกัน ในกรณีนี้หญิงบริการจะได้เงินค่าตัวเต็มจำนวน หญิงบริการมักพบว่าแขกที่ซื้อบริการส่วนตัวบางคนมักเอาเปรียบ เช่น ไม่ยอมใช้ถุงยางอนามัย และหญิงบริการก็ไม่อาจขัดขืนเพราะสู้กำลังบังคับไม่ได้ ขอร่วมเพศด้วยท่าพิสดาร มีการให้ใช้ปากกับอวัยวะเพศ ร่วมเพศทางทวารหนัก ร่วมเพศด้วยความรุนแรงจนหญิงบริการบอกว่า "เขาทำแรงมาก อย่างกับจะเอาให้คุ้มค่าเงิน โดยมากจะเป็นลูกค้าที่ตัวใหญ่ ๆ "

การพาหญิงบริการไปค้างคืนลูกค้าจะเป็นคนจ่ายค่าโรงแรมเอง โดยมากจะใช้บริการของโรงแรมม่านรูดแถวถนนซุปเปอร์ไฮเวย์ และโรงแรมข้างศูนย์วัฒนธรรมเชียงใหม่ ราคาค่าห้องประมาณ 80 - 100 บาท ต่อคืน การนำหญิงบริการไปค้างคืนจะตกลงเรื่องจำนวนครั้งของการให้บริการก่อนว่าไม่ให้เกิน 2 ครั้ง แขกส่วนใหญ่จะมีถุงอนามัยติดตัวไว้เช่นเดียวกับหญิงบริการ หากไม่มีถุงยางอนามัยหญิงบริการจะบอกให้แขกแวะซื้อที่ "เซเว่นอีเลฟเว่น"

Copyright by Mahidol University

ง. ราคาค่าบริการ

รายได้ของหญิงบริการนอกจากเงินเดือนประจำเดือนละ 1,200 บาทแล้ว ยังมีรายได้จากการนั่งโต๊ะกับลูกค้า ได้เงินค่าชั่วโมง ๆ ละ 20 บาท ได้ค่าเปอร์เซนต์เครื่องดื่มที่ลูกค้าสั่งให้ดื่ม 20 - 25 เปอร์เซนต์ หญิงบริการต้องพยายามผสมเหล้า หรือ รินเบียร์ และเครื่องดื่มให้ลูกค้าตลอดเวลาเพื่อที่จะได้สั่งเครื่องดื่มเพิ่ม หากลูกค้าต้องการ "ฮ้อฟ" หญิงบริการต้องแจ้งให้ชีมาม่ารับทราบ ชีมาม่าจะรายงานต่อไปยังมามาซัง มามาซังจะเป็นผู้ตกลงราคาค่าบริการแก่ลูกค้า หากการบริการนั้นเพียงเช่าชั่วคราวคาราโอเกะบางแห่งจะมีห้องสำหรับให้บริการอยู่ภายในด้วย แต่มีเฉพาะห้องวีไอพี ราคาค่าบริการทางเพศชั่วคราว 800 บาทเจ้าของจะหักไว้ 300 บาท หญิงบริการจะได้รับ 500 บาท แต่ถ้าเป็นการฮ้อฟค้างคืนลูกค้าจะนำหญิงออกไปใกล้เลิกงานในราคา 1,200 - 1,500 บาท เจ้าของจะหักไว้ 200 บาท เงินเปอร์เซนต์ที่หักจากหญิงบริการไว้นี้จะนำมาเป็นสวัสดิการให้แก่พนักงาน เช่น จัดงานเลี้ยง ซื้อของขวัญจับสลาก การพาพนักงานไปพักผ่อน ซึ่งขึ้นอยู่กับระดับของคาราโอเกะ หญิงบริการชอบที่จะไปค้างคืนมากกว่าชั่วคราว ดังนั้นใน 1 เดือนหญิงบริการจะรับแขกประมาณ 10 - 15 คน รายได้จากการขายบริการประมาณเดือนละ 10,000 - 20,000 บาท ซึ่งเป็นรายได้ที่ดี หากรวมกับเงินเดือนประจำและค่าเปอร์เซนต์แล้วทำให้ความเป็นของหญิงบริการเหล่านี้ค่อนข้างดี สามารถที่จะเช่าอพาตร์เมนต์ราคาแพงอยู่ได้ สามารถซื้อหาเครื่องใช้สิ่งอำนวยความสะดวกตลอดจนเสื้อผ้าเครื่องประดับที่มีราคาแพง สำหรับมามาซังและชีมาม่านอกจากได้เงินเดือนแล้วจะได้เปอร์เซนต์จากค่าอาหารที่ลูกค้าสั่งทั้งหมด และจะมีที่พักให้ในคาราโอเกะหากต้องการอยู่

จ. บริการด้านสวัสดิการและสุขภาพอนามัยจากสถานบริการ

สวัสดิการทั่วไปของเจ้าของกิจการให้ในลักษณะภาพรวม เช่น การจัดสังสรรจัดเลี้ยง ให้ของขวัญแก่พนักงานที่ทำงานดี บริการด้านอาหาร และที่พักจะไม่มีให้ แต่จะมีสวัสดิการด้านสุขภาพ หากเจ็บป่วยมีใบรับรองแพทย์มาแสดงจึงสามารถลาหยุดได้โดยไม่ถูกหักเงินเดือน การกำหนดวันลาขึ้นอยู่กับเจ้าของ แต่ในหนึ่งสัปดาห์จะมีวันหยุดให้ 1 วัน การมาปฏิบัติงานบางแห่งใช้เซ็นต์ชื่อ บางแห่งใช้ตอกบัตร การมาทำงานช้าจะมีการพิจารณาเป็นราย ๆ บางแห่งจะมีบริการอาหารรอบดึกแก่พนักงาน เพราะพนักงานแม้จะนั่งโต๊ะกับลูกค้าแต่จะกินได้เฉพาะเครื่องดื่มเท่านั้นห้ามกินอย่างอื่น การ

Copyright by Mahidol University

ตรวจสุขภาพเจ้าของจะเห็นมากหากมีการเจ็บป่วยจะให้ไปตรวจทันที หญิงบริการมักจะใช้บริการของคลินิกเป็นส่วนใหญ่เพราะสะดวก เจ้าของจะมีการประชุมให้ความรู้ในเรื่องมารยาทั่วไป การต้อนรับแขก และการป้องกันตนเองโดยให้แขกใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งที่ให้บริการ หญิงบริการจะใช้ถุงยางอนามัยกับแขกเมื่อมีเพศสัมพันธ์ แต่กับขาประจำ หรือคู่ขา มักมีการละเลยไม่เข้มงวด

ฉ. แนวทางควบคุมและป้องกันโรคเอดส์ของสถานบริการ

คาราโอเกะระดับดีที่มีลูกค้าชาวต่างชาติมาใช้บริการมากจะเข้มงวดเรื่องความสะอาด และสุขภาพ พนักงานทุกคนไม่เฉพาะแต่หญิงบริการเท่านั้นจะได้รับความรู้และการเน้นย้ำเรื่องปัญหาโรคเอดส์ จะมีการประชุมอธิบายปัญหาต่าง ๆ ทุกเดือนในวันรับเงินเดือน หากใครขาดประชุมจะมีการหักเงิน ในวันที่ประชุมนี้บางครั้งจะติดต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการควบคุมโรคมาให้ความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ และมีการเจาะเลือดไปตรวจทุกคน แม้แต่เจ้าของ และ ผู้จัดการเองก็จะตรวจด้วย การเจาเลือดตรวจหาเชื้อโรคซิฟิริส และเชื้อไวรัสเอดส์ เจ้าของมักจะพูดเน้นย้ำเรื่องการป้องกันตนเองโดยการรับแขกเฉพาะที่ใช้ถุงยางอนามัย บอกให้หญิงบริการรักตนเอง หากใครติดเชื้อเอดส์จะให้ออกจากงาน นอกจากนี้ยังเข้มงวดเกี่ยวกับความสะอาดของห้องน้ำ ภาชนะใส่เครื่องดื่ม ถ้วย ชาม แก้วเหล้า และเศษขยะ

ช. การเปลี่ยนแปลงรูปแบบและการขายบริการของคาราโอเกะ

ในระยะหลัง ๆ ของการเก็บข้อมูลผู้ศึกษาพบว่าคาราโอเกะได้เพิ่มจำนวนมากขึ้น ลูกค้าที่มาใช้บริการเป็นคนไทยมากขึ้น หญิงบริการที่มาทำงานมีการศึกษาดีขึ้นส่วนมากจบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนสตรีที่มีชื่อ และมักชักชวนเพื่อนร่วมชั้นหรือรุ่นน้องมาทำงาน บางคนมาทำงานในขณะที่ยังศึกษาอยู่เพื่อหารายได้พิเศษสำหรับนำเงินไปซื้อเสื้อผ้า ของใช้ที่ต้องการ และไปเที่ยว โดยมากจะเป็นเด็กที่มีภูมิลำเนาอยู่ต่างอำเภอ มาเรียนหนังสือในเมืองและเช่าหอพักอยู่ การชักชวนกันจะบอกแต่ว่า "รายได้ดี ไม่ต้องรับแขกก็ได้" แต่เมื่อมาทำงานแล้วเจ้าของคาราโอเกะจะบอกพนักงานว่าผู้ที่มาทำงานทุกคนต้องออกไปกับแขกได้ รายได้จากการถูก "ฮือพ" เป็นตัวกระตุ้นให้หญิงบริการต้องรับแขก ธุรกิจคาราโอเกะมีการแข่งขันกันมากขึ้นเพื่อเรียกลูกค้า บางแห่งเปิดรับสมาชิกรายปีแบบ "แมมเบอร์คลับ" มีส่วนลดให้ 15 - 25 % โดยทำบัตรสมาชิกให้ บางแห่งจะให้

Copyright by Mahidol University

พนักงานสาว ๆ แต่งกายรัดรูปมายืนเรียกลูกค้าอยู่หน้าคาราโอเกะเมื่อเริ่มเปิดบริการในแต่ละคืน ค่าบริการทางเพศเพิ่มจาก 1,200 บาท เป็น 1,400 - 1,500 บาทตามภาวะเศรษฐกิจที่สูงขึ้น เจ้าของจะหักไว้ 400 บาท และสามารถนำหญิงบริการออกไปได้เลยไม่ต้องรอเลิกงาน การจัดหญิงบริการไปนั่งตามโต๊ะลูกค้าจะจัดตามคิวที่มาลงชื่อทำงานในแต่ละวัน โดยมีมาม่าจะเป็นคนรับผิดชอบในการเรียกหญิงบริการไปนั่งโต๊ะ คาราโอเกะแต่ละแห่งจะมีมีมาม่าหลายคน แต่จะมีมามาชั้งเพียงคนเดียว หญิงบริการจะได้เงินค่าเครื่องดื่มที่แขกสั่งให้แก้วละ 30 - 35 บาท เงินค่าเครื่องดื่มทั้งหมดของแขกอีก 5 % ถ้าเชียร์ให้แขกเปิดเหล้าเป็นขวดก็จะได้ 5 % เปอร์เซนต์ ส่วนคาราโอเกะที่มีสมาชิกประจำหากหญิงบริการหาสมาชิกได้จะได้ส่วนแบ่ง 10 % ส่วนเรื่องสุขภาพเจ้าของจะเข้มงวดเรื่องสุขภาพมากขึ้น หญิงบริการจะต้องมาตรวจภายในสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ตรวจเลือดหาเชื้อเอดส์ทุกเดือนที่ศูนย์กามโรคและโรคเอดส์เขต 10 และต้องนำใบรับรองการมาตรวจมาให้ดูเพื่อยืนยันว่ามาตรวจจริง คาราโอเกะบางแห่งต้องการให้ทางศูนย์กามโรคและโรคเอดส์เขต 10 แจ้งผลการตรวจเลือดมาให้ว่าใคร "เลือดบวก" บ้าง เพื่อจะให้หญิงบริการรายนั้นพ้นจากการเป็นพนักงาน หญิงบริการจึงเข้มงวดเรื่องสุขภาพมากขึ้น แต่ยังพบว่าหญิงบริการมีปัญหาเป็นหนองในผลการตรวจเลือดพบเชื้อ HIV อยู่เสมอ สาเหตุส่วนหนึ่งมาจากการให้บริการทางเพศโดยที่แขกไม่ยอมใช้ถุงยางอนามัย และหญิงบริการก็ไม่อาจขัดขืนได้ อีกส่วนหนึ่งพบว่าหญิงบริการบางคนมีคู่ขาที่ใช้ชีวิตอยู่ด้วยกัน หรือมีเพื่อนชายที่มีความสัมพันธ์ทางเพศกันโดยไม่ใช้ถุงยางอนามัย

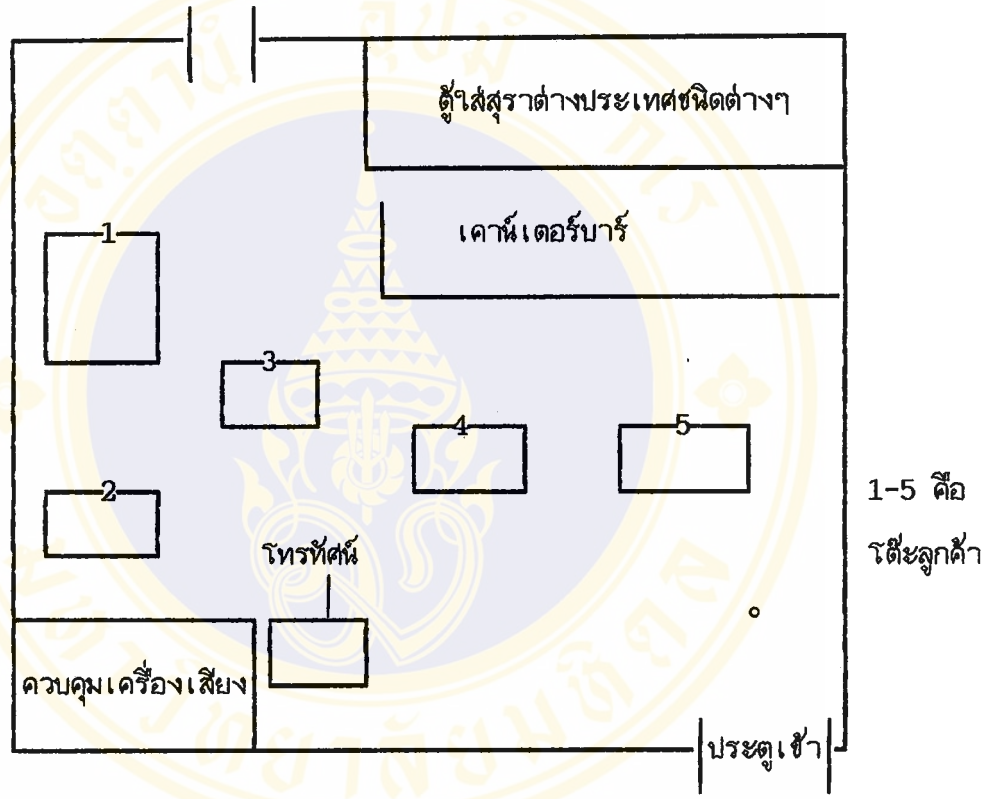
เนื่องจากคาราโอเกะในจังหวัดเชียงใหม่มีการเติบโต และพัฒนาเร็วมาก รูปแบบการบริการมีการเปลี่ยนแปลงเพื่อแข่งขันกันดึงดูดลูกค้า สิ่งหนึ่งที่คาราโอเกะให้ความสำคัญคือสุขภาพของหญิงบริการที่เกี่ยวข้องกับโรคเอดส์ ทำให้มีสวัสดิการด้านสุขภาพที่ดีแตกต่างจากสถานบริการทางเพศรูปแบบอื่น เพื่อให้เห็นภาพและรายละเอียดที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น จึงขอกล่าวถึงคาราโอเกะที่เป็นกรณีศึกษา 2 แห่ง โดยจะนำเสนอในรายละเอียดต่าง ๆ ตามลำดับ

Copyright by Mahidol University

คาราโอเกะ : กรณีศึกษา

คาราโอเกะแห่งที่ 1

แผนผังคาราโอเกะ มาตราส่วน 1: 100

สภาพทั่วไป

คาราโอเกะแห่งนี้เปิดบริการเมื่อประมาณปี 2532 โดยการเช่าตึกแถว 5 ชั้นริมถนนใหญ่ ใกล้โรงแรมบาซ่า เปิดกิจการเฉพาะชั้นล่างชั้นเดียว โดยรับแขกเฉพาะชาวญี่ปุ่นที่เข้ามาใช้สถานที่ในการสังสรรพักผ่อนด้วยการร้องเพลง คาราโอเกะจึงมีแต่บริการด้านอาหาร และเครื่องดื่ม เมื่อมีลูกค้ามาใช้บริการเพิ่มขึ้นจึงได้มีการขยาย และปรับปรุงใหม่ โดยเช่าตึกแถวหลังเดิมทั้ง 5 ชั้น ตกแต่งภายในให้ดูหรูหรามีระดับ ชั้นล่างเป็นห้องโถงมีโซฟาและโต๊ะนั่งตามมุมต่าง ๆ มุมห้องด้านหนึ่งเป็นตู้โชว์สุราต่างประเทศชนิดต่าง ๆ พร้อมเคาน์เตอร์ผสมเครื่องดื่ม มีมุมเครื่องเล่นคาราโอเกะและโทรทัศน์ขนาดใหญ่ตั้งอยู่ โดยมีพนักงานคอยบริการเลือกเพลงตามใบสั่ง หญิงบริการจะนั่งอยู่

Copyright by Mahidol University

ชั้นนี้โดยมีมาม่าซังเป็นผู้ดูแล ชั้นสอง และชั้นสามเปิดเป็นห้อง ๆ ขนาดนั่งได้ 10 คน 7 คน และ 5 คน โดยคิดค่าเปิดห้องในราคา 200, 300 บาท สำหรับลูกค้าที่มาเป็นกลุ่ม ชั้น 4 เป็นห้องวีไอพี สำหรับแขก 1 - 2 คนโดยคิดค่าเปิดห้อง 500 บาท แต่ละชั้นจะมีบาร์เหล้าประจำ ส่วนอาหารจะมีห้องครัวอยู่ชั้นล่าง การสั่งอาหารจะใช้เครื่องติดต่อภายในสั่ง (intercom) ทุกห้องจะติดตั้งโทรทัศน์ เครื่องเล่นเทปเพลงคาราโอเกะที่เป็นระบบแผ่นดิสก์ และเครื่องเสียงอย่างดี โดยสั่งอุปกรณ์มาจากประเทศญี่ปุ่น บรรยากาศภายในติดเครื่องปรับอากาศที่เย็น และแสงไฟสลัวจนถึงมืด มีพนักงานทั้งชาย และหญิงคอยให้บริการต่าง ๆ ประมาณ 60 คน พนักงานชายจะเป็นคนคุมเครื่องเสียง และยกอาหาร ส่วนพนักงานหญิงจะมีทั้งแม่ครัว พนักงานทำความสะอาด และหญิงบริการ แต่ละชั้นมีมาม่าคอยดูแล หญิงบริการจะทำหน้าที่เป็นเพื่อนนั่งคุย ผสมเครื่องดื่ม บริการเรื่องการขอเพลง และให้บริการทางเพศ หญิงบริการที่นี่ทุกคนจะมีผิวขาว ผมยาว ตัวไม่ใหญ่ เพราะแขกส่วนมากเป็นชาวญี่ปุ่นจึงพยายามที่จะเลือกหญิงที่ตรงกับรสนิยมของลูกค้าหลักมาเป็นหญิงบริการ แขกที่มาส่วนมากเป็นแขกขาประจำ และมักจะเป็นหนุ่มวัยทำงานจนถึงสูงอายุ วันธรรมดาลูกค้าจะมาเที่ยวค่อนข้างดึก ประมาณ 22.00 น. เป็นต้นไป ในวันศุกร์ เสาร์ ลูกค้าจะมาใช้บริการมากจนแทบไม่มีที่จอดรถ จะมาตั้งแต่เวลา 20.00 น. เป็นต้นไป คาราโอเกะแห่งนี้มีเพียงป้ายบอกชื่อเท่านั้นที่อยู่หน้าร้าน โดยไม่มีหญิงคอยยืนต้อนรับลูกค้าเช่นที่อื่น ๆ พนักงานทุกคนจะได้รับการอบรมเรื่องมารยาทในการเสริฟ ความสะอาดของอาหาร ภาชนะ พร้อมเครื่องใช้ต่าง ๆ มีการเข้มงวดเรื่องกฎระเบียบในการทำงาน และทุกคนต้องพูดภาษาญี่ปุ่นได้ด้วย หญิงบริการส่วนใหญ่จะมีหน้าตาสวยงาม มาจากจังหวัดเชียงราย พะเยา และเชียงใหม่ มีอายุระหว่าง 18 - 25 ปี การศึกษาจบประถมและมัธยม มาทำงานโดยการมาสมัครเองโดยเพื่อนที่ทำงานเดิมชักชวนมา หญิงบริการส่วนหนึ่งจะผ่านงานขายบริการทางเพศจากแหล่งอื่นมาบ้างแล้ว บางคนใช้เวลาตอนกลางวันศึกษาอยู่ตามสถาบันการศึกษาต่าง ๆ กลางคืนมาทำงานหารายได้เรียนหนังสือ และบางคนมีคู่ขาที่เป็นชายเช่าอพาร์ตเมนต์อยู่ด้วยกันโดยผู้ชายทำงานบาร์เกย์ที่มีการขายบริการทางเพศ

อัตราค่าบริการและการบริการลูกค้า

คาราโอเกะแห่งนี้เปิดบริการตั้งแต่เวลา 19.00 - 02.00 น. ทุกวันไม่มีวันหยุด หญิงบริการ และพนักงานจะมาทำงานตั้งแต่ 18.00 น. บางคนมาถึงจะยืนคุยกับเพื่อนร่วมงานเป็นกลุ่ม

Copyright by Mahidol University

หน้าที่ทำงาน บางคนก็ไปซื้ออาหารกินที่ร้านใกล้ ๆ เมื่อได้เวลาทำงานหญิงบริการจะนั่งอยู่ที่เก้าอี้ใกล้เคาน์เตอร์ มาม่าซังจะคอยจัดการเรื่องการแนะนำหญิงบริการกับแขก เมื่อมีแขกเข้ามามาม่าซังจะจัดการต้อนรับแขกและถามความต้องการของแขกว่า "ต้องการน้อง ๆ นั่งเป็นเพื่อนไหม ถ้าต้องการต้องการลักษณะอย่างไร" เมื่อทราบความต้องการแล้วเลือกหญิงบริการที่มีลักษณะตามรสนิยมของลูกค้าพาไปนั่งโต๊ะ หากยังไม่ถูกใจแขกมามาซังก็จะนำหญิงบริการคนใหม่ไปแนะนำจนกว่าจะพอใจ มามาซังที่มีความชำนาญมักเก่งในการจัดหญิงบริการให้แขกพึงพอใจ หญิงบริการที่นั่งโต๊ะจะเป็นเพื่อนนั่งคุย คอยผสมเหล้า สั่งเครื่องดื่ม ขอเพลง โดยแขกจะสั่งเครื่องดื่มให้หญิงบริการด้วย ราคาเท่ากับ "1 ดริ้ง" โดยมากหญิงบริการจะสั่งแต่ "น้ำอัดลม" และจะดื่มพอเป็นมารยาท เครื่องดื่มแก้วนี้หญิงบริการจะได้ส่วนแบ่ง 20 เปอร์เซนต์ของราคา "ดริ้ง" หากลูกค้าสั่งเหล้า หรือเครื่องดื่มหญิงบริการจะได้เปอร์เซนต์จากเครื่องดื่มทั้งหมดที่แขกโต๊ะนั้นสั่งมา หญิงบริการต้องพยายามทำให้แขกของตนสั่งเครื่องดื่มมาก ๆ นอกจากนี้ยังได้ค่านั่งชั่วโมง ๆ ละ 20 บาท มามาซังจะได้เปอร์เซนต์จากเครื่องดื่มและอาหารที่แขกทั้งหมดมาใช้บริการในแต่คืน 15 เปอร์เซนต์ ซีมามาจะได้เปอร์เซนต์จากแขกทั้งหมดที่มาใช้บริการในชั้นที่ตนเองรับผิดชอบ 15 เปอร์เซนต์ เปอร์เซนต์ต่างๆ ที่ต้องให้มามาซัง ซีมามา และหญิงบริการจะถูกรวมอยู่ในค่าอาหารและเครื่องดื่มของลูกค้า ส่วนราคาค่าตัวหญิงบริการที่แขกต้องการนำออกไปบริการทางเพศลูกค้าต้องจ่ายต่างหาก โดยหญิงบริการจะมาแจ้งให้มามาซังทราบ แขกต้องจ่ายเงินกับมามาซังก่อนนำหญิงบริการออกไป หากเป็นแขกประจำอาจจ่ายเงินกับหญิงบริการก็ได้ การบริการทางเพศจะเป็นการไปค้างคืน ราคาค่าบริการอยู่ระหว่าง 1,000 - 1,200 บาท หญิงบริการจะถูกหัก 200 บาท การให้บริการทางเพศแขกอาจพาไปโรงแรม หรือพาไปที่พักของแขกหลังจากคาราโอเกะปิดประมาณเวลา 02.00น. แขกส่วนมากจะเป็นขาประจำของหญิงบริการ บางครั้งจึงละเลยการใช้ถุงยางอนามัย มีการให้บริการทางอื่น เช่น ทวารหนัก การใช้ปากกับอวัยวะเพศชาย ส่วนใหญ่ชาวญี่ปุ่นมักชอบการมีเพศสัมพันธ์ทางทวารหนักมากว่าการใช้ปาก จำนวนการให้บริการแล้วแต่หญิงจะตกลงกันว่ากี่ครั้ง ตอนเช้าหญิงบริการจะกลับที่พักเอง หญิงบริการบางคนพาแขกไปให้บริการที่ที่พักของตนเองเพื่อประหยัดค่าโรงแรม หากลูกค้าคนใดที่มีพฤติกรรมซาดิสม์จะมาบอกเล่าเพื่อน ๆ ให้ระวัง ก่อนไปกับแขกหญิงบริการจะเตรียมถุงยางอนามัยไปด้วยโดยการขอจากมามาซัง และบางครั้งจะซื้อติดกระเป๋าไว้

Copyright by Mahidol University

การดูแลสุขภาพและการป้องกันโรค

หญิงบริการส่วนใหญ่ที่ทำงานที่นี่จะมีความรู้ในการป้องกันโรคเอดส์ หลายคนผ่านการขายบริการที่อื่นมาแล้ว และบางคนมีคู่ขาชายที่ใช้ชีวิตคู่ด้วยกัน หรือเคยมีเพศสัมพันธ์กับเพื่อนชายมาแล้วจึงมักเข้าใจวิธีการใช้ถุงยางอนามัยดีพอสมควร และจะใช้เป็นประจำในการขายบริการ หากแขกไม่ยอมจะมีวิธีหว่านล้อมจนแขกยอมใช้ แต่มีหญิงบริการบางคนที่ละเลยการใช้ถุงยางเมื่อไปกับขาประจำ แขกส่วนใหญ่ที่มาใช้บริการจะเป็นผู้ที่มีความรู้ และมีหน้าที่การงานดีจึงเข้มงวดเรื่องการใช้ถุงยางอนามัย มีบางรายที่ "อ๊อฟ" หญิงบริการคนเดิมบ่อยครั้งจนกลายมาเป็นคู่ขากันก็จะละเลยการป้องกันตนเองเพราะคิดว่าหญิงบริการคนนี้คงไม่มีเพศสัมพันธ์กับคนอื่น หญิงบริการบางคนที่ทราบว่าตนเองติดเชื้อเอดส์และยังทำงานอยู่ก็จะไม่เข้มงวดกับการใช้ถุงยางนัก หลังจากมีเพศสัมพันธ์หญิงบริการจะล้างทำความสะอาดอวัยวะเพศด้วยน้ำกับสบู่ และใช้ยาสีฟันใส่นิ้วมือกวาดล้างในช่องคลอด หญิงบริการแทบทุกคนจะมียาสีฟันคอลเกต หรือใกล้ชิด หลอดเล็ก ๆ ติดกระเป๋าไว้เสมอ หญิงบริการเล่าให้ฟังว่า "เวลาล้างจะรู้สึกเย็นสบาย เจ็บ ๆ อยู่ก็หาย ยิ่งมีแผลยิ่งหายเร็ว รู้สึกได้โดยแผลจะตึงและหายเจ็บ" การใช้ยาสีฟันล้างภายในช่องคลอดนี้หญิงบริการบอกว่า "เพื่อน ๆ บอกต่อกันมา ทดลองใช้ก็ได้ผล"

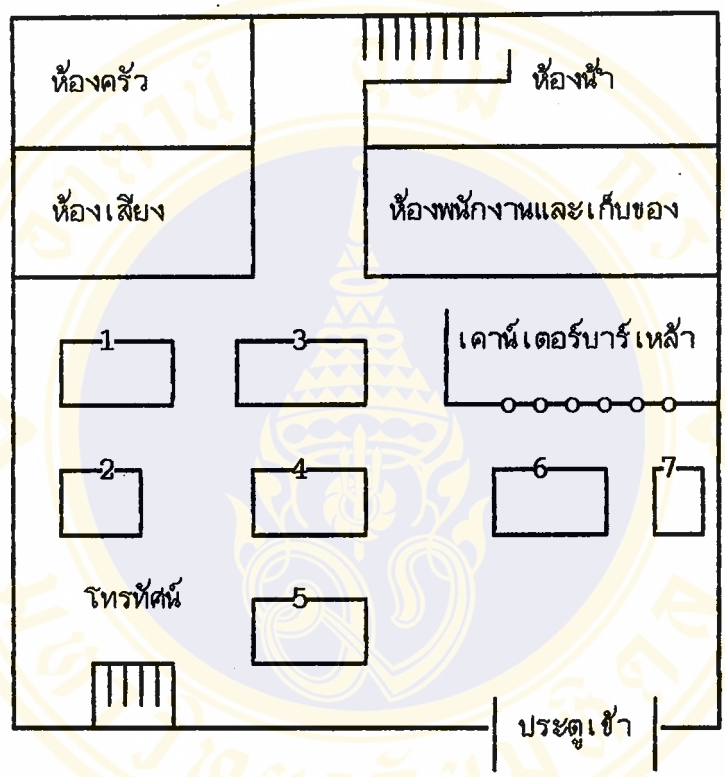
จะเห็นได้ว่าหญิงบริการที่ทำงานที่คาราโอเกะมีความเป็นอยู่ค่อนข้างดี มีรายได้ต่อเดือนสูง ความรู้เรื่องโรคเอดส์ได้รับจากแหล่งต่าง ๆ หลายแหล่ง เช่น จากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข จากโทรทัศน์ จากเอกสาร สิ่งตีพิมพ์ และจากเจ้าของสถานบริการ ลูกค้าที่มาใช้บริการเป็นคนชั้นกลางที่มีความรู้ และ มีการป้องกันตนเองมิให้ติดเชื้อเอดส์ แต่ในขณะเดียวกันหญิงที่ทำงานคาราโอเกะมักจะมีคู่ขาที่อยู่ด้วยกันและมีเพศสัมพันธ์กันโดยไม่มีการป้องกัน รวมทั้งก่อนที่หญิงบริการจะมาทำงานที่นี่ได้จะผ่านการขายบริการทางเพศรูปแบบต่าง ๆ มาแล้ว บางคนพบว่ามีการติดเชื้อไวรัสเอดส์แต่ยังต้องทำงานอยู่เพื่อต้องการเก็บเงินโดยไม่เคร่งครัดเรื่องการใช้ถุงยางอนามัย

Copyright by Mahidol University

คาราโอเกะแห่งที่ 2

แผนผังคาราโอเกะ มาตราส่วน 1: 100

บันไดขึ้นชั้นบน

ลักษณะทั่วไป

คาราโอเกะแห่งนี้ใช้ตึกแถว 3 ชั้นตกแต่งคล้ายร้านอาหารที่มีบริการขายอาหาร เครื่องดื่ม และสุรา ชั้นล่างจะเป็นห้องโถงกว้าง มีโซฟาเป็นชุด ๆ ตั้งอยู่ มุมหนึ่งจะตั้งโทรทัศน์ อีกมุมหนึ่งเป็นบาร์เหล้าที่มีเก้าอี้ทรงสูงให้ลูกค้านั่ง ภายในห้องนี้ตกแต่งด้วยกระจกหลากสีและภาพฝาผนังของพม่าตามมุมห้องและเหลี่ยมเสาติดภาพแกะสลักของพม่าและรูปไม้แกะสลัก มีห้องควบคุมการเปิดแผ่นดิสก์และห้องประกอบอาหาร ชั้น 2 จะจัดซอยเป็นห้อง ๆ แต่ละห้องมีขนาดนั่ง 10 คนขึ้นไป ภายในห้องจะมีโทรทัศน์สีและเครื่องเสียงสำหรับเปิดเพลงที่จะร้องเฉพาะห้องนั้น ตกแต่งห้องด้วยศิลปไทยปนพม่า บางห้องประดับผนังด้วยนาฬิกาแบบโบราณ ชั้น 3 จะเป็นห้องวีไอพีสำหรับลูกค้าพิเศษที่ต้องการความเป็นส่วนตัวสำหรับคน 1 - 2 คน มีการตกแต่งห้องด้วยของเก่าที่มีราคา ประดับฝาผนัง

Copyright by Mahidol University

ด้วยไม้แกะสลักทางเหนือ และรูปปั้นไม้แกะสลัก ทุกชั้นจะมีเคาน์เตอร์โชว์สุราต่างประเทศ และเครื่องดื่มผสมต่าง ๆ มีพนักงานหญิงบริการประมาณ 30 คน โดยหญิงบริการเหล่านี้มาจากจังหวัดทางภาคเหนือเป็นส่วนใหญ่ เช่น เชียงใหม่ พะเยา เชียงราย และลำพูน หญิงจะมาสมัครงานเองโดยเจ้าของร้านจะรับไว้หมด ให้เงินเดือนประจำเดือนละ 1,500 บาท หญิงบริการส่วนใหญ่อายุอยู่ระหว่าง 18 - 25 ปี และมีความเป็นอยู่ที่ค่อนข้างดี มีการเช่าบ้าน หอพัก หรืออพาตร์เมนต์อยู่ด้วยกัน ถ้าเป็นหอพักจะอยู่เป็นกลุ่ม ราคาที่พักอยู่ระหว่างห้องละ 1,500 บาทขึ้นไป บางคนมีรถมอเตอร์ไซด์เป็นของตนเอง หญิงบริการมักจะใช้ของใช้ที่มีราคา และแต่งกายสวยงาม การที่อยู่ด้วยกัน และมีวัยไล่เลี่ยกันจึงทำให้หญิงบริการส่วนใหญ่สนิทสนมกันมาก เมื่อมาทำงานมักจะซื้ออาหารมารับประทานด้วยกันก่อนเริ่มงาน และมักจะกลับที่พักด้วยกันเป็นกลุ่มหากมิได้ถูก "ฮีอฟ" แขกที่มาใช้บริการจะมีทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ เช่น สิงคโปร์ ญี่ปุ่น และมีชาวยุโรปมากับคนไทยบ้าง มีการห้ามเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปีเข้ามาใช้บริการนอกจากมากับผู้ใหญ่ แขกส่วนหนึ่งมาใช้บริการเพื่อพาครอบครัวมารับประทานอาหารเพราะบรรยากาศดี ส่วนแขกที่มาเพื่อต้องการหญิงบริการจะมาช่วงดึก เวลาที่เปิดบริการตั้งแต่ 20.00 - 01.00 น. หากแขกมาเป็นกลุ่มและต้องการห้องเฉพาะจะมีห้องขนาดต่าง ๆ บริการโดยแขกต้องเสียค่าเช่าห้องในราคาตั้งแต่ 300 บาท 500 บาท และ 700 บาท

อัตราค่าบริการและการบริการลูกค้า

หญิงบริการทั้งหมดจะอยู่ในความดูแลของมาม่าซัง เมื่อได้เวลาทำงานหญิงบริการจะนั่งอยู่ตามเก้าอี้บริเวณบาร์เหล้า เมื่อมีแขกเข้าร้านมาม่าซังจะเป็นผู้ไปต้อนรับพานั่งโต๊ะ ถ้ามาเป็นกลุ่มก็จะถามความต้องการห้องเฉพาะ และถามความต้องการของแขกว่า "ต้องการเด็กมาเป็นเพื่อนคุยหรือไม่ ต้องการคนไหน" มาม่าซังจะจัดหญิงบริการมาให้ตามต้องการ แขกจะสั่งเครื่องดื่มให้หญิงบริการที่นั่งโต๊ะ หญิงบริการจะได้เปอร์เซนต์จากค่าเครื่องดื่มแก้วนั้น หากแขกที่นั่งโต๊ะสั่งอาหารและเครื่องดื่มต่าง ๆ หญิงบริการจะได้ส่วนแบ่ง 20 % ดังนั้นหญิงบริการจึงต้องให้บริการที่ดีที่จะทำให้แขกสั่งอาหาร และเครื่องดื่มมาก ๆ ถ้าแขกเช่าห้องเฉพาะหน้าที่ถามความต้องการหญิงบริการจะเป็นของชิมาม่า รวมทั้งการดูแลความเรียบร้อยทั่วไป เช่น การควบคุมกำกับพนักงานยกเครื่องดื่ม และอาหารเข้าไปตามห้องที่ต้องการ การดูแลใบสั่งอาหารต่าง ๆ แขกจะมีการพูดตกลง

Copyright by Mahidol University

เรื่องการ "อ๊อฟ" หญิงบริการไปบริการทางเพศ หญิงบริการจะมีการต่อรองราคา และข้อแม้การมีเพศสัมพันธ์ที่ต้องใช้ถุงยางอนามัย และสถานที่จะพาไป มีการจ่ายค่าบริการกันก่อนโดยแจ้งแก่ชีมาม่าชีมาม่าจะแจ้งมาม่าซังอีกทีหนึ่ง หากแขกต้องการนำหญิงบริการออกไปข้างนอกก่อนเวลาเลิกงานของหญิงบริการ แขกจะต้องจ่ายเงินให้เจ้าของร้านประมาณ 300 - 500 บาท ขึ้นอยู่กับราคาค่าตัวหญิงบริการคนนั้น แต่ถ้า "อ๊อฟ" หลังเลิกงานก็ไม่ต้องจ่ายเงินให้เจ้าของ ค่าบริการทางเพศหญิงบริการจะได้ทั้งหมด ถือเป็นรายได้พิเศษที่ไม่ต้องหักให้เจ้าของร้าน ดังนั้นราคาค่าตัวของหญิงบริการจึงขึ้นอยู่กับความพอใจของหญิงบริการเองที่มีต่อแขก ราคาส่วนใหญ่หากไปค้างคืนตกประมาณ 1,000 - 1,200 บาท แต่ถ้าหญิงบริการนั้นพอใจอาจมีการนัดหมายโดยไม่ต้องจ่ายเงิน เงินที่หักค่าตัวหญิงที่ถูก "อ๊อฟ" ไปก่อนเวลาเลิกงานจะเก็บไว้สำหรับการจัดงานสังสรรต่าง ๆ ของพนักงาน

การดูแลสุขภาพและการป้องกันโรค

หญิงบริการจะมีวันหยุดเดือนละ 2 วัน หมุนเวียนกันไปไม่ได้กำหนดตายตัวว่าเป็นวันใด จะมีการบอกเจ้าของร้านล่วงหน้าถ้าจะขอหยุด ในช่วงเทศกาลทางร้านจะมีการจัดสังสรรในหมู่พนักงานโดยใช้เงินที่หักจากหญิงบริการ สวัสดิการอื่นๆร้านจะไม่มีให้แม้แต่การตรวจสุขภาพร่างกาย หญิงบริการจะใช้บริการตรวจภายในทุกสัปดาห์ในวันจันทร์บ่ายที่คลินิกประจำเดือนของร้านโดยเสียค่าบริการเอง เจ้าของร้านจะคอยย้ำเตือนการตรวจร่างกาย และการรับแขกที่ที่ต้องใช้ถุงยางอนามัย มีการร่วมมือให้เจ้าหน้าที่ทางสาธารณสุขเข้ามาให้ความรู้เรื่องโรคต่าง ๆ และบังคับให้พนักงานทุกคนมาฟัง หากใครไม่มาฟังจะหักเงินเดือนโดยมีการเซ็นต์ชื่อไว้เป็นหลักฐาน มีการสอนเทคนิคการบริการแขกให้ประทับใจ และมีการปรึกษาปัญหาทางเพศในระหว่างการประชุมประจำเดือนของร้านกันอย่างสนุกสนาน การพูดหยอกล้อเกี่ยวกับเรื่องเพศจะเป็นเรื่องธรรมดาของหญิงบริการที่นี่

จากการศึกษาสถานบริการ "คาราโอเกะ" พบว่าสถานบริการทางเพศรูปแบบนี้ถูกกับรสนิยมของลูกค้าชาวเอเชียเป็นอย่างมากโดยเฉพาะคนไทย ดังนั้นกิจการประเภทนี้จึงเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว ขยายจากเขตเมืองไปสู่สังคมชนบท และแอบแฝงการบริการทางเพศไว้เบื้องหลัง จากแหล่งบันเทิงที่ครอบครัวใช้เป็นที่สังสรรเพื่อความเพลิดเพลิน กลายมาเป็นแหล่งที่พ่อบ้านหรือชายหนุ่มมาเพื่อต้องการหารสชาดทางกามารมณ์ ปัจจุบันคาราโอเกะจึงมีความแตกต่างของระดับชั้น ตั้งแต่คาเฟ่ปรับเปลี่ยนมาเป็นคาราโอเกะจนถึงคาราโอเกะสำหรับสมาชิกพิเศษ แต่ทุกแห่งมีวัตถุประสงค์

Copyright by Mahidol University

สุดท้ายแบบเดียวกันคือสามารถ "ฮิอพ" หญิงบริการไปร่วมหลับนอน หญิงบริการที่มาทำงานส่วนหนึ่งได้เข้ามาจากหญิงบริการที่เคยทำงานตามสำนักโสเภณี อีกส่วนหนึ่งเป็นนักเรียนนักศึกษา หรือจบการศึกษาระดับมัธยมแล้วไม่ได้เรียนต่อมาทำงาน บางคนยังเป็นนักเรียนชั้นมัธยมอยู่ แต่กลางคืนมาทำงานกลางวันไปเรียนหนังสือใช้ เวลาวันศุกร์ - เสาร์สำหรับออกไปกับแขก บางคนก็ต้องเลิกเรียนกลางคันเพื่อมาทำงานเนื่องจากรายได้ดี แม้แต่หญิงที่ทำงานอย่างอื่นอยู่แล้วเงินเดือนน้อยก็จะลาออกจากงานมาทำงานที่คาราโอเกะพร้อมกับขายบริการทางเพศไปด้วย เพียงต้องการรายได้ที่ทำให้ความเป็นอยู่ดีขึ้น

Copyright by Mahidol University

บทที่ 4

กระบวนการค้าหญิง และ สภาพชีวิตของหญิงขายบริการ

ในการศึกษาหญิงบริการทางเพศในจังหวัดเชียงใหม่ นอกจากผู้ศึกษาจะเก็บข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับสถานบริการรูปแบบต่าง ๆ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในบทที่ 3 ผู้ศึกษายังได้เก็บข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการค้าหญิง และสภาพชีวิตของหญิงที่ต้องขายบริการทางเพศแก่ชายโดยการสัมภาษณ์ระดับลึกจากหญิงบริการทางเพศทั้งแบบตรง และแอบแฝง ที่ทำงานในสำนักโสเภณี คาเฟ่ คาราโอเกะ และศาลายาดอง จำนวนทั้งหมด 30 รายด้วยวิธีการต่าง ๆ ดังที่กล่าวไว้ในบทที่ 1 เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เชื่อถือได้ และข้อมูลที่เป็นภาพรวมให้เห็นถึงกระบวนการการค้าหญิง ขั้นตอนต่าง ๆ ที่เด็กสาวจากบ้านนอกต้องเข้ามาขายบริการ สภาพการทำงาน การดำเนินชีวิตของหญิงเหล่านี้ทั้งในปัจจุบัน และความคาดหวังในอนาคต รวมทั้งความรู้สึกนึกคิดต่าง ๆ ของหญิงบริการที่มีมุมมองต่ออาชีพขายบริการทางเพศที่ตนเองกระทำอยู่ เพื่อจะได้เห็นภาพที่แตกต่างจากภาพที่คนอื่นเข้ามองอยู่ ผู้ศึกษาได้สัมภาษณ์บุคคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจประเภทนี้ ได้แก่ เอเย่นต์ค้าหญิง เจ้าของสถานประกอบการทางเพศ คนดูแล หรือ คนคุมสำนักบริการ มาม่าซัง คนทำความสะอาดสถานบริการ และเจ้าหน้าที่ที่ทางการแพทย์ที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมโรคจากเพศสัมพันธ์ด้วยวิธีการต่าง ๆ ทั้งเข้าไปแบบซื้อบริการ และเข้าไปในฐานะผู้ให้บริการด้านสุขภาพ ทำให้เกิดความเข้าใจว่าทำไมเมื่อพูดถึงอาชีพขายบริการ คนทั่วไปจึงตราหน้าว่าเป็นของผู้หญิงในสังคมภาคเหนือ และเมื่อมีการระบาดของโรคเอดส์ ภาคเหนือจึงประสบกับปัญหาการแพร่ระบาดของโรคเอดส์อย่างรุนแรง ในบทนี้ผู้ศึกษาจะนำเสนอข้อมูลรายละเอียดในประเด็นต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ในส่วนแรกจะนำเสนอในรูปของภาพรวมทั้งหมด จากนั้นจึงนำเสนอเป็นกรณีศึกษาเพื่อให้เห็นภาพที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

4.1 กระบวนการค้าหญิง : ขั้นตอนการเข้ามาสู่อาชีพหญิงบริการทางเพศ

การที่หญิงจากชนบทคนหนึ่งเดินทางเข้ามาประกอบอาชีพขายบริการทางเพศอยู่ในสังคมเมืองที่ห่างไกลจากหมู่บ้านที่เคยอยู่ มีกระบวนการและขั้นตอนมากมายอยู่เบื้องหลังอาชีพนี้ ไม่มีหญิงคนใดที่

Copyright by Mahidol University

เดินทางจากบ้านเกิดมาแสวงหาอาชีพนี้โดยลำพังด้วยตนเอง และไม่มีหญิงคนใดอีกเช่นกันที่มีความกระตือรือร้นที่จะทำอาชีพนี้ทันทีที่ได้รับการชักชวน กว่าที่เด็กหญิงจะตัดสินใจเดินทางมากับคนแปลกหน้ามีบุคคลมากมายเข้ามาเกี่ยวข้อง เริ่มตั้งแต่ขั้นตอนที่ง่าย คือมองหาแหล่งวัตถุดิบ (หมู่บ้านที่จะนำหญิงมาขายบริการทางเพศ) จนกระทั่งถึงขั้นตอนที่ยากที่สุด คือ เด็กหญิงหลายคนพร้อมที่จะเดินทาง การนำเด็กหญิงออกจากหมู่บ้านค่อนข้างสะดวก การผ่านด่านตรวจแต่ละจุดมิใช่เรื่องยากสำหรับผู้ที่คุ้นเคยและรู้กันว่าอะไรเป็นอะไร จากเด็กบ้านนอกที่เล็กเกินกว่าจะได้รับบอกเล่าเรื่องเพศมาก่อน เมื่อมาอยู่ในสังคมการค้ากามเด็กหญิงต้องผ่านการเรียนรู้จากประสบการณ์มากมายจากผู้ที่มิใช่ญาติ ประสบการณ์ตรงที่แต่ละคนได้รับไม่เหมือนกัน ทั้งความดี และความเลว เพียงระยะเวลา 1 ปีที่เข้าสู่อาชีพนี้เด็กหญิงเหล่านี้จะกร้านโลกเกินกว่าที่จะกลับไปทำนาได้เช่นเดิม ชีวิตของหญิงสาวเหล่านี้จะวนเวียนอยู่กับการขายบริการ อาจใช้เวลา 5 ปี หรือ 10 ปี ประสบการณ์จะทำให้เธอตัดสินใจที่เดินไปในทิศทางใด และเมื่อเธอพร้อมจะกลับบ้านมีกี่คนที่ได้กลับบ้านด้วยร่างกายที่แข็งแรงโดยไม่มีเชื้อโรคร้ายติดกลับไปแพร่พันธุ์ในหมู่บ้าน มีกี่คนที่จะไม่หวนกลับสู่อาชีพนี้อีกเมื่อเธอล้มเหลวในชีวิตคู่ มีกี่คนที่จะมีชีวิตอยู่จนแก่เฒ่าด้วยความสุขสบาย และลูกหลานเธอเหล่านี้จะมีอีกสักกี่ร้อยกี่พันคนที่ต้องเดินทางไกลเช่นเดียวกับเธอ ไม่มีใครตอบคำถามเหล่านี้ได้ การศึกษาวิถีชีวิตของหญิงบริการทางเพศในจังหวัดเชียงใหม่ถึงแม้จะเป็นเพียงจุดเล็ก ๆ แต่ก็จะเป็นภาพสะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการค้าหญิง วิถีชีวิตของหญิงบริการทางเพศ ค่านิยมต่ออาชีพ ความคาดหวังในอนาคต ความรู้ ความเชื่อ และการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันโรคเอดส์ สิ่งเหล่านี้จะเป็นคำตอบได้ในระดับหนึ่งว่าทำไมเอดส์จึงแพร่ระบาดอย่างรวดเร็วในประเทศไทย

4.1.1 จุดเริ่มต้นของการค้าหญิง

การนำหญิงมาขายบริการทางเพศจะทำกันเป็นขบวนการโดยแบ่งออกเป็นสาย (เอเย่นต์) แต่ละสายการค้าจะมีขบวนการโยงใยส่งต่อเป็นทอด ๆ กันทั่วประเทศ ธุรกิจทางเพศเป็นธุรกิจที่ไม่สามารถดำเนินการได้สำเร็จเพียงคนเดียว เป็นธุรกิจที่ต้องอาศัยกลุ่มคนที่มีอิทธิพล และมีอำนาจจึงจะดำเนินกิจการได้อย่างราบรื่น หญิง 1 คนจะถูกส่งไปตามจังหวัดต่าง ๆ ตามขบวนการที่มีผลประโยชน์เกี่ยวข้อง (เรียกว่าเครือข่าย) การค้าหญิงจะเป็นทางใครทางมัน และไม่พยายามที่จะทับเส้นทางกัน สายใหญ่ ๆ จะมีการให้เกียรติซึ่งกันและกันเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหา ในระดับเอเย่นต์ส่วนใหญ่รู้จักกันดี การหักหลังที่เกิดคดีฆาตกรรมมักเป็นการหักหลังในสายเดียวกันมากกว่าข้ามสาย ขบวนการค้าหญิงจะมี

Copyright by Mahidol University

องค์กรและบุคคลสำคัญที่เกี่ยวข้อง 3 ระดับ คือ

4.1.1.1 สถานประกอบการทางเพศ

4.1.1.2 เอเย่นต์

4.1.1.3 นายหน้า

ในระหว่าง 3 ระดับนี้มีบุคคลเกี่ยวข้องมากมายซึ่งแต่ละคนล้วนได้รับผลประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม ตั้งแต่ระดับครอบครัวจนถึงระดับองค์กรต่าง ๆ ซึ่งจะกล่าวรายละเอียดตามลำดับดังนี้

4.1.1.1 สถานประกอบการทางเพศ จุดเริ่มต้นมาจากสถานประกอบการที่มีอยู่หลากหลายทั่วประเทศทั้งจำนวนและรูปแบบ ธุรกิจทางเพศเป็นธุรกิจที่ทำรายได้เป็นจำนวนเงินก้อนใหญ่ในแต่ละเดือน เป็นธุรกิจที่ไม่มีทางขาดทุนแม้จะเสี่ยงต่อกฎหมาย การที่จะดำเนินการจัดตั้งสถานบริการทางเพศได้โดยไม่ถูกรบกวนมักจะมีความสัมพันธ์เป็นอย่างดีกับผู้ที่รักษากฎหมายทั้งทางตรงและทางอ้อม มีการสนับสนุนซึ่งกันและกันกับเจ้าของพื้นที่ บุคคลที่จะเป็นเจ้าของสถานบริการทางเพศมักจะมีประสบการณ์ทางด้านนี้มาเป็นอย่างดี แต่เดิมผู้ที่จะเป็นเจ้าของสถานบริการทางเพศได้นั้นพระราชบัญญัติป้องกันสัญจรโรค ร.ศ.127 กำหนดให้เป็นหญิงเท่านั้น (เทพชู ทับทอง 2526: 3) เจ้าของสถานบริการทางเพศในสมัยก่อนจึงถูกเรียกว่า "แม่" เช่น โรงแม่กลีบ โรงแม่แฟง โรงแม่เต้า (สถานบริการทางเพศจะถูกเรียกว่า "โรงหญิงคนชั่ว") ต่อมาเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงด้านกฎหมายโดยยกเลิก พรบ. ป้องกันสัญจรโรค ร.ศ.127 มาเป็นกฎหมายปรามการค้าประเวณี เจ้าของสถานบริการเริ่มเปลี่ยนแปลงมาเป็นผู้ชายมากขึ้น ผู้ชายเหล่านี้ส่วนหนึ่งเคยทำงานตามสำนักบริการทางเพศมาก่อน เช่น เป็นแมงดาคุมหญิง รับช่วงดูแลต่อจากมารดา หรืออาจเป็นนักเลงท้องถิ่นที่พ่อแม่มีอิทธิพลในพื้นที่ เคยเป็นนายหน้าจัดหาหญิง เคยไปรับและส่งหญิงไปทำงานบริการทางเพศตามพื้นที่ต่าง ๆ หรือแม้แต่เคยเป็นผู้รักษากฎหมายที่คุ้นเคยกับเจ้าของสถานบริการทางเพศในพื้นที่ที่รับผิดชอบ โดยมีผลประโยชน์ร่วมกันและรู้กลไกการดำเนินงานเป็นอย่างดี ส่วนแหล่งบริการทางเพศที่มีระดับ หรือสถานบริการทางเพศที่มีการขายบริการแอบแฝงในกิจการอื่น ผู้ที่เป็นเจ้าของจริงมักจะเป็นผู้ที่มีอาชีพประจำ เช่น รับราชการทำงานส่วนตัว หรือทำธุรกิจการค้าอื่น ๆ บางคนเป็นนักการเมืองในท้องถิ่น สำหรับผู้หญิงที่เป็นเจ้าของสถานบริการโดยมากอาศัยอิทธิพลของสามี บางรายมีอาชีพที่คนยกย่องนับถือแต่เบื้องหลังกลับดำเนินธุรกิจทางเพศ เช่น เคยพบว่าหญิงเจ้าของสถานบริการทางเพศมีอาชีพเป็นครู มีสามีเป็นตำรวจ มีบิดาหรือญาติพี่น้องเป็นตำรวจ หรือเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับผู้รักษากฎหมาย รวมทั้งผู้มีอิทธิพลต่าง ๆ

Copyright by Mahidol University

4.1.1.2 เอเย่นต์ เอเย่นต์ค้าหญิงรายใหญ่ ๆ มักจะมีประวัติคุ้นเคยกับแวดวงค้าหญิงมาเป็นเวลายาวนาน มีเส้นสายกว้างขวาง โดยมากจะเป็นคนที่ใจกล้าและอยู่ในวงการนักเลง มีอิทธิพลพอที่จะดำเนินธุรกิจได้ บางคนอาจเป็นตำรวจ หรือทหารเก่าที่ลาออกจากราชการ หรือเคยเป็นตำรวจทหารที่เคยคุมซ่องมาก่อน เอเย่นต์มักจะเป็นเจ้าของกิจการทางเพศด้วยเสมอ เอเย่นต์บางคนจะมีการปิดบังตนเองด้วยการดำเนินธุรกิจที่ใหญ่โต และมีชื่อเสียงรู้จักกันดีในวงสังคมทั่วไป บุคคลกลุ่มนี้จะแทรกอยู่ในทุกวงการ และจะไม่มีการเปิดเผยตัวเอง ฐานะการเงินของเอเย่นต์อยู่ในขั้นดีมาก เพราะการติดต่อซื้อขายหญิงจำเป็นต้องใช้เงินหมุนเวียนให้นายหน้านำไปลงทุนล่วงหน้า ซึ่งนายหน้าจะนำไปให้พ่อแม่ของหญิงที่ต้องการเป็นการจับจองลูกสาวไว้ก่อน ดังนั้นบุคคลระดับเอเย่นต์ หรือนายทุนจึงเป็นผู้ที่อยู่เบื้องหลังธุรกิจทางเพศที่กฎหมายไม่สามารถเข้าไปชัดการได้

4.1.1.3 นายหน้า ในภาคเหนืออาชีพเป็นนายหน้าค้าผู้หญิงและเด็กส่งให้เอเย่นต์จึงเป็นอาชีพที่สร้างความร่ำรวยโดยใช้เวลาไม่นาน ฐานะความเป็นอยู่จะเปลี่ยนจากเดิมโดยสิ้นเชิง เป็นอาชีพที่ไม่ต้องลงทุนเพียงครั้งเดียว ไม่ต้องเหน็ดเหนื่อย เพียงอาศัยความมีหน้ามีตาในสังคมบังหน้าและซ่อนเร้นความเป็นนายหน้าอยู่ นายหน้าค้าหญิงจึงมีอยู่ทุกหมู่บ้านที่เป็นแหล่งส่งหญิงเหนือเข้าสู่อาชีพขายบริการ หากเป็นคนในหมู่บ้านจะเป็นผู้ที่มีบทบาทในชุมชน ในหมู่บ้านหนึ่งจะมีนายหน้าหลายคนบางคนมีอาชีพที่น่ายกย่องเชื่อถือ เช่น อาชีพครู ทหาร ตำรวจ ภรรยาผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน และ อาจเป็นหญิงที่เคยเป็นหญิงโสเภณีมาก่อน เมื่อมามีครอบครัวหรือกลับมาอยู่บ้านกลายมาเป็นนายหน้าหาหญิงส่งตามเอเย่นต์ที่ตนเองคุ้นเคย

ส่วนนายหน้าที่มาจากภายนอกมักเข้ามาในลักษณะทำประโยชน์ให้หมู่บ้าน บางคนมาในรูปจัดผ้าป่าเพื่อหาเงินพัฒนาวัด ปรับปรุงถนนในหมู่บ้าน ให้ความช่วยเหลือบริจาคสิ่งของเครื่องใช้ให้คนในหมู่บ้าน คนกลุ่มนี้พยายามที่จะสร้างความสัมพันธ์กับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้มีอิทธิพลในหมู่บ้าน แม้แต่ชาวบ้านก็เชื่อถือเกรงใจ ความเป็นคนใจโอบอ้อมอารีย์สร้างความเชื่อถือให้กับคนในหมู่บ้าน การติดต่อกับพ่อแม่เด็กเพื่อนำมาขายบริการค่อนข้างง่าย ชาวบ้านบางคนถือเป็นการทดแทนบุญคุณที่เคยได้รับความช่วยเหลือเวลามีปัญหาต่าง ๆ เมื่อได้รับทาบทามหรือชักชวนพร้อมเหตุผลต่าง ๆ ที่ยกมาอ้างจึงทำให้การตัดสินใจให้บุตรสาวมาทำงานง่ายขึ้น จากการศึกษาพบว่านายหน้าส่วนใหญ่เป็นบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดกับเด็กหญิงเหล่านั้น บางคนเป็นพ่อแม่ ญาติ เช่น น้า อา ลุง ป้า และเพื่อน อาจมีอาชีพหลักเช่นเดียวกับชาวบ้านทั่วไป เช่น ทำนา ทำไร่ แต่จะมีฐานะการเงินดีกว่าคนอื่น

Copyright by Mahidol University

มีสิ่งของเครื่องใช้และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น มีรถมอเตอร์ไซด์ มีโทรทัศน์ ตู้เย็น เตาแก๊ส ใส่สร้อยทอง หรือเครื่องประดับอื่น ๆ ข้อสำคัญคือเป็นคนมีน้ำใจช่วยเหลือเพื่อนบ้าน หรือเป็นคนใจบุญบริจาคเงินทำบุญแก่วัด ช่วยเหลือกิจกรรมในหมู่บ้านเป็นอย่างดี ชาวบ้านสามารถหยิบยืมเงินและสิ่งของได้ยามขาดแคลน ลักษณะน่าเชื่อถือเช่นนี้ทำให้ชาวบ้านที่ยากจนมักไม่ปฏิเสธเมื่อได้รับการทาบทามลูกสาว

4.1.2กระบวนการค้าหญิง

ขบวนการค้าหญิงจะเริ่มต้นเมื่อมี "ใบสั่งของ" หรือ order จากเจ้าของสถานบริการจากที่ต่าง ๆ ใน order จะระบุชัดเจนถึงจำนวน ขนาดอายุ ผิวพรรณหน้าตา เชื้อชาติ และราคาค่าตัว ใบสั่งจะถูกส่งให้เอเย่นต์ แต่ละพื้นที่จะมีเอเย่นต์ประจำ ในเชียงใหม่เอเย่นต์รายใหญ่จะมีประมาณ 4 - 5 ราย เอเย่นต์แต่ละรายมีเครือข่ายหลายพื้นที่ เอเย่นต์รายใหญ่ ๆ จะมีอิทธิครอบคลุมพื้นที่เขตภาคเหนือ นอกจากผูกขาดการจัดหาหญิงเหนือส่งในจังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดทางภาคเหนือแล้ว ยังจัดหาหญิงส่งจังหวัดต่าง ๆ ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว เช่น กรุงเทพ นครสวรรค์ ชลบุรี ระยอง ระนอง ภูเก็ต หาดใหญ่ และ สงขลา แต่ละเอเย่นต์จะมีนายหน้าอยู่ประจำตามหมู่บ้านต่าง ๆ ในเขตภาคเหนือที่เป็นแหล่งหญิง แหล่งหญิงนี้จะเป็นที่รู้กันภายในวงการธุรกิจทางเพศว่าเป็นแหล่งของเอเย่นต์ใด หากนายหน้ารายใดนำหญิงไปเสนอราคาแก่เอเยนต์รายอื่นเพื่อต้องการเงินมากขึ้นจะไม่มีใครเอา เอเย่นต์แต่ละสายมักจะมีนายทุนใหญ่ที่ไม่เปิดเผยตนเองอยู่เบื้องหลังและเป็นแหล่งเงินทุนในการหมุนเวียนซื้อหญิง บางคนถึงกับมีการทำธุรกิจทางเพศข้ามชาติสำหรับการจัดหาหญิงไปขายบริการยังต่างประเทศและหาหญิงต่างชาติมาขายบริการในประเทศไทย นายทุนใหญ่นี้จะมีอิทธิพลมาก และมีเส้นสายต่าง ๆ มากมาย อาจเป็นคนมีชื่อเสียงอยู่ในวงสังคม หรือวงราชการที่ไม่อาจแตะต้องได้ถึง

4.1.3. กลุ่มเป้าหมายของธุรกิจทางเพศ

หญิงเหนือจะเป็นกลุ่มเป้าหมายของธุรกิจทางเพศที่มี order มากที่สุด โดยเฉพาะอายุระหว่าง 13 - 15 ปี เหตุผลสำคัญที่ต้องการหญิงอายุน้อย คือ ความเชื่อของผู้ต้องการเปิดบริสุทธิ์กับเด็กเชื่อว่าเด็ก ๆ มักจะเป็นสาวพรหมจรรย์ การได้นอนกับสาวพรหมจรรย์จะทำให้ชีวิตยืนยาว ความ

Copyright by Mahidol University

ไร้เดียงสาของเด็กที่ผู้ชายต้องการ และมีอายุการใช้งานได้นานถึง 5 - 10 ปีกว่าที่หญิงจะโทรม จึงเป็นการคุ้มทุนกว่าการนำหญิงอายุมาก ๆ มา แหล่งใหญ่ทางภาคเหนือจะอยู่ใน 3 จังหวัด มี เชียงใหม่ เชียงราย และ พะเยา ในเชียงใหม่พื้นที่ที่มีการนำหญิงมามากสุดคือ อำเภอแม่อาย พบว่าบางหมู่บ้านแทบจะไม่มีเด็กหญิงอยู่เลย สถานการณ์เช่นนี้มิใช่เป็นปรากฏการณ์ใหม่ แต่ดำเนินมา 2 - 3 ช่วงคนแล้ว จนกลายเป็นเรื่องปกติธรรมดา นอกจากอำเภอแม่อายก็มีอำเภอฝาง กิ่งอำเภอไชยปราการ อำเภอเชียงดาว อำเภอแม่แตง พื้นที่ที่กล่าวมานี้นอกจากจะเป็นแหล่งที่อยู่ของชนกลุ่มน้อยที่ไม่ค่อยได้รับการศึกษาแล้ว บางคนไม่มีบัตรประจำตัว และมีฐานะยากจน จึงเป็นการง่ายที่จะทำการซื้อขายหญิงโดยใช้เงินจำนวนไม่มากนัก ส่วนในจังหวัดเชียงรายแทบทุกอำเภอจะเป็นแหล่งค้าหญิง แต่ที่มีมากที่สุดคืออำเภอแม่สาย แทบทุกตำบลของอำเภอแม่สายเด็กหญิงจะถูกทาบทามตัวไว้ล่วงหน้าเป็นปี โดยเฉพาะหมู่บ้านไทยใหญ่ที่ชาวบ้านอพยพมาจากประเทศพม่ามารับจ้างทำงาน หรือเช่าที่ทำนา บุคคลเหล่านี้อยู่ในประเทศไทยแบบผิดกฎหมาย ไม่มีหลักฐานการเป็นคนไทย เมื่อมีลูกก็ไม่สามารถให้เข้าโรงเรียนได้ เด็ก ๆ จึงไม่มีการศึกษา อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ แม้แต่การฟัง และ พูดภาษาไทยก็ไม่ชำนาญ ฐานะความเป็นอยู่ยากจนเพราะมีลูกหลายคนเนื่องจากไม่ได้รับข่าวสารการคุมกำเนิด เด็กหญิงเหล่านี้จะมีหน้าตาที่สวยงาม และผิวขาว เพราะมีเชื้อสายพม่า จึงทำให้ "order" ต้องการหญิงกลุ่มนี้มากที่สุดด้วยเหตุผลว่า "ง่ายต่อการปกครอง เพราะเป็นคนเถื่อน" บางหมู่บ้านเมื่อเข้าไปจะพบแต่คนแก่และเด็กเล็ก หญิงบริการส่วนใหญ่จะกลับบ้านช่วงวันเทศกาล เช่น สงกรานต์ จนเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในพื้นที่คนหนึ่งเล่าให้ฟังว่า "ช่วงสงกรานต์ สาว ๆ จะกลับบ้านเยอะ ไม่รู้ว่ามาจากไหนเต็มไปหมด ช่วงอื่น ๆ เวลาเข้าหมู่บ้านหาสาวทำยายาก" พื้นที่อื่นรองลงมา คือ อำเภอแม่จัน เชียงของ เวียงป่าเป้า แม่สรวย พญาเม็งราย เวียงชัย จังหวัดพะเยาเดิมมีอำเภอดอกคำใต้เป็นแหล่งใหญ่ของการนำหญิงมาขายบริการ แต่เมื่อองค์กรต่าง ๆ ยื่นมือมาช่วยเหลือแก้ไขความเป็นอยู่ ทำให้หญิงรุ่นใหม่ของอำเภอนี้ล่องใต้น้อยลง แต่จะมีแหล่งใหม่ เช่น อำเภอปง จุน เชียงคำ ซึ่งเป็นอำเภอที่ชาวบ้านมีความยากจนอยู่มากเข้ามาแทนที่

4.1.4 วิธีการสรรหาหญิง

วิธีการสรรหาหญิงเข้าสู่ธุรกิจบริการทางเพศซึ่งดำเนินการโดยนายหน้าค้าหญิง สามารถจำแนกนายหน้าเป็น 2 ลักษณะใหญ่ ๆ คือ

Copyright by Mahidol University

4.1.4.1 นายหน้าโดยอาชีพ กลุ่มนี้จะเป็นกลุ่มที่จัดหาหญิงให้เอเย่นต์เป็นประจำ วิธีการหนึ่งที่นำมาใช้ในหลาย ๆ วิธีการ คือการสำรวจตามบ้านต่าง ๆ แทบทุกวัน โดยการใช้รถมอเตอร์ไซด์ขับไปตามบ้านต่าง ๆ เพื่อดูว่าบ้านใดมีลูกสาวบ้าง อายุเท่าไหร่ เรียนหนังสือหรือไม่ การไปครั้งแรกจะเป็นการพูดคุยธรรมดาเพื่อสร้างความคุ้นเคย ครั้งต่อ ๆ ไปจะเป็นการทาบทามถามความสมัครใจจากพ่อแม่ โดยการบอกว่าต้องการลูกสาวไปทำงานร้านอาหาร หรือทำงานรับใช้ตามบ้าน บางรายจะบอกตามความเป็นจริงว่าพาไปขายบริการพร้อมทั้งพูดถึงเงินจำนวนแรกที่จะให้ก่อน เงินรายได้ที่ลูกสาวจะได้ต่อเดือนเมื่อไปทำงาน จำนวนเงินเป็นหมื่นหมายถึงเงินก้อนใหญ่ในสายตาคนจนที่แทบจะไม่เคยสัมผัส บอกถึงการทำงานที่ลูกสาวไม่ต้องลำบากเหมือนการทำไร่ทำนา จำนวนเงินที่ให้ล่วงหน้าประมาณ 2,000 ถึง 3,000 บาท พร้อมกับตกลงวันมารับเด็กซึ่งจะนำเงินมาให้อีกจำนวนหนึ่ง การให้เงินล่วงหน้านี้มีคนใช้คำว่า "ตกเขียว" โดยนำหญิงไปเปรียบเทียบกับสินค้าทางเกษตร เช่น ข้าว ซึ่งเป็นรายได้หลักของครอบครัว ในความเป็นจริงการให้เงินแก่พ่อแม่เด็กหญิงซึ่งมีปัญหาทางการเงินเหมือนการให้ยืมเป็นการช่วยเหลือทั้ง ๆ ที่เด็กบางคนยังเล็กเกินที่จะใช้งาน การช่วยด้านการเงินจะมีข้อตกลงกันว่าเมื่อเด็กโตพอจะนำไปทำงานจึงจะมารับ เป็นการทำสัญญากันล่วงหน้า ซึ่งบางรายอาจใช้เวลารอ 1 - 2 ปี หากเด็กคนใดโตพอก็จะนัดวันมารับ พ่อแม่หญิงเป็นคนที่จะตัดสินใจว่าจะให้ลูกมาขายบริการหรือไม่ เงินเป็นสิ่งที่พ่อแม่ต้องการ เพราะสามารถนำไปซื้อสิ่งที่ต้องการในครอบครัวได้ ในขณะที่วิธีอื่นที่จะได้เงินมาเป็นก้อนไม่มีอีกแล้ว เมื่อรวบรวมหญิงได้ตามความต้องการก็จะนัดเอเย่นต์มารับเด็กหญิง วันที่มารับจะให้เงินแก่พ่อแม่ก้อนหนึ่งจำนวน 8,000 - 12,000 บาท เงินที่ให้ล่วงหน้าเป็นหนี้ผูกพันโดยที่ลูกสาวต้องทำงานชดใช้ 2 เท่าของจำนวนเงินที่ให้ล่วงหน้า เช่น ให้เงินแก่พ่อแม่เด็กสาว 8,000 บาท เด็กสาวคนนั้นต้องทำงานใช้หนี้เป็นเงิน 16,000 บาทโดยมีการทำสัญญาเป็นลายลักษณ์อักษร เวลาที่ต้องทำงานอย่างน้อยหนึ่งปี รายจ่ายอื่น ๆ ที่ต้องใช้ระหว่างนำเด็กสาวออกมาจากหมู่บ้านจนมาถึงจุดหมายปลายทางจะถูกรวมเป็นหนี้สินที่ต้องทำงานชดใช้เพิ่มเติมจากหนี้สินเดิม เมื่อนำมาทำงานแล้วเจ้าของสถานบริการพยายามที่จะถอนค่าใช้จ่ายคืนในระยะเวลาสั้น ๆ ดังนั้นระยะแรก ๆ ของการทำงานหญิงบริการจึงถูกจัดให้รับแขกจำนวนมากในแต่ละคืน โดยเฉลี่ย 10 คนต่อคืน หากหญิงบริการถูกเจ้าหน้าที่ผู้รักษากฎหมายจับ และต้องมีการเสียค่าปรับ รายจ่ายที่เสียไปทั้งหมดคือหนี้ใหม่ที่หญิงบริการต้องทำงานชดใช้ หญิงบริการบางคนต้องใช้เวลาชดใช้นานหลายปีกว่าจะหมดหนี้ นอกจากบิดา มารดาจะสร้างหนี้ผูกพันไม่มี

Copyright by Mahidol University

วันจบสิ้นโดยการเบิกเงินล่วงหน้าเป็นระยะ ๆ แล้วยังต้องเสียค่าปรับ ค่าใช้จ่ายอื่นที่เกิดจากการผลัดเปลี่ยนไปขายบริการจังหวัดอื่น

ในการมารับเด็กเอเย่นต์ใหญ่ ๆ มักจะมารับด้วยตนเองถึงบ้านเพื่อมาทำความรู้จักพ่อแม่เด็ก ทำความเข้าใจว่าจะนำบุตรสาวเขาไปทำงานอะไร การมารู้จักบ้านให้ผลดีในการสร้างความเชื่อถือกับผู้ปกครองรายอื่น ๆ ต่อไป และยังเป็นการติดต่อกับผู้ปกครองหญิงได้หากหญิงคนนั้นมีปัญหา มีการผิดสัญญา เช่น การหลบหนีไปทำงานที่อื่น การเบิกเงินล่วงหน้าแล้วไม่ยอมทำงานชดใช้ หรือหญิงนั้นมีปัญหาในการทำงานมากจนต้องส่งกลับบ้าน เอเย่นต์บางรายจะสร้างความเชื่อถือแก่พ่อแม่ของหญิงด้วยการออกค่าใช้จ่ายให้มาดูสถานที่ทำงาน และอนุญาตให้มาเยี่ยมลูกได้ตลอดเวลา รวมทั้งหญิงบริการมีสิทธิ์ที่จะกลับไปเยี่ยมบ้านได้ วิธีการเหล่านี้มีผลต่อการควบคุมหญิงบริการ หญิงบริการจะทำงานอยู่ด้วยเป็นเวลานาน ยอมที่จะถูกส่งไปทำงานจังหวัดอื่นตามที่เจ้าของสถานบริการต้องการ และยังเป็นการสร้างภาพตนเองให้เป็นบุคคลที่ใจดี ใจกว้าง และน่าไว้วางใจ เกิดความพอใจที่จะให้บุตรสาวมาทำงานด้วย ในการสรรหาหญิงนี้นายหน้าค้าหญิงจะได้เงินรายละ 2,000 บาท เป็นค่าตอบแทน

4.1.4.2 นายหน้าสมัครเล่น กลุ่มนี้จะเป็นหญิงที่มาทำงานขายบริการทางเพศชุดก่อน ๆ เมื่อกลับมาเยี่ยมบ้านจะแต่งกายที่สวยงาม มีของใช้ที่ทันสมัย ความเป็นอยู่ของครอบครัวดีขึ้นจากการส่งเงินมาให้ทางบ้านผิวพรรณที่ผ่องใสและรสนิยมที่แตกต่างจากสาวบ้านนอก ครบความเป็นชาวนาแทบไม่มีให้เห็น สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้สร้างความสนใจให้แก่เด็กที่เริ่มสาว สร้างความใฝ่ฝันขึ้นในความรู้สึกของพ่อแม่ และ ตัวลูกสาวเอง เด็กหญิงเหล่านี้จะกลับมาเล่าสิ่งต่าง ๆ ให้เพื่อนในหมู่บ้านรับฟังพร้อมชักชวนให้มาทำงานแบบเดียวกัน ด้วยคำว่า "รายได้ดี อยากได้อะไรเดี๋ยวก็ได้ อยู่บ้านเฮาก็แค่เนี้ย ไม่มีอะไรจะดีขึ้น" หญิงหลายคนก็พร้อมที่จะตามเพื่อนมาทำงาน หญิงบริการเหล่านี้จะติดต่อให้เจ้าของสถานบริการที่ตนทำงานอยู่มารับเด็กใหม่ บางคนจะพาเดินทางมาด้วยกันเป็นกลุ่ม 2 - 3 คนด้วยรถยนต์ประจำทาง บางครั้งเมื่อหญิงบริการจะกลับมาเยี่ยมบ้านเจ้าของสถานบริการจะบอกให้ช่วยหาเด็กใหม่มาให้ หญิงบริการเหล่านี้จึงมักจะใช้เวลาว่างที่กลับมาบ้านไปคุยตามบ้านต่าง ๆ ที่ตนคุ้นเคย พร้อมทั้งชักชวนเพื่อน ๆ หรือน้อง ๆ ให้มาทำงานแบบตนเอง เป็นการหารายได้พิเศษนอกเหนือจากการขายบริการ

Copyright by Mahidol University

4.1.5 ขบวนการส่งหญิงสู่สถานบริการ

การมารับหญิงออกจากหมู่บ้านมีหลายวิธีขึ้นอยู่กับสถานการณ์ของบ้านเมือง หากช่วงเวลานั้นมีคำสั่งจากส่วนกลางให้เข้มงวดเรื่องโสเภณีเด็ก การนำเด็กออกจากหมู่บ้านครั้งละหลายคนจะกระทำได้ลำบากเพราะเป็นที่ผิดสังเกต ดังนั้นเอเย่นต์จึงมีวิธีการต่าง ๆ ที่จะนำหญิงออกจากหมู่บ้านให้ได้ ข้อมูลเกี่ยวกับขบวนการส่งหญิงมาขายบริการนี้ได้รวบรวมมาจากแหล่งข้อมูล 4 แหล่ง คือ สัมภาษณ์เอเย่นต์รายใหญ่คนหนึ่งของภาคเหนืออย่างไม่เป็นทางการ การพูดคุยกับเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบในการควบคุมโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในพื้นที่ต่าง ๆ ที่เป็นแหล่งนำหญิงมาสู่ธุรกิจทางเพศ จากการสัมภาษณ์หญิงบริการทางเพศที่มาขายบริการตามสำนักบริการทางเพศในพื้นที่ที่เป็นกรณีศึกษา และจากเอกสารที่มีการกล่าวถึงขบวนการค้าหญิง พร้อมทั้งสัมภาษณ์ผู้ที่อยู่ในหมู่บ้านนั้น ๆ เพื่อตรวจสอบข้อมูล จากการศึกษาพบว่าขบวนการส่งหญิงมาขายบริการมีดังนี้

4.1.5.1 วิธีการส่งหญิงในสถานการณ์ปกติ จะมีการส่งหญิงเป็นทอด ๆ โดยทั่วไปการรับหญิงจะกระทำโดยเอเย่นต์นำรถมารับเอง พาหนะที่ใช้จะมีทั้งรถตู้รับจ้างคล้ายรถนำเที่ยว รถปิ๊กอัพ รถยนต์ส่วนบุคคล รถสองแถวรับจ้าง อาจมีการเปิดเบนความสนใจโดยให้ผู้หญิงเป็นคนขับในช่วงที่มีด่านตรวจตั้งอยู่ และนิยมใช้รถปิ๊กอัพมากกว่ารถตู้เพราะรถประเภทนี้คนส่วนใหญ่ใช้เป็นพาหนะเดินทางและบรรทุกของอยู่แล้ว เอเย่นต์บางรายที่มีสัมพันธภาพกับด่านตรวจจะนำหญิงผ่านมาได้สะดวกโดยเสียค่าผ่านด่าน ๆ ละ 200 บาท ต่อหญิงบริการ 1 คน เส้นทางจากอำเภอแม่สายมาถึงเชียงใหม่ประมาณ 15 ด่าน หญิง 1 คนต้องเสียค่าเปิดทางประมาณ 3,000 - 4,000 บาท เมื่อนำมาเป็นหญิงบริการเจ้าของสำนักต้องเสียค่าใช้จ่ายรายเดือนเพื่อการดำเนินกิจการได้อย่างราบรื่นโดยไม่ถูกรบกวนซึ่งเรียกว่า "ค่าน้ำร้อน น้ำชา ค่าน้ำมัน" เดือนหนึ่งประมาณ 10,000 บาทขึ้นไป ต่อหนึ่งสำนักบริการ รายจ่ายที่ต้องจ่ายไปจะถูกรวมเป็นหนี้ผูกพันกับหนี้เดิม ยิ่งต้องเสียรายจ่ายมากเพียงใดหญิงบริการเหล่านี้จะต้องรับแขกมากขึ้นในแต่ละวันเพื่อให้รายได้ของสำนักบริการสูงขึ้นพอเพียงกับรายจ่าย

4.1.5.2 วิธีการส่งหญิงในกรณีที่มีการเข้มงวดจากผู้รักษากฎหมาย ขบวนการส่งหญิงจะหลีกเลี่ยงการเสี่ยงต่อการถูกจับ เพราะไม่แน่ใจว่าการผ่านด่านตรวจวิธีการเดิมจะใช้ได้ผลหรือเม็ดเงินเท่าเดิมจะพอเพียง ดังนั้นวิธีที่ใช้กันมากในกรณีนี้ก็คือ การพาหญิงส่งต่อมาเป็นทอด ๆ ตั้งแต่อายุน้อย ๆ ประมาณ 12 - 13 ปี เช่น เด็กจากจังหวัดเชียงรายเมื่อรับออกจากหมู่บ้านโดยนายหน้า

Copyright by Mahidol University

ในพื้นที่ อาจมาพร้อมพ่อหรือแม่เด็กคนใดคนหนึ่งโดยจะมีเด็กหญิงคนอื่นมาด้วยจำนวน 2 - 3 คน เด็กจะถูกพามาส่งตามโรงแรมในเขตอำเภอเมืองซึ่งเอเย่นต์มารอรับอยู่ จะให้พักอยู่ในโรงแรมพร้อมพาไปเลี้ยงอาหารดี ๆ สัก 2 - 3 วัน หลังจากนั้นจะส่งเด็กไปอยู่ตามบ้านเอเย่นต์ในสายงานตามอำเภอต่าง ๆ ในจังหวัดเชียงราย โดยให้อยู่คอยรับใช้ ให้ความเป็นอยู่ที่ดีบางรายถูกส่งไปอยู่ในบ้านที่เปิดเป็นสำนักแต่ยังไม่ให้ทำงาน ทำหน้าที่คอยบริการซื้อข้าว ซื้อน้ำ หรือสิ่งของต่าง ๆ ให้ความเป็นอยู่ที่ดี กินอาหารดี ๆ และซื้อสิ่งของเครื่องใช้ให้ เป็นการสร้างความคุ้ยเคยให้แก่เด็กพร้อม ๆ กับการบ่มผิวล้างคราบไคลของเด็กบ้านนอก บำรุงร่างกายให้สมบูรณ์ อาจใช้เวลา 2 - 3 เดือน บางรายถ้าเด็กมาก ๆ จะใช้เวลาถึง 1 ปี เด็กที่ถูกพบตามบ้านเจ้าของสถานบริการโดยอ้างว่าเป็นเด็กรับใช้แท้จริงคือการนำมาสร้างความคุ้นเคยแก่เด็กเพื่อรอเวลาที่เหมาะสมสำหรับการเข้าสู่บริการทางเพศ การที่เด็กเคยชินและรู้ว่าอะไรเป็นอะไรจากประสบการณ์ตรงที่เด็กได้รับทำให้เด็กเหล่านี้พร้อมเข้าสู่อาชีพขายบริการด้วยความเต็มใจ เด็กจะถูกส่งไปเปิดบริสุทธิ์ตามที่ต่าง ๆ เช่น เปิดที่เชียงราย เชียงใหม่ กรุงเทพ หาดใหญ่ ฯลฯ บางคนจะถูกเปิดบริสุทธิ์ที่เชียงราย แล้วส่งไปเปิดที่เชียงใหม่ หาดใหญ่ เด็กบางรายอาจจะถูกเปิดบริสุทธิ์ได้ถึง 4 ครั้งโดยราคาจะลดต่ำลงเล็กน้อยในครั้งต่อ ๆ มา ครั้งแรกราคาอยู่ระหว่าง 8,000 - 15,000 บาท ครั้งต่อมาราคาประมาณ 8,000 บาท 5,000 บาท 2,000 - 3,000 บาทตามลำดับ หลังจากนั้นจะเริ่มต้นรับแขกในราคาค่าตัว 1,000 500 และ 300 บาท จนกระทั่งเหลือแค่ 100 บาท

อีกวิธีหนึ่งของการส่งหญิงก็คือ นายหน้าจะพาขึ้นรถรับจ้างออกจากหมู่บ้านหรือรถมอเตอร์ไซด์ที่ว่าจ้างกันไว้แล้ว พาขึ้นรถประจำทางมาส่งอำเภอหนึ่งก่อนมีผู้มารับช่วงพาขึ้นรถประจำทางหรือรถรับจ้างมาที่ขนส่งจังหวัด และจะพากระจายพักตามโรงแรม หรือบ้านในตัวเมืองระยะหนึ่งเพื่อรอเอเย่นต์มารับ ซึ่งจะมีการซื้อตั๋วรถทัวร์ไปจังหวัดต่าง ๆ ไว้ก่อนแล้ว หญิงที่มาจากหมู่บ้านเดียวกันจะถูกกระจายไปยังจังหวัดต่าง ๆ แห่งละคน หรืออาจจะให้หญิงที่มาจากหมู่บ้านเดียวกันไปอยู่ที่เดียวกันไม่เกิน 2 คน ส่วนหนึ่งจะถูกส่งต่อไปทางรถทัวร์หรือรถ บขส. โดยมีคนคุมไป อีกส่วนหนึ่งจะมีรถมารับเอง หญิงจะถูกส่งต่อและพักเป็นช่วง ๆ ซึ่งระหว่างนั้นหญิงสาวจะไม่รู้เลยว่าเธออยู่ที่จังหวัดใดจนกว่าจะถึงปลายทาง หญิงสาวจึงไม่สามารถที่จะเดินทางกลับบ้านได้ถูกด้วยตนเองหากเกิดการหลบหนีและจะไม่ถูกรบกวนทางเพศในระหว่างขั้นตอนการนำส่งเพราะกลัวสินค้าราคาตกเมื่อจะเปิดบริสุทธิ์

Copyright by Mahidol University

ขบวนการส่งหญิงเข้าสู่สถานบริการบางครั้งอาจใช้การเปิดทางด้วยการส่งเด็กใหม่ที่ยังไม่ได้เปิดบริสุทธิ์ไปเป็นส่วยแก่ผู้ใหญ่ที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการดูแลการค้าประเวณี หรืออาจต้องให้เด็กใหม่หลายคนเมื่อมีการร้องขอจากผู้เกี่ยวข้องที่จะทำให้การดำเนินกิจการเป็นไปโดยราบรื่น นอกเหนือไปจากเงินก้อนใหญ่ที่ให้เป็นการเปิดทางและให้รายเดือน

4.1.6 การตัดสินใจเข้าสู่อาชีพขายบริการทางเพศ

หญิงสาวส่วนใหญ่ที่ถูกส่งมาอยู่ตามสถานบริการทางเพศจะรับรู้ในเบื้องต้นแล้วว่าจะต้องมาขายบริการทางเพศ มีส่วนน้อยที่รับรู้แต่ว่ามาเป็นคนรับใช้ หรือ มาทำงานร้านอาหาร เมื่อเริ่มรู้ครั้งแรกไม่มีใครที่อยากมาทำงาน มีปัจจัยหลายอย่างที่ทำให้ผู้หญิงเหล่านี้ต้องเดินทางมาขายบริการทางเพศโดยไม่รู้ว่าจะถูกส่งมาจังหวัดใด ปัจจัยดังกล่าวได้แก่

4.1.6.1 ปัจจัยทางครอบครัว ครอบครัวเป็นปัจจัยแรกที่มีส่วนต่อการตัดสินใจของหญิงบริการ ปัจจัยทางครอบครัวยังสามารถแบ่งออกเป็นปัจจัยย่อย ๆ ได้แก่

ก. ปัญหาความยากจน สภาพความอดอยาก ความลำบาก ที่พบอยู่ทุกวัน หญิงบริการที่เป็นกรณีศึกษาเกือบทั้งหมดมีอาชีพทำนา ผลผลิตที่ได้แต่ละปีไม่เพียงพอกับรายจ่ายจึงต้องมีการกู้ยืมมาลงทุนในปีต่อไป แต่ละปีจะมีหนี้สินเพิ่มขึ้น บางครอบครัวหนี้สินมิได้เกิดจากผลผลิตไม่เพียงพอ แต่เกิดจากความอยากได้ในสิ่งต่าง ๆ อย่างไม่รู้จักพอ ทำให้ต้องขวนขวายที่จะได้มาซึ่งสิ่งนั้น เช่น อยากได้หม้อหุงข้าวต้องซื้อเงินผ่อน อยากได้ตู้เย็น ต่อไปก็อยากได้สิ่งอื่น ๆ อีก หนี้สินจึงพอกพูน นายหน้ามักจะเข้ามามีบทบาทในการเป็นเจ้าของเงินกู้ เมื่อหนี้สินมากขึ้นจนไม่มีหนทางที่จะหาเงินมาชำระได้จึงจำเป็นต้องขายลูกสาวให้แก่นายหน้านั้นสำหรับการหักหนี้สิน

ข. ปัญหาพ่อติดเหล้า เล่นการพนัน หรือพฤติกรรมทางเพศที่สำส่อนของพ่อและแม่ ทำให้รายได้ซึ่งปกติใช้จ่ายแทบไม่พออยู่แล้วเดือดร้อนมากขึ้น เกิดการทะเลาะตบตีระหว่างพ่อและแม่เป็นประจำ ลูก ๆ มักได้ผลกระทบโดยตรง สร้างความกดดันและความเบื่อหน่ายให้เกิดขึ้นกับเด็ก ต้องการที่จะไปจากบ้านเมื่อมีโอกาส

ค. ครอบครัวที่ไร้กฎระเบียบ และมีพฤติกรรมทางเพศที่เปิดเผย การที่แม่หรือญาติเคยเป็นหญิงบริการมาก่อน ครอบครัวเหล่านี้มักจะไม่มีการเข้มงวดเรื่องเพศ เด็กจะถูกเลี้ยงดูมาอย่างอิสระไร้ระเบียบแบบแผนที่ดี พฤติกรรมทางเพศต่าง ๆจากผู้ใกล้ชิดเด็กมักจะเคยเห็น

Copyright by Mahidol University

ภาพเหล่านั้นมาตั้งแต่เด็ก ค่านิยมด้านวัตถุถูกถ่ายทอดมาสู่ลูก เด็กเหล่านี้อาจถูกกำหนดจากครอบครัวไว้แล้วที่จะเข้าสู่อาชีพขายบริการทางเพศ และตัวเด็กเองอาจมีประสบการณ์ทางเพศตั้งแต่อายุน้อย ๆ ด้วยความใจแตกก่อนที่จะมาขายบริการทางเพศ ครอบครัวที่รุ่นแม่ รุ่นยายเคยเป็นหญิงบริการมักจะพบทั้งหมู่บ้าน เป็นที่รู้จักดีในหมู่ชายนักเที่ยวในพื้นที่ใกล้เคียงและเอเย่นต์ธุรกิจทางเพศ บางครอบครัวพ่อแม่ ญาติเป็นนายหน้าเอง และเมื่อมีผู้มาขอรับบริการในหมู่บ้านก็จะเป็นผู้จัดหาหญิงมาให้ ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาพบว่ามีหมู่บ้านชาวเขาบางแห่งเป็นหมู่บ้านที่ผู้หญิงเคยขายบริการทางเพศมานาน 2 - 3 ชั่วคน ผู้ชายพื้นราบใกล้เคียงจะรู้จักกันดี และเมื่อมีโอกาสจะชวนกันขึ้นไปเที่ยวโดยใช้คำว่า "ไปจับเด็ก" ชายเหล่านี้จะไปเที่ยวพาราสีและจบด้วยการมีเพศสัมพันธ์กับเด็กที่มีอายุเพียง 10 - 12 ปี โดยที่เด็กเหล่านี้เต็มใจและอยากลอง บางแห่งใช้ห้องเรียนเป็นที่ให้บริการโดยมีครูเป็นผู้จัดการ การเที่ยวของชายในลักษณะนี้เป็นไปเพื่อความสนุกสนานเป็นครั้งคราว อาจให้เงินสำหรับซื้อขนมเพียงเล็กน้อย เมื่อเด็กหญิงเหล่านี้เรียนจบชั้นประถมศึกษาภาคบังคับพร้อมกับประสบการณ์การทางเพศที่มีมาก่อนทำให้เด็กหญิงเหล่านี้ดิ้นรนอยากลงมาทำงานในเมือง โดยเริ่มต้นมาเป็นหญิงเสริฟตามร้านอาหารก่อนที่จะเข้าสู่การขายบริการทางเพศ

4.1.6.2 ปัจจัยจากตัวเด็ก เด็กบางคนตัดสินใจเข้าสู่อาชีพขายบริการด้วยเหตุผลต่าง ๆ ได้แก่

ก. ความกตัญญู ต้องการช่วยเหลือครอบครัว ชีวิตครอบครัวที่มีความเป็นอยู่ที่ลำบาก อด ๆ อยาก ๆ ขาดแคลนทุกสิ่งทุกอย่าง มีชีวิตอยู่อย่างลำเค็ญ ไม่มีสู่ทางที่จะทำให้ชีวิตดีขึ้นจากเดิม เมื่อมีนายหน้ามาจุดประกายความหวังพร้อมกับจำนวนเงินก้อนใหญ่ที่ให้กับครอบครัวในเบื้องต้น ทำให้เด็กสาวตัดสินใจที่จะทำอาชีพนี้เพียงคาดหวังไว้ว่าจะเก็บเงินส่งมาช่วยเหลือให้ครอบครัวมีความเป็นอยู่ดีขึ้น ต้องการสร้างบ้านหลังใหม่ให้ครอบครัวอยู่ พ่อแม่จะได้ไม่ต้องลำบาก น้อง ๆ มีเงินเรียนหนังสือ เป็นการแบ่งเบาภาระของครอบครัว และปลดหนี้สินต่าง ๆ

ข. ปัญหาด้านจิตใจ ครอบครัวที่แตกแยก ทะเลาะตบตี หรือพ่อแม่ไม่มีเวลาอบรมดูแลลูก ๆ ทำให้เด็กขาดที่พึ่ง และ มีความเครียด โอกาสที่จะกลายมาเป็นเด็กเร่ร่อน ติดยาเสพย์ติดมีสูง บางคนหนีออกจากบ้านเพราะความใจแตกชอบเที่ยวเตร่ ความต้องการเงินเพื่อนำมาใช้จ่ายในการซื้อยาเสพย์ติด ใช้กิน และเที่ยว ทำให้ถูกชักจูงให้ขายบริการทางเพศได้ง่าย

Copyright by Mahidol University

ค. ความใฝ่ฝันของวัยสาวในยุคสังคม "บริโภคนิยม" เด็กสาวที่ต้องสัมผัสแต่ความลำบากมาตั้งแต่เด็ก ไม่มีเงินที่จะซื้อสิ่งของ สินค้า หรือ เสื้อผ้าสวย ๆ ใส่ตามสื่อโฆษณาในยุคสังคมปัจจุบันที่มีการแข่งขันกันทางธุรกิจ และพยายามนำเสนอสินค้าใหม่ ๆ มาสู่สังคมที่แข่งขันกันบริโภคความแปลกใหม่ ความจำเจที่ต้องทำงาน และไม่มีโอกาสที่จะไปไหนมาไหนตามที่อยากไป หากทนอยู่ในหมู่บ้านในอนาคตก็ต้องแต่งงานกับหนุ่มในละแวกบ้านเช่นเดียวกับพี่สาว หรือญาติ ซึ่งฐานะความเป็นอยู่มิได้ทำให้ชีวิตดีขึ้นจากสภาพเดิม ตัวอย่างของพี่ที่มีครอบครัวซึ่งยังมีความเป็นอยู่ที่ยากลำบากสอนให้เกิดความอยากที่จะไปทำงานที่อื่นซึ่งคิดว่าดีกว่า ความใฝ่ฝันอยากมี อยากได้ อยากเห็นโลกให้กว้างกว่าเขตบ้าน คือเหตุผลหนึ่งที่ช่วยในการตัดสินใจ และเร่งเร้าความรู้สึกของเด็กสาวให้ออกจากหมู่บ้าน

ง. ความขาดการศึกษา การที่เด็กไม่มีการศึกษา หรือได้รับการศึกษาน้อยทำให้ขาดความคิดพิจารณา แยกแยะสิ่งดีงาม คุณธรรม เกียรติยศ และจริยธรรม พ่อแม่ของเด็กเองก็ไม่มีการศึกษาพอที่จะแยกแยะความควร ไม่ควร ไม่สามารถชี้แนวทางที่ถูกต้องในการดำเนินชีวิตให้ลูกสนใจแค่ปัญหาปากท้อง ความเป็นอยู่ จึงกลายเป็นคนซื่อและโง่ ที่ทำให้ถูกชักจูงง่ายตามถ้อยคำเชิญชวนของนายหน้า คุณภาวะของเด็กเองก็น้อยเกินกว่าที่จะคิดถึงความเลวร้ายต่าง ๆ ข้างหน้า มองเพียงรายได้ต่อเดือนที่มีผู้นำมาบอกกล่าว โน้มน้าว ชักจูง จนในที่สุดก็ตกเป็นเหยื่อของผู้ที่จัดเจนอยู่ในสังคมการค้าหญิง

4.1.6.3 ปัจจัยจากญาติ เพื่อน และคนในสังคม หญิงบริการส่วนหนึ่งตัดสินใจมาขายบริการเพราะความเสียใจจากการถูกข่มขืนโดยญาติ พ่อเลี้ยง พ่อตัวเอง พี่เขย น้า เพื่อน หรือคนแปลกหน้า ความเสียใจทำให้ทำร้ายตนเองเพื่อความสะใจ หรือประชดชีวิต และต้องการที่จะออกจากบ้านเพราะความอับอาย และคับแค้นใจ จึงจำเป็นต้องทำงานเพื่อที่จะมีรายได้เลี้ยงตัวเอง เมื่อมีนายหน้ามาชักชวนก็จะตัดสินใจโดยให้เหตุผลว่า "ก็เสียไปแล้ว ไม่มีอะไรจะเสียอีกแล้ว ไปขายตัวยังจะได้เงินบ้าง ดีกว่าอยู่ให้มันข่มขืนฟรี ๆ "

4.1.6.4 ปัจจัยจากค่านิยมของสังคม หญิงบริการในหมู่บ้านที่เดินทางกลับมาเยี่ยมบ้านในเทศกาลต่าง ๆ ได้สร้างความฝันให้กับเด็กหญิงวัยรุ่นในหมู่บ้าน การแต่งกายสวยงามด้วยเสื้อผ้าที่มีราคา และเครื่องประดับที่ทันสมัย สภาพความเป็นอยู่ของครอบครัวที่ลูกสาวไปเป็นหญิงบริการที่ดีขึ้นจากการส่งเงินกลับบ้าน มีการปลูกบ้านใหม่ที่ใหญ่โต มีรถมอเตอร์ไซด์ขับ มีเครื่องใช้ที่อำนวย

Copyright by Mahidol University

ความสะดวก ได้รับการยกย่องนับถือจากคนในหมู่บ้านเนื่องจากมีเงินทำบุญกับวัด ช่วยเหลือคนอื่นที่มายืม ทำให้บ้านที่ฐานะความเป็นอยู่ด้อยกว่าอยากมี และอยากได้ให้ใกล้เคียงในลักษณะเดียวกัน หญิงที่ไม่ได้ไปขายบริการมีความรู้สึกเป็นปมด้อยที่เพื่อนรุ่นเดียวกันมีฐานะดีกว่า จึงพยายามดิ้นรนอยากมีความทัดเทียมเพื่อน หญิงบริการที่กลับบ้านเป็นสื่อทางสังคมที่กระตุ้นให้เกิดขบวนการตัดสินใจของหญิงสาวที่เหลืออยู่ในหมู่บ้านให้ออกมาขายบริการมากขึ้น

4.2 สภาพชีวิตของหญิงบริการ

จากหมู่บ้านหญิงสาวเหล่านี้จะถูกส่งมายังสถานบริการต่าง ๆ ใน 3 ระดับคือ สาธารณะ คาเฟ่ และ ร้านขายอาหาร หรือสวนอาหาร ก่อนที่จะไปสู่อาชีพขายบริการรูปแบบอื่นซึ่งเป็นขั้นตอนการไต่ระดับการขายบริการทางเพศ การเริ่มต้นขายบริการ ลักษณะการทำงาน การดำเนินชีวิตในแต่ละวัน การหมุนเวียนโยกย้ายแหล่งทำงาน และ ความฝันถึงชีวิตในอนาคตของหญิงสาวเหล่านี้อาจทำให้คนทั่วไปเข้าใจในความเป็นมนุษย์ของผู้หญิงกลุ่มนี้ดีขึ้น มิใช่มองว่าเธอเป็นสินค้าดังเช่นปัจจุบัน แม้การเข้าสู่อาชีพขายบริการนี้ก็มิใช่เกิดขึ้นจากตัวเธอเองเพียงผู้เดียว แต่มีปัจจัยภายนอกหลายอย่างมาเกี่ยวข้อง ทั้งจากครอบครัว เครือญาติ สังคมบริโภคนิยม รวมทั้งขบวนการธุรกิจทางเพศ จากสภาพการทำงานของหญิงเหล่านี้จะให้คำตอบแก่เราได้ว่า **ทำไมเธอจึงติดเชื้อเอดส์ และทำไมอัตราการแพร่ของเอดส์จึงรวดเร็วดังที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้** สำหรับการทำงาน และ การดำเนินชีวิตของหญิงบริการจะได้กล่าวโดยละเอียดตามลำดับดังต่อไปนี้

4.2.1 การเปิดบริสุทธิ์

เด็กใหม่จะเริ่มต้นการทำงานขายบริการโดยการถูกเปิดบริสุทธิ์เป็นอันดับแรก และมักเรียกสั้น ๆ ว่า "เด็กเปิด" เจ้าของสถานบริการจะมีรายชื่อลูกค้าที่ต้องการเด็กใหม่ ๆ อยู่แล้วซึ่งถือว่าเป็น "ลูกค้าพิเศษ" ส่วนใหญ่เป็นชาวต่างชาติ คนไทยจะมีน้อยเพราะราคาค่าบริการที่สูง หากเป็นคนไทยจะอยู่ในวัยกลางคน และเป็นชาวจีนที่มีฐานะการเงินดี ด้วยมีความเชื่อว่าการมีเพศสัมพันธ์กับหญิงสาวอายุน้อยที่บริสุทธิ์จะทำให้ธาตุสำคัญทั้ง 5 อย่างในร่างกายสมดุลย์ คือ ธาตุไม้ ธาตุดิน ธาตุน้ำ ธาตุลม และธาตุไฟ เพศหญิงคือธาตุน้ำ ชายคือธาตุไฟ ผู้หญิงที่มีความชำชองหรือมีประสบการณ์ทาง

Copyright by Mahidol University

เพศสูงหมายถึงมีธาตุน้ำมาก ผู้ชายที่ร่วมประเวณีด้วยร่างกายต้องใช้พละกำลังมากจะทำให้ร่างกายอ่อนเพลีย ธาตุไฟสูญเสียมากเกินไป อายุจะสั้นลงเพราะขาดความสมดุลย์ของธาตุ(จำลอง พิศนาคะ :9) จึงต้องการหญิงบริสุทธิ์ที่อ่อนประสบการทางเพศเพื่อปรับธาตุไฟในร่างกายให้น้อยลงจนสมดุลย์

การเปิดบริสุทธิ์เด็กใหม่ลูกค้าจะเป็นคนชาติใดขึ้นอยู่กับสถานที่ที่ส่งเด็กไป เช่น ที่หาดใหญ่ผู้เปิดบริสุทธิ์ส่วนใหญ่จะเป็นชาวสิงคโปร์ หรือ มาเลเซีย ถ้าเป็นระนอง หรือ ภูเก็ต จะเป็นชาวจีนไต้หวัน หรือฮ่องกง หากอยู่กรุงเทพจะเป็นนักธุรกิจชาวไทยเชื้อสายจีนที่มีฐานะดี มีอายุประมาณ 50 ปีขึ้นไป ที่เชียงใหม่ผู้เปิดบริสุทธิ์มักเป็นชาวสิงคโปร์ ชาวจีนไต้หวันที่มาทำธุรกิจหรือมาเที่ยว และคนไทยเชื้อสายจีนที่มีฐานะ เจ้าของสำนักบริการบอกผู้วิจัยว่า "พวกนี้เงินดี ชอบนอนกับเด็ก ๆ ไม่ค่อยต่อรองราคา เด็กบางคนย้อมแมวได้ตั้งหลายครั้ง บางทีพอใจเด็กคนไหนก็ให้ ทิปเด็ก" เด็กเปิดบางคนหากลูกค้าติดใจอาจรับเลี้ยงไว้เป็นภรรยาน้อย

เมื่อได้เด็กใหม่มาเจ้าของสถานบริการจะติดต่อไปยัง "ลูกค้าพิเศษ" การติดต่อให้เลือกสินค้ามี 2 ลักษณะ คือ ส่งรูปเด็กใหม่ และรายละเอียดโดยส่งผ่านทางเอเย่นต์ที่อยู่ตามสายการค้าจังหวัดต่าง ๆ และการนำหญิงบริการไปให้ดูตัว โดยจะมีคนนำหญิงบริการไปส่งยังสถานที่ที่มีการนัดหมาย อาจเป็นโรงแรม อพาตร์เมนต์ หรือ บ้านที่ซื้อไว้เฉพาะบริการพิเศษ เมื่อพอใจสินค้าจะตกลงราคาพร้อมจ่ายเงิน ครั้งแรกที่หญิงบริการถูกส่งไปทุกคนจะได้รับการกำชับว่า "วันนี้เริ่มทำงานอย่าขัดใจแขกนะ" เจ้าของจะแนะนำเพียงว่าให้ใส่ปลอกให้ผู้ชาย เด็กใหม่มักไม่รู้จักบางคนบอกว่าไม่เคยเห็นมาก่อนว่าเป็นอย่างไร ใส่ตอนไหน จะใส่อย่างไร หญิงบริการคนหนึ่งบอกผู้ศึกษาว่า "พอเขาแก้ผ้า หนูก็สั่นแล้ว กลัวมากทำอะไรไม่ถูก" ก่อนถูกส่งไปทำงานเด็กใหม่ทุกคนบอกว่า กลัวมาก เมื่อถูกถามว่ากลัวอะไร คำตอบจะบอกว่า "กลัวแขกที่จะไปนอนกับเขา ไม่รู้จักว่าเป็นใคร จะใจดีหรือปล่าว" เมื่อผ่านการเปิดบริสุทธิ์ครั้งแรกหญิงบริการบางคนมีความรู้สึกเสียใจ รู้สึกว่าตนเองเป็นผู้หญิงไม่ดีที่มาหากินแบบนี้ เกิดความรู้สึกสับสนระหว่างการเป็นผู้หญิงที่ดีที่ทำงานอย่างอื่นกับการเป็นหญิงไม่ดีที่มาขายบริการ แต่เมื่อทำงานต่อไปความรู้สึกผิดจะจางไป ประมาณ 1 เดือนความรู้สึกน้อยใจ ตำหนิตนเองจะหายไป กลายเป็นความเคยชินและเริ่มกร้านชีวิต สามารถพูดถึงการมีเพศสัมพันธ์กับแขกให้เพื่อน ๆ ฟังได้อย่างสนิทปาก มีการวิพากษ์วิจารณ์แขกที่มาซื้อบริการกับเพื่อนร่วมงานอย่างสนุกสนาน เช่น "ตัวออกโต แก้ผ้ามา....เล็กนิดเดียว" "ถ้าจะไม่เคยแป๊บเดียวเรียบร้อย" หรือ การวิจารณ์แขกที่อยู่ระหว่างการเลือกหญิงบริการว่า "แหม สูงชลูด ตูดปอด" การวิจารณ์ลูกค้ามักจะไม่พ้นเรื่องอวัยวะเพศ และเรื่องบนเตียงซึ่งจะเป็นที่สนุกสนานของหญิงบริการ

Copyright by Mahidol University

แต่มีหญิงบริการบางคนที่เด็กมาก ๆ ผ่านการเปิดบริสุทธิ์โดยไม่รู้สึกอะไร อาจกล่าวได้ว่ายังไม่รู้เดียงสาเรื่องเพศ กลุ่มนี้กลับมีลูกค้าต้องการมากที่สุด อายุของเด็กเปิดกลุ่มนี้อยู่ระหว่าง 13-15 ปี

หญิงบริการที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาทั้งหมดถูกเปิดบริสุทธิ์เมื่อมีอายุระหว่าง 14-16 ปี ชายทุกคนที่เปิดบริสุทธิ์ไม่มีการใช้ถุงยางอนามัย ราคาเปิดบริสุทธิ์ครั้งแรกอยู่ระหว่าง 8,000 - 15,000 บาทต่อการมีเพศสัมพันธ์หนึ่งครั้ง การเปิดบริสุทธิ์มักจะเป็นการเช่าชั่วคราวเพราะเจ้าของไม่ต้องการให้หญิงบริการบอบช้ำเกินไป หญิงบริการจะได้ส่วนแบ่งรายได้ 30 - 40 เปอร์เซนต์ มีบางคนไม่ได้ส่วนแบ่งเลย และไม่ทราบราคาค่าตัวครั้งแรกด้วย ค่าตัวส่วนหนึ่งจะถูกหักหนี้ที่เป็นค่าใช้จ่ายระหว่างที่นำหญิงนั้นเดินทางมารวมกับค่านายหน้าและเงินที่ให้พ่อแม่หญิงบริการเหล่านี้ล่วงหน้า ภายหลังผ่านการเปิดบริสุทธิ์ราคาของหญิงบริการจะลดลงตามลำดับ จะถูกเปิดซ้ำอีก 1 - 2 ครั้ง บางคนอาจได้ถึง 4 ครั้ง แต่ละครั้งหมายถึงคนละพื้นที่โดยการส่งหญิงนั้นไปยังจังหวัดอื่น และทิ้งช่วงเวลาจากครั้งก่อน 1-2 สัปดาห์เพื่อให้ร่างกายเด็กฟื้นตัว ราคาค่าบริการจะลดลงกว่าครั้งแรก คือ 5,000 - 3,000 - 2,000 บาทตามลำดับ ระหว่างนี้หญิงบริการจะถูกเจ้าของสถานบริการให้กินยาคุมกำเนิดเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ เพราะการเปิดบริสุทธิ์ลูกค้าไม่มีการใช้ถุงยางอนามัยด้วยความเชื่อว่าเป็นเด็กใหม่ย่อมไม่มีโรค และความต้องการที่เป็นธรรมชาติ

4.2.2 การขายบริการทางเพศ

ภายหลังผ่านการเปิดบริสุทธิ์แล้ว เด็กหญิงจะถูกส่งไปทำงานอยู่ตามจังหวัดต่าง ๆ โดยมากจะเป็นสำนักโสเภณี และ คาเฟ่ เริ่มรับแขกด้วยราคา 500 บาทก่อน ราคาค่าบริการจะค่อย ๆ ลดลงมาเป็น 300, 200 บาท จนถึง 100 บาทในเวลาประมาณ 3 เดือน เหตุผลที่ค่าตัวลดลงมาเพราะจะมีเด็กใหม่มาทำงานเรื่อย ๆ ทำให้หญิงบริการรายเก่าได้ลูกค้าน้อยลงจากเดิมตามระยะเวลาทำงาน ระยะแรกของการทำงานต้องรับแขกวันละ 8 - 10 คน หญิงบริการบางคนลูกค้าติดใจจองคิวกันยาวจนหญิงบริการทนไม่ไหว เจ้าของสถานบริการบางแห่งก็ยอมให้หญิงบริการพักผ่อน แต่บางคนไม่สนใจว่าหญิงบริการจะเป็นอย่างไร พบว่ามีสถานบริการที่เป็นกรณีศึกษาแห่งหนึ่งยังใช้ระบบทำร้ายหญิงบริการอยู่เมื่อหญิงบริการขัดขืนการรับแขก ระยะต่อมาจะรับแขกประมาณวันละ 4 - 5 คน แต่ถ้าเป็นช่วงเทศกาลต่าง ๆ เช่น ลอยกระทง ปีใหม่ ตรุษจีน หญิงบริการจะรับแขกจำนวนเพิ่มมากขึ้นเท่าตัว จากการสังเกตพบว่า**เทศกาลลอยกระทงเป็นช่วงที่การขายบริการทางเพศคึกคักมากที่สุด** ประมาณ 22.00 น. ชายนักเที่ยวเริ่มที่จะใช้บริการทางเพศแล้ว (ผู้วิจัยออกสังเกตตามแหล่งบริการต่าง ๆ โดยการชับ

Copyright by Mahidol University

รถยนต์สำรวจ) เทศกาลต่อมาที่มีการใช้บริการทางเพศมากคือ ปีใหม่ โดยชายนักเที่ยวจะมาซื้อบริการหลังจากเที่ยงคืนไปแล้ว และผู้ชายส่วนใหญ่จะมีอาการเมาสุรา เมื่อเมาได้ที่แล้วจะชักชวนกันไปเที่ยวหญิงบริการ (สัมภาษณ์ชายนักเที่ยวและหญิงบริการ) นักท่องเที่ยวมักจะสอบถามแหล่งขายบริการกับคนขับรถรับจ้าง ไม่ว่าจะเป็นรถยนต์โดยสารสี่ล้อ รถตุ๊กตุ๊ก รถสามล้อถีบ คนขับรถโดยสารแต่ละคันมักจะมีแหล่งบริการทางเพศที่มีผลประโยชน์ร่วมกัน บางคันจะมีอัลบั้มรูปหญิงบริการให้นักท่องเที่ยวดูโดยเฉพาะจะเน้นนักท่องเที่ยวต่างชาติ ในรูปจะบอกถึงราคาค่าบริการไว้ด้วย หากเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ต้องการไปเที่ยวมักเรียกรถโดยสารแล้วจะบอกคนขับรถว่า "พี่ไปอย่างว่า" คนขับรถโดยสารจะพาไปสำนักบริการที่ตนเองมีข้อตกลงกันไว้เกี่ยวกับเปอร์เซนต์พาลูกค้ามา ผู้โดยสารบางคนจะให้รถอยู่รอรับกลับ ระหว่างการรอคนขับอาจเข้าไปใช้บริการด้วยในราคาพิเศษ หรือบางทีก็เข้าไปพูดคุยอยู่ในสำนัก หรือนั่งดูหญิงบริการ เมื่อลูกค้าที่ตนพามาขึ้นห้องไปกับหญิงบริการแล้วจะไปรับค่านายหน้าจากผู้จัดการของสำนักนั้น ซึ่งจะได้ประมาณ 30 เปอร์เซนต์ คนขับรถสี่ล้อรับจ้างรายหนึ่งบอกว่า "ช่วงดึก ๆ ถ้าผู้ชายเรียกรถส่วนมากจะไปเที่ยวทั้งนั้น บางทีก็คนเดียว แต่ส่วนใหญ่จะรับเป็นกลุ่ม ๆ และเป็นคนหนุ่ม" มีบางคนที่ขอความเห็นจากคนขับรถว่า "พี่ ที่ไหนเด็ด ๆ มั่ง เอาที่เด็กชิง ๆ หน่อย" หน้าสำนักบริการทางเพศจึงมักพบรถโดยสารจอดอยู่ทุกสำนักเพื่อรอส่งแขก และรับแขกมาส่ง

4.2.3 การเกี่ยวข้องกับสารเสพย์ติด

การที่หญิงบริการต้องทำงานในเวลากลางคืนเกือบทุกคืนทำให้ต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับสารเสพย์ติดประเภทต่าง ๆ การใช้สิ่งเสพย์ติดขึ้นอยู่กับสถานที่ทำงาน หญิงบริการในสำนักโสเภณีจะสูบบุหรี่มากเพราะทำให้ไม่ง่วง ดื่มกาแฟ ดื่มเหล้า และเบียร์เล็กน้อย ในเวลากลางวันบางครั้งต้องใช้ยานอนหลับเพื่อให้นอนหลับสนิท หญิงบริการในคาเฟ่ ศาลายาดอง และคาราโอเกะจะสูบบุหรี่มากที่สุด รองลงมาจะดื่มเบียร์ และเหล้า กาแฟจะใช้บ้างบางราย นอกจากนี้หญิงบริการทั้งหมดจะใช้ยาคุมกำเนิดเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ ใช้ยาแก้ปวดเป็นบางครั้งเนื่องจากบางครั้งการรับแขกหลายคนจะทำให้เกิดอาการปวดเจ็บบริเวณท้องน้อย มีการใช้ยาขับปัสสาวะชนิดเม็ดเพื่อให้ถ่ายปัสสาวะภายหลังการรับแขกเสร็จสิ้นในแต่ละวัน โดยเชื่อว่าเป็นการขับเชื้อโรคเอดส์ออกจากร่างกาย

Copyright by Mahidol University

4.2.4 ชีวิตประจำวันของหญิงบริการ

ชีวิตประจำวันของหญิงบริการในสำนักโสเภณีเป็นความซ้ำซากจำเจ โดยตื่นนอนเวลาประมาณ 11.00 น. ทำธุระส่วนตัวและกินอาหารเช้าเสร็จก็จะนั่งรอแขกอยู่ในตู้กระจก ระหว่างเวลานั้นบางคนนั่งดูรายการโทรทัศน์จำพวกคอนเสิร์ตและเกมส์โชว์ต่าง ๆ บางคนนอนหลับอยู่ตามม้านั่งในตู้ บางคนอ่านการ์ตูน หากเป็นวันปกติที่มิใช่วันหยุดของหญิงบริการ ทุกคนต้องอยู่ในตู้เพื่อทำงานจนถึงเวลา 17.00 น. ต่อจากนั้นหญิงบริการจะอาบน้ำแต่งตัว และรับประทานอาหารเย็นเพื่อทำงานในช่วงกลางคืนซึ่งจะเริ่มเวลา 18.00 หรือ 19.00 น. จนกระทั่งถึงเวลา 04.00 น. จึงเลิกทำงานเพื่อพักผ่อน หากแขกมากอาจเลิกถึง 05.00 น. ชีวิตประจำวันจึงหมดไปกับการขายบริการและการนอนพักผ่อน จะมีวันหยุดให้สัปดาห์ละ 1 วันในช่วงเวลากลางวัน โดยมากจะเป็นวันอังคารหรือพุธ (เพราะหากต้องการตรวจเลือดทางสถานที่ตรวจจะตรวจทุกวันพุธ) ในวันหยุดหญิงบริการสามารถออกไปเที่ยว หรือไปซื้อของได้โดยอิสระ ส่วนใหญ่จะไปซื้อสินค้าจำพวกเสื้อผ้า เครื่องสำอาง เครื่องประดับ และเครื่องใช้ต่าง ๆ แต่ถ้าเป็นวันอื่นหากมีธุระก็สามารถขออนุญาตออกไปข้างนอกได้แต่ต้องรีบกลับมาก่อนเย็น แหล่งที่ซื้อมักจะเป็นตลาดที่อยู่ใกล้ที่ทำงาน หรือ บางคนอาจจะไปห้างสรรพสินค้า เช่น กาดสวนแก้วเพราะอยู่ใกล้สถานตรวจโรค โดยมากจะใช้ของใช้ราคาไม่แพงที่ไม่มียี่ห้อ ไม่ว่าจะเป็นเสื้อผ้า หรือเครื่องสำอาง หญิงบริการบางคนอาจนัดเพื่อนชายไปดูภาพยนตร์

ส่วนสำนักโสเภณีหรือสถานบริการอื่นที่มิได้ขายบริการทางเพศในเวลากลางวัน จะเปิดบริการทางเพศในช่วงกลางคืนตั้งแต่เวลา 19.00 น. ถึงเวลา 05.00 น. เมื่อแขกหมดหญิงบริการจะนั่งคุยกัน และซื้ออาหารรับประทานจากรถเข็นที่มาขายหน้าสำนักบริการ โดยมากจะเป็นขนมจีบซาละเปา ลูกชิ้นทอดขนมหวานจำพวกทองหยิบ ทองหยอด ขนมชั้น วุ้น ฯลฯ เรื่องที่คุยอาจเป็นเรื่องต่าง ๆ จากการรับแขกที่ผ่านมา หลังจากนั้นจึงจะนอนพักผ่อนจนถึงเวลาประมาณ 13.00 หรือ 14.00 น. จึงตื่นรับประทานอาหารกลางวัน เกือบทุกสถานบริการจะมีรถเข็นอาหารมาขายมากมาย ดังนั้นเจ้าของสถานบริการจึงไม่จัดอาหารเช้าไว้ให้ โดยเจ้าของรายหนึ่งบอกว่า "เคยให้แม่ครัวทำข้าวต้มไว้ให้ต้องเททิ้งไม่มีใครกิน เขาซื้อกินเองหมอ (หมายถึงผู้วิจัย) มาดูซิ ตอนตี 4 ตี 5 มีรถเข็นมาขายของอย่างกับมีงาน แขกก็ซื้อกิน เด็กของผมก็ซื้อกิน เด็กพวกนี้รายได้ดีจะกินดีอยู่ดี จัดอาหารให้ไม่ถูกใจเขาก็ซื้อกินเอง" อาหารที่สถานบริการจัดให้จึงมักจะเป็นมื้อกลางวัน

Copyright by Mahidol University

และเย็น ภายหลังจากรับประทานอาหารกลางวันแล้วบางคนก็ขึ้นไปนอนต่อ บางคนใช้เวลาว่างดูโทรทัศน์รายการเกมโชว์ อ่านหนังสือ ผู้ศึกษาเคยเห็นหญิงบริการเอาใจคนเชียร์แขกโดยการใช้เวลาว่างในช่วงเวลากลางวันคลุกคลีอยู่บนเก้าอี้นวม พร้อมกับนวดเฟ้นให้ บางครั้งมีการหยอกล้อกอดรัดคนเชียร์แขก บางคนใช้เวลาว่างนอนพักผ่อนหลังจากรับประทานอาหารกลางวันแล้วในห้องพัก

หญิงบริการที่ทำงานในสถานบริการที่ไม่มีการขายบริการในสำนักจะมีอิสระที่จะใช้เวลาส่วนตัวทำกิจกรรมทั่วไป พอได้เวลาทำงานจะไปทำงาน เวลาว่างจะมีมาก เช่น หญิงบริการที่ทำงานคาราโอเกะบางคนหารายได้พิเศษโดยการเป็นตัวแทนจำหน่ายเครื่องสำอางที่ใช้ระบบการขายตรง และใช้เวลาว่างช่วงกลางวันออกหาลูกค้า บางคนใช้เวลาว่างไปศึกษาเพิ่มเติม บางคนก็พักผ่อนอยู่ที่ที่พักด้วยการดูโทรทัศน์ วีดีโอ ทำอาหารรับประทานกับเพื่อน เล่นไพ่ บางคนก็ไปเดินเล่นตามห้างสรรพสินค้า

4.2.5 รายรับและรายจ่ายในแต่ละเดือน

หญิงบริการที่ทำงานในสถานบริการทางเพศที่แตกต่างกันจะมีลักษณะการทำงาน รายได้และค่าใช้จ่ายที่แตกต่างกันดังนี้

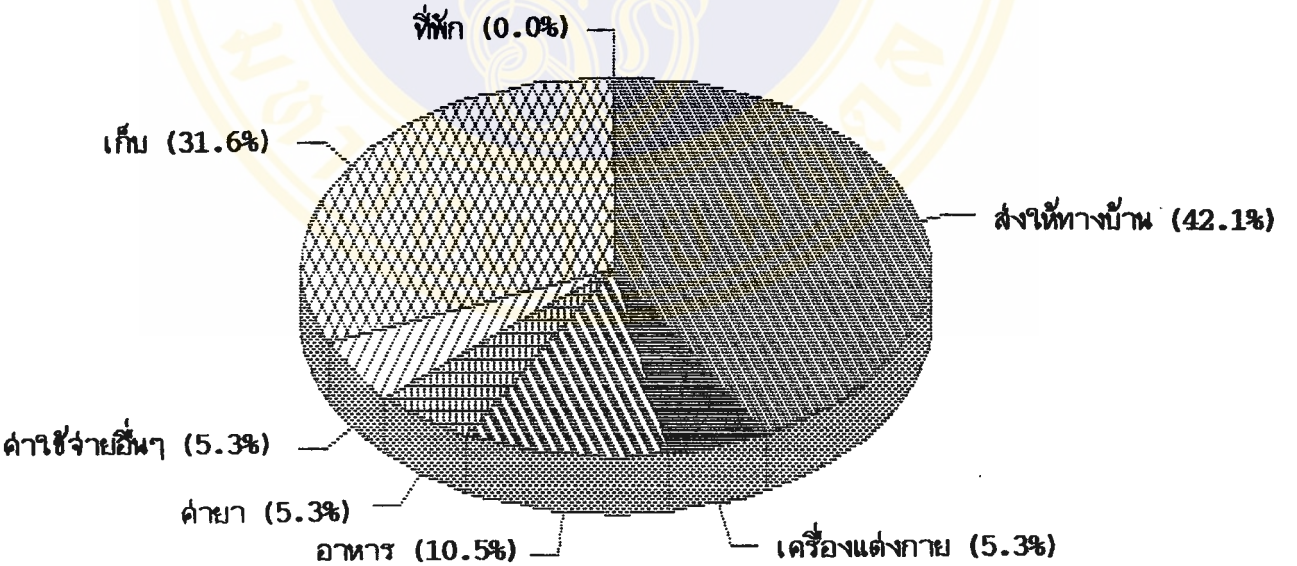
4.2.5.1 หญิงบริการตามสำนักโสเภณี คาเฟ่ ส่วนมากจะรับแขกทั้งกลางวันและกลางคืน มีรายได้ภายหลังถูกเจ้าของกิจการหักแล้ว 40 - 50 เปอร์เซนต์ของการขายบริการ ค่าบริการตามปกติจะราคาประมาณ 100 บาท ดังนั้นแต่ละครั้งที่ให้บริการแขกหญิงบริการจะได้รายได้ประมาณ 50 บาท เฉลี่ยการรับแขกประมาณ 5 คนต่อวัน เดือนหนึ่งจะทำงานประมาณ 26 วัน เพราะจะหยุดเฉพาะวันที่มีประจำเดือนเพียงเดือนละ 3 - 4 วัน แต่หญิงบริการส่วนมากจะกินยาคุมกำเนิดเพราะกลัวการตั้งครรภ์ ฤทธิ์ของยาคุมทำให้บางคนไม่มีประจำเดือนซึ่งทำให้สามารถรับแขกได้ตลอดทั้งเดือน บางรายประจำเดือนมากระปริบกระปรอย และหญิงบริการมักจะไม่หยุดงาน ดังนั้นรายได้ของหญิงบริการเฉลี่ยจะอยู่ระหว่าง 10,000 - 12,000 บาท บางเดือนอาจสูงถึง 20,000 บาท (เป็นรายได้ที่เจ้าของสำนักบริการหักส่วนแบ่งไว้แล้ว) ในการรับแขกแต่ละครั้งจะมีคนคอยจดบัญชีไว้ว่าใครรับแขกกี่ประตู หญิงบริการจะได้เป็นเบี้ยแทนจำนวนเงิน เย็นวันรุ่งขึ้นจึงนำเบี้ยมาขึ้นเป็นเงินแล้วจดใส่บัญชีไว้ การเบิกเงินสถานบริการทางเพศบางแห่งจะจ่ายอาทิตย์ละครั้ง หากใครยังไม่รับเงินเจ้าของสถานบริการจะนำไปฝากธนาคารให้เพราะหญิงบริการบางคนอ่านไม่ออก และเขียนหนังสือ

Copyright by Mahidol University

ไม่ได้ บางรายพ่อแม่รู้ว่าเงินออกวันใดก็จะมารอรับเงิน บางคนพ่อแม่มาขอเบิกเงินล่วงหน้าเป็นประจำเพื่อไปซื้อของใช้ และใช้จ่ายต่าง ๆ ทำให้หญิงบริการบางคนทำงานชดใช้หนี้หลายปีก็ยังไม่หมดหนี้ เงินรายได้จะถูกแบ่งเป็นค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ดังนี้

รายได้ต่อเดือนประมาณ 10,000 - 12,000 บาท

- ส่งให้ครอบครัวทางบ้านเดือนละประมาณ 4,000 - 6,000 บาท
- ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเสื้อผ้า / เครื่องสำอางเดือนละประมาณ 500 - 700 บาท
- ค่าอาหารเดือนละประมาณ 1,000 บาท
- ค่ายาต่างๆ มี ยาคุมกำเนิด น้ำยาทำความสะอาดอวัยวะเพศ ยาชับปัสสาวะ อื่น ๆ ประมาณ 500 บาท
- ค่าจ้างซักผ้าเดือนละประมาณ 200 บาท
- ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ เช่น ของใช้ส่วนตัวเดือนละประมาณ 300 - 500 บาท
- เหลือเก็บประมาณเดือนละ 3,000 - 4,000 บาท

กราฟที่ 1 กราฟแสดงเปอร์เซนต์ประมาณการใช้จ่ายรายเดือนของหญิงบริการที่ทำงานตามสำนักโสเภณี และคาเฟ่

จากกราฟจะเห็นว่ารายได้เกือบครึ่งหนึ่งของหญิงบริการถูกส่งให้พ่อแม่ 31.6 % คือเงินที่

Copyright by Mahidol University

เหลือเก็บ 5.3 % ใช้สำหรับเครื่องแต่งกายเพราะจะซื้อเสื้อผ้าราคาถูกตามตลาดทั่วไปมาใช้มากกว่าเสื้อผ้าที่ขายตามห้าง หรือมียี่ห้อ ส่วนเครื่องสำอางนิยมใช้สินค้าที่คำนึงถึงราคามากกว่ายี่ห้อ และมักจะใช้สีที่ฉูดฉาด เช่น อายแชโดว์สีม่วงแดง หรือสีฟ้า ลิปสติกนิยมสีแดงที่ติดทนนาน บรัสออนสีชมพูเข้ม และมักจะซื้อเสียนแบบกัน จึงมักพบว่าหญิงบริการแต่ละสำนักจะมีสไตล์การแต่งหน้าที่คล้ายคลึงกัน 10.5 % ใช้สำหรับเป็นค่าอาหาร โดยมากจะซื้อขนมหรืออาหารที่อยากกินนอกเหนือจากที่ได้จากสวัสดิการ 5.3 % เป็นค่าใช้จ่ายอื่น ๆ เช่น ค่าจ้างซักเสื้อผ้า ค่าบุหรี่ เบียร์ เหล้า และของใช้ส่วนตัว 5.3 % สำหรับการซื้อยาคุมกำเนิด ค่าตรวจรักษาโรคต่าง ๆ ยาฆ่าเชื้อต่าง ๆ รวมถึง ยานอนหลับ ยาแก้ปวด แก้อักเสบ ในแต่ละเดือนหญิงบริการจะมีเงินเก็บประมาณ 3,000 - 4,000 บาท บางคนก็ไม่มีเงินเก็บเลยเพราะส่งเงินให้พ่อแม่สำหรับเป็นค่าไถ่นา ใช้หนี้ ปลูกบ้าน ซื้อเครื่องใช้ฟุ่มเฟือยที่อำนวยความสะดวก เช่น โทรทัศน์ ตู้เย็น เตาแก๊ส เฟอร์นิเจอร์ มอเตอร์ไซด์ ฯลฯ เครื่องใช้เหล่านี้นิยมที่จะซื้อขนาดใหญ่มากกว่าคำนึงถึงคุณภาพ ความต้องการของพ่อแม่มิได้สิ้นสุดแค่นี้ เมื่อมีสิ่งหนึ่งมักจะอยากได้สิ่งใหม่ต่อไปเรื่อย ๆ ไม่มีที่สิ้นสุด นอกจากความต้องการเงินของพ่อแม่แล้ว พี่น้องก็มีส่วนช่วยใช้เงินเพื่อซื้อของที่ตนเองอยากได้ เช่น เครื่องเสียงขนาดเล็กชนิดพกติดตัวและมีหูฟังที่เรียกกันทับศัพท์ว่าซาวอเบ้าส์ เครื่องประดับ เสื้อผ้า ของใช้ฟุ่มเฟือย หญิงบริการเหล่านี้จึงต้องขายบริการทางเพศต่อไปเรื่อย ๆ ไม่มีกำหนดว่าจะเลิกทำเมื่อใด เพราะไม่สามารถที่จะหางานทำที่มีเงินรายได้เดือนละเป็นหมื่น เช่นการขายบริการทางเพศได้ แม้ว่าจะมีองค์กรต่าง ๆ มาช่วยฝึกอาชีพหางานมาให้ทำ แต่รายได้เพียงเดือนละ 2,000 - 3,000 บาทแทบไม่มีความหมาย การฝึกฝนอาชีพต่าง ๆ แก่หญิงบริการเพื่อให้เขาเลิกจากอาชีพเก่าจึงล้มเหลว หญิงบริการเหล่านี้มักจะหวนกลับมาขายบริการทางเพศอีกในเวลาไม่นาน

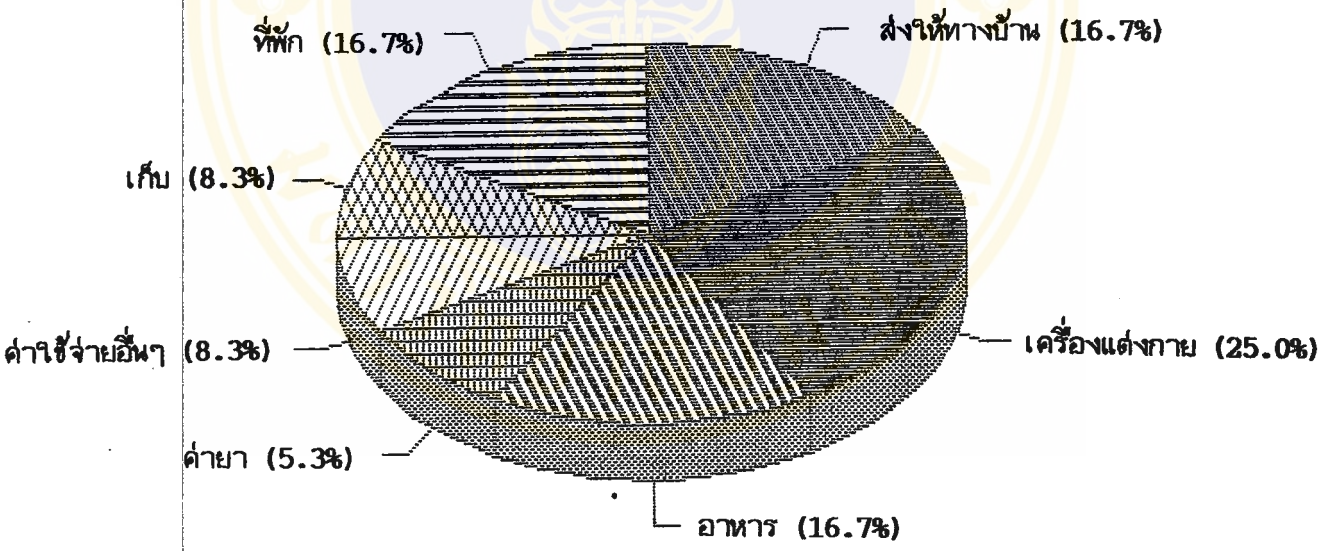
4.2.5.2 หญิงบริการที่ทำงานในศาลายาดอง จะมีรายได้ค่อนข้างน้อยโดยได้จากเงินเดือน ๆ ละ 300 บาท เปอร์เซนต์จากค่าเครื่องดื่มประมาณ 1,000 - 1,500 บาท รวมรายได้ต่อเดือนประมาณ 1,300 ถึง 1,800 บาท รายได้จากการขายบริการทางเพศไม่แน่นอนบางวันไม่มีแขก "ฮือฟ" แต่ละวันหากได้แขกก็จะได้เพียงคนเดียวต่อคืนในราคา 300 - 500 บาท ซึ่งเฉลี่ยแล้วในหนึ่งเดือนจะได้แขก ประมาณ 10 คนเป็นอย่างมาก รายได้จากการขายบริการทางเพศประมาณเดือนละ 3,000 - 4,000 บาท รวมรายได้ต่อเดือนประมาณไม่เกิน 6,000 - 7,000 บาท ในขณะที่รายจ่ายจะสูงกว่าหญิงบริการตามสำนักโสเภณี และ คาเฟ่ เพราะต้องจ่ายค่าที่พักและค่าอาหารเอง

Copyright by Mahidol University

ในขณะที่หญิงบริการตามสำนักโสเภณี และคาเฟ่มีที่พักและอาหารให้ รวมทั้งรายได้จากการรับแขกที่มากกว่าและแน่นอนกว่า รายจ่ายของหญิงบริการที่ทำงานตามศาลายาดองที่ต้องจ่ายมีดังนี้

รายได้ต่อเดือน 6,000 - 7,000 บาท

- ส่งให้พ่อแม่เดือนละประมาณ 1,000 บาทหรืออาจจะไม่ส่งเลย
- ค่าเครื่องแต่งกาย เครื่องสำอาง เครื่องประดับเดือนละประมาณ 1,500 บาท
- ค่าเช่าที่พักเดือนละประมาณ 1,000 - 1,200 บาท
- ค่าอาหารเดือนละประมาณ 1,000 - 1,500 บาท
- ส่วนที่เหลือจะเป็นค่าใช้จ่ายทั่วไปรวมทั้งค่าตรวจสุขภาพร่างกาย หรือค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเจ็บป่วย ค่าจ้างซักเสื้อผ้า ค่าพาหนะมาทำงาน แต่ละเดือนจะไม่มีเงินเหลือเก็บ

กราฟที่ 2 กราฟแสดงเปอร์เซนต์ประมาณการใช้จ่ายรายเดือนของหญิงบริการที่ทำงานศาลายาดอง

จากกราฟจะเห็นว่ารายจ่ายส่วนใหญ่เป็นค่าอาหาร ที่พัก การแต่งกาย และค่าใช้จ่ายส่วนตัว เพราะสถานบริการไม่มีสวัสดิการอะไรให้เลย หญิงบริการต้องเช่าที่พักอยู่ หาอาหารกินเอง และจำเป็นต้องซื้อเสื้อผ้าบ่อย ๆ เพื่อใช้ใส่มาทำงาน เสื้อผ้าที่ซื้อจะซื้อจากตลาดทั่ว ๆ ไปที่มีราคาไม่แพง

Copyright by Mahidol University

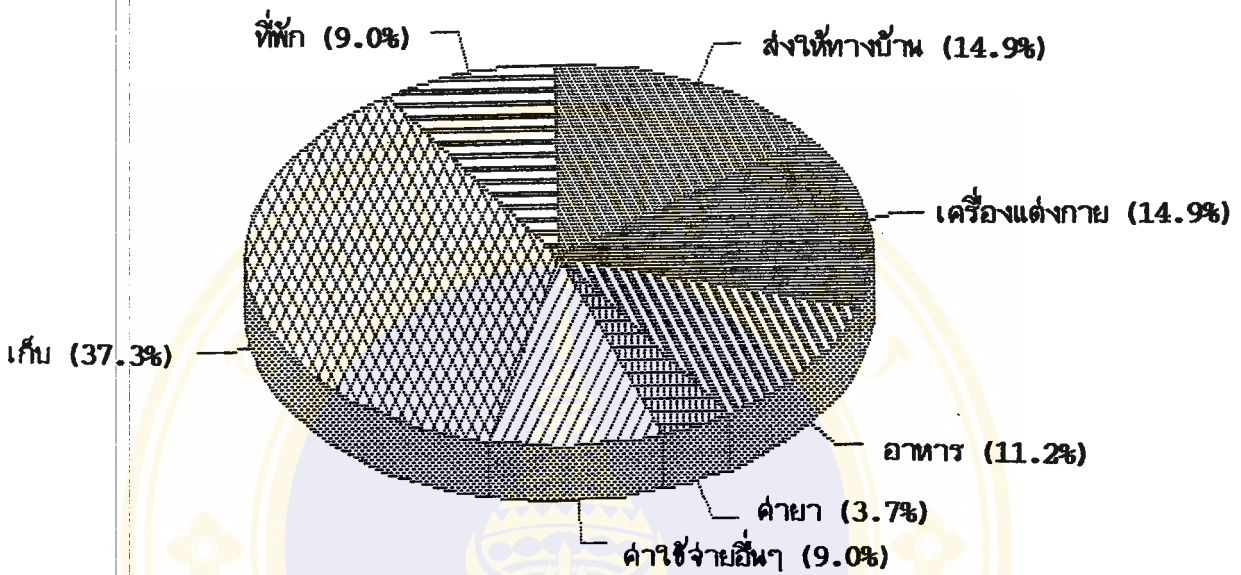
ไม่ค่านึงถึงยี่ห้อ เช่นเดียวกับเครื่องสำอาง จะซื้อชนิดเป็นตลับที่มีอายแชโดว์ บรัสออน และลิปสติคอยู่ในตลับเดียวกัน เพราะสะดวกในการใช้และพกพา เงินจึงเหลือให้พ่อแม่มีเปอร์เซนต์เพียงเล็กน้อย หรืออาจจะไม่ได้ส่งให้พ่อแม่ รายได้แต่ละเดือนแทบไม่เหลือเก็บ หญิงบริการจึงมีการโยกย้ายที่ทำงานบ่อย ทำงานอยู่ได้ไม่นานเมื่อมีโอกาสจะเปลี่ยนไปขายบริการทางเพศที่อื่น เช่น ร้านอาหารขนาดใหญ่ที่มีดนตรีและนักร้องเพราะรายได้จะดีกว่า

4.2.5.3 หญิงบริการที่ทำงานในคาราโอเกะ มีรายได้ต่อเดือนค่อนข้างสูง โดยได้จากเงินเดือนประจำเดือนละประมาณ 1,200 - 1,500 บาท ค่าเครื่องดื่มได้แก้วละประมาณ 25 บาท ในแต่ละคืนจะได้ค่าเครื่องดื่มเฉลี่ย 5 แก้ว ในแต่ละเดือนจะได้ค่าเครื่องดื่มประมาณ 2,500 - 3,000 บาท รวมรายได้ต่อเดือนประมาณ 4,000 - 5,000 บาท รายได้จากการขายบริการทางเพศชั่วคราวประมาณ 500 - 800 บาท เช่าค้างคืนราคา 1,000 - 1,200 บาท เดือนหนึ่งจะได้แขกประมาณ 10 คน ดังนั้นรายได้จากการขายบริการอยู่ระหว่าง 10,000 - 12,000 บาท รวมรายได้สุทธิทั้งหมดประมาณเดือนละ 15,000 - 20,000 บาท หญิงบริการบางคนที่มีแขกประจำจะได้เงินพิเศษจากแขกให้อีกเดือนละประมาณ 2,000 - 3,000 บาท แต่รายได้นี้อาจไม่แน่นอนเท่ารายได้ประจำและรายได้จากการขายบริการทางเพศ ดังนั้นรายได้รวมแล้วทั้งหมดจึงอยู่ในเกณฑ์ที่สูง ทำให้สภาพความเป็นอยู่ของหญิงบริการประเภทนี้อยู่ในระดับดี สามารถเช่าที่พักอาศัยในราคาที่สูง แม้แต่เสื้อผ้าเครื่องใช้ต่าง ๆ ก็เป็นของที่มีราคาแพง รายจ่ายที่ต้องจ่ายในแต่ละเดือนมีดังนี้

รายได้ต่อเดือนประมาณ 15,000-20,000 บาท

- ส่งให้พ่อแม่ เดือนละ 2,000 - 3,000 บาท
- ค่าเช่าอพาตร์เมนต์เดือนละ 1,200 - 2,000 บาท
- ค่าเสื้อผ้า เครื่องสำอาง เครื่องใช้สำหรับแต่งกาย เดือนละ 2,000 - 3,000 บาท
- ค่าอาหารเดือนละ 1,500 - 2,000 บาท
- ค่ายา ค่ารักษาเดือนละ 500 - 1,000 บาท
- ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ เดือนละ 1,200 บาท
- เหลือเก็บเดือนละ 5,000 - 10,000 บาท

Copyright by Mahidol University

กราฟที่ 3 กราฟแสดงเปอร์เซนต์ประมาณการใช้จ่ายรายเดือนของหญิงบริการที่ทำงานในคาราโอเกะ

จากกราฟจะเห็นว่ารายได้กว่าครึ่งหนึ่งถูกนำมาเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับที่พัก อาหาร การแต่งกาย และค่าใช้จ่ายส่วนตัว บางคนจะเช่าหอพักหรืออพาตร์เมนต์อยู่ด้วยกันในราคาที่สูง เงินที่ได้จะหมดไปกับการแต่งกายมาก เสื้อผ้านิยมของที่ขายตามห้างสรรพสินค้า และมียี่ห้อ แต่ละเดือนจะใช้เสื้อผ้าหลายชุด หญิงบริการบางคนบอกว่าจะซื้อเสื้อผ้าสำเร็จรูปเดือนละประมาณ 2,000 - 3,000 บาท เครื่องสำอางนิยมใช้ยี่ห้อมิสทีน แอวอน เนื่องจากมีเพื่อนที่ทำงานด้วยกันเป็นตัวแทนจำหน่าย บางครั้งมามาช้างก็เป็นคนขายเอง การซื้ออาจซื้อเงินสดหรือผ่อน และสามารถเลือกสินค้าที่ตนเองพอใจได้นานกว่าไปซื้อตามร้าน สำหรับการตรวจสุขภาพ หากเป็นโรคหวัด หรืออาการอื่นที่ไม่ใช่เกิดจากการขายบริการนิยมใช้บริการของคลินิกมากกว่าโรงพยาบาลด้วยเหตุผลว่าไม่ต้องรอนาน ดังนั้นค่ารักษาพยาบาลจึงใช้จ่ายเป็นเงินจำนวนมาก ค่าใช้จ่ายอีกส่วนหนึ่งคือค่าพาหนะมาทำงาน ค่าใช้จ่ายทั่วไป ส่วนใหญ่หญิงบริการจะมีรถมอเตอร์ไซด์เป็นของตัวเองจึงสะดวกในการเดินทางไป-กลับ แต่ละเดือนจึงสามารถส่งเงินให้พอแม่ได้มากและมีเงินเหลือเก็บมากถึงเดือนละ 5,000 - 10,000 บาท บางคนขวนขวายหาความรู้โดยการเรียนหนังสือต่อในเวลากลางวัน ที่จบการศึกษาระดับมัธยมจะเรียนต่อด้านพาณิชยการ

Copyright by Mahidol University

ที่มีความรู้ระดับประถมจะเรียนศึกษาผู้ใหญ่ หรือเรียนภาษา เรียนตัดเย็บเสื้อผ้า มีบางคนที่แขกพอใจมากถึงกับรับเลี้ยงเป็นภรรยาน้อยซื้อบ้านให้อยู่ บางคนได้แต่งงานไปกับชาวต่างชาติที่เคยเป็นลูกค้า

ตารางที่ 7 เปรียบเทียบรายรับและรายจ่ายของหญิงบริการที่ทำงานตามสถานบริการต่างๆ

รายรับ/รายจ่าย	สำนักบริการ/คาเฟ่	ศาลายาดอง	คาราโอเกะ
รายได้ต่อเดือน (บาท)	10,000-12,000	6,000-7,000	15,000-20,000
รายจ่าย (บาท)			
– ส่งให้พ่อแม่	4,000-6,000	0-1,000	2,000-3,000
– ค่าที่พัก	-	1,000-1,200	1,200-2,000
– ค่าเครื่องแต่งกาย	500-700	1,200-1,500	2,000-3,000
– ค่าอาหาร	1,000	1,000-1,500	1,500-2,000
– ค่ายา/ค่าตรวจรักษา	500	300-500	500-1,000
– ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	500-700	1,000-1,200	1,200
–เหลือเก็บ	3,000-4,000	0-1,000	5,000-10,000

จากตารางจะเห็นได้ว่ารายได้ของหญิงบริการที่ทำงานคาราโอเกะมีจำนวนสูงและในแต่ละเดือนจะเหลือเงินเก็บจำนวนมาก ส่วนหญิงบริการตามสำนักบริการ และคาเฟ่แม้ว่ารายได้ต่อเดือนไม่สูงเท่ากับคาราโอเกะแต่รายจ่ายน้อยกว่า รายได้ที่เหลือในแต่ละเดือนจะถูกส่งให้ทางบ้าน บางคนอาจเก็บเงินไว้ส่วนตัวจำนวนหนึ่ง

4.2.6 การโยกย้ายที่ทำงาน

หญิงบริการที่ทำงานตามสำนักโสเภณี และ คาเฟ่จะถูกเจ้าของสถานบริการสับเปลี่ยนที่ทำงานไปตามจังหวัดต่าง ๆ ด้วยเหตุผลหลายอย่างดังนี้

4.2.6.1 แขกไม่พอใจ หญิงบริการที่แขกไม่เลือกหรือได้แขกน้อยในแต่ละคืนทั้ง ๆ ที่เป็นเด็กใหม่แม้จะผ่านการสอนเทคนิคการบริการทางเพศทั้งทฤษฎี และปฏิบัติจากเจ้าของสำนัก หรือคน

Copyright by Mahidol University

เชียร์แขกแล้วก็ไม่ได้ทำให้แขกพอใจ ราคาค่าตัวจะถูกลดลงมาเรื่อย ๆ เพื่อให้ได้แขก จากราคา 100 บาทอาจเหลือ 60 บาท เมื่อเป็นเช่นนี้บ่อย ๆ จะถูกหมุนย้ายไปอยู่ตามจังหวัดต่าง ๆ ที่เป็นเครือข่าย

4.2.6.2 ทำงานนานหลายเดือน เมื่อมีเด็กใหม่เข้ามาแขกมักจะเลือกเด็กใหม่ ทำให้หญิงบริการหน้าเก่าได้แขกลดลง จะถูกโยกย้ายที่ทำงานเพื่อให้ไปเป็นเด็กใหม่ที่อื่น การโยกย้ายหากอยู่ในช่วงการทำงานใช้หนี้เจ้าของจะไม่ถามความสมัครใจของหญิงบริการแต่จะบอกให้เก็บของเลย แต่ถ้าเป็นหญิงบริการที่หมดหนี้สินแล้วบางคนก็ขอย้ายตัวเองด้วยเหตุผลต่าง ๆ กัน เช่น "สู้เด็กใหม่ไม่ได้" "อยากไปหาประสบการณ์ที่อื่นบ้าง" "เพื่อนสนิทชวนไปอยู่ใต้ด้วยกัน" "อยากไปอยู่ภูเก็ตนานแล้ว"

4.2.6.3 เป็นคนหัวแข็ง ปกครองยาก ออกไปไหนมาไหนโดยไม่บอก จะทำอะไรไม่มีความเกรงใจเจ้าของสร้าง ปัญหาแก่ผู้ร่วมงานหรือกับแขก เหตุผลนี้มักจะถูกส่งไปยังพื้นที่ที่เจ้าของจะดูแลมีการเข้มงวด โดยมากจะส่งไปอยู่ทางภาคใต้

4.2.6.4 ความประพฤติไม่ดี มีปัญหาแย่งแขกกัน หรือทะเลาะวิวาทกับผู้ร่วมงาน ลักขโมยเงิน หรือสิ่งของของแขกที่มาซื้อบริการ ของเจ้าของสำนักบริการ หรือแม้แต่หญิงบริการคนอื่น จากการศึกษาพบว่ามีหญิงบริการจากเชียงรายถูกส่งไปขายบริการที่จังหวัดชายทะเลแห่งหนึ่ง แล้วขโมยเงินเจ้าของสำนัก จึงถูกส่งตัวกลับบ้านโดยซื้อตั๋วรถให้กลับบ้านเอง

4.2.6.5 หนีกฎหมาย กรณีนี้เกิดจากการล่อลวงหญิงต่างชาติมาขายบริการจึงจำเป็นต้องหลบหนีผู้รักษากฎหมาย หญิงบริการกลุ่มนี้จะถูกเจ้าของสำนักสับเปลี่ยนไปอยู่จังหวัดอื่นตลอดเวลา ในขณะเดียวกันจะถูกกักขัง ซ่อนเร้นมิให้ออกไปไหนด้วย

สำหรับเหตุผลที่ 1 และเหตุผลที่ 3 หากหมุนเวียนแล้วไม่ดีขึ้น จะถูกส่งกลับบ้านโดยเจ้าของจะพาไปส่งเองในกรณีที่เดินทางกลับบ้านไม่ถูก และจะไปบอกพ่อแม่เด็กถึงเหตุผลที่นำมาส่ง บางรายก็ซื้อตั๋วรถโดยสารประจำทางและพาไปส่งที่สถานีขนส่งโดยให้เดินทางกลับเอง หญิงบริการบางรายเมื่อถูกส่งไปจังหวัดอื่นแล้วสร้างปัญหา เจ้าของสถานบริการแห่งนั้นจะติดต่อกลับมาบอกเอเย่นต์ให้มารับกลับ ในการเข้าไปเก็บข้อมูลช่วงหนึ่งพบหญิงบริการเผ่าอีก้อ 2 คนรอการถูกส่งกลับโดยเอเยนต์บอกผู้วิจัยว่า "จะส่งกลับบ้านที่เชียงรายพรุ่งนี้ ไปรับมาจากกรุงเทพ เปลี่ยนที่ 2 - 3 แห่งแล้วพูดกันไม่รู้เรื่อง ทำอะไรไม่เป็นซักอย่างเอาแต่กินอย่างเดียว ขึ้นห้องกับแขกแขกก็มาโวยวายว่าไม่รู้เรื่องขอเปลี่ยนคนใหม่ "

Copyright by Mahidol University

4.3 ทัศนคติ ค่านิยม ต่ออาชีพขายบริการทางเพศ และเป้าหมายการดำเนินชีวิตในอนาคต

เพื่อให้เกิดมุมมองที่ชัดเจนต่อการมาขายบริการของหญิงบริการที่ทำงานในสำนักขายบริการประเภทต่าง ๆ ผู้ศึกษาจึงขอแยกความคิดเห็น และค่านิยมของหญิงบริการเหล่านี้ออกเป็นประเด็นต่าง ๆ รายละเอียดที่ได้เป็นเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้นแต่ก็สามารถทำให้พอจะมองเห็นแนวโน้มการเข้าสู่อาชีพขายบริการ รวมทั้งปัญหาการควบคุมโรคเอดส์ในอนาคต ซึ่งจะขอกล่าวในรายละเอียดตามลำดับ

4.3.1 ทัศนคติและค่านิยมต่ออาชีพขายบริการ

หญิงที่ต้องมาทำงานขายบริการทางเพศทุกคนจะมาจากครอบครัวที่ยากจน มาจากสังคมชาวนา ภูมิลำเนาเดิมมีสภาพเป็นชนบทที่ค่อนข้างจะห่างไกลความเจริญ บางคนมีสถานภาพเป็นคนเถื่อนที่ไม่มีหลักฐานการเป็นคนไทย เกิดและเติบโตอยู่ในหมู่บ้าน น้อยคนที่จะมีโอกาสได้สัมผัสโลกภายนอก เมื่อมีคนแปลกหน้าเข้ามาในหมู่บ้าน พวกเขาแต่งกายด้วยเสื้อผ้าอย่างดี ใส่สร้อยทองเส้นโต ลักษณะเป็นคนมีเงิน มาพาเด็กหญิงออกจากหมู่บ้านไปครั้งละหลาย ๆ คน ก่อนไปให้เงินก้อนใหญ่แก่พ่อแม่ไว้ใช้ พ่อแม่เด็กหญิงเหล่านั้นมีเงินทองจับจ่ายใช้สอย จากที่เคยลำบากเริ่มมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ภายหลังจากลูกสาวไปทำงานไม่นานจะส่งเงินมาให้พ่อแม่ สภาพความเป็นอยู่เริ่มแตกต่างจากครอบครัวอื่น ไม่นานพ่อแม่สามารถใช้หนี้ ไถ่ที่นา ปลูกบ้านที่ทันสมัย ซื้อเครื่องใช้สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ และเมื่อถึงวันเทศกาลสำคัญเด็กหญิงเหล่านั้นบางคนกลับบ้านด้วยรูปลักษณ์ที่ผิดแผกไปจากเดิมโดยสิ้นเชิง แต่งกายสวยงามเหมือนกลุ่มคนที่เคยมาพาออกไป ประดับประดาร่างกายด้วยของมีค่า ผิวพรรณสดใสและรูปร่างที่สมบูรณ์ขึ้น ใบหน้ามีสีสันด้วยเครื่องประทินโฉม ไม่มีคราบของหญิงบ้านนอกคนเดิมให้เห็นอีก สิ่งที่พบเห็นสร้างความใฝ่ฝันให้สาวอื่นในหมู่บ้าน ความคาดหวังที่จะมีสภาพที่ดีขึ้นเฉกเช่นรุ่นพี่ทำให้เกิดความต้องการอยากตามออกไปทำงานแบบเดียวกัน พ่อแม่ก็เช่นเดียวกันรู้สึกเป็นปมด้อยที่มีฐานะต่ำกว่าเพื่อนบ้าน จึงพยายามที่จะผลักดันให้ลูกสาวมาทำงานขายบริการ ด้วยความคิดว่าเป็นอาชีพที่ดีกว่าการทำนา ทำไร่ จากบ้านหนึ่งไปยังบ้านที่สอง สาม สี่เรื่อย ๆ ไป จนในที่สุดกลายเป็นอาชีพนิยมที่หญิงในหมู่บ้านต้องมาขายบริการทางเพศ ชายหนุ่มในหมู่บ้านก็มิได้รังเกียจว่าเป็นหญิงบริการ เมื่อหญิงสาวเลิกจากอาชีพกลับมาบ้านก็ต้องการที่จะแต่งงานด้วยเพราะฐานะความเป็นอยู่ดี และมีความทันสมัยกว่าสาวชาวนาคนอื่นในหมู่บ้านนี้ เมื่อมีลูกสาว ลูก

Copyright by Mahidol University

มักจะถูกสอนให้ฟุ้งเฟ้อตั้งแต่เด็กจนกระทั่งโต พ่อแม่บางรายจะส่งลูกสาวให้มาทำงานแบบตนเองเป็นรุ่นต่อไป และสืบทอดต่อ ๆ มาจนเกิดความเคยชิน มิได้มองเห็นถึงความน่ารังเกียจเช่นคนจากสังคมภายนอก แต่มองเห็นเป็นงานชนิดหนึ่งที่สามารถทำรายได้ที่สูง ทำให้ความเป็นอยู่ของตนเองและครอบครัวดีขึ้นกว่าการทำนา ทุกคนในหมู่บ้านถือเป็นเรื่องธรรมดาที่มาทำงานขายบริการ และดูเหมือนจะพยายามที่จะแข่งความร่ำรวยกัน บางครอบครัวปลูกบ้านใหญ่โตทาสีสันฉูดฉาด และนิยมปลูกเป็นบ้านปูน สรรหาอุปกรณ์ เครื่องใช้ต่าง ๆ ที่มีขนาดใหญ่โตมาประดับบ้าน แต่ไม่ได้อยู่ กลับอยู่ที่บ้านไม้หลังเก่า

เงินที่หามาได้นอกจากให้ครอบครัวแล้วยังนำไปทำบุญทุกครั้งที่มีโอกาสกลับบ้าน หญิงบริการคนหนึ่งบอกว่า "หนูมีกรรมที่ต้องมาทำงานแบบนี้ หนูต้องทำบุญมาก ๆ" เมื่อถูกถามว่าทำไมไม่ทำงานอย่างอื่น คำตอบที่ได้คือ "ความรู้ไม่มีจะไปทำงานอะไร ทำนาก็ได้ผลผลิตน้อย แม่ลำบากอยู่บ้านหลังเล็ก ๆ เป็นกระต๊อบ ยิ่งทำก็ยิ่งจนมากขึ้น ทำงานแบบนี้รายได้ดี แม่ก็ไม่ต้องลำบาก" หญิงบริการคิดว่าการขายบริการ คืออาชีพอย่างหนึ่งที่ใช้ตัวของเธอเป็นสินค้าแลกเปลี่ยนเพื่อรายได้ มิได้ทำให้ใครเดือดร้อน เป็นงานที่บริสุทธิ์ไม่โกงใคร เงินทุกบาทที่ได้มาเกิดจากตัวเธอเองเท่านั้นที่ต้องทนรับความเจ็บปวด ความกักขฬะจากชายแปลกหน้า เธอไม่ได้รับรู้มาก่อนว่าอาชีพที่เธอทำนี้ผิดกฎหมาย ไม่ได้สนใจกับความคิดของบุคคลทั่วไปที่เห็นว่าเป็นอาชีพน่ารังเกียจและสำส่อน เธอคิดแต่เพียงการหาเงินเพื่อส่งไปให้ทางบ้าน เพื่อพ่อแม่และน้อง ๆ จะกินดีอยู่ดี แม้เธอจะขายบริการแต่เมื่อกลับไปเยี่ยมบ้าน มีชายมาเกี้ยวพาราสี เธอก็มีความเอียงอาย เช่นเดียวกับสาวทั่วไป ความรู้สึกของเธอเหมือนหญิงสาวทั่ว ๆ ไปที่ต้องหวงตัว ชายจะซื้อเธอได้ก็เฉพาะที่สำนักบริการเท่านั้น นอกจากแฟนที่เธอจะยอมมีเพศสัมพันธ์ด้วยเมื่อนอกเหนือจากเวลาทำงาน เมื่อผู้วิจัยถามว่ากลับบ้านมีใครรังเกียจไหมที่มาขายบริการ หญิงบริการบอกว่า "ที่หมู่บ้านผู้หญิงก็มาทำงานแบบนี้กันทั้งนั้น ไม่เห็นมีใครรังเกียจกลับบ้านทีหนุ่ม ๆ แถวบ้านมาจีบกันหลายคน" "มีแขกมาชอบขอให้ไปอยู่ด้วย แต่หนูไม่เอา ใครเขาจะมารักหนูจริง"

ถึงแม้ว่าหญิงบริการมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการขายบริการทางเพศที่ทำอยู่ว่าเป็นอาชีพชนิดหนึ่งที่มีรายได้ดีกว่าไปทำอย่างอื่น เป็นงานที่ไม่ต้องลำบากเป็นอาชีพสุจริตมิได้คดโกงใคร สามารถทำให้ครอบครัวของเธอไม่ต้องอดอยาก ไม่มีหญิงบริการคนใดที่ทำงานเพื่อตนเอง แต่ส่วนลึกแล้วเธอรู้สึกเป็นเวรกรรมที่ต้องมาทำอาชีพที่เจ็บปวด รองรับความใคร่ที่กักขฬะของผู้ชาย แต่เธอก็ต้องอดทนทำเพื่อครอบครัว พวกเธอต้องถูกบีบคั้นจากเจ้าของสำนักบริการ แมงดา ลูกค้า และผู้รักษากฎหมาย

Copyright by Mahidol University

หญิงบริการกล่าวว่า "หนูก็ทำงานอย่างนี้ทุกวัน นาน ๆ ตำรวจก็จับทีนึง เจ้าของจะไปเสียเงินให้ตำรวจ กลับมาหนูต้องทำงานใช้หนี้เจ้าของเขา" แต่พวกเธอยังต้องทำงานแบบนี้ต่อไปอีกเรื่อย ๆ จนกว่าจะถึงจุดหมายที่ครอบครัวและตนเองพอใจ

4.3.2 เป้าหมายการดำเนินชีวิตในอนาคต

การดำเนินชีวิตในอนาคตของหญิงบริการแต่ละคนจะมีเป้าหมายของชีวิตแตกต่างกันขึ้นอยู่กับประสบการณ์ และโอกาส เป้าหมายหลัก ๆ ของหญิงบริการมีดังนี้

4.3.2.1 การเลื่อนระดับการขายบริการ หญิงบริการทางเพศส่วนมากจะมีความคิดที่จะเปลี่ยนสถานที่ขายบริการทางเพศ หากเจ้าของสำนักบริการเข้มงวด เอาเปรียบ และโหดร้าย เมื่อใช้หนี้หมดจะชวนเพื่อน ๆ ไปสมัครทำงานที่สำนักอื่นที่เจ้าของใจดี และมีที่พักที่สบาย หญิงบริการกล่าวว่า "อยู่ที่ไหนเจ้าของเขาดี ก็ไม่อยากไปทำงานที่อื่น" บางสำนักที่ผู้ศึกษาเข้าไปศึกษาพบว่าหญิงบริการหลายคนทำงาน อยู่ที่แห่งนั้นมา 2 ปีบ้าง 3 ปีบ้าง บางคนทำงานมา 5 ปีแล้วยังไม่ย้ายไปที่อื่น คงทำงานไปเรื่อย ๆ จะมีการเลื่อนระดับในสำนักนั้นขึ้นเป็นมาม่าซัง หรือหัวหน้าหญิงบริการโดยได้สิทธิพิเศษกว่าหญิงบริการคนอื่น เช่น สามารถเลือกแขกได้ ออกไปทำธุระนอกสำนักได้โดยอิสระ ไม่ต้องนั่งอยู่ในตู้กระจกรวมกับหญิงบริการคนอื่น ห้องพักจะดีกว่าคนอื่น และเป็นผู้คอยดูแลกิจการแทนเจ้าของหากเจ้าของติดธุรกิจที่อื่น เป็นต้น

การเปลี่ยนสถานที่ทำงานใหม่ในขั้นแรกไม่ได้คำนึงถึงระดับของสถานบริการว่าต้องสูงกว่าเดิม แต่เมื่อมีการเปลี่ยนสำนักบริการหลาย ๆ แห่งประสบการณ์ที่ได้จะทำให้หญิงบริการคิดถึงการเลื่อนระดับของตนเองโดยได้คำแนะนำจากเพื่อนที่ทำงาน หรือจากชายนักเที่ยว แรงกระตุ้นของลูกค้าที่มาซื้อบริการทำให้หญิงบริการบางคนเกิดความคิดที่จะเลื่อนระดับตนเอง การเปลี่ยนแปลงนี้หมายถึงรายได้ที่เพิ่มสูงขึ้น และเป็นการยกระดับตัวของหญิงบริการเองด้วย แต่มีเพียงจำนวนน้อยที่มีโอกาสได้เลื่อนระดับตัวเอง หญิงบริการส่วนใหญ่ยังคงวนเวียนอยู่กับการขายบริการระดับเดิม ในขณะที่ค่าตัวจะลดลงเรื่อย ๆ ตามอายุที่มากขึ้น สาเหตุที่ช่วยผลักดันให้หญิงบริการสามารถเลื่อนระดับการขายบริการมีดังนี้

ก. ลูกค้าที่มาใช้บริการ เมื่อลูกค้านั้นพบหญิงบริการที่มีหน้าตา ท่าทาง และการพูดจาดี ในระหว่างการซื้อบริการจะมีการพูดคุยและสอบถามข้อมูลส่วนตัวพร้อมกับคำถามที่ว่า "สวย ๆ อย่างนี้น่าจะไปทำงานที่อื่น ทำไมมาทำงานที่นี่" พร้อมกับแนะนำว่าควรจะไปทำงานที่ใดที่มี

Copyright by Mahidol University

รายได้ดี และมีระดับสูงขึ้น ดังเช่นคำพูดที่ว่า "สวย ๆ อย่างนี้ไม่น่ามาอยู่ตามซ่องเลย ทำไมไม่ไปทำงานคาราโอเกะ"

ข. เพื่อนชักชวน หญิงบริการบางคนจะมีการติดต่อกับเพื่อนจากหมู่บ้านเดียวกัน หรือเคยทำงานมาด้วยกันแล้วไปทำงานที่อื่น การย้ายสถานบริการบ่อยทำให้หญิงบริการมีเพื่อนมากขึ้น และกล้าตัดสินใจ จะมีการปรึกษาพูดคุยกันเมื่อว่างจากการทำงาน เพื่อนจะชวนให้หญิงบริการนั้นมาทำงานขายบริการในสถานที่ที่สูงขึ้น รายได้ดีขึ้น (ซึ่งจะได้กล่าวถึงระดับขั้นของการขายบริการในลำดับต่อไป) บางครั้งจะเป็นคนพาไปสมัครงานกับเจ้าของสถานบริการที่ตนรู้จัก

ค. ญาติพาไป ญาติของหญิงบริการที่มีอาชีพนายหน้ามักจะรู้จักสถานบริการแหล่งต่าง ๆ ดี เมื่อหญิงบริการกลับบ้าน หรือหยุดขายบริการทางเพศระยะหนึ่ง ญาติจะมาสอบถามสาเหตุการหยุดทำงานพร้อมกับแนะนำแหล่งขายบริการที่มีระดับดีให้ บางคนจะเป็นผู้พาหญิงบริการนั้นมาที่แหล่งขายบริการเอง และมักจะได้ค่านายหน้าจากการพามาด้วยโดยที่หญิงนั้นไม่ทราบ

ง. จำนวนการรับแขกที่มากในแต่ละวันทำให้หญิงบริการทนไม่ไหว และเจ้าของมักจะตามใจลูกค้าเมื่อลูกค้าต้องการ หญิงบริการที่ไม่มีหนี้ผูกพันมักจะขอเลิกทำงานและกลับบ้านระยะหนึ่ง เมื่อมีปัญหาเรื่องการเงินจะหางานทำ บางคนเดินทางมาสมัครงานยังแหล่งขายบริการที่ตนเองอยากทำด้วยตนเอง บางคนก็ให้เพื่อนที่ทำงานอยู่แล้วติดต่อให้

4.3.2.2 ระดับขั้นของการขายบริการ ระดับขั้นของการขายบริการมีรูปแบบต่าง ๆ มากมาย การเลื่อนระดับสถานบริการของแต่ละบุคคลขึ้นอยู่กับโอกาส ประสบการณ์ และขึ้นอยู่กับว่าเป็นหญิงบริการทางเพศรุ่นเก่า หรือรุ่นใหม่ หญิงบริการทางเพศรุ่นใหม่มีโอกาสเลื่อนตนเองไปสู่การบริการทางเพศระดับสูงได้ง่าย เนื่องจากปัจจุบันนี้ธุรกิจทางเพศเติบโตและมีรูปแบบมีหลากหลายกว่าแต่ก่อน การเลื่อนระดับการขายบริการจำแนกเป็น 2 ลักษณะใหญ่ ๆ คือ การเลื่อนขึ้น และการเลื่อนลง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

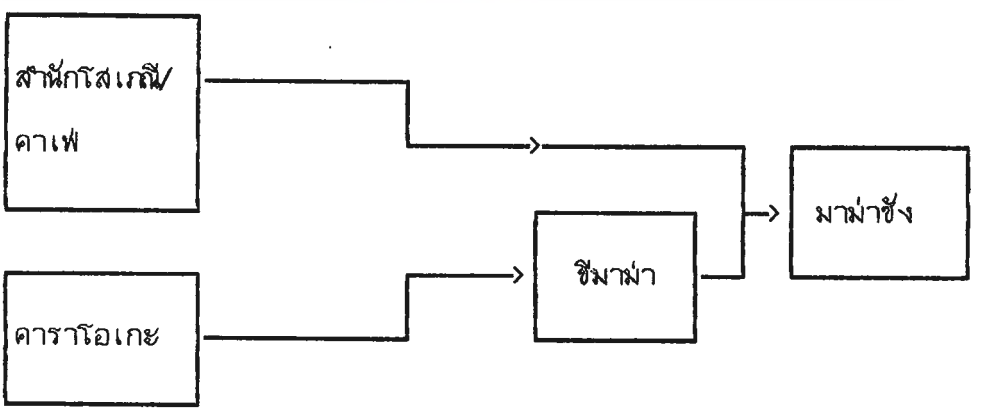
ก. การเลื่อนขึ้น หญิงบริการจำนวนน้อยที่จะมีโอกาสได้ไต่เต้าการขายบริการไปสู่รูปแบบที่สูงขึ้น และมักจะเป็นหญิงบริการรุ่นใหม่ ๆ ที่มีการศึกษาพอสมควร (จบการศึกษาภาคบังคับ) มีความคิดที่จะพัฒนาตนเอง มีความกล้าเสี่ยงที่ก้าวไปสู่วิถีชีวิตใหม่ ๆ และข้อสำคัญ คือ มีความสวย การไต่ระดับของการขายบริการลักษณะนี้แบ่งได้เป็น 2 ประเภทคือ

Copyright by Mahidol University

- **เลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นในสถานที่เดิม** ลักษณะนี้จะพบได้ทั้งหญิงบริการตามสำนักโสเภณี คาเฟ่ และคาราโอเกะ สำหรับหญิงบริการตามสำนักโสเภณี และ คาเฟ่ที่ทำงานมานานโดยไม่ได้ถูกสับเปลี่ยนไปขายบริการที่อื่น และตัวหญิงบริการเองก็ไม่คิดที่จะโยกย้ายตนเองเนื่องจากมีความประทับใจต่อเจ้าของสำนักบริการนั้น จึงทำงานมาเป็นเวลาหลายปี จะได้รับความไว้วางใจจากเจ้าของสถานบริการให้ช่วยดูแลหญิงบริการที่เข้ามาทำงานใหม่ ๆ และให้สิทธิพิเศษต่าง ๆ เช่น ช่วยดูแลสถานบริการแทนเจ้าของหากเจ้าของต้องไปธุระไกล ๆ ไม่ต้องรับแขกหากตนเองไม่พึงพอใจ ควบคุมหญิงบริการพร้อมทั้งช่วยสอนเทคนิคการขายบริการที่แขกพึงพอใจแก่เด็กใหม่ สามารถออกไปติดต่อหรือไปนอกสำนักงานได้ตลอดเวลา ความเป็นอยู่จะดีกว่าหญิงบริการคนอื่น ๆ สามารถให้คุณและให้โทษต่อหญิงบริการในความดูแลได้ บางคนมีหน้าที่ไปรับเด็กใหม่กับเจ้าของสำนักบริการหรือกับเอเย่นต์ มักเรียกชื่อตำแหน่งหัวหน้าหญิงบริการว่า "มามาซัง"

ส่วนหญิงบริการที่ทำงานในคาราโอเกะก็จะเป็นลักษณะเดียวกัน หญิงบริการที่ทำงานมานานจนเป็นที่ไว้วางใจจากเจ้าของ จะเลื่อนระดับขึ้นเป็นหัวหน้าชั้นที่ประจำ เรียกว่า "ชีมาม่า" มีหน้าที่คอยดูแลความเรียบร้อย และการให้บริการแก่แขกในชั้นที่ตนเองรับผิดชอบ โดยได้รับสิทธิพิเศษคือไม่ต้องนั่งโต๊ะกับแขก และสามารถเลือกที่จะให้บริการทางเพศแก่แขกได้ ถ้าไม่พอใจที่จะรับแขกก็สามารถปฏิเสธได้ ในขณะที่หญิงบริการคนอื่นต้องรับแขก จากระดับ "ชีมาม่า" หากทำงานเป็นที่พอใจ รวมถึงอุปนิสัยส่วนตัวที่เจ้าของพึงพอใจก็จะได้เลื่อนระดับขึ้นเป็น "มามาซัง" ดังแผนภูมิที่ 3

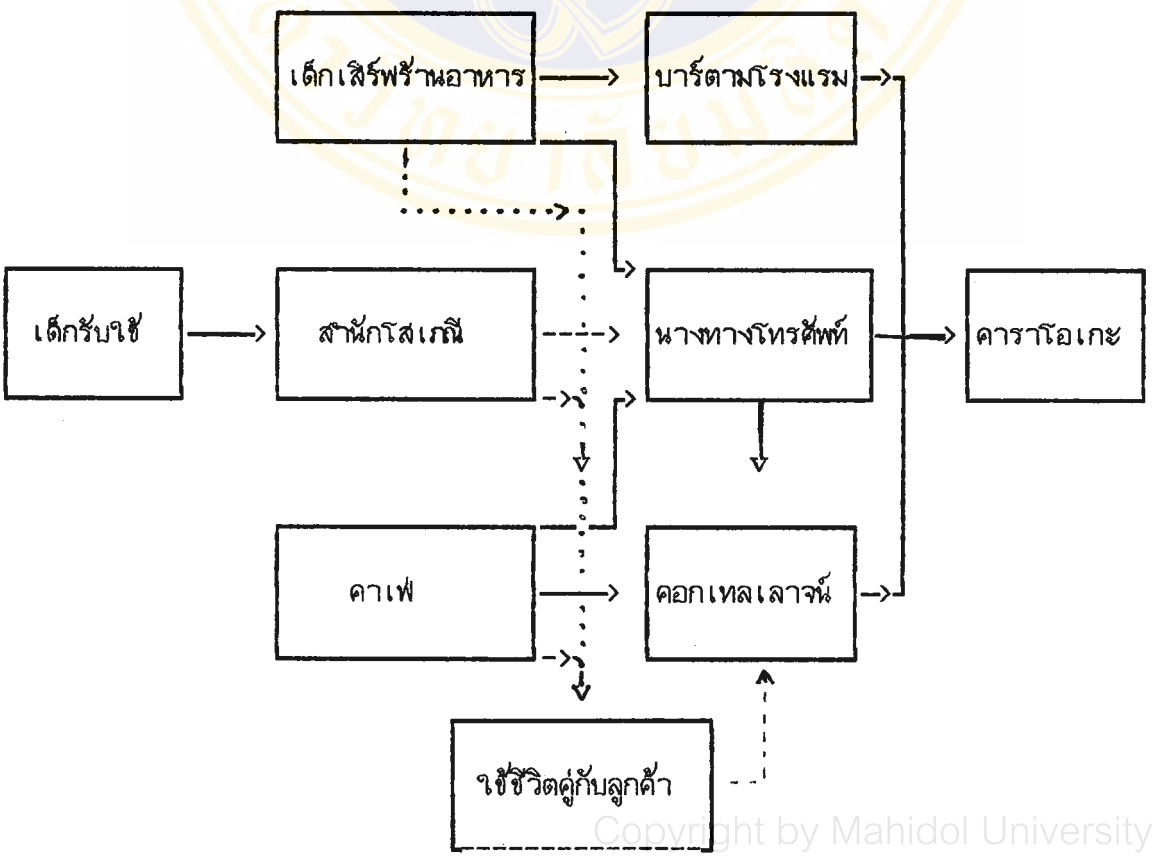
แผนภูมิที่ 3 แสดงการเลื่อนระดับการขายบริการในที่ทำงานเดิม

Copyright by Mahidol University

- **เลื่อนระดับสู่รูปแบบการขายบริการที่สูงขึ้น** การเลื่อนระดับลักษณะนี้ หมายถึงการโยกย้ายสถานที่ขายบริการไปสู่รูปแบบใหม่เพื่อยกระดับตนเอง และราคาค่าบริการจะเพิ่มขึ้นด้วย ทำให้รายได้ต่อเดือนสูงขึ้น ความเป็นอยู่ดีขึ้น หญิงบริการส่วนหนึ่งเมื่อหมดหนี้สินจากเจ้าของเดิมมักจะเดินสายหากินไปตามจังหวัดต่าง ๆ โดยเพื่อนชักชวน บางคนจะขายบริการแหล่งละ 1 - 3 เดือนก็จะย้ายไปที่ใหม่ และรูปแบบใหม่ หากพอใจที่ใดจะอยู่ทำงานนาน 6 - 12 เดือน จังหวัดที่พบว่ามีการเดินสายหากินมากที่สุดอยู่ระหว่างจังหวัดเชียงใหม่ - หาดใหญ่ - กรุงเทพ - ชลบุรี (จังหวัดที่กล่าวมาข้างต้น นักเที่ยวนิยมหญิงชาวเหนือ และเป็นแหล่งท่องเที่ยว) การเดินสายขายบริการจะสิ้นสุดที่รูปแบบการขายบริการ 2 รูปแบบ คือคาราโอเกะ และ นวดแผนโบราณ ด้วยเหตุผลสำคัญ คือรายได้สูง การที่หญิงบริการจะเลือกรูปแบบการขายบริการรูปแบบใดเป็นเป้าหมายขึ้นอยู่กับการเริ่มต้นเข้ามาสู่อาชีพขายบริการ และอายุของหญิงบริการคนนั้น เพราะรูปแบบที่เป็นเป้าหมายทั้งสองรูปแบบนี้มีความแตกต่างกัน หญิงบริการบางรายอาจไปอยู่กินกับลูกค้าที่มาซื้อบริการและเกิดชอบพอกันเป็นช่วงเวลาสั้น ๆ (6 เดือน - 2 ปี) เมื่อเลิกลากันจะกลับมาขายบริการอีก ซึ่งขอแยกแยะออกเป็นแผนภูมิให้เห็นชัดเจนขึ้น

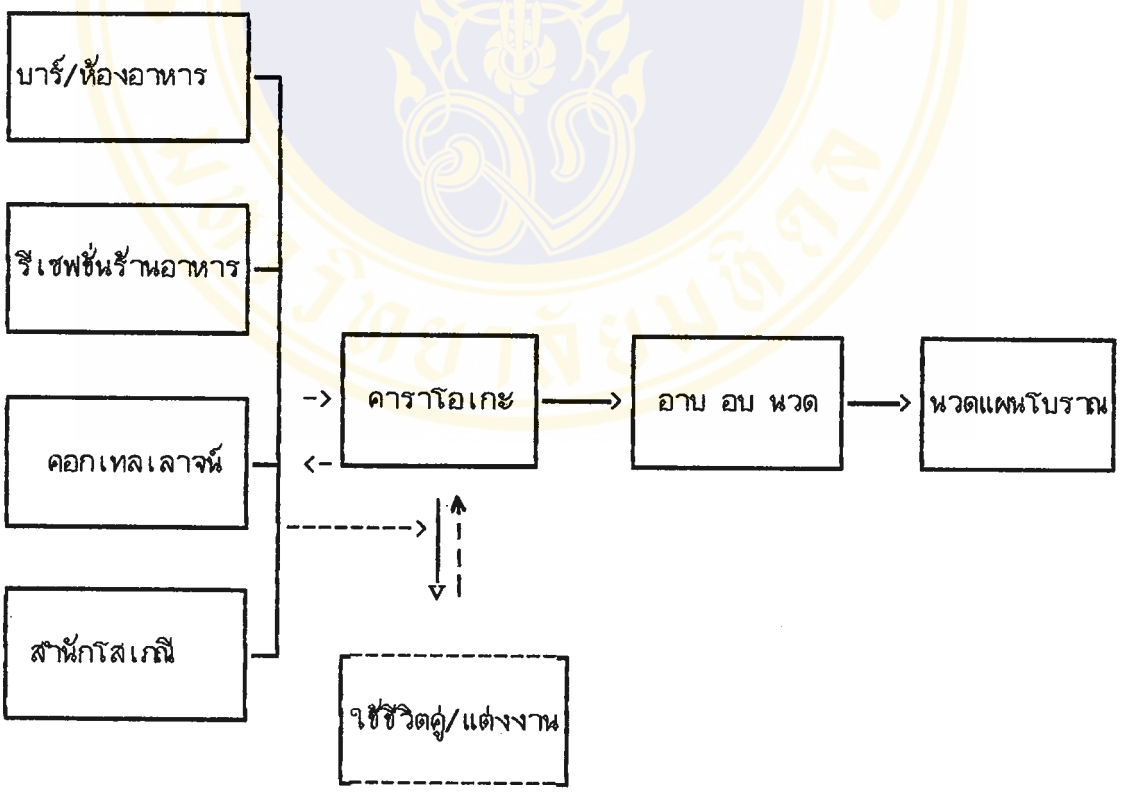
แผนภูมิที่ 4 แสดงการเลื่อนระดับรูปแบบการขายบริการเป้าหมายอยู่ที่คาราโอเกะ

Copyright by Mahidol University

จากแผนภูมิที่ 4 จะเห็นว่าหญิงบริการที่มีเป้าหมายอยู่ที่คาราโอเกะจะเข้าสู่ธุรกิจบริการทางเพศโดยผ่านทางนายหน้า และเอเย่นต์ บางคนอาจเริ่มต้นด้วยการเป็นเด็กรับใช้ก่อน แต่ส่วนใหญ่มักเริ่มต้นการขายบริการทางเพศทันทีในรูปแบบของเด็กเสิร์ฟตามร้านอาหาร สำนักโสเภณี และคาเฟ่ เมื่อหมดหนี้สินจะย้ายที่ทำงานไปเป็นหญิงเสิร์ฟตามบาร์ในโรงแรมเล็ก ๆ หญิงนั่งชั่วโมงตามคอกเทลเลาจน์ หรือ เป็นนางทางโทรศัพท์ ซึ่งทั้ง 3 รูปแบบนี้ราคาค่าบริการจะสูงขึ้น และจำนวนการรับแขกต่อวันจะน้อยลง หญิงบริการจะวนเวียนทำงานอยู่ใน 3 รูปแบบนี้ มีบางคนกลับไปทำงานตามสำนักโสเภณีอีกหากสถานที่ทำงานใหม่ได้แขกน้อย หรืออาจใช้ชีวิตคู่กับลูกค้าที่มาซื้อบริการแล้วถูกใจกันเป็นเวลาสั้น ๆ ก็ต้องกลับมาขายบริการอีก เป้าหมายสุดท้ายที่หญิงบริการต้องการทำงาน คือ คาราโอเกะ การจะมาทำงานในแหล่งบริการรูปแบบนี้ได้จะต้องสามารถพูดภาษาต่างประเทศได้บ้างโดยเฉพาะภาษาญี่ปุ่น ต้องมีรูปร่างหน้าตาดี และรู้จักมารยาทในสังคม

แผนภูมิที่ 5 แสดงการเลื่อนระดับรูปแบบการขายบริการเป้าหมายอยู่ที่นวดแผนโบราณ

จากแผนภูมิที่ 5 หญิงบริการลักษณะนี้เริ่มต้นทำงานโดยผ่านนายหน้า หรือสมัครทำงานเอง

Copyright by Mahidol University

จะมีการไต่ระดับการขายบริการเพื่อต้องการรายได้สูง ๆ บางคนระหว่างทำงานจะมีชายคู่ขาที่อยู่กินด้วยกัน จะมีการเปลี่ยนที่ทำงานบ่อยและการทำงานแต่ละแห่งจะอยู่ตามจังหวัดต่าง ๆ อาจหมุนเวียนสลับไปมาตามสถานบริการ เช่น จากคอกเทลเลาจน์ ไปคาราโอเกะ มาสำนักโสเภณี คาราโอเกะ กลับมาคอกเทลเลาจน์ ระหว่างนี้บางคนแต่งงานไปกับลูกค้าชาวต่างชาติ หรืออยู่กินกับลูกค้าชาวไทย เมื่อผิดหวังชีวิตคู่จะกลับมาขายบริการอีก และพยายามผลักดันตนเองไปสู่สถานบริการที่สูงขึ้น เช่นไปทำงานอาบอบนวด (นวดแบบเปียก) ก่อนที่จะสิ้นสุดที่นวดแผนโบราณ (นวดแบบแห้ง) เมื่อการขายบริการถึงระดับอาบอบนวดแล้วมักไม่หวนกลับมาสำนักโสเภณีอีกเพราะรูปแบบการขายบริการที่แตกต่างกัน และกลุ่มลูกค้าจะผิดกัน การที่จะทำงานอาบอบนวดได้จะต้องมีทักษะในการนวด โดยการเข้าอบรมการนวดแบบต่าง ๆ จากสถานบริการแห่งนั้น การฝึกหัดการนวดนี้ทุกคนต้องเสียค่าใช้จ่ายประมาณ 500 บาทต่อการฝึกหนึ่งคอร์ส ซึ่งจะใช้เวลาฝึกประมาณ 5 - 7 วัน รวมทั้งจะต้องผ่านการทดสอบก่อนเข้าทำงานคล้ายการสอบ หากสอบไม่ผ่านต้องฝึกซ้ำ แต่เมื่อเข้าเป็นพนักงานของสถานอาบอบนวดแล้วรายได้จากการทำงานจะสูงมาก บางคนอาจมีรายได้ถึงเดือนละ 30,000 บาท และแขกที่มาใช้บริการส่วนใหญ่จะมีฐานะดี เมื่อหญิงบริการกลุ่มนี้มีอายุสูงขึ้นมักนิยมไปทำงานนวดแผนโบราณโดยอาศัยเทคนิคการนวดที่ได้รับการฝึกฝนมาใช้ บางคนอาจขายบริการทางเพศไปพร้อมกันด้วย

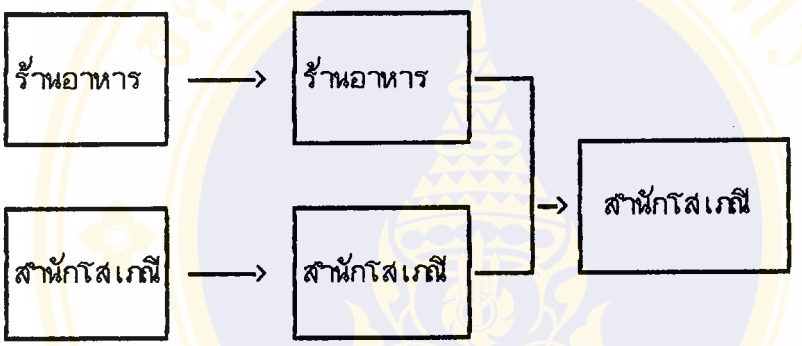
ข. การเสื่อมลง มักจะพบในหญิงบริการส่วนใหญ่ มีการสับเปลี่ยนโยกย้ายสถานที่ขายบริการเมื่อได้แขกน้อยลง การย้ายนี้จะย้ายไปยังสถานบริการรูปแบบเดิมแต่เป็นต่างจังหวัด มักจะไม่ค่อยย้ายในจังหวัดเดียวกัน และเมื่อขายบริการเป็นระยะเวลานานราคาค่าบริการจะลดลงเรื่อย ๆ บางคนเหลือเพียง 40 บาทต่อการให้บริการ 1 ครั้ง หญิงบริการระดับนี้พบได้ 2 ลักษณะตามอายุการเข้าสู่อาชีพคือ

- การเสื่อมลงของหญิงบริการรุ่นเก่า หากหญิงบริการอยู่ในอาชีพนี้มาเกิน 10 ปี ในช่วงเวลานั้นรูปแบบการขายบริการทางทางเพศไม่หลากหลายเท่าในปัจจุบัน การมาทำงานขายบริการจะเป็นการหลอกลวงปิบปังคับมากกว่าสมัครใจ จึงมีการกักขังทุบตี ส่วนใหญ่หญิงบริการที่ผ่านขบวนการนายหน้า และเอเย่นต์ จะถูกนำมาขายบริการตามร้านอาหารที่มีการขายบริการทางเพศ และสำนักโสเภณี หากเริ่มต้นทำงานที่ร้านอาหาร หญิงบริการจะถูกพาย้ายที่ไปตามร้านอาหารแห่ง ที่ 1 แห่งที่ 2 ...ไปเรื่อย ๆ หากเริ่มต้นทำงานที่สำนักโสเภณีก็จะถูกย้ายไปตาม

Copyright by Mahidol University

สำนักโสเภณีแห่งต่าง ๆ โอกาสที่จะเปลี่ยนแหล่งขายบริการรูปแบบอื่นมีน้อย อย่างมากก็จะเป็นทางทางโทรศัพท์ เมื่อมีอายุมากขึ้นหากยังขายบริการอยู่ค่าตัวหญิงบริการกลุ่มนี้จะน้อยลงจนเหลือประมาณ 40 - 60 บาท และมักขายบริการทางเพศในสำนักโสเภณีที่ขายบริการในเวลากลางวัน (ช่องแม่บ้าน) ซึ่งลูกค้าส่วนใหญ่มีอายุสูงและเป็นลูกค้าประจำ ดังแสดงในแผนภูมิที่ 6

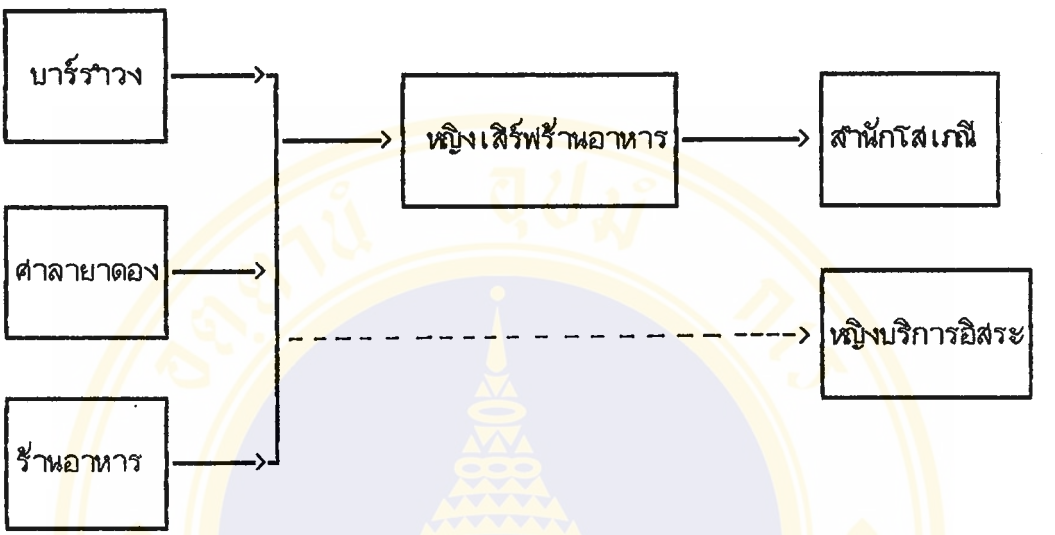
แผนภูมิที่ 6 แสดงการเลื่อนลงของการขายบริการในรูปแบบเดิมของหญิงบริการรุ่นเก่า

- ลักษณะที่ 2 หญิงบริการรุ่นใหม่ หญิงบริการที่เข้าสู่วงการขายบริการทางเพศด้วยตนเองในช่วงระยะเวลาไม่เกิน 5 ปี หญิงบริการกลุ่มนี้อาจมาทำงานขายบริการทางเพศโดยการมาสมัครงานด้วยตนเองจากการดูป้ายสมัครงานตามหน้าร้าน หรืออาจเข้าสู่วงจรการขายบริการทางเพศโดยการผ่านระบบนายหน้า เอเย่นต์ บางคนทำงานตามสวนอาหาร /ร้านอาหารที่มีการให้บริการทางเพศ ตามศาลายาดอง บาร์ราวง ภายหลังจากทำงานนานประมาณ 3 - 6 เดือนก็จะเปลี่ยนที่ทำงานใหม่เนื่องมาจากรายได้น้อย การเปลี่ยนที่ทำงานจะหมุนเวียนกันใน 3 ระดับสถานบริการ คือ สวนอาหาร ศาลายาดอง บาร์ราวง แต่ส่วนใหญ่จะอยู่ตามร้านอาหารจะใช้เวลาทำงานอยู่แห่งละ 2 - 6 เดือน ในที่สุดจะจบด้วยการเป็นหญิงบริการอยู่ตามสำนักโสเภณีหรือขายบริการแบบอิสระ เนื่องจากชีวิตประจำวันจะสบายกว่าการอยู่ตามร้านอาหารซึ่งต้องเป็นพนักงานเสิร์ฟอาหารด้วย ดังแสดงในแผนภูมิที่ 7

Copyright by Mahidol University

แผนภูมิที่ 7 แสดงการเลื่อนระดับการขายบริการลงของหญิงบริการรุ่นใหม่

จะเห็นได้ว่าหญิงบริการจำนวนน้อยที่สามารถเลื่อนระดับรูปแบบการขายบริการที่สูงขึ้นไปสู่กลุ่มลูกค้าที่มีฐานะ มีการศึกษา และสังคมที่ดี ซึ่งลูกค้ากลุ่มนี้จะมีพฤติกรรมป้องกันตนเองค่อนข้างดี ความเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์มีน้อยลง จำนวนการรับแขกในแต่ละเดือนน้อยลง ในขณะที่รายได้อยู่ในเกณฑ์สูง บางคนได้แต่งงานไปกับลูกค้าชาวต่างชาติ และเลิกจากอาชีพนี้ไปเป็นแม่บ้านมีชีวิตที่สุขสบาย ในขณะที่หญิงบริการส่วนใหญ่ยังคงขายบริการอยู่ในระดับเดิม ราคาค่าบริการลดลงตามอายุที่เพิ่มขึ้น บางคนไม่รู้จะไปประกอบอาชีพอะไรต้องขายบริการเป็นอาชีพถาวรเพื่อการอยู่รอดของชีวิต และยังต้องให้บริการกลุ่มลูกค้าระดับล่างที่ไม่สนใจเรื่องการป้องกันตัวเอง โอกาสที่จะติดเชื้อและแพร่เชื้อเอดส์ก็มีสูงขึ้นตามลำดับ

4.3.2.3 การเลิกอาชีพขายบริการทางเพศ หญิงบริการที่ทำงานมานานมักมีการวางแผนชีวิตในอนาคตไว้ว่าหากเลิกจากอาชีพขายบริการจะไปทำอาชีพอะไร ส่วนหญิงบริการที่ทำงานใหม่มักจะไม่ได้คิดถึงอนาคตตนเองนอกจากทำงานหาเงินให้ได้มากที่สุด เป้าหมายแต่ละคนจึงอยู่ที่รายได้แต่ละเดือน เมื่อถามถึงอนาคตว่า "คิดจะทำงานต่อไปอีกกี่ปีจึงจะเลิกอาชีพนี้" ส่วนใหญ่จะตอบว่า "จะเลิกทำเมื่อมีเงินเก็บก้อนหนึ่ง" จำนวนเงินก้อนของแต่ละคนไม่เท่ากัน บางคนบอก

Copyright by Mahidol University

ไม่ได้ว่าจำนวนเท่าไหร่ถึงจะพอ ในระหว่างทำงานทุกคนจะคิดถึงครอบครัวก่อนที่จะคิดถึงตนเอง บางคนส่งเงินกลับบ้านจนไม่เหลือเก็บ พ่อแม่บางรายไม่รู้จักพอ มีความต้องการเงินไม่มีที่สิ้นสุด ทุกเดือนจะรอแต่เงินที่ลูกสาวจะส่งมา จดหมายขอเงินมักถูกส่งมาล่วงหน้า บางคนเดินทางมารับเงินถึงสำนักบริการ บางครั้งหญิงบริการเหล่านี้ต้องขอเบิกเงินล่วงหน้าจากเจ้าของสถานบริการเมื่อครอบครัวต้องการเงินด่วน หญิงบริการแต่ละคนจึงต้องอยู่ในอาชีพนี้นานหลายปี และหมุนเวียนอยู่กับการขายบริการ บางครั้งเลิกอาชีพแล้วต้องกลับมาอีก อาชีพขายบริการจึงเป็นอาชีพสำรองที่ต้องมาทำเมื่อมีปัญหาการเงิน แต่ทุกคนยังมีเป้าหมายว่าวันหนึ่งจะเลิกทำงานเมื่อพร้อม

อาชีพที่หญิงบริการต้องการทำในอนาคต จุดหมายปลายทางที่พอจะสรุปได้ถึงอาชีพในอนาคตของหญิงบริการที่คิดว่าจะทำมีดังนี้

ก. ทำงานนวดแผนโบราณที่ไม่ต้องขายบริการทางเพศ

ข. ทำงานร้านอาหารดี ๆ ที่ไม่ต้องขายบริการทางเพศ เช่น เป็นประชาสัมพันธ์ หรือ พนักงานเก็บเงิน

ค. เปิดร้านเสริมสวย หรือ ร้านขายของชำเล็ก ๆ

ง. เปิดสำนักโสเภณีโดยเป็นเจ้าของสำนักเอง / เป็นนายหน้าจัดหาหญิงบริการในหมู่บ้าน

จ. ต้องการแต่งงานมีครอบครัว

ฉ. กลับไปช่วยพ่อแม่ทำนา ทำไร่

จะเห็นได้ว่าชีวิตในอนาคตที่หญิงบริการตั้งความหวังไว้แยกได้เป็น 2 ประเด็นใหญ่คือ

- ประเด็นที่ 1 ยังคงทำงานในสถานบริการทางเพศต่อไป และยกระดับตนเองโดยการทำงานในสถานนวดแผนโบราณที่ไม่ต้องขายบริการทางเพศ หรือทำงานร้านอาหารระดับดีที่ไม่มีการขายบริการทางเพศ หญิงบริการในกลุ่มนี้มีจำนวนมากที่ยังไม่รู้ว่าจะไปทำอาชีพอะไรเมื่อต้องเลิกขายบริการ

จึงยังต้องเป็นลูกจ้างตามแหล่งบริการต่อไป

- ประเด็นที่ 2 เลิกจากอาชีพขายบริการไปทำกิจการส่วนตัว กลุ่มนี้ก่อนที่เลิกจากอาชีพขายบริการทางเพศ สิ่งแรกคือต้องมีเงินก้อนหนึ่งไว้เป็นทุนสำรองสำหรับทำอาชีพอื่นต่อไป อาชีพที่คาดหวังว่าจะทำสิ่งแรก คือเปิดสำนักบริการเอง หรือเป็นนายหน้าอยู่ในหมู่บ้าน หญิงบริการกลุ่มนี้มีจำนวนไม่มาก ทำงานขายบริการมานาน ทุกคนมีการโยกย้ายแหล่งขายบริการบ่อยจึงทำให้รู้จัก

Copyright by Mahidol University

เอเย่นต์หลายคน อีกกลุ่มหนึ่งต้องการมีครอบครัว และกลับไปอยู่ภูมิลำเนาเดิม แต่ยังกลัวการถูกรังเกียจจากชายที่ขอแต่งงาน ส่วนหนึ่งยังมีความคิดว่าจะกลับมาขายบริการอีกหากมีปัญหาด้านการเงิน หญิงบริการจำนวนน้อยที่สุดมีความคิดว่าจะหาเงินไว้มาก ๆ ฝากธนาคารไว้ แล้วกลับไปช่วยพ่อแม่ทำนาทำไร่ เงินในธนาคารเก็บไว้กินดอกเบี้ย

เพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพชีวิตของหญิงบริการทางเพศรูปแบบต่าง ๆ มากขึ้น ผู้ศึกษาจึงขอเสนอรายละเอียดของชีวิตหญิงบริการในแง่มุมต่าง ๆ ที่เป็นกรณีศึกษาจำนวน 13 ราย จากสถานบริการทางเพศ 4 รูปแบบ คือ

- สำนักโสเภณีจำนวน 4 ราย
- คาเฟ่จำนวน 3 ราย
- คาราโอเกะจำนวน 3 ราย
- ศาลายาดองจำนวน 3 ราย

ชื่อของหญิงบริการที่เป็นกรณีศึกษาใช้ชื่อสมมติทั้งสิ้น ส่วนรายละเอียดต่าง ๆ เป็นข้อเท็จจริงที่ได้จากคำบอกเล่าของกลุ่มตัวอย่าง ผู้ศึกษาขอกล่าวรายละเอียดของหญิงบริการโดยการแยกกลุ่มตามรูปแบบที่ทำงานดังต่อไปนี้

Copyright by Mahidol University

หญิงบริการทางเพศ : กรณีศึกษาจากสำนักโสเภณี

กรณีศึกษารายที่ 1 "มุก"

ข้อมูลส่วนตัว

อายุ 37 ปี การศึกษา ประถมปีที่ 5 ภูมิลำเนาเดิม อำเภอเมือง จ. เชียงใหม่ พี่น้อง 7 คน มารดายังมีชีวิตอยู่ แต่บิดาถึงแก่กรรมแล้ว อายุที่เริ่มทำงานขายบริการทางเพศ 17 ปี

การเริ่มต้นเข้าสู่อาชีพขายบริการ

เมื่อประมาณ 20 ปีก่อน "มุก" อาศัยอยู่กับบิดาและมารดา ทำงานรับจ้างทั่วไปแถวใกล้บ้าน แต่มีปัญหารายได้น้อยไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย จึงไปอยู่กับพี่สาวซึ่งแต่งงานแล้วมาอยู่กับสามีที่จังหวัดลพบุรี ได้งานทำที่ร้านอาหารแห่งหนึ่งในจังหวัดนั้นเพื่อต้องการหารายได้จะได้ไม่ต้องรบกวนพี่สาวเรื่องค่าใช้จ่าย งานที่ทำเป็นพนักงานเสิร์ฟอย่างเดียวไม่ได้ขายบริการทางเพศ ตอนนั้นอายุ 17 ปี จนกระทั่งวันหนึ่งได้ถูกญาติทางพี่เขยข่มขืน เมื่อบอกเรื่องแก่พี่สาวก็ไม่ได้จัดการอะไรให้เพราะพี่สาวเกรงใจสามี "มุก" รู้สึกเสียใจมากจึงย้ายออกจากบ้านพี่สาวแล้วมาทำงานที่ร้านอาหารอีกแห่งหนึ่งซึ่งมีการขายบริการทางเพศด้วย ระยะแรกทำหน้าที่เสิร์ฟอาหารเพียงอย่างเดียว รายได้ที่ได้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย ประกอบกับความเสียใจจึงคิดว่าถึงอย่างไรก็ไม่ใช่สาวบริสุทธิ์เพราะเสียตัวไปแล้ว จึงเริ่มต้นขายบริการทางเพศ รายได้จากการถูกเปิดบริสุทธิ์ครั้งแรก "มุก" จำไม่ได้เพราะนานมากแล้ว จำได้แต่ว่าผู้เปิดบริสุทธิ์เป็นชายชาวจีนอายุประมาณ 50 ปี

ประวัติการขายบริการทางเพศตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบัน

การขายบริการทางเพศที่ร้านอาหารแห่งที่สองนี้ได้ "มุก" ถูกเจ้าของร้านกักขังและบีบบังคับมาก มีการทุบตีทำร้ายหญิงบริการ หลังจากทำงานได้ประมาณ 3 เดือนจึงลาออกเนื่องจากไม่มีหนี้สินผูกพันกัน หลังจากนั้นได้ไปทำงานร้านอาหารที่จังหวัดนครศรีธรรมราชและขายบริการด้วย การไปอยู่จังหวัดนี้เนื่องจากเพื่อนชวนโดยบอกว่ารายได้ดี ต่อมาได้ย้ายไปทำงานตามร้านอาหารจังหวัดต่าง ๆ ที่ให้บริการทางเพศอีกหลายจังหวัด เช่น จังหวัดปัตตานี จังหวัดสงขลา และจังหวัดทางภาคใต้อีกหลายแห่งจนจำไม่ได้ว่าจังหวัดใดบ้าง โดยจะอยู่ที่ละ 3 - 6 เดือน สาเหตุที่ย้ายที่ทำงาน

Copyright by Mahidol University

ไปเรื่อย ๆ เพราะเบื่อความจำเจ การย้ายจะวนเวียนอยู่ตามร้านอาหาร เพราะสมัยก่อนยังไม่มีรูปแบบการขายบริการมากนัก จนกระทั่งย้ายมาอยู่ทางภาคเหนือโดยอยู่จังหวัดแม่ฮ่องสอน และสุดท้ายกลับมาอยู่เชียงใหม่เพื่อดูแลมารดา การมาอยู่เชียงใหม่นี้มาขายบริการอยู่ตามสำนักโสเภณี ได้ย้ายสำนักโสเภณีไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งปัจจุบันขายบริการอยู่ที่ "ซ่องแม่บ้าน" แห่งนี้มาประมาณ 3 เดือน (พ.ศ. 2536)

สภาพการทำงานและวิถีชีวิตในปัจจุบัน

เมื่อประมาณ 10 ปีก่อนราคาค่าตัวจะอยู่ประมาณ 30 บาทสำหรับการเช่าชั่วคราว หากค้างคืนราคาประมาณ 100 บาท จนกระทั่งปัจจุบันขายบริการในราคาค่าตัว 50 บาท เจ้าของสถานบริการหักไว้ 20 บาทจึงมีรายได้ 30 บาทต่อการให้บริการทางเพศ 1 ครั้ง วันหนึ่งจะได้ลูกค้าประมาณ 5 คน ลูกค้าส่วนใหญ่เป็นขาประจำ ซึ่งมีทั้งข้าราชการ ผู้ใหญ่บ้าน และชาวบ้านทั่วไป ลูกค้าทั้งหมดเป็นคนไทย บางส่วนมาจากอำเภอใกล้เคียง รายได้แต่ละวันประมาณ 150 - 200 บาท หากเป็นช่วงเทศกาล เช่น ปีใหม่ จะได้ลูกค้ามาก เคยได้ถึงวันละ 45 คนโดยลูกค้าจะมารอคิวตั้งแต่เช้าจนถึงเย็น บางคนมารอนานก็กลับไปก่อนแล้วมาใหม่ในวันรุ่งขึ้น การให้บริการในช่วงนั้น "มุก" บอกว่า "แขกมารอ ไม่ยอมเอาคนอื่น วันนั้นรับแขกจนเจ็บไปหมด หุบขาไม่เข้าเลย ใช้ถุงยางบ้างไม่ใช้บ้าง" "มุก" ขายบริการเฉพาะเวลากลางวัน มาทำงานแบบเช้าไปเย็นกลับ โดยขับรถยนต์ส่วนตัวมาทำงาน รถยนต์คันนี้ซื้อจากเงินที่ได้จากการขายบริการ บ้านที่อยู่ในปัจจุบันเป็นบ้านที่เคยอยู่มาตอนเด็ก โดยอยู่กับมารดาซึ่งชรามากส่วนบิดาเสียชีวิตแล้ว เพื่อนบ้านรู้ว่าเธอทำอาชีพอะไรแต่ไม่มีคนรังเกียจเนื่องมาจากเธอไม่เคยไปมีปัญหากับคนอื่น มีน้ำใจช่วยเหลือกิจกรรมของชุมชน วันเทศกาล งานบุญต่าง ๆ เธอมักจะไปร่วมด้วยเสมอ

รายได้เฉลี่ยจากการขายบริการประมาณเดือนละ 7,000 บาท แต่จะได้เงินพิเศษจากขาประจำอีกเดือนละประมาณ 3,000 บาท ดังนั้นรายได้ต่อเดือนเฉลี่ย 10,000 บาท หากเป็นช่วงเทศกาลอาจได้ถึง 20,000 บาทต่อเดือน เงินรายได้ "มุก" ซื้อรถปิ๊กอัพเล็ก ๆ 1 คันใช้ขับมาทำงาน ปลูกบ้านใหม่ในบริเวณที่ดินเดิมของตนเอง การใช้จ่ายจะประหยัดเพราะต้องการเก็บเงินฝากธนาคารไว้เอาดอกเบี้ยมาใช้ยามเลิกจากอาชีพ รายได้ส่วนหนึ่งใช้ซื้อเสื้อผ้าโดยจะซื้อตามตลาดมากกว่าห้างสรรพสินค้า มุกบอกว่า "ของห้างมันแพง" เครื่องสำอาง และน้ำหอมเป็นสิ่งสำคัญซึ่ง "มุก"บอกว่า

Copyright by Mahidol University

"จำเป็นต้องใช้เพราะอายุมากแล้วต้องแต่งหน้าให้สวยตลอดทั้งวัน และร่างกายต้องมีกลิ่นหอมแขกจะได้มีอารมณ์"

สำหรับค่าใช้จ่ายด้านอาหารจะกินอาหารง่าย ๆ จำพวกอาหารพื้นเมือง ตอนกลางวันจะกินอาหารที่นำมาจากบ้าน ค่าใช้จ่ายส่วนนี้จะไม่มาก ที่เหลือจ่ายค่าจิปาถะต่าง ๆ ในแต่ละเดือนจะมีเงินเก็บประมาณ 5,000 บาท

พฤติกรรมการป้องกันตนเองและการดูแลสุขภาพ

"มุก" ขายบริการทางเพศมานานจนเป็นอาชีพถาวร มีการดูแลสุขภาพทั่วไปเพื่อป้องกันตนเองจากโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ส่วนใหญ่จะใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์กับลูกค้าจร แต่กับลูกค้าประจำมักจะไม่เข้มงวดนัก เธอบอกว่า "ลูกค้าที่มาเที่ยวประมาณครึ่งหนึ่งไม่ใช้ถุงยางอนามัย ส่วนมากจะเป็นลูกค้าประจำ" เหตุผลของการยอมรับแขกโดยไม่ใช้ถุงยางอนามัย คือ "ต้องการเงิน" เธอบอกว่ารู้เรื่องโรคเอดส์ว่าเป็นแล้วไม่มีทางรักษา โดยได้ยินจากโทรทัศน์แต่ไม่ค่อยสนใจนัก เธอทำอาชีพนี้มานานหากจะเป็นน่าจะเป็นนานแล้ว ไปตรวจเลือดก็ปกติจึง "กลัวอดมากกว่ากลัวเอดส์"

การรับแขกหากแขกเมามากจะไม่ยอมนอนด้วยเพราะเหม็นเหล้า และสกปรก เคยรับแขกช่วงมีประจำเดือนเนื่องจากไม่รู้ว่ามีเพราะกินยาคุมกำเนิดจึงมีเลือดออกกระปริบกระปรอย หากรับแขกหลายคนรายหลัง ๆ ช่องคลอดจะผีดและเจ็บหากลูกค้ารุนแรง จึงแก้ไขโดยการใช้น้ำสะอาดราดอวัยวะเพศชายให้เปียกก่อนร่วมเพศ บางรายใช้วาสลินหรือน้ำมันพืชทาอวัยวะเพศชายก่อนที่จะมีเพศสัมพันธ์ การรับแขกทุกครั้งเธอจะมีอารมณ์ทางเพศร่วมด้วยเสมอจึงมีปฏิกิริยาตอบสนองลูกค้าทำให้ลูกค้าติดใจ "มุก" เน้นความสะอาดของร่างกายโดยให้ความสำคัญที่อวัยวะเพศเป็นพิเศษ ซึ่งต้องล้างทำความสะอาดมิให้มีกลิ่นเนื่องจากเธอจะมีตกขาวมาก มีการรักษาความสะอาดโดยใช้น้ำกับสบู่ล้างอวัยวะเพศภายนอกทุกครั้งที่รับแขก โดยถูสบู่บริเวณอวัยวะภายนอก และใช้นิ้วมือล้วงไปกวาดในช่องคลอด เมื่อกลับบ้านช่วงเย็นจะใช้น้ำยาต่างทับทิมล้างภายในโดยการใช้ลูกยางดูดน้ำยาฉีดล้าง บางครั้งก็ละลายด่างทับทิมกับน้ำใส่กาละมังและนั่งแช่ประมาณ 15 นาที มีการบริการกล้ามเนื้อช่องคลอดโดยการขมิบก้น ความรู้ต่าง ๆ เหล่านี้ได้มาจากเพื่อนร่วมงานสมัยตนเองทำงานใหม่ ๆ

จากพฤติกรรมการขายบริการโดยแขกใช้ถุงยางไม่สม่ำเสมอทำให้ในช่วงเวลา 1 ปีที่ผ่านมา "มุก" ต้องพบกับปัญหาสุขภาพหลายอย่าง เช่น เป็นโลน มีแผลและปวดที่อวัยวะเพศ ปวดบริเวณ

Copyright by Mahidol University

ท้องน้อยบ่อย ตกขาว และเป็นเริม มีโรคประจำตัวคือเป็นไซนัสอักเสบ แต่ไม่เคยมีการตรวจสุขภาพปอดเลย ในขณะที่ตนเองสูบบุหรี่ มีการตื่มสุราบ้างบางครั้ง เธอเคยตรวจเลือดหาเชื้อเอดส์แต่ไม่พบเชื้อ เมื่อมีปัญหาสุขภาพส่วนมากจะใช้บริการคลินิกเนื่องจากการไปตรวจจะสะดวกในเวลาช่วงเย็น นอกจากมีอาการผิดปกติมาก ๆ จึงจะพึ่งบริการสุขภาพของรัฐบาล

ทัศนคติ ค่านิยมต่ออาชีพขายบริการ และเป้าหมายการดำเนินชีวิตในอนาคต

"มุก" มีความคิดว่าการขายบริการที่ทำอยู่นี้เป็นอาชีพอย่างหนึ่งที่มีมานานแล้ว มีบางคนเท่านั้นที่รังเกียจแต่ตนเองไม่สนใจเพราะไม่ได้ขอใครกิน และไม่ได้ทำให้ใครเดือดร้อน เพื่อนบ้านส่วนใหญ่รู้ว่าตนเองทำงานอะไรและตนเองก็ไม่ปิดบัง เธอบอกว่า "จะให้ไปทำอาชีพอื่นก็ไม่รู้จะทำอะไร เป็นลูกจ้างได้ค่าจ้างวันละ 30 บาท 40 บาทก็ไม่ไหว เงินที่ได้มาก็ไปทำบุญบ้าง ใครบอกงานอะไรก็ไปช่วย ก็ไม่มีใครพูดว่าอะไร" "มุก" บอกว่ามีลูกค้าประจำหลายคนจะรับเลี้ยงโดยให้เลิกอาชีพนี้ แต่"มุก"ไม่เอาด้วยเหตุผลว่า "อยู่คนเดียวสบายดี ไม่ต้องไปง้อใคร เอาใจคนไม่เป็น" "มุก" ไม่อยากมีสามีเป็นตัวเป็นตนแต่อยากมีลูก "เด็ก ๆ มันน่ารักดี มีไม้หมอ (ผู้วิจัย) ที่เขาเอาน้ำเชื้อผู้ชายมาผสมให้เราท้องได้น่ะ" เมื่อถามถึงอนาคต "มุก"บอกว่า "จะทำงานอย่างนี้ไปเรื่อย ๆ ก่อน เก็บเงินไว้มาก ๆ พอเลิกทำงานแบบนี้ก็อยู่บ้านกินดอกเบี้ยธนาคาร"

ความต้องการการช่วยเหลือจากทางราชการหากตนเองติดเชื้อเอดส์

"มุก" บอกว่าหากตนเองติดเชื้อเอดส์ก็อยากให้ทางราชการช่วยรักษาให้ฟรี อย่ารังเกียจก็พอแล้ว

Copyright by Mahidol University

กรณีศึกษารายที่ 2 "จันทร์"

ข้อมูลส่วนตัว

อายุ 28 ปี การศึกษา ประถมศึกษาปีที่ 4 ภูมิลำเนาเดิม อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา มีพี่น้อง 7 คน ตนเองเป็นคนที่ 6 แต่งงานแล้วมีบุตร 2 คน สามีขับรถบรรทุกรับจ้างส่งของต่างจังหวัดประมาณ 1 เดือนจึงจะมาบ้านครั้งหนึ่ง ออกจากบ้านมาประมาณ 10 ปีตั้งแต่มามีครอบครัว ปัจจุบันเช่าบ้านอยู่ในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ใกล้กับบ้านหลาน เริ่มขายบริการทางเพศมาประมาณ 1 ปี

การเริ่มต้นเข้าสู่อาชีพขายบริการ

"จันทร์" เล่าว่าตนเองขายบริการทางเพศมาประมาณ 1 ปี สาเหตุที่ทำงานนี้เพราะต้องการเงินเนื่องจากเดิมสามีขับรถโดยสารรับจ้างในเมืองเชียงใหม่ รายได้น้อยจึงไปทำงานเป็นคนขับรถบรรทุกของไปส่งต่างจังหวัดมาประมาณ 1 ปี เดือนหนึ่งจึงจะกลับบ้านครั้งหนึ่ง เงินที่สามีให้ไม่พอกับค่าใช้จ่ายตั้งแต่ค่าเช่าบ้าน ค่าเทอมลูก ค่าใช้จ่ายในบ้าน ประกอบกับตนเองและสามีตกลงกันว่าจะกลับไปอยู่ภูมิลำเนาเดิมจึงได้ปลูกบ้านไว้ที่ดอกคำใต้โดยสามีทำงานเก็บเงิน เมื่อสามีไม่อยู่ตนเองไม่ได้ทำอาชีพอะไรจึงต้องการหารายได้พิเศษ ได้ปรึกษากับเพื่อน ๆ ที่เคยทำงานแบบนี้ เพื่อนจึงแนะนำให้มาทำงานขายบริการที่ "ซ่องแม่บ้าน" โดยบอกว่ามีหญิงที่มีครอบครัวมาทำงานพิเศษหลายคน รายได้ดีกว่าไปทำงานรับจ้าง ตนเองเห็นว่าการทำงานแบบนี้มีอิสระดี ไม่ต้องเหนื่อยมาก มาทำงานตอนเช้าหลังจากส่งลูกไปโรงเรียน ตอนเย็นเลิกงานไปซื้อกับข้าวและรับลูกซึ่งไม่เป็นที่ผิดสังเกต ช่วงสามีกลับบ้านก็จะหยุดงาน หรือช่วงลูกปิดเทอม หรือเทศกาลต่าง ๆ ก็สามารถหยุดงานได้ เพราะการทำงานเป็นการแบ่งรายได้คนละครึ่งกับเจ้าของบ้าน จึงเริ่มทำงานครั้งแรกที่สำนักโสเภณีแห่งหนึ่งในช่วง 2-3 เดือนแรก ราคาค่าบริการ 100 บาท ต่อมาย้ายมาอยู่สำนักโสเภณีในปัจจุบัน โดยขายบริการในราคา 50 บาท จะได้ 30 บาท เจ้าของได้ 20 บาท การมาทำงานแบบนี้ "จันทร์" ปิดบังมิให้สามี ญาติ และเพื่อนบ้านรู้เพราะกลัวจะถูกรังเกียจ

Copyright by Mahidol University

ประวัติการขายบริการทางเพศตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบัน

การขายบริการทางเพศระยะ 2 - 3 เดือนแรกค่าตัว 100 บาท สำหรับการมีเพศสัมพันธ์หนึ่งครั้ง เจ้าของสำนักจะหัก 40 บาท วันหนึ่งรับแขกประมาณ 7 - 8 คน เริ่มทำงานตั้งแต่ 8.00 - 15.00 น. ที่ทำงานจะเป็นบ้านซึ่งดัดแปลงมาเป็นสำนัก เมื่อทำงานได้ประมาณ 4 เดือน สำนักเดิมเลิกกิจการตนเองหยุดงานไปพักหนึ่งโดยพาลูกกลับไปเยี่ยมบ้าน และเมื่อกลับมาเชียงใหม่ได้กลับมาทำงานใหม่ในสำนักปัจจุบันนี้ ซึ่งเจ้าของสำนักเก่ามาเช่าบ้านเปิดเป็นสำนักใหม่ไม่ไกลจากที่เดิมโดยให้คนมาดูแลกิจการแทน การมาทำงานในครั้งนี้ทำมาประมาณ 6 - 7 เดือนแล้ว ราคาค่าบริการ 50 บาทต่อการมีเพศสัมพันธ์หนึ่งครั้ง เจ้าของสำนักหัก 20 บาท

สภาพการทำงานและวิถีชีวิตในปัจจุบัน

เมื่อเริ่มวันใหม่ "จันทร์" จะจัดเตรียมอาหารสำหรับรับประทานตอนเช้า และเตรียมอาหารไว้สำหรับตนเองในมื้อกลางวัน ดูแลครอบครัวและส่งลูกไปโรงเรียน ลูกทั้งสองคนยังเรียนอยู่ชั้นอนุบาล หลังจากส่งลูกเข้าโรงเรียน ตนเองจะเลยมาทำงานที่ "ซ่องแม่บ้าน" การแต่งตัวมาทำงานจะแต่งตัวให้ดูเรียบร้อยโดยการนุ่งกางเกงขายาว และเสื้อเชิ้ต แต่งหน้าและใส่น้ำหอม เมื่อมาถึงจะนั่งรอลูกค้าอยู่ภายในบ้าน บางวันลูกค้าขาประจำจะมารอตั้งแต่เช้าและอยู่ด้วยกันจนถึงกลางวันหรือเย็นโดยไม่รับลูกค้ารายอื่น ตามปกติจะมีลูกค้ามาใช้บริการช่วงเวลาหลังรับประทานอาหารกลางวัน ลูกค้าส่วนหนึ่งเป็นผู้ใช้แรงงาน การขายบริการ "จันทร์" บอกว่า "มีบางคนจะไม่ยอมใช้ถุงยาง แต่ตนเองไม่ยอม เพราะกลัวเป็นโรคแล้วสามีจะสงสัยว่ามีชู้" โรคที่ "จันทร์" พูดถึงหมายถึงกามโรค เพราะสามีนาน ๆ จึงกลับมาบ้านหากมีความผิดปกติอย่างใดอย่างหนึ่งสามีต้องสงสัย ความกลัวนี้ทำให้จันทร์ต้องให้แขกใช้ถุงยางอนามัยทุกคนไม่เว้นแม้แต่ขาประจำ เคยมีลูกค้าขอร่วมเพศทางทวารหนัก และขอให้ "จันทร์" ใช้ปากกับอวัยวะเพศของเขาแต่เธอไม่ยอมโดยบอกว่า "มีแขกร้องขอให้อมของเขา บางคนก็ขอประตูหลัง หนูไม่ยอม กลัวเขาเป็นโรค"

ลูกค้าที่มาใช้บริการจะเป็นคนไทย ใน 10 คนพบว่าดื่มเหล้าก่อนมาเที่ยวหญิงบริการประมาณ 2 คน ถ้ามีอาการเมามาก ๆ จะไม่ยอมรับ เพราะพูดกันไม่รู้เรื่อง ตนเองมีแขกขาประจำ 2 คน โดยบอกว่า "มาทำงานยังไม่นาน มีแขกประจำแค่ 2 คน เวลานอนด้วยให้ใช้ถุงยางทุกครั้ง"

Copyright by Mahidol University

การทำงาน "จันทร์" มิได้กินยาคุมกำเนิดแต่ใช้วิธีฉีดยาคุมแทน ไม่เคยใช้ยากระตุ้นอารมณ์ทางเพศ สูบบุหรี่บางครั้ง การรับแขกในปัจจุบันจะได้แขกประมาณวันละ 4 - 5 คน รายได้ต่อเดือนประมาณ 3,500 - 4,500 บาท รายได้ส่วนหนึ่งส่งไปให้มารดาที่จังหวัดพะเยาเพื่อเป็นค่าปลูกบ้านและค่าใช้จ่ายทั่วไป ส่วนที่เหลือจะใช้จ่ายในครอบครัว ตนเองจะใช้จ่ายอย่างประหยัด เสื้อผ้าไม่ค่อยได้ซื้อใหม่ เครื่องสำอางใช้ของที่มีราคาถูกโดยซื้อจากตลาดที่วางขายทั่วไป อาหารจะทำเอง แต่ละเดือนจะไม่มีเงินเหลือเก็บเพราะส่งให้แม่สำหรับปลูกบ้าน

พฤติกรรมการป้องกันตนเองและการดูแลสุขภาพ

"จันทร์" มีการดูแลรักษาสุขภาพของตนเองอย่างระมัดระวังนอกเหนือจากความเข้มงวดในการใช้ถุงยางอนามัย หลังรับแขกแต่ละครั้งจะล้างอวัยวะเพศด้วยน้ำกับสบู่ สบู่ที่ใช้เป็นสบู่ "ซัลไลน์" เพราะหากใช้ชนิดอื่นจะแสบ การล้างนี้ล้างเฉพาะภายนอกเพราะห้องน้ำไม่มีน้ำประปายังใช้น้ำบ่อตักมาใส่ตุ่ม หากใช้มาก ๆ คนดูแลจะว่าเอาเพราะเขาต้องตักบ่อย เมื่อกลับบ้านจะใช้น้ำยา "อีอฟติน" ซึ่งเป็นน้ำยาล้างตาล้างภายในช่องคลอด โดยซื้อมาจากร้านขายยา ความรู้นี้ได้มาจากคุยกับเพื่อน ๆ ที่ขายบริการทางเพศ "จันทร์" บอกว่า "มาเจอเพื่อนที่หมู่บ้านเดียวกันมาขายบริการหลายคน เขาก็แนะนำ ตอนนั้นมีตกขาวมาก มีกลิ่นบอกเขาว่านอนกับแฟนแล้วเป็น ใช้แล้วดี เลยใช้มาตลอด"

ในช่วง 1 ปีที่ขายบริการเคยมีปัญหาสุขภาพ คือ ปวด และเกิดแผลบริเวณอวัยวะเพศบ่อย ๆ เพราะแขกชอบทำรุนแรง ปวดท้องน้อย เจ็บมดลูก โดยเฉพาะตกขาวมีกลิ่นเป็นบ่อยเกิน 10 ครั้งต่อปี "จันทร์" บอกว่า "เวลานอนกับแฟนไม่ได้ใช้ถุงยาง เลยไม่รู้แฟนไปเที่ยวผู้หญิงมาหรือเปล่า หนูถึงเป็นตกขาวบ่อย" เมื่อมีปัญหาสุขภาพจะซื้อยาตามร้านขายยารับประทาน เคยได้ยินเรื่องโรคเอดส์จากการคุยกับเพื่อนบ้าน แต่ไม่รู้รายละเอียดมากและไม่ให้ความสนใจ ยังคิดว่ายุงนำเชื้อเอดส์ได้ เคยไปตรวจเลือดหาเชื้อเอดส์แต่ไม่ได้ไปฟังผล

ทัศนคติ ค่านิยมต่ออาชีพขายบริการ และเป้าหมายการดำเนินชีวิตในอนาคต

"จันทร์" มีความคิดว่าอาชีพขายบริการนี้เป็นอาชีพที่น่ารังเกียจ แต่ตนเองต้องมาทำเพราะต้องการเงิน เคยไปทำงานก่อสร้างได้ค่าจ้างวันละ 30 - 50 บาทเท่านั้นทั้ง ๆ ที่ต้องทำงานเหนื่อยทั้งวัน อาชีพนี้รายได้ดีวันละไม่ต่ำกว่า 100 บาท เพื่อน ๆ มาทำงานแบบนี้หลายคน ตนเองไม่คิด

Copyright by Mahidol University

จะยึดเป็นอาชีพจะทำช่วงเดียว ปลูกบ้านเสร็จก็จะเลิก การมาทำงานแบบนี้ต้องปิดบังไม่ให้ใครรู้ พ่อแม่ก็ไม่รู้ "จันทร์" บอกว่า "เพื่อนบ้านเขานึกว่าหนูมาทำงานรับจ้างขายของ หนูก็บอกแฟนว่าหนูทำงานรับจ้าง"

ความต้องการการช่วยเหลือจากทางราชการหากตนเองติดเชื้อเอดส์

จันทร์บอกว่าไม่ต้องการความช่วยเหลืออะไร เพราะคิดว่าตนเองคงจะไม่เป็นเอดส์

Copyright by Mahidol University

กรณีศึกษารายที่ 3 "ต่อ"

ข้อมูลส่วนตัว

อายุ 22 ปี การศึกษา ประถมศึกษาปีที่ 4 ภูมิลำเนา อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ มีพี่น้อง 3 คน เป็นคนที่ 2 ในครอบครัวไม่มีใครมาประกอบอาชีพขายบริการอีก สถานภาพสมรส โสด เริ่มขายบริการทางเพศตั้งแต่อายุ 16 ปี

การเริ่มต้นเข้าสู่อาชีพขายบริการทางเพศ

ครอบครัวของ "ต่อ" มีอาชีพหลัก คือ ทำนา โดยพ่อกับแม่เป็นลูกจ้างทำนา จึงมีฐานะยากจน "ต่อ" มีโอกาสได้เรียนหนังสือเพียงชั้นประถมปีที่ 4 หลังจากนั้นต้องมาช่วยครอบครัวทำงาน ความลำบากที่ประสบมาตั้งแต่เล็กจนโตทำให้ "ต่อ" คิดที่จะหางานอื่นทำ งานที่มีรายได้ดีและไม่ต้องลำบากมาก แต่ความรู้ที่มีก็ไม่รู้จะไปทำงานอะไร "ต่อ" เล่าว่า "จบประถม 4 เขียนหนังสือ อ่านหนังสือยังไม่ค่อยได้เลยจะไปทำงานอะไร" เมื่อ "ต่อ" อายุ 16 ปี เพื่อนมาชวนต่อไปทำงานร้านอาหาร เพื่อนบอกว่าตนเองไปทำงานมาแล้วรายได้ดี จะได้ไม่ต้องทำนาให้ลำบาก "ต่อ" ตัดสินใจบอกพ่อแม่ว่าจะไปเป็นเด็กเสิร์ฟอาหารกับเพื่อนแล้วจะส่งเงินมาให้พ่อแม่ เมื่อพ่อแม่ไม่ขัดข้อง "ต่อ" จึงมากับเพื่อนและได้เริ่มทำงานที่ร้านอาหารที่อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง ร้านอาหารแห่งนี้มีการขายบริการทางเพศด้วย "ต่อ" ถูกเปิดบริสุทธิ์โดยชายไทยสูงอายุในราคา 5,000 บาท ต่อมาถูกเปิดซ้ำอีก 3 ครั้งในราคา 4,000 3,000 และ 2,000 บาทตามลำดับ โดยได้รับค่าบริการ 40 เปอร์เซนต์ของค่าตัว

ประวัติการขายบริการทางเพศตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบัน

จากเริ่มต้นขายบริการทางเพศที่ร้านอาหารในอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง หลังจากผ่านการเปิดบริสุทธิ์ "ต่อ" ขายบริการทางเพศในราคาค่าบริการแบบชั่วคราว 500 บาท โดยร้านอาหารจะมีห้องสำหรับให้บริการลูกค้าอยู่ด้านหลัง ระยะแรกของการทำงาน "ต่อ" รับแขกวันละ 8 - 10 คน ทำงานอยู่ประมาณ 1 ปีจึงขอย้าย สาเหตุที่ย้ายเพราะเพื่อนที่ชวนมาทำงานที่ลำปางย้ายไปทำงานที่อุตรดิตถ์ จึงได้มาชวนให้ไปทำงานอยู่ด้วยกัน "ต่อ" ลาออกจากที่เก่ามาทำงานที่ร้านอาหารใน

Copyright by Mahidol University

จังหวัดอุตรดิตถ์ที่เดียวกับเพื่อน ได้ขายบริการทางเพศในราคา 400 - 500 บาท เจ้าของร้านหัก 100 บาท ทำงานอยู่ประมาณเกือบปีเพื่อนชวนกลับมาอยู่เชียงใหม่ ประกอบกับตนเองอยากกลับบ้าน จึงย้ายมาสมัครงานที่สำนักโสเภณีแห่งหนึ่งย่านสันติธรรมในเชียงใหม่ ที่แห่งนี้เพื่อนที่เคยทำงานอยู่ด้วยกันที่ลำปาง และ อุตรดิตถ์ก็มาทำงานอยู่ด้วย เมื่อมาทำงานที่สำนักโสเภณี "ต่อ" มีความจำเป็นต้องใช้เงินจึงขอเบิกเงินล่วงหน้าก้อนหนึ่ง และต้องทำงานใช้หนี้โดยขายบริการทางเพศในราคา 60 บาท กว่าจะหมดหนี้ใช้เวลา 2 ปี เมื่อหมดหนี้แล้วได้ตามเพื่อนมาทำงานที่กรุงเทพฯ โดยมาสมัครทำงานที่โรงแรมแถวบางขุนพรหม โรงแรมแห่งนี้ชั้นล่างจะเปิดเป็นห้องอาหารบังหน้าการขายบริการทางเพศ ขายบริการแบบค้างคืนราคา 360 บาท ลูกค้าส่วนหนึ่งเป็นแขกที่มาพักโรงแรมและอีกส่วนหนึ่งจะมาใช้บริการห้องอาหาร เมื่อพอใจเด็กเสิร์ฟก็จะ "ฮื้อฟ" และเปิดห้องในโรงแรมเป็นที่บริการ การ "ฮื้อฟ" เด็กเสริฟมักจะเป็นเวลาหลังห้องอาหารปิดบริการ คือเวลาประมาณ 02.00 น. ซึ่งแขกส่วนมากมีอาการเมาสุรา ทำงานอยู่ประมาณ 3 เดือนจึงกลับเชียงใหม่ เหตุที่ย้ายมาเชียงใหม่เนื่องจากมีปัญหาในการปรับตัวที่จะใช้ชีวิตในกรุงเทพฯ และไม่ค่อยได้แขก "ต่อ" บอกว่า "กรุงเทพรถมันเยอะ ไปไหนก็ไปไม่ถูก บ่มวนเหมือนบ้านเฮา รายได้ก็น้อย" "ต่อ" กลับมาเชียงใหม่โดยไปขอทำงานกับสำนักบริการเดิมที่สันติธรรมซึ่งเคยทำก่อนไปกรุงเทพฯ และเริ่มต้นขายบริการทางเพศในราคา 60 บาทต่อการเช่าชั่วคราว รายได้จะถูกเจ้าของหัก 30 บาท "ต่อ" จะพักอยู่ในสำนักบริการเลย "ต่อ" ขายบริการทางเพศที่สำนักบริการแห่งนี้จนถึงปัจจุบัน

สภาพการทำงานและวิถีชีวิตในปัจจุบัน

ระยะแรกของการทำงานที่ร้านอาหาร "ต่อ" จะมีรายได้เป็นเงินเดือนจากการเป็นพนักงานเสิร์ฟ และรายได้พิเศษจากการขายบริการทางเพศ ลักษณะการให้บริการโดย "ต่อ" จะเสริฟอาหารลูกค้าทั่วไปจะรู้ว่าร้านอาหารนี้เด็กเสิร์ฟ "ฮื้อฟ" ได้ การเสิร์ฟอาหารนี้เธอจะคอยบริการลูกค้าที่ตนเองรับผิดชอบ เมื่อลูกค้าต้องการบริการพิเศษก็จะติดต่อกับเจ้าของร้าน โดยหลังร้านจะมีห้องพักสำหรับการบริการทางเพศ "ต่อ" บอกว่าการให้บริการระยะแรกไม่เคยใช้ถุงยางอนามัยเลย และแขกส่วนใหญ่ก็เมาสุรา "แต่ก่อนมันยังไม่มีโรคเอดส์ รับแขกน้องไม่เคยใช้ถุงยางอนามัย เป็นหนองในบ่อย" ระยะต่อมาเมื่อมีได้ยินเกี่ยวกับโรคเอดส์จากสถานีโทรทัศน์ก่อนว่า "เอดส์เป็นแล้วตาย" จึงเริ่มใช้ถุงยางอนามัยบ้างไม่ใช้บ้าง จนมาระยะ 1 ปีมานี้จะใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้ง

Copyright by Mahidol University

การขายบริการทางเพศในปัจจุบันจะเริ่มทำงานตั้งแต่ 19.00 น. เป็นต้นไป จนกว่าลูกค้าจะหมด คืนหนึ่งได้ลูกค้าประมาณ 2 - 3 คน ยังไม่มีแขกประจำเพราะมาทำงานยังไม่นาน จะทำงานเฉพาะเวลากลางคืน ส่วนกลางวันจะนอนพักผ่อน รายได้ต่อเดือนประมาณ 3,000 - 4,000 บาท โดยตนเองทำงานทุกวันจะหยุดช่วงมีประจำเดือนเท่านั้น ส่งให้แม่เดือนละ 1,000 - 2,000 บาท ตนเองจะกลับบ้านทุกเดือน รายได้ส่วนที่เหลือจะซื้อเสื้อผ้า เครื่องสำอาง และค่าใช้จ่ายทั่วไป ในแต่ละเดือนจึงไม่มีเงินเหลือเก็บ

พฤติกรรมการป้องกันตนเองและการดูแลสุขภาพ

เมื่อเริ่มเข้าสู่วงจรธุรกิจทางเพศ "ต่อ"ไม่เคยรับรู้เรื่องโรคต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นจากการขายบริการ ไม่มีความรู้เรื่องการป้องกันตนเอง การดูแลรักษาสุขภาพ "ต่อ"ได้รับแต่ความรู้เรื่องการบริการลูกค้า เอาใจลูกค้า การพูดจาให้ไพเราะ อ่อนหวาน เพื่อให้ลูกค้าติดใจ ดังนั้นตั้งแต่ถูกเปิดบริสุทธิ์จนถึงเริ่มขายบริการทางเพศที่ร้านอาหาร เธอไม่เคยรู้เรื่องการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์กับลูกค้า และสถานที่ที่เธอทำงานก็ปิดบังเรื่องการขายบริการทางเพศ เธอจึงเป็นกามโรคบ่อยมาก ต่อมาได้ความรู้จากแพทย์ พยาบาลเกี่ยวกับการป้องกันโดยใช้ถุงยางอนามัย แต่ก็ใช้บ้าง ไม่ใช้บ้างเพราะเจ้าของไม่เข้มงวด การใช้หรือไม่ใช้ขึ้นอยู่กับลูกค้า ระยะหลังที่ทำงานที่กรุงเทพฯ จะได้ยินเรื่องโรคเอดส์บ่อยจึงเกิดความกลัว จึงบอกลูกค้าให้ใช้ถุงยาง โดยจะมีถุงยางอนามัยขายที่โรงแรม (ที่เคาน์เตอร์เก็บเงิน) จนกระทั่งย้ายกลับมาทำงานที่เชียงใหม่ มีการเข้มงวดการใช้ถุงยางอนามัยมาก เธอบอกว่า "ที่นี่ลูกค้าคนใดไม่ยอมใช้ถุงยางอนามัยจะไม่รับเลย บางทีขึ้นห้องแล้วบอกไม่ใช้ถุงยาง น้องก็มาบอกเจ้าของ เจ้าของเขาคืนเงินแล้วให้ไปที่อื่น" "ติดป้ายบอกไว้แล้วว่าที่นี่รับแขกที่ใช้ถุงยางอนามัยเท่านั้น ก็ยังมีแขกต่อรอง อ้างใช้แล้วไม่สู้" "ช่องนี้ถ้าไม่ใช้ถุงยางเจ้าของเขาไล่แขกไปเลย"

แต่ในการใช้ถุงยางอนามัย "ต่อ" เล่าว่าพบปัญหาถุงยางแตกบ่อยเนื่องจากแขกชอบทำรุนแรง "ต่อ" เล่าว่า "ส่วนมากแขกชอบทำรุนแรงจนเจ็บหมดลูกไปหมด บางทีก็มีเลือดออกแต่ไม่มาก"

"10 คนที่ใช้ปลอก ปลอกแตก 3 - 4 คน"

"บางทีนอน ๆ อยู่ปลอกแตกก็รีบผลักออกเปลี่ยนปลอกใหม่ แต่บางทีเสร็จแล้วจึงรู้เพราะมันเลอะ ไม่รู้จะทำยังไงก็รีบไปล้างน้ำ ฟอกสบู่"

Copyright by Mahidol University

การดูแลสุขภาพเธอจะใช้น้ำและสบู่ล้างทำความสะอาดอวัยวะภายนอก และภายในด้วยการใช้นิ้วมือกวาดล้างทุกครั้งหลังมีเพศสัมพันธ์ การล้างจะใช้เวลาไม่นานเพราะต้องมารอลูกค้า และการใช้ห้องน้ำจะใช้นานไม่ได้มีคนอื่นรอใช้อยู่ น้ำยาพิเศษต่าง ๆ ไม่ได้ใช้ เวลาว่างตอนกลางวันจะนอนพักผ่อน แต่จะไปตรวจสุขภาพประจำที่ศูนย์กามโรคและโรคเอดส์เขต 10 โดยมาตรวจแทบทุกสัปดาห์ หากช่วงไหนรับแขกแล้วรู้สึกว่ามีอาการผิดปกติก็จะมาตรวจภายใน "ต่อ" บอกว่า "หมอที่นี่เขาดี เขาบอกว่าถ้ามีอาการผิดปกติให้รีบมาตรวจ"

"ทำงานอย่างนี้ก็กลัวเป็นเอดส์ ก็เป็นแล้วตาย มาตรวจหมอเขาให้ความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ ให้แผ่นพับหนูก็เอามาอ่านได้ความรู้ดี"

"หนูเชื่อที่หมอบอกมากที่สุด เพราะหมอเขาหวังดีกับคนใช้ เขาไม่โกหกคนใช้หรอก"

"เวลามาตรวจขอถุงยางหมอเขาก็ให้ รับแขกก็ใช้ถุงยางที่หมอให้ บางทีแขกก็เอามาเองถุงยาง ที่หมอให้ถ้าน้ำหล่อลื่นไม่ค่อยมีจะแตกบ่อย"

"ต่อ" ใช้ยาคุมกำเนิดเช่นเดียวกับบริการคนอื่น ๆ และเคยได้รับการตรวจเลือดหาเชื้อไวรัสเอดส์ ผลการตรวจ ปกติ "ต่อ"มาตรวจสุขภาพเป็นประจำ ทุกครั้งที่มาจะได้รับความรู้เกี่ยวกับโรคต่าง ๆ ที่เกิดจากเพศสัมพันธ์จากเจ้าหน้าที่ของสถานที่ตรวจแห่งนี้ "ต่อ" จึงมีความรู้เรื่องโรคเอดส์ดีพอสมควร รู้ถึงสาเหตุ อาการ การป้องกัน "ต่อ" มีความต้องการฉีดวัคซีนเอดส์ด้วยเหตุผลว่าตนเองมีอาชีพที่เสี่ยงที่จะติดเชื้อเอดส์มาก แต่มีข้อแม้ว่า "ถ้าอันตรายก็ไม่อยากฉีด" และเมื่อฉีดแล้วก็ยังทำงานอาชีพนี้ต่อไปด้วยความมั่นใจว่าไม่เป็นเอดส์ และยังต้องใช้ถุงอนามัยอยู่ต่อไป

ทัศนคติ ค่านิยมต่ออาชีพขายบริการ และเป้าหมายการดำเนินชีวิตในอนาคต

"ต่อ" บอกว่าที่ตนเองมาทำอาชีพนี้เพราะความจน และความลำบากเป็นสาเหตุใหญ่ เธอไม่มีโอกาสที่จะเลือกงานอื่นเพราะความรู้น้อย อาชีพนี้สามารถหาเงินได้มากในเวลาไม่นาน เพื่อนบ้านที่ไปทำงานไม่นานก็ส่งเงินกลับมาให้พ่อแม่ เวลากลับมาบ้านก็มีสร้อยทองใส่ แต่งตัวดี ๆ แต่งหน้าทาปากสวย ในขณะที่ตนเองทำนาตากแดดเหนื่อยทั้งวัน รายได้วันละแค่ 30 - 40 บาท จะใช้แต่ละวันก็ยังไม่พอ เธอจึงคิดว่าอาชีพที่เธอทำเป็นอาชีพบริสุทธิ์ไม่ได้คดโกงใคร เธอไม่มีเวลาคิดว่าใครจะรังเกียจหรือไม่ คิดแต่ว่าต้องการความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เธอบอกว่า "เพื่อน ๆ แถวบ้านที่มีฐานะยากจนก็มาทำงานหลายคน น้องก็ไม่เห็นใครเขาจะว่าอะไร ตอนที่มากับเพื่อนบอกพ่อแม่ ก็ไม่ห้าม"

Copyright by Mahidol University

"น้องก็กลับไปบ้านทุกเดือนเอาเงินไปให้แม่ ไม่เห็นแม่ว่าอะไร แม่ก็อยู่สบายขึ้น นี่น้องสาวคนสุดท้องก็แต่งงานไปแล้ว"

"ต่อ" คิดว่าจะทำอาชีพนี้ต่อไปอีก 2 - 3 ปีแล้วจะกลับไปทำไร่ อยากจะเปลี่ยนอาชีพแต่ตนเองไม่มีความรู้ที่จะไปทำอย่างอื่น แม้ว่าหากตนเองต้องติดเชื้อไวรัสเอดส์ก็คงต้องทำงานแบบนี้ต่อไปก่อนเรื่อย ๆ เพราะไม่มีเงินเก็บเลย อยากแต่งงานมีครอบครัวแต่กลัวถูกรังเกียจเธอกล่าวว่า "อยากเอา(มี) ผัวเหมือนกัน มีคนเคยบอกจะรับเลี้ยงแต่น้องกลัวเขาไม่รักจริง"

ความต้องการการช่วยเหลือจากทางราชการหากตนเองติดเชื้อเอดส์

"ต่อ" ไม่ต้องการความช่วยเหลือจากทางราชการมากไปกว่าการดูแลช่วยรักษา ให้อยู่โรงพยาบาลและไม่คิดค่ารักษาพยาบาล การบริการที่ได้รับทุกวันนี้ก็พอใจแล้ว โดยบอกว่า "หมอที่นี่เขาก็ดีนะ ไม่รังเกียจ พอใจ อยากให้หมอให้ความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์มาก ๆ"

Copyright by Mahidol University

กรณีศึกษารายที่ 4 "ดอกไม้"

ข้อมูลส่วนตัว

อายุ 20 ปี ไม่ได้เรียนหนังสือ ภูมิลำเนาเดิม อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงใหม่ เป็นชาวเขาเผ่าอีก้อ มีพี่น้อง 8 คน เป็นคนที่ 4 บิดามารดามีอาชีพ ทำนา นาที่ทำเป็นนาเช่า เริ่มขายบริการอายุ 18 ปี

การเริ่มต้นเข้าสู่อาชีพขายบริการ

"ดอกไม้" เล่าว่าตนเองเป็นชาวเขาเผ่าอีก้อ มีพี่สาว 3 คน น้องชาย 2 คน และ น้องสาว 2 คน ครอบครัวมีอาชีพทำนาโดยเช่าที่นา ไม่ทราบจำนวนว่ากี่ไร่ ตนเองต้องช่วยพ่อแม่ทำนา ครอบครัวมิได้ลำบากมากนัก ตนเองมีความใฝ่ฝันอยากมาเที่ยวในเมืองแต่ไม่มีโอกาส จนกระทั่งวันหนึ่งมีนายหน้าจากในเมืองขึ้นมาติดต่อหาหญิงไปทำงานร้านอาหารที่จังหวัดนครสวรรค์ ตนเองอยากไปเที่ยวในเมืองอยู่แล้วจึงบอกพ่อแม่ และมากับนายหน้า โดยนายหน้าให้เงินพ่อแม่จำนวนหนึ่งแต่ไม่รู้ว่าเท่าใด เมื่อมาถึงจังหวัดนครสวรรค์ถูกพาไปที่ร้านอาหารแห่งหนึ่ง เจ้าของร้านให้รับแขกเลย ตนเองไม่มีเงินจึงยอมรับแขก ถูกพาไปเปิดบริสุทธิ์กับชายชาวจีนอายุประมาณ 50 ปี ที่โรงแรมแห่งหนึ่งในราคา 15,000 บาท ได้รับส่วนแบ่ง 7,500 บาท เงินจำนวนนี้ "ดอกไม้" ฝากเจ้าของร้านไว้ หลังจากนั้นก็เริ่มต้นขายบริการทางเพศ

ประวัติการขายบริการทางเพศตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบัน

ภายหลังจาก "ดอกไม้" ผ่านการเปิดบริสุทธิ์แล้ว ถูกให้รับแขกอีกประมาณ 5 คนโดยไม่รู้ว่าค่าตัวเท่าไหร่ อยู่ที่จังหวัดนครสวรรค์นาน 1 เดือนก็ถูกส่งตัวกลับบ้านโดยมีคนพามาส่งที่สถานี บขส. และซื้อตั๋วโดยสารให้ เจ้าของร้านให้เงินมา 4,000 บาท ตนเองกลับมาอยู่บ้านได้ประมาณ 3 เดือน ช่วยพ่อแม่ทำนา รู้สึกลำบากมาก เหนื่อย ทำนาไม่ไหวและเงินที่ได้มาก็ใช้จ่ายหมดแล้ว "ดอกไม้" บอกกับพ่อแม่ว่าจะมาทำงานในเมือง หลังจากนั้นก็นั่งรถประจำทางมาเชียงใหม่ นั่งสามล้อถีบมาที่บ้าน "พ่อ ล." แถวกำแพงดินใต้ เหตุที่มาสำนักบริการแห่งนี้เพราะระหว่างอยู่ที่นครสวรรค์เคยได้ยินเพื่อน ๆ พูดถึงว่าเคยทำงานที่นี่มาก่อน เมื่อเจ้าของสำนักโสเภณีรับเข้าทำงานเริ่มรับแขกในราคา 100 บาท ตนเองได้ 50 บาทพร้อมกับพักอยู่ที่นี่ ช่วงนั้นเป็นเดือนมีนาคม พ.ศ. 2535 ทำงานมาจนถึงปัจจุบัน (2536)

Copyright by Mahidol University

สภาพการทำงานและวิถีชีวิตในปัจจุบัน

การทำงานที่กำแพงดินใต้ ขายบริการทางเพศเฉพาะเวลากลางคืนโดยเริ่มเวลา 19.00 น. จนถึงเวลา 04.00 น. เฉลี่ยแล้วจะได้ลูกค้าวันละ 4 - 5 คน หากเป็นช่วงเทศกาลจะได้ลูกค้าประมาณ 10 คนโดยการรับเปี้ยแทนจำนวนเงิน เปี้ยจะนำมาขึ้นเงินในตอนเย็นของวันรุ่งขึ้น เงินจะเบิกได้สัปดาห์ละหนึ่งครั้ง การรับแขกระยะแรกที่อยู่นครสวรรค์ไม่เคยใช้ถุงยางอนามัยเพราะไม่เคยมีใครบอก และไม่รู้จักว่าเป็นอย่างไร จนกระทั่งมาทำงานที่กำแพงดินจึงรู้จักถุงยางอนามัยและวิธีการใช้จากการที่เจ้าของสถานบริการสอน และที่สำนักแห่งนี้จะไม่รับแขกที่ไม่ยอมใช้ถุงยางอนามัย "ดอกไม้" บอกว่า "หากแขกไม่ยอมใช้ถุงยาง จะไม่ยอมนอนด้วย ให้ไปคุยกับเจ้าของ "พ่อ"จะคืนเงินเขาไป" (พ่อ - พ่อเล้า) "ดอกไม้" ทำงานที่นี่มาประมาณเกือบ 2 ปี มีลูกค้าประจำประมาณ 4 - 5 คน การใช้ถุงยางอนามัยจะไม่มีข้อยกเว้นแม้กับลูกค้าประจำ รายได้ต่อเดือนประมาณ 6,000 - 8,000 บาท รายได้จะไม่เหลือเก็บโดยเธอกล่าวว่า "เวลาไปเบิกเงิน "พ่อ"ให้เท่าไหร่ก็เท่านั้น จำนวนที่ได้รับไม่แน่นอน ไม่เหลือเก็บเป็นก้อน" รายได้จะถูกจ่ายเป็นค่าจ้างซักเสื้อผ้า ซื้อเสื้อผ้า ของใช้ต่าง ๆ เหลือมากก็ซื้อสร้อยทอง ไม่ได้ส่งให้ทางบ้านโดยเธอบอกว่า "ใช้เงินคนเดียวไม่ได้ให้ใคร"

การพักอาศัยจะอยู่ในสำนักโสเภณี และได้ค่าอาหารจากเจ้าของวันละ 20 บาท (2 มื้อ) เวลาว่างชอบไปเดินซื้อของ บางครั้งก็ไปตามห้างสรรพสินค้า

พฤติกรรมการป้องกันตนเองและการดูแลสุขภาพ

ดอกไม้บอกว่าการขายบริการในปัจจุบันจะต้องให้แขกใส่ถุงยางอนามัยทุกครั้ง ตนเองรู้จักวิธีการใช้ดี ส่วนใหญ่แขกจะใส่เอง พบว่าในการใช้ถุงยางอนามัย 10 คนจะพบปัญหาถุงยางแตกประมาณ 2 คน บางคนแตกระหว่างการมีเพศสัมพันธ์จะรีบใส่ใหม่ โดยมากถุงยางแตกเกิดจากแขกทำรุนแรง และใช้เวลานาน เคยพบแขกที่รุนแรงมากจนตนเองเจ็บมดลูก "ดอกไม้" บอกว่า "แขกชอบทำแรง ๆ ยิ่งร้องว่าเจ็บก็ยิ่งชอบ พอเสร็จเจ็บมดลูกไปหมด" หลังจากที่มีอาการเจ็บมดลูกแล้วเธอยังรับแขกคนต่อไป หลังจากรับแขกแล้วจะล้างทำความสะอาดด้วยน้ำ กับสบู่ ในระหว่างประกอบอาชีพนี้ตนเองเคยเป็นกามโรค และตกขาว แม้จะใช้ถุงยางอนามัยแต่เธอยังกลัวการตั้งครรภ์จึงต้องคุมกำเนิดโดยการฉีดยาคุมกำเนิดตามคลินิก การตรวจสุขภาพทั่วไปจะไปตรวจที่ศูนย์กามโรคและโรคเอดส์เขต 10 ประมาณ 1-2 สัปดาห์ต่อครั้ง การมาตรวจที่ศูนย์กามโรคฯ เธอจะได้รับสุขศึกษา

Copyright by Mahidol University

จากเจ้าหน้าเกี่ยวกับโรคต่าง ๆ โดยเฉพาะโรคเอดส์ เธอบอกว่าก่อนหน้านี้เคยได้ยินเรื่องโรคเอดส์จากคนรู้จักพูดให้ฟัง "ว่าโรคเอดส์ไม่มีทางรักษา เป็นแล้วตาย" ตนเองเคยเห็นคนในหมู่บ้านเป็นแต่ก็ยังไม่เข้าใจมากนัก ตอนหลังได้รับคำแนะนำจาก "หมอ" ที่ศูนย์กามโรค จากโทรทัศน์ก็เคยดูบ้าง และบอกว่า "ถ้าตนเองเป็นจะฆ่าตัวตาย" "ดอกไม้"กล่าวว่า "กลัวไม่อยากเป็นเอดส์ รับแขกจึงต้องให้แขกใช้ถุงยางทุกคน เหล้า บุหรี่ ก็ไม่เอาเลย สารกระตุ้นอย่างอื่นก็ไม่ใช้"

เมื่อถามถึงวัคซีนเอดส์ "ดอกไม้"บอกว่า "ไม่เคยได้ยิน ไม่อยากฉีด กลัวฉีดแล้วเป็นเอดส์"

ทัศนคติ ค่านิยมต่ออาชีพขายบริการ และเป้าหมายการดำเนินชีวิตในอนาคต

"ดอกไม้" บอกว่า เมื่อเริ่มทำงานพ่อแม่รู้แต่ว่ามาทำงานร้านอาหาร หลังจากกลับบ้านพักหนึ่งเธอขอมาทำงานใหม่โดยบอกว่ามาทำงานในเมืองแต่ไม่ได้บอกว่าทำอะไร หากพ่อแม่ หรือคนในหมู่บ้านรู้ว่าเธอมาเป็นหญิงบริการจะถูกรังเกียจจากคนในหมู่บ้านมาก และจะถูกขับออกจากหมู่บ้าน ดังนั้นการมาประกอบอาชีพนี้เธอต้องปิดบังไม่ให้คนรู้ เธออยากทำอาชีพอื่นก็ไม่รู้จะทำอะไร ตนเองไม่มีความรู้ กลับไปทำนาก็ไม่ไหว เหนื่อย มาทำงานอย่างนี้สบายดี มีที่พักและมีเงินใช้ วัน ๆ ไม่ต้องทำอะไรมาก เสื้อผ้าก็จ้างเขาซักโดยเฉพาะเจ้าของบ้านเขาใจดี อยากได้อะไรก็มีเงินซื้อ เธอบอกว่ามีเพื่อนมาทำงานแบบนี้หลายคน ทุกคนต้องปิดบังไม่ให้พ่อแม่รู้ เธอจะทำงานแบบนี้ไปเรื่อย ๆ ก่อนยังไม่คิดจะทำอะไร อยากเปลี่ยนอาชีพแต่ไม่รู้ว่าจะทำอะไร ไม่มีเงิน แต่คิดไว้ว่าในอนาคตจะกลับไปอยู่บ้าน

ความต้องการการช่วยเหลือจากทางราชการหากตนเองติดเชื้อเอดส์

"ดอกไม้" บอกว่า หากเธอรู้ว่าตนเองเป็นเอดส์เธอจะฆ่าตัวตายเพราะไม่มีทางรักษา แต่ไม่คิดว่าจะขอความช่วยเหลืออะไร

Copyright by Mahidol University

หญิงบริการทางเพศ : กรณีศึกษาจากคาเฟ่

กรณีศึกษารายที่ 5 "จอย"

ข้อมูลส่วนตัว

อายุ 18 ปี การศึกษา ประถมศึกษาปีที่ 7 ภูมิลำเนาเดิม กิ่งอำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่ มีพี่น้อง 3 คน เป็นคนที่ 3 พี่สาวสองคนแต่งงานแล้ว บิดามารดามีอาชีพ ทำไร่ เริ่มขายบริการเมื่ออายุ 16 ปี

เริ่มต้นเข้าสู่อาชีพขายบริการทางเพศ

ครอบครัวของ "จอย" มีอาชีพทำไร่ พี่สาว 2 คน แต่งงานและแยกบ้านออกไป "จอย" เป็นคนสุดท้อง เมื่อครอบครัวมีปัญหาเรื่องการเงินจากรายได้ที่ไม่พอกับค่าใช้จ่าย พ่อกับแม่จะทะเลาะกันเป็นประจำ สร้างความกดดันให้แก่ "จอย" มาก เธอไม่มีเงินใช้เลย อยากได้อะไรก็ไม่มีเงินซื้อ ขอแม่ก็ถูกแม่ว่า จึงเกิดความคิดที่จะหารายได้ด้วยตนเอง และ ต้องการอยู่ห่างจากครอบครัวที่มีแต่ปัญหา จนกระทั่งมีนายหน้ามากับเพื่อนชวนไปทำงานขายบริการทางเพศ ตนเองจึงตัดสินใจมาทำงานด้วยทั้ง ๆ ที่รู้ว่าจะต้องมาขายบริการ "จอย" เล่าว่าเธอตัดสินใจก่อนที่จะบอกพ่อแม่ เพราะ "พ่อกับแม่ชอบทะเลาะกัน ทะเลาะกันทีไรก็ลำเลิกบุญคุณ อยากจะซื้ออะไรก็ไม่มีเงิน เลย มาทำงานนี้ซะเลย"

"จอย" บอกแก่พ่อและแม่ว่าจะไปทำงานกับเพื่อน เริ่มต้นทำงานที่บาร์แห่งหนึ่งในจังหวัดร้อยเอ็ด ถูกเปิดบริสุทธิ์ในราคา 8,000 บาท ตนเองได้ 2,500 บาท

ประวัติการขายบริการทางเพศตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบัน

หลังจากผ่านการเปิดบริสุทธิ์แล้ว "จอย" ทำงานขายบริการที่บาร์แห่งนี้อยู่ประมาณ 2 เดือน ในราคา 500 บาท ก็กลับไปอยู่บ้านระยะหนึ่ง ต่อมาเพื่อนได้พาเจ้าของ "คาเฟ่" มาชวนไปทำงานในจังหวัดเชียงใหม่ โดยเจ้าของ "คาเฟ่" มาพูดกับพ่อแม่ว่าจะพามาทำงานที่ "คาเฟ่" แห่งนี้ พ่อกับแม่ก็อนุญาตให้มาทำ เจ้าของ "คาเฟ่" ให้เงินก้อนหนึ่งแก่พ่อแม่ไม่ทราบว่าจำนวนเท่าไหร่ เธอทำงานอยู่ที่นี่ตั้งแต่ปี 2534 จนถึงปัจจุบัน โดยทำหน้าที่เป็นหญิงเสิร์ฟอาหาร และขายบริการ

Copyright by Mahidol University

ทางเพศด้วย "คาเฟ่" จะมีห้องพักให้ห้องละ 1 คน ห้องนี้ใช้เป็นที่ให้บริการทางเพศแก่ลูกค้าด้วย การขายบริการระยะแรกค่าบริการ 500 บาทสำหรับการเช่าชั่วคราว 3 เดือนต่อมาราคาลดลงเหลือ 110 บาท เจ้าของจะหักไว้ครึ่งหนึ่ง

สภาพการทำงานและวิถีชีวิตในปัจจุบัน

"จอย" ทำงานเฉพาะเวลากลางคืนเริ่มเวลา 19.30 น. จนถึง 04.00 น. หากเป็นวันศุกร์-เสาร์ แขกหมดจึงจะเลิก ประมาณเวลา 05.00 น. สถานที่ทำงานขายอาหารและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ด้วย ลูกค้าจะมาซื้อบริการเครื่องดื่มและอาหารก่อนที่จะซื้อบริการทางเพศ "จอย" บอกว่าเพื่อน ๆ ที่ทำงานอยู่ในนี้อายุจะใกล้เคียงกันทำให้ไม่เหงา จะนั่งคุยกันเมื่อว่างจากงาน มีเพื่อนที่สนิทมากอยู่ 2 - 3 คนที่สามารถปรึกษาเรื่องต่าง ๆ ได้ แม้แต่เรื่องที่เกี่ยวข้องกับการมีเพศสัมพันธ์กับลูกค้า "จอย" จะมีวันหยุดสัปดาห์ละ 1 วัน และวันหยุดพิเศษช่วงมีประจำเดือน 3 วัน เฉลี่ยแล้วจะได้ลูกค้าประมาณวันละ 10 ราย หากเป็นช่วงเทศกาล เช่น ลอยกระทง สงกรานต์ ปีใหม่จะได้ลูกค้ามากประมาณวันละ 15 - 20 คน ลูกค้าจะมีทั้งคนไทย และ ต่างประเทศ เช่น ชาวญี่ปุ่น อเมริกัน สิงคโปร์ ชาวตะวันออกกลางมีมาเที่ยวบ้างแต่ไม่บ่อยนัก "จอย" เล่าว่า "ไม่ชอบแขกชาอุ ตัวเหม็น ชอบรุนแรง" ลูกค้าที่มาเที่ยวมักจะดื่มสุราก่อนแต่ไม่เมา หากลูกค้าเมามากจะไม่ยอมนอนด้วยเพราะ "ดื้อ และ ใช้เวลานานกว่าจะเสร็จ ตัวก็เหม็นเหล้า" ลูกค้า 10 คนพบว่ามีกลิ่นสุรา 8 คน "จอย" มีลูกค้าประจำ 5 - 6 คน ลูกค้าประจำนี้จะมาใช้บริการบ่อย มี 1 คนที่ "จอย" บอกว่าติดใจจนเป็นแฟนกันและชวนให้ "จอย" เลิกทำงาน เธอบอกว่าการให้บริการที่ลูกค้าติดใจนอกเหนือจากหน้าตาที่สวยงาม ร่างกายสะอาดแล้ว ยังต้องเอาใจเก่ง ช่วยถอดเสื้อผ้า กระตุ้น และ ตอบสนอง ไม่เร่งเร้า พูดจาอ่อนหวาน เมื่อจบการซื้อขายจะพูดว่า "แล้วมาแอ่วหาน้องอีกนะ"

"จอย" มีรายได้จากการขายบริการเดือนละประมาณ 10,000 - 15,000 บาท รายได้จะส่งให้แม่เดือนละ 2,000 - 3,000 บาท เงินที่เหลือจะซื้อเสื้อผ้า เครื่องสำอาง เครื่องประดับ ของใช้ส่วนตัว เวลาว่างจะไปเดินซื้อของกับเพื่อนตามตลาด และห้างสรรพสินค้า บางครั้งก็ไปเที่ยวกับแฟน เช่น ไปดูภาพยนตร์ หากวันไหนรับแขกมากเวลาว่างจะนอนพักผ่อน นาน ๆ จึงจะกลับไปเยี่ยมบ้าน ในแต่ละเดือน "จอย" เก็บเงินฝากธนาคารประมาณ 5,000 - 10,000 บาท เพื่อเก็บไว้ไปทำกิจการอื่นเมื่อเลิกจากอาชีพขายบริการ

Copyright by Mahidol University

พฤติกรรมการป้องกันตนเองและการดูแลสุขภาพ

เมื่อเริ่มขายบริการทางเพศ "จอย" ไม่เคยรู้เรื่องโรคที่จะเกิดจากการทำงาน และ การป้องกันตนเองเลย ระยะ 2 - 3 เดือนแรกของการทำงานจึงไม่มีการใช้ถุงยางอนามัยเพราะลูกค้าไม่ชอบใช้ ทำให้ "จอย" พบกับปัญหาสุขภาพหลายอย่าง เช่น หนองใน ปัสสาวะแสบขัด ปวดบริเวณท้องน้อย หูดข้าวสุก เมื่อไปรับการรักษาจึงได้รับแนะนำจากเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์เกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และ การป้องกันตนเอง เมื่อมีความรู้จึงให้ลูกค้าใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้ง แต่เมื่อมีเพศสัมพันธ์กับแฟน "จอย" บอกว่าไม่ได้ใช้ถุงยางอนามัยเพราะต้องการความรู้สึกที่เป็นธรรมชาติ ในการขายบริการทางเพศมีลูกค้าร้องขอให้ใช้ปากกับอวัยวะเพศ และขอร่วมทางทวารหนักแต่ตนเองไม่ยอม เคยพบลูกค้าที่ร่วมเพศด้วยความรุนแรงบ่อยมาก บางครั้งเกิดบาดแผลมีเลือดออก ตนเองต้องทนเอา และยังรับแขกคนต่อไปทั้ง ๆ ที่เจ็บช่องคลอดด้วยเหตุผลว่า "คนต่อไปอาจไม่รุนแรง" "จอย" บอกว่าลูกค้าเกือบทุกคนชอบร่วมเพศด้วยความรุนแรง ทำให้เกิดอาการปวดมดลูก และเจ็บบริเวณท้องน้อยบ่อย หญิงบริการทุกคนจะพบปัญหานี้เหมือนกัน ปัญหาเรื่องถุงยางแตกก็พบบ่อยจากความรุนแรงของการมีเพศสัมพันธ์ ลูกค้า 10 คนจะพบปัญหาถุงยางอนามัยแตกประมาณ 2 คน การใส่ถุงยางอนามัยให้ลูกค้า "จอย" จะเป็นคนใส่ให้ เพราะถ้าให้ลูกค้าใส่เองบางครั้งหอน ๆ ไปถุงยางหลุด บางครั้งก็แตก บางทีลูกค้าแอบเด็ดหัวถุงยางออก ถ้าถุงยางแตก หรือ หลุดก่อนเสร็จขั้นตอนการร่วมเพศก็จะใส่ให้ใหม่ทันที หากมารู้ทีหลังจะรีบผลักลูกค้าออกจากตัว และรีบไปทำความสะอาดอวัยวะเพศด้วยน้ำกับสบู่ การใช้ถุงยางอนามัยเมื่อใช้เสร็จแล้ว "จอย" จะให้ลูกค้าถอดเองแล้วทิ้งในถุงพลาสติกสำหรับใส่ขยะที่อยู่ในห้อง ลูกค้าเมื่อร่วมเพศเสร็จแล้วจะใช้ผ้าเช็ดตัวเช็ดทำความสะอาดอวัยวะเพศเท่านั้นมักไม่ค่อยไปล้างด้วยน้ำ แต่ "จอย" จะล้างและฟอกสบู่บริเวณอวัยวะเพศทุกครั้งหลังร่วมเพศกับลูกค้า บางครั้งจะใช้นิ้วมือสอดเข้าไปล้างในช่องคลอด โดยจะทำในกรณีถุงยางอนามัยแตก เมื่อมีเวลาว่างช่วงกลางวันจะใช้ลูกยางดูดน้ำสะอาดฉีดล้างภายในช่องคลอด การตรวจสุขภาพจะใช้บริการของศูนย์กามโรคและโรคเอดส์เขต 10 โดยจะตรวจ 1 - 2 สัปดาห์ต่อครั้ง เคยตรวจเลือดหาเชื้อเอดส์แต่ผลปกติ "จอย" บอกว่าเธอเคยได้ยินเรื่องโรคเอดส์จากโทรทัศน์ และจากเจ้าหน้าที่มาให้ความรู้ เธอกลัวมาก จอยกล่าวว่า "คิดว่าโรคเอดส์เป็นแล้วจะตายชัวร์ ๆ หากหนูเป็นเอดส์จะฆ่าตัวตาย แต่คิดอีกทีอาจจะรับแขกหาเงินต่อเพื่อใช้รักษาตัว" "คิดว่าถุงยางอนามัยป้องกันเอดส์ได้ 100 เปอร์เซนต์"

Copyright by Mahidol University

เมื่อถามถึงวัคซีนเอดส์ "จอย" บอกว่า "ไม่เคยได้ยิน คิดว่าจะใช้ป้องกันเอดส์ได้ ถ้ามีหนูก็อยากฉีด"

"จอย" ดูแลสุขภาพทั่วไปโดยการนอนให้พอ หากไม่ได้ไปไหนเวลากลางวันจะตื่นรับประทานอาหารเวลาประมาณ 15.00 น. ซึ่งทาง "คาเฟ่" จะมีแม่ครัวจัดเตรียมอาหารไว้ให้ หลังรับประทานอาหารเสร็จจะขึ้นไปนอนต่อจนกว่าจะถึงตอนเย็น เธอไม่สูบบุหรี่ ดื่มเหล้าเล็กน้อย นาน ๆ ครั้ง ไม่ใช้ยาเสพย์ติดใด ๆ จะใช้ยาคุมกำเนิดชนิดเม็ดกินเป็นประจำเพราะกลัวการตั้งครรภ์ ยาคุมกำเนิดนี้เจ้าของจัดหามาให้ ยาที่ใช้ประจำ คือยาแก้ปวด "พาราเซตามอล" เพราะเธอจะปวดท้องน้อยบ่อยจากการให้บริการลูกค้า

ทัศนคติ ค่านิยมต่ออาชีพขายบริการ และเป้าหมายการดำเนินชีวิตในอนาคต

"จอย" ตัดสินใจมาขายบริการเพราะต้องการหารายได้สำหรับใช้จ่ายต่าง ๆ เธอมีความอยากได้สิ่งของต่าง ๆ หลายอย่าง เมื่อขอเงินพ่อแม่ก็มักถูกว่าถูกด่า ฐานะทางบ้านก็ไม่ค่อยดี เธอไม่เคยได้อะไรอย่างที่ต้องการเลยแม้สิ่งนั้นจะเป็นของกิน นอกจากนี้พ่อและแม่ยังทะเลาะกันทุกวันและมักจะมีผลกระทบมาถึงเธอซึ่งเป็นลูกที่เหลืออยู่คนเดียวในบ้าน เมื่อเพื่อนมาชวนให้มาทำงานในเมืองเธอจึงตัดสินใจที่จะตามมาด้วยแม้รู้ว่าต้องขายบริการทางเพศ เธอบอกว่าอาชีพนี้ไม่ต้องเหนื่อยไม่ต้องลำบาก รายได้ก็ดีเดือนหนึ่งมีเงินเก็บเป็นหมื่น มีเพื่อนเยอะ วัน ๆ ไม่ต้องทำงานอะไร ได้แต่งตัวสวย ๆ เธอสามารถซื้อสิ่งที่ต้องการได้เพราะมีเงินแล้ว จะให้ไปทำอาชีพอื่นรายได้ขนาดนี้ใครจะจ้าง มีเพื่อน ๆ ในหมู่บ้านมาทำงานหลายคนเวลากลับบ้านก็ไปเจอกัน เธอบอกว่าในหมู่บ้านไม่มีใครรังเกียจ เวลากลับบ้านจะมีหนุ่มแถวบ้านมาจีบบ้าง แซวบ้าง พ่อแม่ก็ไม่กล้าว่าอะไรเพราะเธอส่งเงินไปให้ทุกเดือน ยังมีผู้หญิงอีกหลายคนในหมู่บ้านอยากมาทำงานแบบนี้ "จอย" บอกว่าเธอทำงานที่นี่ดีกว่าที่ร้อยเอ็ดจึงอยู่มาเกือบ 2 ปีแล้วไม่อยากไปทำที่อื่น "เฮีย(เจ้าของคาเฟ่) เขาดี จะไปไหนก็บอกเขา เขาไม่ว่าอะไร ไม่สบายก็ให้หยุดงาน" เมื่อถามถึงอนาคต "จอย" บอกว่า "จะทำงานอีก 2 - 3 เดือนแล้วจะย้ายไปอยู่กับแฟนที่จังหวัดภูเก็ต ไปเป็นประชาสัมพันธ์ร้านอาหารของแฟนไม่ต้องขายบริการ ตอนนี้ก็เก็บเงินได้มากแล้วจะได้ไปลงทุนกับแฟน" นี้มีลูกค้ามาติดพัน "จอย" หลายคน จะขอรับเลี้ยงแต่เธอไม่ชอบจนกระทั่งมาเจอแฟน จึงมีความคิดที่จะเลิกทำอาชีพขายบริการ

Copyright by Mahidol University

ความต้องการการช่วยเหลือจากทางราชการหากตนเองติดเชื้อเอดส์

"จอย" บอกว่าหากตนเองเป็นโรคเอดส์ก็อยากขอให้หมอปิดบังอย่าบอกใคร กลัวคนรังเกียจ และช่วยหายามารักษาให้หายด้วย

Copyright by Mahidol University

กรณีศึกษารายที่ 6 "หวาน"

ข้อมูลส่วนตัว

อายุ 20 ปี การศึกษา ไม่ได้เรียนหนังสือ ภูมิลำเนาเดิม อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย มีพี่น้อง 4 คน ตนเองเป็นคนที่ 3 บิดา เป็นคนสิบสองปันนา มารดาเป็นชาวไทยใหญ่ มีอาชีพทำนา เริ่มขายบริการทางเพศเมื่ออายุ 16 ปี

การเริ่มต้นเข้าสู่อาชีพขายบริการทางเพศ

"หวาน" เป็นชาวไทยใหญ่ บิดาอพยพมาจากสิบสองปันนามาตั้งถิ่นฐานอยู่ที่อำเภอแม่สายโดยมาเช่าที่ทำนา "หวาน" มีพี่ชาย 1 คน พี่สาว 1 คน และน้องชาย 1 คน ทั้งพี่ชายและพี่สาวมีครอบครัวแยกบ้านออกไปแล้ว ตัวของ "หวาน" ไม่มีบัตรประจำตัวเป็นคนไทยจึงไม่ได้เรียนหนังสือ แต่น้องชายได้เข้าเรียนหนังสือเพราะมีหลักฐานแจ้งเกิด ครอบครัว "หวาน" ยากจนมาก ทำนาได้ผลผลิตน้อย ต้องใช้ชีวิตอย่างลำเค็ญ "หวาน" ต้องช่วยพ่อแม่ทำนา ดูแลน้อง และดูแลบ้าน บ้านที่อยู่เล็กมากเป็นกระต๊อบ ความต้องการช่วยเหลือครอบครัวที่อยู่กันอย่างขัดสน พ่อกับแม่ต้องลำบาก เคยคิดที่จะไปหางานอื่นทำก็ไม่รู้ว่าจะทำงานอะไร จนกระทั่งเพื่อนในหมู่บ้านที่ไปทำงานขายบริการกลับมาเยี่ยมบ้านพร้อมกับมาชวนไปทำงานด้วยกัน โดยบอกว่า "อยู่บ้านเฮาก็แค่เนี้ย ไม่มีอะไรจะดีขึ้น ไปทำงานตวยกันเต๊อะ รายได้ดี พอมีเงินอยากได้อะไรก็จะได้" "หวาน" บอกว่านอนคิดคืนหนึ่งทนเห็นสภาพแม่ที่ต้องลำบาก ไม่มีเงินใช้ อยู่บ้านหลังเล็ก ๆ ไม่ไหว จึงตัดสินใจตอบตกลง บอกพ่อแม่และเดินทางมากับเพื่อน เพื่อนพามาสมัครงานที่บ้านหลังหนึ่งในอำเภอหาดใหญ่ บ้านนี้มีเด็กสาวอายุรุ่นเดียวกับเธอหลายคนส่วนใหญ่เป็นคนเหนือ เมื่อมาถึงวันรุ่งขึ้นต้องทำงานเลยโดยถูกพาไปเปิดบริสุทธิ์ที่โรงแรมแห่งหนึ่งกับชาวสิงคโปร์ ค่าเปิดบริสุทธิ์ "หวาน"ได้รับ 10,000 บาท ช่วงที่ถูกพาตัวไปเธอกลัวมาก เจ้าของบอกให้เธอใส่ปลอกให้แขกด้วย เธอไม่รู้จักว่าปลอกเป็นอย่างไร จะใส่ตอนไหน ใส่อย่างไร

Copyright by Mahidol University

ประวัติการขายบริการทางเพศตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบัน

หลังจากผ่านการเปิดบริสุทธิ์แล้ว "หวาน" ขายบริการทางเพศในราคา 1,000 บาท ต่อครั้ง หากลูกค้ารับไปค้างคืนที่อื่นจะคิดราคาเท่ากับค่าบริการ 2 ครั้ง ช่วงเดือนแรกของการทำงานลูกค้าติดใจ "หวาน" มาก บางคืนเธอจะได้เงินพิเศษจากลูกค้า 1,000 - 2,000 บาท เธอจะได้ลูกค้าทุกคืน ๆ ละ 2 - 3 คน ลูกค้าเป็นชาวต่างชาติเป็นส่วนใหญ่ เธอทำงานที่หาดใหญ่ประมาณ 6 เดือน จึงเริ่มได้ลูกค้าน้อยลง เพราะมีเด็กใหม่มาเรื่อย ๆ ทำให้เธอกลายเป็นเด็กเก่า จึงขอย้ายไปทำงานกรุงเทพฯ "หวาน" บอกว่า "ที่ขอย้ายมาทำงานกรุงเทพฯ เพราะอยู่หาดใหญ่สวยสู้เด็กใหม่ ๆ ไม่ได้ เด็ก ๆ แขกเลือกไปหมด หนูแก่แล้วได้แขกน้อยจึงต้องไปเป็นเด็กใหม่ที่อื่น" เธอย้ายมาทำงานที่กรุงเทพฯ โดยถูกส่งมากับเพื่อน ที่ทำงานใหม่ลักษณะเป็นบ้านนางทางโทรศัพท์ อยู่ซอยอินทมาระ 13 สะพานควาย มาอยู่ได้ 1 สัปดาห์ยังไม่ได้ลูกค้า "หวาน" ทนอยู่ต่อไม่ได้เพราะอากาศร้อนมาก ไปไหนไม่ค่อยถูก รถก็ติด จึงย้ายกลับมาเชียงใหม่ ได้ถูกส่งมาอยู่ที่คาเฟ่แห่งนี้โดยพักอยู่ที่นี่เลย

สภาพการทำงานและวิถีชีวิตในปัจจุบัน

"หวาน" ขายบริการทางเพศเฉพาะเวลากลางคืนโดยเริ่มทำงานเวลา 19.00 น. จนถึง 04.00 น. สถานที่ที่เธอทำงานเป็นคาเฟ่ที่ขายแต่เครื่องดื่ม และแอลกอฮอล์ หญิงบริการนั่งอยู่ในตู้กระจกไม่ต้องมาบริการเครื่องดื่ม ค่าบริการทางเพศ 100 บาท ต่อครั้ง หากค้างคืนราคา 500 บาท รายได้จะถูกแบ่งครึ่งกับเจ้าของ "คาเฟ่" สถานบริการแห่งนี้มีหญิงบริการประมาณ 20 คน ส่วนใหญ่มาจากแม่สายและเป็นไทยใหญ่เช่นเดียวกับ "หวาน" แต่มักจะไม่ค่อยสนิทกันมากนักจะต่างคนต่างอยู่ เนื่องจากเจ้าของค่อนข้างเข้มงวด และไม่ให้อิสระแก่หญิงบริการมากนัก "หวาน" บอกว่าเคยมีการทำร้าย ตบตีหญิงบริการแต่ไม่รู้สาเหตุว่าจากอะไร "หวาน" บริการลูกค้าเฉลี่ยวันละ 4 ราย หากเป็นช่วงเทศกาลจะได้ประมาณ 10 ราย การบริการลูกค้าแต่ละรายจะใช้เวลา 45 นาที แต่ถ้ามีลูกค้ามากจะมีวิธีเร่งลูกค้าเป็นการทำเวลาซึ่งเป็นเทคนิคที่หญิงบริการทุกคนได้รับการสอนจากคนคุม การสอนจะเปิดวีดีโอให้ดูประกอบ มีลูกค้าบางรายที่ดื่มเหล้าก่อนมาซื้อบริการ แต่ถ้าเมามากจะไม่รับ เพราะ "หลั่งช้า" และ "เหม็นเหล้า" "หวาน" มีเทคนิคที่ทำให้ลูกค้าพอใจโดยการช่วยถอดเสื้อผ้า พูดจาอ่อนหวาน มีการเล้าโลมกระตุ้นอารมณ์ทางเพศ ไม่เร่งเร้า และ โอนอ่อนตามใจลูกค้า เคย

Copyright by Mahidol University

พบลูกค้าที่เอาแต่ใจตนเองก็จะใช้ความอดทน หากลูกค้าคนใดไม่ใช้ถุงยางอนามัยจะไม่ยอมนอนด้วย "หวาน" เล่าว่าเคยมีลูกค้าที่แอบดึงถุงยางอนามัยออกระหว่างมีเพศสัมพันธ์ ตนเองไม่ยอมนอนต่อ "หวาน" จะใช้เวลาว่างหมดไปกับการพักผ่อนเพราะต้องทำงานจนเกือบสว่าง นอกจากวันหยุดจึงจะออกไปซื้อของ หรือไปตรวจร่างกาย การจะออกไปไหนต้องบอกกับผู้ดูแลทุกครั้ง และต้องรีบกลับมา การเข้าออกในเวลากลางวันจะใช้ประตูเล็กด้านข้างของตึกที่พัก ประตูเหล็กด้านหน้ามักจะเปิดใช้แต่เฉพาะกลางคืน "หวาน" มีรายได้จากการขายบริการเดือนละประมาณ 10,000 - 12,000 บาท จะส่งเงินไปให้แม่ทุกเดือนตามจำนวนที่แม่ขอมา โดยแม่จะให้น้องเขียนจดหมายมาบอก ค่าใช้จ่ายที่ตนเองต้องจ่ายจะมีค่าจ้างซักเสื้อผ้าเดือนละ 200 บาท ค่าที่พักและค่าตรวจสุขภาพเจ้าของ "คาเฟ่" หักไว้เดือนละ 800 บาท ส่วนเรื่องอาหารจะได้เงินวันละ 20 บาทจากเจ้าของ "คาเฟ่" สำหรับซื้ออาหารรับประทานเอง เธอจะใช้จ่ายอย่างประหยัดเพราะต้องการเก็บเงินสำหรับลงทุนทำกิจการอื่นเมื่อเลิกอาชีพขายบริการ "หวาน" บอกว่าเดือนหนึ่งจะมีเงินเก็บประมาณ 10,000 บาท

พฤติกรรมการป้องกันตนเองและการดูแลสุขภาพ

เริ่มแรกที่เข้ามาขายบริการทางเพศหวานไม่เคยรู้เรื่องโรคต่าง ๆ จากเพศสัมพันธ์ ไม่รู้จักการป้องกันตนเอง ลูกค้าที่มาเที่ยวเป็นชาวสิงคโปร์ ไต้หวัน มาเลเซีย ลูกค้าเหล่านี้ไม่นิยมใช้ถุงยางอนามัย เดือนแรกที่ทำงาน "หวาน" จึงเป็นหนองในบ่อย เธอเล่าให้ฟังว่า "เดือนแรกที่ทำงานเป็นหนองในตั้ง 5 - 6 ครั้ง ขนาดนั่งหนองไหลโจ๊ก ทำงานไม่ได้เลย ตกขาวก็เป็นบ่อย"

"เจ้าของเขาก็บอกให้ใช้ถุงยาง หนูก็ใช้ไม่เป็น เป็นยังไงหนูยังไม่เคยเห็นเลย ก็ไม่ได้ใช้" หวานบอกว่าจากการเป็นหนองในบ่อย เธอจึงคุยกับเพื่อนร่วมงานเมื่อมีอาการผิดปกติ เพื่อนจึงให้คำแนะนำแก่เธอ และเธอยังได้รับสุขศึกษาจากสถานบริการทางการแพทย์ที่เธอไปรับการรักษาจึงมีความรู้มากขึ้น กว่าจะรู้เรื่องเธอทำงานได้ 2 เดือน เป็นหนองในเกือบ 10 ครั้ง หลังจากนั้นแขกคนไหนไม่ใช้ถุงยางอนามัยจะไม่ยอมขึ้นห้องด้วย เมื่อมาทำงานที่เชียงใหม่เธอได้รับความรู้ด้านสุขภาพมากขึ้น ทั้งจากสื่อทางโทรทัศน์ และมีเจ้าหน้าที่มาให้สุขศึกษาในที่ทำงาน เธอบอกว่าข่าวสารที่รับได้มาจากโทรทัศน์เพราะต้องนั่งดูทั้งคืนขณะทำงาน นอกจากมีแขก "อ๊อฟ" แม้จะดูโทรทัศน์ไม่ติดต่อกันแต่ก็พอได้รับข่าวสารเรื่องโรคเอดส์บ้าง "หวาน" บอกว่า กลัวเป็นเอดส์มากที่สุด แต่ตนเองพยายามป้องกันตนเองโดยให้ลูกค้าใช้ถุงยางอนามัยทุกคน และทำความสะอาดอวัยวะ

Copyright by Mahidol University

เพศทุกครั้งหลังมีเพศสัมพันธ์ด้วยน้ำกับสบู่ ไปตรวจภายในที่ศูนย์กามโรคและโรคเอดส์เขต 10 เกือบทุกอาทิตย์ และดูแลสุขภาพทั่วไปด้วยการนอนให้พอ ไม่ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ สูบบุหรี่เป็นบางครั้ง ดื่มกาแฟเพราะง่วงเมื่อต้องอดนอนโดยบอกว่า "เพื่อน ๆ บางคนเขาสูบบุหรี่ หนูสูบเป็นบางครั้ง ก็ต้องทำงานดี 4 ทุกคืนมันง่วง บางทีก็กินกาแฟ" "หวาน" ไม่ใช้ยาคุมกำเนิดเช่นหญิงบริการคนอื่นเพราะเข้มงวดการใช้ถุงยางอนามัย แต่เธอก็ไม่มั่นใจว่าจะไม่พลาดพลั้ง เธอบอกว่า "ไม่เคยใช้ยาคุมกำเนิด ประจำเดือนมาทุกเดือน คิดว่าตนเองเป็นหมัน" เมื่อถามว่าใช้ถุงยางอนามัยทำไมยังกลัวท้อง เธอบอกว่า มีบางครั้งที่ถุงยางแตกหากแขกทำรุนแรง หรือบางครั้งแขกแอบถอดออก

ทัศนคติ ค่านิยมต่ออาชีพขายบริการ และเป้าหมายการดำเนินชีวิตในอนาคต

"หวาน" บอกว่าที่มาทำงานขายบริการทางเพศเพราะครอบครัวตนเองลำบากมาก เธออยากช่วยเหลือครอบครัวให้อยู่ดีขึ้น ตนเองเป็นคนเถื่อน ความรู้ไม่มี ถ้าไปทำงานอื่นรายได้แค่ใช้คนเดียวคงไม่พอ ก่อนตัดสินใจทำงานก็ปรึกษาแม่ แม่ไม่คัดค้านเพราะรู้ว่าทำไมจึงต้องมาทำอาชีพนี้ ในหมู่บ้านที่เธออยู่มิได้รังเกียจ เห็นเป็นเรื่องธรรมดาแล้ว เพราะผู้หญิงมาทำงานกันทั้งหมู่บ้าน "หวาน" บอกว่า "ในหมู่บ้านถือเป็นเรื่องธรรมดาแล้วที่ผู้หญิงมาทำงานแบบนี้ ใคร ๆ ก็มากันทั้งหมู่บ้าน มีนายหน้าอยู่ในหมู่บ้านเลย" "มาทำงานแรก ๆ ก็กลัว ยังดีที่มีเพื่อนทำอยู่ด้วย" "หวาน" เคยคิดว่าจะทำงานอย่างอื่น แต่ตนเองไม่มีความรู้ จึงต้องทำงานนี้ต่อไปเรื่อย ๆ หากจะย้ายที่ทำงานก็ขออยู่แถวเมืองเหนือเพราะอากาศเย็นสบายดี เธอมีลูกค้ามาชอบหลายคนขอให้ไปอยู่ด้วย แต่เธอตอบปฏิเสธ เธอเล่าว่า "หนูก็คิดมาก ใครเขาจะมารักหนูจริง หนูทำอาชีพแบบนี้"

ในอนาคตเธออยากมีร้านเสริมสวยเป็นของตนเอง หรืออาจทำร้านขายของโดยกลับไปทำกิจการที่บ้าน ซึ่งยังใช้เวลาอีกนาน รอจนกว่าจะเก็บเงินเป็นก้อนใหญ่สำหรับการลงทุน

ความต้องการการช่วยเหลือจากทางราชการหากตนเองติดเชื้อเอดส์

"หวาน" อยากให้ทางราชการอย่าบอกใครว่าตนเองติดเชื้อเอดส์ และช่วยรักษาให้หายด้วย หากตนเองติดเชื้อเอดส์เธอจะทำงานเก็บเงินต่อไปเพื่อรักษาตัวเอง

Copyright by Mahidol University

กรณีศึกษารายที่ 7 "แอ๋ว"

ข้อมูลส่วนตัว

อายุ 18 ปี การศึกษา มัธยมศึกษาปีที่ 1 ภูมิลำเนา อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย มีพี่น้อง 3 คน เป็นคนโต บิดามารดา มีอาชีพทำไร่ เริ่มขายบริการทางเพศอายุ 16 ปี

การเริ่มต้นเข้าสู่อาชีพขายบริการ

ครอบครัว "แอ๋ว" มีอาชีพทำไร่ มีพี่น้อง 3 คน เธอเป็นคนโตจึงต้องช่วยเหลือครอบครัว ดูแลน้อง ดูแลบ้าน "แอ๋ว" เรียนหนังสือจบมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก็ต้องลาออกเพราะต้องมาช่วยพ่อแม่ทำงาน ฐานะทางบ้านยากจน รายได้น้อยอยู่กันแบบลำบาก เธอบอกว่าทำไร่เหนื่อยมาก ผลผลิตไม่ดี ยิ่งทำยิ่งเป็นหนี้จึงอยากหางานอื่นทำเพื่อหารายได้มาช่วยเหลือครอบครัว ในหมู่บ้านที่เธออยู่มีผู้หญิงไปทำงานในเมืองกันมาก โดยมีรถมารับไป เมื่อไปไม่นานหญิงเหล่านี้ส่งเงินกลับมาให้พ่อแม่จำนวนมากทำให้ความเป็นอยู่ของครอบครัวนั้นดีขึ้น บางคนปลูกบ้านใหม่หลังใหญ่ "แอ๋ว" เล่าว่า "หมู่บ้านที่หนูอยู่ไม่เจริญหรอก อยู่ลึกเข้าไปจากถนนใหญ่มากเป็นบ้านนอกจริง ๆ เวลาไปทำไร่ต้องเดินไปตั้งไกล ชาวบ้านยากจนทั้งนั้น เพื่อน ๆ หนูไม่มีใครอยากทำไร่กันหรอก มันเหนื่อย ตากแดดทั้งวัน" "แอ๋ว" กล่าวว่า มีเพื่อนมาชวนไปทำงานในเมืองโดยบอกว่าจะมีคนมารับ เธอเห็นเพื่อน ๆ ไปกันหลายคน กลับมาฐานะก็ดีขึ้น จึงอยากหาเงินช่วยเหลือครอบครัว เมื่อขอพ่อกับแม่ก็ไม่ห้าม เจ้าของ "คาเฟ่" ขึ้นมารับและพามาพร้อมเพื่อนมาทำงานอยู่ที่เชียงใหม่ ถูกเปิดบริสุทธิ์ในราคา 10,000 บาท

ประวัติการขายบริการทางเพศตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบัน

"แอ๋ว" เริ่มต้นทำงานขายบริการทางเพศอยู่ที่นี่ตั้งแต่แรกยังไม่ได้ย้ายไปที่ไหนโดยบอกว่า "ที่นี่อยู่สบายดี มีเพื่อนหลายคน" ใน 2 - 3 เดือนแรกขายบริการในราคา 500 บาท รายได้จะถูกหักไว้ครึ่งหนึ่ง ได้ลูกค้าวันละประมาณ 10 คน ปัจจุบันค่าบริการเหลือ 110 บาท เธอจะได้รับ 55 บาท การขายบริการจะให้บริการทั้งเสิร์ฟอาหาร และบริการทางเพศ โดยใช้ห้องนอนของตนเองใน "คาเฟ่" เป็นที่ให้บริการ เฉลี่ยในวันธรรมดาจะได้ลูกค้า 3 - 4 คน ถ้า

Copyright by Mahidol University

เป็นวันศุกร์-เสาร์-อาทิตย์ จะได้ลูกค้าประมาณ 5 - 10 คน แต่ช่วงเทศกาลจะได้ลูกค้ามากโดยเฉพาะวันสงกรานต์ได้ลูกค้าถึง 17 คน ลูกค้าส่วนใหญ่เป็นคนไทยอยู่ในวัยหนุ่ม ทั้งเป็นนักศึกษาและทำงานแล้ว ชาวต่างประเทศมีฝรั่ง ญี่ปุ่น ไต้หวัน หญิงบริการจะมีอายุน้อย และมีความสนิทสนมกันมากเนื่องจากอยู่ในวัยใกล้เคียงกัน

สภาพการทำงานและวิถีชีวิตในปัจจุบัน

การขายบริการทางเพศ ทำงานเฉพาะเวลากลางคืนเริ่มเวลา 19.30 น. จนถึงเวลา 04.00 น. ถ้าเป็นวันศุกร์ เสาร์ อาทิตย์ หรือวันหยุดราชการอื่น ๆ จะปิดเวลา 05.00 น. ช่วงกลางวันจะนอนพักผ่อน ตื่นมารับประทานอาหารกลางวันเวลาประมาณ 14.00 น. โดยแม่ครัวของคาเฟ่จัดเตรียมอาหารไว้ให้ หลังจากนั้นจะไปเดินซื้อของใช้ และขนมในตลาดที่อยู่ใกล้ที่สำนักบริการวันใดรับแขกมากก็จะไปนอนต่อ การให้บริการลูกค้าระยะแรกเจ้าของจะสอนเทคนิคการเอาใจลูกค้า การกระตุ้นอารมณ์ทางเพศ ตนเองมักจะไม่ค่อยชัดใจลูกค้าจึงมีลูกค้าประจำหลายคน จนมีแฟนเป็นนักศึกษาที่เคยมาซื้อบริการ และมักจะมีเพศสัมพันธ์กันในวันที่ตนเองได้หยุดพักที่หอพักของแฟน ในหนึ่งสัปดาห์จะได้วันหยุด 1 วัน "แอ๋ว" บอกว่า "ถ้านอนกับแฟนโดยมากจะไม่ใช้ถุงยางอนามัยเพราะถ้าใช้แล้วมันให้ความรู้สึกที่ไม่อบอุ่น"

ส่วนการขายบริการจะให้ลูกค้าใช้ถุงยางทุกคน ลูกค้าที่มาเที่ยวใน 10 คนพบลูกค้าดื่มเหล้าก่อนมาซื้อบริการประมาณ 2 - 3 คน ถ้าเมามากจะไม่นอนด้วยเพราะ "เหม็นเหล้า" "แอ๋ว" เคยรับแขกทั้ง ๆ ที่มีประจำเดือนโดยบอกว่า "กินยาคุมกำเนิดประจำเดือนมาไม่แน่นอน บางทีมีเลือดออกกระปริบกระปรอยทั้งเดือนจึงต้องรับแขกทุกวัน" เธอเคยให้บริการลูกค้าโดยใช้ปากกับอวัยวะเพศโดยเฉพาะกับแฟนจะใช้เป็นประจำ เวลาว่างจะนอนพักผ่อนเป็นส่วนใหญ่ บางครั้งก็ออกไปซื้อของกินในตลาดใกล้ ๆ หากไปไหนไม่ไกลก็ไม่ต้องบอกคนคุม แต่ถ้าไปธุระไกลต้องบอก วันหยุดพักทำงานจึงไปตรวจร่างกาย และไปเที่ยวกับแฟน บางทีก็อยู่กับแฟนที่หอพัก ถ้าได้หยุดหลายวันจะกลับบ้านซึ่งก็ไม่ได้กำหนดแน่นอนว่ากลับเมื่อใด ช่วงเทศกาลมักจะไม่ได้กลับบ้านเพราะลูกค้าจะมาก รายได้ต่อเดือนประมาณ 10,000 - 12,000 บาท เงินจำนวนหนึ่งจะส่งไปให้แม่ตามที่แม่ขอมา ที่เหลือจะเป็นค่าใช้จ่ายทั่วไป ค่าเสื้อผ้า เครื่องสำอาง ของใช้ส่วนตัว ค่ายา ส่วนอาหารทาง "คาเฟ่" จะมีแม่ครัวทำให้รับประทาน แต่ถ้าจะรับประทานอย่างอื่นก็จะเดินไปซื้อที่ตลาดใกล้ ๆ กับ "คาเฟ่" แต่ละเดือนจะมีเงินเหลือเก็บประมาณ 5,000 บาท

Copyright by Mahidol University

พฤติกรรมการป้องกันตนเองและการดูแลสุขภาพ

"แอ๋ว" ขายบริการทางเพศมาประมาณปีครึ่ง ช่วงแรกที่มาทำงานใหม่ ๆ เธอไม่รู้จักวิธีป้องกันตนเอง ทำให้มีปัญหาสุขภาพหลายอย่างคือ เป็นหนองใน 2 ครั้ง ปัสสาวะบ่อย แสบขัด ตกขาวมีกลิ่น ปวดท้องน้อย มีแผลและปวดที่อวัยวะเพศ มีครั้งหนึ่งที่เธอมีไข้สูง เจ็บในอุ้งเชิงกรานมากจนต้องไปนอนรักษาที่โรงพยาบาล และได้รับเลือด หลังจากนั้นเธอกลับไปพักฟื้นอยู่บ้าน 3 เดือนเจ้าของจึงไปรับกลับมาทำงานใหม่ ภายหลังกลับมาทำงานใหม่เธอไม่ยอมรับแขกที่ไม่ใช้ถุงยางอนามัย เธอได้รับความรู้ด้านการป้องกันตนเองจากเพื่อน ๆ บอก จากเจ้าหน้าที่ของศูนย์กามโรคฯ มาสอน และจากโทรทัศน์ เรื่องโรคเอดส์ได้ยินบ่อยรับรู้มาประมาณ 1 ปีแล้ว คิดว่าถุงยางอนามัยป้องกันได้ 100 เปอร์เซนต์ ในการขายบริการทางเพศลูกค้ามักจะร่วมเพศด้วยความรุนแรงจนเกิดบาดแผลมีเลือดออกบ่อย แต่เธอยังให้บริการลูกค้าคนต่อไป อาการปวดเจ็บมดลูกจึงเป็นบ่อย และจะใช้ยาแก้ปวด "พาราเซตามอล" เป็นประจำ อาการตกขาวจะมีเป็นประจำ เธอบอกว่าเกิดจากการใช้ถุงยางอนามัย ถุงยางบางชนิดมีน้ำยาหล่อลื่นมากเธอจะคันช่องคลอดหลังจากการใช้ เมื่อมีอาการตกขาวมาก ๆ และคันช่องคลอดการรักษาเบื้องต้นโดยการไปซื้อยาเหน็บช่องคลอดจากร้านขายยา การไปซื้อยาจะเล่าอาการให้คนขายฟัง หากใช้ยาเหน็บช่องคลอดประมาณ 3 วันอาการไม่ทุเลาจึงจะไปตรวจที่ศูนย์กามโรคฯ ในระหว่างมีอาการก็ยังคงรับแขก

ภายหลังจากการให้บริการลูกค้า จะล้างทำความอวัยวะเพศด้วยน้ำสะอาดกับสบู่ และใช้นิ้วมือกวาดล้างเข้าไปในช่องคลอด เคยกินยาขับปัสสาวะบางครั้งเพื่อขับเชื้อต่าง ๆ ออกมาโดยได้รับคำแนะนำจากเพื่อน เคยฉีดยาคุมกำเนิดแต่มักจะลืมเมื่อครบกำหนดต้องไปฉีดอีก จึงใช้กินแทน และจะกินยาหลังจากรับประทานอาหารเย็น เพื่อน ๆ จะกินเวลานี้เช่นเดียวกัน เธอบอกว่า "กินยาคุมทำให้หน้าอกใหญ่ขึ้นและเนื้อตึง" ไม่ใช้สารเสพย์ติดอย่างอื่น บุหรี่ไม่สูบแต่มีบางครั้งที่ดื่มเหล้าและเบียร์ จะไปตรวจภายในเกือบทุกสัปดาห์ และเคยตรวจเลือดหาเชื้อเอดส์แต่ไม่ทราบผล "แอ๋ว" บอกสาเหตุการติดต่อของเชื้อเอดส์ได้สับสน เธอบอกว่า "หมอเขามาสอนที่นี่ เอารูปมาฉายให้ดูหลายโรคน่ากลัวทั้งนั้น จำไม่ค่อยได้เพราะง่วงนอน"

ทัศนคติ ค่านิยมต่ออาชีพขายบริการ และเป้าหมายการดำเนินชีวิตในอนาคต

"แอ๋ว" ไม่คิดว่างานที่ตนเองทำน่ารังเกียจเพราะเพื่อน ๆ แทบทุกคนในหมู่บ้านก็มาทำงานนี้ ชาวบ้านก็ไม่มีใครรังเกียจแต่ตรงกันข้ามกลับนิยมส่งเสริมให้ลูกสาวมาทำงาน เพราะแต่ละครอบครัว

Copyright by Mahidol University

มีฐานะยากจนทั้งนั้น บางครอบครัวพ่อแม่ไม่ต้องทำงานแล้วรอแต่เงินที่ลูกจะส่งมาให้ เธอบอกว่างานที่ทำรายได้ดีกว่าไปทำอย่างอื่น มีที่พักสบาย อยากกินอะไรก็หาซื้อเอาไม่ต้องอดอยาก ทำไร่เหนื่อยมากกลับไปทำไม่ไหวแล้ว เธอบอกว่าใคร ๆ ก็อยากมาทั้งนั้น หากบ้านใครลูกสาวไม่ได้มาทำงานนี้จะเป็นปมด้อย เมื่อถามว่ามาทำงานแล้วไม่กลัวเป็นเอดส์หรือ เธอบอกว่าก็กลัวแต่ก็ไม่รู้จะไปทำงานอะไร เธอยังไม่คิดว่าจะเลิกทำงานเมื่อใดจะทำไปเรื่อย ๆ ก่อน

ความต้องการการช่วยเหลือจากทางราชการหากตนเองติดเชื้อเอดส์

"แอ๋ว" บอกว่าหากตนเองติดเชื้อเอดส์ก็จะกลับบ้านไม่รู้จะขออะไร

Copyright by Mahidol University

หญิงบริการทางเพศ : กรณีศึกษาจากดาราโอเกะ

กรณีศึกษารายที่ 8 "ริน"

ข้อมูลส่วนตัว

อายุ 23 ปี การศึกษา ประถมศึกษาปีที่ 6 ภูมิลำเนาเดิม อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา มีพี่น้อง 9 คนเป็นคนที่ 8 บิดามารดามีอาชีพทำนา ปัจจุบันเสียชีวิตหมดแล้ว เริ่มขายบริการทางเพศอายุ 15 ปี

การเริ่มต้นเข้าสู่อาชีพขายบริการ

ครอบครัวของ "ริน" มีอาชีพทำนา และเป็นครอบครัวใหญ่ พ่อแม่มีลูกมากในขณะที่ทำนาได้ผลผลิตน้อย ฐานะการเงินจึงค่อนข้างขัดสน พี่และตัวเธอไม่ได้เรียนต่อคงมีแต่น้องชายคนสุดท้องเท่านั้นที่เรียนหนังสืออยู่ เมื่อ "ริน" อายุ 15 ปีบิดาได้ล้มป่วยหนัก ทางบ้านไม่มีเงินรักษา "ริน" ต้องการหาเงินมารักษาพ่อ น้าชายซึ่งเป็นนายหน้าค้าหญิงในหมู่บ้านมาชักชวนให้ไปทำงานที่โรงแรมแห่งหนึ่งในตัวเมืองพะเยา โดยบอกว่าจะเอาเงินล่วงหน้ามาให้รักษาพ่อก่อน ตนเองก็ลังต้องการเงินจึงตอบตกลง น้าชายจึงนำเงินมาให้ 20,000 บาทและพามาที่โรงแรม "ริน" ถูกเปิดบริสุทธิ์โดยชายชาวจีนวัยกลางคนอายุประมาณ 50 ปีที่โรงแรมแห่งนั้นในราคา 8,000 บาท เธอได้ 5,000 บาท เจ้าของโรงแรมได้ 3,000 บาท "ริน" บอกว่ามารู้ทีหลังว่าน้าชายได้ค่านายหน้าไปหลายพันบาท จากนั้นเธอเริ่มต้นขายบริการทางเพศเพื่อใช้หนี้ที่เอาเงินมาล่วงหน้า

ประวัติการขายบริการทางเพศตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบัน

"ริน" บอกว่าเธอต้องทำงานชดใช้หนี้โดยรับแขกตั้งแต่เที่ยงวันจนถึงตี 4 ทุกวัน รับแขกวันละ 7 - 8 คนโดยไม่ได้รับเงิน จนร่างกายทนไม่ไหว หลังจากใช้หนี้ครบ 1 ปีเธอจึงเขียนจดหมายให้พี่ชายมารับเพราะรับแขกไม่ได้แล้วมดลูกอักเสบ เจ็บระบมไปหมด เมื่อพี่ชายมารับเจ้าของให้เงินมา 2,000 บาทสำหรับรักษาตัว เธอกลับมาอยู่บ้านได้ 4 เดือนเพื่อรักษาตัว พอดีเงินหมดจึงให้น้าชายช่วยหางานให้ทำ น้าชายพามาเป็นเด็กเสิร์ฟที่ร้านอาหารในจังหวัดสุพรรณบุรีครั้งแรก "ริน" คิดว่าเสิร์ฟอาหารอย่างเดียว แต่จริง ๆ แล้วร้านนี้ด้านหน้าเปิดขายอาหาร แต่

Copyright by Mahidol University

หลังร้านเป็นสำนักโสเภณี เธอต้องรับแขกในราคา 500 บาทช่วงทำงานเดือนแรก ในเดือนต่อมาเหลือ 300 บาท ที่นี่เธอบอกว่าไม่ต้องรับแขกมากเหมือนครั้งแรก หลังจากทำงานได้ประมาณ 6 เดือนเก็บเงินได้ก้อนหนึ่งก็กลับมาอยู่บ้าน เมื่อกลับมาอยู่บ้านได้ 3 เดือนเงินหมด "ริน" คิดจะหางานทำอีก พอดีเพื่อนมาชวนให้ไปทำงานที่กรุงเทพฯ จึงเดินทางมากับเพื่อนไปสมัครเป็นหมอนวดอยู่ที่ อาบอบนวด ย่านถนนเพชรบุรีตัดใหม่ ราคาค่านวดชั่วโมงละ 200 บาท เธอจะได้ 50 บาท การนวดแต่ละครั้งจะได้เป็นคูปอง หนึ่งสัปดาห์เอาคูปองไปขึ้นเงินครั้งหนึ่ง ถ้าลูกค้าคนใดต้องการนวดพิเศษต้องจ่ายเงินอีก 700 บาท เงินจำนวนนี้จะเธอได้รับ 500 บาท เจ้าของได้ 200 บาท การนวดพิเศษ หรือการบริการทางเพศนี้ไม่ได้ลูกค้าทุกวัน 2 - 3 วันจึงจะได้ลูกค้าครั้งหนึ่ง การให้บริการทางเพศก็ไม่ได้ใช้ถุงยางอนามัย ทำงานอยู่ประมาณ 8 เดือนเกิดความรู้สึกเบื่อจึงกลับมาอยู่เชียงใหม่ หางานทำโดยการนั่งรถสามล้อถีบให้พาไปกำแพงดินไปบ้านที่มีสาว สามล้อพามาบ้าน "เจี๊ ข." ตนจึงขอทำงานที่นี่ และได้ทำงานขายบริการทางเพศในราคา 200 บาทในช่วงสัปดาห์แรก ต่อมาลดลงเหลือ 100 บาท ลูกค้าติดมากจองคิวกันยาว เธอต้องรับแขกวันละ 10 กว่าคนจนทนไม่ไหว และลูกค้าไม่เคยใช้ถุงยางอนามัยเลย ลูกค้ามักจะบอกกับเธอว่า "สวย ๆ อย่างนี้น่าจะไปทำงานที่อื่น" เธอทนทำงานได้ 10 วันก็ลาออก พอดีพบลูกค้าซึ่งเป็นนักศึกษามาเที่ยวแล้วติดใจชวนให้มาอยู่ด้วยจึงมาใช้ชีวิตคู่โดยเช่าหอพักอยู่ด้วยกัน อยู่ด้วยกันประมาณ 6 เดือนทะเลาะกันจึงแยกกันอยู่ หลังจากนั้นเพื่อนชวนมาสมัครงานแถววัดเมืองมางเป็นบ้านนางทางโทรศัพท์ มีที่พักให้อยู่โดยไม่ต้องเสียค่าที่พัก ได้ค่าอาหารวันละ 20 บาทจากเจ้าของบ้าน ลูกค้าจะใช้บริการโดยโทรศัพท์มาเรียก ราคาชั่วคราว 300 บาท ค้างคืนคิดค่าบริการ 2 ครั้งคือ 600 บาท ทำอยู่ได้ประมาณ 1 เดือนก็เลิกโดย "ริน" บอกว่า "เบื่อ" "ริน" ต้องการเปลี่ยนรูปแบบงานบ้างจึงไปเสริมจมูก และมาสมัครงานที่คาราโอเกะแห่งหนึ่ง ทำงานได้ประมาณ 1 สัปดาห์พบแฟนซึ่งเป็นลูกค้าที่มาเที่ยวจึงลาออกไปอยู่กับแฟน ระหว่างนี้เธอต้องการเลิกอาชีพขายบริการจึงไปสมัครเป็นลูกจ้างร้านเสริมสวยพร้อมทั้งเรียนรู้งานไปด้วย ได้ค่าจ้างวันละ 50 บาท ทำงานอยู่ประมาณ 2 ปี เริ่มมีปัญหาเรื่องการเงินและมักจะทะเลาะกับแฟนเป็นประจำจนในที่สุดก็เลิกกัน เธอจึงกลับมาทำงานขายบริการทางเพศอีกครั้งเมื่อเลิกกับแฟน "ริน" มาสมัครทำงานที่บาร์แห่งหนึ่งซึ่งเป็นบาร์ญี่ปุ่นและขายบริการทางเพศในราคา 1,000 บาท โดยลูกค้าจะ "ฮือฟ" ไปค้างคืนหลังบาร์เลิก ทำอยู่ได้ 1 เดือนเกิดความเบื่อจึงย้ายไปอยู่บาร์อีกแห่งหนึ่งซึ่ง

Copyright by Mahidol University

ลูกค้าจะเป็นคนไทยเป็นส่วนใหญ่ ได้เงินเดือน ๆ ละ 1,200 บาท "ริน" ย้ายที่ทำงานอีกหลังจากทำงานได้ 1 เดือน เพราะไม่ค่อยได้ลูกค้า ต่อมาย้ายไปอยู่ที่บาร์อีกแห่งหนึ่งซึ่งระดับสูงกว่าสองบาร์แรก ที่นี่คนมาเที่ยวมาก "ริน" ขายบริการทางเพศในราคา 1,000 บาท ทำงานอยู่ประมาณ 3 เดือนก็ลาออกเพราะเบื่อและมีปัญหากับผู้ร่วมงาน "ริน" บอกว่าเป็นคนที่เบื่อง่ายจึงเปลี่ยนที่ทำงานบ่อย "ริน" มาสมัครงานที่คาราโอเกะแห่งหนึ่งโดยบอกว่า "ทำที่คาราโอเกะรายได้ดีกว่าทำงานบาร์ โดยจะได้เงินเดือนประจำ เงินเปอร์เซนต์จากค่าเครื่องดื่ม เงินทิปจากแขกและเงินจากการขายบริการทางเพศ เธอขายบริการทางเพศในราคา 1,200 บาท ซึ่งเป็นการเช่าค้างคืน เจ้าของหักไว้ 200 บาท ได้ทำงานที่นี่มาประมาณ 1 เดือน (สัมภาษณ์เมื่อเดือนมิถุนายน 2536)

สภาพการทำงานและวิถีชีวิตในปัจจุบัน

การทำงานตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบัน "ริน" เปลี่ยนรูปแบบการขายบริการบ่อย และการเปลี่ยนแต่ละครั้งจะพยายามเลือกสถานที่ที่สูงกว่า การไต่ระดับการขายบริการของ "ริน" สิ้นสุดที่คาราโอเกะ เธอบอกว่า "รายได้ดีที่สุด ไม่ต้องรับแขกมาก ลูกค้าเป็นคนมีระดับ" "ริน" บอกว่าที่เธอมีโอกาสเลือกงานเพราะเธอเป็นคนสวย และพูดเพราะ โดยเฉพาะผิวพรรณที่ขาวและสะอาด นอกจากนี้เธอพยายามพัฒนาตนเองโดยการหาความรู้เพิ่มเติมตลอดเวลาด้วยการเรียนภาษาอังกฤษ ภาษาญี่ปุ่น เธอสามารถใช้ภาษาทั้งสองได้บ้าง และเรียนรู้มารยาทในสังคมต่าง ๆ การทำงานในปัจจุบันเธอมีหน้าที่นั่งคุยกับลูกค้า และคอยบริการผสมเครื่องดื่ม พยายามให้ลูกค้าสั่งอาหารและเครื่องดื่มมาก ๆ เพื่อเธอจะได้เปอร์เซนต์จากเครื่องดื่มแก้วละ 25 บาท นอกจากนี้ยังบริการเรื่องขอเพลง ลูกค้าที่มาเที่ยวส่วนใหญ่เป็นชาวญี่ปุ่น เธอจะได้ลูกค้าเกือบทุกคืน รายได้เฉลี่ยเดือนแรกที่ทำงานประมาณ 15,000 บาท เธอไม่ต้องส่งเงินให้พ่อแม่แล้วเพราะพ่อและแม่เสียชีวิตหมดแล้ว แต่เธอต้องส่งน้องคนสุดท้องเรียนหนังสือ ปัจจุบันเธอเช่าหอพักอยู่กับน้องชายซึ่งมาเรียนที่เชียงใหม่ รายได้ส่วนหนึ่งหมดไปกับการซื้อเสื้อผ้าและเครื่องสำอาง เธอบอกว่าเป็นคนชอบแต่งตัว จะซื้อเสื้อจากห้างสรรพสินค้าที่มียี่ห้อมาใส่ รวมทั้งเครื่องสำอางที่มีราคาแพง เพราะใช้ของถูกแล้วแพ้ง่าย ค่าเช่าหอพักราคา 1,500 บาทต่อเดือน เวลาว่างเธอยังเรียนภาษาญี่ปุ่น จึงเหลือเงินเก็บเดือนละไม่มาก แต่ความเป็นอยู่ของเธอก็ไม่ลำบาก

Copyright by Mahidol University

พฤติกรรมการป้องกันตนเองและการดูแลสุขภาพ

ตั้งแต่เริ่มต้นขายบริการทางเพศ "ริน" บอกว่าไม่เคยใช้ถุงยางอนามัยเลย เพราะตอนนั้นยังไม่มีเรื่องโรคเอดส์ เธอจึงมีปัญหาสุขภาพจากการขายบริการบ่อย เคยเป็นหนองใน ตกขาวมีกลิ่นเหม็น ต้องใช้ยาสอดในช่องคลอดจนถึงปัจจุบันนี้ มดลูกอักเสบบ่อยเพราะรับแขกมาก และแขกมักจะร่วมเพศด้วยความรุนแรง ปวดบริเวณหน้าท้อง ปัสสาวะแสบขัด เชื้อราในช่องคลอด เป็นเริม เธอได้รับความรู้เรื่องโรคเอดส์ประมาณ 1 ปีที่ผ่านมา หลังจากนั้นเธอจะไม่ยอมรับแขกที่ไม่ใช้ถุงยางอนามัยเลย แต่เวลานอนกับแฟนบางครั้งก็ใช้ถุงยาง บางครั้งก็ไม่ใช้ หลังมีเพศสัมพันธ์จะล้างทำความสะอาดอวัยวะเพศด้วยน้ำกับสบู่ สูบบุหรี่และดื่มเหล้าเป็นบางครั้ง เคยไปตรวจสุขภาพที่ศูนย์กามโรคและโรคเอดส์เขต 10 เป็นประจำ ในปี 2535 เธอมีอาการปวดมดลูกบ่อยโดยเฉพาะเวลามีเพศสัมพันธ์ อดนอนก็จะเพลียง่าย รู้สึกตัวร้อนตลอดเวลา และผิวหนังเป็นผื่นแพ้ง่าย จึงเจาะเลือดตรวจพบว่าตนเองติดเชื้อไวรัสเอดส์ ครั้งแรกที่รู้ผลมีความรู้สึกตกใจมาก แต่แพทย์ก็บอกว่าเพิ่งเป็นระยะแรกเท่านั้น และแนะนำให้เลิกอาชีพขายบริการ หากจะมีเพศสัมพันธ์ให้คู่นอนใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้ง อย่ารับเชื้อมาเพิ่ม ตนเองต้องเก็บเงินไว้รักษาตัวจึงยังต้องขายบริการอยู่ แต่ระวังโดยการรับแขกที่ใช้ถุงยางอนามัยเท่านั้น และจะเป็นคนใส่ให้แขกเอง "ริน" เล่าว่า "เคยมีแขกจะไม่ยอมใช้ถุงยาง หนูก็บอกว่าหนูเป็นเอดส์นะไม่กลัวติดจากหนูหรือ แขกหัวเราะหาว่าหนูโกหก บอกหนูว่า สวย ๆ อย่างนี้น่ะหรือจะเป็นเอดส์"

"ริน" ไม่บอกใครว่าตนเองติดเชื้อไวรัสเอดส์เพราะกลัวถูกรังเกียจและไม่มีงานทำ จะบอกกับลูกค้าที่ซื้อและไม่ยอมใช้ถุงยางเท่านั้น ลูกค้ามักจะไม่มีใครเชื่อคิดว่าพูดเล่น แต่ "ริน" ก็พยายามเกลี้ยกล่อมจนลูกค้ายอมใช้ เธอบอกว่ามีเพื่อนยังรับแขกโดยไม่ใช้ถุงยางอนามัย เธอพยายามเตือนด้วยความหวังดีไม่อยากให้ติดเชื้อเช่นเดียวกับตนเอง แต่เพื่อนไม่ฟังเพราะแขกให้เงินเพิ่ม "ริน" บอกว่า "เพื่อนเขาอยากได้เงิน แขกให้ค่าตัวเพิ่มเพื่อไม่ต้องใช้ถุงยาง เขาก็เอา เขาบอกว่าไม่สนใจเรื่องโรคเอดส์ กลัวอดมากกว่า" "ริน"ติดเชื้อไวรัสเอดส์มาประมาณเกือบ 2 ปี โดยที่ยังไม่มีอาการผิดปกติ และยังทำงานขายบริการทางเพศอยู่

ทัศนคติ ค่านิยมต่ออาชีพขายบริการทางเพศ และเป้าหมายการดำเนินชีวิตในอนาคต

"ริน" บอกว่าที่ตนเองต้องมาขายบริการทางเพศเพราะต้องการหาเงินมารักษาพ่อซึ่งป่วยหนัก พี่ ๆ ไม่มีใครคิดจะช่วยเหลือ เมื่อพ่อตายแม่ก็มาป่วยอีก หลังจากแม่ตายตนมีภาระต้องส่งน้องชาย

Copyright by Mahidol University

เรียนหนังสือ และต้องหาเงินเลี้ยงตนเอง เพราะเมื่อพ่อแม่ตายหมดแล้วก็ไม่สามารถพึ่งพี่น้องได้ เธอถูกพี่ ๆ ดูถูกที่ต้องมาเป็นหญิงบริการ และสัมเหลวกับชีวิตคู่ เธอมีความคิดตลอดเวลาที่จะหางานอื่นทำแต่รายได้ก็น้อยจนไม่พอใช้ เคยทำงานร้านเสริมสวยต้องยืนตั้งแต่เช้าจนถึง 2 ทุ่มได้รายได้เพียงวันละ 50 บาท จึงต้องมาขายบริการทางเพศอีก "ริน" บอกว่าเธอต้องทนกับความหยาบของลูกค้าแต่ละคนอย่างอดทน ลูกค้ามักจะชอบใช้ความรุนแรง เคยพบลูกค้าซาดิสม์รุนแรงจนเธอเจ็บไปหมดทั้งตัว ตนเองมดลูกไม่ดีเจ็บบ่อย แต่เธอไม่มีทางเลือกที่จะทำงานอื่นเพราะไม่รู้ว่าจะทำอะไรดี เธอต้องการเก็บเงินให้ได้มาก ๆ แล้วจะกลับบ้าน พี่ ๆ จะได้ไม่ดูถูก ในอนาคตอยากทำงานร้านอาหารดี ๆ ที่ไม่ต้องรับแขก

ความต้องการการช่วยเหลือจากทางราชการหากตนเองติดเชื้อเอดส์

"ริน" บอกว่าตนเองติดเชื้อเอดส์แล้ว พอใจที่ทางราชการให้ดูแลอยู่ทุกวันนี้โดยไม่ต้องเสียค่ารักษาเธอต้องไปตรวจตามแพทย์นัดทุกครั้ง หากครั้งใดไม่ไปจะมีจดหมายมาตาม เธอขอร้องมิให้แพทย์บอกใครว่าเธอติดเชื้อเอดส์โดยเฉพาะเจ้าของสถานบริการที่เธอทำงานอยู่

Copyright by Mahidol University

กรณีศึกษารายที่ 9 "นี"

ข้อมูลส่วนตัว

อายุ 20 ปี การศึกษา ประถมศึกษาปีที่ 6 ภูมิลำเนาเดิม อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย มีพี่น้อง 4 คน เป็นคนสุดท้อง บิดามารดามีอาชีพ ทำนา บิดาถึงแก่กรรมแล้ว เริ่มขายบริการทางเพศอายุ 19 ปี

การเริ่มต้นเข้าสู่อาชีพขายบริการ

"นี" เริ่มต้นทำงานเป็นรีเซพชั่นที่ร้านอาหารแห่งหนึ่งได้เงินเดือน ๆ ละ 1,800 บาท ร้านอาหารแห่งนี้เป็นร้านอาหารที่มีดนตรีพื้นเมือง และบรรยากาศแบบล้านนา ไม่มีการขายบริการทางเพศ เธอพบแฟนซึ่งทำงานที่เดียวกัน ต่อมาได้ย้ายไปทำงานเป็นพนักงานเสิร์ฟอาหารที่โรงแรมขนาดใหญ่แห่งหนึ่ง จึงตัดสินใจใช้ชีวิตอยู่ด้วยกันโดยเช่าหอพักในราคา 1,500 บาทต่อเดือน ทำงานที่ร้านอาหารแห่งนี้ได้ประมาณ 1 ปีได้มาเจอเพื่อนเก่าซึ่งมารับประทานอาหารที่นี่ เมื่อพูดคุยถึงรายได้เพื่อนจึงชวนให้ไปทำงานที่ "คาราโอเกะ" ที่เพื่อนทำอยู่ โดยบอกว่ารายได้ดีกว่าทำงานที่นี่ เพื่อนพามาสมัครงานกับผู้จัดการ เมื่อได้งานแล้วจึงลาออกจากร้านอาหาร เริ่มทำงานที่คาราโอเกะโดยได้เงินเดือนและเงินค่าเปอร์เซนต์เครื่องดื่มเดือนละประมาณ 5,200 บาท "นี"ไม่ได้ให้บริการทางเพศเพียงแต่เป็นพนักงานเท่านั้นเพราะเธออยู่กินกับแฟน เมื่อมาทำงานที่นี่เธอต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นด้วยการซื้อเสื้อผ้า เครื่องสำอาง เครื่องประดับ ทำให้เงินไม่พอใช้ พอดีพ่อป่วยมากต้องการเงินมาใช้ในการรักษาจึงตัดสินใจหารายได้พิเศษด้วยการขายบริการทางเพศ ได้รับเงินค่าบริการครั้งแรก 8,000 บาทโดยชาวญี่ปุ่นเป็นผู้ซื้อบริการ เจ้าของคาราโอเกะหักไว้ 3,000 บาท หลังจากนั้นเธอจึงขายบริการทางเพศเรื่อยมา

ประวัติการขายบริการทางเพศตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบัน

"นี" เริ่มขายบริการทางเพศที่คาราโอเกะแห่งนี้เป็นที่แรกโดยยังไม่มีความคิดจะย้ายไปที่อื่นเพราะรายได้ดี เธอพอใจกับงานที่ทำ หลังจากผ่านการเปิดบริสุทธิ์แล้วเธอเริ่มขายบริการทางเพศในราคา 800 บาทสำหรับเช่าชั่วคราว เจ้าของหักไว้ 300 บาท ถ้าเช่าค้างคืนราคา 1,200 บาท เจ้าของหักไว้ 200 บาท

Copyright by Mahidol University

การเช่าชั่วคราวมักจะให้บริการทางเพศโดยพาออกไปก่อนเลิกเวลาทำงาน เจ้าของจึงต้องหักค่าชั่วโมงทำงานไว้ แต่การเช่าค้างคืนจะพาไปให้บริการเมื่อบาร์ปิดแล้ว ส่วนใหญ่เธอจะให้บริการแบบชั่วคราวเพราะต้องกลับบ้าน จะไปค้างคืนเมื่อแฟนต้องอยู่เวรกะดึก

สภาพการทำงานและวิถีชีวิตในปัจจุบัน

เวลาที่ทำงานตั้งแต่ 19.00 น. จนถึง 02.00 น. การทำงานเธอต้องนั่งโต๊ะกับลูกค้าเมื่อลูกค้าต้องการ โดยเธอทำหน้าที่ผสมเหล้า บริการการขอเพลงและเป็นเพื่อนคุย เธอพูดภาษาญี่ปุ่นได้บ้างเพราะลูกค้าที่มาใช้บริการที่นี่ส่วนใหญ่เป็นชาวญี่ปุ่น เมื่อลูกค้าพึงพอใจจะตกลง "อ๊อฟ" เธอออกไปบริการพิเศษกับมาม่าซัง หากต้องการบริการพิเศษในเวลาที่ยังไม่เลิกงานจะถูกหักค่าชั่วโมง 300 บาท ถ้าเลยเวลาทำงานเจ้าของจะหัก 200 บาท เธอไม่ได้ลูกค้าทุกวัน เดือนหนึ่งจะได้ประมาณ 10 วัน ส่วนใหญ่เป็นการ "อ๊อฟ" ชั่วคราว ถ้าลูกค้า "อ๊อฟ" ค้างคืนก็จะกลับบ้านสาย จึงทำให้ไม่ค่อยเจอแฟน เธอมักจะเลือกวันที่แฟนอยู่เวรช่วงดึกในการไปค้างคืนกับลูกค้า เธอบอกว่าแฟนไม่รู้ว่าเธอขายบริการทางเพศด้วย หากไปค้างคืนกับลูกค้าเธอจะกลับบ้านสาย ตอนกลางวันจะนอนพักผ่อนจนถึงเวลาไปทำงานเลย นอกจากวันหยุดซึ่งสองสัปดาห์ได้หยุด 1 วัน การใช้เวลาในวันหยุดด้วยการไปซื้อของใช้ส่วนตัว รายได้ต่อเดือน "นี" บอกว่าแทบไม่เหลือเก็บ ต้องส่งให้แม่เดือนละ 1,000 บาท ค่าหอพัก 1,500 บาท ค่าใช้จ่ายส่วนตัวต่าง ๆ เงินเดือนแฟนแค่พันกว่าบาท แต่ความเป็นอยู่ดีขึ้นกว่าทำงานที่ร้านอาหารมาก ในขณะเดียวกันค่าใช้จ่ายต้องเพิ่มขึ้นด้วย การทำงานที่นี่ต้องแข่งขันกันเรื่องความสวยเพื่อสะดุดตาลูกค้าจะได้มีรายได้พิเศษ ในการแต่งกายจึงต้องใช้เสื้อผ้ามาก ใช้ถุงน่อง รองเท้า เครื่องประดับให้เข้าชุดกัน เพื่อที่จะดูดี แม้แต่ชุดชั้นในก็ต้องใช้ของดีที่ดูแล้วเซ็กซี่ น้ำหอมเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องใช้ ส่วนเรื่องอาหารเธอจะไม่ค่อยใช้จ่ายมากนัก จะกินอยู่ง่าย ๆ

พฤติกรรมการป้องกันตนเองและการดูแลสุขภาพ

"นี" บอกว่าในการรับแขกทุกครั้งเธอจะให้แขกใช้ถุงยางอนามัย ในขณะเดียวกันลูกค้ามักจะป้องกันตนเองเช่นเดียวกัน ลูกค้ามักเตรียมถุงยางอนามัยมาด้วย เธอจะเป็นคนใส่ถุงยางให้เมื่อลูกค้าหลั่งจะรีบลุกขึ้น และให้ลูกค้าถอดถุงยางเอง เธอจะล้างทำความสะอาดอวัยวะเพศด้วย

Copyright by Mahidol University

น้ำกับสบู่ มีบางครั้งที่เธอต้องใช้ปากให้บริการทางเพศโดยชายมิได้ใช้ถุงยาง เมื่อเสร็จแล้วเธอจะรีบไปบ้วนปากด้วยน้ำสะอาด เมื่อมีเพศสัมพันธ์กับแฟนบางครั้งก็ใช้ถุงยางอนามัย แต่ระยะหลัง ๆ ไม่ได้ใช้เพราะนาน ๆ จะนอนด้วยกันครั้งหนึ่งเนื่องจากเวลาทำงานไม่ค่อยตรงกัน และเมื่อพบกันเธอก็ง่วงนอนจึงละเลยการใช้ถุงยางอนามัย การไปตรวจสุขภาพจะใช้บริการของศูนย์กามโรค ฯ มีการตรวจภายในทุกเดือนเป็นประจำ ปัญหาสุขภาพที่พบระหว่างการขายบริการ คือ ตกขาว คันในช่องคลอด เจ็บมดลูก ปวดบริเวณท้องน้อย ในการให้บริการเธอพบว่าถุงยางแตกบ้างแต่ไม่มาก เคยพบลูกค้าที่ร่วมเพศรุนแรงและใช้เวลานานซึ่งทำให้เธอเจ็บมดลูก หากมีอาการดังกล่าววันต่อ ๆ ไปเธอจะหยุดรับแขกจนกว่าอาการจะหายจึงรับแขกใหม่ ปัจจุบันเธอรับประทานยาคุมกำเนิดเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์

ทัศนคติ ค่านิยมต่ออาชีพขายบริการ และเป้าหมายการดำเนินชีวิตในอนาคต

"นี" บอกว่าอาชีพนี้เธอรู้ว่าเป็นอาชีพที่ไม่ดี เธอไม่เคยคิดมาก่อนว่าจะมาทำ แต่ความจำเป็นทำให้เธอต้องมาทำ เธอไม่ได้บอกแฟน และแม่ว่าเธอขายบริการทางเพศ ทุกคนรู้แต่ว่าเธอทำงานที่คาราโอเกะ รายได้ที่ดีทำให้เธอพอใจที่จะทำงานนี้ต่อไปเพราะคิดว่าเป็นอาชีพที่ไม่ต้องคดโกงใคร มีเพื่อนเธอหลายคนที่ทำงานแบบนี้ทุกคนมีชีวิตที่สุขสบายขึ้น บางคนแต่งงานไปกับลูกค้า ลูกค้าส่วนใหญ่เป็นคนที่อยู่ในสังคมที่ดี มีการศึกษาทั้งนั้น เพราะที่ทำงานรับแต่ลูกค้ามีระดับ เธอจะทำงานต่อไปเพื่อเก็บเงินให้ได้มาก ๆ ในอนาคตอยากทำงานที่รายได้ดีโดยไม่ต้องขายบริการ

ความต้องการการช่วยเหลือจากทางราชการหากตนเองติดเชื้อเอดส์

"นี" บอกว่าเธอกลัวติดเชื้อเอดส์เหมือนกัน และคิดว่าตนเองมีโอกาสจะติดเชื้อได้จากแฟนเพราะไม่ได้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ เธอไม่แน่ใจว่าแฟนไปเที่ยวผู้หญิงหรือไม่ แต่เธอก็บอกให้แฟนรู้จักป้องกันตนเอง หากตนเองต้องติดเชื้อเอดส์เธอต้องการให้ทางราชการรักษาโดยไม่คิดค่ายา และปิดบังอย่าให้ใครรู้เพราะกลัวคนรังเกียจ

Copyright by Mahidol University

กรณีศึกษารายที่ 10 "สาว"

ข้อมูลส่วนตัว

อายุ 33 ปี การศึกษา ไม่ได้เรียนหนังสือ ภูมิลำเนาเดิม อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ มีพี่น้อง 2 คนเป็นคนที่ 2 แต่งงานแล้วมีบุตร 1 คน เริ่มขายบริการทางเพศอายุ 25 ปี

การเริ่มต้นเข้าสู่อาชีพขายบริการ

"สาว" แต่งงานเมื่ออายุ 20 ปี มีบุตรสาว 1 คน เมื่อบุตรสาวอายุได้ 2 ขวบได้เลิกกับสามีโดยได้บุตรสาวมาเลี้ยง ทำให้มีภาระที่ต้องเลี้ยงลูกจึงเริ่มมาสมัครงานเป็นพนักงานอาบอบนวดที่โรงแรมแห่งหนึ่ง มาทำงานที่นี่เพราะเพื่อนชวน เธอไม่มีความรู้ที่จะไปทำอาชีพอื่นจึงตัดสินใจทำงานที่อาบอบนวด เมื่อมาสมัครงานผู้จัดการถามว่านวดเป็นไหม หากนวดไม่เป็นจะมีผู้ฝึกการนวดให้ เธอจึงต้องเข้าอบรมการนวดเพราะไม่มีความรู้ทางด้านนี้มาก่อน หลังจากฝึกนวดแล้วเริ่มทำงานด้วยราคานวดชั่วโมงละ 200 บาท เธอได้ 35 บาท เดือนแรกได้เงินเดือน 1,200 บาทซึ่งไม่พอกับค่าใช้จ่าย จึงต้องขายบริการทางเพศที่เรียกว่า "นวดพิเศษ" ในราคา 500 บาทต่อการบริการ 1 ครั้ง การนวดพิเศษนี้จะได้เงินเต็มจำนวนโดยไม่ถูกหักค่าใช้จ่าย ลูกค้าคนแรกเป็นชายไทยสูงอายุ และมีเพศสัมพันธ์กันโดยไม่ได้ใช้ถุงยางอนามัย

ประวัติการขายบริการทางเพศตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบัน

เริ่มทำงาน อาบอบนวด ที่โรงแรมแห่งหนึ่งในเมืองเชียงใหม่ พร้อมขายบริการทางเพศด้วย ในแต่ละเดือนจะได้ลูกค้านวดพิเศษ 2 - 3 คน รายได้ต่อเดือน ประมาณ 2,000 - 3,000 บาท ซึ่งพอใช้จ่ายแต่ไม่มีเงินเหลือเก็บ เมื่อลูกโตขึ้นต้องเข้าโรงเรียนทำให้มีปัญหาค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น เธอจึงต้องการทำงานที่มีรายได้สูงขึ้น ระยะนั้นเริ่มมีรูปแบบบันเทิงเกิดขึ้นใหม่คือ "คาราโอเกะ" เพื่อนจึงชวนมาสมัครทำงาน เมื่อมาทำงานได้ประมาณ 1 เดือนก็ลาออกเนื่องจากการทำงานคาราโอเกะต้องพูดภาษาอังกฤษได้บ้าง แต่เธอพูดไม่ได้เลยจึงทำให้ไม่ได้ลูกค้าพิเศษ รายได้รับเฉพาะเงินเดือนและเงินเปอร์เซนต์เครื่องดื่มเท่านั้น จึงกลับมาทำงานที่อาบอบนวดอีกโดยเพิ่มเวลาทำงานให้มากขึ้น การทำงานของสถานอาบอบนวดจะแบ่งเวลาทำงานเป็นกะ คือรอบบ่าย และรอบเย็น รอบบ่ายทำงาน

Copyright by Mahidol University

ตั้งแต่เวลา 13.30 น. จนถึง 24.00 น. ส่วนรอบเย็นทำงานเวลา 16.00 น. จนถึง 24.00 น. พนักงานแต่ละคนจะต้องทำงานประจำเพียงรอบเดียวตามแต่ความต้องการของแต่ละบุคคล หากใครต้องการรายได้พิเศษเพิ่มเติมก็สามารถมาทำงานพิเศษในบางวันได้ เช่น ในบางสัปดาห์อาจจะทำงานตั้งแต่เวลา 13.30 จนถึง 24.00 น. ซึ่งถือว่าเป็นการทำงานพิเศษนอกเวลาปกติ การทำงานรอบบ่ายระยะเวลาทำงานมากกว่ารอบเย็น ทำให้อาจได้ "นวดพิเศษ" เพิ่มมากขึ้น ในแต่ละเดือน "สาว" จะได้รายได้จาก "นวดพิเศษ" ประมาณ 23 - 25 ชั่วโมง ทำให้รายได้ดีมาก "สาว"บอกว่าช่วงนั้นคนนิยมอาบอบนวดกันมาก เธอทำงานอยู่ประมาณ 4 ปี ก็มีสามีใหม่จึงลาออกไปอยู่กับสามี หลังจากอยู่กันได้ประมาณ 2 ปี ก็ต้องเลิกกับสามี เธอจึงกลับมาทำงานใหม่แต่ครานี้เธอมีอายุมากแล้วไม่อยากไปทำงานอาบอบนวดอีกเพราะจะสู้เด็ก ๆ ไม่ได้ แต่เธอมีความรู้จากการนวดมาก่อนจึงมาสมัครงานนวดแผนโบราณที่โรงแรมแห่งหนึ่งในเชียงใหม่ เธอได้รับการเลือกให้เข้าทำงานได้เพราะมีทักษะด้านการนวด การนวดแผนโบราณนี้ราคาค่านวดจะเป็นคอร์ส คอร์สละชั่วโมงครึ่งราคา 200 บาท เธอได้รับ 80 บาท โดยมากจะนวดลูกค้าที่มาพักในโรงแรมตามห้องพักที่ลูกค้าต้องการ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นคนสูงอายุและเป็นลูกค้าระดับดี ถ้าลูกค้าต้องการนวดพิเศษคิด 500 บาท การนวดพิเศษหรือการบริการทางเพศนี้โรงแรมจะไม่รับรู้ด้วยถือว่าเป็นสิทธิส่วนบุคคลของพนักงานนวด เธอจึงได้รับเงินเต็มจำนวนโดยไม่ถูกหัก และเธอสามารถปฏิเสธลูกค้าได้หากเธอไม่ต้องการ เธอบอกว่า "รับแขกจำนวนไม่แน่นอน เดือนไหนใช้เงินมากก็จะรับแขกมาก" และอีกเหตุผลหนึ่งของการรับแขกคือ "เธอมีความต้องการทางเพศ"

สภาพการทำงานและวิถีชีวิตในปัจจุบัน

การทำงานในปัจจุบัน "สาว" ทำงานในเวลากลางคืน ตั้งแต่ 16.00 น. จนถึง 24.00 น. ที่โรงแรมชั้นหนึ่งในเมืองเชียงใหม่ ลูกค้ามักจะรู้ว่าโรงแรมนี้มีบริการนวดแผนโบราณจึงมักจะโทรศัพท์มาขอพนักงานนวดที่เคาน์เตอร์ประชาสัมพันธ์ ทางพนักงานโรงแรมจะติดต่อไปยังห้องนวดแผนโบราณซึ่งมีห้องนวดสำหรับลูกค้าที่มิได้เข้าพักโรงแรม "สาว" จะขึ้นไปบริการตามห้องพักที่ลูกค้าบอก "สาว" บอกว่าในระหว่างการนวดบางครั้งลูกค้าก็เกิดอารมณ์ทางเพศจะมีการตกลงเรื่องนวดพิเศษ เธอจะให้บริการทางเพศด้วย การให้บริการพิเศษนี้ลูกค้าทุกคนจะใช้ถุงยางอนามัย ตนเองจะมีถุงยางอนามัยติดตัวไว้ทุกครั้ง มีบางครั้งที่พบว่าขนาดของถุงยางไม่สมดุลย์กับขนาดของอวัยวะเพศของแขกทำให้

Copyright by Mahidol University

เกิดปัญหาระหว่างการใช้ แต่ส่วนใหญ่ลูกค้าจะเตรียมมาเองเนื่องจากลูกค้ามักจะมีฐานะการเงินดี และมีความรู้ในการป้องกันตนเอง การใช้ถุงยางอนามัยลูกค้ามักจะใส่เอง ปัญหาความรุนแรงของเพศสัมพันธ์ไม่ค่อยมี "สาว" บอกว่า "แขกมีอายุแทบทั้งนั้น ไม่ค่อยมีแรงมาก" เธอบอกว่าลูกค้าบางรายต้องการเพียงแค่ใช้มือสำเร็จความใคร่ให้ เธอรู้จุดกระตุ้นอารมณ์ทางเพศดี หากเดือนใดต้องการเงินมาก ๆ ระหว่างการนวดเธอจะนวดอยู่ระหว่างหน้าขามาก ๆ เธอบอกว่า "เดี๋ยวลูกค้าก็มีอารมณ์" บางครั้งนวด ๆ ไปลูกค้าหลับเธอต้องนั่งเฝ้าจนกว่าลูกค้าจะตื่น เธอไม่เคยค้างคืนกับลูกค้าเลยเพราะต้องกลับไปอยู่กับลูก ที่พักจะเช่าหอพักอยู่กับลูกที่มาเรียนในเชียงใหม่ในราคาเดือนละ 600 บาท รายได้จะหมดไปกับการส่งลูกเรียนหนังสือ สำหรับตนเองไม่ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย เสื้อผ้าไม่ค่อยได้ซื้อ การทำงานแบบนี้ไม่ต้องแต่งตัวสวยหรูกางเกงกับเสื้อก็ไปทำงานได้แล้ว ลูกค้าต้องการฝีมือการนวดมากกว่าความสวย ในแต่ละเดือนจะเหลือเงินเก็บประมาณ 1,000 บาท

พฤติกรรมการป้องกันตนเองและการดูแลสุขภาพ

ในการทำงานมือเป็นอวัยวะสำคัญ "สาว" ต้องใช้มือในการนวดจึงต้องตัดเล็บสั้น และรักษาความสะอาด หลังการนวดทุกครั้งเธอจะล้างมือด้วยน้ำสะอาดกับสบู่ และนวดมือด้วยโลชั่นเพื่อให้มือนุ่มไม่หยาบกระด้าง การนวดมือด้วยโลชั่นจะทำหลังผ่านการทำงาน เช่น ทำกับข้าว ซักเสื้อผ้า ดูแลทำความสะอาดบ้าน มือที่หยาบกระด้างจะทำให้ลูกค้าหมดอารมณ์ได้ หากมือมีบาดแผลเธอจะใช้พลาสเตอร์ปิดเพื่อป้องกันการติดเชื้อต่าง ๆ ส่วนการให้บริการทางเพศเธอจะเข้มงวดการใช้ถุงยางอนามัย และจะล้างทำความสะอาดอวัยวะเพศด้วยน้ำกับสบู่ทุกครั้ง เธอเคยพบปัญหาถุงยางอนามัยหลุดระหว่างการให้บริการ เธอบอกว่า "ของแขกเล็ก" เมื่อหลุดเธอจะใส่ให้ใหม่ เธอรู้ขั้นตอนการใช้ถุงยางอนามัยดี และมีความรู้เรื่องโรคเอดส์จากหมอแนะนำเวลามาตรวจ เธอกลัวเป็นเอดส์มากเพราะรู้ว่าไม่มียารักษาและเคยพบคนข้างบ้านเป็นเอดส์ตาย แม้แต่เรื่องวัคซีนเอดส์ก็เคยได้ยินเพื่อนพูด แต่ตนเองไม่อยากฉีดเพราะกลัวอันตราย เธอกลัวว่าถ้าตนเองเป็นอะไรไปลูกจะไม่มีที่พึ่ง เธอจะมารับการตรวจสุขภาพเป็นประจำที่ศูนย์กามโรคและโรคเอดส์เขต 10 ที่มาตรวจที่นี่เพราะค่ารักษาถูก เคยตรวจเลือดหาเชื้อเอดส์ผลเลือดปกติ

Copyright by Mahidol University

ทัศนคติ ค่านิยมต่ออาชีพขายบริการ และเป้าหมายการดำเนินชีวิตในอนาคต

"สาว" รู้ว่าอาชีพขายบริการเป็นอาชีพที่น่ารังเกียจ แต่เธอต้องมาทำเพราะไม่รู้จะไปทำอาชีพอะไรที่ได้รายได้ดีเพราะเธอไม่มีความรู้ เธอมีภาระที่ต้องเลี้ยงดูลูก และต้องการส่งให้ลูกได้เรียนสูง ๆ เธอไม่ยอมไปขายบริการตามสำนักโสเภณีเพราะจะทำให้คุณค่าตนเองดูต่ำ และต้องได้รับการดูถูกจากพี่น้อง ลูกรู้จะกลายเป็นปมด้อยที่มีแม่เป็นโสเภณี เธอมองว่าอาบอบนวดเป็นสถานบริการที่ดูมีระดับ การเป็นหมอนวดไม่จำเป็นว่าต้องขายบริการทางเพศ สามารถทำงานได้เรื่อย ๆ แม้อายุจะมาก เป็นงานที่ต้องใช้ทักษะในการทำงาน ผู้หญิงที่มาทำงานที่นี่จะไม่มีเด็ก ๆ ส่วนใหญ่อายุเกิน 25 ปีไปแล้วและมีสามี มีลูกแล้วก็มาทำได้ รายได้จากการนวดจะดีมาก หากได้แขกพิเศษบ่อย ๆ เธอบอกว่ารายได้จากการอาบอบนวดดีที่สุดในจำนวนรูปแบบการขายบริการทั้งหมด สามารถทำงานได้จนอายุมาก ยิ่งถ้ามีฝีมือ และสวยด้วยลูกค้าจะจองกันคิวยาว และลูกค้าส่วนมากมีเงินทั้งนั้น หมอนวดบางคนเสี่ยรับเลี้ยงเป็นเมียเก็บสบายไปเลยก็มี บางคนมีรายได้เดือนละหลายหมื่นบาท ซื้อรถยนต์ได้สบาย เธอบอกว่าการมาเป็นหมอนวดไม่ใช่ว่าใครก็มาทำงานได้ต้องมารับการฝึกนวดก่อนจึงจะได้ทำงาน "เดี๋ยวนี้ต้องเสียเงินให้ครูฝึกคนละ 500 บาท ถ้าฝึกไม่ผ่านเขาก็ไม่รับเข้าทำงานเพราะมีคนอยากมาทำมาก บางคนฝึกเท่าไหร่ก็ทำไม่ได้" "สาว" บอกกับผู้ศึกษา คนที่เคยเป็นหมอนวดมาก่อนมักจะมาทำงานนวดแผนโบราณเมื่อเลิกจากการเป็นหมอนวด เพราะการนวดแผนโบราณเป็นอาชีพที่คนไม่รังเกียจ ไม่ใช่การขายบริการทางเพศ "สาว"บอกลูกแต่ว่าทำงานนวดแผนโบราณลูกก็ไม่รู้สึกอะไร "สาว" บอกว่า "ลูกรู้แต่ว่าแม่ทำงานนวดแผนโบราณไม่รู้ว่ารับแขกด้วย ไม่ให้ลูกรู้กลัวลูกเสียใจ" "สาว" เล่าว่า "บางคนเขานวดอย่างเดียวไม่มีการขายบริการทางเพศขึ้นอยู่กับตัวเองว่าจะเลือกการให้บริการแบบใด ไม่มีใครบังคับ" เธอรับแขกอยู่เดือนละประมาณ 2 - 3 คน เพราะเธอมีความต้องการทางเพศมากกว่าต้องการเงิน

สำหรับอนาคตเธอยังไม่คิดที่จะทำอาชีพอื่น เธอชอบตัดเย็บเสื้อผ้าแต่ถ้าไปเรียนต้องใช้เงินมากจึงยังไม่มีปัญญาจะเรียน และตัวเธอเองไม่มีความรู้เลยกลัวว่าจะคิดคำนวนตัวเลขในการตัดแบบเสื้อผ้าไม่ได้

ความต้องการการช่วยเหลือจากทางราชการหากตนเองติดเชื้อเอดส์

"สาว" บอกว่าหากตนเองติดเชื้อเอดส์เธอต้องการให้ช่วยเหลือด้านการรักษาพยาบาลโดยไม่คิดค่ารักษา

Copyright by Mahidol University

หญิงบริการทางเพศ : กรณีศึกษาจากศาลายาดอง

กรณีศึกษารายที่ 11 "แก้ว"

ข้อมูลส่วนตัว

อายุ 18 ปี การศึกษา ประถมศึกษาปีที่ 6 ภูมิลำเนาเดิม อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย บิดามารดามีอาชีพ ทำนา เริ่มขายบริการทางเพศอายุ 17 ปี

การเริ่มต้นเข้ามาสู่อาชีพขายบริการ

"แก้ว" ค่อนข้างที่จะปิดบังประวัติของตนเอง เล่าให้ฟังแต่เพียงว่าครอบครัวมีอาชีพทำนา ไม่รู้ว่ากี่ไร่ ครอบครัวลำบากผลผลิตได้น้อยไม่พอกับค่าใช้จ่าย ตนกับเพื่อนจึงมาหางานทำที่เชียงใหม่ โดยเริ่มแรกมาเป็นคนงานก่อสร้างรายได้วันละ 50 บาท งานหนักมากเงินไม่พอใช้จ่าย ต่อมาได้พบแฟน และอยู่กินกันโดยตนเองลาออกจากงาน มาเห็นป้ายรับสมัครคนเสริฟอาหารจึงมาสมัครพร้อมเพื่อน ทำงานได้ประมาณ 1 ปี โดยปฏิเสธว่าไม่ได้ขายบริการทางเพศ บอกว่าเสริฟอาหารอย่างเดียว

สภาพการทำงานและวิถีชีวิตในปัจจุบัน

"แก้ว" เช่าหอพักอยู่กับสามี มาทำงานที่นี่เพราะต้องการหารายได้พิเศษ เริ่มทำงานเวลา 19.00 น. จนถึง 01.00 น. การทำงานจะบริการเครื่องดื่ม อาหาร และนั่งคุยกับลูกค้าพร้อมกับแนะนำยาดองสูตรต่าง ๆ เธอจะมีหน้าที่กระตุ้นให้ลูกค้าสั่งยาดองมาก ๆ พร้อมกับบริการยกมาเสริฟ "แก้ว" ได้เปอร์เซนต์จากค่ายาดอง 50 เปอร์เซนต์ ปกติร้านนี่จะขายยาดองในเวลากลางวันด้วย โดยเจ้าของร้านขายเองในราคาแก้วละ 10 บาท แต่ในเวลากลางคืนจะมีสาวเสริฟ มีดนตรีและนักร้อง ราคายาดองเพิ่มเป็นแก้วละ 20 บาท "แก้ว"ได้รับเงินเดือน ๆ ละ 300 บาท เฉลี่ยแล้วจะมีรายได้ประมาณเดือนละ 1,300 - 1,500 บาท การทำงานจะมีวันหยุด 1 วันต่อสัปดาห์ คือวันอาทิตย์ โดยปกติ "แก้ว" ใช้เวลาส่วนใหญ่พักผ่อนอยู่กับบ้าน หากเป็นหยุดจะไปซื้อของใช้ส่วนตัว ไม่ค่อยมีโอกาสได้ดูโทรทัศน์เพราะต้องทำงานกลางคืน และที่พักไม่มีโทรทัศน์ เธอจะกลับบ้านปีละครั้งช่วงสงกรานต์ รายได้ไม่ได้ส่งให้พ่อแม่เพราะไม่ค่อยพอใช้

Copyright by Mahidol University

พฤติกรรมการป้องกันตนเองและการดูแลสุขภาพ

"แก้ว" ติดบุหรี่จะสูบเป็นประจำโดยเฉพาะเวลาทำงานดึก ๆ จึงต้องอาศัยบุหรี่ง่วง ดื่มเหล้าบ้างบางครั้งเพราะลูกค้าชอบชวนดื่ม การดูแลสุขภาพทั่วไปโดยการพักผ่อนให้พอ รักษาความสะอาดของร่างกาย เธอบอกว่าไม่ได้ขายบริการทางเพศแต่เธอมีลูกค้าประจำที่มาติดพัน รายได้ที่ได้เพียงพอสำหรับใช้จ่ายต่อเดือน เธอไม่ค่อยสนใจเรื่องโรคเอดส์นัก เคยได้ยินคนพูดกัน เธอไม่เคยไปตรวจสุขภาพ และไม่เคยตรวจเลือด เวลามีเพศสัมพันธ์กับแฟนก็ไม่เคยใช้ถุงยางอนามัย รับประทานยาคุมกำเนิดเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์เพราะยังไม่พร้อมจะมีลูก

ทัศนคติ ค่านิยมต่ออาชีพขายบริการ และเป้าหมายการดำเนินชีวิตในอนาคต

ในความเห็นของ "แก้ว" เกี่ยวกับการขายบริการว่าเป็นอาชีพที่ไม่ได้คดโกงใคร คนที่มาทำงานนี้จะมีฐานะยากจน เพื่อนในหมู่บ้านของเธอมาทำงานหลายคน พ่อแม่บางคนพาลูกลงมาขายก็มี ทุกคนไม่ต้องการความลำบาก ถ้ามีทางเลือกที่ดีกว่านี้คงไม่ใครอยากจะขายบริการ "แก้ว" บอกว่ามีความรู้น้อย เคยทำงานก่อสร้างเหนื่อยทั้งวันได้ค่าแรงแค่ 50 บาท ในอนาคต "แก้ว" ยังไม่ได้คิดว่าจะทำงานอะไร ตอนนี้ขอทำงานแบบนี้ไปเรื่อย ๆ ก่อน

ความต้องการการช่วยเหลือจากทางราชการเมื่อตนเองติดเชื้อเอดส์

"แก้ว" บอกว่าหากตนเองติดเชื้อเอดส์ เธอขอให้แพทย์ปิดเป็นความลับอย่าบอกใครเพราะกลัวถูกรังเกียจ

Copyright by Mahidol University

กรณีศึกษารายที่ 12 "แหวน"

ข้อมูลส่วนตัว

อายุ 18 ปี การศึกษา ประถมศึกษาปีที่ 6 ภูมิลำเนาเดิม จังหวัดอุทัยธานี บิดามารดามีอาชีพทำไร่ เริ่มขายบริการทางเพศเมื่ออายุ 16 ปี

การเริ่มต้นเข้าสู่อาชีพขายบริการ

"แหวน" เคยช่วยพ่อแม่ทำไร่ที่จังหวัดอุทัยธานี เธอบอกว่าเหนื่อยมากจึงต้องการหางานอื่นทำ มีเพื่อนมาชวนให้มาทำงานที่เชียงใหม่ ตัวเธออยากมาเที่ยวเชียงใหม่จึงตกลงมากับเพื่อนโดยมีคนพามา ไปทำงานที่บาร์ราวงในอำเภอแม่แตงซึ่งจะเปิดแสดงเฉพาะเวลากลางคืน และพักอยู่ที่บาร์ราวง "แหวน" บอกว่าไม่ได้ขายบริการทางเพศ เพียงแต่เป็นคู่ราวงแก่ลูกค้าเท่านั้น

ประวัติการขายบริการทางเพศตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบัน

ช่วงที่ทำงานที่บาร์ราวง "แหวน" ยังไม่ได้ขายบริการทางเพศ เธอทำงานอยู่ 3 สัปดาห์ก็เบื่อเพราะเงินน้อย จึงย้ายไปทำงานร้านอาหารกับเพื่อนที่อำเภอเชียงดาว "แหวน" ปฏิเสธว่าไม่ได้ขายบริการทางเพศ เพียงแต่เป็นพนักงานเสิร์ฟ ทำงานได้ 3 เดือนจึงย้ายมาเช่าหอพักอยู่ในเมืองเชียงใหม่ ได้หางานทำโดยการเป็นลูกจ้างขายตลับเทปเพลงอยู่ที่ตลาดวโรรส ตอนกลางคืนเธอเหงาจึงอยากหารายได้พิเศษ ได้มาเห็นป้ายรับสมัครงานที่ศาลายาดองแห่งนี้จึงสมัครทำงาน โดยเริ่มทำงานได้ประมาณ 1 เดือน ที่นี่เธอขายบริการทางเพศด้วยในราคา 300 บาทสำหรับการเช่าแบบค้างคืน ส่วนเวลากลางวันเธอยังคงทำงานขายเทปอยู่

สภาพการทำงานและวิถีชีวิตในปัจจุบัน

"แหวน" จะมาทำงานที่ศาลายาดองเวลา 18.00 น. โดยซื้ออาหารมารับประทานและเตรียมเสื้อผ้าสำหรับใส่ทำงานซึ่งเป็นชุดราตรียาว ๆ ปักเลื่อม และสั้น เมื่อมาถึงจะรับประทานอาหาร แต่งตัว และมานั่งแต่งหน้าที่ม้าหินหน้าร้าน ซึ่งทั้งนักร้องและสาวเสิร์ฟมักจะนั่งแต่งหน้าบริเวณนี้เพื่อเรียกร้องความสนใจจากผู้ที่ผ่านไปมา "แหวน" จะมีหนุ่มมาพูดคุยด้วยเสมอโดยชับ

Copyright by Mahidol University

รถมอเตอร์ไซด์ผ่านมาแล้วแวะทักทาย การทำงาน "แหวน" จะบริการด้านการเสริฟเหล้า อาหาร และนั่งคุย "แหวน" บอกว่า "ตั้งแต่ทำงานมาหนูเพิ่งไปกับแขกครั้งเดียว ที่มาทำงานเพราะไม่รู้จะทำอะไรตอนกลางคืน มาทำที่นี่แขกไม่เยอะมาก งานไม่หนัก รายได้พอประมาณ ดีกว่าอยู่เฉย ๆ" รายได้ที่หาได้เธอไม่ได้ส่งให้ใคร ใช้จ่ายคนเดียวโดยเช่าหอพักอยู่ เธอมาอยู่เชียงใหม่ 2 ปียังไม่เคยกลับบ้านเลย เธอบอกว่าชอบใช้ชีวิตอิสระ เวลาว่างก็นอนพักบางทีก็ไปเที่ยว

พฤติกรรมการป้องกันตนเองและการดูแลสุขภาพ

"แหวน" ไม่ค่อยให้ความสนใจกับสุขภาพของตนเองมากนัก เธอบอกว่าเคยได้ยินคนคุยกันเรื่องโรคเอดส์ แต่เธอไม่ค่อยสนใจ การให้บริการลูกค้า "แหวน" ไม่ได้ใช้ถุงยางอนามัย "แหวน" ไม่มีความรู้ว่าจะซื้อถุงยางได้ที่ใด ไม่เคยมีเจ้าหน้าที่มาให้ความรู้เรื่องโรคเอดส์เลย เจ้าของร้านก็ไม่มีความรู้ หลังมีเพศสัมพันธ์กับลูกค้าเธอล้างทำความสะอาดอวัยวะเพศด้วยน้ำกับสบู่ และไม่เข้มงวดกับการป้องกัน เธอบอกว่าไม่มีความรู้เรื่องโรคที่เกิดจากเพศสัมพันธ์เลย

ทัศนคติ ค่านิยมต่ออาชีพขายบริการ และเป้าหมายการดำเนินชีวิตในอนาคต

"แหวน" บอกว่า การขายบริการเป็นอาชีพสุจริตอย่างหนึ่งไม่น่าที่จะมีคนรังเกียจ เพราะผู้หญิงที่มาทำงานนี้เนื่องจากมีฐานะยากจน ไม่มีความรู้ไปทำงานอย่างอื่น เงินที่ได้เขาก็ส่งไปให้พ่อแม่ ไปทำงานอื่นเมื่อไหร่จะตั้งตัวได้ เธอบอกว่าไม่มีใครที่คิดจะทำงานนี้ตลอดไป พอเก็บเงินได้พอก็เลิกไปลงทุนอย่างอื่น เธอบอกว่าทำงานอย่างนี้ได้เงินด้วย สนุกด้วย สำหรับเธอยังไม่มีเป้าหมายในอนาคตว่าจะทำอะไร ขอทำงานที่นี่ไปก่อน

ความต้องการการช่วยเหลือจากทางราชการหากตนเองติดเชื้อเอดส์

"แหวน" บอกว่าเธอยังไม่รู้ว่าจะขอความช่วยเหลืออะไร เพราะเธอยังสบายดี

Copyright by Mahidol University

กรณีศึกษารายที่ 13 "นก"

ข้อมูลส่วนตัว

อายุ 18 ปี การศึกษา ประถมศึกษาปีที่ 4 ภูมิลำเนาเดิม จังหวัดเชียงราย มีพี่น้อง 4 คน เป็นคนโต บิดามารดามีอาชีพทำไร่ เริ่มขายบริการทางเพศ อายุ 18 ปี

การเริ่มต้นเข้าสู่อาชีพขายบริการทางเพศ

"นก" เดินทางมาจากจังหวัดเชียงรายกับเพื่อนเพื่อมาทำงานก่อสร้างที่จังหวัดเชียงใหม่โดยได้รายได้วันละ 50 บาท เธอบอกว่างานหนักมากรายได้น้อย และตนเองสุขภาพไม่ดีจึงอยากทำงานคาเฟ่ที่เพื่อน ๆ เคยมาทำ จึงมาแถวสันติธรรมเดินดูป้ายรับสมัครงาน มาพบที่ศาลายาดองแห่งนี้ปิดป้ายรับพนักงานเสิร์ฟจึงมาสมัครงาน และได้ทำงานที่นี่มาประมาณ 3 เดือน

สภาพการทำงานและวิถีชีวิตในปัจจุบัน

"นก" บอกว่าเริ่มทำงานใหม่ ๆ เธอต้องทดลองงานอยู่ 3 วัน โดยได้ค่าจ้างวันละ 30 บาท เมื่อผ่านการทดลองงานเธอจึงได้เงินเดือน ๆ ละ 300 บาท ได้เปอร์เซนต์เครื่องดื่ม 50 เปอร์เซนต์ การทำงานเริ่มเวลา 19.00 - 01.00 น. นอกจากเงินเดือนประจำแล้ว "นก" ยังมีรายได้พิเศษจากการให้บริการทางเพศ โดยแขกจะ "อ๊อฟ" ไปค้างคืนหลังเลิกงาน เธอบอกว่าต้องพยายามทำให้แขก "อ๊อฟ" เพื่อจะได้มีรายได้มาก ๆ ราคาค่าบริการทางเพศ 300 บาทสำหรับการเช่าค้างคืน หากเธอออกไปกับแขกหลังจากเลิกงานรายได้จะเป็นของเธอทั้งหมด ถ้าออกไปก่อนเจ้าของจะหักเงินไว้ชั่วโมงละ 50 บาท "นก" เช่าบ้านอยู่ในราคาเดือนละ 1,000 บาท มีภาระต้องส่งเงินไปให้ทางบ้านอย่างน้อยเดือนละพันบาท

พฤติกรรมการป้องกันตนเองและการดูแลสุขภาพ

"นก" ไม่มีความรู้เรื่องโรคต่าง ๆ ที่เกิดจากการขายบริการ เธอไม่เคยป้องกันตนเองเวลามีเพศสัมพันธ์ เธอบอกว่าแขกไม่เคยใช้ถุงยางอนามัย หลังให้บริการเธอจะล้างทำความสะอาดอวัยวะเพศด้วยน้ำกับสบู่

Copyright by Mahidol University

ทัศนคติ ค่านิยมต่ออาชีพขายบริการ และเป้าหมายการดำเนินชีวิตในอนาคต

"นก" บอกว่าเธอมาทำอาชีพนี้เพราะสุขภาพไม่แข็งแรงทำไร่ไม่ไหว เคยทำงานก่อสร้างก็เหนื่อยมาก เธอจำเป็นต้องหาเงินส่งไปให้ทางบ้านเพราะเธอต้องเลี้ยงดูน้อง 2 คน อยากทำงานอื่นก็ไม่รู้ว่าจะทำงานอะไร เธอบอกว่างานที่ทำสบายไม่ต้องเหนื่อยมาก ไม่ต้องตากแดด

สำหรับกรณีศึกษารายนี้ผู้ศึกษาได้ไปพบอีกครั้งหนึ่งที่ที่ทำงานภายหลังจากสัมภาษณ์ครั้งแรก 3 เดือน ผู้ศึกษาไม่พบเธอทำงานอยู่ที่นี่ เมื่อสอบถามทราบว่าเธอตั้งครรภ์กับลูกค้าที่มาซื้อบริการ และมารดาได้มารับกลับบ้าน

จากกรณีศึกษาหญิงบริการทั้ง 13 ราย ซึ่งผู้ศึกษาได้นำเสนอรายละเอียดในประเด็นต่าง ๆ ที่ได้จากการเจาะลึก สามารถสรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 8 สรุปข้อมูลของหญิงบริการกรณีศึกษา 13 ราย

ชื่อ	ภูมิลำเนา	การศึกษา	พี่น้อง	สาเหตุที่เข้าสู่อาชีพ	อายุที่เริ่มเข้า	ราคาเปิด
มุก	จ. เชียงใหม่	ป.5	7 คน	ถูกข่มขืนโดยญาติฝ่ายพ่อ	20 ปี	จำไม่ได้
จันทร์	จ.พะเยา	ป.4	7 คน เป็นคนที่6	ต้องการเงินปลูกบ้าน	25 ปี	ไม่มี
ต่อ	อ.สันป่าตอง จ. เชียงใหม่	ป.4	3 คน เป็นคนที่2	ยากจน เพื่อนชวน	16 ปี	5,000บาท
ดอกไม้	อ.แม่สาย จ. เชียงราย เป็นอีก้อ	ไม่ได้เรียน	8 คน เป็นคนที่4	มีนายหน้ามาติดต่อ อยากไปเที่ยว	18 ปี	15,000บาท
หวาน	อ.แม่สาย จ. เชียงราย เป็นไทยใหญ่	ไม่ได้เรียน	4 คน เป็นคนที่3	ยากจน เพื่อนชวน	16 ปี	10,000บาท

Copyright by Mahidol University

ตารางที่ 8 สรุปข้อมูลของหญิงบริการกรณีศึกษา 13 ราย (ต่อ)

ชื่อ	ภูมิลำเนา	การศึกษา	พี่น้อง	สาเหตุที่เข้าสู่อาชีพ	อายุที่เริ่มเข้า	ราคาเปิด
แอ๋ว	อ.เชียงของ จ.เชียงราย	ม.1	3 คน เป็นคนที่1	ยากจน เพื่อนมาชวน	16 ปี	8,000บาท
ริน	อ.เชียงคำ จ.พะเยา	ป.6	9 คน เป็นคนที่8	ต้องการเงินมารักษาพ่อ น้าชายมาชวน	15 ปี	8,000บาท
นี	อ.แม่จัน จ.เชียงราย	ป.6	4 คน เป็นคนที่4	ต้องการสร้างฐานะ เพื่อนชวน	19 ปี	8,000บาท
สาว	อ.ดอยสะเก็ด จ.เชียงใหม่	ไม่ได้เรียน	2 คน เป็นคนที่2	ต้องการเงินเลี้ยงลูก เพื่อนชวน	25 ปี	ไม่มีเปิด
แก้ว	อ.แม่สาย จ.เชียงใหม่	ป.6	-	ต้องการหารายได้พิเศษ	17 ปี	ไม่มีข้อมูล
แหวน	จ.อุทัยธานี	ป.6	-	เหงา และต้องการเงิน มาสมัครเอง	16 ปี	ไม่มีเปิด
นก	จ.เชียงราย	ป.6	4 คน เป็นคนที่1	ไม่อยากทำไร่ ต้องการ งานที่สบาย	18 ปี	ไม่มีเปิด

จากการศึกษาหญิงบริการทางเพศ 4 รูปแบบ สามารถสรุปเป็นประเด็นต่าง ๆ ได้ดังนี้

การเข้าสู่อาชีพขายบริการ

หญิงบริการที่ทำงานในสำนักโสเภณี และ คาเฟ่ เข้าสู่อาชีพขายบริการโดยการผ่านระบบนายหน้า จำนวนเงินก้อนแรกที่นายหน้าให้กับผู้ปกครองของหญิงเหล่านี้ประมาณ 5,000 - 10,000

Copyright by Mahidol University

บาท นายหน้าจะได้ 2,000 บาทต่อหญิง 1 ราย หญิงบริการต้องทำงานชดใช้เป็นสองเท่าของจำนวนรายจ่ายทั้งหมด มีการทำสัญญาเป็นรายลักษณ์อักษร พื้นที่ที่เป็นแหล่งหาเด็กมาขายบริการจำนวนมากได้แก่ อำเภอแม่สาย, อำเภอแม่จัน, อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย อำเภอแม่อาย อำเภอฝาง, กิ่งอำเภอไชยปราการ, อำเภอแม่แตง, อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ อำเภอเชียงคำ, อำเภอเชียงม่วน, อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา หญิงบริการส่วนใหญ่เป็นไทยใหญ่และชาวเขา ส่วนหญิงบริการที่ทำงานคาราโอเกะ และศาลายาตองจะมาสมัครงานเองโดยดูจากป้ายรับสมัครพนักงานที่ติดไว้หน้าสำนักบริการ และจากเพื่อนแนะนำ

สภาพชีวิตของหญิงบริการ

หญิงบริการจากสำนักโสเภณี และคาเฟ่ จะมีที่พักอาศัยในสำนักบริการนั้น ๆ ทุกคนเริ่มต้นทำงานโดยผ่านการเปิดบริสุทธิ์เป็นอันดับแรก บางรายที่อายุน้อย ๆ และมีหน้าตาดีสามารถเปิดบริสุทธิ์ได้ถึง 4 ครั้ง ราคาค่าเปิดบริสุทธิ์อยู่ระหว่าง 8,000 - 10,000 บาท ในเดือนแรกของการทำงานเด็กใหม่ถูกให้รับแขกมากเกิน 10 คนต่อวัน โดยขาดการป้องกันตนเองจากโรคที่เกิดจากเพศสัมพันธ์ต่าง ๆ โดยเฉพาะโรคเอดส์ **ดังนั้นช่วงเดือนแรกของการทำงานจึงเป็นช่วงเวลาที่หญิงบริการมีโอกาสได้รับเชื้อเอดส์มากที่สุดเพราะขาดความรู้ที่ถูกต้องในการป้องกัน** ในเดือนต่อ ๆ ไปจะรับแขกโดยเฉลี่ย 5 คนต่อวัน รายได้ถูกแบ่ง 50 - 50 กับเจ้าของสถานบริการ โดยทางสำนักบริการจะมีอาหารให้ 1 - 2 มื้อต่อวัน หรืออาจจ่ายเงินสำหรับค่าอาหารให้ 20 บาท ต่อวัน จำนวนการรับแขกของแต่ละคนจะลงบัญชีไว้ จะจ่ายเงินสัปดาห์ละ 1 ครั้ง บางแห่งจ่ายเดือนละครั้ง แต่หากหญิงบริการมีความจำเป็นต้องใช้เงินสามารถเบิกเงินล่วงหน้าได้ รายได้สุทธิของหญิงบริการประมาณ 8,000 - 12,000 บาทต่อเดือน เงินจำนวนนี้เกินกว่า 50 เปอร์เซนต์ถูกส่งไปให้พ่อแม่ ที่เหลือจะเป็นค่าใช้จ่ายทั่วไป และเหลือเก็บเป็นส่วนตัว

ส่วนหญิงบริการที่ทำงานคาราโอเกะจะมีความรู้เรื่องโรคเอดส์มาบ้าง บางคนผ่านการมีครอบครัว หรือมีประสบการณ์ทางเพศสัมพันธ์มาแล้ว และบางคนเคยขายบริการทางเพศมาจากแหล่งต่าง ๆ จำนวนการรับแขกของคาราโอเกะต่อเดือนจะน้อย แต่อัตราค่าบริการทางเพศค่อนข้างสูง จึงทำให้มีรายได้ดี แขกที่มาซื้อบริการมีฐานะการเงินดีและส่วนใหญ่จะมีความรู้ในการป้องกันตนเอง ชีวิตความเป็นอยู่ของหญิงบริการรูปแบบนี้จึงสุขสบาย รายได้สุทธิในแต่ละเดือนประมาณ 12,000 -

Copyright by Mahidol University

20,000 บาท หญิงบริการจะมีรายจ่ายมาก เพราะสถานบริการไม่มีสวัสดิการด้านที่พักและอาหา หญิงบริการจึงมักเช่าอพาตร์เมนต์ หอพัก หรือคอนโดมิเนียม อยู่เป็นกลุ่ม ๆ กับเพื่อนที่สนิทกัน การใช้จ่ายค่อนข้างฟุ่มเฟือย มักซื้อของใช้ที่มีราคาแพงเพราะการทำงานต้องแต่งตัวสวยงามให้สะดุดตาแขกที่มาเที่ยว การส่งเงินให้พ่อแม่จะน้อยกว่าหญิงบริการ 2 กลุ่มแรกที่กล่าวมาแล้ว มีบางคนที่สามารถเก็บเงินได้มากในแต่ละเดือน ความเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์น้อยเพราะมีโอกาสได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ มาก

หญิงบริการจากศาลายาดองมาทำงานโดยมาสมัครงานเอง รายได้ต่อเดือนน้อยมาก การขายบริการทางเพศเป็นรายได้พิเศษที่เจ้าของสถานบริการไม่รับผิดชอบ ถือเป็นเรื่องส่วนตัวของพนักงานแต่ละคน หญิงบริการทุกคนมักละเลยการป้องกันตนเอง รวมทั้งกลุ่มลูกค้าก็เป็นผู้มีรายได้ต่ำมีการศึกษาน้อย ดังนั้นหญิงบริการกลุ่มนี้จึงเสี่ยงต่อการรับเชื้อเอดส์สูง

ทัศนคติและค่านิยมต่ออาชีพขายบริการ

หญิงบริการทั้ง 4 รูปแบบมีความคิดว่าการขายบริการเป็นอาชีพสุจริตอย่างหนึ่งที่ไม่ได้คดโกงใคร การที่ต้องมาทำอาชีพนี้เพราะไม่มีทางเลือกอย่างอื่น ครอบครัวที่ลำบาก และยากจนเป็นสาเหตุใหญ่ที่ไม่อาจเลือกทำงานอื่นที่มีรายได้น้อยได้ ทุกคนต้องการทำงานเพียงระยะเวลาหนึ่งเมื่อเก็บเงินได้เพียงพอกับความต้องการแล้วก็จะเลิกไปประกอบอาชีพอื่น เธอเหล่านี้มุ่งหวังเพียงทำให้ครอบครัวของตนเองสุขสบาย มากกว่าที่จะคำนึงถึงเกียรติยศ หรือศักดิ์ศรีที่คนในสังคมชอบพูดกัน การที่เธอประกอบอาชีพนี้ชีวิตของเธอก็สุขสบายดี ไม่ลำบากหรือเดือดร้อน มีความเป็นอยู่ปกติเช่นคนทั่วไป หลาย ๆ ครอบครัวที่เป็นเพื่อนบ้านกันก็มาทำอาชีพนี้กันทั้งนั้น แต่ละคนส่งเงินกลับบ้านให้พ่อแม่ปลูกบ้านใหม่ หลาย ๆ คนกล่าวว่าหากเธอเกิดมาในสังคมที่ดี มีโอกาสเลือกอาชีพได้ เธอคงไม่มาทำงานเช่นนี้

Copyright by Mahidol University

บทที่ 5

ความรู้ ความเข้าใจ ทัศนะของหญิงบริการต่อปัญหาโรคเอดส์ และผลกระทบจากนโยบายของรัฐต่อธุรกิจทางเพศ

จากการศึกษากระบวนการค้าหญิงและสภาพชีวิตของหญิงขายบริการในรูปแบบต่าง ๆในบทที่ 4 จะเห็นว่าหญิงบริการทั้ง 4 รูปแบบเป็นกลุ่มเสี่ยงสำคัญที่จะเป็นผู้รับและแพร่เชื้อเอดส์ เป็นกลุ่มเป้าหมายกลุ่มหนึ่งของรัฐบาลในการรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมาการรณรงค์เกี่ยวกับโรคเอดส์โดยการผลิตสื่อต่าง ๆ ที่ให้ความรู้เกี่ยวกับเอดส์ออกมามากมาย และทำการเผยแพร่ทั้งในรูปเอกสาร แผ่นพับ โปสเตอร์ วิทยุ โทรทัศน์ วิดีโอเทป ภาพยนตร์ แต่อัตราการติดเชื้อเอดส์กลับเพิ่มขึ้น และแพร่กระจายไปสู่กลุ่มบุคคลต่าง ๆ จนกระทั่งในปัจจุบันทุกคนในสังคมเป็นกลุ่มเสี่ยงทั้งหมดที่อาจจะติดเชื้อเอดส์ได้ ในฐานะที่หญิงบริการเป็นแหล่งแพร่กระจายเชื้อได้อย่างกว้างขวาง การศึกษาความรู้ ความเข้าใจ ทัศนะของหญิงบริการต่อปัญหาโรคเอดส์ และผลกระทบจากนโยบายของรัฐต่อธุรกิจทางเพศในบทนี้จะทำให้เกิดความเข้าใจดีขึ้นว่าทำไมการติดเชื้อเอดส์จึงยังทวีสูงขึ้น และทำไมธุรกิจทางเพศยังคงดำเนินการอย่างซับซ้อนอยู่ในสังคมไทย

5.1 ความรู้ ความเข้าใจ การรับสื่อ และแหล่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคเอดส์

"โรคเอดส์ คือ โรคที่ทำให้ผู้ที่ป่วยมีอาการผอมลง ผิวหนังเป็นตุ่มเป็นแผลพุพอง ตัวจะร้อนตลอดเวลาโดยเฉพาะบริเวณหน้าท้อง สายตาจะมองดูขุ่น ๆ ไม่มีแววตา ผิวหน้าจะสีคล้ำลง และคนที่เป็นโรคเอดส์ไม่มียารักษาเป็นแล้วจะตาย ติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และทางเลือด การใช้ถุงยางอนามัยจะสามารถป้องกันโรคเอดส์ได้ร้อยเปอร์เซนต์"

ข้อมูลข้างต้นเป็นคำนิยามเกี่ยวกับโรคเอดส์ของหญิงบริการ หญิงบริการจะใช้นิยามดังกล่าวในการสังเกตลูกค้าว่ารายใดสงสัยว่าจะมีเชื้อเอดส์ในร่างกาย สิ่งแรกที่ดูคือตุ่มตามร่างกาย หากผู้ใดมีร่างกายผอมแต่ไม่มีตุ่มจะใช้วิธีคลำหน้าท้อง หากพบว่าร้อนผิดปกติจะไม่ยอมนอนด้วย เช่นเดียวกับลูกค้าที่มาใช้บริการจะใช้การสังเกตหญิงบริการในลักษณะเดียวกัน การซื้อขายบริการทาง

Copyright by Mahidol University

เพศในปัจจุบันพบว่าทั้งชายนักเที่ยวและหญิงบริการส่วนใหญ่มีความระมัดระวังมาก และมีการป้องกันตนเองเพื่อมิให้รับเชื้อเอดส์เพิ่มมากขึ้น นอกจากการสังเกตอาการของคู่นอนแล้วการใช้ถุงยางอนามัยเป็นสิ่งที่ต้องเคร่งครัดกว่าปกติ แต่ปริมาณการเที่ยวหญิงบริการกลับไม่ลดลง ธุรกิจการขายบริการยังคงก้าวหน้าและพัฒนาเรื่อย ๆ แม้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เกี่ยวกับโรคเอดส์จะได้รับการประชาสัมพันธ์อย่างครึกโครม กิจกรรมการให้สุขศึกษามีหลายรูปแบบ และหลายหน่วยงานร่วมกันรณรงค์สกัดกั้นมิให้หญิงสาวในหมู่บ้านเข้าสู่ธุรกิจเพศพาณิชย์ด้วยวิธีการหลากหลาย แต่จำนวนหญิงบริการรายใหม่ก็ยังเพิ่มจำนวนอยู่เรื่อย ๆ ชายนักเที่ยวยังคงนิยมมาซื้อบริการทางเพศกันอย่างคับคั่งเช่นเดิมโดยเฉพาะในช่วงเทศกาล ทำให้การติดเชื้อไวรัสเอดส์รายใหม่ในกลุ่มหญิงบริการและกลุ่มคนทั่วไปเพิ่มขึ้น สาเหตุสำคัญเกิดจากเพศสัมพันธ์ โดยชายที่ติดเชื้อเอดส์จะมีประวัติการมีเพศสัมพันธ์กับหญิงบริการทั้ง ๆ ที่มีการใช้ถุงยางอนามัย ข้อมูลจากการสัมภาษณ์หญิงบริการต่อไปนี้อาจทำให้เห็นสาเหตุบางอย่างที่ทำให้การติดเชื้อเอดส์มิได้ลดลงอย่างต้องการ

5.1.1 แหล่งข้อมูลข่าวสารที่หญิงบริการได้รับเกี่ยวกับโรคเอดส์

หญิงบริการทางเพศได้รับความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์แตกต่างกัน เนื่องจากลักษณะการขายบริการ และระดับสถานบริการ ซึ่งผู้ศึกษาได้แยกกลุ่มหญิงบริการออกเป็นรูปแบบการบริการประเภทต่าง ๆ เพื่อเปรียบเทียบการได้รับสื่อเกี่ยวกับโรคเอดส์ไว้ดังนี้

5.1.1.1 หญิงบริการจากสำนักโสเภณี และคาเฟ่

เนื่องจากหญิงบริการ 2 กลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่มีความใกล้เคียงกัน ทั้งการเข้าสู่อาชีพ ลักษณะและรูปแบบการขายบริการ รวมทั้งกลุ่มผู้มาใช้บริการซึ่งส่วนใหญ่มีรายได้น้อย เป็นวัยหนุ่มที่มีการศึกษาไม่สูง ผู้ศึกษาจึงขอกล่าวรวม 2 กลุ่มนี้ด้วยกัน หญิงบริการ 2 ประเภทนี้เมื่อแรกเข้าสู่อาชีพขายบริการเกือบทุกคนไม่มีความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์มาก่อน บางคนบอกว่าเคยได้ยินแต่ไม่สามารถตอบคำถามต่าง ๆ ได้ หญิงบริการได้รับคำแนะนำจากเจ้าของสถานบริการเป็นคนแรกเกี่ยวกับการใช้ถุงยางอนามัยเมื่อให้บริการลูกค้า ลักษณะการให้คำแนะนำจะบอกแต่เพียงว่าให้ใส่ปลอกเวลารับแขกทุกคนเพื่อป้องกันโรคเอดส์แต่ไม่มีการแนะนำรายละเอียดของถุงยางที่เหมาะสม และขั้นตอนการใช้ว่าควรจะใส่อย่างไร ตอนไหน ยิ่งการถอดถุงยางออกหลังให้บริการจะไม่ได้รับการอธิบายเลย จึงทำให้การใช้ถุงยางอนามัยสำหรับเด็กใหม่ไม่ถูกต้อง มีปัญหาถุงยางแตกระหว่างการ

Copyright by Mahidol University

ให้บริการ ถุงยางหลุด การใช้ไม่สม่ำเสมอ บางคนแขกไม่ยอมใช้ถุงยางหรือใช้ช่วงแรกแต่ถอดออกระหว่างการมีเพศสัมพันธ์ ซึ่งหญิงบริการที่ทำงานใหม่มักจะปล่อยเลยตามเลยเนื่องจากขาดประสบการณ์ที่จะแก้ปัญหา และกลัวเจ้าของสถานบริการจะไม่พอใจหากมีปัญหากับลูกค้าแล้วจะถูกย้ายสถานที่ขายบริการ หรือส่งกลับบ้าน ต่อมาจะได้รับคำแนะนำจากเพื่อนร่วมงาน คำแนะนำที่ได้รับนี้เกิดหลังจากหญิงบริการรายใหม่มีการเจ็บป่วยด้วยโรคจากเพศสัมพันธ์อื่น ๆ โดยมากจะเป็นกามโรค คำแนะนำจากเพื่อน ๆ มักจะบอกรายละเอียดมากขึ้น หญิงบริการรายหนึ่งเล่าให้ฟังว่า "เจ้าของเป็นก็บอกแต่ว่าให้ใส่ปลอกอย่างเดียว จะแนะนำอย่างอื่นได้อย่างไรตัวเขาเองก็ยังไม่มีความรู้เรื่องเอดส์มากนัก ก็ได้เพื่อน ๆ พี่ ๆ ที่สนิทกันทำงานอยู่ก่อนแนะนำ ทำงานได้เกือบ 2 เดือนจึงรู้เรื่อง หลังจากนั้นใครไม่ใช้ปลอกหนูไม่ขึ้นห้องด้วยหรอก" แหล่งที่หญิงบริการได้รับความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ และการป้องกันมากที่สุด พร้อมทั้งมีความเข้าใจดีที่สุดคือจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข เมื่อหญิงบริการมาตรวจสุขภาพ ระหว่างการนั่งรอผลการตรวจภายใน หรือผลเลือดจะมีเจ้าหน้าที่มาให้สุขศึกษา และมีทีมสุขศึกษามาให้ความรู้ในสถานบริการ นอกจากนี้ยังได้รับสื่อจากโทรทัศน์บ้างในช่วงเวลาเย็น ๆ ที่ยังไม่มีลูกค้า การดูโทรทัศน์เป็นเครื่องบันเทิงประเภทเดียวที่หญิงบริการได้รับระหว่างการขายบริการเพื่อจะได้ไม่ง่วง ช่วงก่อนเที่ยงคืนเวลาดูโทรทัศน์จะไม่ติดต่อกันเพราะต้องไปบริการลูกค้าเป็นระยะ ๆ การเปิดโทรทัศน์ช่วงนี้จะเป็นละคร หรือรายการเกมโชว์ต่าง ๆ แต่มีการให้ข่าวสารเกี่ยวกับโรคเอดส์แทรกเป็นระยะ ๆ หญิงบริการจึงได้รับความรู้เรื่องโรคเอดส์บ้างหลังเที่ยงคืนไปแล้วจึงจะมีเวลาดูโทรทัศน์ติดต่อได้นาน แต่รายการช่วงนี้เป็นรายการละครชวนหัว ภาพยนต์ต่างประเทศ หรือรายการเพลงแทบจะไม่มีความรู้ด้านสุขภาพเลย ในเวลากลางวันหญิงบริการจะนอนพักผ่อนจนถึงเวลาทำงานในช่วงเวลากลางวัน รายการโทรทัศน์ที่เปิดดูจะเป็นรายการเกมโชว์และคอนเสิร์ต สำหรับละครมีการให้ความรู้เรื่องเอดส์สอดแทรกเป็นเรื่องสั้น ๆ และคำพูดสั้น ๆ เช่น "เอดส์เราอยู่ร่วมกันได้" ดังนั้นสื่อโทรทัศน์ทำให้หญิงบริการได้ยินเรื่องราวเกี่ยวกับโรคเอดส์บ้างแต่ไม่เข้าใจลึกซึ้งนัก จะให้ความรู้เพียงผิวเผินไม่มีรายละเอียดมาก ส่วนสื่อเอกสารหญิงบริการจะไม่ค่อยอ่าน บางคนก็อ่านไม่ออก กลุ่มที่อ่านหนังสือได้มักชอบอ่านนิยายรัก การ์ตูน แฟชั่น นิตยสารต่าง ๆ ดังนั้นแหล่งความรู้ที่หญิงบริการจะได้รับมากที่สุด และได้รายละเอียดมากคือการให้สุขศึกษาของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ยิ่งถ้ามีการนำภาพถ่ายอาการของโรคต่าง ๆ มาให้ดูจะเข้าใจมากขึ้น ทำให้เกิดความกลัว นอกจากความรู้ที่หญิงบริการได้รับแล้ว การป้องกันโรค

Copyright by Mahidol University

เอดส์โดยการใช้ถุงยางอนามัยของแขกยังขึ้นอยู่กับความเข้มงวดของสถานบริการแต่ละแห่ง สำนักโสเภณี และคาเฟ่บางแห่งยังขาดความเข้มงวดในการใช้ถุงยางอนามัยของลูกค้า แต่คำนึงถึงแต่รายได้ที่จะได้รับเท่านั้น

5.1.1.2 หญิงบริการจากศาลายาดอง

หญิงบริการประเภทนี้ก่อนมาทำงานบางคนเคยรับรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์มาบ้างจากวงสนทนาในละแวกบ้าน จากโทรทัศน์ แต่ก็รับรู้เพียงฟังผ่านไม่ลึกซึ้งมาก เมื่อมาทำงาน การรับสื่อระหว่างการทำงานในเวลากลางคืนจะไม่ได้เลย เพราะลักษณะการทำงานจะไม่มีเวลาว่างที่จะมานั่งดูโทรทัศน์ ในสถานบริการก็ไม่มีโทรทัศน์ตั้งไว้ การบริการลูกค้าเป็นการคอยบริการเครื่องดื่ม เป็นเพื่อนนั่งคุย และเอาใจลูกค้า สื่อโปสเตอร์ไม่มีติดไว้ในสถานที่ทำงาน และการให้สุขศึกษาในแหล่งบริการยังไม่มีการเข้าถึงเนื่องจากเป็นการขายบริการทางเพศรูปแบบใหม่ที่พัฒนามาจากร้านขายสุรา แม้แต่ในการสำรวจแหล่งแพร่เชื้อของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก็ตกสำรวจ หญิงบริการโดยมากจะมาสมัครงานเอง เจ้าของจึงไม่มีบริการสุขภาพและไม่เข้มงวดกับปัญหาสุขภาพของหญิงบริการ ตัวเจ้าของศาลายาดองจะไม่มีความรู้ด้านการป้องกันโรคเอดส์ หญิงบริการที่นี่จะไม่เปิดเผยตัวเองว่าขายบริการทางเพศ ในการไปตรวจสุขภาพทั่วไปจะใช้บริการทางคลินิกมากกว่าใช้บริการของรัฐ แต่ส่วนใหญ่ไม่ได้คำนึงถึงเรื่องสุขภาพหากไม่เกิดอาการผิดปกติ แม้ที่พักจะมีโทรทัศน์ดูก็จะใช้ดูรายการที่สร้างความบันเทิง หญิงบริการรูปแบบนี้จึงมีความเสี่ยงสูงที่สุดในการที่จะได้รับเชื้อเอดส์จากการขายบริการ เพราะการขาดความรู้ และกลุ่มผู้ที่มาซื้อบริการเป็นกลุ่มผู้ใช้แรงงานเป็นส่วนใหญ่ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีความรู้เรื่องโรคเอดส์น้อยอยู่แล้ว รวมทั้งการซื้อบริการทางเพศจะเกิดขึ้นภายหลังการเมาสุราแล้วทำให้ขาดการป้องกัน ในช่วงเวลาที่เก็บข้อมูลจึงพบว่ามีหญิงบริการตั้งครรภ์ระหว่างการทำงานกับลูกค้าที่มาซื้อบริการ

5.1.1.3 หญิงบริการจากคาราโอเกะ

หญิงบริการประเภทนี้โดยส่วนรวมจะมีการศึกษาดีกว่าหญิงบริการประเภทอื่น ๆ มีความเป็นอยู่ที่ดี ระดับลูกค้าที่มาใช้บริการจะเป็นกลุ่มบุคคลที่มีการศึกษา เป็นสังคมของชนชั้นกลางที่มีความรู้ในการป้องกันตนเอง จำนวนการให้บริการทางเพศของหญิงบริการต่อเดือนน้อยกว่าหญิงบริการตามสำนักโสเภณีและคาเฟ่ แม้ระหว่างการทำงานในเวลากลางคืนจะไม่มีโอกาสได้รับข่าวสารทางโทรทัศน์ แต่ในช่วงเวลากลางวันหญิงบริการเหล่านี้จะใช้เวลาว่างดูโทรทัศน์ และอ่านหนังสือ

Copyright by Mahidol University

สื่อความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ที่ได้รับจะได้ทั้งจากสื่อสารมวลชน เช่น หนังสือพิมพ์ เอกสาร โทรทัศน์ และได้รับโดยตรงจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่มาให้ความรู้ในสถานบริการ จากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในสถานพยาบาลที่หญิงบริการมาตรวจสุขภาพทุกสัปดาห์ เพราะเจ้าของสถานบริการจะเข้มงวดเรื่องสุขภาพ เจ้าของสถานบริการมักจะมีความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ค่อนข้างดี สามารถที่จะให้คำแนะนำแก่หญิงบริการที่มาทำงานใหม่ ๆ ได้ มามาซังจะเป็นอีกผู้หนึ่งที่ให้ความรู้ด้านการป้องกันตนเองแก่หญิงบริการใหม่ หญิงบริการส่วนหนึ่งที่มาทำงานมักจะมีประสบการณ์การให้บริการทางเพศประเภทอื่นมาแล้วจึงมีความรู้ด้านการดูแลป้องกันตนเองอยู่บ้าง ลูกค้าจะมีการระมัดระวังในการมีเพศสัมพันธ์กับหญิงบริการ แต่ก็ยังมีลูกค้าบางรายที่ไม่นิยมใช้ถุงยางอนามัย และหญิงบริการก็ยินยอมเพราะได้รับเงินเพิ่มขึ้น หญิงบริการบางรายจะมีคู่นอนประจำที่อยู่กินด้วยกัน และเมื่อมีเพศสัมพันธ์กับคู่นอนจะไม่มีการใช้ถุงยางอนามัยเลย ในขณะที่คู่นอนก็มีการเที่ยวหญิงบริการระหว่างที่คู่ขาไปทำงานขายบริการ จึงพบว่าหญิงที่ทำงานคาราโอเกะมีการติดเชื้อไวรัสเอดส์แม้จะมีความรู้ด้านโรคเอดส์จากข้อมูลข่าวสารหลายด้าน

จากการเปรียบเทียบการรับสื่อเกี่ยวกับโรคเอดส์ของหญิงบริการทั้ง 3 กลุ่ม จะเห็นว่าการรับรู้เรื่องโรคเอดส์จะได้รับจากแหล่งต่าง ๆ ดังนี้

ก. จากเจ้าหน้าที่ของสถานบริการทางสาธารณสุขที่ให้ความรู้ระหว่างที่มาขอรับบริการด้านสุขภาพ

ข. จากเจ้าหน้าที่เข้าไปให้ความรู้ในสำนักบริการ ซึ่งจะมีการใช้สไลด์ วีดีโอ และสาธิตการป้องกันประกอบการให้ความรู้

ค. จากเจ้าของสถานบริการทางเพศ

ง. จากโทรทัศน์ ซึ่งจะมีการสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับเอดส์ในช่วงเวลาสั้น ๆ ในลักษณะเรื่องสั้น หรือสโลแกนสั้น ๆ

จ. จากเอกสาร โปสเตอร์ แผ่นพับ หนังสือนิตยสารต่าง

ฉ. จากการพูดคุยกับผู้ร่วมงานในช่วงเวลาว่าง

Copyright by Mahidol University

ตารางที่ 9 เปรียบเทียบการรับสื่อเกี่ยวกับโรคเอดส์ของหญิงบริการ

ประเภทของสื่อ	สำนักโสเภณี/คาเฟ่	ศาลายาดอง	คาราโอเกะ
1. จากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข	ได้รับมากที่สุด	ไม่ได้รับ	ได้รับเป็นอันดับสอง
2. เจ้าของสถานบริการ	ได้รับบ้าง	ไม่ได้รับ	ได้รับเป็นอันดับสาม
3. จากโทรทัศน์	ได้รับน้อย	ได้รับน้อย	ได้รับมากที่สุด
4. วิทยุ	ไม่ได้รับ	ไม่ได้รับ	ได้รับบ้าง
5. เอกสาร โปสเตอร์ แผ่นพับ	ได้รับน้อย	ไม่ได้รับ	ได้รับบ้าง
6. การพูดคุยกับกลุ่มเพื่อนร่วมงาน	ได้รับมากเป็นอันดับสอง	ได้รับน้อย	ได้รับมากที่สุด

จากตารางจะเห็นว่า หญิงบริการจากคาราโอเกะมีโอกาสได้รับสื่อทุกประเภท ในขณะที่หญิงบริการจากศาลายาดองแทบจะไม่ได้รับสื่อเรื่องโรคเอดส์เลย

5.1.2 ความเชื่อเกี่ยวกับสื่อ

สื่อต่าง ๆ ที่ให้ความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์มีมากมายหลายรูปแบบ มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่มาทำ มีการพัฒนาสื่อด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้เหมาะสมกับกลุ่มบุคคลที่จะได้รับ โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพียงอย่างเดียว คือเพื่อสร้างความตระหนักเกี่ยวกับโรคเอดส์ สื่อที่ออกมามากมายย่อมมีทั้งสื่อที่มีคุณภาพ และด้อยคุณภาพ ในบรรดาสื่อเหล่านี้สื่อที่หญิงบริการได้รับบ่อยที่สุด คือสื่อจากโทรทัศน์ที่มีการแทรกความรู้เรื่องเอดส์แต่เป็นการได้รับโดยบังเอิญมากกว่าที่จะตั้งใจรับรู้ เพราะโทรทัศน์เป็นสิ่งบันเทิงประเภทเดียวที่สถานบริการจะพึงมีให้แก่หญิงบริการ บางรายการจะมีการให้ความรู้เกี่ยวกับเอดส์สอดแทรกระหว่างการโฆษณา แต่รายละเอียดก็ไม่ได้สร้างความชัดเจนนัก จากการสอบถามหญิงบริการจึงได้รับคำตอบว่า ได้ยินเรื่องเอดส์จากโทรทัศน์บ่อย ๆ แต่เมื่อถามลึกลงไปในเรื่องราวต่าง ๆ ก็ไม่สามารถให้รายละเอียดได้ สื่อที่หญิงบริการทั้ง 3 รูปแบบให้ความเชื่อถือมากที่สุด คือจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข เพราะมีความเชื่อถือว่าเจ้าหน้าที่สาธารณสุขมีความหวังดีต่อตน ไม่อยาก

Copyright by Mahidol University

ให้ตนเองติดเชื้อไวรัสเอดส์ ให้การดูแล แนะนำสุขภาพที่ดีที่สุด หญิงบริการคิดว่าเจ้าหน้าที่สาธารณสุขไม่โกหก ในขณะที่สื่อจากโทรทัศน์มักนำเสนอในรูปละครสั้น ๆ ในลักษณะหญิงถูกล่อลวงมาขายบริการ การกักขังทุบตี หรือการไปเที่ยวหญิงของชายในลักษณะเมาสุรา ซึ่งจะใช้ดารามาแสดง เนื้อเรื่องมักจะไม่ค่อยตรงกับสภาพความเป็นจริง จึงดูเหมือนกับการแสดงละครฉากหนึ่ง ไม่ได้สร้างความเข้าใจและความตระหนักแก่หญิงบริการ ส่วนการให้สุขศึกษาของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเป็นการอธิบายสร้างความเข้าใจ มีการฉายสไลด์อาการของโรคเอดส์จริง ๆ หรือภาพยนต์ประกอบ บางครั้งนำผู้ติดเชื้อเอดส์มาให้คำอธิบายถึงความรู้สึกให้ฟัง ทำให้เกิดการจำได้ง่ายขึ้น เกิดความกลัว และมีอารมณ์ร่วมครั้งหนึ่งของการให้สุขศึกษา ผู้ศึกษานำแม่ซึ่งสูญเสียลูกชายสองคนจากสาเหตุของโรคเอดส์มาเปิดใจให้หญิงบริการ และกลุ่มแม่บ้านฟัง กลุ่มผู้รับฟังร้องไห้ตามแม่ที่เปิดใจ นอกจากนี้หญิงบริการสามารถซักถามโต้ตอบได้ (Two ways communication) ในขณะที่สื่ออื่นหญิงบริการจะเป็นฝ่ายรับอย่างเดียว (One way communication) สื่อทางตรงจึงสร้างความเชื่อถือมากที่สุด สื่อที่มีภาพที่แสดงแสดงถึงการติดต่อ อาการแต่ละขั้นที่เกิดในระบบต่าง ๆ ของร่างกาย ทำให้เกิดความกลัว และความตระหนักแก่หญิงบริการมากกว่าการแสดงละคร

5.1.3 ความรู้ ความเข้าใจ และ ความตระหนักเกี่ยวกับโรคเอดส์

หญิงบริการแต่ละรูปแบบจะมีความแตกต่างกันตั้งแต่พื้นฐานครอบครัว การศึกษา ลักษณะการขายบริการ และโอกาสที่จะได้รับสื่อ ดังนั้น ความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักเกี่ยวกับโรคเอดส์ย่อมมีความแตกต่างกัน จึงขอแยกแยะหญิงบริการออกเป็นแต่ละประเภทดังต่อไปนี้

5.1.3.1 ความรู้ความเข้าใจเรื่องโรคเอดส์

ก. หญิงบริการจากสำนักโสเภณี และคาเฟ่ การสอบถามความรู้เรื่องโรคเอดส์จากหญิงบริการจากสำนักโสเภณี และคาเฟ่ พบว่าเกือบทุกคนสามารถบอกสาเหตุการติดต่อ อาการ และการป้องกันได้ แต่ความรู้ที่ได้จะไม่ลึกนัก มีบางคนยังบอกว่าการรับประทานอาหารร่วมกันสามารถติดเอดส์ได้ ยุงสามารถนำเชื้อเอดส์มาติดต่อคนได้ ส่วนใหญ่เชื่อว่าถุงยางอนามัยสามารถป้องกันโรคเอดส์ได้ 100 เปอร์เซนต์ แต่ไม่สามารถบอกได้ถึงขนาดของถุงยางอนามัยที่เหมาะสม การเก็บรักษา การเสื่อมและหมดอายุ วิธีการถอด ทุกคนยังมีความกระดากอายเมื่อถูกถามถึงการใส่ถุงยางอนามัยให้แขก เมื่อเจ้าหน้าที่เข้าไปให้สุขศึกษาในสำนักบริการขณะฉายสไลด์ที่มีภาพอวัยวะเพศ

Copyright by Mahidol University

ชายและหญิง หญิงบริการยังมีกิริยาแสดงอาการขัดเขิน และบางคนไม่กล้าดูอย่างเปิดเผยจะแอบหลังเพื่อน แม้แต่การสาธิตวิธีใส่ถุงยางอนามัย หญิงบริการก็ไม่กล้าแสดงให้ดู จากการไม่มีความรู้เกี่ยวกับการใช้ถุงยางอนามัยที่ลึกซึ้งจึงทำให้หญิงบริการบางคนพบปัญหาถุงยางหลุด และถุงยางแตกในระหว่างการมีเพศสัมพันธ์ แต่เมื่อสอบถามถึงการพบเห็นคนที่เป็นโรคเอดส์ กลุ่มที่ไม่เคยเห็นจะบอกแต่ว่าเคยได้ยินเพื่อนพูดถึงอาการให้ฟังว่า ผู้ที่เป็นเอดส์จะมีอาการตามตัวมีฝีหรือเป็นแผล สิ้นเป็นฝ้าขาว ตัวร้อน ท้องเสีย และผอม ส่วนคนที่เคยพบผู้ใกล้ชิดเป็นโรคเอดส์จะบอกอาการได้ละเอียดพร้อมกับบอกความรู้สึกว่าตนเองกลัว สิ่งที่กลัวมี 2 อย่าง คือการกลัวเจ้าของสถานบริการรู้และส่งกลับบ้าน และกลัวถูกรังเกียจ เพราะรู้มาว่าผู้ที่เป็นโรคเอดส์อาการที่น่ารังเกียจ คือมีอาการเป็นตุ่มหนองตามตัวซึ่งจะแสดงออกให้คนอื่นรู้ว่าเป็นเอดส์ ซึ่งอาการทางผิวหนังที่แสดงออกของร่างกายจะทำให้ไม่สามารถขายบริการทางเพศต่อไปได้ หญิงบริการบอกว่าคนทั่วไปยังรังเกียจผู้ที่ติดเชื้อเอดส์อยู่มาก ข่าวการตายของผู้ที่เป็นเอดส์สร้างความกลัวให้กับหญิงบริการอยู่บ้าง แต่ความต้องการหาเงินส่งให้ทางบ้านยังมีความสำคัญสูงสุด มีหญิงบริการบางคนบอกว่าเคยได้ยินเรื่องโรคเอดส์แต่ไม่ได้ให้ความสำคัญมากนัก สนใจแต่การทำงานเก็บเงินให้ได้มาก ๆ เพื่อส่งให้พ่อแม่

ข. หญิงบริการจากศาลายาดอง หญิงบริการกลุ่มนี้มีความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ค่อนข้างน้อย ความรู้ที่ได้มาจากโทรทัศน์บ้างสำหรับบางคนที่ที่พักมีโทรทัศน์และจากหนังสือพิมพ์ ซึ่งความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคเอดส์นอกจากจะมีน้อยแล้วยังไม่เข้มงวดกับการป้องกันตนเอง

ค. หญิงบริการจากคาราโอเกะ หญิงบริการกลุ่มนี้มีความรู้และความเข้าใจเรื่องโรคเอดส์มากเพราะการได้รับสื่อต่าง ๆ จากหลายทาง ทั้งสื่อทางตรงและสื่อทางอ้อม หญิงบริการเป็นกลุ่มที่มีการศึกษาดีพอสมควร ประกอบกับความเข้มงวดเกี่ยวกับสุขภาพของเจ้าของสถานบริการทำให้หญิงบริการต้องให้ความสนใจกับโรคเอดส์ สามารถบอกถึงสาเหตุการติดต่ออาการ วิธีการป้องกันได้ถูกต้อง แต่ความรู้เกี่ยวกับถุงยางอนามัยยังไม่ดีพอ บางคนไม่สามารถบอกถึงการเลือกขนาดถุงยางอนามัยที่เหมาะสมกับแขกได้ ไม่รู้จักวิธีการเก็บรักษาที่ถูกต้อง จึงยังนำถุงยางอนามัยใส่กระเป๋ากระโปรง กระเป๋ากางเกง หรือ ตามซอกกระเป๋าใส่เงินใบเล็ก ๆ ที่ถูกเบียดหรือมีโอกาสถูไถ และฉีกขาด

Copyright by Mahidol University

5.1.3.2 ความตระหนักเกี่ยวกับโรคเอดส์

เมื่อถามถึงการทำงานที่มีความเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์ว่ากลัวหรือไม่ หญิงบริการทุกกลุ่มส่วนใหญ่ตอบว่า **"กลัวเหมือนกัน แต่กลัวอดมากกว่ากลัวเอดส์"** เป็นการบอกให้รู้ว่าแม้โรคเอดส์ไม่มียารักษา การขายบริการทางเพศเสี่ยงต่อการได้รับเชื้อเอดส์สูง แต่รายได้ในแต่ละเดือนสามารถลบความกลัวนั้นได้ ค่าของเงินดูจะมีความหมายมากกว่าชีวิตของตนเอง ความรู้สึกของหญิงบริการหากพบว่าตนเองติดเชื้อเอดส์ก็คือ เสียใจ ผิดหวัง รับไม่ได้ บางคนต้องการฆ่าตัวตายหากรู้ว่าติดเชื้อเอดส์ หญิงบริการบางคนโทษตนเองที่ไม่ระวังทั้งๆที่รู้ว่าทำงานที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อและโทษว่าเป็นเรื่องของเวรกรรมโดยกล่าวว่า "ทำงานอย่างนี้ก็กลัวเป็นเอดส์ หากเป็นก็ไม่รู้ว่าจะทำอย่างไร สมน้ำหน้าที่ไม่ระวัง ก็คิดว่าเป็นเวรเป็นกรรม" แต่ถ้ารู้ว่าเพื่อนเป็นเอดส์จะไม่เข้าใกล้เพราะกลัวติด **หากตนเองติดเชื้อเอดส์จะปิดบังไม่ให้ใครรู้ ส่วนใหญ่บอกว่าถ้ายังไม่มีอาการจะทำงานต่อเพื่อเก็บเงินไว้รักษาตัวเองแต่จะระวังไม่ให้แพร่เชื้อให้ผู้อื่นโดย จะให้แขกใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์ด้วย และจะรับแขกให้มากกว่าเก่าเพื่อเก็บเงินไว้มาก ๆ** จะไม่บอกใครว่าตนเองติดเชื้อเอดส์เด็ดขาด เหตุผลที่ไม่บอกเพราะกลัวเจ้าของรู้แล้วจะถูกส่งกลับบ้าน แต่จะบอกลูกค้าถ้าลูกค้าคนใดไม่ยอมใช้ถุงยางอนามัย ซึ่งหญิงบริการในกรณีศึกษาที่ติดเชื้อไวรัสเอดส์ทุกคนยังขายบริการทางเพศ เมื่อลูกค้าไม่ยอมใช้ถุงยางอนามัยก็บอกแก่ลูกค้าว่า "พี่ใช้ถุงเถอะไม่กลัวติดเอดส์เหรอ" แต่เมื่อลูกค้ายังปฏิเสธอยู่จะบอกต่อว่า "น้องเป็นเอดส์ไม่ใส่ถุงเดี๋ยวติดเชื้อจากน้องนะ" ลูกค้ามักจะคิดว่าหญิงบริการพูดเล่นและไม่เชื่อโดยบอกว่า "สวย ๆ อย่างนี้จะเป็นเอดส์ได้อย่างไร" หญิงบริการจะพยายามเกลี้ยกล่อมจนลูกค้ายอมใช้ถุงยางอนามัย แต่ถ้าใช้ความพยายามแล้วลูกค้ายังดื้อรั้นจะปล่อยเลยตามเลยโดยบอกว่า "ช่างเขาก็น้องบอกแล้วไม่เชื่อ"

5.2 ทัศนะของหญิงบริการต่อปัญหาโรคเอดส์ในปัจจุบัน

ปัจจุบันข้อมูลข่าวสารเรื่องโรคเอดส์กระจายไปสู่กลุ่มบุคคลต่าง ๆ ไม่ได้เน้นเฉพาะกลุ่มเสี่ยงเพียงกลุ่มเดียว ขณะเดียวกันการธุรกิจทางเพศก็มีการพัฒนาปรับเปลี่ยนกลยุทธ์การขายบริการโดยการประชาสัมพันธ์สำนักบริการว่า "ที่นี่รับแขกที่ใช้ถุงยางอนามัยเท่านั้น" บางสำนักจะอวดสรรพคุณหญิงบริการว่า "เด็กที่นี่ไม่มีเอดส์" หญิงบริการเกือบทั้งหมดจะมีความรู้เรื่องโรคเอดส์จากการที่หน่วยงานต่าง ๆ ได้ช่วยกันรณรงค์ แต่ความรู้ที่ได้ไม่เท่ากันขึ้นอยู่กับระยะเวลาที่เข้าสู่อาชีพ

Copyright by Mahidol University

และประสบการณ์ ยกเว้นหญิงบริการต่างชาติ และชาวเขาบางคนที่ไม่มีความรู้เลยเนื่องจากสื่อต่าง ๆ เข้าไปไม่ถึงหมู่บ้านที่อาศัย และเพิ่งเข้าสู่วงจรการขายบริการทางเพศ หญิงบริการกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงสูงในการได้รับเชื้อเอดส์ เราจึงพบปัญหาผู้ติดเชื้อเอดส์เพิ่มสูงขึ้นทั้ง ๆ ที่หลายหน่วยงานร่วมมือกันให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชากรกลุ่มต่าง ๆ โดยจะเน้นในกลุ่มผู้ขายบริการทางเพศเป็นกรณีพิเศษ ในกลุ่มหญิงบริการที่ได้รับความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์แม้จะเกิดความกลัวพร้อมกับมีการป้องกันและดูแลตนเองมิให้ติดเชื้อเอดส์จากผู้มาซื้อบริการ แต่ในพฤติกรรมการระวังนั้นมีความบกพร่องหลายประการที่แสดงให้เห็นว่าทำไมกลุ่มหญิงบริการทางเพศจึงมีการติดเชื้อไวรัสเอดส์สูงขึ้นทุกปี สาเหตุของการแพร่กระจาย และควรจะแก้ปัญหาอย่างไร ดังรายละเอียดที่จะกล่าวต่อไป

5.2.1 การรับรู้ในการป้องกันตนเองระหว่างการให้บริการลูกค้า

5.2.1.1 การใช้ถุงยางอนามัย หญิงบริการที่ทำงานมาเกิน 1 เดือนทุกคนรู้จักเอดส์ รู้ว่าสาเหตุการติดต่อที่สำคัญเกิดจากเพศสัมพันธ์ ในขณะเดียวกันก็รับรู้ว่าการขายบริการทางเพศตนเองมีโอกาสที่จะติดเชื้อเอดส์มากที่สุดกว่ากลุ่มใด ๆ รับรู้ว่าการป้องกันที่ดีที่สุดหากยังต้องทำงานนี้คือการให้แขกใช้ถุงยางอนามัยเมื่อจะมีเพศสัมพันธ์ ในระหว่างการทำงานที่ต้องให้บริการลูกค้า หญิงบริการทุกคนจะมีถุงยางอนามัยสำรองไว้แม้ว่าเจ้าของสถานบริการจะให้เมื่อต้องขึ้นห้องกับแขก การมีถุงยางสำรองไว้จะใช้เมื่อมีปัญหาถุงยางอนามัยแตกหรือหลุดในขณะร่วมเพศจะสามารถหยิบใช้ได้ทันทีเลย ลูกค้าที่มาซื้อบริการจะต้องใช้ถุงยางอนามัยซึ่งเป็นกฎเกณฑ์ที่ใช้บังคับสถานบริการทางเพศของทางราชการ ถุงยางอนามัยนี้มีการแจกฟรีจากหน่วยงานต่าง ๆ ของกระทรวงสาธารณสุข บางสำนักบริการไม่รับลูกค้าที่มีอาการเมาสุรามาก ๆ เนื่องจากกลุ่มนี้จะสร้างปัญหาแก่สถานบริการและหญิงบริการ เช่นไม่ยอมใช้ถุงยางอนามัย ใช้แล้วแอบถอดระหว่างการมีเพศสัมพันธ์ แต่ลูกค้าส่วนหนึ่งที่มาซื้อบริการจะผ่านการร่วมวงดื่มสุรามาแล้วแต่ไม่แสดงอาการเมา เพราะหลังจากดื่มสุราได้ที่มักจะจบด้วยการเที่ยวหญิงบริการ หลังจากเลือกหญิงบริการและจ่ายเงินค่าตัวแล้วหญิงบริการจะมารับเบี้ยพร้อมถุงยางอนามัย ลูกค้าบางรายก็เตรียมถุงยางมาเอง แต่มีบางคนเมื่อเข้าห้องจะไม่ยอมใช้ถุงยางอนามัยโดยเพิ่มค่าบริการให้ พบว่าในการให้บริการลูกค้า 10 รายมีลูกค้าประมาณ 2 รายที่ไม่ยอมใช้ถุงยาง **เหตุผลที่ไม่ยอมใช้ของลูกค้า คือ ไม่ธรรมชาติ "เหมือนการเกาผ่านถุงเท้า" "แพ้ถุงยางใส่**

Copyright by Mahidol University

แล้วคัน" "ใช้แล้วบ่มวน(ไม่สนุก) ถ้าใช้ถุงยางสู้ชักว่าวเองดีกว่า" "ใส่ถุงยางแล้วไม่สาเร็จอารมณ์ค้าง" "ใช้ถุงยางแล้วเกิดความรู้สึกเหมือนไม่ใช่ชายนักสู้ เสียความรู้สึก" "ใช้แล้วไม่สู้" หญิงบริการบางคนที่ผ่านการรับแขกมาหลายคนในวันนั้นยอมที่จะไม่ใช้ถุงยางเพราะมีอาการแสบ และเจ็บระหว่างการบริการ โดยหญิงบริการบอกว่า "แขกที่ใช้ถุงยางอนามัยจะใช้เวลานานกว่าจะหลั่ง ยิ่งถ้าเมาด้วยจะนานมาก บางคนทำแรงกว่าจะสาเร็จจนเจ็บไปหมด" "รับแขกหลายคน น้องไม่มีน้ำหล่อลื่น มันฝืด เวลาแขกใช้ถุงยางร่วมเพศจะแสบมาก 4 - 5 คนน้องก็ทนป่ไหวแล้ว" "แพ้ถุงยางที่มีหล่อลื่น ใช้แล้วคัน" ลูกค้าทุกรายชอบให้หญิงบริการใส่ถุงยางให้ หญิงบริการที่มีประสบการณ์รู้ว่าการใส่ถุงยางจะใส่ตอนไหน รู้วิธีการใส่ แต่หญิงบริการที่ทำงานใหม่จะใส่ทันทีเมื่อเข้าห้อง และไม่รู้วิธีการใส่ จึงพบปัญหาถุงยางหลุดและแตกบ่อย บางครั้งลูกค้าจะใส่ถุงยางอนามัยเองแต่หญิงบริการจะไม่ยอมเนื่องจากลูกค้าบางรายแอบเด็ดบริเวณหัวถุงยางออก **ในความเป็นจริงของการมีเพศสัมพันธ์การใช้ ถุงยางอนามัยตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จสมบูรณ์ของการร่วมเพศจำนวน 10 คน เป็นไปโดยราบรื่นประมาณ 6 คน มีปัญหาระหว่างการใช้ 4 คน** ปัญหาที่พบมากคือ ถุงยางแตก พบว่าถุงยางแตกระหว่างการบริการประมาณ 2 คน สาเหตุมาจากแขกทำรุนแรงและใช้เวลานาน แขกดึงออกหรือถุงยางหลุดประมาณ 1 คน และไม่ใช้ถุงยางอนามัย 1 - 2 คน ปัญหาเรื่องการแตกของถุงยางอนามัยหญิงบริการรายหนึ่งเล่าให้ฟังว่า "แขกบางคน พบตอนแรกพูดคุยสุภาพดี พอขึ้นห้องผิดไปเป็นคนละคน ทำแรงอย่างกับจะเอาให้คุ้มกับเงิน น้องร้องบอกว่าเจ็บ ให้ทำค่อย ๆ หน่อย ก็ไม่ฟัง ขนาดใส่ถุงยาง 2 ชั้นยังถุงยางขาดเลย" เมื่อผู้ศึกษาถามถึงการแก้ไขปัญหาในกรณีพบแขกร่วมเพศรุนแรง หญิงบริการทุกคนมักแก้ปัญหาด้วยการขอร้อง เมื่อการแก้ปัญหานี้ไม่ได้รับการตอบสนองก็จะใช้วิธีการอดทนจนกว่าการร่วมเพศจะจบสิ้น หญิงบริการบอกว่า "ก็เขาซื้อชั่วโมงแล้ว เขาจะทำแรงอย่างไรก็ทนเอา พอเสร็จแล้วหนูเจ็บหมดลูกไปหมด ไม่รู้เป็นกรรมอะไร หนูเจอบ่อยเลยแขกประเภทนี้ เพื่อนหนูบางคนโชคดีไม่เคยเจอเลย" หากถุงยางอนามัยแตกระหว่างการร่วมเพศหญิงบริการจะใส่ถุงยางอันใหม่ให้ แต่หากรู้หลังจากลูกค้าหลั่งแล้วจะรีบลุกขึ้นไปล้างทำความสะอาดที่ห้องน้ำด้วยน้ำกับสบู่ ถ้าแขกดึงถุงยางอนามัยออกระหว่างการร่วมเพศ หากรู้ตัวจะรีบผลักแขกออกและไม่ยอมให้ร่วมต่อ หากรู้ที่หลังซึ่งพบว่าที่นอนเลอะเทอะจะมีการต่อว่าและทะเลาะกับแขก หญิงบริการบางคนเคยโดนแขกตบหน้าเมื่อไม่ยอมนอนต่อ หญิงบริการเล่าว่า "แขกเอาแต่ใจตัวเอง คงคิดว่าเสียเงินแล้วจะทำอย่างไรก็ได้ เจอแขกบางคนใส่ถุงยางแล้วร่วมเพศนานก็ไม่หลั่ง แขก

Copyright by Mahidol University

ดึงถุงยางออกน้องก็บอกเลิกไม่ยอมนอนด้วย โดนแขกตบหน้า บางคนใส่อยู่ดี ๆ ทำ ๆ ไปจวนจะเสร็จก็แอบถอดถุงยางออก เลอะที่นอน " แขกที่มาซื้อบริการจำนวน 10 คนจะพบมีกลิ่นสุราประมาณ 2 คน แขกที่ดื่มสุราจะใช้เวลาร่วมเพศนาน บางคนหมดแรงและหลับทำให้เกิดปัญหาถุงยางหลุด หญิงบริการแก้ปัญหาโดยการพลิกตัวกลับและผลักตัวลูกค้าออกโดยบอกว่า "ทำ ๆ ไปเขาหมดแรงหลับทับตัวน้องอยู่ เมาเหล้าน่ะ ถุงยางก็หลุด น้องก็พลิกตัวเขาลงผลักออก บางคนน้องถีบออกเลย"

กรณีที่แขกไม่ยอมใช้ถุงยางอนามัยหลังจากมีการตกลงราคากันแล้ว หญิงบริการมีสิทธิ์ต่อรอง ได้โดยการเกลี้ยกล่อมให้เห็นโทษของการไม่ใช้ถุงยาง ข้ออ้างที่เอามาใช้ คือพูดถึงการติดเชื้อเอดส์จากตัวหญิงบริการเองหากแขกยังดื้อดึงและบังคับ บางสถานการณ์หญิงบริการจะไม่ยอมนอนด้วยโดยมาบอกกับผู้คุมช่องให้จัดการให้ แต่บางสถานการณ์ที่แขก "อ๊อฟ" หญิงบริการไปนอกสถานที่ หญิงบริการไม่มีสิทธิ์ที่จะไม่นอนด้วยมักต้องปล่อยตามความต้องการของแขก โดยบอกว่า "แขกไม่ยอมใส่ปลอก หนูขอร้องแล้วไม่ได้ผล ก็ทำอะไรไม่ได้ต้องตามใจแขกทั้ง ๆ ที่กลัวเอดส์ " และบอกต่อว่าหลังจากเสร็จเรียบร้อยแล้วรีบไปล้างทำความสะอาดโดยใช้ยาสีฟันบีบใส่นิ้วมือแล้วกวานเข้าไปล้างในช่องคลอด

5.2.1.2 หลีกเลี่ยงการมีเพศสัมพันธ์ที่รุนแรง หญิงบริการที่ศึกษาทุกคนเคยพบเพศสัมพันธ์ที่รุนแรงในการรับแขกทุกคืน บางคนลูกค้าจะร่วมเพศด้วยวิธีรุนแรงมากจนถึงกับเลือดออกจากการฉีกขาดของปากช่องคลอด ซึ่งมักจะพบในลูกค้าชาวตะวันออกกลาง หรือชาวยุโรป และลูกค้าชาวไทยที่มีอาการมึนเมา หญิงบริการเล่าว่า "ชาวต่างชาติมักมีวิธีการร่วมเพศที่พิสดาร เช่น ให้อมของเขา บางทีก็ขอร่วมทางก้น โดยเฉพาะชาวตะวันออกกลางของของเขาใหญ่ ตัวเหม็นและร่วมเพศรุนแรง น้องก็ทนเอา พอไปล้างถึงรู้ว่าเลือดออก" หลังจากพบเพศสัมพันธ์ที่รุนแรงหญิงบริการยังรับแขกคนต่อไปโดยให้เหตุผลว่า "คนต่อไปอาจไม่รุนแรง" อาการที่มีเลือดออกสาเหตุนอกจากพบจากการฉีกขาดของปากช่องคลอดแล้วยังพบว่าหญิงบริการทุกคนจะใช้ยาคุมกำเนิดทำให้เกิดปัญหามีเลือดออกกระปริบกระปรอยทางช่องคลอด การมีบาดแผลฉีกขาดของอวัยวะเพศทั้งภายในและภายนอกหากมีเพศสัมพันธ์ที่ขาดความระมัดระวัง และลูกค้ามีปัญหาติดเชื้อเอดส์ เชื้อไวรัสจากน้ำเชื้อของชายสามารถเข้าสู่ร่างกายหญิงได้ทางรอยบาดแผลและซึมเข้าสู่กระแสเลือดได้ง่าย หญิงบริการบางคนยังให้บริการทางเพศในระหว่างมีประจำเดือนด้วย เพราะการที่มีเลือดออกกระปริบกระปรอยจากผลข้างเคียงของยาคุมกำเนิดจึงไม่ทราบว่าช่วงไหนมีประจำเดือน หญิงบริการบางคน

Copyright by Mahidol University

แขก "อ๊อฟ" ไปค้างคืนระหว่างอยู่กับแขกเกิดมีประจำเดือนก็จำเป็นต้องนอนกับแขก การมีประจำเดือนจะหยุดรับแขกเพียง 3 วันเท่านั้น หลังจากนั้นหญิงบริการจะรับแขกต่อถึงแม้จะยังมีเลือดประจำเดือนอยู่ เนื่องจากการหยุดให้บริการนานจะทำให้ขาดรายได้ ยิ่งในช่วงเทศกาลที่มีลูกค้ามากอาจต้องรับแขกทั้ง ๆ ที่มีประจำเดือน แต่ถ้ามีอาการปวดท้องจะหยุดรับแขก การหยุดรับแขกของหญิงบริการส่วนมากมาจากสาเหตุความเจ็บปวดมากกว่าที่จะคำนึงถึงความเสี่ยงในการติดเชื้อเอดส์ หรือโรคจากเพศสัมพันธ์อื่น ๆ ดังนั้นสาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่หญิงบริการติดเชื้อเอดส์เพิ่มจำนวนขึ้นน่าจะมาจากกรณีที่มีบาดแผลบริเวณอวัยวะเพศแล้วไม่หยุดให้บริการทางเพศ **การป้องกันตนเองของหญิงบริการจากกรณีแขกมีเพศสัมพันธ์ด้วยความรุนแรงส่วนมากจะใช้ความอดทน** เพราะสิทธิการต่อรองแทบไม่มี แขกมักอ้างสิทธิ์ที่เสียเงินซื้อแล้วจะทำอย่างไรก็ได้ หญิงบริการจึงต้องใช้วิธีขอร้องแขกมากกว่าการต่อต้าน แต่ถ้าแขกยังมีพฤติกรรมรุนแรงมากจนทนไม่ได้หญิงบริการจะต่อสู้ป้องกันตนเองให้หลุดพ้นออกมานอกห้อง และบอกกับคนคุมสำนัก คนคุมสำนักจะจัดการกับแขกต่อไป แต่ถ้าการขายบริการเป็นการนำหญิงบริการไปให้บริการนอกสำนัก หากเกิดกรณีเช่นนี้ขึ้นหญิงบริการจะต้องป้องกันตนเองโดยไม่มีผู้คุมคอยดูแล จึงมักพบคดีฆาตกรรมหญิงบริการอยู่เสมอ หญิงบริการจึงระมัดระวังในการเลือกแขกที่ตนเองจะไปค้างคืนด้วย ส่วนการมีเพศสัมพันธ์ระหว่างที่มีเลือดออกกระปริบกระปรอย หญิงบริการจะป้องกันตนเองโดยการล้างทำความสะอาดอวัยวะเพศทันทีหลังจากการให้บริการแล้วด้วยน้ำกับสบู่ จะเห็นได้ว่ากรณีที่แขกไม่ยอมใช้ถุงยางอนามัยหญิงบริการมีสิทธิ์ที่จะต่อรองโดยการคืนเงินได้ แต่ในกรณีที่แขกร่วมเพศด้วยความรุนแรงหญิงบริการไม่มีสิทธิ์ที่จะต่อรองได้ และจากการสอบถามหญิงบริการในกรณีการติดเชื้อเอดส์ **หญิงบริการทุกคนไม่รู้ว่าเมื่อมีบาดแผล หรือเกิดการฉีกขาดบริเวณเนื้อเยื่อของอวัยวะสืบพันธ์ทั้งจากเพศสัมพันธ์ที่รุนแรง หรือมดลูกย้งมีแผลจากการมีเลือดประจำเดือนออกกระปริบกระปรอยจะมีความเสี่ยงสูงต่อการได้รับเชื้อเอดส์แม้ว่าจะมีการใช้ถุงยางอนามัยก็ตาม**

5.2.1.3 การป้องกันการแพร่เชื้อกรณีที่รู้ว่าตนเองติดเชื้อไวรัสเอดส์แล้ว กรณีที่หญิงบริการรู้ว่าตนเองติดเชื้อไวรัสเอดส์ความรู้สึกของหญิงบริการส่วนใหญ่บอกว่า รู้สึกท้อแท้หมดกำลังใจ คิดว่าเป็นกรรม การดำเนินชีวิตหลังจากนั้นจำแนกได้ 3 กลุ่มเรียงตามลำดับมากน้อยดังนี้

กลุ่มที่ 1 จะทำงานต่อไปเพื่อเก็บเงินไว้รักษาตนเอง เพราะบางคนยังมีภาระทางบ้านอยู่มาก

Copyright by Mahidol University

กลุ่มที่ 2 ยอมรับได้และจะเลิกอาชีพขายบริการกลับไปทำงานที่บ้าน แต่ทุกคนต้องการแต่งงานมีครอบครัว

กลุ่มที่ 3 บอกว่าจะฆ่าตัวตาย รับไม่ได้ กลัวถูกรังเกียจจากสังคม

ในกลุ่มที่ 1 และ 2 เมื่อถามถึงการป้องกันตนเองที่จะไม่ให้แพร่เชื้อเอดส์แก่ผู้อื่น ทุกคนบอกว่าจะให้แขกใช้ถุงยางอนามัย หากแขกไม่ยอมใช้ถุงยางอนามัยก็จะไม่ยอมนอนด้วยโดยบอกความรู้สึกว่าไม่ต้องการเอาเชื้อไปให้ผู้อื่นเพราะรู้สึกเป็นบาป สงสาร ไม่อยากทำให้คนอื่นไม่สบายใจ ตนเองจะเสียใจมากหากรู้ว่าเอาเชื้อไปให้ผู้อื่น แต่มีหญิงบริการบางคนบอกว่ารู้สึกเฉย ๆ เพราะบอกแล้วไม่เชื่อเอง **หญิงบริการทุกคนที่รู้ว่าตนเองติดเชื้อเอดส์บอกว่าจะรับแขกมากขึ้นเพราะต้องรีบเก็บเงินไว้รักษาตนเอง**

5.3 พฤติกรรมสุขภาพของหญิงบริการ

หญิงบริการมีพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองในด้านต่าง ๆ พฤติกรรมบางอย่างไม่สามารถหาเหตุผลมาอธิบายได้ว่า "ทำไมจึงปฏิบัติเช่นนั้น" ความเชื่อเรื่องการดูแลสุขภาพถูกถ่ายทอดโดยการบอกต่อ และมีความเชื่อถือที่จะปฏิบัติตาม จึงจะขอแบ่งพฤติกรรมสุขภาพต่าง ๆ ออกเป็นข้อ ๆ ดังนี้

5.3.1 การรักษาความสะอาดของร่างกาย และยาที่ใช้เมื่อเจ็บป่วย

ภายหลังจากการให้บริการทางเพศแก่ลูกค้าแต่ละครั้ง หญิงบริการจะล้างทำความสะอาดอวัยวะเพศภายนอกด้วยน้ำกับสบู่ เช่น สบู่ลักส์ สบู่เซฟการ์ด บางคนใช้สายยางฉีดน้ำล้างบริเวณอวัยวะภายนอก ส่วนภายในช่องคลอดจะทำความสะอาดเมื่อเสร็จสิ้นการรับแขกในแต่ละวันโดยวิธีทำความสะอาดมีหลายวิธี คือ

- ใช้นิ้วมือถูสบู่แล้วสอดเข้าไปล้างภายในช่องคลอด
- ใช้ยาสีฟันใส่นิ้วสอดเข้าไปล้างภายใน
- ใช้ลูกยางดูดน้ำสะอาดสอดเข้าไปล้างภายใน
- ใช้น้ำยาล้างตา "อีฟเต้น" ล้างภายใน
- ใช้น้ำยาด่างทับทิมล้างภายใน

สำหรับร่างกายส่วนอื่น ๆ จะดูแลทำความสะอาดทั่ว ๆ ไป ใช้ยาชับปัสสาวะรับประทานหลังเสร็จสิ้นการรับแขกในแต่ละวัน โดยมีความเชื่อว่าสามารถชับเชื้อโรคที่อาจติดมาจากการขาย

Copyright by Mahidol University

บริการโดยเฉพาะโรคเอดส์ได้ ถ้ามีอาการเจ็บ หรืออักเสบจากร่วมเพศจะใช้ยาแก้ปวดรับประทาน ยาที่ใช้เป็นประจำคือ "พาราเซตามอล" ยาแก้อับเสบจะใช้เป็นบางครั้งโดยซื้อจากร้านขายยาจำพวก "เพนนิซิลิน" ถ้ามีอาการมากจะมาพบแพทย์ตามคลินิก หรือ ศูนย์กามโรคและโรคเอดส์เขต 10

5.3.2 การมาตรวจสุขภาพ

หญิงบริการจากสำนักโสเภณีและคาเฟ่จะมาตรวจภายใน 1 - 2 สัปดาห์ต่อครั้ง ถ้าสำนักบริการที่เจ้าของเข้มงวดเรื่องสุขภาพหญิงบริการต้องมาตรวจทุกอาทิตย์ โดยต้องนำหลักฐานการตรวจสุขภาพมาให้คนดูแลสำนักในวันที่จ่ายเงิน หากไม่มีหลักฐานการตรวจสุขภาพมาแสดงจะไม่ได้รับเงินรายได้ประจำสัปดาห์ บางสำนักบริการจะมีรถพาหญิงบริการไปตรวจ แต่ถ้าเป็นหญิงบริการรายใหม่ที่มีอายุน้อยมักจะไม่ได้รับการเปิดเผยตัว และไม่ได้รับการตรวจจนกว่าจะมีอาการผิดปกติอย่างหนึ่งอย่างใดจึงได้รับการตรวจ ส่วนใหญ่จะใช้บริการของคลินิกมากกว่าสถานตรวจเฉพาะโรคของรัฐบาล ส่วนหญิงบริการจากสถานบริการอื่นโดยมากจะใช้บริการของคลินิกเนื่องจากสะดวก ไม่ต้องรอนาน และไม่ต้องเปิดเผยตนเองมาก บางสถานบริการจะมีคลินิกประจำสำหรับหญิงบริการของตน การตรวจสุขภาพประจำสัปดาห์นี้จะเน้นการตรวจภายใน ตรวจอาการผิดปกติ และตรวจเลือดหาเชื้อซิฟิริส จะไม่มีการเจาะเลือดหาเชื้อเอดส์นอกจากในรายที่ต้องการตรวจ หรือในรายที่มีอาการผิดปกติเท่านั้น พร้อมกับการให้สุขศึกษาเกี่ยวกับโรคจากเพศสัมพันธ์ต่าง ๆ รวมทั้งโรคเอดส์ด้วยระหว่างที่รอผลการตรวจ ส่วนการตรวจหาเชื้อไวรัสเอดส์ทางหน่วยงานที่รับผิดชอบจะเข้าไปตรวจภายในสำนักบริการที่รับผิดชอบปีละ 2 ครั้ง คือ ระหว่างช่วงเดือน พฤษภาคม - มิถุนายน และ พฤศจิกายน - ธันวาคม ของทุกปี วัตถุประสงค์ของการตรวจเพื่อการเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา แต่ถ้าหญิงบริการรายใดมีอาการที่ผิดปกติและสงสัยว่าจะติดเชื้อไวรัสเอดส์ก็จะได้รับการให้คำปรึกษาพร้อมถามความสมัครใจในการตรวจก่อน (Pre-counselling) และนัดมาฟังผลพร้อมกับให้คำปรึกษาหลังการตรวจ (Post-counselling) ผลการตรวจทุกอย่างจะบอกกับหญิงบริการเท่านั้น จะไม่มีการแจ้งเจ้าของสถานบริการ

ส่วนหญิงบริการที่ทำงานตามสำนักโสเภณีที่ขายบริการเวลากลางวัน "ซ่องแม่บ้าน" จะไม่ค่อยได้ตรวจสุขภาพเลยหากไม่มีอาการผิดปกติ เพราะไม่ต้องการเปิดเผยตัวเองไม่ว่ากับแพทย์ตามคลินิกหรือสถานบริการทางการแพทย์ของรัฐบาล ทั้งนี้เพราะหญิงบริการเหล่านี้มาขายบริการเป็นการชั่วคราวในเวลาไม่นาน จึงทำให้การควบคุมด้านสุขภาพของหน่วยงานที่รับผิดชอบไม่ทั่วถึงและติดตามไม่ได้

Copyright by Mahidol University

5.3.3 การรักษาพยาบาลเมื่อเกิดการเจ็บป่วย

จากพฤติกรรมการให้บริการทางเพศของหญิงบริการดังที่ได้กล่าวไว้ในข้อ 2.1 และ 2.2 จึงพบว่าหญิงบริการมักจะมีปัญหาสุขภาพที่เกิดจากการทำงานหลายอย่าง โดยเฉลี่ยแล้วภายใน 1 ปี หญิงบริการมีอาการผิดปกติที่พบบ่อยดังนี้

ตารางที่ 10 แสดงปัญหาสุขภาพที่พบบ่อยในหญิงบริการ

อาการผิดปกติ	เฉลี่ยจำนวนครั้งต่อปี
หนองใน	2
ตกขาวมีกลิ่น	5 - 6
ปัสสาวะแสบขัด ปัสสาวะบ่อย	2 - 3
ปวดบริเวณท้องน้อย	5 - 6
เป็นแผล-ปวดบริเวณอวัยวะเพศ	มากกว่า 12

จากตารางจะเห็นว่าปัญหาสุขภาพที่พบบ่อยของหญิงบริการ คือ เกิดแผล และเจ็บปวดบริเวณอวัยวะเพศ ปัญหาตกขาว และ ปวดบริเวณท้องน้อยเป็นปัญหารองลงมา

เมื่อมีปัญหาสุขภาพดังกล่าวระยะแรกที่มีอาการหญิงบริการจะซื้อยาตามร้านขายยารับประทาน เช่น ยาแก้อักเสบ (ยาแอมพิซิลลิน) ยาแก้ปวด (พาราเซทามอล) ยาขับปัสสาวะชนิดเม็ด บางคนหากมีตกขาวจะซื้อยาเหน็บช่องคลอด น้ำยาล้างช่องคลอด (ไม่สามารถระบุชื่อได้แต่บรรจุในภาชนะที่มีปากหลอดยาว) บางคนใช้ด่างทับทิมผสมน้ำแช่กัน เมื่อการรักษาด้วยตนเองไม่ดีขึ้นจึงจะไปรับการตรวจจากสถานบริการสุขภาพต่าง ๆ

หญิงบริการจะมีการดูแลสุขภาพตนเองแตกต่างกันทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญ 3 ประการคือ

5.3.3.1 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวบุคคล ได้แก่ ตัวหญิงบริการ หญิงบริการที่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการดูแลตนเองที่ถูกต้องโดยการได้รับคำแนะนำจากเจ้าของสถานบริการ

Copyright by Mahidol University

และจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง จะมีความตระหนักและสนใจสุขภาพของตนเองดี หากเจ้าของสำนักบริการเข้มงวดเกี่ยวกับสุขภาพ และการป้องกันโรคเอดส์ หญิงบริการจะสนใจสุขภาพตนเองด้วย ในทางตรงกันข้ามหากหญิงบริการเหล่านี้ไม่ได้รับคำแนะนำที่ถูกต้อง เขาจะมีแบบแผนการดูแลสุขภาพตามแต่ภูมิปัญญาที่มีและอาจได้เพิ่มเติมจากเพื่อนที่ขายบริการด้วยกัน

5.3.3.2 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อม ได้แก่ แหล่งที่ขายบริการทางเพศ รูปแบบที่ขายบริการ เจ้าของสำนักบริการทางเพศ ลูกค้าที่มาซื้อบริการ เจ้าหน้าที่ทางการแพทย์ที่เกี่ยวข้อง ปัจจัยเหล่านี้ส่งผลถึงการดูแลสุขภาพของหญิงบริการแต่ละบุคคล ดังรายละเอียดแต่ละประเด็นดังนี้

ก. แหล่งขายบริการทางเพศ สถานที่ตั้งของแหล่งขายบริการหากอยู่ในพื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว ความเข้มงวดเกี่ยวกับการควบคุม กำกับดูแลความเรียบร้อยต่าง ๆ จะเข้มงวดมาก ในขณะเดียวกันนโยบายในการควบคุมโรคก็จะชัดเจน เป็นระบบ มีการประสานงาน และมีการดำเนินการควบคุมสุขภาพอย่างต่อเนื่อง หญิงบริการจะถูกเข้มงวดเรื่องสุขภาพด้วย

ข. รูปแบบที่ขายบริการทางเพศ หากหญิงบริการทำงานในสถานที่ที่ต้องรับแขกจำนวนมากต่อวัน หรือต้องทำงานทั้งกลางวัน และกลางคืน หญิงบริการจะมีสุขภาพทรุดโทรมเร็ว ขาดความสนใจเรื่องสุขภาพ หญิงบริการใช้เวลาที่ว่างหมดไปกับการพักผ่อนมากกว่าที่จะคำนึงถึงเรื่องสุขภาพ และบางครั้งจะมีการละเลยการป้องกันตนเอง รวมทั้งการมาตรวจสุขภาพ ในทางตรงกันข้ามหญิงบริการที่ทำงานอยู่ในสถานบริการที่มีสภาพแวดล้อมดี การขายบริการเป็นประเภทรับแขกน้อย มีเวลาว่างมาก มีความเป็นอยู่ที่มีอิสระ ก็จะมีเวลาสนใจสุขภาพตนเองมากขึ้น มีเวลาในการรับข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจเรื่องสุขภาพมากขึ้น หากมีปัญหาด้านสุขภาพอย่างหนึ่งอย่างใดก็จะหยุดการให้บริการลูกค้า

ค. เจ้าของสำนักบริการทางเพศ หากเจ้าของสถานบริการทางเพศมีความรู้ ความตระหนักเกี่ยวกับปัญหาโรคเอดส์ จะมีความเข้มงวดเรื่องสุขภาพของหญิงบริการ และมีการบังคับให้หญิงบริการเอาใจใส่ต่อสุขภาพโดยเฉพาะเรื่องโรคเอดส์ บางแห่งบังคับให้มาเจาะเลือด และตรวจสุขภาพทุกสัปดาห์ โดยจะต้องนำใบเสร็จจากสถานตรวจโรคมาให้ดูก่อนที่จะมีการจ่ายเงินเดือน หญิงบริการจึงต้องสนใจดูแลสุขภาพตนเอง และสามารถปฏิเสธแขกที่ไม่ยอมใช้ถุงยางอนามัย

Copyright by Mahidol University

ง. ลูกค้าที่มาซื้อบริการ ระดับของลูกค้าที่มาซื้อบริการมีผลต่อการดูแลสุขภาพของหญิงบริการเช่นกัน ลูกค้าที่มีฐานะการเงินดี มีการศึกษา ส่วนใหญ่จะรู้จักการป้องกันตนเอง และมักจะเลือกแหล่งที่จะใช้บริการทางเพศ ทำให้หญิงบริการต้องสนใจสุขภาพตนเองมากขึ้น แต่สถานบริการที่ลูกค้าส่วนใหญ่มีอาชีพใช้แรงงาน หาเช้ากินค่ำ มีการศึกษาน้อย มีรายได้ต่ำมักจะไม่ค่อยได้รับข้อมูลข่าวสาร มีการระวังตนเองน้อย ยิ่งถ้ามีการดื่มสุราก่อนเที่ยวหญิงบริการจะยิ่งไม่สนใจการป้องกันตนเอง และมักเที่ยวหญิงบริการราคาถูก ๆ ในขณะเดียวกันหญิงบริการที่ต้องรับลูกค้าประเภทนี้จะละเลยเรื่องสุขภาพด้วยเช่นกัน เพราะต้องรับแขกจำนวนมาก ๆ เพื่อจะได้มีรายได้มาก ๆ โอกาสเสี่ยงที่จะได้รับเชื้อเอดส์ หรือ ป่วยด้วยโรคอื่นจะสูงด้วย

จ. เจ้าหน้าที่ทางการแพทย์ที่เกี่ยวข้อง หากเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์มีการให้สุขศึกษาแก่หญิงบริการอย่างสม่ำเสมอ ได้รับความไว้วางใจจากเจ้าของสำนักบริการ รวมถึงการได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีในการควบคุมป้องกันโรค จะทำให้หญิงบริการได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับการปฏิบัติตัวอย่างที่ถูกต้องด้วย

5.3.3.3 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้จากการขายบริการ หญิงบริการที่ขายบริการในสำนักบริการที่ให้ความสำคัญกับรายได้ในแต่ละเดือน หญิงบริการเหล่านี้มักถูกบังคับให้รับแขกจำนวนมากต่อวัน ทำให้ขาดความสนใจเกี่ยวกับสุขภาพ เพราะเวลาว่างจะหมดไปกับการพักผ่อน หากเปรียบเทียบกับหญิงบริการที่ทำงานในสำนักบริการที่เน้นเรื่องคุณภาพการให้บริการ จะให้ความสำคัญกับเรื่องความสะอาด ความเป็นระเบียบ และสุขภาพไปด้วย

5.4 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัคซีนเอดส์

กระทรวงสาธารณสุข โรงเรียนแพทย์ และหน่วยงานต่าง ๆ ของภาครัฐและเอกชนมีความพยายามที่จะหยุดยั้งปัญหาการแพร่ระบาดของไวรัสเอดส์ในบุคคลกลุ่มต่าง ๆ โดยเฉพาะกลุ่มผู้ขายบริการทางเพศด้วยวิธีการต่าง ๆ ตั้งแต่การใช้ถุงยางอนามัยทั้งของผู้ชายและของผู้หญิง การใช้ยาฆ่าเชื้อในช่องคลอด และการคิดค้น และทดลองวัคซีนเอดส์เพื่อนำมาใช้กับผู้มีอาชีพที่มีความเสี่ยงสูงต่อการติดเชื้อเอดส์ ดังนั้นผู้ศึกษาจึงได้สัมภาษณ์หญิงบริการทางเพศซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายสำคัญกลุ่มหนึ่งที่ถูกทดลองใช้วัคซีนเอดส์ว่ามีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับวัคซีนเอดส์เพียงใด และเมื่อได้รับวัคซีนเอดส์แล้วจะมีพฤติกรรมทางเพศอย่างไร หรือจะมีการป้องกันตนเองรูปแบบใด ดังรายละเอียดต่อไปนี้

Copyright by Mahidol University

5.4.1 การรู้จักวัคซีนเอดส์

เมื่อสอบถามหญิงบริการทางเพศว่ารู้จักหรือเคยได้ยินเรื่องวัคซีนเอดส์บ้างไหม คำตอบที่ได้คือ "วัคซีนมันเป็นยังไง หนูไม่รู้จัก ไม่เคยได้ยิน"

"ไม่เคยมีความรู้เกี่ยวกับวัคซีนเอดส์เลย"

"ทำไมล่ะหมอ ถุงยางมันป้องกันเอดส์ไม่ได้เหรอถึงต้องใช้วัคซีนอะไรนั่นนะ หนูไม่เคยได้ยิน"

"เคยได้ยินเหมือนกัน แต่มันเป็นยังไงล่ะ ฉีดแล้วอันตรายไหม"

หญิงบริการกรณีศึกษาทั้งหมดไม่รู้จักวัคซีนเอดส์ แม้บางคนจะบอกว่าเคยได้ยินแต่ไม่รู้จักว่าเป็นอย่างไร ใช้ทำอะไร ได้รับแล้วจะเกิดผลดีอย่างไรต่อร่างกาย บางคนไม่รู้จักคำว่า "วัคซีน"ว่าหมายถึงอะไร

5.4.2 พฤติกรรมการป้องกันตนเองรูปแบบอื่น หากได้รับวัคซีนแล้ว

ก่อนที่ผู้ศึกษาจะสอบถามข้อมูลต่าง ๆ กับหญิงบริการต่อไป ผู้ศึกษาได้ทบทวนเรื่องวัคซีนเอดส์ให้หญิงบริการรับทราบโดยสังเขปดังนี้

5.4.2.1 วัคซีนเอดส์คืออะไร

โดยปกติโรคติดเชื้อต่าง ๆ เช่น โรคไวรัสตับอักเสบ โรคไวรัสพิษสุนัขบ้า ไม่มียารักษาเชื้อไวรัสเหล่านี้ให้หายได้ จึงมีความพยายามคิดค้นที่จะผลิตวัคซีนมาใช้ป้องกันโรคดังกล่าวโดยการนำเชื้อไวรัสนั้น ๆ มาผ่านกระบวนการพิเศษ โรคเอดส์ก็เช่นเดียวกันนักวิทยาศาสตร์หลายประเทศในโลกพยายามคิดค้นวัคซีนโรคเอดส์มาใช้ โดยการนำเชื้อไวรัสเอดส์สายพันธุ์ต่าง ๆ มาผลิตเป็นวัคซีน

5.4.2.2 ชนิดของวัคซีนเอดส์

วัคซีนแบ่งออกเป็นสองประเภทใหญ่ ๆ ดังนี้

ก. **วัคซีนที่ใช้ฆ่าเชื้อไวรัส (Killed virus vaccines)** มีประโยชน์ในการรักษาผู้ติดเชื้อเอดส์

ข. **วัคซีนที่ใช้ในการป้องกันการติดเชื้อ (Subunit vaccines or purified antigen)** เป็นวัคซีนที่ฉีดเข้าไปในร่างกายแล้วร่างกายจะสร้างภูมิต้านทานเชื้อเอดส์ขึ้นมา

Copyright by Mahidol University

วัคซีนที่จะนำมาใช้ทดลองในคนจะต้องผ่านการทดสอบในห้องทดลอง และผ่านการทดสอบในสัตว์ทดลองมาแล้ว วัคซีนที่ใช้ในการทดลองมุ่งเน้นสายพันธุ์ บี (Subtype B) ซึ่งเป็นสายพันธุ์โรคเอดส์ที่ระบาดในสหรัฐอเมริกา และ ยุโรป ส่วนสายพันธุ์ อี (Subtype E) หรือเรียกว่า Chiangmai เป็นสายพันธุ์เอดส์ที่ระบาดในภาคเหนือของประเทศไทย ยังต้องรอเวลาในการผลิตอีกระยะหนึ่งก่อน

ภายหลังอธิบายความรู้เกี่ยวกับวัคซีนเอดส์ เมื่อสอบถามหญิงบริการว่าหากได้รับการฉีดวัคซีนเอดส์แล้วจะมีพฤติกรรมการป้องกันสุขภาพอื่น ๆ หรือไม่ เช่น การใช้ถุงยางอนามัย การทำความสะอาดช่องคลอด การไปตรวจภายใน คำตอบก็คือยังคงปฏิบัติต่อไปเนื่องจากความไม่แน่ใจต่อวัคซีน และคิดว่าป้องกันหลาย ๆ อย่างจะดีกว่า หญิงบริการยังไม่เชื่อถือวัคซีนนักจึงคิดว่าควรจะป้องกันแบบอื่นไปด้วย แต่ทุกคนบอกว่าจะทำงานด้วยความสบายใจขึ้น เพราะมีการป้องกันการติดเอดส์หลายวิธี สำหรับการใช้ถุงยางอนามัยของผู้หญิง หญิงบริการบางคนไม่เคยเห็น และเห็นเป็นเรื่องแปลกที่มีถุงยางผู้หญิงเกิดขึ้น แต่ไม่คิดว่าจะใช้เพราะวิธีการใช้ยุ่งยาก หญิงบริการยังมีความเชื่อถือการใช้ถุงยางอนามัยของชายว่าสามารถป้องกันเอดส์ได้ 100 % และสะดวกในการใช้มากกว่าวิธีการอื่น ๆ ความเชื่อมั่นเกิดจากความคิดที่ว่าน้ำอสุจิของผู้ชายจะถูกเก็บไว้ในถุงยางหมด ซึ่งหากชายคนใดมีเชื้อเอดส์ เชื้อเอดส์จะถูกเก็บไว้ในถุงยางด้วยโดยไม่เข้าไปสู่ร่างกายของหญิงบริการ **ดังนั้นวิธีการป้องกันเอดส์ที่หญิงบริการรับได้จะต้องเป็นรูปแบบที่มีหลักฐานยืนยันให้หญิงบริการเห็นจริง ๆ จึงจะยอมรับและเชื่อถือ**

5.4.3 พฤติกรรมเสี่ยงภายหลังการฉีดวัคซีนเอดส์

เมื่อได้รับการฉีดวัคซีนที่สามารถป้องกันเอดส์ได้ หญิงบริการบอกว่าตนเองมีความมั่นใจสูงขึ้นที่จะทำงานขายบริการโดยไม่ต้องกังวลว่าจะเป็นเอดส์ และจะใช้ถุงยางอนามัยควบคู่ไปด้วยโดยไม่ต้องวิตกกังวลเมื่อมีปัญหาถุงยางแตก หรือหลุด หากรับแขกหลายคนในวันนั้นคนต่อ ๆ มาถึงไม่ใช้ถุงยางอนามัยก็ได้ การฉีดวัคซีนเอดส์ในหญิงบริการน่าจะทำให้หญิงบริการขาดความระมัดระวังในการป้องกันด้วยวิธีอื่น มีพฤติกรรมเสี่ยงเพิ่มขึ้น เช่น ยอมที่จะมีเพศสัมพันธ์กับแขกที่ไม่ใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีการให้เงินเพิ่ม จำนวนการรับแขกแต่ละวันเพิ่มขึ้น ละเลยการมาตรวจสุขภาพ และการตรวจเลือด ขาดความสนใจเรื่องโรคเอดส์

Copyright by Mahidol University

5.4.4 ประโยชน์และความต้องการวัคซีนเอดส์

ความคิดของหญิงบริการส่วนใหญ่คิดว่าวัคซีนเอดส์น่าจะมีประโยชน์ โดยให้เหตุผลว่าตนเองมีอาชีพที่เสี่ยง หากวัคซีนไม่มีประโยชน์ทางราชการคงจะไม่ให้นำมาใช้ ส่วนประโยชน์ของวัคซีนเอดส์นั้นทุกคนคิดว่าน่าจะใช้ป้องกันโรคเอดส์เช่นเดียวกับการใช้ถุงยางอนามัย หรือการใช้ยาคุมกำเนิดป้องกันการตั้งครรภ์

ในประเด็นความต้องการวัคซีน หญิงบริการบางคนไม่แน่ใจว่าวัคซีนจะเกิดอันตรายต่อร่างกายหรือไม่เพราะความที่ไม่รู้จัก และไม่เคยได้ยินมาก่อน จึงคิดว่าไม่อยากฉีดโดยบอกว่า "ไม่เคยได้ยินเรื่องวัคซีนเลย กลัวไม่อยากฉีด กลัวเป็นเอดส์" แต่ส่วนใหญ่แม้ไม่แน่ใจว่าจะมีอันตรายหรือไม่ ก็ยังต้องการฉีดอยู่ โดยให้ความเชื่อถือแพทย์ และพยาบาลว่ามีแต่ความหวังดีกับคนไข้ คงจะไม่นำยาที่อันตรายมาใช้กับคนไข้ และตนเองทำงานอาชีพนี้หากวัคซีนสามารถป้องกันโรคเอดส์ได้จะเกิดประโยชน์แก่ตนเอง คิดว่าวัคซีนน่าจะเป็นประโยชน์มากกว่าโทษ โดยบอกว่า "ถ้ามีหนูก็อยากฉีด ก็ทำอาชีพอย่างนี้ถ้าป้องกันได้ก็ดี"

"ฉีดแล้วอันตรายไหม ถ้าไม่อันตรายก็อยากฉีด แต่มันใช้ป้องกันเอดส์ได้เหรอ ถ้าป้องกันได้หนูก็อยากฉีด ก็หนูมีอาชีพแบบนี้ ฉีดแล้วก็ต้องทำงานแบบนี้ต่อไปก่อน"

จะเห็นได้ว่าหญิงบริการไม่มีความรู้เกี่ยวกับวัคซีนเอดส์ ไม่เคยรับทราบมาก่อนว่าวัคซีนใช้ทำอะไร แต่ส่วนใหญ่คิดว่าใช้ป้องกันจึงต้องการฉีดแม้กลัวว่าจะเกิดอันตราย ความไว้วางใจ ความเชื่อถือในแพทย์ และพยาบาลจึงฝากชีวิตไว้ หากแพทย์เห็นว่าสิ่งใดต้องการให้ทำก็ยอม รวมทั้งพร้อมที่จะเผยแพร่และแนะนำให้เพื่อน ๆ มารับวัคซีนด้วย เมื่อฉีดวัคซีนแล้วก็ยังต้องขายบริการต่อไปเพราะไม่รู้จะไปทำอาชีพอะไร รวมทั้งยังต้องป้องกันโดยการใช้ถุงยางอนามัยต่อไปด้วย

5.5 ความคิดเห็นของหญิงบริการเกี่ยวกับการแก้ปัญหาโรคเอดส์ในปัจจุบัน

ปัญหาการแพร่ระบาดของเอดส์ในสังคมไทยในปัจจุบัน ทำให้หน่วยงานทั้งของรัฐและเอกชนร่วมมือกันทุกวิถีทางที่จะหยุดยั้งมิให้เอดส์แพร่กระจายต่อไป วัตถุประสงค์สำคัญของการรณรงค์มุ่งเน้นในประเด็นสำคัญ 2 เรื่อง คือ ทำอย่างไรจึงจะทำให้ชายไทยปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมทางเพศที่ใช้เรื่องเพศเป็นเครื่องผ่อนคลายอารมณ์ และทำอย่างไรจึงจะตัดวงจรการเข้าสู่อาชีพขายบริการ

Copyright by Mahidol University

ทางเพศทั้งของเพศหญิง และเพศชาย รายละเอียดในการรณรงค์ต่าง ๆ จะไม่กล่าวถึงในการศึกษาครั้งนี้ แต่จะกล่าวถึงความคิดเห็นของผู้ที่อยู่ในอาชีพขายบริการทางเพศ ซึ่งเป็นเป้าหมายหลักของการรณรงค์ โดยไม่มีเคยมีใครถามความสมัครใจว่าเธอต้องการอะไร ผู้ศึกษาจะขอกล่าวถึงความคิดเห็นของหญิงบริการในการแก้ปัญหาเอดส์ในปัจจุบันโดยแยกเป็นประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

5.5.1 การใช้ถุงยางอนามัย 100 เปอร์เซนต์ หญิงบริการจากสำนักโสเภณี คาเฟ่ และศาลายาดอง มีความเห็นว่า "การแพร่เชื้อเอดส์มิได้เกิดจากตัวเธอ เธอต่างหากที่ได้รับเชื้อมาจากผู้ชายที่มาเที่ยว เธอบอกว่า "ผู้ชายบางคนขี้เงก ไม่ยอมใช้ถุงยางอนามัย" เธอต้องการให้ทางราชการบังคับให้ผู้ชายที่มาเที่ยวทุกคนใช้ถุงยางอนามัย และบังคับเจ้าของสำนักบริการให้เข้มงวดเกี่ยวกับการใช้ถุงยางด้วย

หญิงบริการจากคาราโอเกะมีความเห็นว่า น่าจะมีกฎหมายบังคับให้ผู้ชายที่มาเที่ยวหญิงบริการทุกคนต้องใช้ถุงยางอนามัย หากใครไม่ใช้ควรได้รับโทษโดยการถูกจับไปปรับ และไม่ควรจะจับแต่หญิงบริการอย่างเดียว

5.5.2 อาชีพขายบริการเป็นกลุ่มที่แพร่เชื้อเอดส์ หญิงบริการจากสำนักโสเภณี คาเฟ่ มีความเห็นว่า อาชีพที่ทำเป็นอาชีพสุจริต เธอนึกถึงแต่ความเป็นอยู่ของครอบครัวมากกว่าที่จะมองไกลไปถึงเกียรติยศ หรือศักดิ์ศรี ก่อนมาทำอาชีพนี้ พวกเธอไม่เคยรู้มาก่อนว่าเสี่ยงที่จะเป็นโรคต่าง ๆ หลายโรค ที่สำคัญคือโรคเอดส์ เป้าหมายในการทำงานคือต้องการเงิน เธอต้องการทำอาชีพนี้เพียงระยะเวลาหนึ่ง เมื่อเก็บเงินได้จำนวนหนึ่งก็จะเลิกไปทำงานอย่างอื่น หญิงบริการจึงมิได้สนใจเรื่องใด ๆ นอกเหนือไปจากการรับแขกมาก ๆ จะได้มีเงินส่งให้ทางบ้าน เธอเหล่านี้ไม่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาอื่นใด เธอจะใช้ชีวิตไปวัน ๆ ในสังคมเล็ก ๆ เลิกจากขายบริการในแต่ละวันก็นอนพักผ่อน ตื่นมาทำงาน หมุนเวียนเช่นนี้ทุกวัน เธอจึงไม่มีความเห็นใด ๆ ทั้งสิ้น

หญิงบริการจากศาลายาดองไม่มีความเห็นเกี่ยวกับปัญหานี้ เธอบอกแต่ว่า "หนูไม่ค่อยรับแขก" ส่วนหญิงบริการจากคาราโอเกะมีความเห็นว่า ผู้ชายที่มีครอบครัวแล้วไม่ควรมาเที่ยวหญิงบริการ และ ถ้าจะเที่ยวควรรู้จักป้องกันตนเอง เธอมีความเห็นว่าอาชีพนี้ไม่น่าจะผิดกฎหมาย เพราะผู้ชายโสดต้องเที่ยว เธออยากให้กฎหมายบังคับผู้ชายที่มาเที่ยวว่าจะต้องปฏิบัติตัวเช่นไร บังคับให้สถานบริการมีสวัสดิการแก่พนักงาน และหากเธอเจ็บป่วยจากการทำงานควรมีสวัสดิการค่า

Copyright by Mahidol University

รักษาพยาบาล เธอบอกอีกว่า "อาชีพนี้ไม่ควรจะผิดกฎหมาย พวกหนูจะได้ไม่ต้องถูกเอาเปรียบ" เธอบอกว่าผู้ชายควรจะป้องกันตนเองมิให้เอาเชื้อเอดส์มาแพร่มากกว่า พวกเธอต่างหากที่ติดเอดส์จากลูกค้า

5.5.3 เกี่ยวกับการบริการด้านสุขภาพ และการให้สุขศึกษาของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข หญิงบริการจากสำนักโสเภณี และคาเฟ่ มีความเห็นว่าสิ่งที่หน่วยราชการทำอยู่นี้ก็ดีแล้ว มีการให้บริการด้านสุขภาพ มีการให้ความรู้ เธอต้องการเพียงการขอบริการด้านสุขภาพโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และ อยากให้ไปรับพวกเธอมาตรวจ เพราะเวลาเธอมาเองบางครั้งจะถูกตำรวจจับ หากใครถูกจับเจ้าของจะเข้มงวดในการออกไปนอกสำนักบริการมากขึ้น ไม่ยอมให้ออกไปไหนไกล เธอต้องทำงานเพิ่มขึ้น มีอิสสระน้อยลง และเธออายที่ถูกพาไปโรงพักซึ่งมีคนมามุงดูเธอ บางคนก็พูดวิจารณ์ บางทีก็ถูกลวนลามโดยผู้รักษากฎหมาย และอยากให้เจ้าหน้าที่สาธารณสุขมาให้ความรู้ในสำนักบริการบ่อย ๆ

หญิงบริการจากคาราโอเกะมีความเห็นว่า เจ้าหน้าที่สาธารณสุขควรมาให้สุขศึกษาในสำนักบริการบ่อย ๆ จะได้มีความรู้ เวลาไปตรวจไม่ต้องการให้ซักถามมาก และไม่ควรให้รอนาน

5.5.4 เกี่ยวกับส่งเสริมอาชีพ หญิงบริการทุกรูปแบบต้องการให้รัฐบาลหางานที่มีรายได้ดีให้ทำจะได้ไม่ต้องมาทำงานเช่นนี้ และเมื่อเธอเลิกจากอาชีพนี้แล้ว หรือมีปัญหาติดเชื้อเอดส์เธอจะได้มีงานทำเพื่อหาเงินไว้รักษาตัว

5.5.5 สื่อเกี่ยวกับโรคเอดส์ สื่อที่เป็นเอกสาร แผ่นพับ หญิงบริการไม่ค่อยสนใจอ่าน บางคนอ่านหนังสือไม่ออก ใช้ดูรูปเอา ก็พอเข้าใจบ้าง เธอสนใจสื่อที่เป็นสไลด์เกี่ยวกับโรคที่เกิดขึ้นจริงที่เจ้าหน้าที่นำมาฉายประกอบคำบรรยายมากที่สุด เพราะให้ภาพที่เห็นอาการจริง ๆ

5.5.6 การรณรงค์ของรัฐ หญิงบริการไม่มีความเห็นอะไรมากนอกจากบอกว่า "ที่บ้านเมืองทำก็ดีอยู่แล้ว"

Copyright by Mahidol University

5.6 นโยบายของรัฐต่อธุรกิจทางเพศ

เดือนพฤศจิกายน 2535 รัฐบาลของ พณ.ท่านนายกรัฐมนตรี ชวน หลีกภัย ได้มอบนโยบายเกี่ยวกับธุรกิจทางเพศต่อหัวหน้าส่วนราชการต่าง ๆ ที่ทำเนียบรัฐบาล โดยให้ทุกพื้นที่เร่งรัดปราบปรามช่องโสเภณีที่ผิดกฎหมาย เน้นมิให้มีโสเภณีเด็ก (อายุต่ำกว่า 18 ปี) เด็ดขาด วันรุ่งขึ้นหลังจากการมอบนโยบายได้เกิดเหตุการณ์ฆาตกรรมหญิงโสเภณีบนศาลากลางจังหวัดสงขลา ข่าวระบุว่าโสเภณีที่ถูกฆาตรกรรมมีอายุ 14 ปี หลังเหตุการณ์ฆาตกรรมยังมีปัญหาเรื่องดิชชั่นนารีของ "ลองแมน" ที่ให้ความหมายของคำว่า "Bangkok" ว่า "คือเมืองหลวงและเมืองท่าที่สำคัญของประเทศไทย มีวัดวาอารามมากมายที่มีชื่อเสียง ตึกอาคารอื่น ๆ ที่สวยงาม และบ่อยครั้งที่เมืองนี้ถูกอ้างว่าเป็นสถานที่ซึ่งมีโสเภณีจำนวนมาก" (มติชนสุดสัปดาห์. กรกฎาคม 2536 :71) ภาพพจน์ของประเทศไทยเสื่อมเสียในสายตาของชาวโลก ขณะเดียวกันปัญหาผู้ติดเชื้อเอดส์ในประเทศไทยนับวันจะเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วจนแทบมองไม่เห็นแนวทางที่จะหยุดยั้งได้ สิ่งเหล่านี้ทำให้รัฐบาลเข้มงวด และเอาใจใส่กับปัญหาโสเภณี โดยเฉพาะเน้นโสเภณีที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี เมื่อรัฐบาลกลางกำชับมายังจังหวัดต่าง ๆ การกวาดล้างโสเภณีจึงเกิดขึ้นครั้งแล้วครั้งเล่า ภาพของเด็กหญิงที่มาขายบริการปรากฏอยู่ตามหน้าหนังสือพิมพ์เป็นการโชว์ผลงานของผู้รักษากฎหมาย แต่ไม่เคยปรากฏข่าวเจ้าของสำนักบริการ เอเย่นต์ นายหน้า พ่อแม่ที่ผลักดันให้ลูกมาขายบริการ หรือผู้ที่มีผลประโยชน์เกี่ยวข้องถูกจับดำเนินคดีหรือถูกทลายแก๊ง ข่าวทลายช่องจับโสเภณีมาดำเนินคดีหรือส่งกลับภูมิลำเนาจะฮือฮาเป็นระยะ ๆ ตามแต่ว่าจะได้รับแรงกระตุ้น การแถลงข่าวของผู้ใหญ่ในจังหวัดที่เสนอตัวเลขการกวาดล้างแหล่งขายบริการทางเพศกับคำสรุปว่า "จังหวัดนี้ปลอดโสเภณีเด็ก และแหล่งขายบริการทางเพศลดลงเป็น...เปอร์เซนต์" ผู้รักษากฎหมายออกมาแถลงข่าวการช่วยเหลือหญิงที่ถูกล่อลวงมาค้าประเวณีส่งกลับภูมิลำเนา สื่อมวลชนออกข่าวแหล่งบริการที่ซบเซา ฯลฯ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้คือภาพลวงตาที่ทำให้มองดูว่าปัญหาการค้าประเวณีลดน้อยลง ผู้รับผิดชอบในพื้นที่เอาใจใส่กับปัญหานี้ แต่ในความเป็นจริงธุรกิจเพศพาณิชย์ยังคงดำเนินกิจการอยู่อย่างต่อเนื่อง แอบแฝงซ่อนเร้น และซับซ้อนมากขึ้น มีการขอร้องจากผู้รับผิดชอบแหล่งบันเทิงในจังหวัดที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว และเป็นที่เพ่งเล็งของผู้ใหญ่จากส่วนกลางให้เจ้าของธุรกิจทางเพศเก็บตัวชั่วคราว แม้การส่งเจ้าหน้าที่จากส่วนกลางไปกวาดล้าง เจ้าของพื้นที่จะมีการติดต่อให้เจ้าของสถานบริการรู้ล่วงหน้าเพื่อปิดแหล่งบริการ ใน

Copyright by Mahidol University

การเก็บข้อมูลภาคสนามครั้งหนึ่ง ระหว่างที่ผู้วิจัยนั่งคุยกับหญิงบริการอยู่ในตู้กระจกก็ได้รับทราบจากคนคุมสำนักบริการว่ามีเจ้าหน้าที่ตำรวจจากส่วนกลางมาทลายแหล่งขายบริการ ตำรวจเจ้าของพื้นที่ได้โทรศัพท์มาบอกโดยขอให้ปิดประตู และดับไฟเพื่อให้ดูคล้ายกับว่าเลิกกิจการแล้ว โดยคนคุมช่องบอกผู้วิจัยว่า "ถ้ากองปราบมา เขาจะโทรศัพท์มาบอกก่อนทุกครั้ง" ในขณะเดียวกันยังบอกว่า "พี่ระวังจะถูกจับไปด้วย เดี๋ยวเขาคิดว่ามาขายบริการ"

5.7 ผลกระทบของนโยบาย "ปลอดโสเภณีเด็ก"

ผลจากการออกนโยบายดังกล่าวเป็นสิ่งดี แต่การดำเนินการของผู้รับนโยบายมิได้ทำให้ปัญหาโสเภณีลดน้อยลง ภาพที่ออกมาหมือนภาพลวงตาให้ดูเหมือนว่าประสบผลสำเร็จ ความเป็นจริงที่พบก็คือการเกิดความเปลี่ยนแปลงหลายอย่างของการดำเนินธุรกิจทางเพศ ดังที่ผู้ศึกษาจะได้กล่าวถึงรายละเอียดของความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นดังต่อไปนี้

5.7.1 การเปลี่ยนแปลงสถานที่ให้บริการทางเพศ

สถานบริการที่เป็นสำนักโสเภณี และคาเฟ่ที่เคยประดับไฟทั้งภายในและภายนอกด้วยสีสันต่างๆ จะปิดไฟมืด ภายในจะเปิดเพียงแสงไฟสลัว ประตูหน้าจะปิดไว้แต่ไม่ได้ใส่กลอน เพื่อลูกค้าจะได้เปิดเข้ามาได้ และจะมีคนคอยดูแลบริเวณนี้ บริเวณภายในที่มีตู้กระจกให้หญิงบริการนั่งถูกขอร้องให้ทุบตู้กระจกออกหมดและปรับปรุงบริเวณห้องให้เป็นห้องโถงคล้ายห้องนั่งเล่น มีเก้าอี้และม้านั่งสำหรับนั่งเล่น บางแห่งจะมีตู้เพลงหยอดเหรียญและขายเครื่องดื่มประเภทน้ำอัดลมจนมองดูคล้ายร้านค้าเครื่องดื่มธรรมดา บรรยากาศที่เคยคึกคักมีรถสามล้อถีบ รถตุ๊ก ๆ รถรับจ้าง รถเข็นขายของ กลับเงียบเหงาจนดูเหมือนแหล่งนั้นเลิกการขายบริการไปแล้ว มีเพียงลูกค้าที่เคยมาใช้บริการจะรู้ว่ายังเปิดกิจการอยู่ หากเป็นช่วงที่มีการกวาดล้างเพื่อสนองนโยบาย ผู้รักษากฎหมายเจ้าของพื้นที่มักจะขอความร่วมมือไปยังเจ้าของสถานบริการต่าง ๆ มากกว่าที่จะใช้ความรุนแรง แต่ถ้าเป็นผู้รักษากฎหมายจากส่วนกลางหากเจ้าของพื้นที่รู้ล่วงหน้าก็จะแจ้งข่าวไปยังสถานบริการทางเพศที่อยู่ในเขตรับผิดชอบให้เคลียร์พื้นที่ และเตรียมตัว เจ้าของสถานบริการทางเพศที่มีหญิงบริการอายุน้อย หรือเป็นชาวต่างชาติจะย้ายหญิงบริการไปซ่อนไว้ที่อื่น อาจเป็นหอพัก หรือบ้านของเอเย่นต์รายใดรายหนึ่ง ส่วนที่สำนักขายบริการอาจจะมีอัลบั้มภาพถ่าย

Copyright by Mahidol University

ของหญิงบริการไว้ให้แขกดู หรือ อาจจะมีคนคอยแนะนำเพื่อเสนอสรรพคุณพร้อมนัดหมายสถานที่จะพาหญิงบริการไปให้ สถานบริการทางเพศที่ใหญ่ ๆ บางแห่งอาจหยุดขายบริการชั่วคราวเพื่อความปลอดภัย ระหว่างนี้หญิงบริการจะถูกกักบริเวณมิให้ออกไปไหนแม้แต่การไปตรวจร่างกายตามปกติ แม้จะย้ายหญิงบริการกลับมาที่เดิมแล้วหญิงบริการเหล่านี้จะถูกกักบริเวณมิให้ออกไปไหนอาจเป็นเวลาหลายเดือน หรือจนกว่าความเข้มงวดของนโยบายจะลดลง ระหว่างนี้หญิงบริการจะถูกบังคับให้รับแขกวันละหลายคนเพื่อจะได้ถอนทุนคืนในระยะเวลาสั้น ๆ

5.7.2 การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการขายบริการ

เกิดรูปแบบใหม่ ๆ ของการขายบริการเพิ่มขึ้นเพื่อเลี่ยงต่อการถูกจับกุมหรือเพ่งเล็ง รูปแบบการขายบริการที่เพิ่มอย่างรวดเร็วคือ "คาราโอเกะ" จากการศึกษาพบว่า คาราโอเกะในเขตเมืองเชียงใหม่ได้เปลี่ยนรูปแบบจากเดิมที่เคยเป็นสถานที่สังสรรพักผ่อนสำหรับเพื่อน ญาติสนิทและครอบครัวกลายมาเป็นแหล่งที่ผู้ชายเข้ามาเพื่อซื้อบริการทางเพศ มีพนักงานหญิงแต่งกายด้วยชุดรัดรูปที่เน้นส่วนสัดคอยยืนต้อนรับเพื่อเรียกร้องความสนใจ บางคาราโอเกะบางแห่งก็ขยายใหญ่โต หรูหรา และรับสมัครสมาชิกพิเศษรายปีที่เรียกว่า "Member" ลูกค้าจะเป็นผู้ที่มีฐานะดี มีการออกบัตรสมาชิกพิเศษให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการอยู่รอดของการดำเนินธุรกิจสามารถมาใช้บริการในส่วนลดพิเศษหรือบริการฟรี หรือการให้บริการพิเศษต่าง ๆ แม้แต่การให้บริการทางเพศหากมีการ "ขอมา" ส่วนสถานบริการอื่น ๆ ก็มีการปรับตัว เช่น สำนักโสเภณีก็มีตู้เพลงไฟฟ้าใช้เหรียญหยอดเพื่อเลือกเพลงที่ต้องการ คาเฟ่บางแห่งมีเพียงห้องเล็ก ๆ ที่มีเครื่องเสียงสำหรับเล่นเทปเพลงคาราโอเกะ มีหญิงบริการนั่งอยู่เพื่อให้ชายเลือกบริเวณด้านหลังคือสถานที่สำหรับให้บริการทางเพศ การขายบริการโดยตรงเปลี่ยนรูปแบบเป็นแอบแฝงอยู่ในกิจการอื่นมากขึ้น เช่น แอบแฝงอยู่ในร้านขายยาดองเหล้า กิจการนวดแผนโบราณ สถานออกกำลังกาย ร้านตัดผมสุภาพบุรุษ สถานอบซาวน่า พนักงานขายของตามห้างสรรพสินค้า สถานที่เล่นสนุ๊กเกอร์ แหล่งโชว์การแสดงตามสถานที่ท่องเที่ยว ฯลฯ มีหญิงบริการบางส่วนรวมกลุ่มหากินเป็นอิสระเตร็ดเตร่จับแขกตามสวนสุขภาพ สวนสาธารณะ ห้างสรรพสินค้า อยู่ในรูปของพนักงานขายของแบบเดินตลาด ขายพวกเครื่องสำอางค์ เครื่องใช้ในบ้าน บางคนเช่าที่พักเป็นห้องชุด (Condominium) สำหรับเป็นที่ขายบริการโดยมีนายหน้าเป็นคนติดต่อหาลูกค้ามาให้ บางคนแต่งเครื่องแบบนักศึกษาคอยจับลูกค้าตามสถานีขนส่ง และขับรถ บางคนเช่าอพาตร์เมนต์ หรือ คอนโดมิเนียมให้บริการแบบนางทางโทรศัพท์ หญิงบริการเหล่านี้จะมีอายุน้อยทั้งสิ้น

Copyright by Mahidol University

5.7.3 การโยกย้ายหญิงบริการ

เมื่อมีการกวาดล้างแหล่งบริการทางเพศทำให้เจ้าของสถานบริการต้องย้ายหญิงบริการออกจากสถานที่เดิมนำไปหลบซ่อนตามสถานที่ต่าง ๆ โดยเฉพาะหญิงบริการต่างชาติที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี แต่ส่วนมากหญิงบริการที่มีอายุน้อยจะถูกส่งกลับบ้านชั่วคราวเพื่อรอให้สถานการณ์เงียบลงก่อนแล้วไปรับกลับมา หญิงบริการบางคนเมื่อกลับบ้านก็ไม่สามารถจะช่วยพ่อแม่ทำอาชีพเดิมได้เพราะความเคยชินที่เคยอยู่อย่างสบาย จึงต้องหากินด้วยการขายบริการอยู่ในหมู่บ้าน โดยจะมีนายหน้าเป็นผู้ติดต่อหาลูกค้าและสถานที่ให้บริการ ราคาค่าตัวจะสูงกว่าทำงานตามสำนักโสเภณี ในขณะเดียวกันก็เป็นการยกระดับตนเองด้วย

5.7.4 การเปลี่ยนหลักฐานและอายุของหญิงบริการ

ในระยะหลัง ๆ ธุรกิจทางเพศนิยมหญิงบริการต่างชาติที่มีอายุน้อย ๆ มากขึ้น ลูกค้าส่วนใหญ่ต้องการความบันเทิงทางเพศที่มีรสชาติใหม่ ๆ และต้องการหญิงบริการที่อายุน้อยด้วยความเชื่อที่ว่าเด็กมักบริสุทธิ์ปราศจากเชื้อเอดส์ ธุรกิจทางเพศในปัจจุบันจึงเป็นการค้าโสเภณีข้ามชาติ ดังนั้นจึงพบหญิงชาวเขา ไทยใหญ่ พม่า ยูนนาน จีนฮ่อ มาเป็นหญิงบริการอยู่ตามแหล่งต่าง ๆ มากขึ้น หญิงบริการเหล่านี้ไม่มีหลักฐานการเป็นคนไทย เมื่อถูกนำมาขายบริการจึงต้องสร้างหลักฐานปลอมขึ้น รวมทั้งการเปลี่ยนอายุให้เกิน 18 ปี เมื่อถามอายุหญิงบริการเหล่านี้ทุกคนจะบอกอายุว่า 18 ปี ทั้ง ๆ ที่บางคนอายุน่าจะไม่เกิน 14 ปี การนำหญิงบริการต่างชาติมาขายบริการส่วนใหญ่จะเป็นการล่อลวงมาโดยมีการประสานงานกันของสายการค้าหญิงข้ามชาติ หญิงบริการเหล่าจะถูกซื้อมาในราคาประมาณ 5,000 - 8,000 บาทจากครอบครัวที่ยากจน มีการหลอกพ่อแม่หญิงว่าจะนำมาให้การอุปการะ นำมาช่วยทำงานที่ร้านอาหาร นำมาทำงานบ้าน หญิงบริการเหล่านี้มักจะพูดภาษาไทยไม่ได้ ไม่รู้จักเส้นทางคมนาคม เมื่อนำเข้ามาในประเทศไทยจึงมักปกครองง่ายและไม่กล้าออกไปไหน บางคนก็ถูกกักขังและส่วนใหญ่จะถูกเอาเปรียบจากเจ้าของสถานบริการ ถูกบังคับให้รับแขกจำนวนมาก ถูกโกงเงินค่าแรงงาน ต้องทำงานนานหลายเดือนกว่าจะหมดหนี้ จนหญิงบริการชาวพม่ารายหนึ่งเล่าให้ฟังว่า "ถูกโกงไปจี๊ดนัก" "รับแขกวันละ 5 - 6 คน เวลาไปรับเงิน เงินไม่ค่อยเหลือถูกหักหมด" หญิงบริการรายนี้ถูกซื้อมาในราคา 5,000 บาทตั้งแต่สงกรานต์ ปี 2537 จนกระทั่งสิ้นปี 2537 ยังไม่หมดหนี้

5.7.5 การปิดบังซ่อนเร้นหญิงบริการ และการเพิ่มจำนวนการให้บริการในแต่ละวัน

หญิงบริการที่ถูกผู้รักษากฎหมายจับไปจะต้องเสียค่าปรับตามกฎหมายปรามการค้าประเวณี เจ้า

Copyright by Mahidol University

ของสถานบริการจะนำผู้ที่อ้างตัวเป็นสามี เป็นผู้ปกครองไปเสียค่าปรับ หญิงบริการเหล่าต้องกลับมาทำงานหนักเพิ่มขึ้นเพื่อใช้หนี้ โดยการเพิ่มจำนวนการรับแขกในแต่ละวัน ยิ่งถูกจับกุมบ่อยก็ต้องทำงานหนักเพิ่มขึ้น การกวาดล้างหญิงบริการมากเท่าไรก็จะทำให้หญิงบริการเหล่านี้ต้องอยู่ในธุรกิจค้ากามนานมากขึ้นเท่านั้น เป็นการสร้างตราบาปทางอ้อมและเป็นปัจจัยส่งเสริมให้เกิดการขายบริการต่อไปโดยไม่ตั้งใจ แม้หญิงบริการบางคนจะถูกส่งกลับบ้านก็มิได้หมายความว่าเธอจะหลุดพ้นจากการขายบริการ พบว่ามีการนำหญิงเหล่านั้นกลับมาขายบริการอีกและหญิงบริการจำนวนนี้จะถูกกักขัง ปิดบังพร้อมกับการโยกย้ายไปสู่แหล่งขายบริการตามจังหวัดต่าง ๆ

5.7.6 เกิดปัญหาในการควบคุมป้องกันโรคเอดส์

โดยปกติหน่วยงานด้านสุขภาพมีการแบ่งพื้นที่รับผิดชอบในการเข้าไปดูแลปัญหาสุขภาพของหญิงบริการตามสถานบริการทางเพศแหล่งต่าง ๆ รวมถึงการให้ความรู้ด้านการป้องกันโรค การควบคุมเฝ้าระวังโรคโดยเฉพาะโรคเอดส์ การให้การตรวจรักษาแก่หญิงบริการ รวมถึงการให้ความรู้เรื่องโรคเอดส์แก่เจ้าของสถานบริการ การปฏิบัติงานที่ผ่านมาได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากเจ้าของสถานบริการทางเพศ มีความเข้าใจปัญหาโรคเอดส์ดีขึ้น เห็นประโยชน์จากการเข้มงวดเรื่องการใช้ถุงยางอนามัย และการให้หญิงบริการมาตรวจสุขภาพสัปดาห์ละ 1 ครั้ง สำนักบริการสามารถใช้ประเด็นนี้ในการโฆษณาหญิงบริการของตนว่า "สถานที่นี้ไม่มีเอดส์" เป็นการสร้างความมั่นใจ และเป็นการดึงดูดลูกค้าให้มาใช้บริการมากขึ้น เพราะในภาวะที่โรคเอดส์แพร่ระบาดลูกค้าจึงมีความระมัดระวังในการเที่ยวหญิงบริการ และเลือกแหล่งบริการที่ตนเองคิดว่าปลอดภัยจากโรคเอดส์ การที่เจ้าของสำนักต้องอาศัยผลจากระบบบริการสุขภาพในการดำเนินธุรกิจทางเพศทำให้การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเป็นไปโดยราบรื่น และได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี หญิงบริการที่ตรวจพบว่าติดเชื้อไวรัสเอดส์แล้วจะมีการให้สุขศึกษา ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันการแพร่เชื้อไปสู่บุคคลอื่น การดูแลสุขภาพเพื่อมิให้เกิดภาวะแทรกซ้อน และมีการนัดให้มาตรวจสุขภาพเป็นระยะ ๆ เป็นการควบคุมและติดตามหญิงบริการที่ติดเชื้อเอดส์ว่าดำเนินชีวิตไปอย่างไร ส่วนหญิงบริการที่เข้าสู่อาชีพใหม่จะได้รับความรู้ในการป้องกันการติดเชื้อเอดส์จากการขายบริการ และการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์อื่น ๆ มีการเฝ้าระวังการติดเชื้อเอดส์ในหญิงบริการรายใหม่ปีละ 2 ครั้งโดยการเข้าไปเจาะเลือดหญิงบริการแหล่งต่าง ๆ มาตรวจ เพื่อนำผลไปวิเคราะห์ประเมินสถานการณ์โรคเอดส์

Copyright by Mahidol University

ผลจากการวิเคราะห์ถูกนำมาปรับปรุงและวางแผนการดำเนินควบคุมโรคเอดส์ในช่วงต่อไป เมื่อมีการเข้มงวดเรื่องโสเภณีเด็ก ทำให้หญิงบริการที่มีอายุน้อยถูกปิดบังและไม่เปิดเผย ไม่ได้มารับการตรวจสุขภาพ เมื่อเจ้าหน้าที่เข้าไปให้ความรู้ในแหล่งขายบริการ หญิงบริการเหล่านี้จะถูกปิดบังมิให้มารับฟัง เนื่องจากเจ้าของบริการไม่ต้องการเกิดปัญหาในการดำเนินกิจการทางเพศ จึงทำให้เกิดความระแวงและไม่ไว้ใจเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานใด ๆ สถานบริการบางแห่งก็ปิดกิจการและย้ายไปอยู่แหล่งใหม่ที่ไม่เปิดเผยพร้อมกับดำเนินธุรกิจทางเพศต่อไปอย่างเงียบ ๆ โดยคำนึงถึงแต่รายได้เท่านั้น ละเลยการดูแลสุขภาพของหญิงบริการ บางแห่งแม้จะยังอยู่ที่เดิมแต่เมื่อเจ้าหน้าที่เข้าไปสอบถามก็อ้างว่าปิดกิจการแล้วและไม่ยอมให้เจ้าหน้าที่เข้าไปดูแลเช่นก่อน บางแห่งเมื่อมีการสำรวจจำนวนหญิงบริการและแหล่งแพร่เชื้อกามโรค แม้จะให้ความร่วมมือแต่จะแจ้งจำนวนหญิงบริการน้อยกว่าจำนวนจริง หญิงบริการที่เป็นชาวต่างชาติ และหญิงบริการที่มีอายุน้อยจะถูกปิดบัง จึงทำให้ตัวเลขจากการสำรวจแหล่งแพร่เชื้อกามโรค และจำนวนหญิงบริการน้อยกว่าความเป็นจริง ซึ่งเป็นภาพลวงตาที่ทำให้ดูเหมือนว่าจำนวนหญิงมาขายบริการลดลง สำนักบริการที่อนุญาตให้เจ้าหน้าที่เข้าไปตรวจเลือดและให้สุขศึกษาได้จะเข้มงวดมากขึ้นโดยจะมีคนคุมหญิงบริการคอยดูแลอยู่ หญิงบริการไม่กล้าที่จะซักถามปัญหา และไม่กล้าตอบคำถามของเจ้าหน้าที่ เช่น การใช้ถุงยางอนามัย ปัญหาสุขภาพอื่น ๆ สภาพการทำงาน การนัดหมายในการเข้าไปให้สุขศึกษาก็ต้องขึ้นอยู่กับความต้องการ และความพร้อมของสถานบริการเป็นหลัก ต้องกำหนดระยะเวลาที่จะใช้ บางแห่งแม้จะนัดหมายวันเวลาไว้แล้วเมื่อเจ้าหน้าที่ไปถึงก็ไม่สามารถเข้าไปในสำนักได้ โดยผู้คุมจะอ้างว่า "ช่วงนี้เด็กน้อยส่งกลับบ้านเกือบหมดเอาไว้เด็กเยอะแล้วค่อยมาเถอะหมอ" หญิงบริการจะถูกเข้มงวดในการออกไปนอกสถานบริการ และการพูดคุยกับแขกแปลกหน้า การเข้มงวดนี้มีผลต่อปัญหาสุขภาพของหญิงบริการ เมื่อเกิดเจ็บป่วยจะมีการรักษาตนเองด้วยการซื้อยาจากร้านขายยามารับประทาน เมื่อไม่หายหรือเป็นมากขึ้นจึงจะได้รับอนุญาตให้ออกไปพบแพทย์ได้ นอกจากนี้หญิงบริการที่ติดเชื้อไวรัสเอดส์แล้วจะขาดการมาติดต่อกับแพทย์ เมื่อมีการติดตามสอบถามจากหญิงบริการที่ทำงานที่เดียวกันพบว่าถูกส่งไปทำงานที่อื่น บางคนเจ้าของบอกว่ากลับบ้านแล้วโดยไม่ทราบที่อยู่ และบางรายก็ไม่ได้รายละเอียดว่าอยู่ที่ใด ทำงานอะไร มีหญิงบริการอีกจำนวนหนึ่งที่ทราบว่าตนเองติดเชื้อเอดส์แล้วไปขายบริการแบบอิสระโดยเจ้าหน้าที่ไม่สามารถเข้าไปควบคุมได้ หญิงบริการเหล่านี้เป็นแหล่งหนึ่งที่แพร่เชื้อเอดส์ไปสู่บุคคลต่าง ๆ เพราะมักจะปิดบังตนเอง ไม่เข้มงวดกับการใช้ถุงยางอนามัย และขาดการดูแลสุขภาพทั่วไป

Copyright by Mahidol University

5.7.7 เกิดการประพฤติมิชอบในทางราชการโดยอาศัยกฎหมายเป็นเครื่องมือ

โดยปกติการประกอบการค้าประเวณีที่ดำเนินกิจการได้อย่างสะดวกมักมีการส่งส่วยเป็นรายเดือนให้กับผู้รักษากฎหมายในพื้นที่ที่รับผิดชอบ ข้อมูลแหล่งขายบริการผู้รักษากฎหมายมักจะรู้กันไปทั่ว เมื่อหญิงบริการออกนอกเขตพื้นที่รับผิดชอบไปธุระ หรือไปตรวจร่างกาย จะมีผู้รักษากฎหมายพื้นที่อื่นคอยจับเพื่อเรียกร้องค่าปรับนอกระบบ หญิงบริการมักจะไปพร้อมกันเป็นกลุ่ม ๆ ละ 3 - 5 คน จะมีการเรียกร้องเงินจำนวนหนึ่ง เช่น 3 คน ขอ 4,000 บาท หรือ 3 คนขอ 3,000 บาท บางครั้งอาจมีการลดราคาให้เช่น 5 คนขอ 3,000 บาท การจับนี้มักจะทำช่วงเลยกลางเดือนไปแล้ว การปรับนอกระบบนี้สร้างความหวาดกลัวให้หญิงบริการ และสร้างความรำคาญให้กับเจ้าของสถานบริการเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นเรื่องจุกจิกที่เจ้าของสถานประกอบการต้องตามมาจ่ายเงินนอกเหนือจากรายเดือนที่ต้องให้ประจำอยู่แล้ว เมื่อประสบปัญหาหลายครั้งก็แก้ปัญหาโดยมิให้หญิงบริการมาตรวจโดยเฉพาะอย่างยิ่งหญิงต่างชาติ

จะเห็นได้ว่าปัญหาการแพร่ระบาดของโรคเอดส์นอกจากเกิดจากความไม่รู้ ไม่ตระหนักของหญิงบริการ เจ้าของสถานบริการทางเพศ และชายนักเที่ยวแล้ว ยังเกิดจากนโยบายของรัฐต่อปัญหาการค้าประเวณีที่ขาดความชัดเจน ต่อเนื่อง ความเข้มงวดอย่างจริงจัง และการปรับเปลี่ยนไปตามผู้รับผิดชอบ เมื่อมีการเปลี่ยนผู้รับผิดชอบก็จะมีการเปลี่ยนแปลงความเข้มงวดลง นโยบายจึงดูคล้ายกับการไล่ตามปัญหาที่เกิดขึ้น ผู้สนองตอบนโยบายส่วนใหญ่จะกระตือรือร้นในปัญหานี้ก็เมื่อได้รับการกระตุ้นจากส่วนกลาง หรือสร้างผลงานช่วงเวลาของการพิจารณาความดีความชอบ แต่งตั้งโยกย้าย นอกจากนี้กฎหมายปรามการค้าประเวณียังมีช่องโหว่ให้ข้าราชการที่รับผิดชอบในพื้นที่บางรายเกิดช่องทางทุจริต หารายได้โดยการรับส่วยจากเจ้าของสถานบริการเพื่อเป็นค่าคุ้มครองเมื่อมีการผิดกฎหมายเกิดขึ้น การละเลยต่อการควบคุมดูแลปัญหาการค้าประเวณีอย่างจริงจังจึงทำให้ธุรกิจประเภทนี้เติบโตและพัฒนาอย่างรวดเร็ว สร้างความร่ำรวยให้แก่ผู้เกี่ยวข้อง ทั้งผู้ประกอบการ และผู้ควบคุมกำกับดูแลด้านกฎหมาย ปัญหาการเอาเปรียบทางเพศในเด็กอายุน้อยยังคงมีอยู่อย่างต่อเนื่อง เด็ก ๆ ถูกซื้อ-ขายในธุรกิจเพศพาณิชย์ด้วยราคาเพียงไม่กี่พันบาทต่อการทำงานชดใช้แรมปี การส่งส่วย-รับส่วยของยังมีอยู่ต่อไปจนกลายเป็นประเพณี เด็กยังถูกบังคับให้ทำงานขายบริการด้วยปริมาณที่เกินวัยต่อวัน เกิดความยากลำบากในการเข้าไปควบคุมดูแลของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ปัญหาการติดเชื้อเอดส์ของหญิงบริการที่อายุน้อยมีจำนวนเพิ่มขึ้น การแพร่โรคเอดส์

Copyright by Mahidol University

ยังไม่อาจควบคุมได้ หนุ่มสาววัยแรงงานที่เป็นกำลังของครอบครัว เป็นแรงงานของประเทศชาติ ต้องเสียชีวิตก่อนวัยอันควร ในขณะที่ธุรกิจทางเพศเติบโตด้วยรูปแบบที่หลากหลาย ธุรกิจประเภทนี้ยังคงดำเนินต่อไปอย่างเย้ยกฎหมายตราบเท่าที่องค์กรที่รายรอบได้รับผลประโยชน์โดยทั่วถึงกัน

Copyright by Mahidol University

บทที่ 6

บทสรุปและวิเคราะห์

การศึกษาเรื่องหญิงบริการทางเพศ : กรณีศึกษาสถานการณ์โรคเอดส์ในจังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงวิถีชีวิต สภาพการทำงาน ค่านิยมในอาชีพ ขบวนการตัดสินใจเข้าสู่อาชีพ การดำเนินชีวิตของหญิงบริการทางเพศ รวมทั้งศึกษาถึงความรู้ ความคิดเห็น ความตระหนักเกี่ยวกับโรคเอดส์ พฤติกรรมการดูแลสุขภาพ ตลอดจนการป้องกันโรคเอดส์ที่หญิงบริการทางเพศปฏิบัติได้ รูปแบบการศึกษาเป็นการศึกษาทางมานุษยวิทยา โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การสังเกต การสังเกตแบบเข้าไปมีส่วนร่วมจากหญิงบริการจำนวน 35 คนที่ทำงานในสถานบริการทางเพศ 4 รูปแบบคือ สำนักโสเภณีจำนวน 7 แห่ง คาเฟ่ 3 แห่ง ศาลายาตอง 1 แห่ง และคาราโอเกะ 2 แห่ง ซึ่งเปิดขายบริการอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ รวมทั้งสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจเพศพาณิชย์ ผู้ศึกษาใช้เวลา 3 ปีในการเก็บข้อมูลพร้อมเฝ้าติดตามสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง ทำให้ได้แง่มุมที่น่าสนใจหลายประการโดยจะขอสรุปผลการวิจัยในแต่ละประเด็นดังต่อไปนี้

6.1 การบริการทางเพศในสังคมล้านนา

การขายบริการทางเพศในสังคมล้านนาเกิดขึ้นมานานโดยปรากฏอยู่ในกฎหมายล้านนาโบราณ ใบลานจารึกอรรถคดีคัมภีร์พุทธโฆษาจารย์ในสมัยพระเจ้ากือนา กษัตริย์ราชวงศ์มังรายลำดับที่ 7 เรียกหญิงบริการว่า " แม่กำลัง " การขายบริการทางเพศเริ่มมีบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรในสมัยที่เชียงใหม่ตกเป็นเมืองประเทศราชของพม่า (พ.ศ.2101) จากโคลงมังทรารบเชียงใหม่ หลังจากนั้นดูจะไม่มีการกล่าวถึงการขายบริการทางเพศอีกเลยจนกระทั่งภายหลังรัฐบาลสยามทำสนธิสัญญาบาวริ่งกับอังกฤษในปี พ.ศ. 2398 เริ่มมีมิชชั่นนารีมาเผยแพร่ศาสนาในเชียงใหม่ พร้อมกับนำแพทย์มาช่วยรักษาคนเจ็บป่วยด้วยการแพทย์แผนตะวันตก ในกลุ่มมิชชั่นนารีมีแพทย์คนหนึ่งชื่อ "ชีค" (Dr. Marion Adolphus Cheek) มีชื่อเสียงและได้รับการยอมรับจากชาวเชียงใหม่ในด้านความสามารถ ต่อมา

Copyright by Mahidol University

"ชีค" ปลี่ยนอาชีพมาเป็นผู้จัดการบริษัททำไม้ชื่อ บอร์เนียว ได้ตั้งฮาเร็มขึ้นเพื่อให้บริการทางเพศแก่เพื่อนฝรั่งที่มาค้าไม้ มีนายหน้าซึ่งเป็นคนเมืองมีอาชีพขายเครื่องเงินบังหน้าคอยติดต่อนำหญิงมาขายให้กับ "ชีค" การซื้อขายสมัยก่อนจะแลกเปลี่ยนกับโค กระบือ 1 - 2 ตัว ช่วงเวลาใกล้เคียงกันแม่เล้าจากกรุงเทพชื่อ นางตาด นำหญิงบริการจากสาเพ็งมาเปิดบริการค้าประเวณีที่เชียงใหม่เพื่อขายบริการแก่ลูกค้าฝรั่ง และคนเมืองซึ่งนับว่าเป็นแม่เล้าคนแรกของเชียงใหม่ เมื่อกิจการก้าวหน้าจึงมีการสรรหาหญิงเหนือมาขายบริการด้วย ระยะแรกชาวเชียงใหม่มีความรังเกียจหญิงบริการมาก มีการใช้ก้อนอิฐขว้างปา และเรียกหญิงบริการว่า "อีสาเป็ง"

ธุรกิจทางเพศขยายตัวมากขึ้นภายหลังที่เชียงใหม่ถูกรวมเข้าเป็นส่วนหนึ่งของประเทศไทย มีการขยายเส้นทางคมนาคม มีการสร้างทางรถไฟสายเหนือมาเชียงใหม่ แม่เล้าจากกรุงเทพได้มาเปิดสำนักโสเภณีในเชียงใหม่มากขึ้น และมีการส่อลวงหญิงชาวเหนือไปขายบริการทางเพศในกรุงเทพและหัวเมืองใหญ่ ๆ โดยนำไปทางรถไฟ การขายบริการทางเพศช่วงเวลานั้นยังเป็นการส่อลวงและบีบบังคับให้ค้าประเวณี จนกระทั่งภายหลังสงครามโลกครั้งที่สองสิ้นสุดลง ทั่วโลกเกิดปัญหาภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ประชาชนเกิดความยากจน อดอยาก ขาดแคลนเวชภัณฑ์ที่จะใช้รักษาโรคภัยต่าง ๆ หญิงโสเภณีได้เพิ่มจำนวนมากขึ้นในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ไม่ว่าจะเป็นทวีปยุโรป อเมริกา และเอเชีย ในประเทศไทยซ่องโสเภณีเกิดขึ้นเป็นจำนวนมากทั้งในเขตกรุงเทพและจังหวัดใหญ่ ๆ รวมทั้งเชียงใหม่ ในภาคเหนือนอกจากจะมีซ่องโสเภณีเพิ่มมากขึ้นแล้วยังมีการนำหญิงทางเหนือมาเป็นหญิงบริการตามเมืองใหญ่ ๆ มากขึ้นด้วย โดยเฉพาะหญิงสาวจากอำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา จนกระทั่งสถานีวิทยุภาคเหนือต้องออกข่าวเตือนหญิงเหนือมิให้หลงเชื่อคนแปลกหน้า การนำหญิงเหนือมาค้าประเวณีช่วงเวลานี้มีทั้งส่อลวงมาและสมัครใจมาเอง

การขายบริการทางเพศเริ่มเปลี่ยนรูปแบบเป็นบาร์ ไนท์คลับ และอื่นๆ หลังจากประเทศไทยได้ออกพระราชบัญญัติปรามการค้าประเวณี พ.ศ.2503 ในเชียงใหม่ได้เกิดไนท์คลับขึ้นเป็นครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ.2503 ต่อมาเกิดสถานอาบอบนวดขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2507 เพื่อบริการทหารอเมริกันที่มาตั้งฐานทัพในประเทศไทยช่วงสงครามอินโดจีน ในปีเดียวกันนี้รัฐบาลจอมพลถนอม กิตติขจรได้มีนโยบายที่จะพัฒนาเมืองเชียงใหม่ให้เป็นเมืองท่องเที่ยวที่สำคัญทางภาคเหนือ และได้พัฒนาการศึกษาโดยการตั้งมหาวิทยาลัยแห่งแรกในภูมิภาคของประเทศไทยเมื่อ พ.ศ.2507 ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

Copyright by Mahidol University

อย่างมากมาย มีการปรับปรุงเส้นทางคมนาคม การขนส่ง สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ส่งเสริมการลงทุนด้านธุรกิจในเชียงใหม่ เริ่มมีนายทุนต่างถิ่นมากว้านซื้อที่ดินจากชาวนาเพื่อเก็บไว้เก็งกำไร จนกระทั่งปี พ.ศ.2512 ได้จัดประชุมสมาคมส่งเสริมการท่องเที่ยวภาคพื้นเอเชียแปซิฟิค (พาต้า) ที่จังหวัดเชียงใหม่เป็นการเปิดตัวเชียงใหม่ให้ทั่วโลกรู้จัก ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคมครั้งใหญ่ของชาวเชียงใหม่ ที่ดินถูกเปลี่ยนมือไปอยู่กับนายทุนมากขึ้น เจ้าของที่ดินเดิมต้องออกจากหมู่บ้านมาหางาน ทำเกิดการเคลื่อนย้ายแรงงานจากชนบทมาเป็นแรงงานในเมือง ในขณะที่ในเขตเมืองธุรกิจบันเทิงเกิดขึ้นหลายรูปแบบเพื่อตอบสนองนักท่องเที่ยว และมีการแอบแฝงธุรกิจทางเพศอยู่ในกิจการต่าง ๆ จึงมีการเสาะแสวงหาหญิงสาวจากครอบครัวชนบทที่ยากจนให้มาทำงานขายบริการตามแหล่งบันเทิง หญิงเหนือมีความเต็มใจที่จะออกจากครอบครัวมาทำงานหาเงินในเมืองมากขึ้นเพื่อปลดภาระหนี้สินให้ครอบครัว และสร้างฐานะให้กับตนเอง สังคมบริโภคนิยมแทรกซึมเข้าไปในหมู่บ้านตามกระแสความเจริญของเมือง เกิดการเลียนแบบจนกลายเป็นค่านิยมใหม่ที่ให้ความสำคัญด้านวัตถุมากกว่าอย่างอื่น และเป็นเหตุผลสำคัญที่หญิงสาวชนบทภาคเหนือที่ด้อยโอกาสเดินทางเข้าสู่ขบวนการธุรกิจทางเพศเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ โดยได้รับความสนับสนุนจากพ่อแม่และผู้ปกครองดังเช่นปัจจุบัน (รายละเอียดอยู่ในบทที่ 2)

6.2 แหล่งบริการทางเพศในจังหวัดเชียงใหม่

ในอดีตแหล่งขายบริการทางเพศที่มีชื่อเสียงของเชียงใหม่อยู่ในย่านกำแพงดิน ย่านต้นโพธิ์และลอยเคราะห์ สำนักบริการอยู่ในรูปซ่องโสเภณี เมื่อมีการออกพระราชบัญญัติปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2503 เนื่องจากเกิดปัญหาการแพร่ระบาดของกามโรค ความเข้มงวดด้านกฎหมายทำให้แหล่งบริการทางเพศในเชียงใหม่ต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบเพื่อหลีกเลี่ยงกฎหมาย มีการแอบแฝงการบริการทางเพศไว้ในธุรกิจอื่น ๆ จนกระทั่งปัจจุบันเกิดรูปแบบของธุรกิจทางเพศขึ้นมากมายในเชียงใหม่ มีการแข่งขันกันเพื่อช่วงชิงลูกค้า และเป็นการค้าโสเภณีเด็กข้ามชาติที่มีกระบวนการเกี่ยวข้องโยงใยทั้งในและนอกประเทศ แหล่งบริการทางเพศที่สำคัญในเมืองเชียงใหม่ยังเป็นย่านกำแพงดินเหนือและใต้ ซึ่งเป็นที่ตั้งของสำนักโสเภณี ย่านสันติธรรมจะเป็นแหล่งของคาเฟ่และสำนักโสเภณี ย่านช้างเผือกเป็นแหล่งศาลายาดอง ส่วนคาราโอเกะจะพบอยู่ทั่วไปรวมทั้งในโรงแรมต่าง ๆ ย่านต้นโพธิ์เป็น

Copyright by Mahidol University

แหล่งของคาเฟ่ ย่านหลังสมาคมธรรมศาสตร์เป็นแหล่งของซ่องแม่บ้าน ย่านไนท์บาซ่าจะเป็นแหล่งของบาร์เปียร์ ร้านอาหาร

จากรูปแบบการขายบริการที่มีหลากหลายพบว่าแหล่งแพร่เชื้อเอดส์ที่สำคัญอันดับแรก คือสำนักโสเภณี รองลงมาเป็นคาเฟ่ ศาลายาดอง และคาราโอเกะ แต่ละแห่งมีความแตกต่างกันทั้งรูปแบบการขายบริการอัตราค่าบริการและ การป้องกันควบคุมโรคเอดส์ (รายละเอียดอยู่ในบทที่ 3)

6.3 กระบวนการค้าหญิง และสภาพชีวิตของหญิงขายบริการ

ธุรกิจทางเพศมักจะดำเนินกิจการเป็นเครือข่าย ประกอบด้วยบุคคล 3 ระดับ คือ สถานประกอบการทางเพศ เอเย่นต์ และนายหน้า นายทุนมักเป็นบุคคลเดียวกับเอเย่นต์ซึ่งจะอยู่เบื้องหลังธุรกิจ มีอาชีพประจำที่มั่นคง และมีชื่อเสียงอยู่ในวงสังคม นายหน้ามักอยู่ในหมู่บ้านและเป็นที่รู้จักนับถือของคนทั่วไป การซื้อขายหญิงเพื่อนำเข้าสู่ธุรกิจทางเพศต้องใช้เงินทุนหมุนเวียนจำนวนมาก ทั้งให้แก่ผู้ปกครองของหญิงล่วงหน้ารายละ 5,000 - 15,000 บาท และใช้สำหรับการเปิดเส้นทางในการนำหญิงมาสู่จุดหมายที่ต้องการ หญิงบริการที่ผ่านระบบนายหน้า เอเย่นต์จะมีอายุอยู่ระหว่าง 14-16 ปี ผ่านกระบวนการเปิดบริสุทธิ์ก่อนอยู่ประจำสำนักบริการ 2 รูปแบบคือ สำนักโสเภณี และ คาเฟ่ ถูกบังคับให้ขายบริการจำนวนไม่ต่ำกว่า 5 รายต่อวัน เพื่อชดใช้หนี้สินทั้งหมดในการลงทุน จำนวนเงินที่ต้องชดใช้คือ 2 เท่าของรายจ่ายทั้งหมด หากเป็นหญิงโสเภณีที่มีอายุน้อย หรือเป็นชาวต่างชาติมักถูกเข้มงวดเรื่องการออกนอกสำนักบริการ หญิงบริการที่ทำงาน 2 รูปแบบนี้มีความเสี่ยงต่อการรับและแพร่เชื้อเอดส์มากที่สุด เนื่องจากกลุ่มลูกค้าส่วนใหญ่มีอาชีพใช้แรงงานที่มีรายได้ต่ำและไม่เข้มงวดในการป้องกันตนเอง จำนวนการให้บริการมากครั้งต่อวัน เคยพบกับการมีเพศสัมพันธ์ที่รุนแรงจนเกิดบาดแผลจากการฉีกขาดของปากช่องคลอด รวมทั้งความบกพร่องในการใช้ถุงยางอนามัย

หญิงบริการจากศาลายาดองเป็นอีกกลุ่มหนึ่งที่มีความเสี่ยงต่อการรับและแพร่เชื้อเอดส์สูงเช่นเดียวกับ 2 กลุ่มที่กล่าวมาแล้วแม้ว่าจำนวนการให้บริการทางเพศประมาณ 10 คนต่อเดือน แต่เนื่องจากไม่ค่อยได้รับสุขศึกษาเกี่ยวกับโรคเอดส์ ลูกค้าที่มาใช้บริการเป็นกลุ่มผู้ใช้แรงงานที่มีรายได้น้อย การละเลยการป้องกันตนเอง จึงเป็นกลุ่มที่น่าห่วงกลุ่มหนึ่ง

หญิงบริการจากคาราโอเกะมีการป้องกันโรคเอดส์ที่ดีกว่า 3 กลุ่มที่กล่าวมา เนื่องจากหญิงบริการส่วนใหญ่มีการศึกษาสูงกว่าระดับประถมศึกษา จำนวนการรับแขกต่อเดือนน้อย ระดับลูกค้าที่

Copyright by Mahidol University

มาใช้บริการมีการศึกษาและมีฐานะดี ทำให้มีการเข้มงวดในการป้องกันตนเองสูงทั้งในส่วนของลูกค้าและหญิงบริการ

หญิงบริการจากคาราโอเกะจะมีความเป็นอยู่ที่สุขสบายมากที่สุดเนื่องจากรายได้สูง จึงใช้จ่ายฟุ่มเฟือย รายได้จะหมดไปกับการซื้อเสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย และค่าที่พักที่มีราคาแพง ส่วนหญิงบริการจากสำนักโสเภณีและคาเฟ่แม้รายได้ต่อเดือนจะสูง แต่ไม่สามารถที่จะใช้จ่ายฟุ่มเฟือยได้เนื่องจากต้องถูกหักหนี้สิน และส่งเงินกลับไปให้ครอบครัว ความเป็นอยู่ทั่วไปไม่มีอิสระ ส่วนหญิงบริการจากศาลายาดองรายได้จะน้อยในขณะที่รายจ่ายสูง จึงไม่มีเงินเหลือเก็บหรือส่งให้ทางบ้าน (รายละเอียดอยู่ในบทที่ 4)

6.4 ความรู้ ความเข้าใจ ทัศนะของหญิงบริการต่อปัญหาโรคเอดส์ และผลกระทบจากนโยบายของรัฐต่อธุรกิจทางเพศ

6.4.1 การรับสื่อ

หญิงบริการที่ทำงานตามสำนักโสเภณี และคาเฟ่ ในช่วง 1 เดือนแรกของการทำงานมักไม่มีความรู้ในการป้องกันตนเองจากโรคต่าง ๆ ที่เกิดจากเพศสัมพันธ์ ต่อมารับรู้เบื้องต้นจากเจ้าของสำนัก จากเพื่อนร่วมงาน และมารับรู้ละเอียดจากเจ้าหน้าที่ที่ทำงานด้านสุขภาพ รวมทั้งสื่อที่เป็นเอกสารที่ได้รับแจกเจ้าหน้าที่สาธารณสุข แต่ให้ความเชื่อถือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขมากที่สุด

หญิงบริการจากศาลายาดองเป็นกลุ่มที่ไม่ค่อยได้รับสื่อโรคเอดส์ เพราะเจ้าของสำนักบริการไม่มีความรู้เรื่องเอดส์ ไม่มีเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเข้าไปให้ความรู้ รวมทั้งตัวหญิงบริการและลูกค้าขาดความสนใจที่จะรับรู้ข้อมูลข่าวสาร

หญิงบริการจากคาราโอเกะเป็นกลุ่มที่มีความสนใจเกี่ยวกับสื่อสุขภาพมากที่สุด โดยมีความรู้เรื่องโรคเอดส์มาก่อนที่จะเข้าสู่อาชีพ ได้รับรู้จากชั้นเรียน สื่อสารมวลชน และสุดท้ายจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข เจ้าของสำนักบริการ และลูกค้ามักเข้มงวดในการป้องกันตนเอง

6.4.2 พฤติกรรมสุขภาพ

การป้องกันตนเองของหญิงบริการที่ปฏิบัติอยู่ คือ การให้ลูกค้าใช้ถุงยางอนามัย และการล้างทำความสะอาดอวัยวะเพศทั้งภายใน ภายนอก กรณีที่ลูกค้าไม่ยอมใช้ถุงยางอนามัยหญิงบริการที่ทำงานใหม่ไม่อาจขัดขืนลูกค้าได้ แต่หญิงบริการที่ทำงานมานานมักมีวิธีการปฏิเสธลูกค้า แต่ยังมีหญิงบริการที่ให้

Copyright by Mahidol University

บริการโดยลูกค้าไม่ใช้ถุงยางอนามัย พบว่าลูกค้าจำนวน 10 คน ไม่ใช้ถุงยางอนามัย 1-2 คน ที่เหลือแม้จะใช้ถุงยางอนามัยแต่พบปัญหาถุงยางแตก 2 คน ถุงยางหลุด 1 คน การดูแลสุขภาพทั่วไปหญิงบริการจะล้างทำความสะอาดอวัยวะเพศภายนอกด้วยน้ำกับสบู่หลังการให้บริการลูกค้าแต่ละราย หากมีบาดแผล หรือเจ็บปวดบริเวณปากช่องคลอดจะใช้ยาสีฟันทาแผลพร้อมกับล้างในช่องคลอดหลังเสร็จสิ้นการรับแขกแต่ละคืน มีการใช้ยาชับปัสสาวะ ยาแก้ปวด ยานอนหลับในบางราย แต่ที่ทุกคนเข้มงวดมากคือการรับประทานยาคุมกำเนิดชนิดเม็ดก่อนนอน

6.4.3 ทัศนะของหญิงบริการต่อปัญหาโรคเอดส์

หญิงบริการส่วนใหญ่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคเอดส์มากขึ้น แต่ความตระหนักยังมีน้อย เนื่องจากภาระทางครอบครัวทำให้ต้องให้ความสำคัญกับรายได้ที่ได้รับมากกว่าที่จะให้ความสำคัญต่อปัญหาที่อาจจะได้รับเชื้อเอดส์ และหากติดเชื้อเอดส์แล้วหญิงบริการส่วนใหญ่คิดที่จะทำงานเก็บเงินต่อไปเพื่อไว้รักษาตนเองโดยจะทำงานให้มากกว่าเดิม

6.4.4 ผลกระทบจากนโยบายของรัฐต่อธุรกิจทางเพศ

นโยบายของรัฐที่เน้นการปราบปรามจับกุมหญิงบริการ และสถานบริการ การขาดความสม่ำเสมอ และความจริงใจในการควบคุมดูแลของผู้รับผิดชอบ ความล่าช้าของงบประมาณ ความไม่ต่อเนื่องของนโยบาย การทำงานที่ซ้ำซ้อนขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงานของรัฐและเอกชน และนโยบายพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคมที่ไร้ทิศทางส่งผลให้ธุรกิจทางเพศเติบโตและซับซ้อนอยู่ในปัจจุบัน สิ่งต่าง ๆ ที่กล่าวมาส่งผลให้ปัญหาโรคเอดส์ในภาคเหนือทวีความรุนแรงจนยากที่จะควบคุมได้ (รายละเอียดอยู่ในบทที่ 5)

6.5 การยอมรับการค้าประเวณีในสังคมภาคเหนือ

ปัจจุบันพบว่าหญิงที่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคเหนือมาทำงานบริการทางเพศอยู่ตามจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศโดยมีข้อมูลยืนยันจากการสำรวจแหล่งขายบริการ และจากการศึกษาวิจัย เช่น จากการศึกษาของ ธานี กลิ่นขจรและ คณะเมื่อปี พ.ศ. 2536 พบว่าหญิงโสเภณีในจังหวัดปัตตานีมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดภาคเหนือ 48.6 % จากการศึกษาวิจัยของ เริงศักดิ์ สุจริต และคณะ เมื่อปี 2536 จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นหญิงโสเภณีในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์จำนวน 226 คน พบว่ามีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัด

Copyright by Mahidol University

เชียงราย 23.5 % และข้อมูลจากสื่อมวลชนในการนำเสนอข่าวการจัดกุมแหล่งค้าประเวณีของผู้รักษากฎหมายพบหญิงบริการส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคเหนือ จนกล่าวได้ว่าภาคเหนือเป็นแหล่งใหญ่ที่สุดของประเทศไทยในการนำหญิงเข้าสู่ธุรกิจทางเพศ และการค้าประเวณีเป็นของสังคมทางเหนือ มีปัจจัยหลายอย่างที่ทำให้สังคมภาคเหนือเห็นว่าการค้าประเวณีเป็นเรื่องปกติ เป็นอาชีพหนึ่งเหมือนอาชีพอื่น ๆ ที่ให้รายได้ต่อเดือนเป็นจำนวนเงินก้อนใหญ่โดยไม่ต้องใช้เงินลงทุน ไม่มีการขาดทุน ทำไมสังคมบางกลุ่มของภาคเหนือปัจจุบันจึงมีความคิดเช่นนี้ หากเราได้ศึกษาย้อนหลังถึงการค้าประเวณีในสังคมภาคเหนือยุคแรก ๆ พบว่าชาวบ้านมีความรังเกียจหญิงบริการมาก มีการใช้ก้อนอิฐขว้างปาสถานบริการทางเพศ และหญิงบริการแต่งเป็น "ค่าว" ประจานไปทั่วเมือง เรียกหญิงที่ประพฤติตนไม่ดีว่า "อีสาเป็ง" ความรังเกียจนี้ยังตกทอดไปถึงลูกหลานแม้ว่าหญิงคนนั้นจะมีฐานะร่ำรวยเพียงใดก็ตาม ดังที่ปรากฏอยู่ในหนังสือ "ตำหรับท้าวศรีจุฬาลักษณ์" ตอนหนึ่งที่ว่า

"...อันฝ่ายสตรีภาพนั้นแม้เป็นคนบริบูรณ์ด้วยทรัพย์ ผู้ใดมีน้ำจิตโลเลลุอำนาจแก่กามคุณไปร่วมสังวาสด้วยบุรุษสินจ้างสินไถ่ซึ่งใช้สอยการงานในบ้านเรือนก็ดี แลเป็นหญิงงามเมืองก็ดี อันบุตรธิดาของหญิงสองจำพวกนี้มหาชนมีความรังเกียจนัก เรียกว่าคนอนาจาร..."
(ตำหรับท้าวศรีจุฬาลักษณ์ อ้างใน บุญยงค์ เกศเทศ, 2532: 21) ผู้ศึกษาขอเสนอมุมมองโดยแยกเป็นปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้

6.5.1 ปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรม

6.5.1.1 ระบบความเชื่อพื้นบ้าน

ความเชื่อและการนับถือของชาวล้านนาแต่ละท้องถิ่นมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับการได้รับการถ่ายทอดจากบรรพบุรุษ แต่ความเชื่อจะมีความใกล้เคียงกันโดยเฉพาะความเชื่อที่มีผลต่อวิถีความเป็นอยู่ของผู้คนในสังคม จึงขอแยกแยะความเชื่อพื้นบ้านของชาวล้านนาออกเป็นแต่ละประเด็น

ก. ความเชื่อทางด้านไสยศาสตร์ ชาวล้านนามีความเชื่อเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่อำนาจเหนือมนุษย์ ในอดีตภาคเหนือแทบจะเป็นสังคมปิดเนื่องจากสภาพภูมิประเทศที่เป็นป่าเขา การคมนาคมใช้เดินเท้า หรือ ใช้ม้า ลา ล่อ ช้าง เป็นพาหนะทางบก และใช้เรือเป็นพาหนะทางน้ำ เส้นทางจะธุรกันดารเต็มไปด้วยอันตรายจากสัตว์ร้ายต่าง ๆ ชาวบ้านจะยังชีพด้วยการเพาะปลูกพืชไร่ ความที่ใกล้ชิดกับธรรมชาติ และเป็นสังคมเกษตรกรรมที่ต้องพึ่งพิงธรรมชาติ ชาวบ้านจึงมีการนับถือผี และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้นจนทำให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์อยู่นอก

Copyright by Mahidol University

เหนือความควบคุมของมนุษย์ เมื่อหาเหตุผลมาอธิบายปรากฏการณ์ธรรมชาติที่เกิดขึ้นไม่ได้จึงมีความเชื่อว่าเกิดจากอำนาจที่อยู่เหนือธรรมชาติ เมื่อคนในสังคมลบหลู่ หรือกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ทำให้สิ่งที่อยู่เหนือธรรมชาติไม่พอใจก็จะดลบันดาลให้ภัยพิบัติต่าง ๆ เกิดขึ้นในสังคมนั้น เช่น ภัยจากธรรมชาติ ผลผลิตไม่เพียงพอ ความยากจน การเจ็บป่วย ภัยพิบัติต่าง ๆ ผีจึงเป็นเสมือนตัวควบคุมความประพฤติของผู้คนในสังคม ในสังคมครอบครัวจะมีผีปู่ย่า หมู่บ้านจะมีผีเจ้าบ้าน หลาย ๆ หมู่บ้านจะมีผีเจ้านาย ไร่นาจะมีเหมืองฝาย ผีเจ้าป่า ผีเจ้าเขา เครื่องมือเครื่องใช้ทุกชนิดล้วนมีผีประจำอยู่ทั้งสิ้น พฤติกรรมที่คนใดกระทำผิดประเพณี ถือว่าผิดผี ผลร้ายมิใช้ตกแก่บุคคลนั้นเพียงผู้เดียว แต่ผลร้ายอาจเกิดขึ้นกับบุคคลอื่น ๆ ในครอบครัว หรือ คนในสังคม การนับถือผีจึงเป็นกลไกที่ควบคุมพฤติกรรมมิให้คนในสังคมมีพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนโดยเฉพาะพฤติกรรมทางเพศ แม้สังคมสมัยก่อนอาจจะเอื้ออำนวยต่อการเป็นโสเภณี แต่ผีเป็นเสมือนตัวควบคุมพฤติกรรมทางสังคมมิให้มีการล่วงล่วนเรื่องเพศ หากชายและหญิงในสังคมประพฤติผิดจารีตประเพณี มีความสัมพันธ์ทางเพศก่อนทำพิธีแต่งงานถือว่าเป็นการผิดผี จะทำให้ผีบรรพบุรุษไม่พอใจและลงโทษด้วยการเกิดการเจ็บป่วย หรือเกิดเหตุร้ายขึ้นกับบุคคลในครอบครัว หากผีไม่พอใจมาก ๆ อาจทำให้ได้รับโทษที่ที่รุนแรงโดยมีการเสียชีวิตเกิดขึ้นในครอบครัว พร้อมทั้งการถูกประนามจากสังคมที่อยู่ ความกลัวเกรงการถูกลงโทษจากผี และถูกลงโทษจากสังคมทำให้ชายและหญิงมีความระมัดระวังตัวในเรื่องเพศ เมื่อสังคมล้านนาต้องเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสความเจริญของโลก เมื่อสังคมผีล่มสลายกลายมาเป็นใช้กฎหมายควบคุมพฤติกรรมของคนตามแบบสังคมตะวันตก กฎหมายให้คุณและโทษเฉพาะบุคคล ให้สิทธิและเสรีภาพแก่ทุกคน ค่านิยมต่าง ๆ ของชาวล้านนาจึงเปลี่ยนแปลงโดยเฉพาะค่านิยมทางเพศ

ข.ความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรม และชาติกำเนิด คนในสังคมล้านนาถูกสอนให้เชื่อในชาติกำเนิดของตน สิ่งต่างที่ตนเองต้องประสบมีความเชื่อว่าเกิดจากกรรมแต่ปางก่อนกำหนดความเป็นไปในชาตินี้ ตนเองไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ สิ่งที่ต้องทำในชาตินี้คือกรรมดี การทดแทนบุญคุณพ่อแม่ถือเป็นกรรมดีอันประเสริฐดังคัมภีร์มนูศาสตร์ได้เขียนความตอนหนึ่งว่า "...บุตรีที่ดีจึงบำเรอแก่พ่อแม่ เมื่อพ่อแม่มีความสุข กุศลผลบุญย่อมตกแก่ตนโดยบริบูรณ์..." ภาระเลี้ยงดูพ่อแม่จึงตกเป็นภาระของผู้หญิงที่ต้องหาเลี้ยงครอบครัวเพื่อทดแทนบุญคุณ ในขณะที่ผู้ชายสามารถทดแทนบุญคุณพ่อแม่ด้วยการบวชเรียนในพระพุทธศาสนา เมื่อครอบครัวต้องลำบากลูกสาวจึงเป็นผู้ที่ต้องรับภาระในการหารายได้มาจุนเจือครอบครัว ความขาดแคลนในปัจจัยสี่ทำให้หญิงเหนือถูกชักจูงจากบุคคลจาก

Copyright by Mahidol University

สังคมอื่นให้เห็นว่าการค้าประเวณีเป็นอาชีพหนึ่งเฉกเช่นอาชีพอื่น ๆ โดยอ้างความเสียสละ ความกตัญญูเพื่อทดแทนบุญคุณพ่อแม่ พร้อมกับสร้างกฎเกณฑ์ขึ้นมาใหม่เพื่อให้หญิงบริการยอมรับในอาชีพที่ทำดังนี้

- เมื่อเป็นคนจนต้องหาเงินส่งให้พ่อแม่ การทำงานเช่นนี้เป็นการเสียสละตัวเองอย่างสูง เพื่อทดแทนบุญคุณพ่อแม่
- อาชีพนี้ถูกคนทั่วไปมองว่าเป็นคนไม่ดี ต้องเร่งหาเงินมาก ๆ
- ออกไปกับแขก หรือรับแขก ห้ามคิดถึงเรื่องความรัก การแต่งงาน

(เรณู อรรฐาเมศร์, 2532: 125) การอ้างถึงความกตัญญูเป็นการกล่าวอ้างสิ่งทดแทนการสูญเสียเกียรติยศ จนทำให้คนในสังคมคล้อยตาม ในที่สุดก็สามารถสร้างความยอมรับ ความนิยมในอาชีพได้เกือบทั้งหมู่บ้าน และเห็นเป็นเรื่องปกติเหมือนไปประกอบอาชีพอื่น ๆ

6.5.1.2 การสืบทอดทางสังคม สังคมล้านนาให้ความสำคัญกับการสืบเชื้อสายฝ่ายแม่ (Matriarchy) ภายหลังแต่งงานฝ่ายชายเป็นผู้ย้ายเข้ามาอยู่กับครอบครัวฝ่ายหญิงและมีการสืบทอดการนับถือผีทางฝ่ายแม่ ผู้หญิงจะเป็นผู้ประกอบพิธีกรรมทางที่เกี่ยงข้องกับความเป็นอยู่และพิธีกรรมแห่งชีวิต เช่น ประเพณีการเกิดเมื่อเด็กคลอดออกมา "แม่ช่าง"(หมอตำแย) จะเป็นผู้ตัดสายสะดือและทำพิธีฝังรก การเลี้ยงผีตระกูล การเข้าทรง (ม้าขี่) เพื่อรักษาโรคภัยไข้เจ็บ การที่ชายมาอยู่บ้านฝ่ายหญิง ผู้หญิงเป็นเจ้าบ้านอย่างแท้จริง เป็นกำลังสำคัญในการควบคุมการผลิต การควบคุมเศรษฐกิจในครัวเรือน การประกอบพิธีกรรมและการสืบทอดทางวัฒนธรรมประเพณี ยิ่งมีบทบาทมากอำนาจในการตัดสินใจจะมีมาก ผู้หญิงเป็นผู้ที่สืบทอดการเป็นเจ้าของที่ดินอย่างแท้จริง ผู้หญิงในสังคมภาคเหนือจึงได้รับการสั่งสอนในการเป็นผู้ที่ต้องหาเลี้ยงครอบครัวพร้อมทั้งดูแลเศรษฐกิจในบ้าน ในขณะที่ผู้ชายต้องย้ายออกจากบ้านเมื่อต้องแต่งงาน จึงไม่ต้องรับผิดชอบต่อปัญหาในครัวเรือน ผู้หญิงจึงต้องเป็นฝ่ายออกจากบ้านมาทำงานเพื่อหารายได้จุนเจือครอบครัว เมื่อครอบครัวเดือดร้อนลำบากจึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ผลักดันให้ผู้หญิงต้องเข้าสู่วงจรการค้าทางเพศ

6.5.1.3 ค่านิยมทางสังคมและวัฒนธรรม ในสังคมดั้งเดิมชาวบ้านมักจะไม่ค่อยออกจากหมู่บ้านด้วยสภาพเส้นทางที่ลำบาก วิถีชีวิตจึงเป็นไปด้วยความเรียบง่าย รักสงบ การทำงานผลผลิตที่ได้ต้องการเพียงใช้สำหรับการบริโภค ผู้หญิงจะถูกสอนให้ใส่ใจกับงานบ้านงานเรือน ถูกสั่งสอนให้เป็นกุลสตรี ให้มีมารยาทงาม วาจาไพเราะ แต่งกายสวยงาม ปรนนิบัติสามี เวลาว่างที่

Copyright by Mahidol University

เหลือจากการทำงานจะถูกใช้ไปในการทำนุบำรุงศาสนาเพื่อหวังความสุขในชาติหน้า เมื่อสังคมเปลี่ยนแปลง วัฒนธรรมจากสังคมอื่นหลั่งไหลเข้ามาด้วยเส้นทางคมนาคมที่สะดวกมากขึ้น ชาวเหนือต้องมีการปรับตัวเพื่อมิให้ถูกดูถูก พยายามรับเอาสิ่งใหม่เข้ามาอย่างรวดเร็ว ดังที่ สวาท รัตนวราห กล่าวถึงเรื่องต่าง ๆ ของเชียงใหม่ในอดีตสมัยที่คนเชียงใหม่เห่อการ "มอร์นิ่งวอล์ค" ตามคนกรุงเทพฯ ทั้ง ๆ ที่อากาศหนาวยังลุกมาเดินตอนตีสี่ ตีห้า และมีการแต่งกายตามแฟชั่น เช่น หญิงนุ่งชิ้นสั้นปิดเข่า ใส่เสื้อแขนสั้นในขณะที่อากาศหนาว และเริ่มที่จะให้ความสำคัญกับวัตถุมากกว่าจิตใจ สัทธิบริโภคนิยมได้ครอบงำชาวเหนือ มีการเสาะแสวงหาความมั่งคั่งเพียงเพื่อนำมาใช้จ่าย ซื้อหาสิ่งที่คิดว่าทำให้คุณค่าชีวิตสูงขึ้น ความสุขจึงมิได้อยู่ที่จิตใจแต่ความสุขอยู่กับการบริโภคทรัพยากรที่มาเอื้ออำนวยความสะดวกจนทำให้เกิดความล้มเหลวทางด้านจริยธรรมนับตั้งแต่เริ่มมีการติดต่อสัมพันธ์กับประเทศทางตะวันตก และติดต่อสัมพันธ์กับทางกรุงเทพในสมัยรัชกาลที่ 4 แห่งราชวงศ์จักรีเป็นต้นมา ชนชั้นเจ้านายฝ่ายเหนือนิยมนำลูกสาวมาเป็นเครื่องสัมพันธ์ภาพกับเจ้านายทางกรุงเทพเพื่อความมั่นคงทางสังคมของตนเอง มีการแสวงหาเด็กสาวชาวบ้านมาเป็นเครื่องบำเรอความสุขทางเพศเมื่อเจ้านายทางกรุงเทพมาตรวจราชการ ในขณะเดียวกันเจ้านายทางกรุงเทพก็นิยมชมชอบในความสวยงาม อ่อนหวาน และกิริยามารยาทของชาวเหนือ เจ้านายบางคนถึงกับจับจองหญิงหญิงชาวเหนือไว้สำหรับให้บริการทางเพศทั้งหมู่บ้าน บทบาทของชายจากสังคมอื่นเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้หญิงชาวเหนือต้องกลายมาเป็นเครื่องบำเรอทางเพศไม่ว่าจะเป็นหญิงในสังคมชั้นสูง หรือหญิงในสังคมชาวบ้าน เพื่อหวังลาภยศ ตำแหน่งการงานที่ผู้ชายจะได้รับบทบาทอันยิ่งใหญ่ของผู้หญิงในสังคมล้านนากลับถูกครอบงำจากผู้ชายในสังคมต่างถิ่น และต้องอยู่ในสัทธิบริโภคนิยมตามกระแสวัฒนธรรมอื่น ๆ เพื่อลบปมด้อยของตนเอง

6.5.1.4 ค่านิยมเกี่ยวกับเซ็กส์ของชายไทย ในอดีตผู้ชายไทยในสังคมชั้นสูงนิยมที่จะมีภรรยาหลายคน การมีภรรยามากแสดงถึงมีบารมีมาก มีข้าทาสบริวารมาก เพราะจะต้องเลี้ยงดูภรรยาและลูกทุกคน หากมีบุตรธิดาก็นับญาติเป็นตระกูลเดียวกัน แสดงให้เห็นถึงความมั่นคงของฐานะการเงิน การมีอำนาจ ทั้งยังเป็นเครื่องประกันว่าตนเองมีสุขภาพพลานามัยแข็งแรง เซ็กส์จึงเป็นเรื่องที่สร้างความภูมิใจให้กับผู้ชายเรื่องหนึ่ง ผู้ชายจึงใช้เซ็กส์เป็นเครื่องบำเรอความสุข จนมีการกล่าวติดปากว่าตนเองยังไม่แก่โดยใช้คำพูดว่า "ยังเตะปี๊บดัง" ซึ่งความหมายยังมีพละกำลังที่จะให้ความสุขทางเพศแก่หญิงได้ การใช้เซ็กส์เป็นสิ่งบันเทิงกลายมาเป็นค่านิยมของชายไทยดังปรากฏในความตอนหนึ่งของวรรณกรรมเรื่องขุนช้างขุนแผนว่า "...จึงตรัสว่าอ้ายพลายงามเป็นหมื่นไวย มีเมียมากสักเท่าใดก็ควรที่ ได้สักสิบคนมันยิ่งดี..." (ขุนช้างขุนแผน อ้างใน บุญยงค์ เกศเทศ 2532: 133)

Copyright by Mahidol University

แต่ในชายชั้นต่ำที่มีฐานะการเงินไม่ดีมักจะตัดปัญหาค่าใช้จ่ายที่จะต้องเลี้ยงดูเมียหลายคน จึงมักจะมีเมียคนเดียว แต่ค่านิยมทางเพศที่ติดตัวมาจึงทำให้ชายเสาะแสวงหาความรื่นรมย์ทางเพศเมื่อมีโอกาสโดยการใช้เงินสำหรับการซื้อหาเซ็กส์ จนเกิดค่านิยมที่ว่า "ไปที่ไหนต้องถึงที่นั่น" "เลี้ยงดูปูเสื่อ" รสนิยมที่ชายภาคกลางนิยมชมชอบหญิงเหนือเกิดขึ้นตั้งแต่อาณาจักรล้านนาถูกรวมเข้ามาอยู่กับรัฐบาลกรุงเทพ ดังความปรากฏในพระราชหัตรเลขาของรัชกาลที่ 4 แห่งราชวงศ์จักรีตอนหนึ่งว่า "...ก็คนทั้งปวงก็รู้ว่าครอบครัวลาวเมืองนี้เกิดสตรีรูปงาม เสียงเพราะ ช่างพูด ช่างเว้า จนผู้มีบุญเข้าครอบครองหวงเอาทั้งหมด..." (บุญยงค์ เกศเทศ 2532: 138) รสนิยมนี้ปรากฏรุนแรงขึ้นในปัจจุบัน จนมีการเสาะแสวงหาผู้หญิงชาวเหนือมาให้บริการทางเพศแก่ผู้ชายโดยใช้ค่าตอบแทนเป็นเงิน

6.5.1.5 วัฒนธรรมประเพณีที่เอื้ออำนวยต่อการสอลวงหญิง ภาคเหนือมีวัฒนธรรมและประเพณีที่แตกต่างจากสังคมภาคอื่น ทำให้คนที่เห็นแก่ตัวใช้ช่องทางจากวัฒนธรรมประเพณีที่ผิดแผกจากตนเองในการเอาเปรียบ และแสวงหาผลประโยชน์ โดยเฉพาะเรื่องเพศ วัฒนธรรมประเพณีเฉพาะถิ่นที่สำคัญ ได้แก่

ก. ประเพณีการต้อนรับคนต่างถิ่น คนเหนือมักจะให้ความเป็นมิตรกับคนแปลกหน้าที่มาเยี่ยมเยียน ความมีน้ำใจ และเอื้ออารีย์เป็นลักษณะเด่นของคนภาคเหนือ ดังจะเห็นได้จาก "น้ำหม้อ น้ำต้น" จะมีตั้งอยู่หน้าบ้านของชาวเหนือทุกบ้านเพื่อให้คนที่ผ่านไปมาแล้วหิวน้ำตักกิน เมื่อคนแปลกหน้ามาเยี่ยมเยียน พ่อแม่มักจะให้ลูกสาวมานั่งคุยด้วยโดยไม่มีความรังเกียจ ผู้ชายจึงใช้โอกาสนี้สร้างความสัมพันธ์กับหญิงสาว ด้วยคำพูดที่หลอกลวง และหาโอกาสมาเยี่ยมเยียนจนกลายเป็นแขกประจำจนได้รับความไว้วางใจ ในที่สุดก็ใช้โอกาสที่จะพาหญิงชาวเหนือเข้าสู่ธุรกิจทางเพศ

ข. ประเพณีการแอ่วสาว บิดามารดาของหญิงชาวเหนือมักจะให้เสรีภาพในการเลือกคู่ครองแก่หญิงสาว แต่ต้องอยู่ในขนบธรรมเนียมประเพณีการนับถือผี เวลาค่ำของทุกวันชายหนุ่มมักจะแวะมาคุยกับสาว ๆ ตามบ้านต่าง ๆ หญิงสาวจะมานั่งคุยด้วยโดยพ่อแม่ไม่ขัดขวาง การแอ่วสาวนี้หากมีการ "ผิดผี" ซึ่งหมายถึงการถูกเนื้อต้องตัวหญิงสาว การล่วงล้ำเข้าไปในเขตหวงห้ามของบ้าน จะต้อง "เสียผี" ตามประเพณี การเสียผีนี้หากหญิงยินยอมอยู่กินด้วยเรียกว่า "ใส่เอา" ก็จะทำพิธีเลี้ยงผีโดยใช้ หัวหมู 1 หัว เหล้า 1 ขวด ไก่ 1 คู่ และเงิน 6 บาท ก็สามารถได้หญิงมาเป็นภรรยา การเสียค่าใช้จ่ายจำนวนไม่มากที่จะได้หญิงเหนือมา จึงมีการใช้ "แอ่วสาว" มาเป็นเครื่องมือสำหรับนำหญิงสู่สถานบริการ ปัจจุบันประเพณีแอ่วสาวยังพบอยู่ตามสังคมชนบท และแม้สังคม

Copyright by Mahidol University

จะเปลี่ยนไปแต่ความมีอิสระในด้านการเลือกคู่ครองยังคงมีอยู่ ชายและหญิงสามารถอยู่กินกันได้ง่าย ๆ และสามารถเลิกร้างกันอย่างง่าย ๆ เช่นกัน พบว่าการผิดหวังจากชีวิตคู่เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้หญิงต้องเข้าสู่อาชีพขายบริการเพื่อหารายได้เลี้ยงตัวเอง

ค. การแต่งงาน วัฒนธรรมทางเหนือเปิดโอกาสให้ชายและหญิงในสังคมมีโอกาสเลือกคู่ครองได้โดยอิสระ การแต่งงานของสังคมชาวบ้านจะประกอบพิธีอย่างเรียบง่าย เสียค่าใช้จ่ายน้อย พิธีแต่งงานเป็นพิธีการบอกกล่าวให้ผีบรรพบุรุษรับรู้ว่าจะมีสมาชิกในครอบครัวเพิ่ม การจัดงานจะทำพิธีเลี้ยงผีโดยใช้ ไก่สุรา หัวหมู หรือ ที่เรียกว่า "เหล้าไห ไก่คู่" พร้อมเงินไหว้ผี 6 ถึง 12 บาท ญาติผู้ใหญ่จะทำพิธีผูกข้อมือ ผู้ชายเป็นฝ่ายย้ายมาอยู่ในบ้านฝ่ายหญิง การมีครอบครัวจึงเป็นการลงทุนเพียงเงินจำนวนน้อย ผู้ชายไม่ต้องดิ้นรนสร้างฐานะตนเองจนมั่นคงเฉกเช่นชายสังคมอื่น พ่อแม่ฝ่ายหญิงต้องการเพียงแรงงานที่จะมาช่วยทำงาน บ้านที่มีลูกสาวเคยทำงานขายบริการมักจะมีฐานะดีขึ้นจากการที่ลูกสาวส่งเงินมาให้สำหรับปลูกบ้านใหม่ ซื้อเครื่องใช้อำนวยความสะดวกต่าง ๆ เมื่อหญิงบริการเลิกอาชีพกลับมาอยู่ในหมู่บ้าน สภาพความเป็นอยู่ที่ดีของครอบครัว รวมทั้งรสนิยมการแต่งกายของหญิงสาวจะแตกต่าง สวยงามกว่าหญิงสาวชาวบ้านทั่วไป จึงเป็นที่หมายปองของชายหนุ่มทั้งในหมู่บ้านและต่างถิ่น และไม่มีความรังเกียจว่าเคยเป็นหญิงบริการมาก่อน ผู้ชายที่แต่งงานด้วยจะมีชีวิตที่สุขสบาย ไม่ต้องดิ้นรนสร้างฐานะเนื่องจากหญิงสาวเหล่านี้สะสมทรัพย์สินไว้แล้ว หญิงบริการที่กลับบ้านจึงมักจะมีครอบครัวในเวลาไม่นาน หากหญิงบริการที่ติดเชื้อเอดส์แล้วกลับมาอยู่บ้านแล้วมามีครอบครัว หรือมีความสัมพันธ์กับชายอื่นหลายคนที่พึงใจก่อนที่จะตกลงใจแต่งงาน หรือหากเป็นชาวเขาบางเผ่าที่มีพิธีกรรมการเลือกคู่ครองที่ชาย – หญิงสามารถมีเพศสัมพันธ์กันอย่างเสรี เช่น อีก้อในพิธีเลือกคู่ครองที่เรียกว่า ลานสาวกอด หรือชาวเขาบางกลุ่มที่ชาย – หญิงที่จะมีคู่ครองต้องผ่านการสอนเรื่องเพศโดยผู้ที่ได้รับการเลือกจากเผ่าก่อน หากมีผู้หนึ่งผู้ใดติดเชื้อไวรัสเอดส์ เชื้อเอดส์สามารถแพร่กระจายต่อไปได้ทั้งหมู่บ้าน

ง. การหย่าร้าง ในสังคมภาคเหนือผู้หญิงบอกเลิกกับผู้ชายได้หากพบว่าการอยู่ด้วยกันมีปัญหา การหย่าร้างจึงมักพบเสมอโดยเฉพาะในสังคมชนบท เมื่อเลิกจากกันผู้ชายเพียงแค่ขนของออกจากบ้านกลับไปอยู่กับครอบครัว การจดทะเบียนสมรสเริ่มจะมาใช้ในทางกฎหมายเมื่อไม่นานมานี้ ส่วนมากเมื่อหย่าร้างแล้วสามารถมีครอบครัวใหม่ได้ง่ายโดยผู้ชายไม่รังเกียจ มีงานวิจัยเกี่ยวกับครอบครัวภาคเหนือหลายเรื่องพบว่าหญิงเหนือบางคนหย่าร้างถึง 6 ครั้ง หากหญิง

Copyright by Mahidol University

หรือชายมีเชื้อไวรัสเอดส์อยู่ในร่างกาย การมีครอบครัวใหม่จึงเป็นการแพร่กระจายเชื้อเอดส์ไปสู่บุคคลคนอื่นต่อไปเรื่อย ๆ เพราะในสังคมครอบครัวมักไม่มีการควบคุมหรือป้องกันตนเองเมื่อจะมีเพศสัมพันธ์

จ. เพศสัมพันธ์นอกสมรส ปัจจุบันพบว่าชายและหญิงสามารถอยู่กินกันได้ง่าย และใช้เวลารู้จักกันไม่นานก็สามารถใช้ชีวิตอยู่ร่วมกัน สิ่งแวดล้อมและสื่อทางเพศต่าง ๆ ปรากฏมากมายในเชียงใหม่ ไม่ว่าการเสียนแบบชาวต่างชาติที่มาเที่ยวภาคเหนือ หรือ การเสียนแบบภาพยนตร์ต่าง ๆ รวมทั้งสื่อด้านเอกสารตามแผงหนังสือ หรือสื่อจากเทปวิดีโอ ก็เป็นสิ่งกระตุ้นยั่วเย้าให้เกิดพฤติกรรมทางเพศที่เปี่ยงเบนไปจากค่านิยมแบบเดิม ไม่ว่าจะเป็นการสำส่อนทางเพศและเพศสัมพันธ์นอกสมรส ชายและหญิงจึงมีการจับคู่กัน ใช้ชีวิตอยู่ด้วยกัน ในขณะเดียวกันชายคู่ขาก็ยังใช้ชีวิตทางเพศอย่างฟุ่มเฟือย และเป็นเรื่องไม่แปลกหากผู้ชายจะเดินเข้าสถานเริงรมย์ที่มีอยู่ทุกหนทุกแห่งในเชียงใหม่ ไม่ว่าจะเป็นในหมู่บ้าน หรือในเมือง เพศสัมพันธ์นอกสมรสส่วนใหญ่ไม่มีความยั่งยืน และไม่มั่นคงในการที่จะอยู่ครองคู่เป็นสามี-ภรรยา

6.5.2 ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และการเมือง

6.5.2.1 การพัฒนาเมืองเชียงใหม่ให้เป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ การศึกษาและการท่องเที่ยวของภาคเหนือ นโยบายขยายตัวทางเศรษฐกิจของรัฐบาลไทยด้วยการส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศโดยเฉพาะการพัฒนาเมืองเชียงใหม่ให้เป็นศูนย์กลางด้านต่าง ๆ ของภาคเหนือ จุดขายของเชียงใหม่คือธุรกิจการท่องเที่ยว ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจสังคมอย่างรวดเร็ว การปรับปรุง ก่อสร้างอาคารร้านค้า สิ่งอำนวยความสะดวก ก่อให้เกิดช่องว่างระหว่างเมืองกับชนบท เกิดความแตกต่างระหว่างคนจน และคนรวย การเอารัดเอาเปรียบของผู้ที่มีโอกาส เกิดระบบทุนนิยมในการค้า และเกิดการเคลื่อนย้ายแรงงานจากชนบทมาสู่เมือง การเปลี่ยนแปลงดำเนินไปตามยุคสมัย และสถานการณ์ทางการเมือง โดยจะขอกล่าวถึงเป็นช่วงเวลาดังนี้

ก. ยุคก่อตั้งมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในสมัยจอมพลถนอม กิตติขจร เป็นนายกรัฐมนตรี ได้อนุมัติให้สร้างมหาวิทยาลัยในภูมิภาคขึ้นเป็นแห่งแรกในประเทศไทยที่จังหวัดเชียงใหม่เมื่อปี พ.ศ. 2507 ส่งผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ มีการพัฒนาระบบสาธารณูปโภค การสื่อสาร เส้นทางคมนาคม ขนส่ง ฯลฯ ธุรกิจต่าง ๆ ได้หลั่งไหลเข้ามาลงทุนในจังหวัดเชียงใหม่ ในขณะเดียวกันรัฐบาลมีนโยบายชักชวนให้คนภาคอื่นอพยพมาอยู่ภาคเหนือมากขึ้นโดยให้ผู้

Copyright by Mahidol University

เชี่ยวชาญทางการดนตรีประพันธ์เพลงเชิญชวน ให้นักร้องที่มีชื่อเสียงขับร้องออกอากาศทางวิทยุกระจายเสียง เนื้อหาเพลงบรรยายถึงความสวยงามของธรรมชาติ ภูมิอากาศที่บริสุทธิ์ ภูมิประเทศที่สวยงาม ความมีอัธยาศัยของผู้คน เริ่มมีนายทุนที่มีกำลังทรัพย์สูงมาซื้อที่ดินเก็บไว้เก็งกำไร ที่ดินเริ่มถูกเปลี่ยนมือจากเจ้าของที่ดินเดิมมาอยู่ในมือของนายทุน เจ้าของที่ดินเดิมเมื่อมีเงินเป็นก้อนก็ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย เมื่อเงินหมดจึงต้องกลายมาเป็นลูกจ้างแรงงาน และต้องเคลื่อนย้ายมาสู่เมือง หากอยู่ที่เดิมที่ดินเพาะปลูกต้องกลายมาเป็นการเช่า เกิดการกู้ยืมเงินมาลงทุน ในขณะที่ค่าใช้จ่ายในการผลิตสูงขึ้น ราคาผลผลิตกลับต่ำลงเพราะต้องผ่านพ่อค้าคนกลาง หนี้สินจึงเพิ่มพูน ผู้หญิงที่เคยมีบทบาทในการผลิตและมีอำนาจทางเศรษฐกิจกลับต้องออกจากบ้าน มาหางานทำเพื่อช่วยแบ่งเบาภาระของครอบครัว หวังเพียงรายได้สำหรับเลี้ยงดูครอบครัว ทิ้งบทบาทการอบรมสั่งสอนลูก ละทิ้งบทบาทการเป็นผู้ถ่ายพิธีกรรม การคลอดลูกของหญิงต้องคลอดสถานบริการทางแพทย์ที่ทำคลอดด้วยมือชายตามการแพทย์แผนตะวันตก ไม่มีพิธีกรรมการเกิด การเจ็บป่วย การสืบทอดพิธีกรรมขาดช่วง ในเวลาเดียวกันความสัมพันธ์ทางใจของครอบครัว พ่อแม่ ลูก อ่อนแอลง ปัญหาปากท้องถูกหยิบยกมาพูดคุยแทนเสียงหัวเราะเมื่อปัญหาทางเศรษฐกิจรุมเร้า ครอบครัวเริ่มแตกแยก ปัญหาเด็กเล็กขาดการเลี้ยงดูเอาใจใส่ ความอบอุ่นในครอบครัวขาดหาย ทุกคนต่างแสวงหาสิ่งที่ต้องการ ถึงแม้ครอบครัวนั้นจะยังคงยึดอาชีพเกษตรกรรมอยู่ก็เป็นการเช่าที่ดิน ปัญหาหนี้สินและความยากจนทำให้พ่อแม่บางคนต้องขายลูกสาวให้กับนายหน้าเพื่อปลดหนี้สิน

ข. ยุคการเปิดเมืองเชียงใหม่สู่สายตาชาวโลก เมื่อปี พ.ศ. 2512 ได้มีการจัดประชุมการท่องเที่ยวภาคพื้นเอเชียแปซิฟิค หรือ "พาต้า" ขึ้นที่เชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะเปิดตัวเชียงใหม่ให้ตลาดท่องเที่ยวของโลกรู้จัก ผลที่ตามมาหลังจากการประชุมผ่านไปคือธุรกิจการลงลงทุนต่าง ๆ หลั่งไหลมาสู่เชียงใหม่ ส่วนใหญ่เป็นการลงทุนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น โรงแรม ร้านอาหาร สถานเริงรมย์ต่าง ๆ มีการกว้านซื้อที่ดินจากชาวเชียงใหม่ ราคาที่ดินก็ปรับตัวสูงขึ้น ค่าครองเพิ่มสูงขึ้น สินค้าแปลกใหม่ และสิ่งอำนวยความสะดวกเริ่มหลั่งไหลเข้าสู่สังคมของชาวล้านนา ธุรกิจบริการขยายตัวมากขึ้นเพื่อตอบสนองต่อนักท่องเที่ยวที่หลั่งไหลมาสู่เชียงใหม่ โดยเฉพาะธุรกิจทางเพศที่นักท่องเที่ยวบางกลุ่มต้องการ รูปแบบของการบริการทางเพศเริ่มหลากหลายและซับซ้อนขึ้นจากเดิมที่มีเพียงสำนักโสเภณี เริ่มมีบาร์ ไนท์คลับ อาบอบนวด คอกเทลเลาจน์ มีการสรรหาหญิงจากชนบทมาสู่ตลาดการค้าหญิงเพิ่มขึ้น เพื่อให้เพียงพอกับสถานบริการทางเพศ เด็กสาว

Copyright by Mahidol University

ในหมู่บ้านเองก็ดิ้นรนไขว่คว้าที่จะแสวงหาเงินเพื่อนำมาบริโภคสิ่งที่ต้องการ การเปลี่ยนแปลงของสังคมพื้นบ้านทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงชีวิตความเป็นอยู่ การที่สังคมชื่มชับเอาสิ่งใหม่อย่างรวดเร็วก่อให้เกิดการดิ้นรน แสวงหา และความต้องการปรับเปลี่ยนสภาพครอบครัว สิ่งที่ไม่มีก็อยากมีอยากได้ กลายมาเป็นความต้องการบริโภควัตถุนิยม และใช้คุณค่าทางวัตถุเป็นเครื่องวัดความมีอำนาจในสังคม แทนการวัดด้วยระบบคุณธรรมเช่นเดิม และเมื่อผู้หญิงภาคเหนือทำให้ตนเองเป็นเช่นวัตถุ สิ่งของ ที่ใช้ทรัพย์สินซื้อหามาได้ อำนาจในครอบครัวที่เคยมีก็แตกสลายโดยสิ้นเชิง กลายมาอยู่ภายใต้อำนาจการปกครองของชาย ความเป็นมนุษย์ของหญิงเหนือบางกลุ่มหายไปกลายมาเป็นสินค้า สังคมลักษณะนี้มิได้เกิดกับคนเหนือทุกคน แต่เกิดกับบางสังคมเท่านั้น

ค. ยุคเปิดสนามบินนานาชาติที่เชียงใหม่ เมื่อปี พ.ศ. 2522 รัฐบาลได้พัฒนาสนามบินเชียงใหม่ให้เป็นสนามบินสากล ทำให้เมืองเชียงใหม่เจริญเติบโตอย่างรวดเร็วและเป็นที่รู้จักของทั่วโลก และเป็นแหล่งลงทุนที่นักธุรกิจให้ความสนใจ เศรษฐกิจของเมืองเชียงใหม่เจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง มีคนต่างถิ่นอพยพมาอยู่อาศัย และทำธุรกิจการค้าเป็นจำนวนมาก ความเปลี่ยนแปลงทางสังคมของเมืองเชียงใหม่ดำเนินต่อไปอย่างรวดเร็ว คนจากต่างสังคมได้นำเอาวัฒนธรรมใหม่มาสู่เชียงใหม่ ในขณะที่คนเชียงใหม่เองก็พยายามปรับตัวให้เข้ากับสภาพของความเปลี่ยนแปลง พร้อมกับบริโภคเอาวัฒนธรรมแปลกใหม่อย่างหิวกระหาย จึงขาดการไตร่ตรอง ความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นตั้งแต่ภายในครอบครัว สังคมหมู่บ้าน จนถึงสังคมเมือง สัทธิบริโภคนิยมแทรกซึมเข้าสู่ครอบครัวชนบท กลายมาเป็นค่านิยมใหม่ และเป็นแรงผลักดันให้หญิงสาวจากชนบทต้องออกจากหมู่บ้านมาสู่กระบวนการค้าทางเพศ

6.5.2.2 นโยบายของรัฐต่อปัญหาโรคเอดส์

ปัญหาการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ที่ทวีความรุนแรงขึ้น โดยเฉพาะจังหวัดภาคเหนือ สาเหตุส่วนหนึ่งเกี่ยวข้องกับนโยบายของรัฐ และทำให้ธุรกิจทางเพศในปัจจุบันทวีความซับซ้อนขึ้นเรื่อย ๆ ผู้ศึกษาขอแยกแยะมุมมองจากนโยบายของรัฐออกเป็นประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

ก. การปราบปรามหญิงบริการ นโยบายของรัฐที่มุ่งเน้นการปราบปรามหญิงบริการ และ แหล่งขายบริการ โดยการเร่งรัดการจับกุม ทำให้การเข้าไปควบคุมแหล่งแพร่เชื้อกระทำได้ลำบาก มีการเคลื่อนย้ายหญิงบริการไปตามแหล่งต่าง ๆ ส่วนหนึ่งของหญิงบริการคือบุคคลที่ติดเชื้อเอดส์แล้ว การเคลื่อนย้ายจึงเป็นการแพร่กระจายเชื้อไปตามแหล่งต่าง ๆ โดยขาดการควบคุม

Copyright by Mahidol University

ดูแลจากผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้อง หญิงบริการส่วนหนึ่งรัฐจัดส่งกลับภูมิลำเนา ทำให้ผู้ดำเนินธุรกิจทางเพศต้องหันไปหาแรงงานจากเพื่อนบ้านเพื่อนำมาทดแทน และมีการกักขัง ข่อนเร้น เกิดการเอาเปรียบทางเพศอย่างรุนแรง หญิงสาวเหล่านี้ขาดความความรู้ เข้าใจ ในการป้องกันตนเอง เพราะมีปัญหาด้านการสื่อสารและการติดต่อกับบุคคลทั่วไป การเข้าเมืองที่ผิดกฎหมายจึงเป็นเสมือนโซ่ตรวนที่ทำให้หญิงต่างชาติถูกเอาเปรียบมากขึ้น

ข. การจัดสรรงบประมาณ การควบคุมโรคเอดส์จำเป็นต้องดำเนินอย่างต่อเนื่องและใช้งบประมาณจำนวนมาก การเปลี่ยนแปลงรัฐบาล หรือการปรับเปลี่ยนผู้บริหารระดับสูงที่ทำหน้าที่กำหนดนโยบาย และจัดสรรงบประมาณ ทำให้การดำเนินงานไม่ต่อเนื่อง ล่าช้า และมีขั้นตอนมากมาย ในขณะที่การแพร่ระบาดของโรคดำเนินไปอย่างรวดเร็ว กว่าที่รัฐบาลจะอนุมัติโครงการหรืองบประมาณก็ดูเสมือนจะไม่ทันเหตุการณ์ การแก้ปัญหาจึงมักเป็นการตามหลังสถานการณ์ไปเรื่อย บางโครงการได้จัดทำไว้ล่วงหน้า กว่าจะได้อนุมัติใช้เวลานานหลายเดือน และต้องรีบร้อนดำเนินการเพื่อให้เสร็จสิ้นในปีงบประมาณ ต้องรองบประมาณงวดใหม่ต่อไปเรื่อย ๆ

ค. การประสานงานระหว่างภาครัฐบาลและเอกชน ในช่วงแรก ๆ ของการเกิดโรคเอดส์ มีองค์กรเอกชนมากมายที่ได้ทุนสนับสนุนจากต่างประเทศมาดำเนินการควบคุมปัญหาเอดส์ แต่ละองค์กรจะมีจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของตนเอง การดำเนินงานเป็นไปแบบต่างคนต่างทำไม่มีการประสานงาน ในขณะที่ภาครัฐบาลการทำงานต้องผ่านขั้นตอนมากมาย ขาดแคลนผู้ที่มีประสบการณ์ที่ดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ขาดการประสานกับหน่วยงานภาครัฐด้วยกัน และภาคเอกชนการดำเนินงานควบคุมโรคเอดส์ของแต่ละหน่วยงาน มีความซ้ำซ้อน ไร้ทิศทาง ระยะหลังของการดำเนินงานแม้จะมีการประสานงานกัน แต่ระบบราชการไทยสร้างความเบื่อหน่ายให้กับหน่วยงานอื่น ๆ

ในขณะเดียวกันโครงการป้องกันเอดส์ของรัฐบาลที่ลงปฏิบัติงานกับชุมชนมักขาดการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของแต่ละชุมชน ขาดการประชาสัมพันธ์ และทำความเข้าใจกับเจ้าของพื้นที่ ทำให้ไม่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนจึงเกิดการต่อต้าน หลาย ๆ โครงการไม่ประสบความสำเร็จเนื่องจากขาดการประสานงาน และรัฐมักดำเนินงานโดยการกำหนดรูปแบบที่สำเร็จรูปสำหรับนำไปใช้ในภาพรวมของประเทศ แต่ความเป็นจริง สังคมต่าง ๆ จะมีความหลากหลาย มีขนบธรรมเนียม วัฒนธรรมประเพณี ความเชื่อพื้นบ้าน ระเบียบแบบแผนวิถีประชาที่แตกต่างกัน การดำเนินงานใด ๆ ที่ละเลยสิ่งเหล่านี้ย่อมเกิดปัญหา และเกิดความล้มเหลวที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์

Copyright by Mahidol University

6.5.2.3 ปัจจัยทางระบาดวิทยา ภาคเหนือเป็นแหล่งแพร่เชื้อเอดส์ที่สำคัญและมีเป็นจำนวนมาก นักวิชาการหลายที่เคยตั้งคำถามว่า "ทำไมผู้ที่ติดเชื้อเอดส์ในภาคเหนือจึงเสียชีวิตในระยะเวลาไม่นานหลังจากได้รับการตรวจพบเชื้อ" ในขณะที่เอกสารทางวิชาการให้เวลาสำหรับผู้ที่ติดเชื้อเอดส์ในการที่จะมีชีวิตอยู่หลังจากพบว่ามีการติดเชื้อนาน 7 - 10 ปี แต่ผู้ติดเชื้อเอดส์ทางภาคเหนือภายหลังพบว่าติดเชื้อเอดส์แล้ว อาการจะดำเนินไปสู่ระยะที่ 2 ในเวลาไม่เกิน 1 ปี และจะมีอาการของเอดส์ระยะที่ 3 ติดตามมาในเวลาไม่กี่เดือน ส่วนใหญ่จะเสียชีวิตภายในเวลา 2-3 ปี ผู้เชี่ยวชาญทางการแพทย์ได้มีการยืนยันว่าไวรัสเอดส์ที่พบในภาคเหนือเป็นสายพันธุ์เฉพาะถิ่น โดยการตรวจเชื้อจากผู้ติดเชื้อจากเพศสัมพันธ์ที่เชียงใหม่ พบว่าสายพันธุ์ที่ตรวจพบเป็นสายพันธุ์ E หรือเรียกกันว่า Chiangmai ต่อมาเรียกเป็น Thai A เชื้อ subtype E ในขณะที่สายพันธ์ทางยุโรปเป็น subtype B ในทวีปแอฟริกาเป็น subtype A ปัจจุบันผู้ติดเชื้อจากเพศสัมพันธ์ในประเทศไทยระยะ 2 - 3 ปีที่ผ่านมาตรวจพบว่าเป็น subtype E เกือบทั้งหมด (จันทพงษ์ วะสี , อัดสาเหา) การติดต่อเชื้อจึงเกิดขึ้นได้ง่าย และมีความรุนแรงของโรคสูง ผู้ที่ได้รับเชื้อระยะแรก ๆ จึงไม่รู้ว่าตนเองติดเชื้อเอดส์แล้ว จึงมีการแพร่เชื้อไปสู่ผู้อื่นต่อไปจนกว่าอาการจะปรากฏ

6.6 หญิงบริการทางเพศ : ภาพสะท้อนของสถานการณ์โรคเอดส์ในจังหวัดเชียงใหม่

ในขณะที่นโยบายของรัฐต้องการพัฒนาเชียงใหม่ให้เป็นจุดศูนย์กลางของภาคเหนือ มีการจัดทำโครงการใหญ่ ๆ ที่จะพัฒนาเศรษฐกิจภาคเหนือให้เข้าสู่ตลาดโลกโดยเน้นการท่องเที่ยวเป็นปัจจัยสำคัญ ทำให้ปัญหาธุรกิจทางเพศเจริญเติบโต และซับซ้อนขึ้นเรื่อย ๆ อันเป็นผลจากการเร่งรัดการจับกุมแหล่งค้าประเวณีที่ผิดกฎหมาย และเน้นการปราบปรามโสเภณีเด็ก ปัญหาการแพร่เชื้อเอดส์ในเชียงใหม่ยังคงมีอยู่ต่อไป และทวีความรุนแรงจนยากที่จะควบคุม ปัจจัยสำคัญที่ทำให้สถานการณ์เอดส์ในเชียงใหม่ยังคงอยู่ในขั้นวิกฤติเช่นปัจจุบันมีหลายปัจจัยดังนี้

6.6.1 ธุรกิจทางเพศเป็นธุรกิจที่สร้างรายได้มหาศาลให้แก่องค์กรที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นนายทุน เอเย่นต์ นายหน้า ตัวหญิงบริการ และบุคคลต่าง ๆ ที่มีผลประโยชน์เกี่ยวข้อง เป็นธุรกิจที่ลงทุนเพียงครั้งเดียวก็สามารถสร้างรายได้เป็นกอบเป็นกำ จึงมีนักลงทุนพยายามที่จะปรับเปลี่ยนรูปแบบการขายบริการให้มีความซับซ้อน และทวีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกที จนยากที่กฎหมายจะเข้าดำเนินการได้ ในบางขณะเจ้าของกิจการจะมีการเอื้อผลประโยชน์ให้แก่ผู้ที่ควบคุมดูแล กำกับ ทำให้

Copyright by Mahidol University

การดำเนินธุรกิจเป็นไปอย่างราบรื่น ความต้องการหญิงบริการมีมากขึ้น จึงมีการแสวงหาหญิงมาเข้าสู่ระบบธุรกิจเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ รายได้จากการประกอบอาชีพเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดหญิงบริการทางเพศรายใหม่ต่อไปไม่มีที่สิ้นสุด ตราบใดที่ธุรกิจทางเพศยังคงสร้างรายได้มหาศาล ก็จะมีนายทุนรายใหม่เกิดขึ้น มีสถานบริการทางเพศรูปแบบใหม่ ๆ และยังคงมีการสรรหาหญิงมาขายบริการทางเพศรายใหม่ ๆ เพิ่มขึ้นไม่มีที่สิ้นสุด และเป็นหญิงบริการแอบแฝง มากกว่าเปิดเผย การควบคุมโรคเอดส์กระทำได้ยากขึ้น

6.6.2 หญิงบริการมีอายุน้อยลง และเป็นโสเภณีข้ามชาติ การที่หญิงบริการทางเพศในเชียงใหม่มีอายุน้อยลง และเป็นโสเภณีข้ามชาติ สืบเนื่องมาจากนโยบายของรัฐที่เน้นการกวาดล้างแหล่งค้าประเวณี ทำให้โสเภณีส่วนหนึ่งที่ถูกเจ้าหน้าจับได้ถูกส่งกลับภูมิลำเนา จึงต้องนำหญิงจากต่างแดนมาขายบริการมากขึ้น หญิงบริการเหล่านี้ขาดความรู้เรื่องข่าวสารเกี่ยวกับโรคเอดส์เพราะจะถูกปิดบังซ่อนเร้น จากเจ้าของกิจการ ในส่วนตัวหญิงบริการเองก็มีการศึกษาน้อย มีปัญหาการสื่อสาร ขาดความรู้เรื่องการป้องกันตนเอง โดยเฉพาะในช่วงเดือนแรกของการขายบริการหญิงบริการมีโอกาสที่จะติดเชื้อเอดส์มากที่สุด หญิงบริการรายใหม่ยังขาดการต่อรองหากลูกค้าไม่ยอมใช้ถุงยางอนามัยเพราะการรับฟังภาษาที่ไม่เข้าใจ

6.6.3 การรับแขกจำนวนมากต่อวัน การที่หญิงบริการถูกบังคับให้รับแขกจำนวนมากต่อวันทำให้มีโอกาสเกิดบาดแผลจากเพศสัมพันธ์ที่รุนแรงของลูกค้า บาดแผลจากการเสียดสี เมื่อเกิดความเจ็บปวดจึงมักจะละเลยการป้องกันตนเองโดยให้ลูกค้าใช้ถุงยางอนามัย เพราะทนไม่ไหวหากวันนั้นรับแขกมาแล้วหลายคน โอกาสที่จะรับเชื้อเอดส์ และแพร่เชื้อเอดส์จึงเป็นไปได้สูง นอกจากนี้ปัญหาที่เกิดจากความบกพร่องของการใช้ถุงยางอนามัยจึงเป็นไปได้สูง

6.6.4 ปัญหาการขาดความรู้เรื่องการใช้ถุงยางอนามัย พบว่าหญิงบริการส่วนใหญ่มีความรู้แต่วิธีการใช้ถุงยาง แต่ขาดความรู้ในการเลือกขนาดของถุงยางที่เหมาะสมกับลูกค้าแต่ละราย มีความบกพร่องของขั้นตอนการถอดที่มีโอกาสติดเชื้อเอดส์ได้ ถุงยางที่มีอยู่ตามสำนักบริการมักจะเป็นถุงยางที่หน่วยงานสาธารณสุขแจกให้ หญิงบริการเองก็ไม่มีโอกาสจะเลือกขนาดได้ ผู้คุมสำนักหยิบ

Copyright by Mahidol University

ให้ก็นำไปใช้กับแขกเลย ยิ่งหากเป็นช่วงเทศกาลที่ต้องเร่งทำประตู โอกาสเลือกถุงยางแทบไม่มี ในระหว่างการให้บริการแขกหญิงบริการจึงมักพบปัญหาถุงยางแตก ถุงยางหลุดบ่อยครั้ง

6.6.5 หญิงบริการที่ติดเชื้อเอดส์ยังคงขายบริการต่อเพื่อเก็บเงิน หญิงบริการส่วนหนึ่งที่ติดเชื้อเอดส์แล้วยังคงขายบริการต่อเพื่อเก็บเงินไว้รักษาตนเอง และสะสมไว้มาก ๆ ให้คนที่อยู่หลัง มีข้อมูลยืนยันจากการศึกษาวิจัยที่กำลังดำเนินการอยู่ของ วัฒนา โยธาใหญ่ (2537-2538) จากการติดตามหญิงบริการที่ติดเชื้อ HIV จำนวน 89 คน เป็นเวลา 1 ปีหลังพบเชื้อเอดส์ พบว่า 58 คนมีปัญหาเป็นกามโรคอย่างน้อย 1 ครั้งหลังจากทราบผลเลือด 3 เดือน บางคนเป็นหนองในถึง 3 ครั้งใน 1 ปี เป็นเครื่องยืนยันให้เห็นว่าเมื่อรู้ว่าตนเองติดเชื้อเอดส์แล้วหญิงบริการต้องการเก็บเงินให้ได้มาก ๆ โดยไม่เข้มงวดการใช้ถุงยางอนามัย และเพิ่มจำนวนการรับแขกมากขึ้นจากเดิม จึงทำให้เอดส์ยังคงแพร่กระจายไปทั่ว

6.7 แนวโน้มและทิศทางของธุรกิจทางเพศในอนาคต

แนวโน้มของธุรกิจทางเพศในเขตเมืองเชียงใหม่จะมีการแอบแฝงมากขึ้น โดยอาศัยกิจการอื่นบังหน้า นายหน้าอาจอยู่ในรูปแบบอื่นมิใช่อยู่ในหมู่บ้านเช่นแต่ก่อน จะเกิดโสเภณีอิสระมากขึ้น ธุรกิจทางเพศจะอาศัยจุดขายจากวัฒนธรรม ประเภณี ผสมผสานกับธุรกิจสมัยใหม่ ทิศทางของธุรกิจทางเพศที่คาดว่าจะมีขึ้นในอนาคตแยกรูปแบบได้ดังนี้

6.7.1 การผสมผสานรูปแบบศาลายาดองร่วมกับคาราโอเกะ

6.7.2 การแสดงศิลปวัฒนธรรมที่แอบแฝงการขายบริการทางเพศ

6.7.3 การจัดทัวร์ที่อ้างการศึกษาวัฒนธรรมประเพณีของชนกลุ่มน้อย แต่มีการจัดให้มีการขายบริการทางเพศร่วมด้วย

6.7.4 โสเภณีอิสระอาจอยู่ในรูปพนักงานเดินตลาด ขายล็อตเตอรี่ ขายดอกไม้ ขายของหน้าร้าน ขายสินค้าตามบ้าน ฯลฯ

6.7.5 นายหน้าอาจแทรกซึมอยู่ในกิจการอื่น เช่น ร้านขายส้มตำ ไก่ย่าง ร้านเครื่องดื่มตามริมทาง เจ้าของหอพัก เจ้าของอาคารชุดให้เช่า ทำงานห้างร้าน บริษัท

Copyright by Mahidol University

ข้อเสนอแนะ

1. เมื่อไม่สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมค่านิยมทางเพศของชายได้ ทำอย่างไรจึงจะทำให้สถานบริการทุกแห่งเข้มงวดกับการป้องกันตนเองของหญิงบริการ และกลุ่มลูกค้า

2. ผู้รักษากฎหมายน่าจะมีบทบาทในการร่วมกันป้องกันโรคเอดส์มากกว่าที่จะใช้นโยบายกวาดล้างสถานบริการ หรือตัวหญิงบริการ การปฏิบัติต้องมีความจริงใจ จริงจัง และต่อเนื่อง โดยคำนึงถึงระบบคุณธรรม จริยธรรม และให้คุณค่าของความเป็นมนุษย์แก่หญิงบริการ เพราะหญิงบริการเหล่านี้เป็นบุคคลที่ด้อยโอกาสในสังคมอยู่แล้ว หากยังถูกปฏิบัติเช่นเป็นวัตถุ สิ่งของ เท่ากับยิ่งเพิ่มตราบาปให้แก่พวกเธอเหล่านั้น รวมทั้งเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน การถูกกักขังมิให้ได้รับการดูแลสุขภาพ การจับกุมกวาดล้างมิใช่วิถีทางแก้ปัญหาเอดส์ และปัยหาการขายบริการ ควรหันมาใช้การสงเคราะห์ที่เหมาะสม การให้ความรู้ที่ถูกต้อง

3. หญิงบริการจะเป็นกลุ่มที่ถูกทดลอง และเป็นกลุ่มที่อาศัยในการสร้างผลงานต่าง ๆ การกระทำใด ๆ ก็แล้วแต่ขอให้คำนึงถึงคุณค่าของบุคคลแต่ละคน สิทธิมนุษยชน และจริยธรรม

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

ประเด็นที่น่าศึกษาติดตามต่อไปเกี่ยวกับหญิงบริการ คือ ปัญหาธุรกิจทางเพศข้ามชาติ และการติดตามวิวัฒนาการของธุรกิจทางเพศในอนาคตของเมืองเชียงใหม่ ซึ่งนโยบายทางเศรษกิจของรัฐจะพัฒนาภาคเหนือตอนบนให้เป็น 4 เหลี่ยมเศรษฐกิจ

Copyright by Mahidol University

บรรณานุกรม

กามโรค, กอง. "หนังสือที่ สธ.0404/ว 22." 29 ธันวาคม 2535.

————. ทำเนียบแหล่งแพร่โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์. กรุงเทพมหานคร: กองกามโรค กรมควบคุมโรคติดต่อ กระทรวงสาธารณสุข, 2535.

กามโรคและโรคเอดส์เขต 10 เชียงใหม่, ศูนย์. สรุปข้อมูลงานควบคุมกามโรค ประจำปี 2536. เชียงใหม่: ศูนย์กามโรคและโรคเอดส์เขต 10, 2536.

————. สรุปข้อมูลการสำรวจแหล่งแพร่เชื้อกามโรคและโรคเอดส์ในเขตรับผิดชอบของศูนย์กามโรคและโรคเอดส์เขต 10 เชียงใหม่ เมื่อวันที่ 1-12 กรกฎาคม 2536. เชียงใหม่: ศูนย์กามโรคและโรคเอดส์เขต 10, 2537.

กาญจนา แก้วเทพ. มรดกทางวัฒนธรรมและศาสนา. กรุงเทพมหานคร: รุ่งเรืองสาสน์การพิมพ์, 2530: 69-139.

————. ม่านแห่งอคติ : ความสัมพันธ์ระหว่างสตรีกับสถาบันสังคม. กรุงเทพมหานคร: สุดจิต ออฟเซท, 2535.

กิตติ พุฒิภานนท์, ขจร หลักคามี. "กรณีศึกษาพฤติกรรมทางเพศของครอบครัวชนบทภาคเหนือตอนล่าง." ใน บทคัดย่อการสัมมนาระดับชาติเรื่องโรคเอดส์ ครั้งที่ 4. หน้า 74-78. กรุงเทพมหานคร: กองโรคเอดส์, 2537.

กิตติพัฒน์ นนทปัทมะดุลย์ และคณะ. "เอดส์ สังคม และพฤติกรรม." ใน พฤติกรรมสุขภาพ, หน้า 213-236. ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์, เพ็ญจันทร์ ประดับมุข, จริยา สุทธิสุคนธ์, บรรณาธิการ. นครปฐม: ศูนย์ศึกษานโยบายสาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล, 2533.

กุนดี โตโพธิไทย. "การศึกษาปัจจัยในการใช้ถุงยางอนามัยของหญิงบริการทางเพศ." ใน บทคัดย่อการสัมมนาระดับชาติเรื่องโรคเอดส์ ครั้งที่ 4. หน้า 81. กรุงเทพมหานคร: กองโรคเอดส์, 2537.

โกมล กลิ่นลำดวน. การให้บริการทางเพศของหญิงโสเภณีโดยตรงจังหวัดหนองคาย เพื่อหาผลกระทบจากการเปิดใช้สะพานมิตรภาพไทย-ลาว." ใน บทคัดย่อการสัมมนาระดับชาติเรื่องโรคเอดส์ ครั้งที่ 4. หน้า 160. กรุงเทพมหานคร: กองโรคเอดส์, 2537.

Copyright by Mahidol University

โกศล เสรีรัตนาคาร, สุดารัตน์ เนเรนทร์พิทักษ์, พรพิมล บัวงาม. "ความรู้และทัศนคติของประชาชนกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ที่มีต่อโรคเอดส์ในอำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี." ใน บทคัดย่อการสัมมนาระดับชาติเรื่องโรคเอดส์ ครั้งที่ 4. หน้า 68-69. กรุงเทพมหานคร: กองโรคเอดส์, 2537.

คณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิภาพสตรี สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์. สตรีไทยใน 2000 ปี. กรุงเทพมหานคร: เทพนิมิตรการพิมพ์, 2530: 145-188.

คริสฮันน์ ชิกส์. ประธานโครงการพัฒนาภาคพื้นเอเชียแปซิฟิคแห่งสหประชาชาติ. สัมภาษณ์. ไทยรัฐ (28 มกราคม 2535): 21.

โครงการสังคมสิ่งแวดล้อม. "ผลกระทบจากการท่องเที่ยวต่อสังคมและวัฒนธรรม กรณีศึกษาจังหวัดเชียงใหม่." ภาควิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2529.

จันทพงษ์ วะสี. การศึกษาทดสอบวัคซีนเอดส์ในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล, 2536 (อัดสำเนา).

จิราลักษณ์ จงสถิตมั่น. วิกฤตทางวัฒนธรรมกับการดำรงชีวิตของเยาวสตรี : กรณีศึกษาผลกระทบของการพัฒนาชนบทภาคเหนือ. เชียงใหม่: ภาควิชาสังคมวิทยาและมนุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2535.

เจนนี่เฟอร์ เกร์ย. "เศรษฐศาสตร์ของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมของผู้หญิงในภาคเหนือ." แปลและเรียบเรียงโดย กอบกุล รายนคร. กรุงเทพมหานคร: สังคมศาสตร์, 2529: 39-72.

ชฎิล หนูประเสริฐ. การศึกษาวิเคราะห์ค่านิยมทางศาสนาของหญิงโสเภณีในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาศาสนาเปรียบเทียบ. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2530.

ชัยวัฒน์ ปัญจพงษ์ และ คณะ. ความรู้ ทัศนคติ พฤติกรรมเกี่ยวกับโรคเอดส์ของกลุ่มบุคคลอาชีพที่ให้บริการ. คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2533.

ชุม ณ.บางช้าง. "กำแพงและประตูเมืองเชียงใหม่." ประวัติมหาดไทยส่วนภูมิภาค จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: ทิพย์เนตรการพิมพ์, 2533: 160-162.

"ตกเขียว ลงแขก สาแหรกขาด...ชนบทวันนี้จะยังคงเหลืออะไร." ลานคำ. 1 (มิถุนายน 2537): 2-6"

Copyright by Mahidol University

ตรอง แธงค์ตัม . ความดี ระเบียบสังคม สุขภาพ และเงินตรา สู่ทัศนะที่ซับซ้อนเกี่ยวกับโสเภณีหญิงในเอเชีย. แปลและเรียบเรียงโดย นงเยาว์ เนาวรัตน์. เชียงใหม่: ศึกษาศาสตร์, 2534: 44-56.

ถนอมวงค์ หาญมนตรี, ผ่องพรรณ ธีรวัฒนศักดิ์. "ผลการศึกษารูปแบบการดำเนินงานสุขศึกษาในการควบคุม ป้องกันโรคเอดส์ในชุมชนเมือง จังหวัดพิจิตร." ใน บทคัดย่อการสัมมนาระดับชาติเรื่องโรคเอดส์ครั้งที่ 4. หน้า 67. กรุงเทพมหานคร: กองโรคเอดส์, 2537.

ทวีทรัพย์ ศิรประภาศิริ และคณะ. "ผลกระทบของการรณรงค์การใช้ถุงยางอนามัยในสถานบริการทางเพศร่วมกับการใช้อิทธิพลกลุ่มเพื่อนในหญิงบริการต่อระบาดวิทยาของกามโรค จังหวัดลำปาง." ใน บทคัดย่อการสัมมนาระดับชาติเรื่องโรคเอดส์ครั้งที่ 4. หน้า 135. กรุงเทพมหานคร: กองโรคเอดส์, 2537.

ทวีทรัพย์ ศิรประภาศิริ และคณะ. "โอกาสติดเชื้อไวรัสเอดส์หลังเที่ยวหญิงบริการในชายที่มาตรวจที่คลินิกกามโรค จังหวัดเชียงใหม่." ใน บทคัดย่อการสัมมนาระดับชาติเรื่องโรคเอดส์ครั้งที่ 4. หน้า 154. กรุงเทพมหานคร: กองโรคเอดส์, 2537.

ทิว วิชัยขัทคะ. "วัดและโบราณสถานที่สำคัญ พระบรมราชานุสาวรีย์สามกษัตริย์." ประวัติมหาดไทย ส่วนภูมิภาค. เชียงใหม่: ทิพย์เนตรการพิมพ์, 2533: 157-159.

เทพชู ทับทอง. หญิงโคมเขียว. กรุงเทพมหานคร: เรือนแก้วการพิมพ์, 2523.

———. เล่าเรื่องไทย ๆ เล่ม 3. กรุงเทพมหานคร: ธรรมสารการพิมพ์, 2536.

ธานี กลิ่นขจร และคณะ. "รายงานการศึกษาความรู้ พฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์และความต้องการบริการจากรัฐในกลุ่มหญิงโสเภณีจังหวัดปัตตานี." ใน บทคัดย่อการสัมมนาระดับชาติเรื่องโรคเอดส์ครั้งที่ 4. หน้า 127. กรุงเทพมหานคร: กองโรคเอดส์, 2537.

แน่งน้อย ปัญจพรรค์. โสเภณีที่รัก. กรุงเทพมหานคร: บพิธการพิมพ์จำกัด, 2525.

บุญมา ตีะวิชัย, พันเอก. "เอดส์เป็นแล้วตาย." มติชนสุดสัปดาห์. 12 (31 มกราคม 2535): 59-60.

บุญยงค์ เกศเทศ. สถานภาพสตรีไทย. กรุงเทพมหานคร: โอเอสพริ้นติ้งเฮ้าส์, 2532.

บุญเสริม สาตราภัย. เสด็จล้านนา 1. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ทิพย์วิสุทธิ์, 2532: 16-172.

Copyright by Mahidol University

บุญเสริม สาตราภัย และ สังศิต จันทนะโพธิ. อดีตล้านนา. กรุงเทพมหานคร: กรุงสยามการพิมพ์, 2520.

ปาริชาติ เรืองวิเศษ. แรงงานหญิง : ผลกระทบของการจ้างงานต่อสถานภาพของผู้หญิงและครอบครัว ศึกษากรณีหมู่บ้านปงป่าเอื้อง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขามานุษยวิทยา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2532.

ประกาย นนทวาสี. "เสี้ยวหนึ่งของหมอชีคแห่งเชียงใหม่." ศิลปวัฒนธรรม. 13 (มีนาคม 2535): 120-125.

ประพันธ์ ภานุภาค. "วัคซีนเอดส์." วารสารโรคติดเชื้อและยาต้านจุลชีพ. 9 (ตุลาคม-ธันวาคม 2535): 215-218.

ประเวศ วะสี. "กลยุทธ์สู้เอดส์." แพทยสภาสาร. (มกราคม 2534): 21.

ปรานี วงษ์เทศ. เพศและวัฒนธรรม. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์, 2535.

ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์. "ปรัชญาและวิธีการวิเคราะห์ของเศรษฐศาสตร์การเมือง." เศรษฐศาสตร์การเมือง. 1 (มกราคม-กุมภาพันธ์ 2524): 5-30.

ปลายอ้อ ชนะนนท์. บทบาทของนายทุนพ่อค้าที่มีต่อการก่อ และขยายตัวของทุนนิยมภาคเหนือของประเทศไทย พ.ศ. 2464-2523. วิทยานิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาเศรษฐศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.

พัชรี แนวพานิช. ปัญหาทำแท้งและการปฏิบัติด้านการคุมกำเนิดในหญิงอาชีพพิเศษ : ศึกษาเฉพาะกรณีหญิงที่ทำงานในบาร์อะโกโก้ย่านถนนพัฒน์พงษ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต. คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2530.

พูนพร พูลทาจักร. การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจในมณฑลพายัพหลังการตัดเส้นทางรถไฟสายเหนือ พ.ศ.2464-2484. วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2530.

พรอมรา. "กลยุทธ์สู้เอดส์." แพทยสภาสาร. (มกราคม 2534): 21.

พัชริน ดำรงกิตติกุล และคณะ. การป้องกันการติดเชื้อเอดส์ในคู่สามี ภรรยา: บทเรียนจากการศึกษาในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่. เอกสารประกอบการประชุมเชิงวิชาการเรื่องการป้องกันโรคเอดส์ในสตรี : ก่อนจะสายเกินแก้. โรงแรมเชียงใหม่ภูคำ เชียงใหม่, 2536: 39-43.

Copyright by Mahidol University

ภริตา ก่วยเกียรติกุล, พงลักษณ์ ทองเจริญ และ สิชิต วรพิศ. "การให้สุขศึกษาวิธีการสวมใส่ถุงยางอนามัยอย่างถูกวิธีกลุ่มชายที่มาตรวจรักษาที่หน่วยกามโรคและโรคเอดส์จังหวัดสมุทรปราการ." ใน บทคัดย่อการสัมมนาระดับชาติเรื่องโรคเอดส์ครั้งที่ 4. หน้า 80. กรุงเทพมหานคร: กองโรคเอดส์, 2537.

ภัสสร ลิมานนท์ และคณะ. โครงการศึกษาลักษณะด้านประชากรและพฤติกรรมของสตรีขายบริการทางเพศ : ศึกษาเฉพาะกรณี. สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รายงานการวิจัย หมายเลข 185/34. กรุงเทพมหานคร, 2534: 1-228.

มณี พยอมยงค์. "ความเชื่อและประเพณีของล้านนาไทย." ล้านนาไทยอนุสรณ์พระราชพิธีเปิดพระบรมราชานุสาวรีย์สามกษัตริย์(เชียงใหม่ 2526-27). เชียงใหม่: ทิพย์เนตรการพิมพ์; 2527.

———. วัฒนธรรมล้านนาไทย. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิชจำกัด, 2529: 23-189.

มีชัย วีระไวทยะ. สัมภาษณ์. เดลินิวส์ (29 มกราคม 2535): 13.

เมอร์ริช(Maurice Godelier). กำเนิดของการครอบงำทางสังคมของเพศชาย. แปลและเรียบเรียงโดย จินตนา สุจจานันท์. เชียงใหม่: ศึกษาศาสตร์สาร, 2534: 40-46.

ยศ สันตสมบัติ. แม่หญิงสิขายตัว : ชุมชนและการค้าประเวณีในสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ดุลา-โยทะกา, 2535.

ยุพิน เข็มมุกต์. สถาบันสงฆ์กับการเมืองและสังคมล้านนา. วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2531.

โยธิน แสวงดี และ พิมลพรรณ อิศรภักดี. การวิจัยเพื่อหาแนวทางส่งเสริมการใช้ถุงยางอนามัยในสำนักโสเภณีเพื่อป้องกันกามโรคและโรคเอดส์. สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล เอกสารวิชาการหมายเลข 144. นครปฐม, 2534 : 1-85.

"รายงานพิเศษ ติกฯ สวะลองแมนกลุ่มจุดขายบาง cock เมืองปั่ม-ปั๊ม." มติชนสุดสัปดาห์. 13(กรกฎาคม 2536): 71-72.

เรณู อรรฐาเมศร์. "ผู้หญิง...เครื่องมืออุดมการณ์." รายงานการประชุมเสนอผลงานทางวิชาการด้านสตรี. โรงแรมนอร์ทเทอร์นอินน์ เชียงใหม่, 2531: 123-135.

Copyright by Mahidol University

เริงศักดิ์ สุจริต และคณะ. "การศึกษาทางระบาดวิทยาของการติดเชื้อเอดส์ในกลุ่มโสเภณีโดยตรงและแอบแฝงจังหวัดประจวบคีรีขันธ์." ใน บทคัดย่อการสัมมนาระดับชาติเรื่องโรคเอดส์ครั้งที่ 4. หน้า 117. กรุงเทพมหานคร: กองโรคเอดส์, 2537.

ลดาวัลย์ สวนงาม. "พฤติกรรมทางเพศของชายไทยในยุคโรคเอดส์ระบาด." ใน บทคัดย่อการสัมมนาระดับชาติเรื่องโรคเอดส์ครั้งที่ 4. หน้า 92. กรุงเทพมหานคร: กองโรคเอดส์, 2537.

ล้านนาไทยอนุสรณ์พระราชพิธีเปิดพระบรมราชานุสาวรีย์สามกษัตริย์ (เชียงใหม่ 2526-27). เชียงใหม่: ทิพย์เนตรการพิมพ์, 2527: 47.

วัฒนา โยธาใหญ่. "การติดตามพฤติกรรมการดูแลสุขภาพของหญิงบริการหลังจากติดเชื้อ HIV : กรณีศึกษาศูนย์กามโรคและโรคเอดส์เขต 10 เชียงใหม่." เชียงใหม่: ศูนย์กามโรคและโรคเอดส์เขต 10, 2538. (อัดสำเนา).

วิสุทธิเวที, พระเทพ, สมหมาย เปรมจิตต์. อัตถคัมภีร์แห่งพุทธโฆษาจารย์เจ้าะกฎมายล้านนา. เชียงใหม่ : ส.ทรัพย์การพิมพ์, 2535:23.

สงวน โชติสุขรัตน์. ไทยยวน-คนเมือง. กรุงเทพมหานคร: บางสะแกการพิมพ์, 2512.

———. ประเพณีไทยภาคเหนือ. กรุงเทพมหานคร: สนิทพันธ์การพิมพ์, 2512.

สนิท สมัครการ. "ลักษณะพิเศษบางประการของวัฒนธรรมภาคเหนือ." สังคมและวัฒนธรรมภาคเหนือประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2521.

สรัสวดี อ๋องสกุล. เวียงกุมกาม การศึกษาประวัติศาสตร์ชุมชนโบราณในล้านนา. เชียงใหม่: โรงพิมพ์มิ่งเมือง, 2537.

สวาท (วสุวัต) รัตนวราห. "เล็ก ๆ น้อย ๆ จากเชียงใหม่ในอดีต." กำแพงเมืองเชียงใหม่. เชียงใหม่: ทิพย์เนตรการพิมพ์, 2529: 69-78.

สุกัญญา หาญตระกูล. "บุรุษย์ชายนั้นเป็นเจ้าของประเวณี." เอกสารประกอบการประชุมวิชาการเรื่องการป้องกันเอดส์ในสตรีก่อนจะสายเกินแก้. โรงแรมเชียงใหม่ภูคำ เชียงใหม่, 2536: 5-11.

สุชีรา ตันชัยนันท์. "เศรษฐศาสตร์การเมืองว่าด้วยวิธีวิเคราะห์ปัญหาข่มขืนและรูปการความรุนแรงทางเพศ." เศรษศาสตร์การเมือง. 4(กรกฎาคม 2528): 89-102.

———. "สถานะการศึกษาเรื่องผู้หญิงในประเทศไทย." สังคมศาสตร์. 8(เมษายน-กันยายน 2529) 1-22.

Copyright by Mahidol University

สุรพล ศิริห์กุล. ลักษณะทางเศรษฐกิจกับการตัดสินใจในกิจกรรมการเกษตร และกิจกรรมการจัดการเศรษฐกิจในครัวเรือนของสตรีชนบทในจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยามหาบัณฑิต. คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2527.

สมชาย ลักษณานุรักษ์. ปัจจัยทางสังคมจิตวิทยาที่มีผลต่อการป้องกันการโรคที่ถูกต้องในนักเรียนนักศึกษา. มหาวิทยาลัยมหิดล, 2527.

หน่วยวิชาการ ธนาคารแห่งประเทศไทยสาขาภาคเหนือ. สรุปสถานการณ์การเงินภาคเหนือปี 2533. มปท.: 2534.

อดิน รพีพัฒน์, มรว. สังคมไทยสมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์ พ.ศ. 2325-2416. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2527.

อนงค์ สาธรสุทธิ์. "รูปแบบและกลวิธีที่เหมาะสมในการป้องกันและควบคุมโรคเอดส์ในหญิงโสเภณี : กรณีศึกษาจังหวัดอุดรธานี." ใน บทคัดย่อการสัมมนาระดับชาติเรื่องโรคเอดส์ครั้งที่ 4. หน้า 55. กรุงเทพมหานคร: กองโรคเอดส์, 2537.

อรุณรัตน์ วิเชียรเชียว. การวิเคราะห์สังคมเชียงใหม่สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นตามต้นฉบับใบลานในภาคเหนือ. วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตร์มหาบัณฑิต แผนกประวัติศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520: 54-314.

อานันท์ กาญจนพันธ์. พัฒนาการของชีวิตและวัฒนธรรมล้านนา. กรุงเทพมหานคร: มิตรนราการพิมพ์, 2527: 67-153.

————. "ประวัติศาสตร์เมืองเชียงใหม่สมัยราชวงศ์มังราย และสมัยพม่าปกครอง" ล้านนาไทย. เชียงใหม่: ทิพย์เนตรการพิมพ์, 2526: 268-289.

อัญชลี สิงหเนตร-นฤนาท. "การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและประชากรกับการเคลื่อนย้ายแรงงานสตรีในเชียงใหม่." สังคมศาสตร์. 8(เมษายน-กันยายน 2529): 73-104.

H.W. Amdt. ว่าด้วยค่าเศรษฐกิจการเมือง. แปลและเรียบเรียงโดย สมบูรณ์ ศุภศิลป์. กรุงเทพมหานคร: เศรษฐศาสตร์การเมือง, 2529: 155-163.

Bowie-C and Ford-N. "Sexual behaviour of young people and the risk of HIV infection." J-Epidemiol-Community-Health. 1 (March 1989): 61-65.

Castro-O-C. "Adolescent and AIDS : a special population." NAACOGS-Clin-Perinat-Womens-Health-Nurs. 1990: 99-106.

Copyright by Mahidol University

Crutis-H., Lawence-C., Tripp-J. "Teenage sexuality:implications for controlling AIDS." Arch-Dis-Child. 9 (september 1989): 1240-1245.

Fullilove-R-E., Fullilove-M-T., Bowser-B-P., Gross-S-A. "Crack users : the new AIDS risk group." Cancer-Detect-Prev. 1990: 363-8.

Krasnik-R-E., Wangel-M. "AIDS and Danish adolescents knowledge, attitudes and behaviour relevant to the prevention of HIV-infection." Dan-Med-Bull. 3 (June 1990): 275-9.

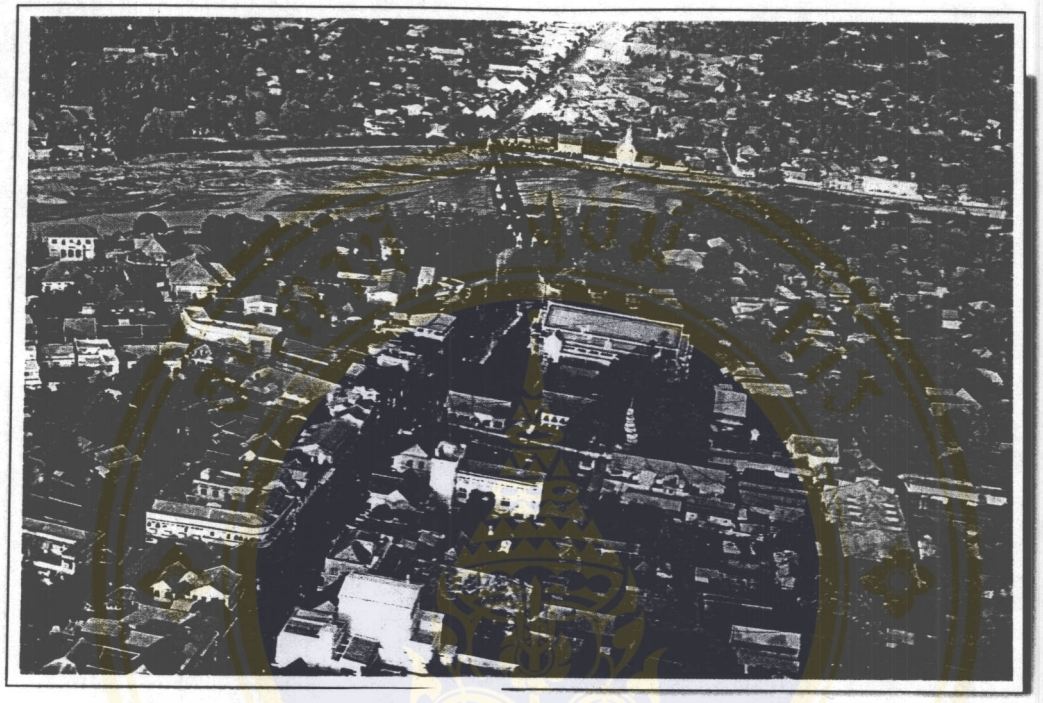
Kegeles-S-M., Adler-N-E., Irwin-C-E Jr. "Adolescent and Condom : Associations of beliefs with intentions to use." Am-J-Child. 8 (Auguest 1989): 911-915.

Mechai Viravaidya, Stasia A. Obremskey, Charles Myers. The economic impact of AIDS on Thailand. 1991. (Mimeograped).

Copyright by Mahidol University

ภาคผนวก

Copyright by Mahidol University

รูปที่ 6 ถนนท่าแพย่านการค้าที่สำคัญในอดีต สภาพบ้านเรือน ร้านค้าสองฟากถนนท่าแพ เมื่อ พ.ศ. 2506

รูปที่ 7 ถนนท่าแพในปัจจุบัน

Copyright by Mahidol University

รูปที่ 8 แหล่งที่ตั้งของ "ซ่อง" จำนวนมากในอดีต ปัจจุบันเป็นที่ตั้งของโรงแรมใหญ่แห่งหนึ่ง

รูปที่ 9 ย่านลอยเคราะห์เป็นอีกแหล่งหนึ่งที่มี "ซ่อง" จำนวนมากในอดีต ปัจจุบันยังพอมีอยู่

Copyright by Mahidol University

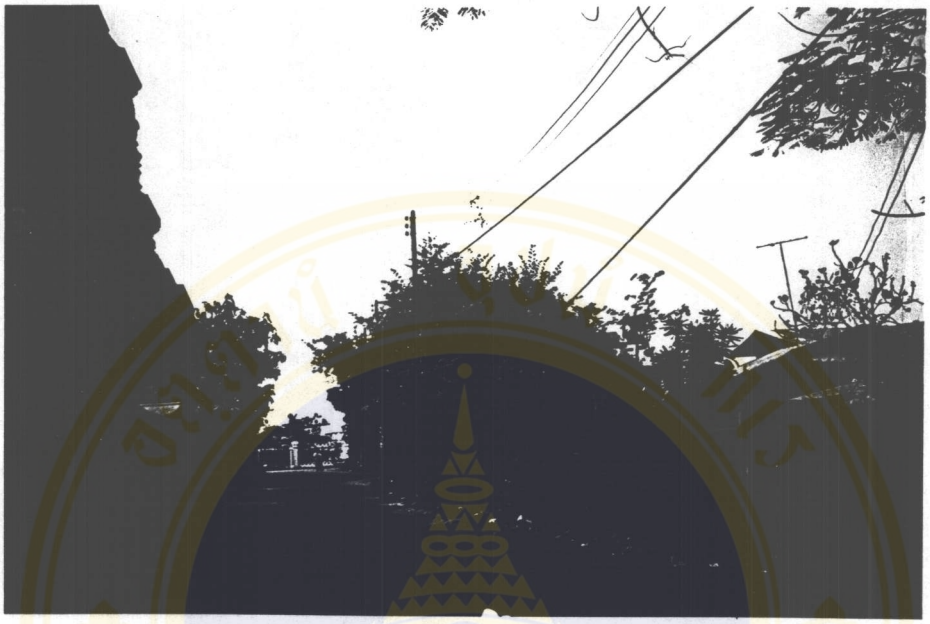

รูปที่ 10 ถนนกำแพงดินเหนือ

รูปที่ 11 ถนนกำแพงดินใต้

Copyright by Mahidol University

รูปที่ 12 บริเวณหลังเจดีย์จะเป็นที่ตั้งของซ่องแม่บ้าน

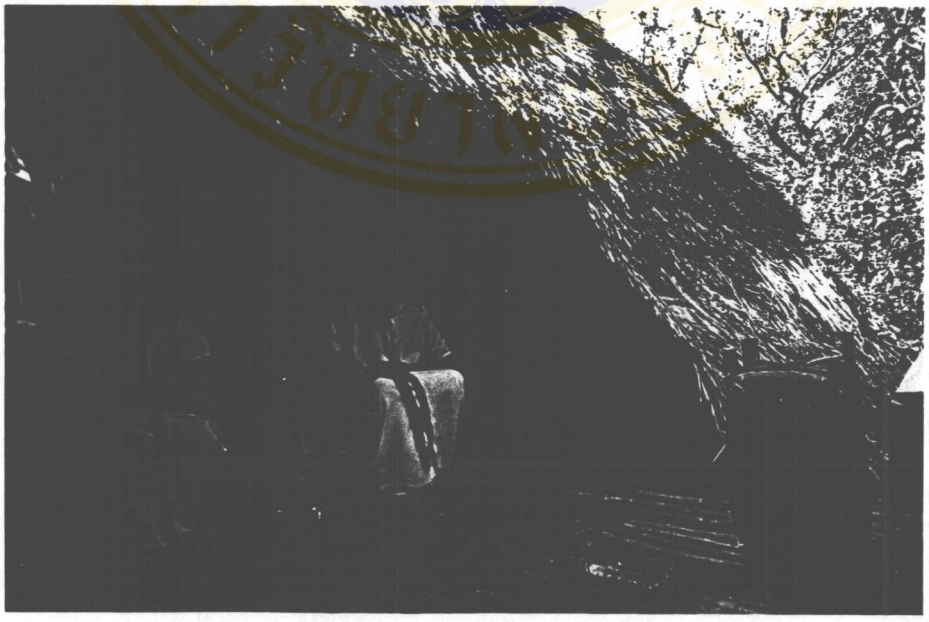

รูปที่ 13 บริเวณหลังวัดเป็นที่ตั้งของคาเฟ่ และโรงแรมม่านรูด

Copyright by Mahidol University

รูปที่ 14 หมู่บ้านที่เป็นแหล่งหญิงบริการในจังหวัดเชียงราย ในรูปจะเห็นการเตรียมพื้นที่สำหรับปลูกบ้านใหม่

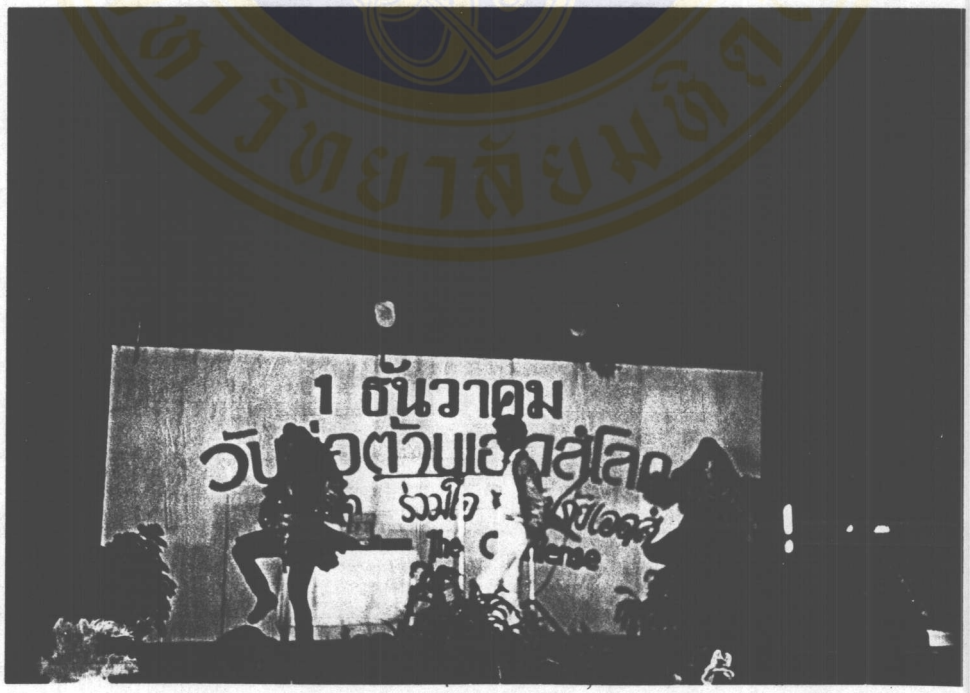

รูปที่ 15 เด็กสาวชาวป่าที่ใฝ่ฝันอยากเข้ามาทำงานในเมือง

Copyright by Mahidol University

รูปที่ 16 ในซอยเป็นคาเฟ่ใหญ่แห่งหนึ่ง เจ้าของกิจการเป็นเอเย่นต์รายใหญ่ของเชียงใหม่

รูปที่ 17 การรณรงค์ต่อต้านโรคเอดส์ขององค์กรเอกชน

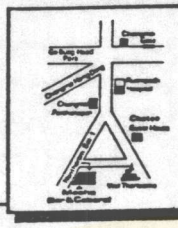
Copyright by Mahidol University

Macho Bar & Cabaret

8 Nantaram Rd.
Lane 1, Tumbon
Hay-ya, Chiangmai

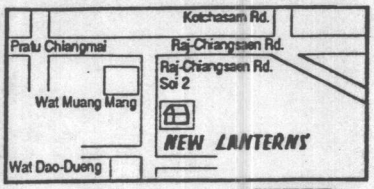
Owner-Manager

BAR FOR MEN ONLY
Macho is my favorite bar because the young hosts love it too !
CABARET SHOW NIGHTLY.
OPEN 5 P.M. - 2 A.M.
For Taxi: มาโช่ บาร์ ถนนนันทาราม ซ.๑ ต.หายยา

NEW LANTERNS

Garden Bar, V.I.P. Room & Shower
Thai Massage, Handsome Hosts.
25/1 Ratchiangsaen Rd., Soi 2, A. Muang
Open 2pm.- 2am. Tel: (053) 271-022
For Taxi:25/1 ถนน ราชเชียงแสน ซอย 2 อ.เมือง

A go-go Boy Special show every night

CTH 1834

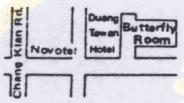
The Butterfly Room

(FOR MEN)

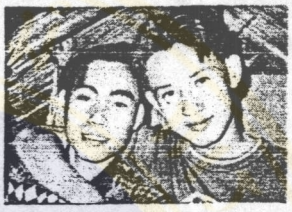

OPEN
8pm.-2am.
NIGHTLY SHOW
11.00pm.-midnight

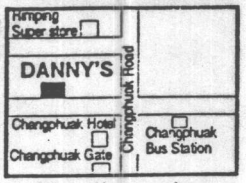

126 Loi Khroa Road, in a Soi, near New Duangtawan Hotel, about 100 metre far from Novotel Hotel, Chiangmai
Tel. 279315
For Taxi: 126 ถ.ลอยเคราะห์ ใกล้ร.ร.ดวงตะวันสร้างใหม่

DANNY'S Bar

Open daily 8pm-01am

- friendly service
- handsome hosts
- reasonable prices

Close on Sunday from May to October

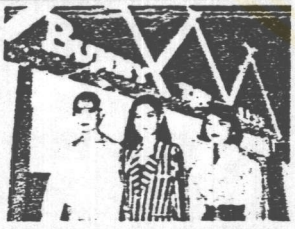
Address : 161/90 Chotana Rd., Soi 4, Changphuak, Chiangmai. Tel. (053) 225174
For Taxi : จาก บขส. ช้างเผือกไปทางสันติธรรมประมาณ ๒๐๐ ม.

BUNNY TOPLESS SHOW

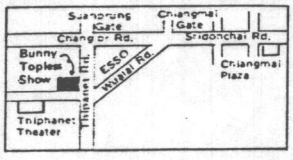
CTH 1324

Come and join us
. . . tonight

A GO-GO BAR

- VIP disco and air-con dancing ฿5 a round.
- Lovely folk dancing girls nightly.
- Food and drinks at modest prices.
- Exciting Cabaret Show every day.
- More than 30 Charming Hostessed and Go-Go dancers.
- Drinks — Cocktails, Beers.
- Perfect Lighting and Sound System.
- No Extra Charges No Service Charge

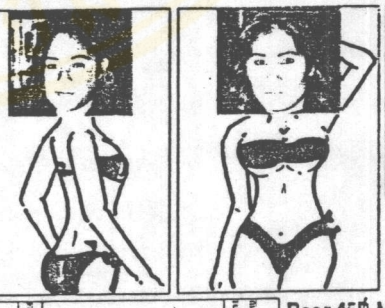

OPEN
9.00 P.M. — 2.00 A.M.

There're fixed-price lands in Chiangmai to be distributed. Please,contact V.I.P. Nightclub. Tel. 279006

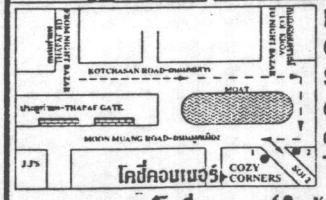
198, 2nd Flr. VIP Night Club Bldg., Thiphanet Road, Chiangmai.
For Taxi: 198 ชั้น 2 วี ไอ พี ไนท์คลับ ปากซอยโรงหนังทิพย์เนตร

COZY CORNER GO-GO DANCING

Run by Somchai
Happy Hours
1 pm.-9 pm.
Beer 45฿ No Cover Charges
Open: 1 pm.-3 am.
Sensational Show every night
over 70 ladies
Tel. (053) 277-964

FOR TAXI บาร์โคซี่คอนเนอร์ ใกล้ประตูท่าแพ ไปทางใต้ 50 เมตร ถนนมูลเมือง ตรงข้ามร้านอาหารอรุณไร

รูปที่ 18 สื่อโฆษณาแหล่งบริการทางเพศทั้งผู้ชายและผู้หญิงในหนังสือท่องเที่ยวฉบับหนึ่ง

36435

Copyright© by Mahidol University